

ព្រះ
ក្រែតបិដកច្បាប់
និង
សេចក្តីប្រធានាសារខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
បង្ហាញនិកាយ បង្ហាញបណ្ណាសកៈ
បញ្ចេសនាគ
២៤

ផ្សព្វផ្សាយដោយសម្តេចព្រះអភិសិរីសុតន្តាមហាសង្ឃរាជាធិបតី ហួរ ត្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃកណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ព. ស. ២៥៥៣

SUTTANTAPIṬAKA

MAJJHIMANIKĀYA

MAJJHIMAPAṆṆĀSAKA

PAÑCAMABHĀGA

24

សម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសច្ឆរាជានិបតិ ប្អូរ ត្រី
សម្តេចព្រះមហាសច្ឆរាជ នៃគណៈបច្ចុប្បន្និកនិកាយ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

និយមវចនៈ

ព្រះត្រៃបិដកត្រូវបានបង្កើតឡើង ប្រមាណ៥០០ឆ្នាំមួយ ក្រោយអំពីការរំលត់ព្រះខន្ធចូលកាន់ ព្រះបរមនិព្វានរបស់សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះបរមគ្រូជាអម្ចាស់នៃយើងគ្រប់គ្នា ។ គ្រប់ប្រទេស អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសខ្លះមួយចំនួនមិនមែនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គ្រប់អង្គការ ពុទ្ធិកសមាគម និងតាមបណ្តាល័យជាតិធំ ៗ តែងតែបានទទួលយកមកតម្កល់ទុកធ្វើជាគ្រឹះ ដើម្បី ធ្វើការស្រាវជ្រាវសិក្សាស្វែងយល់ តាមអ្វីដែលហៅថាព្រះពុទ្ធវាចា (ពុទ្ធធម៌) ។ កាលដើមឡើយគេនាំគ្នា កត់ត្រាលើស្លឹករឹត ព្រមទាំងសរសេរចារឹកលើផែនថ្ម និងលើផែនលោហៈក៏មាន លុះចំណេរតមក ក៏បាននាំគ្នាបោះពុម្ពលើក្រដាសចងក្រងជាសៀវភៅ (គម្ពីរ) រហូតបច្ចុប្បន្ននេះ បច្ចេកវិជ្ជាកាន់តែ ចម្រើនឡើង គេបានវាយបញ្ចូលក្នុងកុំព្យូទ័រ តែទោះបីជាបច្ចេកទេសម៉ាស៊ីនចម្រើនឡើងយ៉ាងណា ក៏នៅមិនអាចបោះបង់សៀវភៅចោលបានឡើយ ដូច្នេះហើយ ទើបយើងខ្ញុំបានខិតខំធ្វើឲ្យកើតមាន ឡើងនូវក្រុមអក្សរព្រះត្រៃបិដក ដើម្បីជួយធ្វើឲ្យអក្ខរៈខ្លះដែលរលុបមិនអាចច្បាស់បាន ឲ្យមាន ការច្បាស់តាមតួអក្ខរៈឡើងវិញ ។

ដោយសទ្ធាជ្រះថ្លាដ៏មុតមាំដែលមានចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏ជាកាតព្វកិច្ចមួយដ៏ធំ ក្នុងតួនាទីជាពុទ្ធបរិស័ទ ដែលបានប្រគល់កាយថ្វាយជីវិត អ្នកធ្វើដំណើរតាមស្នាមព្រះបាទសម្តេច ព្រះពុទ្ធអង្គ រួមកម្លាំងទ្រទ្រង់ បានធ្វើការលះបង់កម្លាំងកាយ វាចា ចិត្ត ទ្រព្យធនផ្ទាល់ ព្រមទាំងបបួល ពុទ្ធបរិស័ទ ញាតិមិត្តជិតឆ្ងាយ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេសធ្វើឡើង ដើម្បីជាពុទ្ធបូជា ធម្មបូជា សង្ឃបូជា ។

សូមសេចក្តីឧស្សាហ៍ក្នុងការជាកុសលនេះ សម្រេចប្រយោជន៍ជូនដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាជូនដល់ ពុទ្ធបរិស័ទ សូមបានប្រកបតែនឹងសេចក្តីសុខចម្រើនរុងរឿង ក្នុងលោកនេះផង និងលោកដទៃខាងមុខ ទៀតផង ជាកិរិយាកាពតរៀងទៅ ។

រត្តបទុមធា. ថ្ងៃទី ០៨ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩

Printed and donated for free distribution by
The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation
11F., 55 Hang Chow South Road Sec 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.
Tel: 886-2-23951198 , Fax: 886-2-23913415
Email: overseas@budaedu.org
Website: <http://www.budaedu.org>
This book is strictly for free distribution, it is not for sale.
សំរាប់ចែកចាយឥតថ្លៃសុំផ្ដល់៖

សេចក្តីណែនាំក្នុងការអាន

១ ប្រសិនបើលោកអ្នកអាន បានឃើញពាក្យទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានឃើញព្យញ្ជនៈមួយត្រូវទៀតនៅខាងចុងពាក្យនោះ សូមមេត្តាកត់សម្គាល់ថា ព្យញ្ជនៈដែលនៅខាងចុងនោះ គឺជាដើមរបស់ព្យញ្ជនៈដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ ។

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរ: សមុល ក្នុងពាក្យនេះ ព្យញ្ជនៈ ល គឺជាដើមរបស់ព្យញ្ជនៈ ម ដូច្នេះពាក្យនេះគឺ សម្ម ។

-ពាក្យបាលី: តសុស គឺ តស្ស ។

២ ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្រេចយកតាមវចនានុក្រមខ្មែរ របស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជជោតញ្ញាណោ (ជួន-ណាត) ជាគោល ។ ប៉ុន្តែបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសេរតាមបែបបុរាណក៏ត្រឹមត្រូវដែរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនោះទុកដដែល ។

៣ ចំពោះ សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ ដែលមាននៅផ្នែកខាងចុងនៃព្រះត្រៃបិដកច្បាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ទៀតទេ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែតម្រូវតាមនោះរួចរាល់ហើយ ។

សុត្តន្តបិដក

មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បញ្ចមភាគ

២៤

ព. ស. ២៥០៤

បរិព្វាជកវគ្គោ

បឋមំ ច្ចុទ្ទវច្ចុគោត្តសុត្តិំ^(១)

[១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា វេសា-
 សិយំ វិហរតិ មហារនេ ក្ខជាតារសាលាយំ ។ តេន
 ខោ បន សមយេន វច្ឆតោត្តោ បរិព្វាជកោ ឯក-
 បុណ្ណារីកោ បរិព្វាជការាមេ បដិវសតិ ។ អថខោ ភកវា
 បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ វេសាលី
 បិណ្ណាយ ចារិសិ ។ អថខោ ភកវតោ ឯតទហោសិ
 អតិប្បតោ ខោ តាវ វេសាលិយំ បិណ្ណាយ ចរិតុំ យន្ទ្រ-
 ធាហំ យេន ឯកបុណ្ណារីកោ បរិព្វាជការាមោ យេន
 វច្ឆតោត្តោ បរិព្វាជកោ តេនុបសង្កមេយ្យន្តិ ។ អថខោ
 ភកវា យេន ឯកបុណ្ណារីកោ បរិព្វាជការាមោ យេន
 វច្ឆតោត្តោ បរិព្វាជកោ តេនុបសង្កមិ ។ អទ្ធិសា ខោ
 វច្ឆតោត្តោ បរិព្វាជកោ ភកវន្តំ ទ្វរតោ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា^(២)

---

១ ឱ. តេវិជ្ជវច្ឆុគោត្តសុត្តន្តិំ បាហោ ទិស្សតិ ។ សោ អដ្ឋកថាយម្បិ ល្អទិសោយេវ ។
 ២ ឱ. ម. ទិស្វាន ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ

ចូឡវច្ឆុគោត្តសូត្រទី ១

[១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងកូដាការសាលា នាមហារ័ន ទៀបក្រុងវេសាលី ។ សម័យនោះ វច្ឆុគោត្តបរិញ្ញាជក អាស្រ័យនៅក្នុងអារាមរបស់បរិញ្ញាជក ដែលមានដើមស្វាយសម្បូរដើម ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ស្តេចចូលទៅកាន់ក្រុងវេសាលី ដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ បានទ្រង់ព្រះតម្រិះយ៉ាងនេះថា ការត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងវេសាលី នៅព្រឹកពេកណាស់ បើដូច្នោះ គួរតែតថាគត ធៀងចូលទៅរកបរិញ្ញាជកឈ្មោះវច្ឆុគោត្ត ឯអារាមរបស់បរិញ្ញាជកដែលមានដើមស្វាយសម្បូរដើមសិន ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចចូលទៅរកវច្ឆុគោត្តបរិញ្ញាជក ឯអារាមរបស់បរិញ្ញាជក ដែលមានដើមស្វាយសម្បូរដើមហើយ ។ វច្ឆុគោត្តបរិញ្ញាជក បានឃើញព្រះមានព្រះភាគ កំពុងស្តេចមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ បានក្រាប

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ភកវន្តំ ឯតទរោច ឯតុ ខោ ភន្តេ ភកវា ស្វាកតំ^(១)
 ភន្តេ ភកវតោ ចិរស្សំ ខោ ភន្តេ ភកវា ឥមំ បរិយា-
 យមកាសិ យទិទំ ឥធាកមនាយ ទិសីទតុ ភន្តេ
 ភកវា ឥទមាសនំ បញ្ញត្តន្តិ ។ ទិសីទិ ភកវា
 បញ្ញត្តេ អាសនេ ។ វច្ឆកោត្តោបិ ខោ បរិព្វាជកោ
 អញ្ញតំ ទិចំ អាសនំ កហេត្វា ឯកមន្តំ ទិសីទិ ។

[២] ឯកមន្តំ ទិសិទ្ធោ ខោ វច្ឆកោត្តោ បរិព្វា-
 ជកោ ភកវន្តំ ឯតទរោច សុតមេតំ^(២) ភន្តេ សម-
 ណោ កោតមោ សព្វញ្ញ សព្វទស្សរី អបរិសេសំ
 ញ្ញាណទស្សនំ បដិជាតិ ចរតោ ច មេ តិដ្ឋតោ
 ច សុត្តស្ស ច ជាករស្ស ច សតតំ សមិតំ
 ញ្ញាណទស្សនំ បច្ចុបដ្ឋិតន្តិ យេ តេ ភន្តេ
 ឯវមាហំសុ សមណោ កោតមោ សព្វញ្ញ
 សព្វទស្សរី អបរិសេសំ ញ្ញាណទស្សនំ បដិជាតិ

---

១ ឱ. សាកតំ ។ ២ ឱ. សុតំ មេតំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះ
 មានព្រះភាគស្តេចមកចុះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ
 ស្តេចមកជាការប្រពៃហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គខានធ្វើ
 ដំណើរមកក្នុងទីនេះ អស់កាលយូរហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូម
 ព្រះមានព្រះភាគស្តេចគង់ នេះអាសនៈ ខ្ញុំព្រះអង្គក្រាលស្រេចហើយ ។
 ព្រះមានព្រះភាគ ក៏គង់លើអាសនៈ ដែលបរិញ្ញាជកក្រាលថ្វាយ ។
 ចំណែកឯវច្ឆុគោត្តបរិញ្ញាជក ក៏កាន់យកអាសនៈដ៏ទាបមួយ អង្គុយក្នុង
 ទីដ៏សមគួរ ។

[២] លុះវច្ឆុគោត្តបរិញ្ញាជក អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាប
 ទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន រឿងនេះខ្ញុំព្រះ
 អង្គបានស្តាប់មកថា ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គជាសព្វញ្ញ ព្រះអង្គ
 ជ្រាបនូវធម៌ទាំងពួង ទ្រង់ប្តេជ្ញានូវញាណទស្សនៈ ឥតមានសេសសល់
 ថា កាលតថាគតដើរក្តី បិតនៅក្តី លក់ក្តី ភ្នាក់ក្តី ញាណទស្សនៈ
 រមែងតាំងប្រាកដឡើងជារឿយ ។ មិនដាច់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ជន
 ទាំងឡាយណា ពោលយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គជា
 សព្វញ្ញ ព្រះអង្គជ្រាបនូវធម៌ទាំងពួង ទ្រង់ប្តេជ្ញានូវញាណទស្សនៈ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស ចូឡវច្ឆគោត្តសុត្តេ អភូតេន អញ្ញាចិក្ខុនំ

ចរតោ ច មេ តិដ្ឋតោ ច សុត្តស្ស ច ជាករស្ស
 ច សតតំ សមិតំ ញ្ញាណទស្សនំ បច្ចុបដ្ឋិតន្តិ
 កច្ចិ តេ ភន្តេ ភកវតោ វុត្តវាទិនោ ន ច ភកវន្តំ
 អភូតេន អញ្ញាចិក្ខុន្តិ ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករោន្តិ
 ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាទានុវាទោ ការយ្ហំ ហានំ
 អាភច្ឆតីតិ ។ យេ តេ វច្ឆ ឯវមាហំសុ សមណោ
 កោតមោ សព្វញ្ញុ សព្វទស្សារី អបរិសេសំ ញ្ញាណ-
 ទស្សនំ បដិជានាតិ ចរតោ ច មេ តិដ្ឋតោ ច
 សុត្តស្ស ច ជាករស្ស ច សតតំ សមិតំ ញ្ញាណ-
 ទស្សនំ បច្ចុបដ្ឋិតន្តិ ន មេ តេ វុត្តវាទិនោ អញ្ញា-
 ចិក្ខុន្តិ ច បន មន្តេ^(១) អសតា អភូតេនាតិ ។

១ ម. មំ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ ចូឡវច្ឆគោត្តសូត្រ ការពោលបង្ហាច់ដោយពាក្យមិនពិត

ឥតមានសេសសល់ថា កាលតថាគតដើរក្តី បិតនៅក្តី លក់ក្តី ភ្នាក់ក្តី
ញាណទស្សនៈរមែងតាំងនៅប្រាកដជារឿយ ។ មិនដាច់ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ជនទាំងនោះ តើឈ្មោះថា ជាអ្នកពោលតាមពាក្យដែលព្រះ
មានព្រះភាគត្រាស់ហើយផង មិនឈ្មោះថា ពោលបង្ហាច់ព្រះមានព្រះ
ភាគដោយពាក្យមិនពិតផង ឈ្មោះថា ជាអ្នកពោលប្តេជ្ញានូវហេតុ (ព្រះ
សព្វញ្ញតញ្ញាណ) តាមហេតុ (ពាក្យដែលមហាជននាំគ្នាប្តេជ្ញាយ៉ាងនោះ)
ផង មួយទៀត វាទានុវាទ (ពាក្យរបស់ព្រះអង្គនិងពាក្យដែលអនុលោម
តាមវាទៈរបស់ព្រះអង្គ) ណានីមួយ ដែលប្រកបដោយហេតុ (តាម
ហេតុដែលគេពោល) នឹងមិនមកកាន់ឋានៈដែលអ្នកប្រាជ្ញគប្បីតិះដៀល
ទេឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ជនទាំងឡាយណាពោលយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណ-
គោតម ព្រះអង្គជាសព្វញ្ញ ព្រះអង្គជ្រាបនូវធម៌ទាំងពួង ទ្រង់ប្តេជ្ញានូវ
ញាណទស្សនៈឥតមានសេសសល់ថា កាលតថាគតដើរក្តី បិតនៅក្តី
លក់ក្តី ភ្នាក់ក្តី ញាណទស្សនៈរមែងតាំងប្រាកដឡើងជារឿយ ។ មិនដាច់
ជនទាំងឡាយនោះ មិនមែនពោលតាមពាក្យរបស់តថាគតទេ អ្នកទាំង
នោះ ឈ្មោះថា ពោលបង្ហាច់តថាគតដោយពាក្យមិនពិតទេតើ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[៣] កងំ ព្យាករមាណា បន មយំ ភន្តេ វុត្តវា-
 ទិណោ ចេវ ភកវតោ អស្សាម ន ច ភកវន្តំ អភូតេន
 អញ្ញាចិក្ខេយ្យាម ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករយ្យាម ន
 ច កោចិ សហធម្មិកោ វាណានុវាណោ ការយ្ហំ ហានំ
 អាតច្ឆេយ្យាតិ ។ តេវិជ្ជោ សមណោ កោតមោតិ ខោ
 វច្ឆ ព្យាករមាណោ វុត្តវាទី ចេវ មេ អស្ស ន ច មំ
 អភូតេន អញ្ញាចិក្ខេយ្យ ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករយ្យ
 ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាណានុវាណោ ការយ្ហំ ហានំ
 អាតច្ឆេយ្យ ។ អហំ ហិ វច្ឆ យាវទេវ អាភជ្ជាមិ
 អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរាមិ សេយ្យថីទំ
 ឯកម្បិ ជាតិ ទ្វេបិ ជាតិយោ ។ មេ ។ ឥតិ សាការំ
 សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរាមិ ។
 អហំ ហិ វច្ឆ យាវទេវ អាភជ្ជាមិ ទិព្វេន ចក្កុណា
 វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាណុសកេន សត្តេ បស្សាមិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[៣] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះយើងខ្ញុំ កាលប្តេជ្ញាដូចម្តេច ទើបឈ្មោះថា ជាអ្នកពោលតាមពាក្យ របស់ព្រះមានព្រះភាគផង ជាអ្នក មិនពោលបង្កាច់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយពាក្យមិនពិតផង ឈ្មោះថាជា អ្នកពោលប្តេជ្ញានូវហេតុតាមហេតុផង មួយទៀត វាទានុវាទណានីមួយ ដែលប្រកបដោយហេតុ នឹងមិនមកកាន់ឋានៈដែលអ្នកប្រាជ្ញ គប្បី តិះដៀលបាន ។ ម្នាលវច្ឆៈ បុគ្គលកាលពោលប្តេជ្ញាថា ព្រះ សមណគោតមទ្រង់បាននូវវិជ្ជា ៣ ដូច្នោះ ឈ្មោះថា ជាអ្នកពោលតាម ពាក្យរបស់តថាគតផង មិនឈ្មោះថាពោលបង្កាច់តថាគត ដោយពាក្យ មិនពិតផង ឈ្មោះថាជាអ្នកពោលប្តេជ្ញានូវហេតុតាមហេតុផង មួយ ទៀត វាទានុវាទណានីមួយ ដែលប្រកបដោយហេតុ ក៏មិនមកកាន់ ឋានៈ ដែលអ្នកប្រាជ្ញគប្បីតិះដៀលបាន ។ ម្នាលវច្ឆៈ បើតថាគត ចង់រលឹក (ទៅរកជាតិ) ត្រឹមណា តថាគតក៏រលឹកបាននូវបុព្វេនិវាស ជាច្រើនត្រឹមណោះ ការរលឹកបាននោះដូចម្តេច គឺរលឹកបាន ១ ជាតិ ខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ។ បេ ។ តថាគតរលឹកបាននូវបុព្វេនិវាសជាច្រើន ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេសដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្នាលវច្ឆៈ បើ តថាគតចង់ (ឃើញពួកសត្វ) ត្រឹមណា ដោយទិព្វចក្កុដ៏បរិសុទ្ធ កន្លង នូវចក្ក ជារបស់មនុស្សធម្មតា តថាគតឃើញច្បាស់នូវសត្វទាំងឡាយ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស ចូឡវច្ឆគោត្តសុត្ត គិហិសញ្ញាជនំ

ចរមាណេ ឧបបជ្ជមាណេ ហីណេ បណីតេ សុវណ្ណោ
 ទុព្វណ្ណោ សុកតេ ទុក្កតេ ។ មេ ។ យថាកម្មបកេ
 សត្តេ បដាធាមិ ។ អហំ ហិ វច្ឆ អាសវានំ ខយា
 អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារមិ ។ តេវិជ្ជោ
 សមណោ កោតមោតិ ខោ វច្ឆ ព្យាករមាណោ វុត្តវាទី
 ចេវ មេ អស្ស ណ ច មំ អភូតេន អញ្ញាចិក្ខេយ្យ
 ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករេយ្យ ណ ច កោចិ សហា-
 ធម្មិកោ វាទានុវាទោ ការយ្ហំ ហានំ អាតច្ឆេយ្យាតិ ។
 [៤] ឯវំ វុត្តេ វច្ឆកោត្តោ បរិព្វាជកោ ភកវន្តំ
 ឯតទវោច អត្ថិ នុ ខោ កោតម កោចិ គិហិ
 គិហិសញ្ញាជនំ^(១) អប្បហាយ កាយស្ស ភេទា

១ ឱ. គិហិសំយោជនំ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ ចូឡវច្ឆុតោត្តសូត្រ គិហិសញ្ញោជនៈ

ដែលកំពុងច្បុត ដែលកំពុងកើតឡើង ជាសត្វថោកថយនិងឧត្តម មាន
 សម្បុរល្អ មានសម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ត្រឹមណោះ
 ។ បេ ។ តថាគតដឹងច្បាស់នូវសត្វទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាម
 កម្មរបស់ខ្លួន ។ ម្នាលវច្ឆុ៖ ព្រោះតថាគត បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
 ចេតោវិមុត្តិ (អរហត្តផលសមាធិ) នូវបញ្ញាវិមុត្តិ (អរហត្តផលបញ្ញា)
 មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏
 ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលវច្ឆុ៖
 បុគ្គលកាលពោលប្តេជ្ញាថា ព្រះសមណគោតមទ្រង់បាននូវវិជ្ជា ៣ ដូច្នោះ
 ឈ្មោះថា ជាអ្នកពោលតាមពាក្យរបស់តថាគតផង មិនឈ្មោះថា ពោល
 បង្កាច់តថាគតដោយពាក្យមិនពិតផង ឈ្មោះថាជាអ្នកពោលប្តេជ្ញា នូវ
 ហេតុតាមហេតុផង មួយទៀត វាទានុវាទណានីមួយ ដែលប្រកបដោយ
 ហេតុ ក៏មិនមកកាន់ឋានៈ ដែលអ្នកប្រាជ្ញគប្បីតិះដៀលបាន ។

[២] លុះត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ វច្ឆុតោត្តបរិញ្ញាជកបានក្រាបបង្គំទូល
 ព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បុគ្គលនីមួយ
 ដែលជាគ្រហស្ថ មិនបានលះបង់នូវគិហិសញ្ញោជនៈ (សេចក្តីត្រេកអរក្នុង
 សង្ហារនិងបរិក្ខាររបស់គ្រហស្ថ ជាគ្រឿងព័ន្ធព័ន្ធ) លុះដល់រំលងខន្ធ

៦

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ទុក្ខស្សន្តករោតិ ។ នត្ថិ ខោ វច្ឆ កោចិ តិហី
 តិហីសញ្ញោជនំ អប្បហាយ កាយស្ស ភេទា
 ទុក្ខស្សន្តករោតិ ។ អត្ថិ បន ភោ កោតម កោចិ
 តិហី តិហីសញ្ញោជនំ អប្បហាយ កាយស្ស ភេទា
 សត្វបកោតិ ។ ន ខោ វច្ឆ ឯកំយេវ សតំ ន ទ្វេ
 សតានិ ន តីណិ សតានិ ន ចត្តារិ សតានិ ន បញ្ច
 សតានិ អថខោ ភិយ្យេវ យេ តិហី តិហីសញ្ញោជនំ
 អប្បហាយ កាយស្ស ភេទា សត្វបកាតិ ។ អត្ថិ
 ទុ ខោ ភោ កោតម កោចិ អាដីវកោ កាយស្ស
 ភេទា ទុក្ខស្សន្តករោតិ ។ នត្ថិ ខោ វច្ឆ កោចិ
 អាដីវកោ កាយស្ស ភេទា ទុក្ខស្សន្តករោតិ ។
 អត្ថិ បន ភោ កោតម កោចិ អាដីវកោ
 កាយស្ស ភេទា សត្វបកោតិ ។ ឥតោ ខោ
 សោ វច្ឆ ឯកនុតោ កហ្មោ យមហំ អនុស្សរាមិ
 ធាភិជាធាមិ កញ្ចុ អាដីវកំ សត្វបកំ អញ្ញត្រិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ទៅហើយ រមែងធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន មានខ្លះដែរឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ
 បុគ្គលនីមួយៗដែលជាគ្រូហស្ត មិនបានលះបង់នូវគិហិសញ្ញាជនៈ លុះ
 រំលាងខន្ធទៅហើយ រមែងធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន មិនមានសោះទេ ។
 បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះបុគ្គលនីមួយៗដែលជាគ្រូហស្ត មិនបានលះ
 បង់នូវគិហិសញ្ញាជនៈ លុះដល់រំលាងខន្ធទៅ ចូលទៅកាន់ឋានសួគ៌
 មានខ្លះដែរឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ បុគ្គលទាំងឡាយណា ដែលជាគ្រូហស្ត
 មិនបានលះបង់នូវគិហិសញ្ញាជនៈទេ លុះដល់រំលាងខន្ធទៅហើយ ចូល
 ទៅកាន់ឋានសួគ៌ មិនមែនមានត្រឹមតែ ១០០, ២០០, ៣០០, ៤០០,
 ៥០០ នាក់ទេ តាមពិត មានច្រើនលើសប្រមាណណាស់ ។ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បុគ្គលនីមួយៗដែលជាអាជីវករ លុះដល់រំលាងខន្ធទៅ
 រមែងធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន មានខ្លះដែរឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ បុគ្គលនីមួយ
 ដែលជាអាជីវករ លុះដល់រំលាងខន្ធទៅហើយ រមែងធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន
 មិនមានសោះទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះបុគ្គលនីមួយៗដែលជា
 អាជីវករ លុះដល់រំលាងខន្ធទៅ ចូលទៅកាន់ឋានសួគ៌ មានដែរឬ ។
 ម្នាលវច្ឆៈ រាប់អំពីកទ្ទកប្បនេះឡើងទៅ ៩១ កប្ប តថាគតនីករក
 មិនឃើញ នូវអាជីវករណាមួយ ដែលចូលទៅកាន់ឋានសួគ៌ទេ រៀរ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស ចូឡវច្ឆគោត្តសុត្តេ សុញ្ញព្យាករណំ

ឯកោន សោ ចាមិ^(១) កម្មវាទី កិរិយវាទីតិ ។
 ឯវំ សន្តេ កោ កោតម សុញ្ញំ អនុំ តិត្តាយតនំ
 អន្តមសោ សក្ខបកេនាតិ ។ ឯវំ^(២) វច្ឆ សុញ្ញំ
 អនុំ តិត្តាយតនំ អន្តមសោ សក្ខបកេនាមីតិ ។
 ឥទមវោច ភកវា អត្តមនោ វច្ឆកោត្តោ បរិព្វាជកោ
 ភកវតោ កាសិតំ អភិនដ្ឋិតិ ។

ចូឡវច្ឆគោត្តសុត្តំ បឋមំ^(៣) និដ្ឋិតំ ។

---

១ ឱ. ចាសិ ។ ២ ឱ. សក្ខបនេបីតិ ។ ឯវំ សន្តេ ។ ៣ ឱ. ម. តេវិជ្ជវច្ឆគោត្ត-
 សុត្តន្តំ បឋមំ ។

បរិញ្ញាដកវគ្គ ចូឡវច្ឆគោត្តសូត្រ ការទ្រង់ព្យាករលទ្ធិរបស់តិរិយថាសូន្យ

លែងតែបុគ្គលមួយពួក ដែលជាកម្មវាទី (អ្នកដែលពោលថាបុណ្យបាប
 ជារបស់អ្នកធ្វើ) និងកិរិយវាទី (អ្នកពោលថាបុណ្យបាប ដែលអ្នក
 ធ្វើ ឈ្មោះថាបានធ្វើហើយ) ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន កាលបើ
 ហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ លទ្ធិរបស់តិរិយឯណោះ ដោយហោចទៅ
 ឈ្មោះថា សូន្យចាកគុណដែលនឹងនាំទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។ ម្នាលវច្ឆៈ
 យ៉ាងហ្នឹងហើយ លទ្ធិរបស់តិរិយឯណោះ ដោយហោចទៅ ឈ្មោះថា
 សូន្យចាកគុណដែលនឹងនាំទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ត្រាស់ព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ វច្ឆគោត្តបរិញ្ញាដក ក៏មានចិត្តរីករាយ
 ត្រេកអរហើយ ចំពោះភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយ
 ប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ចូឡវច្ឆគោត្តសូត្រ ទី ១ ។

ទុតិយំ អគ្គិវច្ឆកោត្តសុត្តំ

[៥] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
សាវត្ថិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស
អារាមេ ។ អថខោ វច្ឆកោត្តោ បរិព្វាជកោ យេន
ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវតា សទ្ធិ
សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កកំ សារាណីយំ វិទិសារត្វា
ឯកមន្តំ និសីទិ ។

[៦] ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ វច្ឆកោត្តោ បរិព្វាជកោ
ភក្កវន្តំ ឯតទវោច កិណ្ណុ ខោ ភោ កោតម សស្សតោ
លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋិ កវំ
កោតមោតិ ។ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ សស្សតោ
លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។ កិ បន ភោ^(១)
កោតម អសស្សតោ លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោយ-
មញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋិ កវំ កោតមោតិ ។ ន ខោ អហំ វច្ឆ

១ ម. កិ នុ ខោ ភោ ។

អគ្គិវច្ឆុគោត្តសូត្រ ទី ២

[៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ គង់នៅក្នុងអារាមឈ្មោះជេតវ័ន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី
ទៀបក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះ បរិព្វាជកឈ្មោះវច្ឆុគោត្ត ចូលទៅគាល់
ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលនូវពាក្យរាក់ទាក់
សំណេះសំណាលនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ
និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

[៦] វច្ឆុគោត្តបរិព្វាជក លុះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបទូល
សួរព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន មានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា លោកទៀង នេះឯងជាពាក្យពិត
ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះឬ ។ ម្នាលវច្ឆុៈ តថាគត មិនឃើញ
យ៉ាងនេះថា លោកទៀង នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ
ដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មាន
សេចក្តីឃើញ យ៉ាងនេះថា លោកមិនទៀង នេះឯងជាពាក្យពិត
ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះឬ ។ ម្នាលវច្ឆុៈ តថាគត មិនឃើញ

បរិប្បាណកវគ្គស្ស អគ្គិវច្ឆកោត្តសុត្តេ ទសទិដ្ឋិតតំ

ឯវំទិដ្ឋិ អសស្សតោ លោកោ ឥនមេវ សច្ចំ
 មោយមញ្ញន្តិ ។ កិណ្ណុ ខោ ភោ កោតម អន្តវា
 លោកោ ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋិ កវំ
 កោតមោតិ ។ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ អន្តវា លោ-
 កោ ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។ កិ បន ភោ
 កោតម អន្តវា លោកោ ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ
 ឯវំទិដ្ឋិ កវំ កោតមោតិ ។ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ
 អន្តវា លោកោ ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។ កិណ្ណុ
 ខោ ភោ កោតម តំ ដីវំ តំ សរីរំ ឥនមេវ សច្ចំ មោយ-
 មញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋិ កវំ កោតមោតិ ។ ន ខោ អហំ វច្ឆ
 ឯវំទិដ្ឋិ តំ ដីវំ តំ សរីរំ ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។
 កិ បន ភោ កោតម អញ្ញំ ដីវំ អញ្ញំ សរីរំ ឥនមេវ
 សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋិ កវំ កោតមោតិ ។ ន ខោ
 អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ អញ្ញំ ដីវំ អញ្ញំ សរីរំ ឥនមេវ សច្ចំ

បរិញ្ញាដកវគ្គ អគ្គិវច្ឆុគោត្តសូត្រ ទិដ្ឋិ ១០ ប្រការ

យ៉ាងនេះថា លោកមិនទៀង នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ
ដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មាន
សេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា លោកមានទីបំផុត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យ
ដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះឬ ។ ម្នាលវច្ឆុៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាង
នេះថា លោកមានទីបំផុត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ
ដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មាន
សេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា លោកមិនមានទីបំផុត នេះឯងជាពាក្យពិត
ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះឬ ។ ម្នាលវច្ឆុៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាង
នេះថា លោកមិនមានទីបំផុត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជា
មោឃៈ ដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
មានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា នោះជីវិត នោះសរីរៈ នេះឯងជា
ពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះឬ ។ ម្នាលវច្ឆុៈ តថាគត
មិនឃើញយ៉ាងនេះថា នោះជីវិត នោះសរីរៈ នេះឯងជាពាក្យ
ពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ
នេះជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះឬ ។ ម្នាលវច្ឆុៈ
តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ នេះឯងជាពាក្យពិត

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

មោឃមញ្ញន្តិ ។ កិណ្ណ ខោ ភោ កោតម ហោតិ
តថាគតោ បរម្មរណា ឥនមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ
ឯវំទិដ្ឋិ កវំ កោតមោតិ ។ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ
ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥនមេវ សច្ចំ មោឃ-
មញ្ញន្តិ ។ កិ បន ភោ កោតម ន ហោតិ តថាគតោ
បរម្មរណា ឥនមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋិ កវំ
កោតមោតិ ។ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ ន ហោតិ
តថាគតោ បរម្មរណា ឥនមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។
កិណ្ណ ខោ ភោ កោតម ហោតិ ច ន ច ហោតិ
តថាគតោ បរម្មរណា ឥនមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ
ឯវំទិដ្ឋិ កវំ កោតមោតិ ។ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ
ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា
ឥនមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ។ កិ បន ភោ
កោតម នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
បរម្មរណា ឥនមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋិ កវំ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅកើតទៀត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះឬ ។

ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅកើតទៀត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះទេ ។

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅ មិនកើតទៀត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះឬ ។

ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅ មិនកើតទៀត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះទេ ។

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅ មិនកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះឬ ។

ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅ កើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះទេ ។

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅ កើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀត ក៏មិនមែន នេះឯងជាពាក្យពិត

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស អគ្គិវច្ឆកោត្តសុត្តេ ទសទិដ្ឋិតតំ

កោតមោតិ ។ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ នេវ
ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មណោ ឥទមេវ
សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ។

[៧] កិណ្ណុ ខោ ភោ កោតម សស្សតោ លោកោ
ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋិ ភវំ កោតមោតិ
ឥតិ បុដ្ឋោ សមាណោ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ
សស្សតោ លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ វទេ-
សិ ។ កិ បន ភោ កោតម អសស្សតោ លោកោ
ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋិ ភវំ កោតមោតិ ឥតិ
បុដ្ឋោ សមាណោ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ អសស្សតោ
លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ វទេសិ ។
កិណ្ណុ ខោ ភោ កោតម អន្តវា លោកោ ឥទមេវ
សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ឯវំទិដ្ឋិ ភវំ កោតមោតិ ឥតិ
បុដ្ឋោ សមាណោ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ អន្តវា
លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ វទេសិ ។

បរិព្វាជកវគ្គ អគ្គិវច្ឆគោត្តសូត្រ ទិដ្ឋិ ១០ ប្រការ

ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាង
នេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
ទៀតក៏មិនមែន នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះទេ ។

[៧] វច្ឆគោត្តបរិព្វាជក ក្រាបទូលថា កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា
បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះ
ថា លោកទៀង នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះឬ
ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា លោកទៀង
នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះទេ ។ កាលខ្ញុំទូល
សួរព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
មានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា លោកមិនទៀង នេះឯងជាពាក្យពិត
ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះឬ ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគត
មិនឃើញយ៉ាងនេះថា លោកមិនទៀង នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យ
ដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះទេ ។ កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើន ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា លោក
មានទីបំផុត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះឬ ព្រះ
អង្គឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនមានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា លោក
មានទីបំផុត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កី បន ភោ កោតម អនន្តវា លោកោ ឥនមេវ
សច្ចំ មោយមញ្ញត្តិ ឯវំទិដ្ឋី កវំ កោតមោតិ ឥតិ
បុដ្ឋោ សមាណោ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋី អនន្តវា
លោកោ ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញត្តិ វទេសិ ។ កិណ្ណុ
ខោ ភោ កោតម តំ ដីវំ តំ សរីរំ ឥនមេវ សច្ចំ
មោយមញ្ញត្តិ ឯវំទិដ្ឋី កវំ កោតមោតិ ឥតិ បុដ្ឋោ
សមាណោ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋី តំ ដីវំ តំ សរីរំ
ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញត្តិ វទេសិ ។ កី បន
ភោ កោតម អញ្ញំ ដីវំ អញ្ញំ សរីរំ ឥនមេវ សច្ចំ
មោយមញ្ញត្តិ ឯវំទិដ្ឋី កវំ កោតមោតិ ឥតិ បុដ្ឋោ
សមាណោ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋី អញ្ញំ
ដីវំ អញ្ញំ សរីរំ ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញត្តិ
វទេសិ ។ កិណ្ណុ ខោ ភោ កោតម ហោតិ
តថាគតោ បរម្មរណា ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញត្តិ
ឯវំទិដ្ឋី កវំ កោតមោតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាណោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន មានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា លោកមិនមានទីបំផុត នេះ
ឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈដូច្នោះឬ ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្នាល
វច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា លោកមិនមានទីបំផុត នេះឯងជា
ពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះទេ ។ កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះ
អង្គថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មានសេចក្តីឃើញ
យ៉ាងនេះថា នោះជីវិត នោះសរីរៈ នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃ
ជាមោឃៈ ដូច្នោះឬ ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនមានសេច-
ក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា នោះជីវិត នោះសរីរៈ នេះឯងជាពាក្យពិត
ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះទេ ។ កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា បពិត្រ
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា
ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ
ដូច្នោះឬ ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា
ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ
ដូច្នោះទេ ។ កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើន មានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈ
ទៅ កើតទៀត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះឬ

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស អគ្គិវច្ឆគោត្តសុត្ត ទសទិដ្ឋិតតំ

ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ ហោតិ តថាគតោ
 បម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញត្តិ វទេសិ ។ កី
 បន កោ កោតម ន ហោតិ តថាគតោ បម្មរណា
 ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញត្តិ ឯវំទិដ្ឋិ កវំ កោតមោតិ
 ឥតិ បុដ្ឋោ សមាដោ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ ន
 ហោតិ តថាគតោ បម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញត្តិ
 វទេសិ ។ កីន្តុ ខោ កោ កោតម ហោតិ ច ន
 ច ហោតិ តថាគតោ បម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ
 មោយមញ្ញត្តិ ឯវំទិដ្ឋិ កវំ កោតមោតិ ឥតិ បុដ្ឋោ
 សមាដោ ន ខោ អហំ វច្ឆ ឯវំទិដ្ឋិ ហោតិ ច
 ន ច ហោតិ តថាគតោ បម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ
 មោយមញ្ញត្តិ វទេសិ ។ កី បន កោ កោតម
 ដេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បម្មរណា
 ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញត្តិ ឯវំទិដ្ឋិ កវំ កោត-
 មោតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាដោ ន ខោ អហំ វច្ឆ

បរិញ្ញាដកវគ្គ អគ្គិវច្ឆគោត្តសូត្រ ទិដ្ឋិ ១០ ប្រការ

ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្ចាស់វច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាង
មុខអំពីមរណៈទៅ កើតទៀត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជា
មោឃៈ ដូច្នោះទេ ។ កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខ
អំពីមរណៈទៅ មិនកើតទៀត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ
ដូច្នោះឬ ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្ចាស់វច្ឆៈ តថាគតមិនឃើញយ៉ាងនេះថា
សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅ មិនកើតទៀត នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យ
ដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះទេ ។ កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើន ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វ
ខាងមុខអំពីមរណៈទៅ កើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ នេះឯងជាពាក្យពិត
ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះឬ ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្ចាស់វច្ឆៈ តថាគតមិន
មានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅ កើតទៀត
ខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះ
ទេ ។ កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រះគោត-
មដ៏ចម្រើន មានសេចក្តីឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅ
កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យ
ដទៃជាមោឃៈ ដូច្នោះឬ ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្ចាស់វច្ឆៈ តថាគតមិន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឯវំទិដ្ឋិ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរម្មណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ វទេសិ ។
 កី បន កវំ កោតមោ អាទីនវំ សម្មស្សមាណោ
 ឯវំ ឥមាទិ សព្វសោ ទិដ្ឋិតតាទិ អនុបកតោតិ ។

[៨] សស្សតោ លោកោតិ ខោ វច្ឆ ទិដ្ឋិតតមេតំ
 ទិដ្ឋិត្តហានំ ទិដ្ឋិតតន្តាហេ^(១) ទិដ្ឋិវិស្វកំ ទិដ្ឋិវិប្បន្និតំ
 ទិដ្ឋិសញ្ញាជនំ សទុក្ខំ សវិហាតំ សឧបាយាសំ
 សបរិណ្ណាហំ ន និព្វិទាយ ន វិរាតាយ ន និរោទាយ
 ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ ន សម្មោទាយ ន
 និព្វាទាយ សំវត្តតិ ។ អសស្សតោ លោកោតិ
 ខោ វច្ឆ ។ បេ ។ អន្តវា លោកោតិ ខោ វច្ឆ
 ។ បេ ។ អនន្តវា លោកោតិ ខោ វច្ឆ ។ បេ ។
 តំ ជីវំ តំ សវីរន្តិ ខោ វច្ឆ ។ បេ ។ អញ្ញំ ជីវំ

១ ឱ. ទិដ្ឋិតត្តារំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ឃើញយ៉ាងនេះថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅ កើតទៀត ក៏មិនមែន
មិនកើតទៀត ក៏មិនមែន នេះឯងជាពាក្យពិត ពាក្យដទៃជាមោឃៈ
ដូច្នោះទេ ។ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ទ្រង់ឃើញច្បាស់នូវទោសដូចម្តេច
បានជាមិនប្រកាន់នូវទិដ្ឋិទាំងនេះ ដោយប្រការទាំងពួងយ៉ាងនេះ ។

[៨] ម្នាលវច្ឆៈ សេចក្តីឃើញថា លោកទៀងដូច្នោះឯង ជាសេច-
ក្តីឃើញយ៉ាងព្រៃស្អាត ជាសេចក្តីឃើញយ៉ាងព្រៃដាច់ស្រយាល ជា
សេចក្តីឃើញយ៉ាងចម្រុះចម្រាស ជាសេចក្តីឃើញឃ្នេងឃ្នាង ជាសេចក្តី
ឃើញដែលប្រកបសត្វទុកប្រកបដោយទុក្ខ ប្រកបដោយសេចក្តីលំបាក
ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រកបដោយសេចក្តីក្តៅក្រហាយ មិន
ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ មិនដើម្បីប្រាសចាកតម្រេក មិន
ដើម្បីសេចក្តីរំលត់ មិនដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ មិនដើម្បីសេចក្តីដឹងច្បាស់
មិនដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង មិនដើម្បីព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលវច្ឆៈ សេចក្តី
ឃើញថា លោកមិនទៀងដូច្នោះឯង ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ សេចក្តីឃើញ
ថា លោកមានទីបំផុតដូច្នោះឯង ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ សេចក្តីឃើញថា លោក
មិនមានទីបំផុតដូច្នោះឯង ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ សេចក្តីឃើញថា នោះដីវិត
នោះសរីរៈ ដូច្នោះឯង ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ សេចក្តីឃើញថា ដីវិតដទៃ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស អត្ថិវច្ឆគោត្តសុត្តេ ទិដ្ឋិត្តហនាទិព្យាករណំ

អញ្ញំ សរិវន្តិ ខោ វច្ឆ ។ បេ ។ ហោតិ តថាគតោ
 បម្មរណាតិ ខោ វច្ឆ ។ បេ ។ ន ហោតិ តថាគតោ
 បម្មរណាតិ ខោ វច្ឆ ។ បេ ។ ហោតិ ច ន ច
 ហោតិ តថាគតោ បម្មរណាតិ ខោ វច្ឆ ។ បេ ។
 នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បម្មរណាតិ
 ខោ វច្ឆ ទិដ្ឋិតតមេតំ ទិដ្ឋិត្តហនំ ទិដ្ឋិត្តាហោ
 ទិដ្ឋិវិស្វកំ ទិដ្ឋិវិប្បទ្ធិតំ ទិដ្ឋិសញ្ញាជនំ សទុក្ខំ
 សរិយាតំ សឧទាយាសំ សបរិឡាហំ ន និព្វិទាយ
 ន វិរាគាយ ន និរោធាយ ន ឧបសមាយ ន
 អភិញ្ញាយ ន សម្តោធាយ ន និព្វាធាយ សំវត្តតិ ។
 ឥមំ ខោ អហំ វច្ឆ អាទីនវំ សម្បស្សមាណោ ឯវំ
 ឥមាជិ សព្វសោ ទិដ្ឋិតតាជិ អនុបកតោតិ ។ អត្ថិ
 បន កោតោ កោតមស្ស កិញ្ចិ ទិដ្ឋិតតន្តិ ។ ទិដ្ឋិតតន្តិ
 ខោ វច្ឆ អបនីតមេតំ តថាគតស្ស ទិដ្ឋញ្ជោតំ^(១) វច្ឆ

១ ម. ទិដ្ឋញ្ជោតំ ។

បរិញ្ញាជកវត្ត អគ្គិវច្ឆគោត្តសូត្រ ការទ្រង់សំដែងសេចក្តីឃើញយ៉ាងព្រៃស្អាតជាដើម

សរីរៈដទៃដូច្នោះឯង ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ សេចក្តីឃើញថា សត្វខាងមុខ
អំពីមរណៈទៅកើតទៀត ដូច្នោះឯង ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ សេចក្តីឃើញ
ថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅមិនកើតទៀតដូច្នោះ ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ
សេចក្តីឃើញថា សត្វខាងមុខអំពីមរណៈទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀត
ខ្លះដូច្នោះឯង ។ បេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ សេចក្តីឃើញថា សត្វខាងមុខអំពី
មរណៈទៅកើតទៀត ក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ដូច្នោះឯង
ជាសេចក្តីឃើញយ៉ាងព្រៃស្អាត ជាសេចក្តីឃើញយ៉ាងឆ្ងាយដាច់ស្រ-
យាល ជាសេចក្តីឃើញយ៉ាងចម្រូងចម្រាស ជាសេចក្តីឃើញយ៉ាងឃ្នេង-
ឃ្នាង ជាសេចក្តីឃើញដែលប្រកបសត្វទុកប្រកបដោយទុក្ខ ប្រកបដោយ
សេចក្តីលំបាក ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ប្រកបដោយសេចក្តី
ក្តៅក្រហាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ មិនដើម្បីប្រាស
ចាកតម្រក មិនដើម្បីសេចក្តីរំលត់ មិនដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ មិនដើម្បី
សេចក្តីដឹងច្បាស់ មិនដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង មិនដើម្បីព្រះនិព្វាន ។
ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតឃើញច្បាស់នូវទោសដូច្នោះឯង ទើបបានជាមិនប្រកាន់
នូវទិដ្ឋិទាំងនេះ ដោយប្រការទាំងពួងយ៉ាងនេះ ។ ចុះសេចក្តីឃើញបន្តិច
បន្តួចរបស់ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មានខ្លះដែរឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ សេចក្តីឃើញ
ដូច្នោះឯង តថាគតបាននាំចេញហើយ ម្នាលវច្ឆៈ ព្រោះសេចក្តីឃើញ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តថាគតេន ឥតិ រូបំ ឥតិ រូបស្ស សមុទយោ
ឥតិ រូបស្ស អត្តដ្ឋំមោ ឥតិ វេទនា ឥតិ វេទនាយ
សមុទយោ ឥតិ វេទនាយ អត្តដ្ឋំមោ ឥតិ សញ្ញា
ឥតិ សញ្ញាយ សមុទយោ ឥតិ សញ្ញាយ អត្តដ្ឋំមោ
ឥតិ សង្ខារា ឥតិ សង្ខារានំ សមុទយោ ឥតិ
សង្ខារានំ អត្តដ្ឋំមោ ឥតិ វិញ្ញាណំ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស
សមុទយោ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស អត្តដ្ឋំមោតិ តស្មា
តថាគតោ សព្វមញ្ញិតានំ សព្វមត្តិតានំ^(១) សព្វា-
ហង្ការមមង្ការមាណុសយានំ ខយា វិរាគា និរោទា
ចាកា បដិនិស្សក្កា អនុចាទា វិមុត្តោតិ វេទមីតិ ។

[៩] ឯវំ វិមុត្តចិត្តោ បន កោ កោតម ភិក្ខុ
កុហី ឧប្បជ្ជតីតិ^(២) ។ ឧប្បជ្ជតីតិ ខោ វច្ឆ ន
ឧបេតិ ។ តេនហិ កោ កោតម ន ឧប្បជ្ជ-
តីតិ ។ ន ឧប្បជ្ជតីតិ ខោ វច្ឆ ន ឧបេតិ ។

---

១ សព្វមថិតានន្តិបិ ។ ២ ម. ឧប្បជ្ជតីតិប្បត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

នេះ តថាគតឃើញហើយថា រូបដូច្នោះ ហេតុជាគ្រឿងកើតឡើងនៃ
 រូបដូច្នោះ ហេតុជាគ្រឿងរលត់ទៅនៃរូបដូច្នោះ វេទនាដូច្នោះ ហេតុជា
 គ្រឿងកើតឡើងនៃវេទនាដូច្នោះ ហេតុជាគ្រឿងរលត់ទៅនៃវេទនាដូច្នោះ
 សញ្ញាដូច្នោះ ហេតុជាគ្រឿងកើតឡើងនៃសញ្ញាដូច្នោះ ហេតុជាគ្រឿង
 រលត់ទៅនៃសញ្ញាដូច្នោះ សង្ខារទាំងឡាយដូច្នោះ ហេតុជាគ្រឿងកើត
 ឡើងនៃសង្ខារទាំងឡាយដូច្នោះ ហេតុជាគ្រឿងរលត់ទៅនៃសង្ខារទាំង-
 ឡាយដូច្នោះ វិញ្ញាណដូច្នោះ ហេតុជាគ្រឿងកើតឡើងនៃវិញ្ញាណដូច្នោះ
 ហេតុជាគ្រឿងរលត់ទៅនៃវិញ្ញាណដូច្នោះ ព្រោះហេតុនោះ បានជា
 តថាគតពោលថា តថាគតរួចស្រឡះហើយ ព្រោះមិនប្រកាន់មាំ ព្រោះ
 អស់ទៅ ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះរលត់ទៅ ព្រោះលះបង់
 ព្រោះរលាស់ចោល នូវសេចក្តីមើលងាយទាំងពួង នូវសេចក្តីបន្ទាប
 បន្ថោកទាំងពួង និងអហង្ការ មមង្ការមានានុស័យទាំងពួង^(១) ។

[៧] បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះភិក្ខុដែលមានចិត្តរួចស្រឡះ
 ហើយយ៉ាងនេះ នឹងកើតទៀតក្នុងទីណា ។ ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យថា កើតទៀត
 ដូច្នោះ មិនគួរទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ មានតែមិនកើត
 ទៀតទេឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យថា មិនកើតទៀតដូច្នោះ ក៏មិនគួរ ។

---

១ បានដល់ ទិដ្ឋិ តណ្ហា និងមានៈ ទាំង ៣ ។ អដ្ឋកថា ។

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស អគ្គិវច្ឆគោត្តសុត្តេ វិមុត្តប្បញ្ញា

តេនហិ កោ កោតម ឧប្បជ្ជតិ ច ន ច ឧប្បជ្ជ-
 តីតិ ។ ឧប្បជ្ជតិ ច ន ច ឧប្បជ្ជតីតិ ខោ វច្ឆ ន
 ឧបេតិ ។ តេនហិ កោ កោតម នេវ ឧប្បជ្ជតិ ន
 ន ឧប្បជ្ជតីតិ ។ នេវ ឧប្បជ្ជតិ ន ន ឧប្បជ្ជតីតិ
 ខោ វច្ឆ ន ឧបេតិ ។

[១០] ឯវំ វិមុត្តចិត្តោ បន កោ កោតម ភិក្ខុ
 កុហិ ឧប្បជ្ជតីតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាណោ ឧប្បជ្ជតីតិ
 វច្ឆ^(១) ន ឧបេតីតិ វទេសិ ។ តេនហិ កោ កោតម
 ន ឧប្បជ្ជតីតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាណោ ន ឧប្បជ្ជតីតិ
 ខោ វច្ឆ ន ឧបេតីតិ វទេសិ ។ តេនហិ កោ
 កោតម ឧប្បជ្ជតិ ច ន ច ឧប្បជ្ជតីតិ ឥតិ បុដ្ឋោ
 សមាណោ ឧប្បជ្ជតិ ច ន ច ឧប្បជ្ជតីតិ ខោ វច្ឆ
 ន ឧបេតីតិ វទេសិ ។ តេនហិ កោ កោតម

---

១ ម. ខោ វច្ឆ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ អគ្គិវច្ឆគោត្តសូត្រ សូរអំពីវិមុត្តិ

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះមានតែកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀត
 ខ្លះដូច្នោះឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យថា កើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ
 ដូច្នោះ ក៏មិនគួរ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះមានតែកើត
 ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នោះឬ ។ ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យថា
 កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ដូច្នោះក៏មិនគួរ ។

[១០] កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 ចុះភិក្ខុដែលមានចិត្តរួចស្រឡះហើយយ៉ាងនេះ នឹងកើតទៀតក្នុងទីណា
 ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យថា កើតទៀតដូច្នោះមិនគួរទេ ។ កាល
 ខ្ញុំទូលសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះមានតែមិនកើត
 ទៀតទេឬ ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យថា មិនកើតទៀតដូច្នោះ
 ក៏មិនគួរ ។ កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 បើដូច្នោះមានតែកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះដូច្នោះឬ ព្រះអង្គឆ្លើយថា
 ម្នាលវច្ឆៈ ពាក្យថា កើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះដូច្នោះ ក៏មិនគួរ ។
 កាលខ្ញុំទូលសួរព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះមានតែ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

លេវ ឧប្បជ្ជតិ ន ន ឧប្បជ្ជតីតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាដោ
 លេវ ឧប្បជ្ជតិ ន ន ឧប្បជ្ជតីតិ ខោ វច្ឆ ន ឧបេ-
 តីតិ វទេសិ ។ ឯត្តាហំ កោ កោតម អញ្ញាណាមា-
 ចាទី ឯត្ត សម្មោហមាចាទី ។ យាបិ មេ ឯសា
 កោតោ កោតមស្ស បុរិមេន កថាសល្លាបេន អហុ
 បសាទមត្តា សាបិ មេ ឯតវហិ អន្តវហិតាតិ ។
 [១១] អលញ្ញិ តេ វច្ឆ អញ្ញាណាយ អលំ
 សម្មោហាយ កម្ពីរោ ហយំ^(១) វច្ឆ ធម្មោ ទុទ្ធសោ
 ទុរុពោដោ សន្តោ បណ្ឌិតោ អតក្ការវចរោ និបុ-
 ណោ បណ្ឌិតវេទនីយោ សោ តយា ទុដ្ឋាដោ
 អញ្ញទិដ្ឋិកេន អញ្ញក្ខន្ធិកេន អញ្ញរុចិកេន
 អញ្ញត្ថយោកេន^(២) អញ្ញត្តាចរិយកេន^(៣) តេនហិ
 វច្ឆ តំយេវត្ថ បដិបុច្ឆិស្សាមិ យថា តេ ខមេយ្យ
 តថា តំ ព្យាករយ្យាសិ តំ កី មញ្ញសិ វច្ឆ

---

១ ម. បាយំ ។ ២ ឱ. ម. អញ្ញត្រយោកេន ។ ៣ ម. អញ្ញត្រ អាចរិយកេន ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនឬ ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្ចាស់វច្ឆៈ
 ពាក្យថា កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដូច្នោះ ក៏មិនគួរ ។
 បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គដល់នូវសេចក្តីមិនដឹងក្នុងដំណើរនេះ
 ដល់នូវសេចក្តីងើងងើង ក្នុងដំណើរនេះ ។ វាចាណារបស់ខ្ញុំដែលជា
 វាចាអាចញ៉ាំងសេចក្តីជ្រះថ្លាឲ្យកើតមាន ដោយពាក្យចរចាមុនរបស់ព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ វាចានោះរបស់ខ្ញុំ ក៏បាត់អស់ទៅ ។

[១១] ម្ចាស់វច្ឆៈ គួរតែអ្នកមិនដឹង គួរតែអ្នកងើងងើង ម្ចាស់វច្ឆៈ
 ព្រោះធម៌នេះជាធម៌ដ៏ជ្រៅ ជាធម៌ដែលបុគ្គលឃើញបានដោយកម្រ ជា
 ធម៌ត្រាស់ដឹងបានដោយកម្រ ជាធម៌ដ៏ស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដ៏ថ្លៃថ្លា មិនជា
 ទីត្រាច់ចុះនៃវិតក្កៈបាន ជាធម៌ដ៏ល្អិត មានតែអ្នកប្រាជ្ញទើបដឹងបាន ធម៌
 នោះខ្លួនអ្នកដែលមានទិដ្ឋិដទៃ មានសេចក្តីពេញចិត្តដទៃ មានសេចក្តីគាប់
 ចិត្តដទៃ មានសេចក្តីព្យាយាមក្នុងទីដទៃ មានអាចារ្យក្នុងទីដទៃ រមែងដឹង
 បានដោយកម្រ ម្ចាស់វច្ឆៈ បើដូច្នោះ តថាគតនឹងត្រឡប់សួរអ្នកក្នុងដំ-
 ណើរនេះវិញ ដំណើរនោះគួរដល់អ្នកយ៉ាងណា អ្នកគប្បីដោះស្រាយនូវ
 ដំណើរនោះយ៉ាងនោះចុះ ម្ចាស់វច្ឆៈ អ្នកសំគាល់នូវដំណើរនោះដូចម្តេច

បរិព្វាជកវគ្គស្ស អគ្គិវច្ឆតោត្តសុត្តេ អគ្គិជលនិព្វតប្បញ្ញា

សចេ តេ បុរោ អក្ខិ ជលេយ្យ ជានេយ្យាសិ ត្ថំ
អយំ មេ បុរោ អក្ខិ ជលតីតិ ។ សចេ មេ
កោ កោតម បុរោ អក្ខិ ជលេយ្យ ជានេយ្យាហំ
អយំ មេ បុរោ អក្ខិ ជលតីតិ ។ សចេ បន
តំ វច្ឆ ឯវំ បុច្ឆេយ្យ យោ តេ អយំ បុរោ អក្ខិ
ជលតិ អយំ អក្ខិ កី បដិច្ច ជលតីតិ ឯវំ បុជ្ជា
ត្ថំ វច្ឆ កិណ្ឌិ ព្យាករេយ្យាសីតិ ។ សចេ មំ កោ កោ-
តម ឯវំ បុច្ឆេយ្យ យោ តេ អយំ បុរោ អក្ខិ ជលតិ
អយំ អក្ខិ កី បដិច្ច ជលតីតិ ឯវំ បុជ្ជា អហំ
កោ កោតម ឯវំ ព្យាករេយ្យំ យោ មេ^(១) បុរោ
អក្ខិ ជលតិ អយំ អក្ខិ តិណាកដ្ឋបាណំ បដិច្ច
ជលតីតិ ។ សចេ វច្ឆ បុរោ សោ អក្ខិ និព្វាយេយ្យ
ជានេយ្យាសិ ត្ថំ អយំ មេ បុរោ អក្ខិ និព្វតោតិ ។
សចេ មេ កោ កោតម បុរោ សោ អក្ខិ និព្វាយេយ្យ
ជានេយ្យាហំ អយំ មេ បុរោ អក្ខិ និព្វតោតិ ។

១ ឱ. យោ មេ អយំ ។

បរិព្វាជកវគ្គ អគ្គិវច្ឆគោត្តសូត្រ សួរអំពីការឆេះនិងរលត់នៃភ្លើង

បើភ្លើងឆេះក្នុងទីចំពោះមុខអ្នក អ្នកគប្បីដឹងថា ភ្លើងនេះឆេះក្នុងទីចំពោះ
មុខអាត្មាអញដែរឬ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើភ្លើងឆេះក្នុងទីចំពោះ
មុខខ្ញុំ ខ្ញុំគប្បីដឹងថា ភ្លើងនេះឆេះ ក្នុងទីចំពោះមុខអាត្មាអញ ។ ម្នាល
វច្ឆៈ បើគេសួរអ្នកយ៉ាងនេះថា ភ្លើងណាឆេះ ក្នុងទីចំពោះមុខអ្នក ភ្លើង
នេះឆេះ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ម្នាលវច្ឆៈ បើគេសួរយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បីដោះ
ស្រាយដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើគេសួរខ្ញុំយ៉ាងនេះថា
ភ្លើងណាឆេះក្នុងទីចំពោះមុខអ្នក ភ្លើងនេះឆេះ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី បពិត្រ
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំគប្បីដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា
ភ្លើងណាឆេះក្នុងទីចំពោះមុខខ្ញុំ ភ្លើងនេះឆេះឡើង ព្រោះអាស្រ័យនូវ
កំញាមគឺស្មៅនិងឧស ។ ម្នាលវច្ឆៈ បើភ្លើងនោះរលត់ទៅក្នុងទីចំពោះ
មុខ (អ្នក) អ្នកគប្បីដឹងថា ភ្លើងនេះរលត់ហើយក្នុងទីចំពោះមុខអាត្មាអញ
ដែរឬ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើភ្លើងនោះរលត់ទៅក្នុងទីចំពោះ
មុខខ្ញុំ ខ្ញុំគប្បីដឹងថា ភ្លើងនេះរលត់ហើយ ក្នុងទីចំពោះមុខអាត្មាអញ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សចេ បន តំ វច្ឆ ឃំ បុច្ឆយ្យ យោ តេ អយំ
 បុរោ អក្កិ និព្វតោ សោ អក្កិ ឥតោ កតមំ
 ទិសំ កតោ បុត្តិមំ វា បច្ឆិមំ វា ឧត្តរំ វា
 ទត្តិណំ វាតិ ឃំ បុដ្ឋោ តំ វច្ឆ កិណ្ឌិ
 ព្យាករយ្យាសីតិ ។ ន ឧបេតិ កោ កោតម យញ្ញិ
 សោ កោ កោតម អក្កិ តិណាកដ្ឋចាណំ បដិច្ច
 ជលតិ^(១) តស្ស ច បរិយាណា អញ្ញស្ស ច
 អនុបហារា អនាហារោ និព្វតោត្វេវ សង្ខំ កច្ឆតីតិ ។

[១២] ឃំ ខោ វច្ឆ យេន រូបេន តថាកតំ
 បញ្ញាបយមាណោ បញ្ញាបេយ្យ តំ រូបំ តថាកតស្ស
 បហីនំ ឧច្ឆិទ្ធមូលំ តាលារត្តកតំ អនការដ្ឋតំ^(២) អាយតី
 អនុប្បាទទម្មំ រូបសង្ខារិមុត្តោ ខោ វច្ឆ តថាកតោ ក-
 ម្ហីរោ អប្បមេយ្យោ ទុប្បរិយោកាដ្ឋោ ។ សេយ្យថាបិ
 មហាសមុទ្ធោ ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ ន ឧប្បជ្ជ-
 តីតិ ន ឧបេតិ ឧប្បជ្ជតិ ច ន ច ឧប្បជ្ជតីតិ
 ន ឧបេតិ លេវ ឧប្បជ្ជតិ ន ន ឧប្បជ្ជតីតិ

---

១ ឱ. អជលិ ។ ២ ឱ. អនការតតំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ម្នាលវច្ឆៈ ចុះបើគេសួរយ៉ាងនេះថា ភ្លើងណា ដែលរលត់ហើយក្នុងទី
 ចំពោះមុខអ្នក ភ្លើងនោះទៅអំពីទីនេះទៅហើយ ទៅកាន់ទិសណា ខាង
 កើតឬខាងលិច ខាងជើងឬខាងត្បូង ម្នាលវច្ឆៈ បើគេសួរយ៉ាងនេះតើ
 អ្នកគប្បីដោះស្រាយដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មិនគួរនឹង
 ដោះស្រាយបានទេ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ដ្បិតថាភ្លើងនោះ ឆេះ
 ព្រោះអាស្រ័យនូវកំញមគីស្មៅនិងឧសណា ដល់នូវកិរិយារាប់ថា រលត់
 ទៅមិនមានអាហារដូច្នោះ ព្រោះអស់ទៅនៃកំញមគីស្មៅនិងឧសនោះផង
 ព្រោះមិនមានកិរិយានាំចូលទៅជិតនូវវត្ថុដទៃផង ។

[១២] ម្នាលវច្ឆៈ បុគ្គលកាលបញ្ញត្តិរូសត្វ គប្បីបញ្ញត្តិ
 ដោយរូបណា រូបនោះតថាគត លះបង់ហើយ កាត់ឫសចោលហើយ
 ធ្វើឲ្យដូចជាឆ្នោតកំបុតកហើយ ដល់នូវកិរិយាមិនមាន ជារូបមានកិរិយា
 មិនកើតឡើងតទៅទៀតជាធម្មតា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតរួចស្រឡះហើយ
 ចាកចំណែកនៃរូប ជាអ្នកជ្រៅ (ដោយគុណ) មានប្រមាណមិនបាន
 ដែលបុគ្គលស្ទាបស្ទង់បានដោយកម្រយ៉ាងនេះឯង ។ ដូចមហាសមុទ្រ
 នឹងថា កើតទៀតក៏មិនគួរ ថា មិនកើតទៀតទេក៏មិនគួរ ថា កើតទៀតខ្លះ
 មិនកើតទៀតខ្លះក៏មិនគួរ ថាកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន

បរិព្វាជកវគ្គស្ស អគ្គិវច្ឆគោត្តសុត្តេ ខន្ធប្បហានំ

ន ឧបេតិ ។ យាយ វេទនាយ តថាកតំ បញ្ញាប-
 យមាណោ បញ្ញាបេយ្យ សា វេទនា តថាកតស្ស
 បហីណា ឧច្ឆិទ្ធម្ហលា តាលាវត្ថុកតា អនការជ្ជតា
 អាយតី អនុប្បាទធម្មា វេទនាសង្ខារិមុត្តោ ខោ វច្ឆ
 តថាកតោ កម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ ទុប្បរិយោកាឡោ ។
 សេយ្យថាបិ មហាសមុទ្ពោ ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ ន
 ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ ឧប្បជ្ជតិ ច ន ច ឧប្បជ្ជតីតិ
 ន ឧបេតិ នេវ ឧប្បជ្ជតិ ន ន ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ ។
 យាយ សញ្ញាយ តថាកតំ បញ្ញាបយមាណោ បញ្ញា-
 បេយ្យ សា សញ្ញា តថាកតស្ស បហីណា ឧច្ឆិទ្ធម្ហលា តា-
 លាវត្ថុកតា អនការជ្ជតា អាយតី អនុប្បាទធម្មា សញ្ញា
 សង្ខារិមុត្តោ ខោ វច្ឆ តថាកតោ កម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ
 ទុប្បរិយោកាឡោ ។ សេយ្យថាបិ មហាសមុទ្ពោ ឧប្បជ្ជ-
 តីតិ ន ឧបេតិ ន ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ ឧប្បជ្ជតិ ច

បរិញ្ញាជកវគ្គ អគ្គិវច្ឆគោត្តសូត្រ ការលះបង់នូវខន្ធ

ក៏មិនគួរ ។ បុគ្គលកាលបញ្ញត្តិរូសត្វ គប្បីបញ្ញត្តិដោយវេទនាណា
 វេទនានោះ តថាគតលះបង់ហើយ កាត់ឫសចោលហើយ ធ្វើឲ្យដូច
 ជាភ្នោតកំបុតកហើយ ដល់នូវកិរិយាមិនមាន ជាវេទនាមានកិរិយាមិន
 កើតទៀតទៅជាធម្មតា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតរួចស្រឡះហើយ ចាក
 ចំណែកនៃវេទនា ជាអ្នកជ្រៅមានប្រមាណមិនបាន ដែលបុគ្គលស្ទាប
 ស្ទង់បានដោយកម្រ ។ ដូចមហាសមុទ្រ នឹងថា កើតទៀតក៏មិនគួរ
 ថាមិនកើតទៀតក៏មិនគួរ ថាកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះក៏មិនគួរ ថា
 កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក៏មិនគួរ ។ បុគ្គលកាល
 បញ្ញត្តិរូសត្វ គប្បីបញ្ញត្តិដោយសញ្ញាណា សញ្ញានោះតថាគតលះ
 បង់ហើយ កាត់ឫសចោលហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាភ្នោតកំបុតកហើយ ដល់
 នូវកិរិយាមិនមាន ជាសញ្ញាមានកិរិយាមិនកើតទៀតទៅជាធម្មតា ម្នាល
 វច្ឆៈ តថាគតរួចស្រឡះហើយចាកចំណែកនៃសញ្ញា ជាអ្នកជ្រៅមាន
 ប្រមាណមិនបាន ដែលបុគ្គលស្ទាបស្ទង់បានដោយកម្រ ។ ដូចមហា-
 សមុទ្រ នឹងថា កើតទៀតក៏មិនគួរ ថាមិនកើតទៀតក៏មិនគួរ ថាកើត

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ន ច ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ នេវ ឧប្បជ្ជតិ ន
 ន ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ ។ យេហិ សង្ខារេហិ
 តថាកតំ បញ្ញាបយមាណោ បញ្ញាបេយ្យ តេ សង្ខារា
 តថាកតស្ស បហីនា ឧច្ឆិទ្ធមូលា តាលារត្តកតា
 អនការជ្ជតា អាយតី អនុប្បាទធម្មា សង្ខារសង្ខារិមុត្តោ
 ខោ វច្ឆ តថាកតោ កម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ ទុប្បរិយោ-
 កាឡោ ។ សេយ្យថាបិ មហាសមុទ្នោ ឧប្បជ្ជតីតិ ន
 ឧបេតិ ន ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ ឧប្បជ្ជតិ ច ន ច
 ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ នេវ ឧប្បជ្ជតិ ន ន ឧប្បជ្ជតីតិ
 ន ឧបេតិ ។ យេន វិញ្ញាណោ តថាកតំ
 បញ្ញាបយមាណោ បញ្ញាបេយ្យ តំ វិញ្ញាណំ តថាកតស្ស
 បហីនំ ឧច្ឆិទ្ធមូលំ តាលារត្តកតំ អនការជ្ជតំ
 អាយតី អនុប្បាទធម្មំ វិញ្ញាណសង្ខារិមុត្តោ ខោ វច្ឆ
 តថាកតោ កម្ពីរោ អប្បមេយ្យោ ទុប្បរិយោកាឡោ ។
 សេយ្យថាបិ មហាសមុទ្នោ ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះក៏មិនគួរ ថាកើតទៀតក៏មិនមែន ថាមិនកើត
 ទៀតក៏មិនមែនក៏មិនគួរ ។ បុគ្គលកាលបញ្ញត្តនូវសត្វ គប្បីបញ្ញត្តដោយ
 សង្ខារទាំងឡាយណា សង្ខារទាំងឡាយនោះ តថាគតលះបង់ហើយ
 កាត់ប្រសចោលហើយ ធ្វើឲ្យដូចជាឆ្មោតកំបុតកហើយ ដល់នូវកិរិយាមិន
 មាន ជាសង្ខារមានកិរិយាមិនកើតទៀតតទៅជាធម្មតា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគត
 រួចស្រឡះហើយ ចាកចំណែកនៃសង្ខារ ជាអ្នកជ្រៅមានប្រមាណមិន
 បាន ដែលបុគ្គលស្ទាបស្ទង់បានដោយកម្រ ។ ដូចមហាសមុទ្រ នឹង
 ថា កើតទៀតក៏មិនគួរ ថាមិនកើតទៀតក៏មិនគួរ ថាកើតទៀតខ្លះ មិន
 កើតទៀតខ្លះក៏មិនគួរ ថា កើតទៀតក៏មិនមែន ថា មិនកើតទៀតក៏មិន
 មែនក៏មិនគួរ ។ បុគ្គលកាលបញ្ញត្តនូវសត្វ គប្បីបញ្ញត្តដោយវិញ្ញាណ
 ណា វិញ្ញាណនោះ តថាគត លះបង់ហើយ កាត់ប្រសចោលហើយ
 ធ្វើឲ្យដូចជាឆ្មោតកំបុតកហើយ ដល់នូវកិរិយាមិនមាន ជាវិញ្ញាណមាន
 កិរិយាមិនកើតទៀតតទៅជាធម្មតា ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតរួចស្រឡះហើយ
 ចាកចំណែកនៃវិញ្ញាណ ជាអ្នកជ្រៅមានប្រមាណមិនបាន ដែលបុគ្គល
 ស្ទាបស្ទង់បានដោយកម្រ ។ ដូចមហាសមុទ្រ នឹងថាកើតទៀតក៏មិនគួរ

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស អគ្គិវច្ឆកោត្តសុត្តេ ធម្មទេសនាបសំសា

ន ឧប្បជ្ជតីតិ ន ឧបេតិ ឧប្បជ្ជតិ ច ន ច ឧប្បជ្ជតីតិ
ន ឧបេតិ នេវ ឧប្បជ្ជតិ ន ន ឧប្បជ្ជតីតិ ន
ឧបេតីតិ ។

[១៣] ឃវំ វុត្តេ វច្ឆកោត្តោ បរិញ្ញាជកោ ភកវន្តំ
ឯតទរោច សេយ្យថាមិ កោ កោតម កាមស្ស វា
និកមស្ស វា អវិទូរេ មហាសាលវុក្ខោ តស្ស
អនិច្ចតា សាខាបលាសំ បលុដ្ឋេយ្យ តចបប្បជិកា
បលុដ្ឋេយ្យំ ដេក្កុ បលុដ្ឋេយ្យ សោ អបរេន សម-
យេន អបកតសាខាបលាសោ អបកតត្ថចបប្បជិកោ
អបកតដេក្កុកោ សុទ្ធវេ សារេ^(១) បតិដ្ឋិតោ ឯវមេវ^(២)
កោតោ កោតមស្ស ចារចនំ អបកតសាខាបលាសំ
អបកតត្ថចបប្បជិកំ អបកតដេក្កុកំ សុទ្ធវេ^(៣) សារេ
បតិដ្ឋិតំ អភិក្កន្តំ កោ កោតម អភិក្កន្តំ
កោ កោតម សេយ្យថាមិ កោ កោតម

១ ម. សុទ្ធវេ អស្ស សារេ ។ ២ ឱ. ឯវមេវ ឥទំ ។ ៣ ឱ. សុទ្ធវេ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ អគ្គិវច្ឆុគោត្តសូត្រ ការពោលសរសើរព្រះធម្មទេសនា

ថា មិនកើតទៀតក៏មិនគួរ ថា កើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ ក៏មិនគួរ
ថា កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មិនគួរ ។

[១៣] លុះព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ វច្ឆុគោត្ត-
បរិញ្ញាជក ទើបក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើន ដើមរាំងភ្នំធំ (ដុះនៅ) ក្នុងទីជិតនៃស្រុកក្តី និងមក្តី មែក
និងស្លឹកនៃដើមរាំងភ្នំធំនោះ ក៏វិនាសទៅដោយការវះមិនទៀង សំបកនិង
ក្រមរទាំងឡាយក៏វិនាសទៅ ស្រាយក៏វិនាសទៅ សម័យខាងក្រោយ
មក ដើមរាំងភ្នំធំនោះ ក៏ប្រាសចាកមែកនិងស្លឹក ប្រាសចាកសំបកនិង
ក្រមរ ប្រាសចាកស្រាយ បិតនៅតែខ្ទឹមដ៏ស្អាត យ៉ាងណាមិញ ឯ
ពាក្យជាប្រធាន (ធម្មវិន័យ) របស់ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ក៏ប្រាសចាកមែក
និងស្លឹក ប្រាសចាកសំបកនិងក្រមរ ប្រាសចាកស្រាយ បិតនៅ
ចំពោះខ្ទឹមដ៏ស្អាតយ៉ាងនោះដែរ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់
បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

និក្ខន្តិតំ វា ឧក្កុដ្ឋេយ្យ បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ
 មុឡស្ស វា មត្តំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា
 តេលប្បដ្ឋោតំ ជារេយ្យ ចក្កុមន្តោ រូចានិ ទក្ខន្តិតិ
 ឯវមេវ កោតា កោតមេន អនេកបរិយាយេន ធម្មោ
 បកាសិតោ ឯសាហំ ភកវន្តំ កោតមំ សរណំ
 កច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧចាសកំ មំ កវំ
 កោតមោ ជារតុ អដ្ឋតក្កេ ចាណុបេតំ សរណាដ្ឋតន្តិ ។

អគ្គិវច្ឆកោត្តសុត្តំ ទុតិយំ និដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ធម៌ដែលព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ទ្រង់ប្រកាសហើយ ដោយអនេកបរិយាយ
 យ៉ាងនេះ ដូចជាបុគ្គលផ្សារឡើងនូវវត្ថុដែលផ្តាច់ ឬបើកនូវវត្ថុដែលកំបាំង
 ពុំនោះដូចគេប្រាប់ផ្លូវដល់មនុស្សវង្វេងផ្លូវ ពុំនោះសោត ដូចគេព្រាល
 ប្រទីបក្នុងទីងងឹតដោយគិតថា មនុស្សអ្នកមានភ្នែក (ភ្លឺ) រមែងបានឃើញ
 រូបទាំងឡាយដូច្នោះដែរ ខ្ញុំព្រះអង្គសូមដល់នូវព្រះគោតមមានព្រះភាគ
 ព្រមទាំងព្រះធម៌ ទាំងព្រះភិក្ខុសង្ឃជាទីពឹងទីរលឹក សូមព្រះគោតមដ៏
 ចម្រើន ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជាឧបាសក អ្នកដល់នូវសរណគមន៍ស្មើ
 ដោយជីវិត ក្នុងកាលមានថ្ងៃនេះជាដើមរៀងទៅ ។

ចប់ អគ្គិវច្ឆគោត្តសូត្រ ទី ២ ។

តតិយំ មហាវច្ឆកោត្តសុត្តំ

[១៤] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
 រាជគហោ វិហារតិ វេណ្ណវនេ កលន្ទកនិវាមេ ។
 អថខោ វច្ឆកោត្តោ បរិញ្ញាជកោ យេន ភកវា
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវតា សទ្ធិំ សម្មោទិ
 សម្មោទនីយំ កចំ សារាណីយំ វិតិសាវេត្វា ឯកមន្តំ
 និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ វច្ឆកោត្តោ
 បរិញ្ញាជកោ ភកវន្តំ ឯតទវោច ទីយវត្តាហំ កោតា
 កោតមេន សហាកថី សាធុ មេ ភវំ កោតមោ
 សទ្ធិត្តេន កុសលាកុសលំ ទេសេត្វតិ ។
 សទ្ធិត្តេនបិ ខោ តេ អហំ វច្ឆ កុសលាកុសលំ
 ទេសេយ្យំ វិត្តាវេនបិ ខោ តេ អហំ វច្ឆ
 កុសលាកុសលំ ទេសេយ្យំ អបិច តេ អហំ
 វច្ឆ សទ្ធិត្តេន កុសលាកុសលំ ទេសេយ្យាមិ

មហាវច្ឆតោត្តសូត្រទី ៣

[១៤] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ គង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ទៀបក្រុង
 រាជគ្រឹះ ។ លំដាប់នោះ វច្ឆតោត្តបរិញ្ញាជក បានចូលទៅគាល់ព្រះ
 មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យរាក់ទាក់សំណេះ
 សំណាលនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យ
 គួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ វច្ឆតោត្តបរិញ្ញាជក លុះ
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះ
 ថា ខ្ញុំព្រះអង្គធ្លាប់និយាយជាមួយនឹងព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អស់កាលជា
 យូរអង្វែងមកហើយ សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 សំដែងកុសលធម៌និងអកុសលធម៌ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដោយសេចក្តីសង្ខេបចុះ ។
 ម្នាលវច្ឆៈ តថាគតនឹងសំដែងកុសលធម៌និងអកុសលធម៌ ដល់អ្នកដោយ
 សេចក្តីសង្ខេបបាន ម្នាលវច្ឆៈ តថាគត នឹងសំដែងកុសលធម៌និង
 អកុសលធម៌ ដល់អ្នកដោយសេចក្តីពិស្តារក៏បាន ម្នាលវច្ឆៈ បើដូច្នោះ
 តថាគតនឹងសំដែងកុសលធម៌និងអកុសលធម៌ ដល់អ្នកដោយសេចក្តីសង្ខេប

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តំ សុណាហិ សាធុកំ មនសិករោហិ កាសិស្សា-
មីតិ ។ ឃំ កោតិ ខោ វច្ឆកោត្តោ បរិព្វាជកោ
ភកវតោ បច្ឆស្សោសិ ។

[១៥] ភកវា ឯតទរោច លោកោ ខោ វច្ឆ
អកុសលំ អលោកោ ខោ វច្ឆ^(១) កុសលំ ទោសោ
ខោ វច្ឆ អកុសលំ អទោសោ ខោ វច្ឆ^(២) កុសលំ
មោហោ ខោ វច្ឆ អកុសលំ អមោហោ ខោ វច្ឆ^(៣)
កុសលំ ឥតិ ខោ វច្ឆ ឥមេ តយោ ធម្មា
អកុសលា តយោ ធម្មា កុសលា ។ ចារណាតិ-
ចាតោ ខោ វច្ឆ អកុសលំ ចារណាតិចាតា វេមណី
កុសលំ អទិដ្ឋាទានំ ខោ វច្ឆ អកុសលំ អទិដ្ឋា-
ទានា វេមណី កុសលំ កាមេសុមិច្ឆាចារោ ខោ
វច្ឆ អកុសលំ កាមេសុមិច្ឆាចារោ វេមណី កុសលំ
មុសាវាទោ ខោ វច្ឆ អកុសលំ មុសាវាទា វេមណី
កុសលំ បិសុណា វាចា វច្ឆ អកុសលំ បិសុ-
ណាយ វាចាយ វេមណី កុសលំ ធុរុសា វាចា ខោ
វច្ឆ អកុសលំ ធុរុសាយ វាចាយ វេមណី កុសលំ

១-២-៣ ឱ. ម. ខោ វច្ឆាតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ចូរអ្នកយកចិត្តទុកដាក់ស្តាប់ធម៌នោះដោយប្រពៃចុះ តថាគតនឹងសំដែង ។

វច្ឆុគោត្តបរិព្វាជក ក៏បានទទួលព្រះពុទ្ធដីកា របស់ព្រះមានព្រះភាគថា
បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

[១៥] ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់វច្ឆុ៖ លោកៈ
ជាអកុសល ម្ចាស់វច្ឆុ៖ អលោកៈជាកុសល ម្ចាស់វច្ឆុ៖ ទោសៈជា
អកុសល ម្ចាស់វច្ឆុ៖ អទោសៈជាកុសល ម្ចាស់វច្ឆុ៖ មោហៈជាអកុសល
ម្ចាស់វច្ឆុ៖ អមោហៈជាកុសល ម្ចាស់វច្ឆុ៖ ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ ជា
អកុសល ៣ ជាកុសល ៣ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្ចាស់វច្ឆុ៖ បាណា-
តិបាត ជាអកុសល ការរៀរចាកបាណាតិបាត ជាកុសល ម្ចាស់វច្ឆុ៖
អទិន្នាទាន ជាអកុសល ការរៀរចាកអទិន្នាទាន ជាកុសល ម្ចាស់វច្ឆុ៖
កាមេសុមិច្ឆាចារ ជាអកុសល ការរៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ ជាកុសល
ម្ចាស់វច្ឆុ៖ មុសាវាទ ជាអកុសល ការរៀរចាកមុសាវាទ ជាកុសល ម្ចាស់
វច្ឆុ៖ បិសុណាវាចា ជាអកុសល ការរៀរចាកបិសុណាវាចា ជាកុសល
ម្ចាស់វច្ឆុ៖ ផុសវាចា ជាអកុសល ការរៀរចាកផុសវាចា ជាកុសល

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស មហាវច្ឆតោត្ថសុត្តេ ទស ធម្មា

សម្មប្បុលាថា ខោ វច្ឆ អកុសលំ សម្មប្បុលាថា
 វេមណី កុសលំ អភិជ្ឈា ខោ វច្ឆ អកុសលំ
 អនភិជ្ឈា កុសលំ ព្យាថាទោ ខោ វច្ឆ អកុសលំ
 អព្យាថាទោ កុសលំ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ខោ វច្ឆ អកុសលំ
 សម្មាទិដ្ឋិ កុសលំ ឥតិ ខោ វច្ឆ ឥមេ ទស
 ធម្មា អកុសលា ទស ធម្មា កុសលា ។ យតោ
 ខោ វច្ឆ ភិក្ខុនោ តណ្ហា បហីនា ហោតិ ឧច្ឆិទ្ធម្មលា
 តាលាវត្តកតា អនការជ្ជតា អាយតី អនុប្បាទធម្មា
 ហោតិ សោ^(១) ភិក្ខុ អរបាំ ទីណាសវោ រុសិតវា
 កតករណីយោ ឱហិតកាវោ អនុបត្តសទត្តោ
 បរិក្ខី ណាភវសញ្ញាជនោ សម្មទញ្ញា វិមុត្តោតិ ។

១ ឱ. ម. សោ ហោតិ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ មហាវច្ឆតោត្តសូត្រ ធម៌ ១០ ប្រការ

ម្នាលវច្ឆៈ សម្មប្បលាបៈ ជាអកុសល ការរៀរចាកសម្មប្បលាបៈ ជាកុសល
 ម្នាលវច្ឆៈ អភិជ្ឈា ជាអកុសល អនភិជ្ឈា ជាកុសល ម្នាលវច្ឆៈ ព្យាបាទ
 ជាអកុសល ការមិនព្យាបាទ ជាកុសល ម្នាលវច្ឆៈ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ជាអកុសល
 សម្មាទិដ្ឋិ ជាកុសល ម្នាលវច្ឆៈ ធម៌ទាំងអម្បាលនេះ ជាអកុសល ១០ ជា
 កុសល ១០ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ ម្នាលវច្ឆៈ កាលបើភិក្ខុបានលះ
 បង្គំតណ្ហា បានផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើវត្ថុសម្រាប់កើត
 ទៀតឲ្យអស់រលីង ដូចជាដើមឆ្នោតដែលគេកាត់ក្របែលរំលីង ឲ្យ
 លែងដុះតទៅទៀតហើយ បានធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាពតទៅទៀតហើយ
 ឲ្យជាធម៌លែងមានកំណើតតទៅខាងមុខទៀតហើយ ភិក្ខុនោះឈ្មោះថា
 ជាព្រះអរហន្តខីណាស្រព មានព្រហ្មចរិយធម៌បាននៅចប់ហើយ មាន
 កិច្ចដែលគួរធ្វើស្រេចហើយ មានភារៈដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍
 របស់ខ្លួនដល់សព្វគ្រប់ហើយ មានសំយោជនៈដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភព
 អស់ហើយ ជាអ្នកដឹងច្បាស់ដោយប្រពៃ ជាអ្នកមានចិត្តផុតស្រឡះ
 ចាកកិលេស ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១៦] តិដ្ឋតុ កវំ កោតមោ អត្ថិ បន កោតោ
កោតមស្ស ឯកភិក្ខុ^(១) សាវកោ អាសវានំ ខយា
អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ
សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតីតិ ។
ន ខោ វច្ឆ ឯកំយេវ សតំ ន ទ្វេ សតានិ ន
តីណិ សតានិ ន ចត្តារិ សតានិ ន បញ្ច
សតានិ អថខោ វច្ឆ ភិយ្យោ^(២) វ យេ ភិក្ខុ មម
សាវកោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ
បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
ឧបសម្បជ្ជ វិហារតីតិ ។ តិដ្ឋតុ កវំ កោតមោ
តិដ្ឋនុ ភិក្ខុ អត្ថិ បន កោតោ កោតមស្ស
ឯកភិក្ខុនីបិ សាវិកោ អាសវានំ ខយា អនាសវំ
ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារតីតិ ។ ន ខោ
វច្ឆ ឯកំយេវ សតំ ន ទ្វេ សតានិ ន តីណិ
សតានិ ន ចត្តារិ សតានិ ន បញ្ច សតានិ

១ ឱ. ម. ឯកភិក្ខុបិ ។ ២ ឱ. ម. អថខោ ភិយ្យោ វាតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១៦] វច្ឆគោត្តបរិពាជក ក្រាបបង្គំទូលថា ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន លើក
ទុកចុះ ចុះភិក្ខុមួយរូបជាសារីកររបស់ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បានធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ នូវបញ្ញាវិមុត្តិដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃ
អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេច
សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ មានដែរឬទេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ មិនមែនមាន
ត្រឹមតែ ១០០, ២០០, ៣០០, ៤០០, ៥០០, ទេ ម្នាលវច្ឆៈ តាមពិត មាន
ច្រើនលើសប្រមាណណាស់ ពួកភិក្ខុជាសារីកររបស់តថាគត ធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ នូវបញ្ញាវិមុត្តិដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃ
អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេច
សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន លើកទុកចុះ
ទាំងពួកភិក្ខុក៏លើកទុកចុះ ចុះភិក្ខុនីមួយរូប ដែលជាសារីការរបស់ព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ នូវបញ្ញាវិមុត្តិដ៏មិនមានអា-
សវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួន
ឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ មានដែរឬ
ទេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ មិនមែនមានត្រឹមតែ ១០០, ២០០, ៣០០, ៤០០, ៥០០, ទេ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាវច្ឆគោត្តសុត្ត ឧបាសកបុត្រា

អថខោ ភិយ្យោ វ យា ភិក្ខុនិយោ មម
 សារិកា អាសវានំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ
 បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តីតិ ។

[១៧] តិដ្ឋតុ កវំ កោតមោ តិដ្ឋន្តុ ភិក្ខុ
 តិដ្ឋន្តុ ភិក្ខុនិយោ អត្ថិ បន កោតោ កោតមស្ស
 ឯកុចាសកោមិ សារកោ តិហី ឱនាតវសនោ
 សព្រហ្មចារី^(១) បញ្ចន្តំ ឱរម្ហាតិយានំ សញ្ញោជនានំ
 បរិក្ខុយា ឱបចាតិកោ តត្ថ បរិជិញ្ចយី អនាវត្តិធម្មោ
 តស្មា លោកាតិ ។ ន ខោ វច្ឆ ឯកំយេវ សតំ
 ន ទ្វេ សតានិ ន តីណិ សតានិ ន ចត្តារិ
 សតានិ ន បញ្ច សតានិ អថខោ ភិយ្យោ វ យេ
 ឧចាសកា មម សារកា តិហី ឱនាតវសនោ
 សព្រហ្មចារិនោ បញ្ចន្តំ ឱរម្ហាតិយានំ សញ្ញោជ-
 នានំ បរិក្ខុយា ឱបចាតិកោ តត្ថ បរិជិញ្ចយីនោ
 អនាវត្តិធម្មោ តស្មា លោកាតិ ។ តិដ្ឋតុ កវំ
 កោតមោ តិដ្ឋន្តុ ភិក្ខុ តិដ្ឋន្តុ ភិក្ខុនិយោ តិដ្ឋន្តុ

១ ឱ. ម. ព្រហ្មចារី ។

បរិព្វាជកវគ្គ មហាវច្ឆតោត្តសូត្រ ការសួរអំពីឧបាសក

តាមពិត មានច្រើនលើសប្រមាណណាស់ ពួកភិក្ខុនីដែលជាសាវ័កា
របស់តថាគត បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ នូវបញ្ញាវិមុត្តិដែល
មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តម
ដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។

[១៧] ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន លើកទុកចុះ ទាំងពួកភិក្ខុភិក្ខុនីក៏លើក
ទុកដែរ ចុះគ្រហស្ថជាឧបាសកម្នាក់ ដែលជាសាវ័ករបស់ព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន ស្ងៀកដណ្តាប់ស ជាសព្វហ្មចារីបុគ្គល ជាឱបបាតិកៈកំណើត
នឹងបរិនិព្វានក្នុងទីនោះ មិនបានត្រឡប់ចាកលោកនោះជាធម្មតា ព្រោះ
អស់ទៅនៃសំយោជនៈជាចំណែកខាងក្រោម ៥ មានដែរឬទេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ
មិនមែនត្រឹមតែ ១០០, ២០០, ៣០០, ៤០០, ៥០០, ទេ តាមពិត
មានច្រើនលើសប្រមាណណាស់ ពួកគ្រហស្ថ ដែលជាឧបាសក ជា
សាវ័ករបស់តថាគត ស្ងៀកដណ្តាប់ស ជាសព្វហ្មចារីបុគ្គល ជាឱប-
បាតិកៈកំណើតនឹងបរិនិព្វានក្នុងទីនោះ មិនបានត្រឡប់អំពីលោកនោះជា
ធម្មតា ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈដែលជាចំណែកខាងក្រោម ៥ ។

ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សូមលើកទុកចុះ ពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ក៏លើកទុកចុះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឧទាសកា   តិហី   ឱទាតវសនា   សព្វេហ្មចារិណោ
 អត្ថិ   បន   ភោតោ   កោតមស្ស   ឯកុចាសកោបិ
 សាវកោ   តិហី   ឱទាតវសនោ   កាមកោតី   សាស-
 នករោ   ឱវាទប្បដិករោ   តិណ្ណាវិចិកិច្ឆោ   វិតតកចំ-
 កថោ   វេសារជ្ជប្បត្តោ   អបរយ្យច្ចយោ   សត្តុ   សាសនេ
 វិហារតីតិ   ។   ន   ខោ   វច្ឆ   ឯកំយេវ   សតំ   ន
 ទ្វេ   សតានិ   ន   តីណិ   សតានិ   ន   ចត្តារិ   សតានិ
 ន   បញ្ច   សតានិ   អថខោ   ភិយ្យោ   វ   យេ   ឧទាសកា
 មម   សាវកោ   តិហី   ឱទាតវសនា   កាមកោ-
 តិណោ   សាសនករោ   ឱវាទប្បដិករោ   តិណ្ណាវិចិកិច្ឆោ
 វិតតកចំកថោ   វេសារជ្ជប្បត្តោ   អបរយ្យច្ចយោ   សត្តុ
 សាសនេ   វិហារដ្ឋីតិ   ។   តិដ្ឋតុ   កវំ   កោតមោ   តិដ្ឋន្តុ   ភិក្ខុ
 តិដ្ឋន្តុ   ភិក្ខុនិយោ   តិដ្ឋន្តុ   ឧទាសកា   តិហី   ឱទាតវសនា
 សព្វេហ្មចារិណោ   តិដ្ឋន្តុ   ឧទាសកា   តិហី   ឱទាតវសនា
 កាមកោតិណោ   អត្ថិ   បន   ភោតោ   កោតមស្ស   ឯកុ-
 ចាសិកាបិ   សាវិកា   តិហី   ឱទាតវសនា   សព្វេហ្មចារិដី

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ទាំងពួកគ្រហស្ថ ជាឧបាសកស្ងៀកដណ្តាប់ស ជាសព្វហ្មចារីបុគ្គល ក៏
 លើកទុកដែរ ចុះគ្រហស្ថជាឧបាសកម្នាក់ ដែលជាសារីករបស់ព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើន ស្ងៀកដណ្តាប់ស ជាអ្នកបរិភោគកាម តែជាអ្នកធ្វើតាមពាក្យ
 ប្រៀនប្រដៅ ធ្វើតាមឱវាទ ធ្ងន់ផុតសេចក្តីសង្ស័យ ប្រាសចាកសេចក្តី
 ពោលថាអ្វី ។ ដល់នូវភាពជាអ្នកភ្ញៀវក្លា មិនជឿស្តាប់បុគ្គលដទៃ ក្នុង
 សាសនារបស់ព្រះសាស្តា មានដែរឬទេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ មិនមែនមានត្រឹម
 តែ ១០០, ២០០, ៣០០, ៤០០, ៥០០ ទេ តាមពិត មានច្រើន
 លើសប្រមាណណាស់ ពួកគ្រហស្ថដែលជាឧបាសក ជាសារីករបស់
 តថាគត ស្ងៀកដណ្តាប់សនៅបរិភោគកាម តែជាអ្នកជឿតាមពាក្យប្រៀន
 ប្រដៅ ធ្វើតាមឱវាទ ធ្ងន់ផុតសេចក្តីសង្ស័យ ប្រាសចាកសេចក្តីពោល
 ថាអ្វី ។ ដល់នូវភាពជាអ្នកភ្ញៀវក្លា មិនជឿស្តាប់បុគ្គលដទៃ ក្នុងសាសនា
 របស់ព្រះសាស្តា ។ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សូមលើកទុកចុះ ពួកភិក្ខុភិក្ខុនីក៏
 លើកទុកចុះ ពួកគ្រហស្ថដែលជាឧបាសកស្ងៀកដណ្តាប់ស ជាសព្វហ្ម-
 ចារីបុគ្គលក៏លើកទុកចុះ ទាំងពួកគ្រហស្ថដែលជាឧបាសកស្ងៀកពាក់ស
 នៅបរិភោគកាមក៏លើកទុកដែរ ចុះគ្រហស្ថជាឧបាសិកាម្នាក់ ដែល
 ជាសារីការបស់ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ស្ងៀកដណ្តាប់ស ជាសព្វហ្មចារីនី

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាវច្ឆគោត្តសុត្តេ ឧបាសិកាបុត្រា

បញ្ចន្នំ ឱរម្ហាតិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខុយា

ឱបចាតិកា តត្ថ បរិជិញ្ញាយិជី អនាវត្តិធម្មា តស្មា

លោកាតិ ។ ន ខោ វច្ឆ ឯកំយេវ សតំ ន

ទ្វេ សតានិ ន តីណិ សតានិ ន ចត្តារិ សតានិ

ន បញ្ច សតានិ អថខោ ភិយ្យោ វ យា ឧបាសិកា

មម សារិកា តិហី ឱនាតវសនា សព្រហ្មចារិនិយោ

បញ្ចន្នំ ឱរម្ហាតិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខុយា

ឱបចាតិកា តត្ថ បរិជិញ្ញាយិនិយោ អនាវត្តិធម្មា តស្មា

លោកាតិ ។ តិដ្ឋតុ កវំ កោតមោ តិដ្ឋន្តុ ភិក្ខុ តិដ្ឋន្តុ

ភិក្ខុនិយោ តិដ្ឋន្តុ ឧបាសកា តិហី ឱនាតវសនា

សព្រហ្មចារិនោ តិដ្ឋន្តុ ឧបាសកា តិហី ឱនាតវសនា

កាមកោតិនោ តិដ្ឋន្តុ ឧបាសិកា តិហី ឱនាតវសនា

សព្រហ្មចារិនិយោ អត្ថិ បន កោតោ កោតមស្ស

ឯកុបាសិកាបិ សារិកា តិហី ឱនាតវសនា កាម-

កោតិនី សាសនករា ឱវាទប្បដិករា តិណ្ណារិចិ-

តិច្ឆា វិតតកម៌កថា វេសារជ្ជប្បត្តា អប្បវប្បច្ចយា

បរិព្វាជកវគ្គ មហាវច្ឆគោត្តសូត្រ ការសួរអំពីឧបាសិកា

ជាឱបបាតិកៈកំណើតនឹងបរិនិព្វានក្នុងទីនោះ មិនត្រឡប់អំពីលោកនោះ
 ជាធម្មតា ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈ ដែលជាចំណែកខាងក្រោម ៥
 មានដែរឬទេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ មិនមែនមានត្រឹមតែ ១០០, ២០០, ៣០០,
 ៤០០, ៥០០, ទេ តាមពិត មានច្រើនលើសប្រមាណណាស់ គ្រហស្ថ
 ដែលជាឧបាសិកា ជាសារិការបស់តថាគត ស្ងៀកដណ្តាប់ស ជាសព្វហ្ម-
 ចារិនី ជាឱបបាតិកៈកំណើតនឹងបរិនិព្វានក្នុងទីនោះ មិនត្រឡប់អំពីលោក
 នោះជាធម្មតា ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈជាចំណែកខាងក្រោម ៥ ។
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សូមលើកទុកចុះ ពួកភិក្ខុភិក្ខុនីក៏លើកទុកចុះ ពួក
 គ្រហស្ថដែលជាឧបាសិកស្ងៀកដណ្តាប់ស ជាសព្វហ្មចារីបុគ្គលក៏លើក
 ទុកចុះ ពួកគ្រហស្ថដែលជាឧបាសិកស្ងៀកដណ្តាប់ស ជាអ្នកបរិភោគ
 កាមក៏លើកទុកចុះ ទាំងពួកគ្រហស្ថជាឧបាសិកស្ងៀកដណ្តាប់ស ជាស-
 ព្វហ្មចារីក៏លើកទុកដែរ ចុះគ្រហស្ថជាឧបាសិកាម្នាក់ ដែលជាសារិកា
 របស់ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ស្ងៀកដណ្តាប់សនៅបរិភោគកាម ជាអ្នកធ្វើតាម
 ពាក្យប្រៀនប្រដៅ ជាអ្នកធ្វើតាមឱវាទ ធ្ងន់ផុតសេចក្តីសង្ស័យ ប្រាសចាក
 សេចក្តីជឿងឆ្ងល់ ដល់នូវភាពជាអ្នកភ្ញៀវក្លា មិនជឿស្តាប់បុគ្គលដទៃ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សត្តុ សាសនេ វិហារតីតិ ។ ន ខោ វច្ឆ ឯកំយេវ
 សតំ ន ទ្វេ សតានិ ន តីណិ សតានិ ន ចត្តារិ
 សតានិ ន បញ្ច សតានិ អថខោ ភិយ្យោ វ យា
 ឧបាសិកា មម សារិកា តិហី ឱទាតវសនា
 កាមកោតិទិយោ សាសនករា ឱវាទប្បដិករា
 តិណ្ណារិចិកិច្ឆា វិភតកម័កថា វេសារជ្ជប្បត្តា អប-
 រយ្យច្ចយា សត្តុ សាសនេ វិហារតីតិ ។

[១៨] សចេ ហិ កោ កោតម ឥមំ ធម្មំ កវំយេវ
 កោតមោ អារាជកោ អភវិស្ស ណោ ច ខោ ភិក្ខុ
 អារាជកា អភវិសុ ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ អបរិបូរំ អ-
 ភវិស្ស តេនឡ្ហេន យស្មា ច ខោ កោ កោតម ឥមំ
 ធម្មំ កវព្ភោវ កោតមោ អារាជកោ ភិក្ខុ ច អារាជកា
 ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ បរិបូរំ តេនឡ្ហេន ។ សចេ ហិ
 កោ កោតម ឥមំ ធម្មំ កវព្ភោវ កោតមោ អារាជកោ
 អភវិស្ស ភិក្ខុ ច អារាជកា អភវិស្សុសុ
 ណោ ច ខោ ភិក្ខុទិយោ អារាជកា អភវិសុ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសាស្តា មានដែរឬទេ ។ ម្នាលវច្ឆៈ មិនមែនមាន
ត្រឹមតែ ១០០, ២០០, ៣០០, ៤០០, ៥០០, ទេ តាមពិត មាន
ច្រើនលើសប្រមាណណាស់ ពួកគ្រហស្ថ ដែលជាឧបាសិកា ជាសាវិកា
របស់តថាគត ស្ងៀកដណ្តាប់ស នៅបរិភោគកាម ជាអ្នកធ្វើតាមពាក្យ
ប្រៀនប្រដៅ ធ្វើតាមឱវាទ ប្រាសចាកសេចក្តីសង្ស័យ ប្រាសចាក
សេចក្តីជឿងច្ងល់ ដល់នូវភាពជាអ្នកក្លៀវក្លា មិនជឿស្តាប់បុគ្គលដទៃ
ក្នុងសាសនារបស់ព្រះសាស្តា ។

[១៨] វច្ឆគោត្តបរិញ្ញាជក ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏
ចម្រើន ប្រសិនបើព្រះគោតមដ៏ចម្រើន នឹងបំពេញធម៌នេះ តែមួយព្រះអង្គ
ឯង ចំណែកខាងពួកភិក្ខុ មិនបានបំពេញ (ធម៌នេះ) ផងទេ កាលបើ
យ៉ាងនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ នឹងមិនបានបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះ បពិត្រ
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន លុះតែព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បានបំពេញធម៌នេះ ទាំង
ពួកភិក្ខុក៏បានបំពេញ (ធម៌នេះ) ដែរ កាលបើយ៉ាងនេះ ទើបព្រហ្មចរិយ-
ធម៌នេះ បរិបូណ៌ដោយអង្គនោះបាន ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
ប្រសិនបើព្រះគោតមដ៏ចម្រើន នឹងបំពេញធម៌នេះ តែមួយព្រះអង្គឯង
ចំណែកខាងពួកភិក្ខុក៏បានបំពេញដែរ តែពួកភិក្ខុនីមិនបានបំពេញផងទេ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាវច្ឆគោត្តសុត្តេ ធម្មារាជកថា

ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ អបរិបូរំ អភវិស្ស តេនដ្ឋេន
 យស្មា ច ខោ ភោ កោតម ឥមំ ធម្មំ ភវព្ពោវ
 កោតមោ អារាជកោ ភិក្ខុ ច អារាជកា ភិក្ខុនិយោ
 ច អារាជិកា ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ បរិបូរំ តេនដ្ឋេន ។
 [១៩] សចេ ហិ ភោ កោតម ឥមំ ធម្មំ
 ភវព្ពោវ កោតមោ អារាជកោ អភវិស្ស ភិក្ខុ ច
 អារាជកា អភវិស្សំសុ ភិក្ខុនិយោ ច អារាជិកា
 អភវិស្សំសុ នោ ច ខោ ឧចាសកា តិហី
 ឱនាតវសនា សព្វប្បចារិនោ អារាជកា អភវិសុ
 ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ អបរិបូរំ អភវិស្ស តេនដ្ឋេន យស្មា
 ច ខោ ភោ កោតម ឥមំ ធម្មំ ភវព្ពោវ កោតមោ
 អារាជកោ ភិក្ខុ ច អារាជកា ភិក្ខុនិយោ ច
 អារាជិកា ឧចាសកា ច តិហី ឱនាតវសនា
 សព្វប្បចារិនោ អារាជកា ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ បរិបូរំ

បរិព្វាជកវគ្គ មហាវច្ឆគោត្តសូត្រ ការបានបំពេញធម៌

កាលបើយ៉ាងនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ក៏នឹងមិនបានបរិបូណ៌ដោយអង្គ
នោះ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន លុះតែព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បានបំពេញ
ធម៌នេះ ទាំងពួកភិក្ខុក៏បានបំពេញ ទាំងពួកភិក្ខុនីក៏បានបំពេញ កាលបើ
យ៉ាងនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ទើបបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះបាន ។

[១៧] បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
នឹងបានបំពេញធម៌នេះ ទាំងពួកភិក្ខុក៏បានបំពេញ ទាំងពួកភិក្ខុនីក៏បាន
បំពេញ តែពួកគ្រហស្ថជាឧបាសកស្ងៀកដណ្តាប់ស ជាសព្វហ្មចារិ-
បុគ្គល មិនបានបំពេញ កាលបើយ៉ាងនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ នឹងមិន
បានបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន លុះតែព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន បានបំពេញធម៌នេះ ពួកភិក្ខុក៏បានបំពេញ ពួកភិក្ខុនីក៏បាន
បំពេញ ទាំងពួកគ្រហស្ថជាឧបាសកស្ងៀកដណ្តាប់ស ជាសព្វហ្មចារិ-
បុគ្គល ក៏បានបំពេញ កាលបើយ៉ាងនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ទើបបរិបូណ៌

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តេនឡើង ។ សចេ ហិ ភោ កោតម ឥមំ ធម្មំ
 កវញ្ជោ កោតមោ អារាជកោ អភវិស្ស ភិក្ខុ ច
 អារាជកា អភវិស្សំសុ ភិក្ខុនិយោ ច អារាជិកា
 អភវិស្សំសុ ឧទាសកា ច តិហី ឱទាតវសនា
 សព្វហិច្ចាទិណោ អារាជកា អភវិស្សំសុ ណោ ច
 ខោ ឧទាសកា តិហី ឱទាតវសនា កាមកោតិណោ
 អារាជកា អភវិសុ ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ អបរិបូរំ
 អភវិស្ស តេនឡើង យស្មា ច ខោ ភោ កោតម
 ឥមំ ធម្មំ កវញ្ជោ កោតមោ អារាជកោ ភិក្ខុ ច
 អារាជកា ភិក្ខុនិយោ ច អារាជិកា ឧទាសកា
 ច តិហី ឱទាតវសនា សព្វហិច្ចាទិណោ អារាជកា
 ឧទាសកា ច តិហី ឱទាតវសនា កាមកោតិណោ
 អារាជកា ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ បរិបូរំ តេនឡើង ។
 សចេ ហិ ភោ កោតម ឥមំ ធម្មំ កវញ្ជោ
 កោតមោ អារាជកោ អភវិស្ស ភិក្ខុ ច អារាជកា
 អភវិស្សំសុ ភិក្ខុនិយោ ច អារាជិកា អភវិស្សំសុ
 ឧទាសកា ច តិហី ឱទាតវសនា សព្វហិច្ចាទិណោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ដោយអង្គនោះបាន ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន នឹងបំពេញធម៌នេះ ពួកភិក្ខុក៏បានបំពេញ ពួកភិក្ខុនីក៏បាន
បំពេញ ពួកគ្រហស្ថ ដែលជាឧបាសកស្ងៀកដណ្តាប់ស ជាសព្វហូចារី-
បុគ្គលក៏បានបំពេញ តែពួកគ្រហស្ថជាឧបាសកស្ងៀកដណ្តាប់ស នៅបរិ-
ភោគកាមមិនបានបំពេញ កាលបើយ៉ាងនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ នឹងមិន
បានបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន លុះតែព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន បានបំពេញធម៌នេះ ពួកភិក្ខុក៏បានបំពេញ ពួកភិក្ខុនីក៏បាន
បំពេញ ពួកគ្រហស្ថជាឧបាសកស្ងៀកដណ្តាប់ស ជាសព្វហូចារីបុគ្គលក៏
បានបំពេញ ទាំងពួកគ្រហស្ថ ជាឧបាសកស្ងៀកដណ្តាប់ស ជាអ្នកបរិភោគ
កាម ក៏បានបំពេញ កាលបើយ៉ាងនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ទើបបរិបូណ៌
ដោយអង្គនោះបាន ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន បានបំពេញធម៌នេះ ពួកភិក្ខុក៏បានបំពេញ ពួកភិក្ខុនីក៏បាន
បំពេញ ពួកគ្រហស្ថជាឧបាសកស្ងៀកដណ្តាប់ស ជាសព្វហូចារីបុគ្គល

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាវច្ឆគោត្តសុត្តេ ធម្មារាជកថា

អារាជកា អភិវស្សុសុ ឧបាសកា ច តិហី ឌីនាត-
 វសនា កាមភោតិណោ អារាជកា អភិវស្សុសុ នោ ច
 ខោ ឧបាសិកា តិហី ឌីនាតវសនា សព្វប្បចារិណិយោ
 អារាជិកា អភិវសុ ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ អបរិបូរំ
 អភិវស្សុ តេនឌ្ពេន យស្មា ច ខោ ភោ កោតម
 ឥមំ ធម្មំ កវព្ពោវ កោតមោ អារាជកោ ភិក្ខុ ច
 អារាជកា ភិក្ខុនិយោ ច អារាជិកា ឧបាសកា
 ច តិហី ឌីនាតវសនា សព្វប្បចារិណោ អារាជកា
 ឧបាសកា ច តិហី ឌីនាតវសនា កាមភោតិណោ
 អារាជកា ឧបាសិកា ច តិហី ឌីនាតវសនា
 សព្វប្បចារិណិយោ អារាជិកា ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ បរិបូរំ
 តេនឌ្ពេន ។ សចេ ហិ ភោ កោតម ឥមំ ធម្មំ កវព្ពោវ
 កោតមោ អារាជកោ អភិវស្សុ ភិក្ខុ ច អារាជកា
 អភិវស្សុសុ ភិក្ខុនិយោ ច អារាជិកា អភិវស្សុសុ

បរិព្វាជកវគ្គ មហាវច្ឆគោត្តសូត្រ ការបានបំពេញធម៌

ក៏បានបំពេញ ទាំងពួកគ្រហស្ថជាឧបាសកស្មៀកដណ្តាប់ស នៅបរិភោគ
 កាម ក៏បានបំពេញ តែពួកគ្រហស្ថ ជាឧបាសិកាស្មៀកដណ្តាប់ស ជា
 សព្វហ្មចារីនីមិនបានបំពេញ កាលបើយ៉ាងនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ នឹង
 មិនបានបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន លុះតែព្រះគោ-
 តមដ៏ចម្រើន ក៏បានបំពេញធម៌នេះ ពួកភិក្ខុក៏បានបំពេញ ពួកភិក្ខុនីក៏បាន
 បំពេញ ពួកគ្រហស្ថជាឧបាសកស្មៀកដណ្តាប់ស ជាសព្វហ្មចារីបុគ្គល
 ក៏បានបំពេញ ពួកគ្រហស្ថ ជាឧបាសកស្មៀកដណ្តាប់ស នៅបរិភោគ
 កាម ក៏បានបំពេញ ទាំងពួកគ្រហស្ថ ជាឧបាសិកាស្មៀកដណ្តាប់ស ជា
 សព្វហ្មចារីនីក៏បានបំពេញ កាលបើយ៉ាងនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ទើប
 បរិបូណ៌ដោយអង្គនោះបាន ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើន បានបំពេញធម៌នេះ ពួកភិក្ខុក៏បំពេញ ពួកភិក្ខុនីក៏បំពេញ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឧទាសកា ច តិហី ឱទាតវសនា សព្វហ្មចារិណោ
 អារាជកា អភវិស្សំសុ ឧទាសកា ច តិហី ឱទាត-
 វសនា កាមភោតិណោ អារាជកា អភវិស្សំសុ
 ឧទាសិកា ច តិហី ឱទាតវសនា សព្វហ្មចារិណិយោ
 អារាជិកា អភវិស្សំសុ នោ ច ខោ ឧទាសិកា តិហី
 ឱទាតវសនា កាមភោតិណិយោ អារាជិកា អភវិស្សុ
 ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ អបរិបូរំ អភវិស្សុ តេនធើ្កេន យស្មា
 ច ខោ ភោ កោតម ឥមំ ធម្មំ កវព្ភោវ កោតមោ
 អារាជកោ ភិក្ខុ ច អារាជកា ភិក្ខុណិយោ ច
 អារាជិកា ឧទាសកា ច តិហី ឱទាតវសនា
 សព្វហ្មចារិណោ អារាជកា ឧទាសកា ច តិហី
 ឱទាតវសនា កាមភោតិណោ អារាជកា ឧទាសិកា
 ច តិហី ឱទាតវសនា សព្វហ្មចារិណិយោ អារាជិកា
 ឧទាសិកា ច តិហី ឱទាតវសនា កាមភោតិណិយោ
 អារាជិកា ឯវមិទំ ព្រហ្មចរិយំ បរិបូរំ តេនធើ្កេន ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ពួកគ្រហស្ថជាឧបាសកស្ងៀកដណ្តាប់ស ជាសព្វហ្មចារីបុគ្គល ក៏បាន

បំពេញ ពួកគ្រហស្ថជាឧបាសកស្ងៀកដណ្តាប់ស នៅបរិភោគកាមក៏បាន

បំពេញ ទាំងពួកគ្រហស្ថជាឧបាសិកាស្ងៀកដណ្តាប់ស ជាសព្វហ្មចារីនី

ក៏បានបំពេញ តែពួកគ្រហស្ថជាឧបាសិកាស្ងៀកដណ្តាប់ស ជាអ្នកនៅ

បរិភោគកាម មិនបានបំពេញ កាលបើយ៉ាងនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ

មិនបានបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះទេ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន លុះតែព្រះ

គោតមដ៏ចម្រើន ក៏បំពេញធម៌នេះ ពួកភិក្ខុក៏បំពេញ ពួកភិក្ខុនីក៏បំពេញ

ពួកគ្រហស្ថជាឧបាសកស្ងៀកដណ្តាប់ស ជាសព្វហ្មចារីបុគ្គល ក៏បាន

បំពេញ ពួកគ្រហស្ថជាឧបាសកស្ងៀកដណ្តាប់ស នៅបរិភោគកាម ក៏

បានបំពេញ ពួកគ្រហស្ថជាឧបាសិកាស្ងៀកដណ្តាប់ស ជាសព្វហ្មចារីនី

ក៏បានបំពេញ ទាំងពួកគ្រហស្ថជាឧបាសិកាស្ងៀកដណ្តាប់ស នៅបរិភោគ

កាមក៏បានបំពេញ កាលបើយ៉ាងនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌នេះ ទើបបរិបូណ៌

ដោយអង្គនោះបាន ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាវច្ឆកោត្តសុត្តេ ធម្មទេសនាបសំសា

[២០] សេយ្យថាមិ ភោ កោតម កង្កា នទី ស-
មុទ្ធនិដ្ឋា សមុទ្ធខោណា សមុទ្ធបញ្ញា សមុទ្ធំ អាហាច្ច
តិដ្ឋតិ ឯវមេវាយំ ភោតោ កោតមស្ស បរិសា សក-
ហដ្ឋប្បព្វជិតា និព្វាននិដ្ឋា និព្វានខោណា និព្វានបញ្ញា
និព្វានំ អាហាច្ច តិដ្ឋតិ ។ អភិក្កន្តំ ភោ កោតម អ-
ភិក្កន្តំ ភោ កោតម សេយ្យថាមិ និក្កន្តិកំ វា ឧក្កន្តេ-
យ្យ បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ មុទ្ធស្ស វា មត្តំ អាចិក្ខេយ្យ
អន្ធការេ វា តេលប្បដ្ឋោតំ ធារេយ្យ ចក្កុមន្តោ រូចានិ
ទក្ខន្តិកិ ឯវមេវ^(១) ភោតោ កោតមេន អនេកបរិយា-
យេន ធម្មោ បកាសិតោ ឯសាហំ ភកវន្តំ កោតមំ
សរណំ កត្តាមិ ធម្មញ្ច ភិក្កុសដ្ឋញ្ច លកេយ្យាហំ
ភោតោ កោតមស្ស សន្តិកេ បព្វដ្ឋំ លកេយ្យំ
ឧបសម្មទន្តិ ។ យោ ខោ វច្ឆ អញ្ញតិភិយបុញ្ចោ

១ ឱ. ទក្ខន្តិកិ ឯវមេវ ។

បរិព្វាជកវគ្គ មហាវច្ឆគោត្តសូត្រ ការពោលសរសើរព្រះធម្មទេសនា

[២០] បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ដូចទន្លេគង្គា តែងមានទំនាប
 ទៅរកសមុទ្រ មានទីជ្រាលទៅរកសមុទ្រ មានទីទេរទៅរកសមុទ្រ ទល់
 នឹងសមុទ្រទើបឈប់នៅ (យ៉ាងណា) បរិស័ទរបស់ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 នេះ ព្រមទាំងគ្រហស្ថនិងបព្វជិត តែងមានទំនាបទៅរកព្រះនិព្វាន
 មានទីជ្រាលទៅរកព្រះនិព្វាន មានទីទេរទៅរកព្រះនិព្វាន ដរាបទល់
 នឹងព្រះនិព្វានទើបឈប់បង្អង់ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏
 ចម្រើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់ ធម៌
 ដែលព្រះគោតមដ៏ចម្រើនប្រកាសហើយ ដោយអនេកបរិយាយយ៉ាងនេះ
 ដូចជាបុគ្គលផ្សារឡើងនូវវត្ថុដែលគេផ្តាប់ចុះ ឬបើកនូវវត្ថុដែលគេបិទបាំង
 ទុក ពុំនោះដូចគេប្រាប់ផ្លូវដល់មនុស្សដែលវង្វេងផ្លូវ ពុំនោះសោតដូច
 គេទ្រោលប្រទីបក្នុងទីងងឹត ដោយគិតថា មនុស្សមានភ្នែកភ្លឺ រមែង
 ឃើញរូបទាំងឡាយក៏ដូច្នោះដែរ ខ្ញុំព្រះអង្គនេះ សូមដល់នូវព្រះគោតម
 មានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាសរណៈ
 ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីបាននូវបព្វជ្ជានិងឧបសម្បទា ក្នុងសំណាក់នៃព្រះគោតមដ៏
 ចម្រើន ។ ម្នាលវច្ឆៈ បុគ្គលណាដែលធ្លាប់ជាអន្យតិរិយមកអំពីមុនហើយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឥមស្មី ធម្មវិនយេ អាកដ្ឋតិ បព្វជ្ជំ អាកដ្ឋតិ
 ឧបសម្បជំ សោ ចត្តារោ មាសេ បរិវេសតិ ចតុជ្ជំ
 មាសានំ អច្ចយេន អារទ្ធិចិត្តា ភិក្ខុ បញ្ចាជេន្តិ
 ឧបសម្បាទេន្តិ ភិក្ខុកាវាយ អបិច ខេត្ត^(១) បុគ្គល-
 វេមត្តតា វិទិតាតិ ។ សចេ ភន្តេ អញ្ញតិតិយបុញ្ច
 ឥមស្មី ធម្មវិនយេ អាកដ្ឋត្តា បព្វជ្ជំ អាកដ្ឋត្តា
 ឧបសម្បជំ ចត្តារោ មាសេ បរិវេសន្តិ ចតុជ្ជំ មាសានំ
 អច្ចយេន អារទ្ធិចិត្តា ភិក្ខុ បញ្ចាជេន្តិ ឧបសម្បាទេន្តិ
 ភិក្ខុកាវាយ អហំ ចត្តារិ វស្សានិ បរិវេសិស្សាមិ
 ចតុជ្ជំ វស្សានំ អច្ចយេន អារទ្ធិចិត្តា ភិក្ខុ បញ្ចាជេន្តិ
 ឧបសម្បាទេន្តិ ភិក្ខុកាវាយាតិ ។ អលត្ត ខោ
 វច្ឆកោត្តោ បរិញ្ញាជកោ ភកវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជំ
 អលត្ត ឧបសម្បជំ ។
 [២០] អច្ចិបសម្បន្នោ ខោ បនាយស្នា
 វច្ឆកោត្តោ អទ្ធិមាសូបសម្បន្នោ យេន ភកវា
 តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្តា ភកវន្តំ អភិវាទេត្តា

១ ឱ. ម. មេត្ត ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ប្រាថ្នាបព្វជ្ជា ឧបសម្បទា ក្នុងធម្មវិន័យនេះ បុគ្គលនោះ ត្រូវនៅបរិវាស
អស់ ៤ ខែសិន លុះកន្លង ៤ ខែទៅ ទើបពួកភិក្ខុដែលមានចិត្តប្រារព្ធហើយ
ក៏ឲ្យបព្វជ្ជា ឧបសម្បទា ដើម្បីជាភិក្ខុភាព មួយទៀត ភាពផ្សេងគ្នានៃ
បុគ្គល (ការដែលនៅបរិវាសឬមិនត្រូវនៅបរិវាស) ក្នុងដំណើរនេះ តថា-
គតដឹងច្បាស់ហើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើពួកជនដែល
ធ្លាប់ជាអន្យតិរិយមកអំពីមុនហើយ ប្រាថ្នាបព្វជ្ជា ប្រាថ្នាឧបសម្បទាក្នុង
ធម្មវិន័យនេះ ត្រូវតែនៅបរិវាសអស់ ៤ ខែសិន លុះកន្លង ៤ ខែទៅ
ទើបពួកភិក្ខុដែលមានចិត្តប្រារព្ធហើយ ឲ្យបព្វជ្ជា ឲ្យឧបសម្បទា ដើម្បី
ជាភិក្ខុភាពបាន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងនៅបរិវាសអស់ ៤ ឆ្នាំ លុះកន្លង ៤ ឆ្នាំហើយ
សូមឲ្យពួកភិក្ខុដែលមានចិត្តប្រារព្ធហើយ ឲ្យបព្វជ្ជា ឲ្យឧបសម្បទា ដើម្បី
ជាភិក្ខុភាពចុះ ។ វច្ឆគោត្តបរិញ្ញាជក ក៏បាននូវបព្វជ្ជា បានឧបសម្បទា
ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ ។

[២១] គ្រាកាលវច្ឆគោត្តមានអាយុ បានឧបសម្បទា មិនយូរ
ប៉ុន្មាន គឺបានឧបសម្បទាកន្លះខែ (ប៉ុណ្ណោះ) ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមាន
ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយ

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស មហាវច្ឆកោត្តសុត្តេ ឥទ្ធានុភារោ

ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ អា-
 យស្មា វច្ឆកោត្តោ ភកវន្តំ ឯតទវោច យាវតកំ ភន្តេ
 សេក្ខេន ញាណោន សេក្ខាយ វិជ្ជាយ បត្តព្វំ
 អនុប្បត្តំ មយា^(១) ឧត្តរី មេ^(២) ភកវា ធម្មំ
 ទេសេត្វតិ ។ តេនហិ ត្វំ វច្ឆ ទ្វេ ធម្មេ ឧត្តរី
 ភារេហិ សមថញ្ច វិបស្សនញ្ច ឥមេ ខោ តេ វច្ឆ ទ្វេ
 ធម្មា ឧត្តរី ភារិតា សមថោ ច វិបស្សនា ច
 អនេកធាតុប្បដិវេធាយ សំវត្តិស្សន្តិ ។

[២២] សោ ត្វំ វច្ឆ យាវទេវ អាកដ្ឋិស្សសិ
 អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចុនុកវេយ្យំ ឯកោមិ ហុត្វា
 ពហុធាមិ អស្សំ ពហុធាមិ ហុត្វា ឯកោ អស្សំ
 អារិការំ តិរោការំ តិរោកុខ្នំ តិរោចាការំ តិរោបព្វតំ
 អសដ្ឋមាណោ កច្ឆេយ្យំ សេយ្យថាមិ អាកាសេ
 បបរិយំមិ ឧម្ពុជ្ជនិម្ពុជ្ជំ កវេយ្យំ សេយ្យថាមិ ឧទកេ
 ឧទកេមិ អភិជ្ជមាណេ កច្ឆេយ្យំ សេយ្យថាមិ
 បបរិយំ អាកាសេមិ បល្ល័ង្កេន សង្កមេយ្យំ

---

១ ឱ. ម. អនុប្បត្តំ តំ មយា ។ ២ ម. ឧត្តរិ ច មេ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ មហាវច្ឆតោត្តសូត្រ អានុភាពនៃបូទី

អង្គុយនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ វច្ឆតោត្តមានអាយុ លុះអង្គុយក្នុងទីដ៏សម
 គួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សាមញ្ញផល មានប្រមាណប៉ុន្មាន ដែលបុគ្គលគប្បី
 ដល់ ដោយញ្ញាណជារបស់សេក្ខបុគ្គល ដោយវិជ្ជាជារបស់សេក្ខបុគ្គល
 គឺអនាគាមិមគ្គ ខ្ញុំព្រះអង្គដល់ហើយដោយលំដាប់ សូមព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់សំដែងនូវធម៌ឲ្យខ្ពស់ឡើងទៅ (ដើម្បីអរហត្តផល) ដល់ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គ ។ ម្នាលវច្ឆៈ បើដូច្នោះ អ្នកចូរចម្រើនធម៌ ២ ប្រការគឺ សមថៈ
 និងវិបស្សនាឲ្យខ្ពស់ឡើងទៅចុះ ម្នាលវច្ឆៈ ធម៌ទាំង ២ ប្រការនេះ គឺ
 សមថៈនិងវិបស្សនា ដែលអ្នកចម្រើនឲ្យខ្ពស់ឡើងហើយ នឹងប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវធាតុច្រើនប្រការ ។

[២២] ម្នាលវច្ឆៈ អ្នកនោះប្រាកដជានឹងប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីបាន
 នូវបូទីច្រើនប្រការ គឺថាមនុស្សម្នាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏
 បាន មនុស្សច្រើននាក់ ធ្វើឲ្យទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ដើរទៅមិនជាប់
 ចំពាក់នឹងទីវាល ទីខាងក្រៅ ទីខាងក្រៅជញ្ជាំង ទីខាងក្រៅកំពែង
 និងទីខាងក្រៅភ្នំ ដូចជាដើរទៅក្នុងអាកាសក៏បាន ធ្វើនូវការងារឡើង
 ឬមុជចុះក្នុងផែនដី ដូចជាងើបឡើងឬមុជចុះក្នុងទឹកក៏បាន ដើរលើទឹក
 មិនបែកធ្លាយ ហាក់ដូចដើរលើផែនដីក៏បាន ទៅឯអាកាសទាំងក្លែន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សេយ្យថាបិ បក្ខី សកុណោ ឥមេបិ ចន្ទិមសុរិយេ
 ឯវមហិទ្ធិកេ ឯវមហានុភាវេ ចាណិជានិ បរិមសេយ្យំ
 បរិមជ្ជេយ្យំ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ កាយេន
 សំរត្តេយ្យន្តិ ។ តត្រិ តត្រេវ សក្ខិកព្វតំ
 ចាបុណិស្សសិ សតិ សតិ អាយតនេ ។

[២៣] សោ តំ វច្ឆ យាវទេវ អាកង្ខិស្សសិ
 ទិញាយ សោតណាតុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមាណុស-
 កាយ ឧភោ សទ្ធិ សុណោយ្យំ សេយ្យថីទំ^(១)
 ទិព្វេ ច មាណុសកេ ច^(២) យេ ទ្វេវ សន្តិកេ
 ចាតិ ។ តត្រិ តត្រេវ សក្ខិកព្វតំ ចាបុណិស្សសិ
 សតិ សតិ អាយតនេ ។

[២៤] សោ តំ វច្ឆ យាវទេវ អាកង្ខិស្សសិ
 បរសត្តានំ បរហុត្តលានំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច
 បដានេយ្យំ សរាគំ វា ចិត្តំ សរាគំ ចិត្តន្តិ បដានេយ្យំ

---

១ ឱ. ម. សេយ្យថីទន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. មាណុសេ ច ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ដូចជាសត្វសកុណជាតិដែលមានស្លាបក៏បាន អាត្មាអញគប្បីស្លាបអង្កែល
 ចាប់ពាល់ (មណ្ឌល) ព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានប្ញទ្ធិច្រើន
 មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះដោយដែក៏បាន ឬអាត្មាអញគប្បីប្រព្រឹត្តទៅ
 ទាំងកាយ រហូតដល់ព្រហ្មលោកនាយក៏បាន ។ កាលបើមានហេតុ
 អ្នកនឹងសម្រេចវិធីជាគ្រឿងសំដែងប្ញទ្ធិ ជាគុណសម្បត្តិ ដែលត្រូវសិក្សា
 ក្នុងសមថៈ និងវិបស្សនានោះៗ ជាប្រាកដ ។

[២៣] ម្ចាស់វច្ឆៈ អ្នកនោះ ប្រាកដជានឹងប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីឮ
 សំឡេងទាំងពីរ ដោយសោតធាតុដ៏បរិសុទ្ធ ដូចជាទិព្វ កន្លងបង់នូវ
 សោតធាតុជារបស់មនុស្សធម្មតា សំឡេងទាំងពីរនោះគឺអ្វីខ្លះ គឺសំឡេង
 ទិព្វ ១ សំឡេងរបស់មនុស្ស ១ ដែលនៅក្នុងទីព្រាយក្តី ទីជិតក្តី ។
 កាលបើមានហេតុ អ្នកនឹងសម្រេចទិព្វស្រោត ជាគុណសម្បត្តិដែល
 ត្រូវសិក្សាក្នុងសមថៈនិងវិបស្សនានោះៗ ជាប្រាកដ ។

[២៤] ម្ចាស់វច្ឆៈ អ្នកនោះប្រាកដជានឹងប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីកំណត់
 ដឹងនូវចិត្តរបស់សត្វដទៃ របស់បុគ្គលដទៃ ដោយចិត្តរបស់ខ្លួនបាន គឺចិត្ត
 (របស់សត្វដទៃ) ដែលប្រកបដោយរាគៈក្តី ក៏ដឹងថា ចិត្តប្រកបដោយរាគៈ

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស មហាវច្ឆេគោត្តសុត្តេ បរិច្ចិវិដ្ឋា

វីតរាតំ វា ចិត្តំ វីតរាតំ ចិត្តន្តិ បដានេយ្យំ សនោសំ
 វា ចិត្តំ សនោសំ ចិត្តន្តិ បដានេយ្យំ វីតនោសំ វា
 ចិត្តំ វីតនោសំ ចិត្តន្តិ បដានេយ្យំ សមោហំ វា ចិត្តំ
 សមោហំ ចិត្តន្តិ បដានេយ្យំ វីតមោហំ វា ចិត្តំ
 វីតមោហំ ចិត្តន្តិ បដានេយ្យំ សង្ខតំ វា ចិត្តំ សង្ខតំ
 ចិត្តន្តិ បដានេយ្យំ វិក្ខតំ វា ចិត្តំ វិក្ខតំ ចិត្តន្តិ
 បដានេយ្យំ មហាក្កតំ វា ចិត្តំ មហាក្កតំ ចិត្តន្តិ បដា-
 នេយ្យំ អមហាក្កតំ វា ចិត្តំ អមហាក្កតំ ចិត្តន្តិ បដានេយ្យំ
 សឧត្តរំ វា ចិត្តំ សឧត្តរំ ចិត្តន្តិ បដានេយ្យំ អនុត្តរំ
 វា ចិត្តំ អនុត្តរំ ចិត្តន្តិ បដានេយ្យំ សមាហិតំ វា
 ចិត្តំ សមាហិតំ ចិត្តន្តិ បដានេយ្យំ អសមាហិតំ វា
 ចិត្តំ អសមាហិតំ ចិត្តន្តិ បដានេយ្យំ វិមុត្តំ វា ចិត្តំ
 វិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បដានេយ្យំ អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ អវិមុត្តំ
 ចិត្តន្តិ បដានេយ្យន្តិ ។ តត្រ តត្រេវ សក្ខិកព្វតំ
 ចាបុណិស្សសិ សតិ សតិ អាយតនេ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ មហាវច្ឆេតោត្តសូត្រ បរចិត្តវិជ្ជា

ចិត្តដែលប្រាសចាករាគៈ ក៏ដឹងថា ចិត្តប្រាសចាករាគៈ ចិត្តដែលប្រកប
ដោយទោសៈ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តដែលប្រាស
ចាកទោសៈ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រាសចាកទោសៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយ
មោហៈ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកបដោយមោហៈ ចិត្តដែលប្រាសចាក
មោហៈក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រាសចាកមោហៈ ចិត្តដែលមានអារម្មណ៍មូល
ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមានអារម្មណ៍មូល ចិត្តដែលរាយមាយ ក៏ដឹងច្បាស់
ថា ចិត្តរាយមាយ ចិត្តដែលជាមហគ្គតៈ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តជាមហគ្គតៈគឺ
រូបាវចរៈនិងអរូបាវចរចិត្ត ចិត្តដែលមិនមែនជាមហគ្គតៈ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្ត
មិនមែនជាមហគ្គតៈ ចិត្តដែលជាសឧត្តរៈគឺលោកិយចិត្ត ក៏ដឹងច្បាស់ថា
ចិត្តជាសឧត្តរៈ ចិត្តដែលជាអនុត្តរៈគឺលោកុត្តរចិត្ត ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តតាំងនៅ
ស៊ប់ដោយសមាធិ ចិត្តដែលមិនតាំងនៅស៊ប់ដោយសមាធិ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្ត
មិនតាំងនៅស៊ប់ដោយសមាធិ ចិត្តដែលរួចចាកកិលេស ក៏ដឹងច្បាស់ថា
ចិត្តរួចចាកកិលេស ចិត្តដែលមិនបានរួចចាកកិលេស ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្ត
មិនបានរួចចាកកិលេសដូច្នោះ ។ កាលបើមានហេតុ អ្នកនឹងសម្រេច
បរចិត្តវិជ្ជា ជាគុណសម្បត្តិដែលត្រូវសិក្សា ក្នុងសមថៈនិងវិបស្សនា
នោះ ។ ជាប្រាកដ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[២៥] សោ តំ វច្ឆ យាវទេវ អាកង្ខិស្សសិ
អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សវេយ្យំ សេយ្យថីទំ
ឯកម្មិ ជាតិ ទ្វេបិ ជាតិយោ តិស្សោបិ ជាតិយោ
ចតស្សោបិ ជាតិយោ បញ្ចបិ ជាតិយោ ទសបិ ជាតិយោ
វីសម្មិ ជាតិយោ តីសម្មិ ជាតិយោ ចត្តាឡីសម្មិ
ជាតិយោ បញ្ញាសម្មិ ជាតិយោ ជាតិសតម្មិ
ជាតិសហស្សម្មិ ជាតិសតសហស្សម្មិ អនេកេបិ
សំរដ្ឋកប្បេ អនេកេបិ វិរដ្ឋកប្បេ អនេកេបិ សំរដ្ឋវិ-
រដ្ឋកប្បេ អមុត្រាសី ឯវំនាមោ ឯវំកោត្តោ ឯវំវណ្ណោ
ឯវំមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវំមាយុបរិយន្តោ
សោ តតោ ចុតោ អមុត្រ ឧទទាទី តត្រាចាសី
ឯវំនាមោ ឯវំកោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវំមាហារោ ឯវំសុខ-
ទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវំមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[២៥] ម្ចាស់វច្ឆៈ អ្នកនោះប្រាកដជានឹងប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីរលឹក
 ឃើញនូវបុព្វេនិវាស គឺលំដាប់ខន្ធដែលសត្វនៅអាស្រ័យខាងដើមជាច្រើន
 ប្រការ រលឹកខន្ធនោះដូចម្តេចខ្លះ គឺរលឹកបាន ១ ជាតិ ២ ជាតិ ៣ ជាតិ
 ៤ ជាតិ ៥ ជាតិ ១០ ជាតិ ២០ ជាតិ ៣០ ជាតិ ៤០ ជាតិ ៥០ ជាតិ
 ១០០ ជាតិ ១.០០០ ជាតិ ១០០.០០០ ជាតិ រលឹកនូវសំវដ្តកប្បជាច្រើន
 ក៏បាន វិវដ្តកប្បជាច្រើនក៏បាន សំវដ្តវិវដ្តកប្បជាច្រើនក៏បាន ថាអាត្មា
 អញបានទៅកើតក្នុងទីឯណោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាង
 នេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ បានទទួលសុខនិងទុក្ខ
 យ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុត្រឹមប៉ុណ្ណោះ លុះអាត្មាអញច្យុតចាកអត្តភាព
 នោះហើយ ក៏ទៅកើតក្នុងទីឯណោះ លុះអាត្មាអញបានកើតក្នុងទីនោះ
 ហើយ ក៏មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាង
 នេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ បានទទួលសុខនិងទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់
 អាយុត្រឹមប៉ុណ្ណោះ លុះអាត្មាអញច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ ទើបបាន

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាវច្ឆតោត្តសុត្តេ ចុត្តបបាតវិជ្ជា

ឥធូបបន្នោតិ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ
បុព្វេនិវាសំ អនុស្សវេយ្យន្តិ ។ តត្រ តត្រេវ សត្តិកព្វតំ
ចាបុណ្ណិស្សសិ សតិ សតិ អាយតនេ ។

[២៦] សោ ភំ វច្ឆ យាវទេវ អាកង្ខិស្សសិ
ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធលោ អតិក្កន្តមាណុសកេន សត្តេ
បស្សេយ្យំ ចវមាណេ ឧបបន្នមាណេ ហីនេ បណ្ឌិតេ
សុវណ្ណោ ទុព្វណ្ណោ សុកតេ ទុក្កតេ យថាកម្មបកេ
សត្តេ បដានេយ្យំ ឥមេ វត ភោណ្ណោ សត្តា
កាយទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា វចីទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា
មនោទុច្ចរិតេន សមន្នាគតា អរិយានំ ឧបវាទកា
មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទាណា តេ កាយសុស
ភេទា បរម្មវណា អចាយំ ទុក្កតី វិនិចាតំ និវយំ
ឧបបន្នា ឥមេ វា បន ភោណ្ណោ សត្តា កាយសុ-
ចរិតេន សមន្នាគតា វចីសុចរិតេន សមន្នាគតា
មនោសុចរិតេន សមន្នាគតា អរិយានំ អនុប-
វាទកា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទាណា តេ

បរិព្វាជកវគ្គ មហាវច្ឆតោត្តសូត្រ ចុត្តបបាតវិជ្ជា

មកកើតក្នុងទីនេះ អាត្មាអញគប្បីរលឹកឃើញ នូវបុព្វេនិវាសជាច្រើន
ប្រការ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នោះ ។ កាល
បើមានហេតុ អ្នកនឹងសម្រេចញាណជាគ្រឿងដឹងនូវខន្ធដែលអាស្រ័យ
នៅហើយក្នុងកាលមុន ជាគុណសម្បត្តិត្រូវសិក្សាក្នុងសមថៈនិងវិបស្សនា
នោះ ។ ជាប្រាកដ ។

[២៦] ម្ចាស់វច្ឆៈ អ្នកនោះប្រាកដជានឹងប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីមាន
ចក្ខុដូចជាទិព្វ កន្លងហួសចក្ខុជារបស់មនុស្សធម្មតា ឃើញនូវពួកសត្វ
ដែលច្បុតដែលកើត ជាសត្វថោកទាប ខ្ពង់ខ្ពស់ មានសម្បុរល្អ មាន
សម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ គតិអាក្រក់ អាត្មាអញគប្បីដឹងច្បាស់នូវពួក
សត្វ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មថា អើហ្ន៎ ពួកសត្វទាំងនេះប្រកបដោយ
កាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវចីទុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត ជាអ្នក
តិះដៀលនូវពួកព្រះអរិយបុគ្គល ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ប្រកាន់នូវអំពើតាមសេចក្តី
យល់ខុស សត្វទាំងអម្បាលនោះ លុះរំលាងកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ
ក៏ទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយនិងនរក អើហ្ន៎ ចំណែក
ខាងពួកសត្វទាំងនេះ ប្រកបដោយកាយសុចរិត ប្រកបដោយវចីសុច-
រិត ប្រកបដោយមនោសុចរិត ជាអ្នកមិនបានតិះដៀលនូវពួកព្រះអរិយៈ
ជាសម្មាទិដ្ឋិ ប្រកាន់នូវអំពើតាមសេចក្តីយល់ត្រូវ ពួកសត្វទាំងនោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កាយស្ស ភេតា បរម្មរណា សុកតី សក្កំ លោកំ

ឧបបដ្ឋាតិ ។ ឥតិ ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធលោ អតិក្កន្ត-

មាណុសកោន សត្តេ បស្សេយ្យំ ចរមាណេ ឧបបដ្ឋមាណេ

ហីនេ បណ្ឌិតេ សុវណ្ណោ ទុព្វណ្ណោ សុកតេ ទុក្កតេ

យថាកម្មបកេ សត្តេ បដានេយ្យន្តិ ។ តត្រ តត្រេវ

សក្កិកព្វតំ ចាបុណិស្សសិ សតិ សតិ អាយតនេ ។

[២៧] សោ ត្ថំ វច្ឆ យារទេវ អាកដ្ឋិស្សសិ

អាសវាទំ ខយា អនាសវំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ

ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បដ្ឋ

វិហារេយ្យន្តិ ។ តត្រ តត្រេវ សក្កិកព្វតំ ចាបុ-

ណិស្សសិ សតិ សតិ អាយតនេតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

លុះរំលាងកាយបន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ ក៏បានទៅកើតក្នុងសុគតិ ស្មគ៌
 ទេវលោក ។ អាត្មាអញគប្បីមានចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង្កើតក្នុង
 របស់មនុស្សធម្មតា ឃើញនូវពួកសត្វដែលច្យុត ដែលកើត ជាសត្វ
 ថោកទាប ខ្ពង់ខ្ពស់ មានសម្បុរល្អ មានសម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ
 គតិអាក្រក់ អាត្មាអញគប្បីដឹងច្បាស់ នូវពួកសត្វដែលប្រព្រឹត្តទៅតាម
 កម្ម ដោយប្រការដូច្នោះ ។ កាលបើមានហេតុ អ្នកនឹងសម្រេចទិព្វ-
 ចក្ខុញ្ញាណ ជាគុណសម្បត្តិដែលត្រូវសិក្សា ក្នុងសមថៈនិងវិបស្សនា
 នោះ ។ ជាប្រាកដ ។

[២៧] ម្ចាស់វច្ឆៈ អ្នកនោះប្រាកដជានឹងប្រាថ្នាថា អាត្មាអញគប្បីធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ នូវបញ្ញាវិមុត្តិដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះក្ស័យ
 អាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយ
 ចូលទៅសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ កាលបើមានហេតុ
 អ្នកនឹងសម្រេចនូវញ្ញាណ ក្នុងការអស់ទៅនៃអាសវៈ ជាគុណសម្បត្តិ
 ដែលត្រូវសិក្សា ក្នុងសមថៈនិងវិបស្សនានោះ ។ ជាប្រាកដ ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាវច្ឆកោត្តសុត្តេ ភគវន្តទស្សនាយ គមនំ

[២៨] អថខោ អាយស្មា វច្ឆកោត្តោ ភកវតោ
 កាសិតំ អភិនទ្ធិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា
 ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។
 អថខោ អាយស្មា វច្ឆកោត្តោ ឯកោ រូបកដ្ឋោ
 អប្បមត្តោ អាតាបិ បហិតត្តោ វិហារន្តោ នចិរស្សេវ
 យស្សត្តាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អការស្មា អនតា-
 វិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ
 ទីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ
 ជាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ អព្ពញ្ញាសិ ។ អញ្ញតរោ ខោ
 បនាយស្មា វច្ឆកោត្តោ អរហតំ អហោសិ ។

[២៩] តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា
 ភិក្ខុ ភកវន្តំ ទស្សនាយ កច្ឆន្តិ ។ អទ្ធិសា ខោ
 អាយស្មា វច្ឆកោត្តោ តេ ភិក្ខុ ទូរតោ វ កច្ឆន្តេ
 ទិស្វាន យេន តេ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្ក-

បរិព្វាជកវគ្គ មហាវច្ឆគោត្តសូត្រ ការទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ

[២៨] គ្រានោះ ព្រះវច្ឆគោត្តមានអាយុ ត្រេកអររីករាយចំពោះ
 ភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំ
 ព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណចៀសចេញទៅ ។ គ្រាកាលដែលព្រះ
 វច្ឆគោត្តមានអាយុ ចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង ក៏ជាអ្នកមិនមានប្រមាទ
 ព្យាយាមដុតកម្ដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅរកព្រះនិព្វាន មិនយូរ
 ប៉ុន្មានក៏បានដឹងច្បាស់នូវគុណវិសេសដ៏ប្រសើរ ជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយ-
 ធម៌ដែលពួកកុលបុត្រចេញចាកផ្ទះទៅបួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍
 ដល់គុណវិសេសណា ក៏ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវគុណវិសេសនោះ ដោយ
 បញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនៅ ទើបដឹង
 ច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌បាននៅចប់ហើយ កិច្ចដែល
 គួរធ្វើក៏បានធ្វើស្រេចហើយ កិច្ចដទៃក្រៅពីនេះមិនមានឡើយ ។ បណ្ដា
 ពួកព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ព្រះវច្ឆគោត្តមានអាយុ ក៏បានជាព្រះអរហន្ត
 មួយអង្គដែរ ។

[២៩] សម័យនោះ ពួកភិក្ខុច្រើនរូប នាំគ្នាទៅគាល់ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ។ វច្ឆគោត្តមានអាយុ បានឃើញពួកភិក្ខុទាំងនោះ កំពុងដើរ
 ទៅពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏ចូលទៅរកពួកភិក្ខុទាំងនោះ លុះចូល

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

មិត្តា តេ ភិក្ខុ ឯតទោវេច ហាន្ត កហំ បន តុម្កេ
 អាយស្មន្តោ កច្ឆថាតិ ។ ភកវន្តំ ខោ មយំ អារុសោ
 ទស្សនាយ កច្ឆាមាតិ ។ តេនហាយស្មន្តោ មម
 វេនេន ភកវតោ ចានេ សិរសា វន្តថ វច្ឆកោត្តោ
 ភន្តេ ភិក្ខុ ភកវតោ ចានេ សិរសា វន្តតិ ឯវញ្ច
 វទេតិ បរិចិណ្ណោ មេ ភកវា បរិចិណ្ណោ មេ
 សុតតោតិ ។ ឯវមារុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយ-
 ស្មតោ វច្ឆកោត្តស្ស បច្ឆស្សោសុំ ។ អថខោ តេ ភិក្ខុ
 យេន ភកវា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្តា ភកវន្តំ
 អភិវាទេត្តា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា
 ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទោវេចំ អាយស្មា ភន្តេ
 វច្ឆកោត្តោ ភកវតោ ចានេ សិរសា វន្តតិ ឯវញ្ច វទេតិ
 បរិចិណ្ណោ មេ ភកវា បរិចិណ្ណោ មេ សុតតោតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ទៅដល់ហើយ បាននិយាយនឹងពួកភិក្ខុទាំងនោះយ៉ាងនេះថា បពិត្រ
លោកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះលោកទាំងឡាយ នាំគ្នានិមន្តទៅក្នុងទី
ណា ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះក៏ប្រាប់ថា ម្នាលអារុសោ យើងនឹងនាំគ្នា
ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ វច្ឆគោត្តភិក្ខុក៏បានផ្តាំថា បពិត្រលោក
ទាំងឡាយមានអាយុ បើដូច្នោះ សូមលោកទាំងឡាយ ក្រាបថ្វាយបង្គំ
ព្រះបាទាព្រះមានព្រះភាគ ដោយត្បូង តាមពាក្យរបស់ខ្ញុំថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុឈ្មោះវច្ឆគោត្ត សូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះបាទា ព្រះ
មានព្រះភាគដោយត្បូង វច្ឆគោត្តភិក្ខុក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា ព្រះមាន
ព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គបានបម្រើហើយ ព្រះសុគតខ្ញុំព្រះអង្គបានបម្រើ
ហើយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ក៏បានទទួលពាក្យវច្ឆគោត្តភិក្ខុមានអាយុ
ថា អើអារុសោ ។ ទើបពួកភិក្ខុទាំងនោះ នាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះ
មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ
ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ លុះអង្គុយក្នុងទីដ៏សម
គួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន វច្ឆគោត្តមានអាយុ សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទាព្រះមាន
ព្រះភាគដោយត្បូង ហើយក្រាបទូលយ៉ាងនេះទៀតថា ព្រះមានព្រះ
ភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គបានបម្រើហើយ ព្រះសុគតខ្ញុំព្រះអង្គបានបម្រើហើយ ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាវច្ឆគោត្តសុត្តំ វច្ឆគោត្តប្បសំសា

បុព្វេ មេ ភិក្ខុវេ វច្ឆគោត្តោ ភិក្ខុ ចេតសា ចេតោ
 បរិច្ច វិទិតោ តេវិជ្ជោ វច្ឆគោត្តោ ភិក្ខុ មហិទ្ធិកោ
 មហានុភាវេតិ ។ ទេវតាបិ មេ ឯតមត្តំ អាហោចេសុ
 តេវិជ្ជោ ភន្តេ វច្ឆគោត្តោ ភិក្ខុ មហិទ្ធិកោ
 មហានុភាវេតិ ។ ឥទមវោច ភកវា អត្តមជា តេ
 ភិក្ខុ ភកវតោ ភាសិតំ អភិទន្ធន្តិ ។

មហាវច្ឆគោត្តសុត្តំ តតិយំ និដ្ឋិតំ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ មហាវច្ឆន្តោត្តសូត្រ ការទ្រង់សរសើរវច្ឆន្តោត្តភិក្ខុ

ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលពីមុនមិញ តថាគត
បានកំណត់ដឹងចិត្តវច្ឆន្តោត្តភិក្ខុ ដោយចិត្តរបស់តថាគតថា វច្ឆន្តោត្តភិក្ខុ
បានត្រៃវិជ្ជា ជាអ្នកមានបូទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ។ ទាំងពួក
ទេវតាក៏បានប្រាប់សេចក្តីនុ៎ះ ដល់តថាគតទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
វច្ឆន្តោត្តភិក្ខុបានត្រៃវិជ្ជា ជាអ្នកមានបូទ្ធិច្រើន មានអានុភាពច្រើន ។
លុះព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់ព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ពួកភិក្ខុទាំង
នោះ ក៏មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយនឹងភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ
ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ មហាវច្ឆន្តោត្តសូត្រទី ៣ ។

ចតុត្ថំ ទីយនខសុត្តំ

[៣០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
 រាជគហោ វិហារតិ កិដ្ឋក្កុដេ សុករខតាយំ^(១) ។
 អថ ខោ ទីយនខោ បរិព្វាជកោ យេន ភកវា
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវតា សទ្ធិ សម្មោទិ
 សម្មោទនីយំ កងំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯក-
 មន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ បិតោ ខោ ទីយនខោ
 បរិព្វាជកោ ភកវន្តំ ឯតទរោច អហញ្ញិ កោ កោតម
 ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋិ សព្វំ មេ ន ខមតីតិ ។ យាបិ
 ខោ តេ ឯសា អក្កិវេស្សន ទិដ្ឋិ សព្វំ មេ
 ន ខមតីតិ ឯសាបិ តេ ទិដ្ឋិ ន ខមតីតិ

១ សុករខតាយន្តិ ឥទដ្ឋកថា ។

ទីយនខសូត្រ ទី ៤

[៣០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ស្តេចគង់នៅ ក្នុងគុហាឈ្មោះសូករខតា នាភ្នំគិដ្ឋរក្ខដ ជិត
 ក្រុងរាជគ្រឹះ ។ គ្រានោះ មានបរិព្វាជកម្នាក់ឈ្មោះទីយនខៈ (ជាអគ្គិ-
 វេស្សនគោត្ត) ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយក៏
 ពោលពាក្យរាក់ទាក់សំណេះសំណាលនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់
 ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏ឈរនៅក្នុងទីដ៏
 សមគួរ ។ ទីយនខបរិព្វាជក លុះឈរនៅក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាប
 បង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គមានវារៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ទាំងអស់មិនគួរ
 ដល់អាត្មាអញ (អាត្មាអញមិនពេញចិត្តទាំងអស់) ។ ព្រះមានព្រះ
 ភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់អគ្គិវេស្សនៈ សេចក្តីឃើញណារបស់អ្នកថា
 របស់ទាំងអស់មិនគួរដល់អាត្មាអញ សេចក្តីឃើញនុះមិនគួរដល់អ្នកទេ ។

បរិញ្ញាដកវគ្គស្ស ទីយនខសុត្ត ឯកេសំ វាទទិដ្ឋិ

ឯសា ចេ មេ កោ កោតម ទិដ្ឋិ ខមេយ្យ តំបិស្ស^(១)
 តាទិសមេវ តំបិស្ស^(២) តាទិសមេវាតិ ។ អតោ ខោ
 តេ អក្កិវេស្សន ពហូ ហិ ពហុតរា លោកស្មី យេ
 ឯវមាហំសុ តំបិស្ស តាទិសមេវ តំបិស្ស តាទិស-
 មេវាតិ តេ តព្ភោវ ទិដ្ឋិ នប្បជហាន្តិ អញ្ញញ្ច ទិដ្ឋិ
 ឧទាទិយន្តិ ។ អតោ ខោ តេ អក្កិវេស្សន តនូ
 ហិ តនុតរា លោកស្មី យេ ឯវមាហំសុ តំបិស្ស
 តាទិសមេវ តំបិស្ស តាទិសមេវាតិ តេ តព្ភោវ ទិដ្ឋិ
 បជហាន្តិ អញ្ញញ្ច ទិដ្ឋិ ន ឧទាទិយន្តិ ។

[៣១] សន្តិ អក្កិវេស្សន^(៣) ឯកេ សមណាព្រាហ្ម-
 ណា ឯវំវាទិដោ ឯវំទិដ្ឋិដោ សព្វំ មេ ខមតីតិ ។ សន្តិ
 អក្កិវេស្សន ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិដោ
 ឯវំទិដ្ឋិដោ សព្វំ មេ ន ខមតីតិ ។ សន្តិ អក្កិវេស្សន
 ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិដោ ឯវំទិដ្ឋិដោ

១-២ ឱ. ម. តំបស្ស ។ ៣ ឱ. ម. សន្តិក្កិវេស្សនាតិ ទិស្សតិ ។

បរិព្វាជកវគ្គ ទី១៧ ខុស្ត្រ វាទៈនិងទិដ្ឋិរបស់សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើសេចក្តីឃើញនុ៎ះ គួរដល់ខ្ញុំសោត
 ទោះនរណា ។ ក៏ត្រូវឃើញដូច្នោះឯង ទោះនរណា ។ ក៏ត្រូវឃើញដូច្នោះ
 ឯង ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ពួកជនណាដែលនិយាយយ៉ាងនេះថា ទោះ
 នរណា ។ ក៏ត្រូវឃើញដូច្នោះឯង ទោះនរណា ។ ក៏ត្រូវឃើញដូច្នោះឯង
 ពួកជននោះក្នុងលោក មានច្រើនជាងនេះទៅទៀត តែពួកជននោះមិន
 លះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញ ហើយគេប្រកាន់មាំចំពោះទិដ្ឋិដទៃទៅទៀត ។
 ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ពួកជនណានិយាយយ៉ាងនេះថា ទោះនរណា ។
 ក៏ត្រូវឃើញដូច្នោះឯង ទោះនរណា ។ ក៏ត្រូវឃើញដូច្នោះឯង ពួកជន
 នោះក្នុងលោក មានតិចតួចជាងនេះណាស់ តែពួកជននោះគេលះបង់ទិដ្ឋិ
 នោះចេញបាន ទាំងមិនប្រកាន់ទិដ្ឋិដទៃទៅទៀតផង ។

[៣១] ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ មានវាទៈ
 យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ទាំងអស់គួរដល់អាត្មាអញ (អាត្មា
 អញពេញចិត្តទាំងអស់) ក៏មាន ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ សមណព្រាហ្មណ៍
 ពួកមួយ មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ទាំងអស់មិនគួរ
 ដល់អាត្មាអញ (អាត្មាអញមិនពេញចិត្តទាំងអស់) ក៏មាន ។ ម្នាលអគ្គិ-
 វេស្សនៈ សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឯកច្ចំ មេ ខមតិ ឯកច្ចំ មេ ន ខមតីតិ ។ តត្រ
 អត្តិវេស្សន យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ
 ឯវំវាទិនោ សព្វំ មេ ខមតីតិ តេសមយំ ទិដ្ឋិ
 សារាគាយ^(១) សន្តិកេ សំយោគាយ សន្តិកេ អភិ-
 នន្ទនាយ សន្តិកេ អន្លោសាធាយ សន្តិកេ ឧទាទា-
 នាយ សន្តិកេតិ ។ តត្រ អត្តិវេស្សន យេ តេ
 សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំវាទិនោ សព្វំ មេ ន
 ខមតីតិ តេសមយំ ទិដ្ឋិ អសារាគាយ សន្តិកេ
 អសំយោគាយ សន្តិកេ អនភិនន្ទនាយ សន្តិកេ អ-
 នន្លោសាធាយ សន្តិកេ អនុទាទាធាយ សន្តិកេតិ ។
 ឯវំ វុត្តេ ទីយនខោ បរិព្វាជកោ ភកវន្តំ ឯតទវោច
 ឧត្តំសេតិ^(២) មេ ភវំ កោតមោ ទិដ្ឋិតតំ សមុត្តំសេតិ^(៣)
 មេ ភវំ កោតមោ ទិដ្ឋិតតន្តិ ។ តត្រ អត្តិវេស្សន

---

១ ឱ. ម. សារាគាយ ។ ២ ឱ. ឧត្តំសេតិ ។ ៣ ឱ. សមុត្តំសេតិ ។ ម. សម្បហំ-
 សេតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

នេះថា របស់ខ្លះគួរ ដល់អាត្មាអញ របស់ខ្លះមិនគួរ ដល់អាត្មាអញ
 (អាត្មាអញពេញចិត្តខ្លះ មិនពេញចិត្តខ្លះ) ក៏មាន ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ
 ក្នុងទិដ្ឋិអម្បាលនោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ
 មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ទាំងអស់គួរដល់អាត្មាអញ ទិដ្ឋិនេះរបស់ពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍នោះ តែងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទីជិត នៃហេតុដែលប្រកប
 ដោយរាគៈ ក្នុងទីជិតនៃសំយោគៈ ក្នុងទីជិតនៃតម្រេក ក្នុងទីជិតនៃ
 សេចក្តីដប់ចិត្ត ក្នុងទីជិតនៃសេចក្តីប្រកាន់មាំ ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ក្នុង
 ទិដ្ឋិអម្បាលនោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ មាន
 ទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ទាំងអស់មិនគួរ ដល់អាត្មាអញ ទិដ្ឋិនេះរបស់ពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទីជិត នៃហេតុមិនមែនរាគៈ
 ក្នុងទីជិតនៃហេតុមិនមែនជាសំយោគៈ ក្នុងទីជិតនៃហេតុមិនមែនជាតម្រេក
 ក្នុងទីជិតនៃសេចក្តីមិនដប់ចិត្ត ក្នុងទីជិតនៃសេចក្តីមិនប្រកាន់មាំ ។ កាល
 ដែលព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ទីយនខបរិព្វាជក បានក្រាប
 បង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន លើកតម្កើង
 នូវសេចក្តីឃើញរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ទ្រង់លើកតម្កើងនូវ
 សេចក្តីឃើញរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ក្នុងទិដ្ឋិអម្បាលនោះ

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស ទី១៧ ខុទ្ទកេ ទិដ្ឋិប្បហានំ

យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ
 ឯកច្ចំ មេ ខមតិ ឯកច្ចំ មេ ន ខមតីតិ យា ហិ
 តេសំ^(១) ខមតិ សាយំ ទិដ្ឋិ សរាគាយ សន្តិកេ
 សំយោគាយ សន្តិកេ អភិនន្ទនាយ សន្តិកេ
 អន្លោសាគាយ សន្តិកេ ឧទាទាគាយ សន្តិកេ
 យា ហិ តេសំ ន ខមតិ សាយំ ទិដ្ឋិ អសរាគាយ
 សន្តិកេ អសំយោគាយ សន្តិកេ អនភិនន្ទនាយ
 សន្តិកេ អន្លោសាគាយ សន្តិកេ អនុទាទាគាយ
 សន្តិកេតិ^(២) ។

[៣២] តត្រ អគ្គិវេស្សន^(៣) យេ តេ សមណា-
 ព្រាហ្មណា ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សព្វំ មេ ខមតីតិ
 តត្ត វិញ្ញូ បុរិសោ ឥតិ បដិសញ្ញក្ខតិ យា ខោ
 មេ អយំ ទិដ្ឋិ សព្វំ មេ ខមតីតិ ឥមព្ពោ អហំ
 ទិដ្ឋិ ថាមសា បរាមស្ស អភិនិវិស្ស វោហារយ្យំ
 ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ទ្វីហិ មេ អស្ស
 វិត្តហោ យោ ចាយំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា

---

១ ឱ. យា ហិ ខោ នេសំ ។ ២ ឱ. ម. សន្តិកេ ។ ៣ ឱ. ម. តត្រត្តិ-
 វេស្សនាតិ ទិស្សតិ ។

បរិព្វាជកវគ្គ ទី១៧ ខុទ្ទកសូត្រ ការលះបង់នូវទិដ្ឋិ

ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ខ្លះគួរដល់អាត្មាអញ របស់ខ្លះមិនគួរដល់អាត្មាអញ ក៏ទិដ្ឋិណាដែលគួរដល់សមណព្រាហ្មណ៍នោះ ទិដ្ឋិនោះប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទីជិតនៃហេតុដែលប្រកបដោយរាគៈ ក្នុងទីជិតនៃសំយោគៈ ក្នុងទីជិតនៃតម្រេក ក្នុងទីជិតនៃសេចក្តីដប់ចិត្ត ក្នុងទីជិតនៃសេចក្តីប្រកាន់មាំ មួយយ៉ាងទៀត ទិដ្ឋិណាដែលមិនគួរដល់សមណព្រាហ្មណ៍នោះ ទិដ្ឋិនោះរមែងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទីជិតនៃហេតុមិនមែនជា រាគៈ ក្នុងទីជិតនៃហេតុ មិនមែនជាសំយោគៈ ក្នុងទីជិតនៃហេតុមិនមែនជាតម្រេក ក្នុងទីជិតនៃសេចក្តីមិនដប់ចិត្ត ក្នុងទីជិតនៃសេចក្តីមិនប្រកាន់មាំ ។

[៣២] ម្ចាស់អគ្គិវេស្សនៈ ក្នុងទិដ្ឋិអម្បាលនោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ទាំងអស់គួរដល់អាត្មាអញ វិញ្ញាបុរស តែងពិចារណាឃើញក្នុងទិដ្ឋិនោះយ៉ាងនេះថា សេចក្តីឃើញរបស់អាត្មាអញណាថា របស់ទាំងអស់គួរដល់អាត្មាអញ ប្រសិនបើអាត្មាអញ ស្ទាបអង្កែលប្រកាន់ខ្ជាប់ទិដ្ឋិនេះ ហើយនិយាយតាមកម្លាំងចិត្តដោយម្លូងមាំថា នេះជារបស់ពិត របស់ដទៃជាមោឃៈ អាត្មាអញក៏នឹងប្រកាន់ខុស ចាកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងពីរ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋី សព្វំ មេ ន ខមតីតិ យោ ចាយំ
 សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋី
 ឯកច្ចំ មេ ខមតិ ឯកច្ចំ មេ ន ខមតីតិ
 ឥមេហិ មេ^(១) អស្ស ទ្វីហិ វិត្តហោ ។ ឥតិ វិត្តហោ
 សតិ វិវាទោ វិវាទេ សតិ វិហាតោ វិហាតេ សតិ
 វិហាសា ។ ឥតិ សោ វិត្តហោ វិវាទោ វិហាតោ
 វិហាសោ អត្ថនិ សម្បស្សមាណោ តញ្ជោ ទិដ្ឋិ
 បដហតិ អញ្ញោ ទិដ្ឋិ ន ឧទាទិយតិ ។ ឯវមេ-
 តាសំ ទិដ្ឋិទំ បហាទំ ហោតិ ឯវមេតាសំ ទិដ្ឋិទំ
 បដិទិស្សក្តោ ហោតិ ។ តត្រ អត្តិវេស្សន យេ តេ
 សមណាព្រាហ្មណោ ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ សព្វំ មេ ន
 ខមតីតិ តត្រ^(២) វិញ្ញូ បុរិសោ ឥតិ បដិសញ្ញាក្ខតិ

១ ម. មេតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. តត្ត ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ពួក គឺសមណព្រាហ្មណ៍ដែលមានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា
 របស់ទាំងអស់មិនគួរដល់អាត្មាអញពួក ១ សមណព្រាហ្មណ៍ដែលមាន
 វាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ខ្លះគួរដល់អាត្មាអញ របស់
 ខ្លះមិនគួរដល់អាត្មាអញពួក ១ អាត្មាអញនឹងប្រកាន់ខុសចាកសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងពីរពួកនេះឯង ។ កាលបើប្រកាន់ខុសយ៉ាងនេះហើយ
 ការទាស់ទែងគ្នាក៏មាន កាលការទាស់ទែងគ្នាមានហើយ សេចក្តីគុំកូន
 គ្នាក៏មាន កាលសេចក្តីគុំកូនគ្នាមានហើយ សេចក្តីបៀតបៀនគ្នាក៏មាន ។
 កាលវិញ្ញាបុរសនោះ ពិចារណាឃើញច្បាស់នូវសេចក្តីប្រកាន់ខុស សេច-
 ក្តីទាស់ទែងគ្នា សេចក្តីគុំកូនគ្នា និងសេចក្តីបៀតបៀន (ថាជាទោស
 មាន) ក្នុងខ្លួនដោយប្រការដូច្នោះហើយ ក៏លះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញផង មិន
 បានប្រកាន់ទិដ្ឋិឯទៀតផង ។ ការលះបង់នូវទិដ្ឋិទាំងនុំ៖ តែងមានដោយ
 ប្រការយ៉ាងនេះ ការរលាស់ចោលនូវទិដ្ឋិទាំងនោះ តែងមានដោយ
 ប្រការយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ក្នុងទិដ្ឋិអម្បាលនោះ ពួកសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ទាំងអស់
 មិនគួរដល់អាត្មាអញ វិញ្ញាបុរស តែងពិចារណាឃើញក្នុងទិដ្ឋិនោះយ៉ាង

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស ទីយនខសុត្តេ ទិដ្ឋិប្បហានំ

យា ខោ មេ អយំ ទិដ្ឋិ សព្វំ មេ ន ខមតីតិ
 ឥមញ្ចោ អហំ ទិដ្ឋិ ជាមសា បរាមស្ស អភិទិវិស្ស
 វោហារយ្យំ ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញន្តិ ទ្ធិហិ មេ
 អស្ស វិត្តហោ យោ ចាយំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ
 វា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋិ សព្វំ មេ ខមតីតិ យោ ចាយំ
 សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋិ
 ឯកច្ចំ មេ ខមតិ ឯកច្ចំ មេ ន ខមតីតិ ឥមេហិ
 មេ ទ្ធិហិ អស្ស វិត្តហោ ។ ឥតិ វិត្តហោ សតិ
 វិវាទោ វិវាទេ សតិ វិហាតោ វិហាតេ សតិ
 វិហោសា ។ ឥតិ សោ វិត្តហោ វិវាទញ្ច វិហាតញ្ច
 វិហោសញ្ច អត្តនិ សម្បស្សមាណោ តញ្ចេវ ទិដ្ឋិ
 បដហតិ អញ្ញញ្ច ទិដ្ឋិ ន ឧទាទិយតិ ។
 ឯវមេតាសំ ទិដ្ឋិនំ បហានំ ហោតិ ឯវមេតាសំ
 ទិដ្ឋិនំ បដិទិស្សត្តោ ហោតិ ។ តត្រ អក្កិវេស្សន

បរិព្វាជកវគ្គ ទីយនខសូត្រ ការលះបង់នូវទិដ្ឋិ

នេះថា សេចក្តីយល់របស់អាត្មាអញណាថា របស់ទាំងអស់មិនគួរដល់
អាត្មាអញ ប្រសិនបើអាត្មាអញស្ថាបអង្កែលប្រកាន់ខ្ជាប់ទិដ្ឋិនេះ ហើយ
និយាយតាមកម្លាំងចិត្តដោយមាំមួនថា នេះជារបស់ពិត របស់ដទៃ
ជាមោឃៈ អាត្មាអញក៏នឹងប្រកាន់ខុស ចាកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងពីរ
ពួក គឺសមណព្រាហ្មណ៍ដែលមានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា
របស់ទាំងអស់គួរដល់អាត្មាអញពួក ១ សមណព្រាហ្មណ៍ដែលមានវាទៈ
យ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ខ្លះគួរដល់អាត្មាអញ របស់
ខ្លះមិនគួរដល់អាត្មាអញពួក ១ អាត្មាអញក៏នឹងប្រកាន់ខុសចាកសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ទាំងពីរពួកនេះឯង ។ កាលបើប្រកាន់ខុសយ៉ាងនេះមានហើយ
ការទាស់ទែងគ្នាក៏មាន កាលការទាស់ទែងគ្នាមានហើយ សេចក្តី
គំកូនគ្នាក៏មាន កាលសេចក្តីគំកូនគ្នាមានហើយ ការបៀតបៀនគ្នា
ក៏មាន ។ កាលវិញ្ញាបុរសនោះ ពិចារណាឃើញច្បាស់នូវសេចក្តីប្រកាន់
ខុស សេចក្តីទាស់ទែងគ្នា សេចក្តីគំកូនគ្នា និងសេចក្តីបៀតបៀនគ្នា
(ថាជាទោសមាន) ក្នុងខ្លួន ដោយប្រការដូច្នោះហើយ ក៏លះបង់នូវទិដ្ឋិ
នោះចេញផង មិនប្រកាន់ទិដ្ឋិឯទៀតផង ។ ការលះបង់ទិដ្ឋិទាំងនុ៎ះ
តែងមានដោយប្រការយ៉ាងនេះ ការរលាស់ចោលនូវទិដ្ឋិទាំងនុ៎ះតែងមាន
ដោយប្រការយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ក្នុងទិដ្ឋិអម្បាលនោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

យេ តេ សមណាព្រាហ្មណោ ឯវំវាទិនោ ឯវំទិដ្ឋិនោ
 ឯកច្ចំ មេ ខមតិ ឯកច្ចំ មេ ន ខមតីតិ តត្រ វិញ្ញូ
 បុរិសោ ឥតិ បទិសញ្ចុក្ខតិ យា ខោ មេ អយំ ទិដ្ឋិ
 ឯកច្ចំ មេ ខមតិ ឯកច្ចំ មេ ន ខមតីតិ ឥមញ្ចោ
 អហំ ទិដ្ឋិ ថាមសា បរាមស្ស អភិទិវិស្ស វោហារយ្យំ
 ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញុន្តិ ដ្ឋិហិ មេ អស្ស វិក្កហោ
 យោ ចាយំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវំវាទិ
 ឯវំទិដ្ឋិ សព្វំ មេ ខមតីតិ យោ ចាយំ សមណោ
 វា ព្រាហ្មណោ វា ឯវំវាទិ ឯវំទិដ្ឋិ សព្វំ មេ ន
 ខមតីតិ ឥមេហិ មេ អស្ស ដ្ឋិហិ វិក្កហោ ។ ឥតិ វិក្កហោ
 សតិ វិវាទោ វិវាទេ សតិ វិហាតោ វិហាតេ សតិ
 វិហាសា ។ ឥតិ សោ វិក្កហាញ្ច វិវាទញ្ច វិហាតញ្ច

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា
 របស់ខ្លះគួរដល់អាត្មាអញ របស់ខ្លះមិនគួរដល់អាត្មាអញ វិញ្ញបុរសតែង
 ពិចារណាឃើញក្នុងទិដ្ឋិនោះយ៉ាងនេះថា សេចក្តីឃើញរបស់អាត្មាអញ
 ណាថា របស់ខ្លះគួរដល់អាត្មាអញ របស់ខ្លះមិនគួរដល់អាត្មាអញ ប្រសិន
 បើអាត្មាអញ ស្ទាបអង្កែលប្រកាន់ខ្ជាប់ទិដ្ឋិនេះ ហើយនិយាយតាមកម្លាំង
 ចិត្តដោយមាំមួនថា នេះជារបស់ពិត របស់ដទៃជាមោឃៈ អាត្មាអញ
 ក៏នឹងប្រកាន់ខុសចាកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងពីរពួក គឺសមណព្រាហ្មណ៍
 ដែលមានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា របស់ទាំងអស់គួរដល់អាត្មា
 អញពួក ១ សមណព្រាហ្មណ៍មានវាទៈយ៉ាងនេះ មានទិដ្ឋិយ៉ាងនេះថា
 របស់ទាំងអស់មិនគួរដល់អាត្មាអញពួក ១ អាត្មាអញក៏នឹងប្រកាន់ខុស
 ចាកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងពីរពួកនេះ ដោយប្រការដូច្នោះ ។ កាលបើ
 ប្រកាន់ខុសយ៉ាងនេះមានហើយ ការទាស់ទែងគ្នាក៏មាន កាលបើការ
 ទាស់ទែងគ្នាមានហើយ សេចក្តីគំក្លិនក៏មាន កាលបើសេចក្តីគំក្លិនមាន
 ហើយ សេចក្តីបៀតបៀនគ្នាក៏មាន ។ កាលវិញ្ញបុរសនោះពិចារណា
 ឃើញច្បាស់នូវសេចក្តីប្រកាន់ខុស សេចក្តីទាស់ទែងគ្នា សេចក្តីគំក្លិនគ្នា

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស ទី១៧ ខសុត្ត កាយានុបស្សនា

វិហោសញ្ច អត្តនិ សម្មស្សមាណោ តញ្ជោវ ទិដ្ឋិ
 បដហតិ អញ្ញញ្ច ទិដ្ឋិ ន ឧចាទិយតិ ។
 ឯវមេតាសំ ទិដ្ឋិនំ បហានំ ហោតិ ឯវមេតាសំ
 ទិដ្ឋិនំ បដិនិស្សក្តោ ហោតិ ។

[៣៣] អយំ ខោ បន អត្តិវេស្សន កាយោ
 រូបំ ចាតុម្ហហាក្ខតិកោ មាតាបេត្តិកសម្ពវោ ឱទន-
 កុម្មា សូបចយោ អនិច្ចុច្ឆាទនបរិមទ្ធនភេទនវិទ្ធិំ សន-
 ធម្មោ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ រោគតោ កណ្ណតោ
 សល្លតោ អយតោ អាពាធតោ បរតោ បលោកតោ
 សុញ្ញតោ អនត្តតោ សមនុបស្សិតញ្ចោ ។ តស្សិមំ
 កាយំ អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ រោគតោ កណ្ណតោ
 សល្លតោ អយតោ អាពាធតោ បរតោ បលោកតោ
 សុញ្ញតោ អនត្តតោ សមនុបស្សតោ យោ កាយស្មី
 កាយច្ចុដ្ឋោ កាយសិទេហោ^(១) កាយន្ទយតា សា
 បហីយតិ ។

---

១ ឱ. ម. កាយស្មេហោ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ ទី១៧ ខនសូត្រ ការពិចារណានូវរាងកាយ

និងសេចក្តីបៀតបៀន (ថាជាទោស មាន) ក្នុងខ្លួន ដោយប្រការដូច្នោះ
ហើយ ក៏លះបង់នូវទិដ្ឋិនោះចេញផង មិនប្រកាន់ទិដ្ឋិឯទៀតផង ។
ការលះបង់នូវទិដ្ឋិទាំងនុ៎ះ តែងមានដោយប្រការយ៉ាងនេះ ការរលាស់
ចោលនូវទិដ្ឋិទាំងនុ៎ះ តែងមានដោយប្រការយ៉ាងនេះ ។

[៣៣] ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ក៏ឯកាយនេះមានរូបជាទីប្រជុំនៃមហា-
ភូតទាំង ៤ (ដី ទឹក ភ្លើង ខ្យល់) កើតមកអំពីមាតាបិតា ចម្រើនឡើង
ដោយបាយនិងនំកុម្មាស មានការមិនទៀង មានការគក់ច្របាច់ ការដុស
ខាត់មន្ទិលក្លិនស្អុយ ការបែកធ្លាយនិងការរាត់រាយទៅជាធម្មតា បុគ្គលគួរ
ពិចារណាលើញ្ញច្បាស់ ដោយសភាពជារបស់មិនទៀង ជាទុក្ខ ជាអោគ
ថាបីដូចជាបូស ថាបីដូចជាកូនសរ ជាសេចក្តីលំបាក ជាជំងឺ ជារបស់
អ្នកដទៃ ជារបស់វិនាសសាបសូន្យ មិនមែនខ្លួនប្រាណ ។ កាលបុគ្គល
នោះពិចារណាលើញ្ញច្បាស់នូវកាយនេះថា ជារបស់មិនទៀង ជាទុក្ខ ជា
អោគ ថាបីដូចជាបូស ថាបីដូចជាកូនសរ ជាសេចក្តីលំបាក ជាជំងឺ ជា
របស់អ្នកដទៃ ជារបស់វិនាសសាបសូន្យ មិនមែនខ្លួនប្រាណ សេចក្តី
ប្រាថ្នាក្នុងកាយ និងសេចក្តីអាល័យកាយ ទាំងកិលេសដែលប្រព្រឹត្តទៅ
តាមកាយណា កិលេសតណ្ហានោះ គេក៏លះបង់បាន ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[៣៤] តិស្សោ ខោ ឥមា អក្កិវេស្សន វេទនា
សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា ។
យស្មី អក្កិវេស្សន សមយេ សុខំ វេទនំ វេទេតិ
នេវ តស្មី សមយេ ទុក្ខំ វេទនំ វេទេតិ ន អ-
ទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទេតិ សុខំយេវ តស្មី សមយេ
វេទនំ វេទេតិ ។ យស្មី អក្កិវេស្សន សមយេ ទុក្ខំ
វេទនំ វេទេតិ នេវ តស្មី សមយេ សុខំ វេទនំ
វេទេតិ ន អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទេតិ ទុក្ខំយេវ
តស្មី សមយេ វេទនំ វេទេតិ ។ យស្មី អក្កិវេស្សន
សមយេ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ វេទេតិ នេវ តស្មី
សមយេ សុខំ វេទនំ វេទេតិ ន ទុក្ខំ វេទនំ វេទេតិ
អទុក្ខមសុខំយេវ តស្មី សមយេ វេទនំ វេទេតិ ។
សុខា^(១) អក្កិវេស្សន អនិច្ចា^(២) សដ្ឋតា បដិច្ច-
សមុប្បដ្ឋា ខយធម្មា វយធម្មា វិរាគធម្មា និរោធម-
ធម្មា ។ ទុក្ខាបិ ខោ អក្កិវេស្សន អនិច្ចា សដ្ឋតា
បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា ខយធម្មា វយធម្មា វិរាគធម្មា

១ ឱ. ម. សុខា បិ ខោ ។ ២ ឱ. ម. វេទនា អនិច្ចា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[៣៤] ម្ចាស់អគ្គិវេស្សនៈ វេទនានេះមាន ៣ ប្រការគឺ សុខ-
វេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១ ។ ម្ចាស់អគ្គិវេស្សនៈ
សម័យណា បុគ្គលទទួលសុខវេទនា សម័យនោះ មិនទទួលទុក្ខវេទនា
មិនទទួលអទុក្ខមសុខវេទនាទេ ក្នុងសម័យនោះ ទទួលចំពោះតែសុខវេទ-
នា ។ ម្ចាស់អគ្គិវេស្សនៈ សម័យណា បុគ្គលទទួលទុក្ខវេទនា សម័យ
នោះ មិនទទួលសុខវេទនា មិនទទួលអទុក្ខមសុខវេទនាទេ សម័យនោះ
ទទួលចំពោះតែទុក្ខវេទនា ។ ម្ចាស់អគ្គិវេស្សនៈ សម័យណា បុគ្គល
ទទួលអទុក្ខមសុខវេទនា សម័យនោះ មិនទទួលសុខវេទនា មិន
ទទួលទុក្ខវេទនាទេ សម័យនោះ ទទួលចំពោះតែអទុក្ខមសុខវេទនា ។
ម្ចាស់អគ្គិវេស្សនៈ សុខវេទនាជារបស់មិនទៀង ជារបស់ដែលសង្ខារតាក់
តែងកើតឡើងហើយ មានកិរិយាអស់ទៅនិងសូន្យទៅជាធម្មតា មាន
កិរិយាក្លាយទៅ ទាំងមានកិរិយារលត់ទៅវិញជាធម្មតា ។ ម្ចាស់អគ្គិវេស្សនៈ
ទុក្ខវេទនា ក៏ជារបស់មិនទៀង ជារបស់ដែលសង្ខារតាក់តែងកើត
ឡើងហើយ តែងអស់ទៅនិងសូន្យទៅជាធម្មតា មានកិរិយាក្លាយទៅ

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស ទី១៧ ឧបសម្ព័ន្ធ តិវេទនានិព្វិទា

និរោធគម្មា ។ អនុក្ខមសុខាបិ ខោ អត្តិវេស្សន
 វេទនា អនិច្ចា សង្ខតា បដិច្ចសមុប្បដ្ឋា ខយធម្មា
 វយធម្មា វិរាគធម្មា និរោធគម្មា ។ ឯវំ បស្សំ អត្តិ-
 វេស្សន សុតវា អរិយស្សាវកោ សុខាយបិ វេទនា-
 យ និព្វិន្ទតិ ទុក្ខាយបិ វេទនាយ និព្វិន្ទតិ អនុក្ខម-
 សុខាយបិ វេទនាយ និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិវដ្ឋតិ វិរាគា
 វិមុច្ចតិ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ វិណា
 ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ ធាបរំ
 ឥត្តត្តាយាតិ បជាជាតិ ។ ឯវំ វិមុត្តចិត្តោ ខោ
 អត្តិវេស្សន ភិក្ខុ ន កោណចិ សំវេទតិ ន កោណចិ
 វិវេទតិ យញ្ច ខោ^(១) លោកេ វុត្តំ តេន វោហារតិ
 អបរាមសន្តិ ។

១ ឱ. ម. ខោសទ្ធោ នត្តិ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ ទី១៧ ខុទ្ទកស្រុត ការនឿយណាយក្នុងវេទនាទាំង ៣

ទាំងមានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ សូម្បីអទុក្ខមសុខ-
 វេទនាក៏ជារបស់មិនឡើង ជារបស់ដែលសង្ខារតាក់តែងកើតឡើងហើយ
 តែងអស់ទៅនិងសូន្យទៅជាធម្មតា មានកិរិយាក្លាយទៅនិងរលត់ទៅជា
 ធម្មតា ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ អរិយសាវ័កអ្នកបានស្តាប់ហើយ កាល
 ឃើញយ៉ាងនេះ រមែងនឿយណាយចាកសុខវេទនាផង នឿយណាយ
 ចាកទុក្ខវេទនាផង នឿយណាយចាកអទុក្ខមសុខវេទនាផង កាលបើ
 នឿយណាយហើយ រមែងប្រាសចាកតម្រេក ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក
 ចិត្តរមែងរួចចាកកិលេស កាលចិត្តរួចចាកកិលេសហើយ ញាណក៏កើត
 ឡើងច្បាស់ថា ចិត្តរួចស្រឡះហើយ ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ
 ព្រហ្មចរិយធម៌បាននៅចប់ហើយ កិច្ចដែលគួរធ្វើបានធ្វើរួចស្រេចហើយ
 កិច្ចដទៃក្រៅពីនេះមិនមានឡើយ ។ ម្នាលអគ្គិវេស្សនៈ ភិក្ខុដែលមាន
 ចិត្តផុតស្រឡះយ៉ាងនេះ រមែងមិននិយាយផ្សំនឹងអ្នកណា ។ មិននិយាយ
 ទទឹងទាស់នឹងអ្នកណា ។ វាចាណាដែលគេនិយាយហើយ ក្នុងលោក
 ក៏ពោលទៅតាមវាចានោះ តែមិនបានស្តាប់អង្អែល (ដោយទិដ្ឋិ) ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[៣៥] តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា
 សារីបុត្តោ ភកវតោ បិដ្ឋិតោ និសិដ្ឋោ ភកវន្តំ វិជយ-
 មាណោ^(១) ។ អថខោ អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស
 ឯតទហោសិ តេសំ តេសំ កិវ ណោ ភកវា ធម្មានំ
 អភិញ្ញា បហានមាហ តេសំ តេសំ កិវ ណោ
 សុតតោ ធម្មានំ អភិញ្ញា បដិទិស្សក្កមាហាតិ ។ ឥតិ
 ហិទំ អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស បដិសញ្ចិត្តោ
 អនុចាយ អាសវេហិ ចិត្តំ វិមុច្ចិ ។ ទីយនខស្ស
 បរិព្វាជកស្ស វិរទំ វិតមលំ ធម្មចក្កំ ឧទចាទិ
 យំ កិញ្ចិ សមុទយធម្មំ សព្វន្តំ និរោធធម្មន្តិ ។

[៣៦] អថខោ ទីយនខោ បរិព្វាជកោ ទិដ្ឋ-
 ធម្មោ បត្តធម្មោ វិទិតធម្មោ បរិយោកាទ្គ្នធម្មោ តិណ្ណា-
 វិចិត្តិច្ឆោ វិតតកម៌កថោ វេសារជ្ជប្បត្តោ អប-
 រយ្យច្ចយោ សត្តុ សាសនេ ភកវន្តំ ឯតទវោច

---

១ ឱ. ម. បិដ្ឋិតោ បិតោ ហោតិ ភកវន្តំ វិជមាណោតិ ទិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[៣៥] សម័យនោះឯង ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ គង់ខាងព្រះ
 ប្រើស្ពាន្តនៃព្រះមានព្រះភាគ បក់ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ ។ ក្នុង
 លំដាប់នោះ ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
 បានឮថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ការលះបង់នូវពួកធម៌នោះ ។
 ដោយប្រាជ្ញាដ៏ក្រៃលែង ដល់យើងទាំងឡាយ បានឮថា ព្រះសុគតទ្រង់
 ត្រាស់ការរលាស់ចោលនូវពួកធម៌នោះ ។ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ក្រៃលែង ដល់
 យើងទាំងឡាយ ។ កាលព្រះសារីបុត្រមានអាយុ កំពុងពិចារណា
 ហេតុនេះ ស្រាប់តែចិត្តលោកក៏ផុតស្រឡះចាកអាសវៈទាំងឡាយ ព្រោះ
 មិនប្រកាន់មាំដោយប្រការដូច្នោះ ។ ធម្មចក្ខុដែលប្រាសចាកធ្វលី ប្រាស
 ចាកមន្ទិលបានកើតឡើងហើយ ដល់ទីយន្តខបរិញ្ញាជកថា ធម្មជាតិ
 អ្វីមួយ មានសេចក្តីកើតឡើងជាធម្មតា ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ រមែង
 រលត់ទៅវិញជាធម្មតា ។

[៣៦] គ្រានោះ ទីយន្តខបរិញ្ញាជក បានឃើញធម៌ហើយ បាន
 ដល់ធម៌ហើយ បានដឹងច្បាស់នូវធម៌ហើយ មានចិត្តចុះស៊ប់ក្នុងធម៌ហើយ
 ធ្វើផុតសេចក្តីសង្ស័យហើយ ប្រាសចាកសេចក្តីជឿងធ្ងល់ ជាហេតុ
 ពោលថាអ្វី ។ ដល់នូវសេចក្តីភ្លៀវភ្លា មិនជឿស្តាប់បុគ្គលដទៃ ក្នុងសា-
 សនារបស់ព្រះសាស្តា បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស ទីយនខសុត្តេ ឧបាសកត្តទេសនា

អភិក្កន្តំ	ភោ	កោតម	អភិក្កន្តំ	ភោ	កោតម
សេយ្យថាបិ	ភោ	កោតម	និក្កុដ្ឋិតំ	វា	ឧក្កុដ្ឋេយ្យ
បដិច្ចន្តំ	វា	វិរេយ្យ	មូឡុស្ស	វា	មត្តំ
អន្ធការេ	វា	តេលប្បដ្ឋោតំ	ជារេយ្យ		ចក្កមន្តោ
រូចានិ	នក្កុដ្ឋិតិ	ឯវមេវ	កោតា	កោតមេន	អនេក-
បរិយាយេន	ធម្មោ	បកាសិតោ	ឯសាហំ		ភកវន្តំ
សរណំ	កច្ឆាមិ	ធម្មញ្ញ	ភិក្កុសដ្ឋ័ញ្ញ		ឧបាសកំ
មំ	កវំ	កោតមោ	ជារតុ	អដ្ឋតក្កេ	ចាណុបេតំ
សរណាដ្ឋតន្តិ	។				

ទីយនខសុត្តំ ចតុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ ទី១៧ ឧបសម្ព័ន្ធ ការសំដែងខ្លួនជាឧបាសក

ថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ធម៌ដែលព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 ទ្រង់ប្រកាសហើយ ដោយអនេកបរិយាយយ៉ាងនេះ ដូចជាគេផ្លាស់របស់
 ដែលផ្កាប់ ឬបើកបង្ហាញវត្ថុដែលបិទបាំងទុក ឬក៏ប្រាប់ផ្លូវដល់មនុស្ស
 រង្វេងទិស ពុំនោះសោតដូចជាមនុស្សកាន់ប្រទីប ទ្រាលបំភ្លឺក្នុងទីងងឹត
 ដោយគិតថា មនុស្សដែលមានភ្នែក (ភ្លឺ) មើលឃើញរូបទាំងឡាយបាន
 ខ្ញុំព្រះអង្គសូមដល់នូវព្រះមានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃ
 ផង ជាទីពឹងទីរលឹក សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើនជ្រាបនូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជា
 ឧបាសក ដល់សរណគមន៍ ស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមតាំងពីថ្ងៃនេះ
 តទៅ ។

ចប់ ទី១៧ ឧបសម្ព័ន្ធ ទី ៤ ។

បញ្ចមំ មាគណ្ណិយសុត្តំ

[៣៧] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា ក្សេសុ
 វិហារតិ កម្មាសធម្មំ ឆាម^(១) ក្សេនំ និគមោ ការទ្វា-
 ជគោត្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស អក្សាតារេ តិណាសន្ត-
 រកេ ។ អថខោ ភក្កវា បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា
 បត្តចីវរមាទាយ កម្មាសធម្មំ បិណ្ណាយ ចារិសិ ។
 កម្មាសធម្មេ^(២) បិណ្ណាយ ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ
 បិណ្ណាចាតប្បដិក្កន្តោ យេន អញ្ញតរោ រនសណ្ណោ
 តេនុបសង្កមិ ទិវាវិហារាយ តំ រនសណ្ណំ
 អជ្ឈោតាហេត្វា អញ្ញតរស្មី រុក្ខមូលេ ទិវាវិហារំ
 និសីទិ ។

[៣៨] អថខោ មាគណ្ណិយោ^(៣) បរិព្វាជគោ
 ជង្ហ្យវិហារំ^(៤) អនុចង្កមមាទោ អនុវិចរមាទោ យេន
 ការទ្វាជគោត្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស អក្សាតារំ តេនុប-
 សង្កមិ ។ អទ្ធសា ខោ មាគណ្ណិយោ បរិព្វាជគោ
 ការទ្វាជគោត្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស អក្សាតារេ តិណា-
 សន្តរកំ ទិស្វាន ការទ្វាជគោត្តំ ព្រាហ្មណំ ឯតទរោច

---

១ ឱ. ម. កម្មាស្សធម្មន្តាម ។ ២ ម. កម្មាសធម្មំ ។ ៣ ឱ. មាគន្ធិយោ ។ ៤ ម. ជង្ហ្យវិហារំ ។

មាគណ្ឌិយសូត្រ ទី ៥

[៣៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
 ភាគស្តេចគង់លើកម្រាលស្មៅ ក្នុងរោងសម្រាប់បូជាភ្លើងរបស់ព្រាហ្មណ៍
 ឈ្មោះការទ្វាជគោត្ត ក្នុងកម្មាសធម្មនិគម របស់ពួកជនកុរុ ក្នុងដែនកុរុ ។
 លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ហើយ
 ស្តេចចូលទៅកាន់កម្មាសធម្មនិគម ដើម្បីបិណ្ឌបាត ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ។
 លុះចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងកម្មាសធម្មនិគមហើយ ត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាត
 ក្នុងបច្ឆាកត្ត ក៏ស្តេចតម្រង់ចូលទៅកាន់ជងព្រៃមួយ ទ្រង់អាស្រ័យជង
 ព្រៃនោះ ដើម្បីសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ហើយគង់ទៀបគល់ឈើមួយដើម
 ក្នុងវេលាថ្ងៃ ។

[៣៨] គ្រានោះ មាគណ្ឌិយបរិព្វាជក កំពុងចង្រ្កមត្រាច់ដើរ
 ទៅមក ដើម្បីសម្រាកកម្លាំងស្នង ក៏ចូលទៅកាន់រោង សម្រាប់បូជា
 ភ្លើងរបស់ការទ្វាជគោត្តព្រាហ្មណ៍ ។ មាគណ្ឌិយបរិព្វាជក បានឃើញ
 កម្រាលស្មៅក្នុងរោងសម្រាប់បូជាភ្លើង របស់ការទ្វាជគោត្តព្រាហ្មណ៍
 លុះឃើញហើយ ទើបនិយាយនឹងការទ្វាជគោត្តព្រាហ្មណ៍យ៉ាងនេះថា

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មាគណ្ឌិយសុត្តេ ភគវតោ កិត្តិសទ្ធោ

កស្ស នវយំ សម្ម ភោតោ ការទ្វាជស្ស អក្សតាប
តិណសន្តរកោ បញ្ញត្តោ សមណសេយ្យានុរូបំ
មញ្ញតិ ។ អត្ថិ ភោ មាគណ្ឌិយ សមណោ កោតមោ
សក្សបុត្តោ សក្សកុលា បព្វជិតោ តំ ខោ បន
កវន្តំ កោតមំ វរំ កល្យាណោ កិត្តិសទ្ធោ អព្ពត្តតោ
ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណា-
សម្មុទ្ធោ សុតតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ
សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ ភគវាតិ តស្សេសា ភោតោ
កោតមស្ស សេយ្យា បញ្ញត្តាតិ ។ ទុទ្ធិដ្ឋំ វត
ភោ ការទ្វាជ អទ្ធសាម យេ មយំ តស្ស ភោតោ
កោតមស្ស ភ្និនហានស្ស^(១) សេយ្យំ អទ្ធសាមាតិ ។

១ ឱ. ម. ភូនហុនោ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ មាគណ្ឌិយសូត្រ កិត្តិសព្ទរបស់ព្រះមានព្រះភាគ

នៃសម្មាញ្ញ កម្រាលស្មៅថ្មីនេះដែលការទ្វាជគោត្តឯងក្រាលទុកក្នុងរោង
 សម្រាប់បូជាភ្លើង បម្រុងអ្នកណា ទំនងគួរជាទីសប្បាយរបស់សមណៈ
 ទេដឹង ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈដ៏ចម្រើន មានសមណៈជាគោតមគោត្ត ជា
 សក្យបុត្រចេញចាកសក្យត្រកូលបួស កិត្តស័ព្ទដ៏ល្អនៃព្រះគោតមដ៏
 ចម្រើននោះ ឮខ្លួនខ្លាយសុសសាយទៅ យ៉ាងនេះថា ព្រះមានព្រះភាគ
 អង្គនោះ ព្រះអង្គឆ្ងាយចាកសេចក្តីសៅហ្មងគ្រប់យ៉ាង ព្រះអង្គត្រាស់
 ដឹងនូវញោយ្យធម៌ទាំងពួង ចំពោះព្រះអង្គដោយប្រពៃ ព្រះអង្គបរិបូណ៌
 ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ គឺសេចក្តីចេះដឹងនិងក្រឹត្យដែលបុគ្គលគប្បីប្រព្រឹត្ត
 ព្រះអង្គមានព្រះដំណើរល្អ ទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់នូវ
 ត្រៃលោក ព្រះអង្គប្រសើរដោយសីលាទិគុណ មិនមានបុគ្គលណាមួយ
 ស្មើ ព្រះអង្គជាអ្នកទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ព្រះអង្គជាគ្រូនៃ
 ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គ
 លែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ខ្ញុំក្រាលសេយ្យានេះ បម្រុងព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើន អង្គនោះ ។ ម្នាលការទ្វាជៈ ពួកយើងបានឃើញទី
 សេយ្យារបស់ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ជាអ្នកកម្ចាត់បង់នូវសេចក្តីចម្រើនចោល
 ចេញនោះ ឈ្មោះថាបានឃើញនូវហេតុដែលគេមិនគួរឃើញទេ^(១) តើ ។

---

១ លទ្ធិពួកព្រាហ្មណ៍ថា អ្នកណាឃើញទីកន្លែងព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ អ្នកនោះឈ្មោះថា
 អភិព្វ បានជាគេពោលថា ឃើញហេតុដែលគេមិនគួរឃើញដូច្នោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

រក្ខុស្ស័តំ មាគណ្ណិយ វាចំ រក្ខុស្ស័តំ មាគណ្ណិយ
 វាចំ ពហូ ហិ តស្ស័រ^(១) កោតោ កោតមស្ស
 ខត្តិយបណ្ណិតាមិ ព្រហ្មណបណ្ណិតាមិ កហាបតិ-
 បណ្ណិតាមិ សមណបណ្ណិតាមិ អភិប្បសន្នា វិជីតា
 អរិយេ ញាយេ ធម្មេ កុសលេតិ ។ សម្មុខា ចេបិ
 មយំ ការទ្វាជ តំ កវន្តំ កោតមំ បស្សេយ្យាម
 សម្មុខាមិ ទំ វទេយ្យាម ភូនហនោ^(២) សមណោ
 កោតមោតិ តំ កិស្ស ហេតុ ឯវញ្ញំ ដោ សុត្តេ
 ឱចរតីតិ ។ សចេ តំ កោតោ មាគណ្ណិយស្ស
 អកុរុ អាពោចេស្សាមិ តស្ស វិសមណស្ស^(៣)
 កោតមស្សាតិ ។ អប្បោស្សុក្កោ កវំ ការទ្វាជោ
 វុត្តោ ច ទំ វទេយ្យាតិ ។

---

១ ឱ. តស្ស ។ ២ ឱ. ម. ភូនហ ។ ៣ ឱ. អាពោចេយ្យមេតំ សមណស្ស ។
 ម. អាពោចេយ្យាមិ តំ សមណស្ស ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ អ្នកឯងត្រូវរក្សាសំដីនេះ^(១) ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ អ្នកឯង
ត្រូវរក្សានូវវាចានេះ^(១) ដ្បិតពួកខត្តិយបណ្ឌិត ព្រាហ្មណបណ្ឌិត គហ-
បតិបណ្ឌិត និងពួកសមណបណ្ឌិតជាច្រើន បាននាំគ្នាជ្រះថ្លា ចំពោះព្រះ
សមណគោតមអង្គនោះ ព្រះអង្គទ្រង់ណែនាំក្នុងធម៌ជាកុសល ជាគ្រឿង
ចេញទៅដ៏ប្រសើរ ។ ម្នាលការទ្វាជៈ ប្រសិនបើយើងគប្បីឃើញ ព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើនអង្គនោះ ក្នុងទីចំពោះព្រះភក្រ្តសោត យើងគប្បីនិយាយ
នឹងលោកក្នុងទីចំពោះព្រះភក្រ្តថា ព្រះសមណគោតមកម្ចាត់បង់នូវសេចក្តី
ចម្រើនដូច្នោះ សេចក្តីនោះព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះចុះសម្រុងគ្នានឹងសូត្ររបស់
យើងយ៉ាងនេះ ។ ប្រសិនបើសេចក្តីនោះ មិនទទឹងទាស់ដល់មាគណ្ឌិយៈ
ទេ ខ្ញុំនឹងក្រាបទូលចំពោះព្រះសមណគោតមអង្គនោះ ។ ការទ្វាជៈដ៏
ចម្រើន គប្បីមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយតិច ខ្ញុំនិយាយផ្ដើមរួចហើយ ត្រូវ
និយាយនឹងព្រះគោតមនោះទៀតចុះ ។

---

១ ត្រូវរក្សាសំដីនេះ ត្រូវរក្សាវាចានេះ បានសេចក្តីថា កុំនិយាយ ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មាគណ្ឌិយសុត្តេ អគ្យាគារូបសង្កមនំ

[៣៩] អស្សោសិ ខោ ភកវា ទិញាយ សោតជា-
តុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមាណុសកាយ ការទ្វាជ-
កោត្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស មាគណ្ឌិយេន បរិព្វាជកេន
សទ្ធិ ឥមំ កថាសល្លាបំ ។ អថខោ ភកវា សាយណ្ហា-
សមយំ បដិសល្លាណ វុទ្ធិតោ យេន ការទ្វាជកោត្តស្ស
ព្រាហ្មណស្ស អគ្យាគារំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
និសីទិ បញ្ញត្តេ^(១) តិណាសន្តរកេ ។ អថខោ ការទ្វា-
ជកោត្តោ ព្រាហ្មណោ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ
ឧបសង្កមិត្វា ភកវតា សទ្ធិ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ
កមំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
ឯកមន្តំ និសិទ្ធិ ខោ ការទ្វាជកោត្តំ ព្រាហ្មណំ ភកវា
ឯតទវោច អហុ បន តេ ការទ្វាជ មាគណ្ឌិយេន
បរិព្វាជកេន សទ្ធិ ឥមំយេវ តិណាសន្តរកំ
អារព្ព កោចិទេវ កថាសល្លាហោតិ ។ ឯវំ វុត្តេ

១ ឱ. បញ្ញត្តេ វា ។

បរិព្វាជកវគ្គ មាគណ្ឌិយសូត្រ ស្តេចចូលទៅកាន់រោងភ្លើង

[៣៩] ព្រះមានព្រះភាគ បានទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ការទ្វាជព្រាហ្មណ៍
 ដែលកំពុងនិយាយចរចាជាមួយនឹងមាគណ្ឌិយបរិព្វាជក ដោយព្រះសោត-
 ធាតុដ៏ជាទិព្វបរិសុទ្ធ កន្លងហួសសោតធាតុរបស់មនុស្សធម្មតា ។ ទើប
 ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ចេញអំពីទីសម្ងំ (ផលសមាបត្តិ) ក្នុងសាយណ្ណ-
 សម័យ ស្តេចចូលទៅកាន់រោងសម្រាប់បូជាភ្លើង របស់ការទ្វាជគោត្ត-
 ព្រាហ្មណ៍ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើកម្រាលស្មៅ ដែលការ-
 ទ្វាជគោត្តព្រាហ្មណ៍ក្រាលថ្វាយ ។ ត្រានោះ ការទ្វាជគោត្តព្រាហ្មណ៍
 ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ និយាយពាក្យ
 សំណេះសំណាល ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែល
 គួររីករាយនិងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងការទ្វាជគោត្តព្រាហ្មណ៍ ដែលអង្គុយក្នុង
 ទីដ៏សមគួរហើយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ការទ្វាជៈ ចុះពាក្យចរចាដែលអ្នក
 បាននិយាយជាមួយនឹងមាគណ្ឌិយបរិព្វាជក ប្រារព្ធរឿងកម្រាលស្មៅនេះ
 ចុះសម្រុងគ្នាដូចម្តេចទៅ ។ កាលព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ការទ្វាជគោត្តោ ព្រាហ្មណោ សំរិត្តោ លោមហដ្ឋជាតោ
 ភក្កវន្តំ ឯតទរោច ឯតទេវ ខោ បន មយំ កោតោ
 កោតមស្ស អាហោចេតុកាមា អថ ច បន កំ
 កោតមោ អនក្ខានំយេវ អក្ខាសីតិ^(១) ។ អយញ្ច
 ហិទំ ភក្កវតោ ការទ្វាជគោត្តេន ព្រាហ្មណេន សន្តិ
 អន្តរកថា វិប្បកតា ហោតិ ។ អថខោ^(២) មា-
 តណ្ហិយោ បរិញ្ញាជកោ ជដ្ឋ្យាវិហារំ អនុចដ្ឋមមាដោ
 អនុវិចរមាដោ យេន ការទ្វាជគោត្តស្ស ព្រាហ្មណស្ស
 អក្សាការំ យេន ភក្កវា តេនុបសដ្ឋមិ ឧបសដ្ឋមិត្វា
 ភក្កវតា សន្តិ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ
 សារាណីយំ វីតិសារត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 [៤០] ឯកមន្តំ និសីទំ ខោ មាតណ្ហិយំ
 បរិញ្ញាជកំ ភក្កវា ឯតទរោច ចក្ក^(៣) ខោ មាតណ្ហិយ
 រូចារាមំ រូបរតំ រូបសម្មុទិតំ តំ តថាកតស្ស ទន្តំ កុត្តំ
 រក្ខិតំ សំរុតំ តស្ស ច សំរាយ ធម្មំ ទេសេតិ

១ ឱ. អនក្ខានំយេវ អកាសីតិ ។ ២ ឱ. អថ ។ ឱ. ម. ចក្កំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ការទ្វាជគោត្តព្រាហ្មណ៍ ភ្នាក់ព្រើត កើតសេចក្តីព្រឺរោម ហើយបាន
 ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា យើងខ្ញុំព្រះអង្គបម្រុងនឹងក្រាប
 ទូលពាក្យនុ៎ះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគជាម្ចាស់ដែរ ស្រាប់តែព្រះគោតម
 ជាម្ចាស់ទ្រង់ត្រាស់សួរ នូវពាក្យដែលខ្ញុំព្រះអង្គមិនទាន់ក្រាបទូល ។ ក៏
 ឯពាក្យជាចន្លោះនេះ ដែលព្រះមានព្រះភាគ កំពុងតែចរចាជាមួយ
 នឹងការទ្វាជគោត្តព្រាហ្មណ៍ ក៏ដាច់ពាក់កណ្តាលទៅ ។ ត្រានោះ
 មាគណ្ឌិយបរិព្វាជក កំពុងដើរចង្រ្កមត្រាច់ទៅមក ដើម្បីសម្រាក
 ស្នឹង ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ឯរោងសម្រាប់បូជាភ្លើងរបស់
 ការទ្វាជគោត្តព្រាហ្មណ៍ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទើបក្រាបទូលរាក់
 ទាក់សំណេះសំណាល នឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែល
 គួររីករាយនិងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

[៤០] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងមាគណ្ឌិយបរិព្វាជក
 ដែលអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់មាគណ្ឌិយៈ ចក្ខុតែង
 មានរូបជាទីរីករាយ ត្រេកអរក្នុងរូប ត្រេកត្រអាលក្នុងរូប ចក្ខុនោះ
 ព្រះតថាគត បានទូន្មាន គ្រប់គ្រង រក្សា សង្រួមរួចហើយ
 មួយយ៉ាងទៀត ព្រះតថាគត បានសំដែងធម៌ ដើម្បីសង្រួមចក្ខុនោះ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មាតិកាយសុត្តេ ចក្ខាយតនាទិកថា

ឥទ្ធុ តេ ឯតំ មាតិកាយ សន្ទាយ ភាសិតំ ក្ខណហនោ
 សមណោ កោតមោតិ ។ ឯតទេវ បន មេ កោ
 កោតម សន្ទាយ ភាសិតំ ក្ខណហនោ សមណោ
 កោតមោតិ តំ កិស្ស ហេតុ ឯវញ្ញំ ណោ សុត្តេ
 ឱចរតីតិ ។ សោតំ ខោ មាតិកាយ សន្ទារមំ ។ បេ ។
 យានំ ខោ មាតិកាយ កន្ទារមំ... ជិវ្ហា ខោ
 មាតិកាយ រសារមា រសរតា រសសម្មុទិកា សា
 តថាកតស្ស ទន្ទា កុត្តា រក្ខិតា សំរុតា តស្សា ច
 សំរាយ ធម្មំ ទេសេតិ ឥទ្ធុ តេ ឯតំ ខោ មាតិកាយ
 សន្ទាយ ភាសិតំ ក្ខណហនោ សមណោ កោតមោតិ ។
 ឯតទេវ ខោ បន មេ កោ កោតម សន្ទាយ ភាសិតំ
 ក្ខណហនោ សមណោ កោតមោតិ តំ កិស្ស ហេតុ
 ឯវញ្ញំ ណោ សុត្តេ ឱចរតីតិ ។ កាយោ ខោ មាតិកាយ
 ដោដ្ឋព្វារមោ ។ បេ ។ មនោ ខោ មាតិកាយ

បរិព្វាជកវត្ត មាគណ្ឌិយសូត្រ ពោលអំពីអាយតនៈមានអាយតនៈគឺចក្ខុជាដើម

ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ពាក្យដែលអ្នកឯងពោលថា ព្រះសមណគោតម
 ជាអ្នកកម្ចាត់បង់នូវសេចក្តីចម្រើនដូច្នោះ ត្រូវត្រង់ហេតុនុ៎ះទេតើ ។ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលខ្ញុំព្រះអង្គបានពោលថា ព្រះសមណ-
 គោតមជាអ្នកកម្ចាត់បង់នូវសេចក្តីចម្រើនដូច្នោះ ត្រូវត្រង់ហេតុនុ៎ះមែនហើយ
 សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះចុះសម្រុងគ្នានឹងសូត្ររបស់យើងយ៉ាង
 នេះ ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ត្រចៀក មានសំឡេងជាទីរីករាយ ។ បេ ។
 ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ច្រមុះ មានក្លិនជាទីរីករាយ... ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ
 អណ្តាតមានរសជាទីរីករាយ ត្រេកអរក្នុងរស មានរសជាទីត្រេកត្រអាល
 អណ្តាតនោះ ព្រះតថាគតបានទូន្មានគ្រប់គ្រងរក្សា សង្រួមរួចហើយ
 មួយយ៉ាងទៀត ព្រះតថាគត បានសំដែងធម៌ ដើម្បីសង្រួមអណ្តាតនោះ
 ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ពាក្យដែលអ្នកឯងពោលថា ព្រះសមណគោតមជា
 អ្នកកម្ចាត់បង់នូវសេចក្តីចម្រើនដូច្នោះ ត្រូវត្រង់ហេតុនុ៎ះទេតើ ។ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលខ្ញុំព្រះអង្គពោលថា សមណគោតមជាអ្នក
 កម្ចាត់បង់នូវសេចក្តីចម្រើនដូច្នោះ ត្រូវត្រង់ហេតុនុ៎ះមែនហើយ សេចក្តី
 នោះ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះថាចុះសម្រុងគ្នានឹងសូត្ររបស់យើងយ៉ាងនេះ ។
 ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ កាយមានផោដ្ឋព្វៈជាទីរីករាយ ។ បេ ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ធម្មារមោ ធម្មរតោ ធម្មសម្មុទិតោ សោ តថាភតស្ស
 ទន្តោ តុត្តោ រក្ខិតោ សំរុតោ តស្ស ច សំរាយ
 ធម្មំ ទេសេតិ ឥទ្ធុ តេ ឯតំ មាគណ្ណិយ សដ្ឋាយ
 ភាសិតំ ភ្ននហនោ សមណោ កោតមោតិ ។ ឯតទេវ
 ខោ បន មេ កោ កោតម សដ្ឋាយ ភាសិតំ
 ភ្ននហនោ សមណោ កោតមោតិ តំ កិស្ស
 ហេតុ ឯវញ្ញំ ទោ សុត្តេ ឱចរតីតិ ។
 [៤១] តំ កិ មញ្ញសិ មាគណ្ណិយ ឥនេកច្ចោ
 ចក្កុវិញ្ញេយ្យេហិ រូបេហិ បរិចារិតបុព្វោ អស្ស ឥដ្ឋេហិ
 កន្តេហិ មនាមេហិ បិយរូបេហិ កាម្មបសញ្ញតេហិ
 រជនីយេហិ សោ អបរេន សមយេន រូចានំយេវ សមុទ-
 យញ្ច អដ្ឋង្គិមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច និស្សរណាញ្ច
 យថាក្ខតំ វិទិត្វា រូបតណ្ហា បហាយ រូបបរិទ្ធហា
 បដិវិទោទេត្វា វិតតបិចាសោ អដ្ឋត្តំ រូបសន្តចិត្តោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ចិត្តមានធម្មារម្មណ៍ជាទីរីករាយ ត្រេកអរក្នុងធម្មារម្មណ៍ ត្រេកត្រអាល
 ក្នុងអារម្មណ៍ ចិត្តនោះព្រះតថាគត បានទូន្មានគ្រប់គ្រងរក្សាសង្គ្រមរួច
 ហើយ មួយយ៉ាងទៀត ព្រះតថាគតបានសំដែងធម៌ ដើម្បីសង្គ្រមចិត្ត
 នោះ ម្ចាស់មាគណ្ឌិយៈ ពាក្យដែលអ្នកពោលថា ព្រះសមណគោតម
 ជាអ្នកកម្ចាត់បង់នូវសេចក្តីចម្រើនដូច្នោះ ត្រូវត្រង់ហេតុនុ៎ះទេតើ ។ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលខ្ញុំព្រះអង្គពោលថា ព្រះសមណគោតមជា
 អ្នកកម្ចាត់បង់នូវសេចក្តីចម្រើនដូច្នោះ ត្រូវត្រង់ហេតុនុ៎ះមែនហើយ សេចក្តី
 នោះ ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះថាចុះសម្រុងគ្នានឹងសូត្ររបស់យើងនេះ ។

[៤១] ម្ចាស់មាគណ្ឌិយៈ អុនកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច បុគ្គល
 ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ធ្លាប់ឲ្យគេបម្រើដោយរូបទាំងឡាយ ដែលគួរដឹង
 ច្បាស់ដោយចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីគាប់ចិត្ត ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពគួរ
 ស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរជាទីត្រេកអរ លុះគ្រាក្រោយមក បុគ្គល
 នោះ ដឹងច្បាស់នូវហេតុដែលនាំឲ្យកើតឡើងផង នូវសេចក្តីវិនាសផង
 នូវសេចក្តីត្រេកអរផង នូវទោសផង នូវធម៌ជាគ្រឿងរលាស់ចេញផង
 សុទ្ធតែសម្រាប់រូបទាំងឡាយ តាមដោយសេចក្តីពិត ហើយក៏លះបង់
 នូវសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងរូប បន្ទាបបង់នូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ក្នុងរូប ជា
 អ្នកប្រាសចាកសេចក្តីស្រែកឃ្លាន មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់តាំងនៅក្នុងសន្តាន

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មាគណ្ឌិយសុត្តេ រូបាយតនាទិកថា

វិហារេយ្យ ឥមស្ស បន តេ មាគណ្ឌិយ កិមស្ស
 រចនីយន្តិ ។ ន កិញ្ចិ ភោ កោតម ។ តំ កិ
 មញ្ញសិ មាគណ្ឌិយ ឥនេកាទ្វា សោតវិញ្ញេយ្យហិ
 សន្នេហិ ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញេយ្យហិ កន្នេហិ...
 ជិវ្ហវិញ្ញេយ្យហិ រសេហិ... កាយវិញ្ញេយ្យហិ
 ដោដ្ឋព្វហិ បរិចារិតបុព្វោ អស្ស ឥដ្ឋហិ កន្នេហិ
 មនាបេហិ បិយ្យបេហិ កាម្មបសញ្ញិតេហិ រជនីយេហិ
 សោ អបរេន សមយេន ដោដ្ឋព្វានំយេវ សមុទយព្វ
 អដ្ឋង្គមព្វ អស្សាទព្វ អាទីនវព្វ ទិស្សរណាព្វ
 យថាក្ខតំ វិទិត្វា ដោដ្ឋព្វតណ្ហំ បហាយ ដោដ្ឋព្វ-
 បរិណ្ហាហំ បជិវិនោទេត្វា វិកតបិចាសោ អដ្ឋត្តំ រូប-
 សន្តចិត្តោ វិហារេយ្យ ឥមស្ស បន តេ មាគណ្ឌិយ
 កិមស្ស រចនីយន្តិ ។ ន កិញ្ចិ ភោ កោតម ។

បរិព្វាជកវគ្គ មាគណ្ឌិយសូត្រ ពោលអំពីអាយតនៈមានរូបាយតនៈជាដើម

សម្រាន្តនៅ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ចុះអ្នកឯងគប្បីថាឲ្យបុគ្គលនេះដូចម្តេច ។

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ឥតមានថាអ្វីកើតទេ ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ

អ្នកសំគាល់ហេតុនោះថាដូចម្តេច បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ (ធ្លាប់ឲ្យគេ
 បម្រើ) ដោយសំឡេងទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយត្រចៀក ។ បេ ។

ដោយក្លិនទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងដោយច្រមុះ... ដោយរសទាំងឡាយ
 ដែលគប្បីដឹងដោយអណ្តាត... ធ្លាប់ឲ្យគេបម្រើដោយផោដ្ឋព្វៈទាំងឡាយ
 ដែលគប្បីដឹងដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មាន
 សភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរជាទីរីករាយ លុះត្រាត្រាយ
 មក បុគ្គលនោះ ដឹងច្បាស់នូវហេតុដែលនាំឲ្យកើតឡើងផង នូវសេចក្តី
 វិនាសផង នូវសេចក្តីត្រេកអរផង នូវទោសផង នូវធម៌ជាគ្រឿងរលាស់
 ចេញផង សុទ្ធតែសម្រាប់ផោដ្ឋព្វៈទាំងឡាយ តាមសេចក្តីពិតហើយ
 ក៏លះបង់នូវសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងផោដ្ឋព្វៈ បន្ទាបបង់នូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយ
 ក្នុងផោដ្ឋព្វៈ ប្រាសចាកសេចក្តីស្រេកឃ្លាន មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់តាំងនៅ
 ក្នុងសន្តានសម្រាន្តនៅ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ចុះអ្នកឯងគប្បីថាឲ្យបុគ្គល
 នេះដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ឥតមានថាអ្វីកើតទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[៤២] អហំ ខោ បន មាគណ្ណិយ បុព្វ
 អាការិយក្ខតោ សមាដោ បញ្ចហិ កាមគុណោហិ
 សមប្បិកោ សមដ្ឋិក្ខតោ បរិចារេសី ចក្កុរិញ្ញោយ្យេហិ
 រូមេហិ ឥដ្ឋេហិ កន្តេហិ មនាមេហិ បិយរូមេហិ កា-
 ម្មបសញ្ញិតេហិ រជនីយេហិ សោតរិញ្ញោយ្យេហិ សន្នេហិ
 ។ មេ ។ ឃានរិញ្ញោយ្យេហិ កន្តេហិ... ដិក្ខុរិញ្ញោយ្យេហិ
 រសេហិ... កាយរិញ្ញោយ្យេហិ ដោដ្ឋព្វេហិ ឥដ្ឋេហិ
 កន្តេហិ មនាមេហិ បិយរូមេហិ កាម្មបសញ្ញិតេហិ
 រជនីយេហិ ។ តស្ស មយ្ហំ មាគណ្ណិយ តយោ
 ចាសាទា អហោសុំ ឯកោ រស្សិកោ ឯកោ
 ហោមន្តិកោ ឯកោ តិម្ហិកោ ។ សោ ខោ អហំ
 មាគណ្ណិយ រស្សិកេ ចាសាទេ ចត្តារោ មាសេ និប្ប-
 រិសេហិ តុរិយេហិ បរិចារិយមាដោ ន ហោជ្ជាចាសាទំ
 ឱរោហាមិ ។ សោ អបរេន សមយេន
 កាមាទំយេវ សមុទយញ្ច អដ្ឋដ្ឋមញ្ច អស្សាទញ្ច
 អាទីនវញ្ច និស្សរណញ្ច យថាក្ខតំ វិទិត្វា
 កាមតណ្ហំ បហាយ កាមបរិណ្ណាហំ បដិវិដោទេត្វា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[៤២] ម្នាលមាគណ្ណិយៈ កាលពីដើម តថាគតនៅជាគ្រូហស្ត ក៏ធ្លាប់ឆ្កែតឆ្កន់ មូលមិត្ត ឲ្យគេបម្រើដោយកាមគុណទាំង ៥ គឺរូបដែល គប្បីដឹងដោយចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាព គួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួររីករាយ សំឡេងដែលគប្បីដឹងដោយ ត្រចៀក ។ លេ ។ ក្លិនដែលគប្បីដឹងដោយច្រមុះ... រសដែលគប្បីដឹងដោយ អណ្តាត... ដោដួញៈ ដែលគប្បីដឹងដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេក- អរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាមគួរជាទីរីក រាយ ។ ម្នាលមាគណ្ណិយៈ តថាគតនោះមានប្រាសាទ ៣ ខ្នង ប្រាសាទ មួយ សម្រាប់នៅក្នុងរដូវភ្លៀង ប្រាសាទមួយសម្រាប់នៅក្នុងរដូវរងា ប្រាសាទមួយសម្រាប់នៅក្នុងរដូវក្តៅ ។ ម្នាលមាគណ្ណិយៈ តថាគតនោះ ឲ្យគេបម្រើដោយតន្ត្រីដែលឥតបុរស លើប្រាសាទសម្រាប់នៅក្នុងរដូវ ភ្លៀងអស់ ៤ ខែ មិនដែលចុះមកខាងក្រោមសោះ ។ លុះត្រាត្រាយ មក តថាគតនោះដឹងច្បាស់នូវហេតុដែលនាំឲ្យកើតឡើងផង នូវសេចក្តី វិនាសផង នូវសេចក្តីត្រេកអរផង នូវទោសផង នូវធម៌សម្រាប់រលាស់ ចោលផង សុទ្ធតែសម្រាប់កាមទាំងឡាយតាមសេចក្តីពិត ហើយក៏លះ បង់នូវសេចក្តីប្រាថ្នា ក្នុងកាម បន្ទាបបង់នូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយក្នុងកាម

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មាគណ្ឌិយសុត្តេ ទិព្វកាម្មបមា

វិតតិបិចាសោ អជ្ឈតំ រូបសន្តចិត្តោ វិហារមិ ។ សោ
អញ្ញោ សត្តេ បស្សមិ កាមេសុ អរីតរាគេ កាម-
តណ្ហាហិ ខន្ធមានេ កាមបរិណ្ណាហេនេ បរិឌយ្ហមាណេ
កាមេ បដិសេវន្តេ សោ តេសំ ន បិហេមិ ន តត្ថ
អភិរមាមិ តំ កិស្ស ហេតុ យា ចាយំ^(១) មាគណ្ឌិយ
រតិ អញ្ញត្រៃវ កាមេហិ អញ្ញត្រៃ អកុសលេហិ
ធម្មេហិ តាយ រតិយា រមមាណោ ហីនស្ស ន បិហេមិ
ន តត្ថ អភិរមាមិ ។

[៤៣] សេយ្យថាបិ មាគណ្ឌិយ កហាបតិ វា
កហាបតិបុត្តោ វា អន្ទោ មហាន្ទនោ មហាកោកោ
បញ្ចហិ កាមតុណោហិ សមប្បិតោ សមដ្ឋិត្តោ
បរិចារេយ្យ ចក្កុវិញ្ញេយ្យេហិ រូបេហិ ឥន្ទេហិ កន្ទេហិ
មនាមេហិ បិយរូបេហិ កាម្មបសញ្ញិតេហិ រជនីយេ-
ហិ សោតវិញ្ញេយ្យេហិ សន្ទេហិ ។ បេ ។ យាន-
វិញ្ញេយ្យេហិ កន្ទេហិ ។ បេ ។ ឱវ្ហវិញ្ញេយ្យេហិ រសេហិ
។ បេ ។ កាយវិញ្ញេយ្យេហិ ដោដ្ឋព្វេហិ ឥន្ទេហិ

---

១ ម. បាយំ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ មាគណ្ឌិយសូត្រ សេចក្តីប្រៀបដូចកាមជាទិព្វ

ប្រាសចាកសេចក្តីស្រែកឃ្លាន មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ តាំងនៅក្នុងសន្តាន
 សម្រាន្តនោះ ។ តថាគតនោះឃើញសត្វទាំងឡាយឯទៀត មិនទាន់
 ប្រាសចាកតម្រេកក្នុងកាមទាំងឡាយ ដែលសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាមកំពុង
 ទំពាសី ជាអ្នកក្តៅក្រហាយដោយសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកាម កំពុង
 សេពនូវកាមទាំងឡាយ តថាគតនោះមិនប្រាថ្នាពួកជននោះ មិនរីក
 រាយក្នុងការសេពកាមនោះ សេចក្តីនោះព្រោះហេតុអ្វី ម្ចាស់មាគណ្ឌិយៈ
 ព្រោះថា កាលបុគ្គលត្រេកអរដោយសេចក្តីត្រេកអរ រៀរលែងចាកកាម
 ទាំងឡាយ រៀរលែងចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ក៏នៅជាអ្នកថោកថយ
 ព្រោះហេតុដូច្នោះ តថាគតទើបមិនប្រាថ្នា មិនរីករាយក្នុងការសេពកាម
 នោះឡើយ ។

[៤៣] ម្ចាស់មាគណ្ឌិយៈ ដូចជាគហបតី ឬគហបតិបុត្ត ដែលមាន
 ទ្រព្យច្រើនស្តុកស្តម្ភ មានសម្បត្តិច្រើន ស្តប់ស្តល់មូលមិត្ត ឲ្យគេបម្រើ
 ដោយកាមគុណទាំង ៥ គឺដោយរូបដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា
 ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយ
 កាម គួរជាទីរីករាយ ដោយសំឡេងដែលគប្បីដឹងដោយសោតៈ ។ បេ ។
 ដោយក្លិនដែលគប្បីដឹងដោយឃានៈ ។ បេ ។ ដោយរសដែលគប្បីដឹង
 ដោយជីវ្ហា ។ បេ ។ ដោយផោដ្ឋព្វៈដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយកាយ ជាទី

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កន្តោហិ មនាមេហិ បិយ្យមេហិ កាម្មបសញ្ញិតេហិ
 រជនីយេហិ ។ សោ កាយេន សុចរិតំ ចរិត្វា វាចាយ
 សុចរិតំ ចរិត្វា មនសា សុចរិតំ ចរិត្វា កាយស្ស
 ភេទា បរម្មរណា សុភតី សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋេយ្យ
 ទេវានំ តារត្តិសានំ សហព្យតំ ។ សោ តត្ថ
 នន្ទនេ វនេ អច្ឆរាសដ្ឋ្យបរិវុតោ ទិព្វេហិ បញ្ចហិ
 កាមតុណោហិ សមប្បិតោ សមដ្ឋិត្វតោ បរិចារយ្យ ។
 សោ បស្សេយ្យ ភហបតី វា ភហបតិបុត្តំ វា បញ្ចហិ
 កាមតុណោហិ សមប្បិតំ សមដ្ឋិត្វតំ បរិចារិយមាណំ ។
 តំ កី មញ្ញសិ មាភណ្ឌិយ អបិ នុ សោ
 ទេវបុត្តោ នន្ទនេ វនេ អច្ឆរាសដ្ឋ្យបរិវុតោ ទិព្វេហិ
 បញ្ចហិ កាមតុណោហិ សមប្បិតោ សមដ្ឋិត្វតោ
 បរិចារិយមាណោ អមុស្ស ភហបតិស្ស វា ភហបតិ-
 បុត្តស្ស វា បិហោយ្យ មាណុសកាណំ វា បញ្ចន្នំ
 កាមតុណាណំ មាណុសកេហិ វា កាមេហិ អា-
 រដ្ឋេយ្យាតិ ។ នោ ហេតំ កោ កោតម តំ កិស្ស

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកប
ដោយកាមគួរជាទីរីករាយ ។ គហបតីនោះប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ
ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត លុះទម្លាយរាង
កាយបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ក៏បានទៅកាន់ទេវលោកគឺឋានសួគ៌ជា
សុគតិ ជាមួយនឹងពួកទេវតាជាន់តារត្តិវង្ស ។ ទេវបុត្រនោះមានពួកស្រី
អប្សរវៃហោមចោមរោមក្នុងសួននន្ទវ័ន ក្នុងទេវលោកនោះ ស្តាប់ស្តល់មូល
មិត្ត បម្រើដោយកាមគុណទាំង ៥ ដ៏ជាទិព្វ ។ ទេវបុត្រនោះគប្បីឃើញ
នូវគហបតីឬគហបតិបុត្រ ដែលកំពុងស្តាប់ស្តល់មូលមិត្ត បម្រើដោយ
កាមគុណទាំង ៥ ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច
ចុះទេវបុត្រនោះ មានពួកស្រីអប្សរវៃហោមចោមរោមក្នុងសួននន្ទវ័ន ស្តាប់
ស្តល់មូលមិត្ត បម្រើដោយកាមគុណទាំង ៥ ដ៏ជាទិព្វ ហើយមក
ប្រាថ្នាគហបតីឬគហបតិបុត្រឯណោះ ហើយវិលត្រឡប់មករកកាមគុណ
ទាំង ៥ ជារបស់មនុស្ស ដោយកាមជារបស់មនុស្សវិញដែរឬ ។ បពិត្រ
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មិនត្រឡប់មកវិញទេ សេចក្តីនោះព្រោះហេតុអ្វី

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មាគណ្ឌិយសុត្តេ ទិព្វកាម្មបមា

ហេតុ មាណុសកេហិ កោ កោតម កាមេហិ
 ទិព្វកាមា^(១) អភិក្កន្តតរា ច បណ្ឌិតតរា ចាតិ ។
 ឯវមេវ ខោ អហំ មាគណ្ឌិយ បុព្វេ អាតារិយក្ខតោ
 សមាដោ បញ្ចហិ កាមតុណោហិ សមប្បិតោ
 សមដ្ឋិក្ខតោ បរិចារេសី ចក្កុរិញ្ញោយ្យេហិ រូបេហិ
 ឥដ្ឋេហិ កន្តេហិ មនាមេហិ មិយរូបេហិ កាម្ម-
 បសញ្ញិតេហិ រជនីយេហិ សោតរិញ្ញោយ្យេហិ សន្នេហិ
 ។ មេ ។ ឃានរិញ្ញោយ្យេហិ តន្តេហិ ។ មេ ។
 ដិវ្ហរិញ្ញោយ្យេហិ រសេហិ ។ មេ ។ កាយរិញ្ញោយ្យេហិ
 ដោដ្ឋព្វេហិ ឥដ្ឋេហិ កន្តេហិ មនាមេហិ មិយរូបេហិ
 កាម្មបសញ្ញិតេហិ រជនីយេហិ ។ សោ អបរេន
 សមយេន កាមាណំយេវ សមុទយញ្ច អដ្ឋង្គមញ្ច
 អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច ទិស្សរណាញ្ច យថាក្ខតំ
 វិទិត្វា កាមតណ្ហំ បហាយ កាមបរិទ្យាហំ
 បដិវិដោទេត្វា វិតតបិចាសោ អដ្ឋត្តំ រូបសន្តចិត្តោ
 វិហារមិ ។ សោ អហំ អញ្ញោ សត្តេ បស្សាមិ

១ ឱ. ទិព្វា កាមា ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ មាគណ្ឌិយសូត្រ សេចក្តីប្រៀបដូចកាមជាទិព្វ

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រោះកាមដ៏ជាទិព្វ កន្លងហួសប្រសើរផុតកាម
 ជារបស់មនុស្ស ។ យ៉ាងនេះមែនហើយ ម្ចាស់មាគណ្ឌិយៈ កាលពីដើម
 តថាគតនៅជាគ្រហស្ថ ធ្លាប់ស្តាប់ស្តាប់មូលមិត្ត ឲ្យគេបម្រើដោយកាម-
 គុណទាំង ៥ គឺដោយរូបដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទី
 ត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរ
 ជាទីរីករាយ ដោយសំឡេងដែលគប្បីដឹងដោយសោតៈ ។ បេ ។ ដោយ
 ក្លិនដែលគប្បីដឹងដោយឃានៈ ។ បេ ។ ដោយរសដែលគប្បីដឹងដោយជីវ្ហា
 ។ បេ ។ ដោយផោដ្ឋព្វៈដែលគប្បីដឹងដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីគាប់
 ចិត្ត ជាទីត្រេកអរ មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរជាទី
 រីករាយ ។ លុះគ្រាក្រោយមក តថាគតនោះដឹងច្បាស់នូវហេតុដែលនាំឲ្យ
 កើតផង នូវសេចក្តីវិនាសផង នូវសេចក្តីត្រេកអរផង នូវទោសផង នូវធម៌
 ជាគ្រឿងរលាស់ចោលផង សុទ្ធតែសម្រាប់កាមទាំងឡាយ តាមសេចក្តី
 ពិតហើយ ក៏លះបង់នូវសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាម បន្ទាបបង់នូវសេចក្តីក្តៅក្រ-
 ហាយក្នុងកាម ប្រាសចាកសេចក្តីស្រែកឃ្លាន មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់តាំងនៅ
 ក្នុងសន្តានសម្រាន្តនៅ ។ តថាគតនោះឃើញនូវសត្វទាំងឡាយឯទៀត

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កាមេសុ អរីតរាគេ កាមតណ្ហាហិ ខន្ធមានេ
 កាមបរិណ្ហាហេន បរិឌយ្ហានេ កាមេ បដិសេវន្តេ
 សោ តេសំ ន បិហេមិ ន តត្ថ អភិរមាមិ តំ
 កិស្ស ហេតុ យា ចាយំ មាតណ្ហាយ រតិ អញ្ញ-
 ត្រេវ កាមេហិ អញ្ញត្រិ អកុសលេហិ ធម្មេហិ
 អបិ ទិព្វំ សុខំ សមទិត្តយ្ហ តិដ្ឋតិ តាយ រតិយា
 រមមាណោ ហីនស្ស ន បិហេមិ ន តត្ថ អភិរមាមិ ។

[៤៤] សេយ្យជាបិ មាតណ្ហាយ កុដ្ឋិ បុរិសោ
 អរុកត្តោ បក្កកត្តោ កិមីហិ ខន្ធមានោ នខេហិ
 រណមុខានិ វិប្បតច្ចមាណោ អដ្ឋារកាសុយា កាយំ
 បរិតាមេយ្យ តស្ស មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា
 ភិសក្កំ សលូកត្តំ ឧបដ្ឋមេយ្យំ តស្ស សោ ភិសក្កោ
 សលូកត្តោ ភេសដ្ឋំ ករេយ្យ សោ ភេសដ្ឋំ^(១) អាភម្ម
 កុដ្ឋេហិ បរិមុច្ឆេយ្យ អរោកោ អស្ស សុខំ សេរី
 សយំវេសី យេនកាមដ្ឋំមោ ។ សោ អញ្ញំ កុដ្ឋំ
 បុរិសំ បស្សេយ្យ អរុកត្តំ បក្កកត្តំ កិមីហិ ខន្ធមានំ

១ ឱ. ម. តំ ភេសដ្ឋំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មិនទាន់ប្រាសចាកតម្រេកក្នុងកាមទាំងឡាយ ដែលកាមតណ្ហាកំពុងទំពា
 ស៊ី ក្តៅក្រហាយដោយសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកាម កំពុងសេពកាម
 តថាគតនោះ មិនប្រាថ្នាពួកជននោះ មិនរីករាយក្នុងការសេពកាមនោះ
 សេចក្តីនោះព្រោះហេតុអ្វី ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ព្រោះថាកាលបុគ្គលត្រេកអរ
 ដោយសេចក្តីត្រេកអរ រៀរលែងចាកកាម រៀរលែងចាកអកុសលធម៌
 ទោះបីនៅប្រកាន់សុខជាទិព្វនៅឡើយ ក៏នៅជាអ្នកថោកថយ (ព្រោះ
 ហេតុដូច្នោះ) តថាគតទើបមិនប្រាថ្នា មិនរីករាយក្នុងការសេពកាម
 នោះឡើយ ។

[៤៤] ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ដូចជាបុរសយូងមានខ្លួនដំបៅ មាន
 ខ្លួនហើមស្គុល ដង្ហូវទាំងឡាយកំពុងជញ្ជក់ស៊ី ខ្វារមុខដំបៅដោយក្រ-
 ចកទាំងឡាយ ឆ្អើរកាយដោយរងើកភ្លើង ពួកមិត្តអាមាត្យនិងញាតិ
 សាលោហិត របស់បុរសយូងនោះ គប្បីឲ្យពេទ្យអ្នកវះកាត់ចូលទៅថែរក្សា
 ពេទ្យវះនោះក៏បានធ្វើថ្នាំដល់បុរសនោះ បុរសនោះក៏បានជាស្បើយរោគ
 យូង ព្រោះអាស្រ័យថ្នាំ (នោះ) ជាបុគ្គលឥតរោគ សុខសប្បាយ
 នៅជាសេរីភាពបាន នៅតាមទំនើងខ្លួនឯងបាន ទៅណាមកណា
 បានតាមប្រាថ្នា ។ បុរសយូងនោះ បានឃើញបុរសយូងឯទៀត
 ដែលមានខ្លួនដំបៅ មានខ្លួនហើមស្គុល ដង្ហូវទាំងឡាយកំពុងជញ្ជក់ស៊ី

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស មាគណ្ឌិយសុត្តេ បឋមកុដ្ឋោបមា

នទេហិ វណាមុខានិ វិប្បតច្ចមាណំ អដ្ឋារកាសុយា
 បរិតាបេន្តំ^(១) ។ តំ កី មញ្ញុសិ មាគណ្ឌិយ អបិ នុ
 សោ បុរិសោ អមុស្ស កុដ្ឋិស្ស បុរិសស្ស មិហោយ្យ
 អដ្ឋារកាសុយា វា ភេសជ្ជំ បដិសេវនាយ វាតិ ។ នោ
 ហោតំ ភោ កោតម តំ កិស្ស ហោតុ ពោភេ ហិ
 ភោ កោតម សតិ ភេសជ្ជេន ករណីយំ ហោតិ
 ពោភេ អសតិ ភេសជ្ជេន ករណីយំ ន ហោតីតិ ។
 ឯវមេវ ខោ អហំ មាគណ្ឌិយ បុព្វេ អាភារិយក្ខតោ
 សមាដោ បញ្ចហិ កាមតុណោហិ សមប្បិតោ
 សមដ្ឋិត្តោ បរិចារេសី ចក្កុរិញ្ញោយ្យេហិ រូបេហិ ឥដ្ឋេហិ
 កន្តេហិ មនាបេហិ មិយរូបេហិ កាម្មបសញ្ញិតេហិ
 រជដិយេហិ សោតរិញ្ញោយ្យេហិ សន្តេហិ ។ មេ ។
 ឃានរិញ្ញោយ្យេហិ កន្តេហិ ។ មេ ។ ដិវ្ហរិញ្ញោយ្យេហិ
 រសេហិ ។ មេ ។ កាយរិញ្ញោយ្យេហិ ដោដ្ឋព្វេហិ ឥដ្ឋេហិ

១ ឱ. ម. កាយំ បរិតាបេន្តំ ។

បរិព្វាជកវគ្គ មាគណ្ឌិយសូត្រ សេចក្តីប្រៀបដូចបុរសកើតឃ្នងទី ១

ខ្វារមុខដំបៅដោយក្រចកទាំងឡាយ កំពុងឆ្អែរកាយលើរលើកភ្លើង ។

ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ចុះបុរសនោះ ប្រាថ្នា
បុរសឃ្នងឯណោះ ដែលកំពុងឆ្អែរកាយលើរលើកភ្លើង ឬកំពុងដឹកថ្នាំដែរឬ

ទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មិនប្រាថ្នាទេ សេចក្តីនោះព្រោះហេតុ
អ្វី បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រោះកាលបើរោគមានហើយ កិច្ចដែល

ត្រូវការដោយថ្នាំក៏ត្រូវមាន កាលបើរោគមិនមានហើយ កិច្ចដែលត្រូវការ
ដោយថ្នាំក៏មិនត្រូវមាន ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ យ៉ាងហ្នឹងមែនហើយ កាល

ពីដើម តថាគតនោះនៅជាគ្រហស្ថនៅឡើយ ធ្លាប់ស្តាប់ស្តល់មូលមិត្តឲ្យ

គេបម្រើដោយកាមគុណទាំង ៥ គឺដោយរូបទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយ

ចក្ខុ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់

ប្រកបដោយកាម គួរជាទីរីករាយ ដោយសំឡេងទាំងឡាយ ដែលគប្បី

ដឹងដោយសោតៈ ។ បេ ។ ដោយក្លិនទាំងឡាយដែលគប្បីដឹងដោយឃានៈ

។ បេ ។ ដោយរសទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយជិវ្ហា ។ បេ ។

ដោយផោដ្ឋព្វៈទាំងឡាយ ដែលគប្បីដឹងច្បាស់ដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កន្តេហិ មនាមេហិ បិយរូមេហិ កាម្មបសញ្ញិតេហិ
 រជនីយេហិ ។ សោ អបរេន សមយេន កាមាណំយេវ
 សមុទយញ្ច អដ្ឋង្គមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច
 និស្សរណាញ្ច យថាក្ខតំ វិទិត្វា កាមតណ្ហា បហាយ
 កាមបរិណ្ហាហំ បដិវិនោទេត្វា វិតតបិចាសោ អដ្ឋត្តំ
 រូបសន្តចិត្តោ វិហារមិ ។ សោ អញ្ញេ សត្តេ ប-
 ស្សាមិ កាមេសុ អវីតរាតេ កាមតណ្ហាហិ ខដ្ឋមាទេ
 កាមបរិណ្ហាហោន បរិឌយ្ហមាទេ កាមេ បដិសេវន្តេ
 សោ តេសំ ន បិហេមិ ន តត្ថ អភិរមាមិ តំ កិស្ស
 ហេតុ យា ចាយំ មាតណ្ហាយ រតិ អញ្ញត្រេវ កាមេហិ
 អញ្ញត្រិ អកុសលេហិ ធម្មេហិ អបិ ទិព្វំ សុខំ
 សមទិត្តយ្ហ តិដ្ឋតិ តាយ រតិយា រមមាទោ ហីនស្ស
 ន បិហេមិ ន តត្ថ អភិរមាមិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម
 គួរជាទីរីករាយ ។ លុះគ្រាក្រោយមក តថាគតនោះដឹងច្បាស់នូវហេតុដែល
 នាំឲ្យកើតឡើងផង នូវសេចក្តីវិនាសផង នូវសេចក្តីត្រេកអរផង នូវទោស
 ផង នូវធម៌ជាគ្រឿងរលាស់ចេញផង សុទ្ធតែសម្រាប់កាមទាំងឡាយ
 តាមសេចក្តីពិត ហើយក៏លះបង់នូវសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាមចេញ បន្ទា-
 បង់នូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយក្នុងកាមចេញ ប្រាសចាកសេចក្តីស្រែកឃ្លាន
 មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ក្នុងសន្តានសម្រាន្តនៅ ។ តថាគតនោះឃើញនូវសត្វ
 ទាំងឡាយឯទៀត មិនទាន់ប្រាសចាកតម្រេកក្នុងកាមទាំងឡាយ ដែល
 សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាមទាំងឡាយ កំពុងទំពាសី កំពុងអន្ទះអន្ទែងដោយ
 សេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកាម កំពុងសេពកាម តថាគតនោះទើបមិន
 ប្រាថ្នាពួកជននោះ មិនរីករាយក្នុងការសេពកាមនោះឡើយ សេចក្តីនោះ
 ព្រោះហេតុអ្វី ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ព្រោះថាកាលបុគ្គលត្រេកអរ ដោយ
 សេចក្តីត្រេកអរ រៀរលែងចាកកាមទាំងឡាយ រៀរលែងចាកអកុសល-
 ធម៌ទាំងឡាយ ទោះបីនៅប្រកាន់សុខជាទិព្វនៅឡើយ ក៏ទៅជាអ្នក
 ថោកថយ (ព្រោះហេតុដូច្នោះ) តថាគតទើបមិនប្រាថ្នា មិនត្រេកអរក្នុង
 ការសេពកាមនោះឡើយ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស មាគណ្ណិយសុត្តេ ទុតិយកុដ្ឋោបមា

[៤៥] សេយ្យថាមិ មាគណ្ណិយ កុដ្ឋិ បុរិសោ
អរុតត្តោ បក្កតត្តោ កិមីហិ ខដ្ឋមាណោ នខេហិ
វណមុខានិមិ^(១) វិប្បតច្ចមាណោ អដ្ឋារកាសុយា
បរិតាមេយ្យ^(២) តស្ស មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា
ភិសក្កំ សលុកត្តំ ឧប្បជ្ឈមេយ្យំ តស្ស សោ
ភិសក្កោ សលុកត្តោ ភេសដ្ឋំ ករេយ្យ សោ
ភេសដ្ឋំ អាគម្ម កុដ្ឋេហិ បរិមុច្ឆេយ្យ អរោកោ អស្ស
សុទ្ធិ សេរី សយំវសី យេនកាមដ្ឋំមោ ។ តមេនំ
ទ្វេ ពលវន្តោ បុរិសា ធានាពាហាសុ កហេត្វា
អដ្ឋារកាសុយា^(៣) ឧបកខ្សៀយ្យំ ។ តំ កិ
មញ្ញសិ មាគណ្ណិយ អបិ នុ សោ បុរិសោ ឥតិ ចីតិ
ចេវ កាយំ សន្នាមេយ្យាតិ ។ វរំ កោ កោតម
តំ កិស្ស ហេតុ អសុ ហិ កោ កោតម អក្កិ
ទុក្ខសម្មស្សោ ចេវ មហាភិតាចោ ច មហាបរិណ្ណហោ
ចាតិ ។ តំ កិ មញ្ញសិ មាគណ្ណិយ ឥនានិ
ចេវ^(៤) នុ ខោ សោ អក្កិ ទុក្ខសម្មស្សោ ចេវ

---

១ ឱ. វណមុខានិ ។ ២ ឱ. ម. កាយំ បរិតាមេយ្យ ។ ៣ ឱ. អដ្ឋារកាសុំ ។
៤ ឱ. ម. ឥទានេវ ។

បរិព្វាជកវគ្គ មាគណ្ឌិយសូត្រ សេចក្តីប្រៀបដូចបុរសកើតយូងទី ២

[៤៥] ម្ចាស់មាគណ្ឌិយៈ ដូចបុរសយូងមានខ្លួនដំបៅ មានខ្លួន
 ហើមស្គុល ពួកដង្កូវកំពុងជញ្ជក់ស៊ី ខ្វារមុខដំបៅដោយក្រចកទាំងឡាយ
 ឆ្អើរកាយលើរងើកភ្លើង ពួកមិត្តអាមាត្យនិងញាតិសាលោហិត របស់បុរស
 យូងនោះ បានឲ្យពេទ្យអ្នកវះថែរក្សា ពេទ្យវះនោះក៏ធ្វើថ្នាំឲ្យបុរសនោះ
 បុរសនោះក៏បានជាស្រឡះស្បើយចាករោគយូង ព្រោះបានអាស្រ័យថ្នាំ
 (នោះ) ជាមនុស្សឥតរោគ មានសេចក្តីសុខជាសេរីភាព នៅតាមទំនើង
 ខ្លួនឯងបាន ទៅណាមកណាបានតាមប្រាថ្នា ។ បុរសពីរនាក់មានកម្លាំង
 គប្បីចាប់បុរសនោះ ត្រង់ដើមដៃម្ខាងម្នាក់ ។ អូសយកទៅឆ្អើរលើគំនរ
 រងើកភ្លើង ។ ម្ចាស់មាគណ្ឌិយៈ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ចុះបុរស
 យូងនោះ បន្ទុះកាយតាមទៅដូច្នោះផង ដូច្នោះផងដែរឬទេ ។ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន យ៉ាងហ្នឹងមែនហើយ សេចក្តីនោះ ព្រោះហេតុអ្វី
 បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រោះថាភ្លើងមានសម្មស្សជាទុក្ខផង ក្តៅ
 ក្រហាយខ្លាំងផង រាលរាលខ្លាំងពន់ពេកណាស់ផង ។ ម្ចាស់មាគណ្ឌិ-
 យៈ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ចុះភ្លើងនោះមានសម្មស្សជាទុក្ខផង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

មហាកិតាចោ ច មហាបរិទ្បាហោ ច ឧទាហុ បុព្វេបិ
សោ អត្ថិ ទុក្ខសម្មស្សោ ចេវ មហាកិតាចោ ច
មហាបរិទ្បាហោ ចាតិ ។ ឥទានិ ចេវ កោ កោតម
សោ អត្ថិ ទុក្ខសម្មស្សោ ចេវ មហាកិតាចោ
ច មហាបរិទ្បាហោ ច បុព្វេបិ សោ អត្ថិ ទុ-
ក្ខសម្មស្សោ ចេវ មហាកិតាចោ ច មហាបរិទ្បាហោ
ច អសុ ច^(១) កោ កោតម កុដ្ឋិ បុរិសោ អរុតត្តោ
បក្កកត្តោ កិមីហិ ខដ្ឋមាណោ នខេហិ វណមុខានិ
វិប្បតច្ចមាណោ ឧបហតិ ទ្រិយោ ទុក្ខសម្មស្សោយេវ
អត្ថិស្មី សុខមិតិ វិបរឹតសញ្ញា បច្ចុលត្តាតិ ។ ឯវមេវ
ខោ មាតណ្ហាយ អតីតម្បិ អន្ទានំ កាមា ទុ-
ក្ខសម្មស្សោ ចេវ មហាកិតាចោ ច មហាបរិទ្បាហា^(២)
ច អនាតតម្បិ អន្ទានំ កាមា ទុក្ខសម្មស្សោ
ចេវ មហាកិតាចោ ច មហាបរិទ្បាហា ច ឯ-
តហិបិ បច្ចុប្បន្នំ អន្ទានំ កាមា ទុក្ខសម្មស្សោ

---

១ ឱ. អសុ ហិ ច ។ ២ ម. កាមោ ទុក្ខសម្មស្សោ ចេវ មហាកិតាចោ ច
មហាបរិទ្បាហោ ចាតិ ទិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ក្តៅក្រហាយខ្លាំងផង ពេលរាលខ្លាំងផង តែក្នុងកាលឥឡូវនេះទេឬ
 ឬក៏កាលពីដើមមក ភ្លើងនោះមានសម្បស្សជាទុក្ខ ក្តៅក្រហាយខ្លាំង
 ទាំងពេលរាលខ្លាំងដែរ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ
 ភ្លើងនោះក៏មានសម្បស្សជាទុក្ខ ក្តៅក្រហាយខ្លាំង ពេលរាលខ្លាំងដែរ ពី
 ដើមសោត ភ្លើងនោះក៏មានសម្បស្សជាទុក្ខ ក្តៅក្រហាយខ្លាំង ទាំងពេល
 រាលខ្លាំងដូចគ្នា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចំណែកខាងបុរសយូងឯណោះ
 ដែលមានខ្លួនដំបៅ មានខ្លួនហើមស្កុល ជង្គូវទាំងឡាយកំពុងជញ្ជក់ស៊ី
 ខ្វារមុខដំបៅដោយក្រចកទាំងឡាយ មានតន្រ្តិយដែលរោគនោះកម្ចាត់
 បង់ហើយ ក៏មានសេចក្តីសំគាល់ខុស ក្នុងភ្លើងដែលមានសម្បស្សជាទុក្ខ
 (នោះ) ថាជាសុខស្រួលវិញ ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ យ៉ាងហ្នឹងមែន
 ហើយ ក្នុងអតីតកាលយូរអង្វែងមកហើយ កាមទាំងឡាយមានសម្បស្សជា
 ទុក្ខផង ក្តៅក្រហាយខ្លាំងផង ពេលរាលខ្លាំងផង ក្នុងអនាគតទៅមុខ
 កាមទាំងឡាយមានសម្បស្សជាទុក្ខផង ក្តៅក្រហាយផង ពេលរាល
 ខ្លាំងផង ក្នុងបច្ចុប្បន្នឥឡូវនេះសោត កាមទាំងឡាយក៏មានសម្បស្សជាទុក្ខ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មាគណ្ឌិយសុត្តេ តតិយកុដ្ឋោបមា

ចេវ មហាភិតាថា ច មហាបរិណ្ណាហា ច ឥមេ
 ច មាគណ្ឌិយ សត្តា កាមេសុ អរីតរាតា កាម-
 តណ្ហាហិ ខដ្ឋមាណ កាមបរិណ្ណាហោណ បរិធិយ្ហមាណ
 ឧបហតិទ្រិយា ទុក្ខសម្មស្សេសុយេវ^(១) កាមេសុ
 សុខមិតិ វិបរីតសញ្ញា បច្ចុលត្តំ ។
 [៤៦] សេយ្យថាបិ មាគណ្ឌិយ កុដ្ឋិ បុរិសោ
 អរុតត្តោ បក្កតត្តោ កិមីហិ ខដ្ឋមាណោ នទេហិ
 វណមុខានិ វិប្បតច្ឆមាណោ អដ្ឋារកាសុយា កាយំ
 បរិតាបេតិ យថា យថា ហិ^(២) មាគណ្ឌិយ អសុ
 កុដ្ឋិ បុរិសោ អរុតត្តោ បក្កតត្តោ កិមីហិ
 ខដ្ឋមាណោ នទេហិ វណមុខានិ វិប្បតច្ឆមាណោ
 អដ្ឋារកាសុយា កាយំ បរិតាបេតិ តថា តថា
 តស្សេវ^(៣) តានិ វណមុខានិ អសុចិត្តរានិ ចេវ
 ហោត្តិ ទុក្ខទ្ធតរានិ ច បូតិកតរានិ ច ហោតិ
 ចេវ កាចិ សាតមត្តា អស្សាទមត្តា យទិទំ
 វណមុខានិ កណ្ណវណហោតុ^(៤) ឯវមេវ ខោ មាគណ្ឌិយ
 សត្តា កាមេសុ អរីតរាតា កាមតណ្ហាហិ ខដ្ឋមាណ

១ ឱ. ទុក្ខសម្មស្សេសេវ ។ ម. ទុក្ខសម្មស្សេសុចេវ ។ ២ ឱ. ខោ ។ ៣ ឱ. តថា
 តថាស្ស ។ ៤ ឱ. ម. វណមុខានំ កណ្ណវណហោតុ ។

បរិព្វាជកវគ្គ មាគណ្ឌិយសូត្រ សេចក្តីប្រៀបដូចបុរសកើតយូងទី ៣

ក្តៅក្រហាយខ្លាំងទាំងរោលរាលខ្លាំងដូច្នោះដែរ ម្ចាស់មាគណ្ឌិយៈ ចំណែក
ពួកសត្វទាំងនេះ មិនទាន់ប្រាសចាកតម្រេកក្នុងកាមទាំងឡាយ ដែល
កាមតណ្ហាកំពុងទំពាស៊ី រោលរាលដោយសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ព្រោះ
កាម មានឥទ្ធិយត្រូវកាមកម្ចាត់បង់ហើយ ក៏មានសេចក្តីសំគាល់ខុស
ក្នុងកាមទាំងឡាយ ដែលមានសម្មស្សជាទុក្ខ ថាជាសុខវិញ ។

[៤៦] ម្ចាស់មាគណ្ឌិយៈ ដូចបុរសយូងដែលមានខ្លួនដំបៅ មានខ្លួន
ហើមស្គុល ដង្កូវទាំងឡាយកំពុងជញ្ជក់ស៊ី ខ្វារមុខដំបៅដោយក្រចក
ទាំងឡាយ ឲ្យគេឆ្អើរកាយលើគំនររងើកភ្លើង ម្ចាស់មាគណ្ឌិយៈ ដូចជា
បុរសយូងដែលមានខ្លួនដំបៅ មានខ្លួនហើមស្គុល ដង្កូវទាំងឡាយកំពុង
ជញ្ជក់ស៊ី ខ្វារមុខដំបៅដោយក្រចកទាំងឡាយ ឲ្យគេឆ្អើរកាយលើរងើក
ភ្លើង យ៉ាងណាមិញ មុខដំបៅអម្បាលនោះរបស់បុរសនោះឯង ក៏រឹង
រឹតតែមិនស្អាតផង រឹងរឹតតែមានក្លិនអាក្រក់ផង រឹងរឹតតែស្អុយផង តែ
ថាសេចក្តីត្រេកត្រអាល និងសេចក្តីរីករាយបន្តិចបន្តួចនៅតែមាន ព្រោះ
ហេតុដំបៅដែលខ្លួនខ្វារត្រូវមុខ ក៏យ៉ាងនោះដែរ (សេចក្តីនេះដូចម្តេច
មិញ) ម្ចាស់មាគណ្ឌិយៈ ពួកសត្វដែលមិនទាន់ប្រាសចាកតម្រេក
ក្នុងកាមទាំងឡាយ ដែលសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាមទាំងឡាយកំពុងទំពាស៊ី

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កាមបរិណ្ណាហោន បរិឌយ្ហមាណ កាមេ បដិសេវន្តិ
 យថា យថា^(១) មាតណ្ហិយ សត្តា កាមេសុ អរីតរាតា
 កាមតណ្ហាហិ ខន្ធមាណ កាមបរិណ្ណាហោន បរិឌយ្ហ-
 មាណ កាមេ បដិសេវន្តិ តថា តថា តេសំ សត្តានំ
 កាមតណ្ហា ចេវ បវឌ្ឍតិ កាមបរិណ្ណាហោន បរិឌយ្ហន្តិ
 ចេវ ហោតិ ចេវ កាចិ សាតមត្តា អស្សាទមត្តា
 យទិទំ បញ្ច កាមតុណោ បដិច្ច ។

[៤៧] តំ កី មញ្ញុសិ មាតណ្ហិយ អបិ នុ
 តេ ទិដ្ឋោ វា សុតោ វា រាជា វា រាជមហាមត្តោ
 វា បញ្ចហិ កាមតុណោហិ សមប្បិតោ សមដ្ឋិ-
 ភូតោ បរិចារិយមាណោ កាមតណ្ហំ អប្បហាយ
 កាមបរិណ្ណាហំ អប្បទិវិដោទេត្វា វិតតបិចាសោ
 អដ្ឋតំ រូបសន្តចិត្តោ វិហាសិ វា វិហាតិ វា
 វិហាវិស្សតិ វាតិ ។ នោ ហិទំ កោ កោតម ។
 សាធុ មាតណ្ហិយ មយាបិ ខោ ឯតំ មាតណ្ហិយ

១ ឱ. ម. យថា យថា ខោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

កំពុងរោលរាលដោយសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកាម សេពនូវកាមទាំង-
 ឡាយ ម្នាលមាគណ្ណិយៈ សត្វទាំងឡាយមិនទាន់ប្រាសចាកតម្រេកក្នុង
 កាមទាំងឡាយ ដែលសេចក្តីប្រាថ្នា ក្នុងកាមទាំងឡាយកំពុងទំពាស៊ី
 កំពុងរោលរាលដោយសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកាម សេពនូវកាមទាំង-
 ឡាយ យ៉ាងណាមិញ កាមតណ្ហារបស់សត្វទាំងឡាយនោះ ក៏ចម្រើន
 ឡើង សត្វទាំងនោះ ក៏ក្តៅក្រហាយដោយសេចក្តីក្រហាយព្រោះកាម
 តែថាសេចក្តីត្រេកអរ និងសេចក្តីរីករាយបន្តិចបន្តួច ក៏នៅមាន ព្រោះ
 អាស្រ័យនូវកាមគុណទាំង ៥ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

[៤៧] ម្នាលមាគណ្ណិយៈ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច អ្នក
 ធ្លាប់បានឃើញ ធ្លាប់បានឮព្រះរាជា ឬរាជមហាមាត្យ ដែលកំពុងស្តាប់
 ស្តាប់មូលមិត្ត ឲ្យគេបម្រើដោយកាមគុណទាំង ៥ មិនទាន់លះបង់នូវកាម-
 តណ្ហា មិនទាន់បន្ទោបង់នូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកាម ហើយប្រាស
 ចាកសេចក្តីស្រេកឃ្លាន មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ខាងក្នុងសម្រាន្តនៅហើយផង
 កំពុងសម្រេចសម្រាន្តនៅផង នឹងសម្រាន្តនៅផង ខ្លះដែរឬ ។ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មិនដែលបានឃើញ មិនដែលបានឮទេ ។ ត្រូវ
 ហើយមាគណ្ណិយៈ ម្នាលមាគណ្ណិយៈ សេចក្តីនុ៎ះសូម្បីតែជាគតសោត ក៏

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មាគណ្ឌិយសុត្តេ កាមតណ្ហា

ឆេវ ទិដ្ឋំ ន សុតំ វាជា វា វាជមហាមត្តោ វា
 បញ្ចហិ កាមតុណោហិ សមប្បិតោ សមដ្ឋីក្ខតោ
 បរិចារិយមាណោ កាមតណ្ហា អប្បហាយ កាម-
 បរិណ្ហាហំ អប្បជិវិនោទេត្វា វិតតបិចាសោ អជ្ឈត្តំ
 រូបសន្តចិត្តោ វិហាសិ វា វិហារតិ វា វិហារិស្សតិ
 វា ។ អថខោ មាគណ្ឌិយ យេ ហិ កេចិ
 សមណា វា ព្រាហ្មណា វា វិតតបិចាសា អជ្ឈត្តំ
 រូបសន្តចិត្តា វិហំសុ វា វិហារន្តិ វា វិហារិស្សន្តិ
 វា សព្វេ តេ កាមាណំយេវ សមុទយញ្ច
 អដ្ឋដ្ឋមញ្ច អស្សាទញ្ច អាទីនវញ្ច ទិស្សរណាញ្ច
 យថាក្ខតំ វិទិត្វា កាមតណ្ហា បហាយ កាមបរិណ្ហាហំ
 បជិវិនោទេត្វា វិតតបិចាសា អជ្ឈត្តំ រូបសន្តចិត្តា
 វិហំសុ វា វិហារន្តិ វា វិហារិស្សន្តិ វាតិ ។

បរិព្វាជកវគ្គ មាគណ្ឌិយសូត្រ កាមតណ្ហា

មិនធ្លាប់បានឃើញ បានឮថា ព្រះរាជាបុរាជមហាមាត្យ ដែលកំពុង
 ស្តាប់ស្តល់មូលមិត្ត ឲ្យគេបម្រើដោយកាមគុណទាំង ៥ មិនទាន់លះបង់កាម-
 តណ្ហា មិនទាន់បន្ទោបង់នូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះកាម ហើយប្រាស
 ចាកសេចក្តីស្រែកឃ្លាន មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ខាងក្នុង សម្រេចសម្រាន្ត
 នៅហើយផង កំពុងសម្រេចសម្រាន្តនៅផង នឹងសម្រេចសម្រាន្តនៅផង
 ដែរ ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ កាលបើសមណព្រាហ្មណ៍ណា ដែលប្រាស
 ចាកសេចក្តីស្រែកឃ្លាន មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ខាងក្នុង សម្រេចសម្រាន្តនៅ
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ ជ្រាបច្បាស់នូវហេតុកើតឡើងផង
 នូវសេចក្តីវិនាសផង នូវសេចក្តីត្រេកអរផង នូវទោសផង នូវធម៌ជា
 គ្រឿងរលាស់ចេញផង សុទ្ធតែសម្រាប់កាមទាំងឡាយ តាមសេចក្តី
 ពិត ទើបលះបង់នូវកាមតណ្ហា បន្ទោបង់នូវសេចក្តីក្តៅក្រហាយព្រោះ
 កាម ប្រាសចាកសេចក្តីស្រែកឃ្លាន មានចិត្តស្ងប់រម្ងាប់ខាងក្នុង សម្រេច
 សម្រាន្តនៅហើយផង កំពុងសម្រេចសម្រាន្តនៅផង នឹងសម្រេច
 សម្រាន្តនៅផងបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[៤៨] អថខោ ភកវា តាយំ វេលាយំ ឥមំ

ឧទានំ ឧទានេសិ

អាហេត្យបរមា លាភា^(១) និព្វានំ បរមំ សុខំ

អដ្ឋង្គិកោ ច មក្កានំ ខេមំ អមតតាមិនន្តិ ។

ឯវំ វុត្តេ មាគណ្ណិយោ បរិព្វាជកោ ភកវន្តំ ឯតទរោច

អច្ឆរិយំ ភោ កោតម អព្ពតំ ភោ កោតម យាវ

សុភាសិតញ្ចំ កោតា កោតមេន អាហេត្យបរមា

លាភា^(២) និព្វានំ បរមំ សុខន្តិ មយាបិ ខោ

ឯតំ^(៣) ភោ កោតម សុតំ បុព្វកានំ បរិព្វាជកានំ

អាចរិយប្បាចរិយានំ ភាសមាណំ អាហេត្យបរមា

លាភា និព្វានំ បរមំ សុខន្តិ តយិទំ ភោ កោតម

សមេតីតិ ។ យំ បន តេ^(៤) មាគណ្ណិយ យំ សុតំ

១-២ អហេត្យា បរមា លាភាតិ បាយតោ ទិស្សតិ ។ ឥទ្ធកថាយម្បិ ឯវមេវ ។
៣ ម. មយាបេតំ ។ ៤ ឱ. យំ បន តេ ឯតំ ។ ម. យំ បន តេ តំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[៤៨] ក្នុងលំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បន្ធិនូវឧទាន
នេះ ក្នុងពេលនោះថា

លាភទាំងឡាយ មានការមិនមានរោគ ប្រសើរបំផុត

ព្រះនិព្វាន ជាសេចក្តីសុខដ៏ប្រសើរ មគ្គដែលប្រកបដោយ

អង្គ ៨ ដ៏ក្សេមក្សាន្តជាងមគ្គទាំងឡាយ សម្រាប់ដើរទៅ

កាន់ព្រះនិព្វាន ឈ្មោះអមតៈ ។

កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ មាគណ្ឌិយ-
បរិញ្ញាជក បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មិនធ្លាប់កើត
មានទេ ពាក្យដែលព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ត្រាស់ហើយដោយប្រពៃថា លាភ
ទាំងឡាយ មានការមិនមានរោគ ប្រសើរបំផុត ព្រះនិព្វានជាសេចក្តី
សុខដ៏ឧត្តម បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តីនុ៎ះ ខ្ញុំព្រះអង្គសោតក៏ធ្លាប់
បានស្តាប់មកអំពីពួកបរិញ្ញាជកជាន់ដើម ដែលជាអាចារ្យជាប្រធានលើអា-
ចារ្យពោលថា លាភទាំងឡាយ មានការមិនមានរោគ ប្រសើរបំផុត ព្រះ
និព្វានជាសេចក្តីសុខដ៏ឧត្តមដូច្នោះដែរ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពាក្យ
នេះសមគ្នាហើយ ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ក៏ពាក្យណាដែលអ្នកធ្លាប់បាន

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មាគណ្ណិយសុត្តេ ជច្ចន្ទបមា

បុព្វកាណំ   បរិព្វាជកាណំ   អាចរិយប្បាចរិយាណំ   កាស-
 មាណាណំ   អាហោត្យបរមា   លាភា   និព្វាណំ   បរមំ   សុខន្តិ
 កតមន្តំ   អាហោត្យំ   កតមន្តំ   និព្វានន្តិ   ។   ឯវំ   វុត្តេ
 មាគណ្ណិយោ   បរិព្វាជកោ   សកានេវ   សុខំ   កត្តានិ
 ចាណិណា   អនោមជ្ជតិ   ឥនន្តំ   កោ   កោតម   អាហោត្យំ
 ឥនន្តំ   និព្វាណំ   អហំ^(១)   កោ   កោតម   ឯតរហិ
 អហោតោ   សុខី   ន   មំ   កិញ្ចិ^(២)   អាពាជតីតិ   ។

[៤៩]   សេយ្យថាបិ   មាគណ្ណិយ   ជច្ចន្ទោ   បុរិសោ
 សោ   ន   បស្សេយ្យ   កណ្ណាសុក្កានិ   រូចានិ   ន
 បស្សេយ្យ   ដីលកានិ   រូចានិ   ន   បស្សេយ្យ   បីតកានិ
 រូចានិ   ន   បស្សេយ្យ   លោហិតកានិ   រូចានិ   ន   បស្សេយ្យ
 មញ្ជេដ្ឋិកានិ   រូចានិ   ន   បស្សេយ្យ   សមរិសមំ   ន
 បស្សេយ្យ   តារករូចានិ   ន   បស្សេយ្យ   ចន្ទិមសុរិយេ   ។
 សោ   សុណោយ្យ   ចក្កុមតោ   កាសមាណស្ស
 ឆេកំ   វត   កោ   ឱណាតំ   វត្ថុំ   អភិរូបំ   និម្មលំ
 សុចិន្តិ   ។   សោ   ឱណាតបរិយេសនំ   ចរេយ្យ   តមេនំ

---

១ ឱ. អហំ ហិ ។ ម. អហាញិ ។ ២ ម. ន កិញ្ចិ ។

បរិព្វាជកវគ្គ មាគណ្ឌិយសូត្រ សេចក្តីប្រៀបដូចបុរសខ្វាក់ពីកំណើត

ស្តាប់មកអំពីពួកបរិព្វាជកជាន់ដើម ដែលជាអាចារ្យជាប្រធានលើអាចារ្យ
 ពោលថា លាភទាំងឡាយ មានការមិនមានរោគ ប្រសើរបំផុត ព្រះ
 និព្វាន ជាសេចក្តីសុខដ៏ឧត្តមដូច្នោះ ពាក្យថា ការមិនមានរោគនោះ
 តើដូចម្តេច ពាក្យថា ព្រះនិព្វាននោះ តើដូចម្តេច ។ បានឮថា កាល
 ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ មាគណ្ឌិយបរិព្វាជក ក៏
 ស្ទាបខ្លួនរបស់ខ្លួនដោយដៃឯងហើយទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 នេះឈ្មោះថា ការមិនមានរោគ នេះឈ្មោះថា ព្រះនិព្វាន បពិត្រព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកឥតរោគ បានសេចក្តីសុខ
 ឥតមានអ្វីមកបៀតបៀនខ្ញុំឡើយ ។

[២៩] ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ ដូចបុរសខ្វាក់ពីកំណើត បុរសនោះមិន
 ធ្លាប់បានឃើញរូបពណ៌ខ្មៅនិងស មិនឃើញរូបពណ៌ខៀវ មិនឃើញ
 រូបពណ៌លឿង មិនឃើញរូបពណ៌ក្រហម មិនឃើញរូបពណ៌ហង្ស-
 បាទ មិនឃើញទីស្មើនិងមិនស្មើ មិនឃើញរូបផ្កាយ មិនឃើញព្រះ
 ចន្ទនិងព្រះអាទិត្យ ។ បុរសខ្វាក់ពីកំណើតនោះ ឮបុរសមានភ្នែកភ្លឺ
 និយាយថា អ្នកដ៏ចម្រើន យីអើ សំពត់សស្អាត ល្អបរិសុទ្ធ ឥត
 មានមន្ទិលទេ ។ បុរសខ្វាក់ពីកំណើតនោះ ក៏ដើរស្វែងរកសំពត់ស

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អញ្ញតរោ^(១)   បុរិសោ   តេលមសិកតេន   សាហុឡ្យចីវរេន
 វញ្ចេយ្យ   ឥនន្តេ   អម្ពោ   បុរិស   ឱទាតំ   វត្ថុ   អភិរូបំ
 និម្មលំ   សុចិដ្ឋិ   ។   សោ   តំ   បដិក្កុណ្ណោយ្យ   បដិក្កុហេត្វា
 ចារុបេយ្យ   ចារុបេត្វា   អត្តមនោ   អត្តមនវាចំ   និច្ឆារេយ្យ
 ឆេកំ   វត   កោ   ឱទាតំ   វត្ថុ   អភិរូបំ   និម្មលំ
 សុចិដ្ឋិ   ។   តំ   កី   មញ្ញសិ   មាគណ្ណិយ   អបិ   នុ   សោ
 ជច្ចន្តោ   បុរិសោ   ជានន្តោ   បស្សន្តោ   អមុំ   តេល-
 មសិកតំ   សាហុឡ្យចីវរំ   បដិក្កុណ្ណោយ្យ   បដិក្កុហេត្វា
 ចារុបេយ្យ   ចារុបេត្វា   អត្តមនោ   អត្តមនវាចំ   និច្ឆារេយ្យ
 ឆេកំ   វត   កោ   ឱទាតំ   វត្ថុ   អភិរូបំ   និម្មលំ   សុចិដ្ឋិ
 ឧទាហុ   ចក្កុមតោ   សទ្ធាយាតិ   ។   អជានន្តោ   ហិ   កោ
 កោតម   អបស្សន្តោ   អសុ   សោ^(២)   ជច្ចន្តោ   បុរិសោ
 អមុំ   តេលមសិកតំ   សាហុឡ្យចីវរំ   បដិក្កុណ្ណោយ្យ

១ ឱ. តមេនញ្ញតរោ ។ ២ ឱ. អសុ ។ ម. សោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បុរសម្នាក់យកសំពត់ក្រាស់ ដែលធ្វើដោយរោមចៀមខ្មៅ ជ្រលក់
ដោយម្រែងលាយប្រេង មកបញ្ជោតបុរសនោះថា នៃបុរសដ៏ចម្រើន
នេះឯងសំពត់សណ្តាត ឥតមានមន្ទិល របស់អ្នកឯង ។ បុរសខ្លាច
ពីកំណើតនោះ ក៏ទទួលយកសំពត់នោះ លុះទទួលហើយយកទៅដណ្តប់
លុះដណ្តប់ហើយ ក៏បញ្ជោញវាជាគ្រឿងរីករាយរបស់ខ្លួនថា យីអើ
សំពត់សណ្តាត ល្អបរិសុទ្ធ ឥតមានមន្ទិលមែន ។ ម្ចាស់មាគណ្ឌិយៈ
អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះ ដូចម្តេច ចុះបុរសខ្លាចពីកំណើតនោះ តើដឹង
ឃើញឬទេ បានជាទទួលសំពត់ក្រាស់ ដែលធ្វើដោយរោមចៀមខ្មៅ
ជ្រលក់ម្រែង លាយប្រេងឯណោះ លុះទទួលហើយ យកមកដណ្តប់
ដណ្តប់ហើយ បញ្ជោញវាជាគ្រឿងរីករាយរបស់ខ្លួនថា យីអើ សំពត់
សណ្តាត ល្អបរិសុទ្ធ ឥតមានមន្ទិលមែន ឬក៏ដោយជឿតាមបុរស
មានភ្នែកភ្លឺទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មិនបានដឹង មិនបានឃើញ
ទេ បុរសខ្លាចពីកំណើតឯណោះ ទទួលសំពត់សាច់ក្រាស់ដែលធ្វើ
ដោយរោមចៀមខ្មៅ ជ្រលក់ដោយម្រែង លាយប្រេងឯណោះ លុះ

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស មាគណ្ណិយសុត្តេ បុថុជ្ជនកាថា

បដិក្កហេត្វា ចារុបេយ្យ ចារុបេត្វា អត្តមនោ អត្តមន-
 វាចំ និច្ចារេយ្យ ឆេកំ វត ភោ ឱទាតំ វត្ថំ អភិរូបំ
 និម្មលំ សុចិន្តិ ឧទាហុ^(១) ចក្កុមតោ សទ្ធាយាតិ ។
 ឯវមេវ ខោ មាគណ្ណិយ អញ្ញតិភិយា បរិញ្ញាជកា
 អន្ធា អចក្កុកា អដានន្តា អាហេក្យំ អបស្សន្តា
 និព្វានំ អថ ច បនិមំ កាចំ ភាសន្តិ អាហេក្យបរមា
 លាភា និព្វានំ បរមំ សុខន្តិ ។ បុព្វកេហោសា មា-
 គណ្ណិយ អរហន្តេហិ សម្មាសម្ពុទ្ធហិ កាថា ភាសិតា
 អាហេក្យបរមា លាភា និព្វានំ បរមំ សុខំ
 អដ្ឋង្គិកោ ច មក្កានំ ខេមំ អមតកាមិនន្តិ
 ឯសា^(២) ឯតវហិ អនុបុព្វេន បុថុជ្ជនកាថា ។
 អយំ ខោ^(៣) មាគណ្ណិយ កាយោ ហេតក្ខតោ
 កណ្ណាក្ខតោ សល្លក្ខតោ អយក្ខតោ អាពាជក្ខតោ

---

១ ឱ. ម. ឧទាហុសទ្ធា ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. សា ។ ៣ ឱ. ម. អយំ ខោ
 បន ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ មាគណ្ឌិយសូត្រ គាថាសម្រាប់បុថុជ្ជន

ទទួលហើយក៏ស្ងៀកដណ្តាប់ លុះដណ្តាប់ហើយ បញ្ចេញវាចាជាគ្រឿង
 រីករាយរបស់ខ្លួនថា យីអើ សំពត់សស្អាត ល្អបរិសុទ្ធ ឥតមានមន្ទិល
 មែន ដោយជឿតាមបុគ្គលមានភ្នែកភ្នំ (សេចក្តីនេះយ៉ាងណា) ។ ម្នាល
 មាគណ្ឌិយៈ ពួកបរិញ្ញាជក ជាអន្យតិរិយ សុទ្ធតែជាមនុស្សខ្វាក់ ឥត
 មានចក្ខុ មិនដឹងនូវការមិនមានរោគ មិនឃើញនូវព្រះនិព្វាន ប៉ុន្តែ
 នាំគ្នាពោលគាថានេះថា លាភទាំងឡាយ មានការមិនមានរោគ ដ៏
 ប្រសើរបំផុត ព្រះនិព្វាន ជាសុខដ៏ឧត្តម ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ គាថា
 នេះ ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយជាន់ដើម បានពោលហើយថា
 លាភទាំងឡាយ មានការមិនមានរោគ ដ៏ប្រសើរបំផុត
 ព្រះនិព្វាន ជាសុខដ៏ឧត្តម មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ក្សេម
 ក្សាន្តជាងមគ្គទាំងឡាយ សម្រាប់ដំណើរ ទៅកាន់ព្រះ
 និព្វាន ឈ្មោះអមតៈ
 ឥឡូវនេះ គាថានេះ ជាគាថាសម្រាប់បុថុជ្ជនតាមលំដាប់ ។ ម្នាល
 មាគណ្ឌិយៈ កាយនេះជារោគ ជាបូស ជាកូនសរ ជាទុក្ខ ជាអាពាធ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សោ ភ្នំ ឥមំ កាយំ រោគក្ខតំ កណ្ណាក្ខតំ សល្លក្ខតំ
 អយក្ខតំ អាពាធក្ខតំ ឥទន្តំ កោ កោតម អាពោក្យំ
 ឥទន្តំ និព្វានន្តិ រទេសិ ។ តំ ហិ តេ មាគណ្ណិយ
 អរិយំ ចក្កំ នត្តិ យេន ភ្នំ អរិយេន ចក្កុនា
 អាពោក្យំ ជានេយ្យាសិ និព្វានំ បស្សេយ្យាសីតិ ។

[៥០] ឯវំ បសន្នោ អហំ កោតោ កោតមស្ស
 បហោតិ មេ កវំ កោតមោ តថា ធម្មំ ទេសេតុំ
 យថាហំ អាពោក្យំ ជានេយ្យំ និព្វានំ បស្សេយ្យន្តិ ។
 សេយ្យថាបិ មាគណ្ណិយ ជច្ចន្នោ បុរិសោ^(១) ន
 បស្សេយ្យ កណ្ណាសុក្កានិ រូចានិ ន បស្សេយ្យ
 ដីលកានិ រូចានិ ន បស្សេយ្យ បីតកានិ រូចានិ
 ន បស្សេយ្យ លោហិតកានិ រូចានិ ន បស្សេយ្យ
 មញ្ជេដ្ឋិកានិ រូចានិ ន បស្សេយ្យ សមរិសមំ ន
 បស្សេយ្យ តារករូចានិ ន បស្សេយ្យ ចន្ទិមសុរិយេ ។
 តស្ស មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា ភិសក្កំ
 សល្លកត្តំ ឧបដ្ឋបេយ្យំ តស្ស សោ ភិសក្កោ
 សល្លកត្តោ ភេសជ្ជំ ករេយ្យ សោ តំ ភេសជ្ជំ អាគម្ម

១ ឱ. ម. បុរិសោ សោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

អ្នកពោលនូវកាយដែលជារោគ ជាបូស ជាកូនសរ ជាទុក្ខ ជាអាពាធ
នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន នេះឈ្មោះថា ការមិនមានរោគ នេះ
ឈ្មោះថា ព្រះនិព្វានដូច្នោះវិញ ។ ម្នាលមាគណ្ណិយៈ អ្នកត្រូវដឹងនូវការមិន
មានរោគ ត្រូវឃើញនូវព្រះនិព្វានដោយចក្ក^(១) ដ៏ប្រសើរណា ចក្កដ៏
ប្រសើរនោះ របស់អ្នកមិនមានទេ ។

[៥០] យ៉ាងហ្នឹងមែនហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គជ្រះថ្លាចំពោះព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
ហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដឹង នូវការមិនមានរោគ យល់នូវព្រះនិព្វាន
ដោយឧបាយណា សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សំដែងធម៌ដោយឧបាយ
នោះដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ ម្នាលមាគណ្ណិយៈ ដូចបុរសខ្វាក់ពីកំណើត បុរស
នោះមិនឃើញរូបពណ៌ខ្មៅនិងស មិនឃើញរូបពណ៌ខៀវ មិនឃើញ
រូបពណ៌លឿង មិនឃើញរូបពណ៌ក្រហម មិនឃើញរូបពណ៌ហង្សបាទ
មិនឃើញទីស្មើនិងមិនស្មើ មិនឃើញរូបផ្កាយទាំងឡាយ មិនឃើញ
ព្រះចន្ទនិងព្រះអាទិត្យទាំងឡាយទេ ។ មិត្រអាមាត្យញាតិសាលោហិត
របស់បុរសខ្វាក់ពីកំណើតនោះ ឲ្យពេទ្យអ្នកវះកាត់ថែរក្សា ពេទ្យអ្នកវះក៏
បានផ្សំថ្នាំឲ្យបុរសនោះ បុរសខ្វាក់ពីកំណើតនោះ បានអាស្រ័យថ្នាំនោះ

១ សំដៅយកវិបស្សនាញាណ និងមគ្គញាណ ។ អដ្ឋកថា ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មាគណ្ឌិយសុត្តេ មាគណ្ឌិយារាជនា

ន ចក្ខុនិ ឧប្បាទេយ្យ ន^(១) ចក្ខុនិ វិសោទេយ្យ ។
តំ កី មញ្ញសិ មាគណ្ឌិយ ននុ សោ វេជ្ជោ
យារទេវ កិលមថស្ស វិហាតស្ស ភាគី អស្សាតិ ។
ឯវំ កោ កោតម ។ ឯវមេវ ខោ មាគណ្ឌិយ
អហាញោវ តេ ធម្មំ ទេសេយ្យំ ឥទន្តំ អាហេត្យំ
ឥទន្តំ និព្វានន្តិ សោ ត្វំ អាហេត្យំ ន ជានេយ្យាសិ
និព្វានំ ន បស្សេយ្យាសិ សោ មមស្ស កិលមថោ
សា មមស្ស វិហាសាតិ ។

[៥០] ឯវំ បសន្នោ អហំ កោតោ កោតមស្ស
បហោតិ មេ ភវំ កោតមោ តថា ធម្មំ ទេសេតុំ
យថាហំ អាហេត្យំ និព្វានំ បស្សេយ្យន្តិ ។ សេយ្យ-
ថាមិ មាគណ្ឌិយ ជច្ចន្នោ បុរិសោ សោ ន បស្សេយ្យ
កណ្ហាសុក្កានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ ដីលកានិ រូបានិ
ន បស្សេយ្យ បីតកានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ លោហិ-
តកានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ មញ្ជេដ្ឋិកានិ រូបានិ

---

១ ឱ. នសទ្វោ នត្ថិ ។

បរិព្វាជកវគ្គ មាគណ្ឌិយសូត្រ សេចក្តីអាណាធនានៃមាគណ្ឌិយបរិព្វាជក

ហើយ ក៏មិនញ៉ាំងចក្ខុទាំងពីរ ឲ្យកើតឡើង មិនញ៉ាំងចក្ខុទាំងពីរ
 ឲ្យភ្លឺឡើងវិញបាន ។ ម្ចាស់មាគណ្ឌិយៈ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះ
 ដូចម្តេច ក្រែងពេទ្យនោះ គ្រាន់តែបានចំណែកនៃសេចក្តីលំបាកកាយនិង
 ចង្អៀតចង្អល់ចិត្តទេឬ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន យ៉ាងហ្នឹងមែន
 ហើយ ។ ម្ចាស់មាគណ្ឌិយៈ បើតថាគតនឹងសំដែងធម៌ដល់អ្នកថា
 នេះជាការមិនមានរោគ នេះជាព្រះនិព្វានដូច្នោះ អ្នកក៏មិនដឹងនូវ
 ការមិនមានរោគ មិនឃើញនូវព្រះនិព្វាន សេចក្តីលំបាកនោះក៏នឹង
 មានដល់តថាគត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់នោះ ក៏នឹងមានដល់តថាគត
 មានឧបមេយ្យដូចពេទ្យវះដូច្នោះឯង ។

[៥១] យ៉ាងហ្នឹងមែនហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គជ្រះថ្លា ចំពោះព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីឃើញនូវការមិនមានរោគ និងព្រះនិព្វានដោយ
 ឧបាយណា សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សំដែងធម៌ដោយឧបាយនោះ
 ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គចុះ ។ ម្ចាស់មាគណ្ឌិយៈ ដូចបុរសខ្វាក់ពីកំណើត បុរស
 ខ្វាក់នោះ មិនឃើញរូបពណ៌ខ្មៅនិងស មិនឃើញរូបពណ៌ខៀវ មិន
 ឃើញរូបពណ៌លឿង មិនឃើញរូបពណ៌ក្រហម មិនឃើញរូបពណ៌

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ន បស្សេយ្យ សមរិសមំ ន បស្សេយ្យ
 តារក្ខចានិ ន បស្សេយ្យ ចន្ទិមសុរិយេ ។ សោ
 សុណោយ្យ ចក្កុមតោ ភាសមានស្ស ឆេកំ វត
 កោ ឱទាតំ វត្ថំ អភិរូបំ និម្មលំ សុចិទ្ធិ ។ សោ
 ឱទាតបរិយេសនំ ចរេយ្យ តមេនំ អញ្ញតរោ បុរិសោ
 តេលមសិកតេន សាហុទ្យចីវរេន វញ្ជេយ្យ ឥទន្តេ
 អម្ពោ បុរិស ឱទាតំ វត្ថំ អភិរូបំ និម្មលំ សុចិទ្ធិ ។
 សោ តំ បដិក្កណ្ណោយ្យ បដិក្កហេត្វា ចារុបេយ្យ តស្ស
 មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា ភិសក្កំ សលូកត្តំ
 ឧបដ្ឋបេយ្យំ តស្ស សោ ភិសក្កោ សលូកត្តោ ភេសដ្ឋិ
 ករេយ្យ ឧទ្ធីវិរេចនំ អដោវិរេចនំ អញ្ជនំ បច្ចញ្ជនំ
 នត្តកម្មំ ។ សោ តំ ភេសដ្ឋិ អាតម្ម ចក្ខុនិ ឧប្បាទេយ្យ
 ចក្ខុនិ វិសោទេយ្យ តស្ស សហ ចក្កុប្បាទា យោ
 អសុកស្មី^(១) តេលមសិកតេ សាហុទ្យចីវរេ ឆន្ទរាកោ
 សោ បហីយេថ តញ្ជនំ^(២) បុរិសំ អមិត្តតោបិ
 ទហោយ្យ បច្ចត្តិកតោបិ ទហោយ្យ អបិថ

១ ឱ. ម. អមុស្មី ។ ២ ឱ. ម. តញ្ជនំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ហង្សបាទ មិនឃើញទីស្មើនិងមិនស្មើ មិនឃើញរូបផ្កាយទាំងឡាយ
 មិនឃើញព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យទាំងឡាយ ។ បុរសខ្នាក់ពីកំណើត
 នោះឮបុរសមានភ្នែកភ្លឺនិយាយថា យីអើ សំពត់សស្អាតល្អបរិសុទ្ធ ឥត
 មានមន្ទិលទេ ។ បុរសខ្នាក់ពីកំណើតនោះ ក៏ដើរទៅស្វែងរកសំពត់ស
 បុរសម្នាក់យកសំពត់សាច់ក្រាស់ ដែលធ្វើដោយរោមចៀមខ្មៅ ជ្រលក់
 ដោយម្រែងលាយប្រេង មកបញ្ជាក់បុរសនោះថា នៃបុរសដ៏ចម្រើន នេះ
 ឯងជាសំពត់សល្អបរិសុទ្ធ ឥតមានមន្ទិល របស់អ្នក ។ បុរសខ្នាក់ពីកំ-
 ណើតនោះ ក៏ទទួលសំពត់នោះ យកមកស្លៀកដណ្តប់ មិត្រអាមាត្យ
 ញាតិសាលាហិតរបស់បុរសនោះ ឲ្យពេទ្យអ្នកវះថែរក្សា ពេទ្យអ្នកវះនោះ
 ក៏ធ្វើថ្នាំឲ្យបុរសនោះ គឺថ្នាំធ្វើឲ្យភ្លួត ថ្នាំបញ្ចុះ ថ្នាំបន្តក់ ថ្នាំលាង និងថ្នាំ
 ហិត ។ បុរសខ្នាក់ពីកំណើតនោះ លុះបានអាស្រ័យថ្នាំនោះហើយ ក៏
 បានញ៉ាំងចក្ខុឲ្យកើតឡើង បានញ៉ាំងចក្ខុឲ្យភ្លឺឡើងវិញ បានសេចក្តីពេញ
 ចិត្តណា ក្នុងសំពត់សាច់ក្រាស់ ដែលធ្វើដោយរោមចៀមខ្មៅ ជ្រលក់
 ដោយម្រែងលាយប្រេងឯណោះ បុរសនោះក៏លះបង់ក្នុងពេលដែលបាន
 ជាភ្នែកភ្លឺឡើងវិញ បុរសដែលមានភ្នែកភ្លឺនោះ ក៏ទុកបុរសដែលបញ្ជាក់
 នោះ ដោយភាពមិនមែនជាមិត្រផង ដោយភាពជាសឹកសត្រូវផង ឬក៏

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មាគណ្ឌិយសុត្តេ មាគណ្ឌិយារាជនា

ដីវតា វោរោមេតព្វំ មញ្ញេយ្យ ធីយវត្ថំ វត កោ អហំ
 ឥមិណា បុរិសេន តេលមសិកតេន សាហុឡ្យចីវរេន និក-
 តោ វត្តោតោ បលុទ្ធោ^(១) ឥនន្តេ អម្ពោ បុរិស ឱទាតំ វត្ថំ
 អភិរូបំ និម្មលំ សុចិទ្ឋិ ឯវមេវ ខោ មាគណ្ឌិយ អហាញេវ
 តេ ធម្មំ ទេសេយ្យំ ឥនន្តំ អាហេត្យំ ឥនន្តំ និព្វានន្តិ ។
 សោ ត្ថំ អាហេត្យំ ជានេយ្យាសិ និព្វានំ បស្សេយ្យាសិ
 តស្ស តេ សហ ចក្កប្បាទា យោ បញ្ចសូទាទា-
 នក្ខន្ធនេសុ ឆន្ទរាតោ សោ បហីយេថ អមិច តេ ឯវ-
 មស្ស ធីយវត្ថំ វត កោ អហំ ឥមិណា ចិត្តេន និកតោ
 វត្តោតោ បលុទ្ធោ^(២) អហាញូ^(៣) រូបំយេវ ឧទាទិយមាណោ
 ឧទាទិយី វេទនំយេវ ឧទាទិយមាណោ ឧទាទិយី
 សញ្ញាយេវ ឧទាទិយមាណោ ឧទាទិយី សង្ខារំយេវ^(៤)
 ឧទាទិយមាណោ ឧទាទិយី វិញ្ញាណំយេវ ឧទាទិយមា-
 ណោ ឧទាទិយី តស្ស មេ ឧទាទានប្បច្ចយា ភវោ

១-២ ឱ. បលុទ្ធោ ។ ៣ ឱ. អហំ ហិ ។ ៤ ឱ. សង្ខារេយេវ ។

បរិព្វាជកវគ្គ មាគណ្ឌិយសូត្រ សេចក្តីអារាធនានៃមាគណ្ឌិយបរិព្វាជក

គប្បីសម្គាល់ថាត្រូវសម្លាប់ចោលក៏សឹងតែបាន ដោយគិតថា ឱហ្ន៎ ខ្លួន
 អាត្មាអញត្រូវបុរសនេះ យកសំពត់ក្រាស់ដែលធ្វើដោយរោមចៀមខ្មៅ
 ជ្រលក់ដោយម្រែងលាយប្រេង មកបោកបញ្ឆោតប្រលោម អស់កាល
 យូរហើយថា នៃបុរសដ៏ចម្រើន នេះសំពត់សស្អាតល្អបរិសុទ្ធ ឥតមាន
 មន្ទិល របស់អ្នក (សេចក្តីនេះយ៉ាងណាមិញ) ម្ចាស់មាគណ្ឌិយៈ
 តថាគតបើនឹងសំដែងធម៌ដល់អ្នកថា នេះជាការមិនមានរោគ នេះជា
 ព្រះនិព្វាន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ អ្នកគប្បីដឹងការមិនមានរោគ ឃើញ
 នូវព្រះនិព្វាន ឆន្ទរាគណា ក្នុងឧបាទានក្ខន្ធទាំង ៥ ឆន្ទរាគនោះ អ្នក
 លះបង់ក្នុងពេលដែលចក្ខុកើតឡើងដល់អ្នក មួយទៀត អ្នកត្រូវមាន
 សេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ឱហ្ន៎ ចិត្តនេះបោកបញ្ឆោតប្រលោមអាត្មាអញ
 អស់កាលយូរមកហើយ បានជាអាត្មាអញកាលដែលប្រកាន់ ក៏ប្រកាន់
 ចំពោះរូបហ្នឹងឯង កាលដែលប្រកាន់ ក៏ប្រកាន់ចំពោះវេទនាហ្នឹងឯង
 កាលដែលប្រកាន់ ក៏ប្រកាន់ចំពោះសញ្ញាហ្នឹងឯង កាលដែលប្រកាន់
 ក៏ប្រកាន់ចំពោះសង្ខារហ្នឹងឯង កាលដែលប្រកាន់ ក៏ប្រកាន់ចំពោះ
 វិញ្ញាណហ្នឹងឯង ភពកើតឡើងដល់អាត្មាអញនោះ ព្រោះមានឧបាទាន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កវប្បច្ចយា	ជាតិ	ជាតិប្បច្ចយា	ជរាមរណំ
សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សចាយាសា		សម្ពុទ្ធិ	ឯវ-
មេតស្ស	កេវលស្ស	ទុក្ខក្ខន្ធស្ស	សមុទយោ
ហោតីតិ	។		

[៥២] ឯវំ បសន្នោ អហំ កោតោ កោតមស្ស
 បហោតិ មេ កវំ កោតមោ តថា ធម្មំ ទេសេតុំ យថាហំ
 ឥមម្ហា អាសនា អនន្នោ វុដ្ឋហោយ្យន្តិ ។ តេនហិ ត្វំ
 មាតណ្ហិយ សប្បុរិសេ កដេយ្យាសិ យតោ ខោ ត្វំ
 មាតណ្ហិយ សប្បុរិសេ កដេស្សសិ តតោ ត្វំ មាតណ្ហិយ
 សទ្ធម្មំ សោស្សសិ យតោ ខោ ត្វំ មាតណ្ហិយ សទ្ធម្មំ
 សោស្សសិ តតោ ត្វំ មាតណ្ហិយ ធម្មានុធម្មំ
 បដិបទ្ធិស្សសិ យតោ ខោ ត្វំ មាតណ្ហិយ ធម្មានុធម្មំ
 បដិបទ្ធិស្សសិ តតោ ត្វំ មាតណ្ហិយ សាមំយេវ
 ញស្សសិ សាមំ ទក្ខិស្សសិ^(១) ឥមេ ពោតា កណ្ហា
 សល្លា ឥធិ ពោតា កណ្ហា សល្លា អបរិសេសា ជិវុដ្ឋន្តិ
 តស្ស មេ ឧទានាននិពោតា កវនិពោតា កវនិពោតា

---

១ ឱ. ទក្ខិសិ ។ ម. វក្ខិស្សសិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ជាបច្ច័យ ជាតិកើតឡើងព្រោះមានភពជាបច្ច័យ ជរាមរណៈ សេចក្តី
សោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្សនិងសេចក្តីខ្លោចផ្សាចិត្ត កើតឡើង
ព្រោះមានជាតិជាបច្ច័យ ការដែលកើតឡើងនៃទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែង
កើតឡើងដោយប្រការយ៉ាងនេះ ។

[៥២] ខ្ញុំព្រះអង្គជ្រះថ្លា ចំពោះព្រះគោតមដ៏ចម្រើនយ៉ាងនេះ ខ្ញុំ
ព្រះអង្គលែងខ្ញាក់ គប្បីក្រោកអំពីអាសនៈនេះបាន យ៉ាងណា សូម
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សំដែងធម៌យ៉ាងនោះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គចុះ ។ ម្នាល
មាគណ្ណិយៈ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកសេពគប់នឹងពួកសប្បុរស ម្នាលមាគណ្ណិយៈ
កាលណា អ្នកសេពគប់នឹងពួកសប្បុរសហើយ ម្នាលមាគណ្ណិយៈ កាល
នោះ អ្នកនឹងបានស្តាប់នូវព្រះសទ្ធម្ម ម្នាលមាគណ្ណិយៈ កាលណា អ្នក
ស្តាប់ព្រះសទ្ធម្មហើយ ម្នាលមាគណ្ណិយៈ កាលនោះ អ្នកនឹងបាន
ប្រតិបត្តិនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ម្នាលមាគណ្ណិយៈ កាលណា អ្នកប្រតិបត្តិ
នូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ហើយ ម្នាលមាគណ្ណិយៈ កាលនោះ អ្នកនឹងដឹង
ដោយខ្លួនឯង ឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯងថា នេះជារោគ នេះជាបូស
នេះជាកូនសរ រោគបូសនិងកូនសរ រមែងរលត់ទៅឥតមានសេសសល់
ក្នុងទីនេះ ការរលត់ទៅនៃភពរបស់អាត្មាអញនោះ ព្រោះរលត់ឧបាទាន

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មាគណ្ឌិយសុត្តេ ធម្មទេសនាបសំសា

ជាតិនិរោធា   ជាតិនិរោធា   ជរាមរណំ   សោកបរិ-
 ទេវទុក្ខទោមនស្សបាយាសា   និរុជ្ឈន្តិ   វរមេតស្ស
 កេវលស្ស   ទុក្ខក្ខន្ធស្ស   និរោធា   ហោតីតិ   ។

[៥៣]   វរំ   រុត្តេ   មាគណ្ឌិយោ   បរិព្វាជកោ   ភកវន្តំ
 ឯតទរោច   អភិក្កន្តំ   កោ   កោតម   អភិក្កន្តំ   កោ
 កោតម   សេយ្យថាបិ   កោ   កោតម   និក្កន្តិទ្តំ   វា
 ឧក្កន្តេយ្យ   បដិច្ចន្តំ   វា   វិរេយ្យ   មុទ្ធស្ស   វា   មក្កំ
 អាចិក្ខេយ្យ   អន្ធការេ   វា   តេលប្បជ្ជោតំ   ជារេយ្យ
 ចក្កមន្តោ   រូបាទិ   ទក្ខន្តិទ្តិ   វរមេវ   កោតា   កោតមេន
 អនេកបរិយាយេន   ធម្មោ   បកាសិតោ   ឯសាហំ   ភកវន្តំ
 កោតមំ   សរណំ   កច្ឆាមិ   ធម្មញ្ច   ភិក្ខុសង្ឃញ្ច
 លកេយ្យាហំ   កោតោ   កោតមស្ស   សន្តិកេ   បព្វជ្ជំ
 លកេយ្យំ   ឧបសម្បទន្តិ   ។   យោ   ខោ   មាគណ្ឌិយ

បរិញ្ញាជកវគ្គ មាគណ្ឌិយសូត្រ ការពោលសរសើរព្រះធម្មទេសនា

ការរលត់ទៅនៃជាតិ ព្រោះរលត់ភព ជរាមរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តី
ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស និងសេចក្តីខ្លោចផ្សាចិត្ត រលត់ទៅ
ព្រោះរលត់ជាតិ ការរលត់ទៅនៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានដោយ
ប្រការយ៉ាងនេះ ។

[៥៣] កាលដែលព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ មាគណ្ឌិយ-
បរិញ្ញាជក ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់
បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ធម៌ដែលព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ប្រកាសហើយ
ដោយអនេកបរិយាយយ៉ាងនេះ (ភ្លឺច្បាស់ណាស់) ដូចជាគេផ្លាវរបស់
ដែលផ្តាប់ ឬដូចជាគេបើកបង្ហាញរបស់ដែលបិទបាំងទុក ឬប្រាប់ផ្លូវដល់
មនុស្សវង្វេងទិស ពុំនោះសោត ដូចជាទ្រាលប្រទីបបំភ្លឺក្នុងទីងងឹត
ដោយគិតថា មនុស្សដែលមានភ្នែកភ្លឺ រមែងមើលឃើញរូបទាំងឡាយ
ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ សូមដល់នូវព្រះគោតមដ៏ចម្រើនផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុ-
សង្ឃផង ជាសរណៈ ខ្ញុំព្រះអង្គគួរបានបព្វជ្ជា គួរបានឧបសម្បទាក្នុង
សំណាក់ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ។ ម្នាលមាគណ្ឌិយៈ បុគ្គលណាធ្លាប់

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អញ្ញតិវិញ្ញយបុញ្ញោ ឥមស្មី ធម្មវិនយេ អាកដ្ឋតិ បព្វដ្ឋំ
 អាកដ្ឋតិ ឧបសម្បទំ សោ ចត្តារោ មាសេ បរិវេសតិ
 ចតុដ្ឋំ មាសានំ អច្ចយេន អារទ្ធិចិត្តា ភិក្ខុ បញ្ចាដេន្តិ
 ឧបសម្បទេន្តិ ភិក្ខុកាវាយ អបិច មេត្ត បុគ្គលវេមត្តតា
 វិទិតាតិ ។ សចេ ភន្តេ អញ្ញតិវិញ្ញយបុញ្ញោ ឥមស្មី
 ធម្មវិនយេ អាកដ្ឋតា បព្វដ្ឋំ អាកដ្ឋតា ឧបសម្បទំ
 ចត្តារោ មាសេ បរិវេសន្តិ ចតុដ្ឋំ មាសានំ អច្ចយេន
 អារទ្ធិចិត្តា ភិក្ខុ បញ្ចាដេន្តិ ឧបសម្បទេន្តិ អហំ
 ចត្តារិ វស្សានិ បរិវេសិស្សាមិ ចតុដ្ឋំ វស្សានំ អច្ចយេន
 អារទ្ធិចិត្តា ភិក្ខុ បញ្ចាដេន្តិ ឧបសម្បទេន្តិ ភិក្ខុ-
 កាវាយាតិ ។ អលត្ត ខោ មាគណ្ហិយោ បរិញ្ញាជកោ
 ភកវតោ សន្តិកេ បព្វដ្ឋំ អលត្ត ឧបសម្បទំ ។
 អចិរ្យបសម្បន្នោ ខោ បនាយស្នា មាគណ្ហិយោ ឯកោ
 រូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហារន្នោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ជាអន្យតិរិយមកពីមុន ប្រាថ្នាបព្វជ្ជា ប្រាថ្នាឧបសម្បទាក្នុងធម្មវិន័យនេះ
 បុគ្គលនោះ ត្រូវនៅបរិវាសអស់ ៤ ខែសិន លុះកន្លង ៤ ខែហើយ ពួក
 ភិក្ខុដែលមានចិត្តប្រារព្ធហើយ ឲ្យបព្វជ្ជា ឧបសម្បទា ដើម្បីភាពជាភិក្ខុ
 បាន មួយទៀត បែបភាពរបស់បុគ្គលផ្សេងគ្នា (ការដែលនៅបរិវាសឬមិន
 នៅបរិវាស) ក្នុងដំណើរនេះ តថាគតដឹងច្បាស់ហើយ ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើបុគ្គលធ្លាប់ជាអន្យតិរិយមកពីមុន ប្រាថ្នាបព្វជ្ជា
 ប្រាថ្នាឧបសម្បទាក្នុងធម្មវិន័យនេះ ត្រូវនៅបរិវាសឲ្យអស់ ៤ ខែសិន លុះ
 កន្លង ៤ ខែហើយ ពួកភិក្ខុដែលមានចិត្តប្រារព្ធហើយ ឲ្យបព្វជ្ជា ឧប-
 សម្បទាបាន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងនៅបរិវាសឲ្យអស់ ៤ ឆ្នាំ លុះកន្លង ៤ ឆ្នាំ
 ហើយ សូមឲ្យភិក្ខុដែលមានចិត្តប្រារព្ធហើយ ឲ្យបព្វជ្ជា ឧបសម្បទា
 ដើម្បីភាពជាភិក្ខុចុះ ។ មាគណ្ណិយបរិញ្ញាជក បាននូវបព្វជ្ជា បាននូវ
 ឧបសម្បទា ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ ។ លុះមាគណ្ណិយៈមាន
 អាយុ ឧបសម្បទាហើយមិនយូរប៉ុន្មាន ក៏ចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង
 ជាអ្នកមិនប្រមាទព្យាយាមដុតកម្ដៅកិលេស បញ្ជូនចិត្តទៅកាន់ព្រះនិព្វាន

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មាគណ្ឌិយសុត្តំ មាគណ្ឌិយោ អរហត្តប្បត្តោ

នចិរស្សេវ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អការស្មា
 អនការិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ
 ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ
 វិហាសិ ទីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ
 ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ អព្ពញ្ញាសិ ។
 អញ្ញតោ ខោ បនាយស្មា មាគណ្ឌិយោ អរហតំ
 អហោសីតិ ។

មាគណ្ឌិយសុត្តំ បញ្ចមំ និដ្ឋិតំ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ មាគណ្ឌិយសូត្រ មាគណ្ឌិយភិក្ខុបានសម្រេចព្រះអរហត្ត

មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ននូវគុណវិសេសដ៏ប្រសើរ ដ៏ជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយៈ ដែល
 ពួកកុលបុត្រចេញចាកផ្ទះដោយប្រពៃ ហើយបួសក្នុងភេទនៃបុគ្គលមិន
 មានផ្ទះ ដើម្បីសេចក្តីត្រូវការហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ បានដឹងច្បាស់ថា
 ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌បាននៅចប់ហើយ កិច្ចដែលគួរធ្វើបាន
 ធ្វើស្រេចហើយ កិច្ចដទៃដើម្បីកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បណ្តា
 ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ មាគណ្ឌិយៈ មានអាយុ ក៏បានជាព្រះអរហន្ត
 មួយអង្គដែរ ។

ចប់ មាគណ្ឌិយសូត្រទី ៥ ។

ឆដ្ឋំ សន្និកសុត្តំ

[៥៤] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
កោសម្ពិយំ វិហារតិ យោសិតារាមេ ។ តេន ខោ បន
សមយេន សន្និកោ បរិព្វាជកោ បិលក្ខតុហាយំ
បដិវសតិ មហតិយា បរិព្វាជកបរិសាយ សន្និ
បញ្ចមត្តេហិ បរិព្វាជកសតេហិ ។ អថខោ អាយស្មា
អានន្ទោ សាយណ្ណាសមយំ បដិសល្លាតា វុដ្ឋិតោ
ភិក្ខុ អាមន្តេសិ អាយាមារុសោ យេន ទេវកជ-
សោញោ តេនុបសន្តិមិស្សាម កុហានស្សនាយាតិ ។
ឯវមារុសោតិ ខោ តេ ភិក្ខុ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស
បច្ចុស្សោសុំ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ
សម្ពហុលេហិ ភិក្ខុហិ សន្និ យេន ទេវកជសោញោ
តេនុបសន្តិមិ ។ តេន ខោ បន សមយេន សន្និកោ
បរិព្វាជកោ មហតិយា បរិព្វាជកបរិសាយ សន្និ
និសិដ្ឋោ ហោតិ ឧដ្ឋានិយា ឧច្ចាសន្ធមហាសន្ធាយ^(១)
អនេកវិហិតំ តិរច្ឆានកមំ កថេន្តិយា សេយ្យថីទំ រាជ-
កមំ ចោរកមំ មហាមត្តកមំ សេនាកមំ ភយកមំ

---

១ ឱ. ឧច្ចាសន្ធាយ មហាសន្ធាយ ។

សន្ទកសូត្រ ទី ៦

[៥៤] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងយោសិតារាម ជិតក្រុងកោសម្ពី ។ សម័យនោះ
ឯង មានបរិព្វាជកម្នាក់ឈ្មោះសន្ទកៈ អាស្រ័យនៅក្នុងបិលក្ខុគុហា^១ ជា
មួយនឹងបរិព្វាជកបរិស័ទជាច្រើន ចំនួន ៥០០ នាក់ ។ គ្រានោះ ព្រះ
អានន្ទមានអាយុ ចេញអំពីទីស្ងប់ស្ងាត់ ក្នុងសាយណ្តាសម័យ ហើយ
បបួលភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ មកយើងនឹងចូលទៅ
ឯត្រពាំងឈ្មោះទេវកដៈ (ត្រពាំងទឹកដែលភ្លៀងច្រោះ) ដើម្បីមើល
គុហា ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ទទួលថេរវាចា របស់ព្រះអានន្ទមានអាយុ
ថា ករុណា អាវុសោ ។ លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ចូលទៅ
ឯត្រពាំងទេវកដៈ ជាមួយនឹងពួកភិក្ខុច្រើនរូប ។ ចួនជាពេលនោះ
សន្ទកបរិព្វាជក អង្គុយជាមួយនឹងបរិព្វាជកបរិស័ទជាច្រើន ដែល
កំពុងនិយាយតិរច្ឆានកថា ច្រើនបែបច្រើនស្ថាន ដោយសំឡេងហើរ
សំឡេងខ្លាំង ទ្រហឹងអីងកង គឺនិយាយអំពីស្តេច និយាយអំពីចោរ
និយាយអំពីមហាមាត្យ និយាយអំពីសេនាទាហាន និយាយអំពីភ័យ

---

១ គុហានេះ មានដើមលៀប ដុះនៅក្បែរមាត់ទ្វារ បានជាឲ្យឈ្មោះថា បិលក្ខុគុហា ។
អដ្ឋកថា ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស សន្ទកសុត្ត តិរច្ឆានកថា

យុទ្ធកថំ   អន្ទកថំ   ចានកថំ^(១)   សយនកថំ   មាលា-
កថំ   កន្ទកថំ   ញាតិកថំ   យានកថំ   តាមកថំ
និកមកថំ   នករកថំ   ជនបទកថំ   ឥត្តិកថំ   ស្សកថំ
វិសិខាកថំ   កុម្មជ្ជានកថំ   កុម្មទាសីកថំ^(២)   បុព្វ-
បេតកថំ   ធានត្តកថំ   លោកក្លាយិកំ   សមុទ្ធក្លា-
យិកំ   ឥតិកវាភវកថំ   ឥតិ   វា   ។   អន្ទសា   ខោ
សន្ទកោ   បរិព្វាជកោ   អាយស្មន្តំ   អានន្តំ   ទូរតោ   វ
អាភច្ឆន្តំ   ទិស្វាន   សកំ   បរិសំ   សណ្ណាបេសិ
អប្បសទ្ធា   កោន្តោ   ហោន្តុ   មា   កោន្តោ   សទ្ធមកត្ត
អយំ   សមណស្ស   កោតមស្ស   សាវកោ   អាភច្ឆតិ
សមណោ   អានន្តោ   យាវតា   ខោ   បទ   សមណស្ស
កោតមស្ស   សាវកា   កោសម្ពិយំ   បដិវសន្តិ

១ ឱ. ម. ឯត្តន្តរេ វត្តកថន្តិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. កុម្មទាសិកថន្តិ ន ទិស្សតិ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ សន្ទកសូត្រ តិរច្ឆានកថា

(និងសត្វសាហាវជាដើម)   និយាយអំពីចម្បាំង   និយាយអំពីបាយ
និយាយអំពីទឹក   និយាយអំពីទីដេក   និយាយអំពីផ្កាកម្រង   និយាយ
អំពីគ្រឿងក្រអូប   និយាយអំពីញាតិ   និយាយអំពីឃាន   និយាយអំពីស្រុក
និយាយអំពីនិគម   និយាយអំពីក្រុង   និយាយអំពីជនបទ   និយាយអំពី
ស្ត្រី   និយាយអំពីមនុស្សភ្ញៀវក្លា   និយាយអំពីច្រករហក   និយាយអំពីទី
កំពង់ទឹក   និយាយអំពីកុម្មទាសី   និយាយអំពីញាតិ   ដែលស្លាប់ទៅ
កាន់បរលោក   និយាយអំពីរឿងផ្សេង ៗ   ដែលឥតប្រយោជន៍   និយាយ
អំពីលោក   (លទ្ធិកុហកក្នុងលោក)   និយាយអំពីសមុទ្រ   និយាយអំពីភវៈ
និងអភវៈ^(១)   ដែលជាហេតុឥតប្រយោជន៍ដូច្នោះខ្លះ ៗ ។   សន្ទកបរិញ្ញាជក
ក៏បានឃើញព្រះអានន្ទ   មានអាយុ   កំពុងនិមន្តមកអំពីចម្ងាយ   លុះ
ឃើញហើយក៏បញ្ឈប់បរិស័ទរបស់ខ្លួនថា   អ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ   ចូរ
និយាយតិច ៗ   អ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ   កុំមាត់ឡើយ   (ដ្បិត)   សមណៈ
ឈ្មោះអានន្ទនេះ   ជាសាវ័ករបស់ព្រះសមណគោតមមកឥឡូវនេះ   ក៏ពួក
សាវ័កណារបស់ព្រះសមណគោតម   ដែលអាស្រ័យនៅក្នុងក្រុងកោសម្ពី

---

១ ភវៈ គឺសស្សតទិដ្ឋិ អភវៈ គឺឧច្ឆេទទិដ្ឋិ មួយយ៉ាងទៀត ភវៈគឺសេចក្តីចម្រើន អភវៈគឺ
សេចក្តីសាបសូន្យ ឬ ភវៈ គឺសេចក្តីសុខក្នុងកាម អភវៈ គឺសេចក្តីព្យាយាម ធ្វើខ្លួនឲ្យលំបាក
ឥតប្រយោជន៍ ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អយន្តេសំ^(១)   អញ្ញតរោ   សមណោ   អានន្ទោ
 អប្បសទ្ធកាមា   ខោ   បន   តេ   អាយស្មន្តោ   អប្ប-
 សទ្ធវិជីតា   អប្បសទ្ធស្ស   វណ្ណវាទិនោ   អប្បេវ   ឆាម
 អប្បសទ្ធិ   បរិសំ   វិទិត្វា   ឧបសង្កមិតព្វំ   មញ្ញេយ្យាតិ   ។
 អថខោ   តេ   បរិព្វាជកោ   តុណ្ហិ   អហោសុំ   ។   អថខោ
 អាយស្មា   អានន្ទោ   យេន   ករំ   សន្ទកោ   បរិព្វាជកោ
 តេនុបសង្កមិ   ។   អថខោ   បន   សន្ទកោ^(២)
 បរិព្វាជកោ   អាយស្មន្តំ   អានន្តំ   ឯតទរោច   ឯតុ
 ខោ   ករំ   អានន្ទោ   ស្វាគតំ^(៣)   កោតោ   អានន្ទស្ស
 ចិរស្សំ   ខោ   ករំ   អានន្ទោ   ឥមំ   បរិយាយមកាសិ
 យទិទំ   ឥធាកមនាយ   និសីទតុ   ករំ   អានន្ទោ   ឥទមា-
 សនំ   បញ្ញត្តនិ   ។   និសីទិ   ខោ   អាយស្មា   អានន្ទោ
 បញ្ញត្តេ   អាសនេ   ។   សន្ទកោបិ   ខោ   បរិព្វាជកោ
 អញ្ញតរំ   ជីចំ   អាសនំ   កហោត្វា   ឯកមន្តំ   និសីទិ   ។

១ ឱ. ម. អយំ តេសំ ។ ២ ឱ. ម. អថខោ សន្ទកោ ។ ៣ ឱ. សាគតំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បណ្ណាសាវ័កទាំងនោះ អានន្ទនេះឯង លោកជាសមណៈមួយអង្គដែរ
 ឯពួកលោកមានអាយុទាំងនោះ ចូលចិត្តតែសំឡេងតិច ។ និយាយសរ-
 សើរតែសំឡេងតិច ។ ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គមានសំឡេងតិច បានទូន្មាន
 ហើយ ធ្វើដូចម្តេច ឲ្យព្រះអានន្ទជ្រាបច្បាស់ថា បរិស័ទមានសំឡេង
 តិចហើយសំគាល់ថាគួរនិមន្តចូលមក ។ គ្រានោះ ពួកបរិព្វាជកទាំង
 នោះក៏នាំគ្នាស្ងៀម ។ ពេលនោះឯង ព្រះអានន្ទមានអាយុ និងមន្តចូល
 ទៅត្រង់កន្លែងដែលសន្ទកបរិព្វាជកនៅ ។ គ្រានោះ សន្ទកបរិព្វាជក
 និយាយពាក្យនេះ នឹងព្រះអានន្ទមានអាយុថា ព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ចូរ
 និងមន្តមកចុះ ព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន និងមន្តមកស្រួលហើយ ព្រះអានន្ទដ៏
 ចម្រើន ខានធ្វើដំណើរដើម្បីមកក្នុងទីនេះយូរណាស់ហើយ សូមព្រះអានន្ទ
 ដ៏ចម្រើននិមន្តគង់ចុះ នេះអាសនៈដែលយើងក្រាលទុក ។ ព្រះអានន្ទ
 មានអាយុ ក៏គង់លើអាសនៈដែលពួកបរិព្វាជកក្រាលទុក ។ ចំណែក
 សន្ទកបរិព្វាជក កាន់យកអាសនៈទាបមួយ អង្គយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

បរិញ្ញាដកវគ្គស្ស សន្និកសុត្តេ ធម្មិកថា

[៥៥]   ឯកមន្តំ   និសិទ្ធី   ខោ   សន្និកំ
 បរិញ្ញាដកំ   អាយស្មា   អានន្ទោ   ឯតទរោច   កាយ
 នុត្ត   សន្និក   ឯតរហិ   កថាយ   សន្និសិទ្ធា   កា   ច
 បន   រោ   អន្តរាកថា   វិប្បកតាតិ   ។   តិដ្ឋតេសា   កោ
 អានន្ទ   កថា   យាយ   មយំ   ឯតរហិ   កថាយ
 សន្និសិទ្ធា   នេសា   កោតោ   អានន្ទស្ស   កថា   ទុល្លកា
 ភវិស្សតិ   បច្ឆាបិ   សវនាយ   សាធុ   វត   ភវន្តំយេវ
 អានន្ទំ   បដិកាតុ   សកេ   អាចរិយកេ   ធម្មិ-
 កថាតិ   ។   តេនហិ   សន្និក   សុណាហិ   សាធុកំ
 មនសិករោហិ   កាសិស្សាមីតិ   ។   ឯវំ   កោតិ   ខោ
 សន្និកោ   បរិញ្ញាដកោ   អាយស្មតោ   អានន្ទស្ស
 បច្ឆស្សោសិ   ។   អាយស្មា   អានន្ទោ   ឯតទរោច
 ចត្តារោមេ   សន្និក   តេន   ភកវតា   ជានតា   បស្សតា
 អរហតា   សម្មាសម្ពុទ្ធន   អព្រហ្មចរិយវាសា   អក្ខតា

បរិព្វាជកវគ្គ សន្ទកសូត្រ ធម្មិកថា

[៥៥] លុះសន្ទកបរិព្វាជក អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះអានន្ទ
មានអាយុ បានសួរដូច្នោះថា ម្ចាស់សន្ទកៈ ចុះអម្បាញ់មិញ ពួកអ្នក
អង្គុយប្រជុំគ្នា និយាយអំពីរឿងរ៉ាវដូចម្តេច ចុះពាក្យជាចន្លោះ (អំពី
គុណធម៌) ដូចម្តេច ដែលពួកអ្នកនិយាយមិនទាន់ចប់ ។ សន្ទកបរិព្វា-
ជក តបថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលពួកយើងអង្គុយប្រជុំគ្នា
និយាយក្នុងកាលអម្បាញ់មិញ ចូរលើកទុកសិនចុះ ព្រោះពាក្យនុ៎ះ ព្រះ
អានន្ទដ៏ចម្រើន មិនបានជាសល់ក្រទេ ចាំស្តាប់ក្នុងកាលខាងក្រោយក៏
បាន សូមឲ្យតែព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន សំដែងធម្មិកថាក្នុងលទ្ធិអាចារ្យរបស់
ខ្លួនឲ្យទាន ។ ព្រះអានន្ទតបថា ម្ចាស់សន្ទកៈ បើដូច្នោះ អ្នកចូរចាំស្តាប់
ចុះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ អាត្មានឹងសំដែង ។ សន្ទកបរិព្វា-
ជក ទទួលតបថេរវាចារបស់ព្រះអានន្ទមានអាយុថា ព្រះករុណាលោក
ដ៏ចម្រើន ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានពោលពាក្យនុ៎ះថា ម្ចាស់សន្ទកៈ
ព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញ
ច្បាស់ បានសំដែងអព្រហ្មចរិយវាសៈ គឺការមិនប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ចត្តារិ ច អនស្សាសិកានិ ព្រហ្មចរិយានិ អក្ខាតានិ
 យត្ត វិញ្ញ បុរិសោ សសក្កំ^(១) ព្រហ្មចរិយំ ន
 វសេយ្យ វសន្តោ ច ឆារាធម្មយ្យ^(២) ញាយំ ធម្មំ
 កុសលន្តិ ។ កតមេ បន តេ^(៣) អានន្ទ តេន
 ភកវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន
 ចត្តារោ អព្រហ្មចរិយវាសា អក្ខាតា យត្ត វិញ្ញ
 បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ ន វសេយ្យ វសន្តោ
 ច ឆារាធម្មយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលន្តិ ។

[៥៦] ឥធិ សន្ទក ឯកច្ចោ សត្តា ឯវវាដី

ហោតិ ឯវវាដី នត្តិ ទិដ្ឋំ នត្តិ យិដ្ឋំ នត្តិ ហុតំ
 នត្តិ សុកដទុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិចារកោ នត្តិ
 អយំ លោកោ នត្តិ បរោ លោកោ នត្តិ មាតា នត្តិ
 បិតា នត្តិ សត្តា ឱបចាតិកា នត្តិ លោកេ សមណ-

---

១ ម. សំសក្កំ ។ ២ ឱ. វសន្តោ វា ន អារាធម្មយ្យាតិ បាហា ទិស្សន្តិ ។ ៣ ឱ.
 ម. តេ តោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ធម៌ ៤ ប្រការនេះផង បានសំដែងអនស្សាសិកព្រហ្មចរិយៈ គឺព្រហ្មចរិយ-
 ធម៌មិនមានទំនងស្រួល ៤ ប្រការផង ដែលជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញាបុរស លែង
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត ក៏មិន
 បានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។ សន្ទកបរិញ្ញាជកស្ករ
 ថា បពិត្រព្រះអានន្ទ ចុះព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ
 ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែងអព្រហ្មចរិយវាសៈ ៤
 ប្រការ ដែលជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញាបុរស លែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដោយ
 ដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបានត្រេកអរនឹងកុសលដែល
 ខ្លួនគប្បីដឹងនោះ តើដូចម្តេចខ្លះ ។

[៥៦] ព្រះអានន្ទឆ្លើយតបថា ម្ចាស់សន្ទកៈ ក្នុងលោកនេះ មាន
 គ្រូខ្លះ តែងនិយាយយ៉ាងនេះ យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា ទានដែលបុគ្គល
 ឲ្យហើយមិនមានផល ការបូជាធំមិនមានផល ការបូជាតូចមិនមានផល
 ផលវិបាករបស់កម្មដែលសត្វធ្វើល្អនិងធ្វើអាក្រក់មិនមានផល លោកនេះមិន
 មាន លោកខាងមុខមិនមាន ការប្រតិបត្តិខុសឬត្រូវចំពោះមាតា ក៏មិន
 មានផល (នៃបុណ្យបាប) ការប្រតិបត្តិខុសឬត្រូវចំពោះបិតា មិនមាន
 ផល (នៃបុណ្យបាប) សត្វជាឱបបាតិកៈកំណើតមិនមាន ពួកសមណៈនិង

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស សន្ទកសុត្តេ វាទទិដ្ឋិកថា

ព្រាហ្មណា សម្មត្តតា សម្មាបដិបន្នា យេ ឥមញ្ច
 លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
 បវេទេន្តិ ចាតុម្មហាក្ខតិកោ អយំ បុរិសោ យទា
 កាលំ កកោតិ បបរី បបរីកាយំ អនុបេតិ អនុ-
 បកច្ចតិ អាចោ អាចោកាយំ អនុបេតិ អនុបកច្ចតិ
 តេដោ តេដោកាយំ អនុបេតិ អនុបកច្ចតិ វាយោ
 វាយោកាយំ អនុបេតិ អនុបកច្ចតិ អាកាសំ
 ឥន្ទ្រិយានិ សង្កមន្តិ អាសន្តិបញ្ចមា បុរិសោ មតំ
 អាទាយ កច្ចន្តិ យាវ អាឡាហនា^(១) បទានិ
 បញ្ញាយន្តិ កាចោតកានិ អដ្ឋិនិ កវន្តិ កស្មន្តា
 ហុតិយោ ទតុប្បញ្ញត្តំ យទិទំ ទានំ តេសំ តុច្ចំ
 មុសា វិលាចោ យេកេចិ អត្តិកវាទំ វទន្តិ ពាលេ
 ច បណ្ឌិតេ ច^(២) កាយស្ស ភេទា ឧច្ឆិដ្ឋន្តិ វិនស្សន្តិ
 ន ហោន្តិ បរម្មរណាតិ ។

---

១ ឱ. យាវាឡាហនា ។ ម. យាវ អាឡាហនា ។ ២ អដ្ឋកថាយំ បន ពាលោ ច
 បណ្ឌិតោ ចាតិ ទិស្សតិ ។

បរិព្វាជកវគ្គ សន្ទកសូត្រ ពោលអំពីវាទៈនិងទិដ្ឋិ

ព្រាហ្មណ៍ដែលប្រព្រឹត្តល្អ ប្រតិបត្តិល្អ ហើយធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវ
លោកនេះនិងលោកខាងមុខ ដោយបញ្ញារបស់ខ្លួន ហើយអាចសំដែង
បាន ក៏មិនមានក្នុងលោកឡើយ បុរសនេះកើតអំពីមហាកូតរូប ៤ លុះ
ធ្វើមរណកាលក្នុងវេលាណា បឋវីធាតុខាងក្នុងក៏ប្រែក្លាយទៅជាបឋវីធាតុ
ខាងក្រៅ អាបោធាតុខាងក្នុង ក៏ប្រែក្លាយទៅជាអាបោធាតុខាងក្រៅ
តេជោធាតុខាងក្នុង ក៏ប្រែក្លាយទៅជាតេជោធាតុខាងក្រៅ វាយោធាតុ
ខាងក្នុង ក៏ប្រែក្លាយទៅជាវាយោធាតុខាងក្រៅ ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ក៏
អណ្តែតត្រូវសេតទៅឯអាកាស ពួកបុរស (៤ នាក់) មានគ្រែជាគម្រប់ ៥
សែនយកបុរសស្លាប់ (នោះ) ទៅ ស្នាមជើងគឺគុណានិងទោស ក៏ប្រាកដ
នៅកំណត់ត្រឹមទីឈាបនកិច្ចប៉ុណ្ណោះ សល់នៅតែផ្ទាំងដែលមានសម្បុរ
(ប្រផេះ) ដូចជាស្លាបនៃសត្វព្រាប ឯគ្រឿងសក្ការបូជាមានផេះជាទីបំផុត
ទាននេះ ពួកមនុស្សពាលកម្លៅ បញ្ញត្តទុកមកទេ ជនទាំងឡាយណា
ពោលពាក្យថា អំពើមានទានជាដើម មានផល ពាក្យរបស់ជនទាំង
នោះជាពាក្យកុហកទេ ជនពាលក្តី ជនជាបណ្ឌិតក្តី លុះបែកធ្លាយ
រាងកាយស្លាប់ទៅហើយ រមែងដាច់សូន្យ វិនាសបាត់បង់ មិនកើតវិញ
ទៀតឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[៥៧] តត្រិ សន្ទក វិញ្ញា បុរិសោ ឥតិ
 បដិសញ្ញាក្ខតិ អយំ ខោ កវំ សត្តា ឯវំវាដី
 ឯវំទិដ្ឋិ នត្តិ ទិដ្ឋំ នត្តិ យិដ្ឋំ នត្តិ ហុតំ នត្តិ
 សុកដនុក្កដានំ កម្មានំ ផលំ វិចារកោ នត្តិ អយំ
 លោកោ នត្តិ បរោ លោកោ នត្តិ មាតា នត្តិ
 មិតា នត្តិ សត្តា ឱបចាតិកា នត្តិ លោកេ សម-
 ណាព្រាហ្មណា សម្មត្តតា សម្មាបដិបដ្ឋា យេ ឥមញ្ច
 លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
 បរេទេន្តិ ចាតុម្មហាក្ខតិកោ អយំ បុរិសោ យទា
 កាលំ ករោតិ បបរិ បបរិកាយំ អនុបេតិ
 អនុបកច្ចតិ អាចោ អាចោកាយំ អនុបេតិ អនុប-
 កច្ចតិ តេជោ តេជោកាយំ អនុបេតិ អនុបកច្ចតិ
 វាយោ វាយោកាយំ អនុបេតិ អនុបកច្ចតិ អា-
 កាសំ ឥន្ទ្រិយានិ សង្កមន្តិ អាសន្តិបញ្ចមា បុរិសា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[៥៧] ម្នាលសន្ទកៈ វិញ្ញាបុរស រមែងពិចារណាក្នុងដំណើរ
នោះដូច្នោះថា គ្រូដ៏ចម្រើននេះឯង តែងនិយាយយ៉ាងនេះ យល់ឃើញយ៉ាង
នេះថា ទានដែលបុគ្គលឲ្យហើយ មិនមានផល ការបូជាធំមិនមានផល
ការបូជាតូចមិនមានផល ផលវិបាករបស់កម្មដែលសត្វធ្វើល្អនិងធ្វើអាក្រក់
មិនមាន លោកនេះមិនមាន លោកខាងមុខមិនមាន ការប្រតិបត្តិខុស
ឬត្រូវ ចំពោះមាតា មិនមានផល ការប្រតិបត្តិខុស ឬត្រូវ ចំពោះបិតា
មិនមានផល សត្វជាឱបបាតិកៈកំណើត មិនមាន ពួកសមណៈនិង
ព្រាហ្មណ៍ដែលប្រព្រឹត្តល្អ ប្រតិបត្តិល្អ ហើយធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក
នេះ និងលោកខាងមុខ ដោយបញ្ញារបស់ខ្លួន ហើយអាចសំដែង
បាន ក៏មិនមានក្នុងលោកឡើយ បុរសនេះកើតអំពីមហាកូតរូប ៤ លុះធ្វើ
មរណកាលទៅ វេលាណា បឋវីធាតុខាងក្នុង ក៏ប្រែក្លាយទៅជាបឋវី
ធាតុខាងក្រៅ អាបោធាតុខាងក្នុង ក៏ប្រែក្លាយទៅជាអាបោធាតុខាងក្រៅ
តេជោធាតុខាងក្នុង ក៏ប្រែក្លាយទៅជាតេជោធាតុខាងក្រៅ វាយោធាតុ
ខាងក្នុង ក៏ប្រែក្លាយទៅជាវាយោធាតុខាងក្រៅ ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ
ក៏អណ្តែតត្រសែតទៅឯអាកាស ពួកបុរស (៤ នាក់) មានគ្រៃជាគម្រប់ ៥

បរិញ្ញាដកវគ្គស្ស សន្និកសុត្តេ បឋមាប្រហុចរិយវាសោ

មតំ អាទាយ កច្ចន្តិ យាវ អាឡហនា បទានិ
 បញ្ញាយន្តិ កាចោតកានិ អដ្ឋិនិ កវន្តិ កស្មន្តា
 ហុតិយោ ទត្តុប្បញ្ញត្តំ យទិទំ ទានំ តេសំ តុច្ចំ
 មុសា វិលាទោ យេកេចិ អត្តិកវាទំ វទន្តិ ពាលេ
 ច បណ្ឌិតេ ច កាយស្ស ភេទា ឧច្ឆិដ្ឋន្តិ វិនស្សន្តិ
 ន ហោន្តិ បរម្មរណាតិ ។ សចេ ឥមស្ស កោតោ
 សត្តនោ សច្ចំ វចនំ អកតេន មេ ឯត្ត កតំ
 អវុសិតេន មេ ឯត្ត វុសិតំ ឧកោបិ មយំ ឯត្ត
 សមសមា សាមញ្ញំ បត្តា យោ ចាហំ ន វទាមិ
 ឧកោបិ កាយស្ស ភេទា ឧច្ឆិដ្ឋិស្សាម វិនស្សិស្សាម
 ន ភវិស្សាម បរម្មរណាតិ ។ អតិរេកំ ខោ បទិមស្ស
 កោតោ សត្តនោ នក្តិយំ មុណ្ឌិយំ ឧក្កដិកប្បទានំ

បរិព្វាជកវគ្គ សន្ទកសូត្រ អព្រហ្មចរិយវាសៈ ទី ១

សែងយកបុរសស្លាប់ (នោះ) ទៅ ស្នាមជើងគឺគុណានិងទោស ក៏ប្រាកដ
 នៅកំណត់ត្រឹមទីឈាបនកិច្ចប៉ុណ្ណោះ សល់នៅតែឆ្អឹង ដែលមានសម្បុរ
 (ប្រដេ) ដូចជាស្លាប់នៃសត្វព្រាប ឯគ្រឿងសក្ការបូជា មានផេះជាទី
 បំផុត ទាននេះពួកមនុស្សពាលកម្លៅ បញ្ញត្តទុកមកទេ ជនទាំងឡាយ
 ណាពោលពាក្យថា អំពើមានទានជាដើមមានផល ពាក្យរបស់ជនទាំង
 នោះ ជាពាក្យកុហកទទេ ជនពាលក្តី ជនជាបណ្ឌិតក្តី លុះបែក
 ធ្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅហើយ រមែងដាច់សូន្យវិនាសបាត់បង់ មិនកើត
 វិញឡើយ ។ ថាបើពាក្យ របស់គ្រូដ៏ចម្រើននេះ ជាពាក្យពិតមែន
 សមណកម្មដែលអាត្មាអញបានធ្វើហើយក្នុងសម័យនុ៎ះ ក៏ទុកដូចជាអាត្មា
 អញមិនបានធ្វើ ព្រហ្មចរិយធម៌ដែលអាត្មាអញ បានប្រព្រឹត្តហើយក្នុង
 សម័យនុ៎ះ ក៏ទុកដូចជាអាត្មាអញមិនបានប្រព្រឹត្ត ឯយើងទាំងពីរនាក់
 ជាមនុស្សស្មើ ។ គ្នា ដល់នូវភាពស្មើគ្នាក្នុងសមណធម៌នោះ ប៉ុន្តែអាត្មា
 អញ គ្រាន់តែមិននិយាយថា យើងទាំងពីរនាក់ លុះបែកធ្លាយរាង
 កាយស្លាប់ទៅហើយ នឹងដាច់សូន្យវិនាស មិនកើតវិញឡើយ ។ ក៏
 គ្រូដ៏ចម្រើននេះ ប្រព្រឹត្តអាក្រាត កោរត្រងោល ព្យាយាមអង្គុយច្រហោង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កេសមស្សុលោចនំ   យោហំ   បុត្តសម្ពាជសយនំ
អដ្ឋវរសន្តោ   កាសិកចន្ទនំ   បច្ចុនុកោន្តោ   មាលា-
កន្ធូរិលេបនំ   ធារេន្តោ   ជាត្រុបរជតំ   សាទិយន្តោ
ឥមិនា   កោតា   សត្តារា   សមសមគតិកោ   ភរិស្សាមិ
អភិសម្បារយំ   សោហំ   កី   ជានន្តោ   កី   បស្សន្តោ
ឥមស្មី   សត្តរិ   ព្រហ្មចរិយំ   ចរិស្សាមិ   សោ   អព្រហ្ម-
ចរិយវាសោ   អយន្តិ   ឥតិ   វិទិត្តា   តស្មា   ព្រហ្មចរិយា
និព្វិជ្ជ   បក្កមតិ   ។   អយំ   ខោ   សន្ទក   តេន
ភកវតា   ជានតា   បស្សតា   អរហតា   សម្មាសម្ពុទ្ធន
បបមោ   អព្រហ្មចរិយវាសោ   អក្កាតោ   យត្ត   វិញ្ញ
បុរិសោ   សសក្កំ   ព្រហ្មចរិយំ   ន   វសេយ្យ   វសន្តោ
ច   ធារាធម្យ   ញាយំ   ធម្មំ   កុសលំ   ។
                  [៥៨]   បុន   ចបរំ   សន្ទក   ឥនេកច្ចោ   សត្តា
ឯវំវាទី   ហោតិ   ឯវំទិដ្ឋី   ករតោ   ការយតោ   ធិន្ទតោ
ឆេទាបយតោ   បចតោ   បចាបយតោ^(១)   សោចតោ

១ ឱ. ម. បាចយតោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ប្រព្រឹត្តដកសក់និងពុកមាត់ពុកចង្កា យ៉ាងតឹងលើសលុប ចំណែកអាត្មា
អញដែលអាស្រ័យនឹងទីដេក ចង្អៀតដោយកូន ប្រើប្រាស់សំពត់ដែល
បានអំពីដែនកាសិនិងខ្លឹមចន្ទន៍ ទ្រទ្រង់ផ្កាកម្រងនិងគ្រឿងក្រអូប គ្រឿង
លាបផ្សេង ។ ត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់ ក៏គង់ជាអ្នកមានគតិស្មើ ។
គ្នានឹងគ្រូដ៏ចម្រើននេះ ក្នុងលោកខាងមុខដែរ អាត្មាអញនោះឯង កាល
ដឹងអ្វី ឃើញអ្វី ទើបប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់គ្រូនេះ ការ
ប្រព្រឹត្តនោះឯង មិនមែនជាកិរិយាប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ទេ បុរសនោះ
លុះដឹងច្បាស់ ដូច្នោះហើយ ក៏នឿយណាយ ចាកព្រហ្មចរិយធម៌នោះ
ហើយចៀសចេញទៅ ។ ម្នាលសន្ទុកៈ នេះឯងឈ្មោះថា អព្រហ្មចរិយ-
វាសៈទី ១ ដែលព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់
ជ្រាបច្បាស់ឃើញច្បាស់ បានសំដែងហើយ ដែលជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញាបុរស
លែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត
ក៏មិនបានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។

[៥៨] ម្នាលសន្ទុកៈ ប្រការមួយទៀត ក្នុងលោកនេះ មានគ្រូខ្លះ
តែងនិយាយយ៉ាងនេះ យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើបាប ឬ ប្រើគេ
ឲ្យធ្វើ កាត់(អវយវៈមានដៃជាដើម) របស់អ្នកដទៃ ឬប្រើគេឲ្យកាត់
បៀតបៀនគេ ឬប្រើអ្នកដទៃ ឲ្យបៀតបៀន ធ្វើគេឲ្យសោយសោក

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស សន្ធិកសុត្តេ បឋមាប្រហុចរិយវាសោ

សោចាយតោ កិលមតោ កិលមាបយតោ ផន្ទតោ
 ផន្ទាបយតោ បាណមតិចាតាបយតោ^(១) អទិន្នំ អាទិ-
 យតោ សន្និ ទិន្ទតោ និល្លោមំ ហារតោ ឯកាការិកំ
 ករោតោ បរិបន្តោ តិដ្ឋតោ បរោទារំ កច្ចតោ មុសា
 ភណតោ ករតោ ន ករិយតិ ចាបំ ខុបរិយន្តេន
 ចេបិ ចក្កេន យោ ឥមិស្សា បបរិយា ចាលោ ឯកំ^(២)
 មំសខលំ ឯកំ^(៣) មំសបុញ្ញំ ករេយ្យ នត្ថិ តតោ-
 និទានំ ចាបំ នត្ថិ ចាបស្ស អាគមោ ទក្ខិណញ្ចេបិ^(៤)
 កង្កាយ តិរំ កច្ចេយ្យ ហនន្តោ ឃាតេន្តោ ទិន្ទន្តោ
 ឆេទាបេន្តោ បចន្តោ ចាចេន្តោ^(៥) នត្ថិ តតោនិទានំ
 ចាបំ នត្ថិ ចាបស្ស អាគមោ ខត្តរញ្ចេបិ
 កង្កាយ តិរំ កច្ចេយ្យ ទទន្តោ ទាបេន្តោ យជេន្តោ

---

១ ឱ. សោចយតោ កិលមយតោ ផន្ទតោ ផន្ទាបយតោ បាណមតិមាបយតោតិ បាវា
 ទិស្សន្តិ ។ ២-៣ ឱ. ឯក ។ ៤ ម. ទក្ខិណំ ចេបិ ។ ៥ បចាបេន្តោ ។

បរិព្វាជកវគ្គ សន្តកសូត្រ អព្រហ្មចរិយវាសៈទី ១

ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើឲ្យគេសោយសោក ធ្វើឲ្យគេឲ្យលំបាក ឬប្រើអ្នកដទៃ
 ឲ្យធ្វើឲ្យគេឲ្យលំបាក បំភ័យ ឬប្រើគេឲ្យបំភ័យ សម្លាប់សត្វ ឬប្រើគេ
 ឲ្យសម្លាប់ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ កាត់នូវទី-ត (នៃផ្ទះ) ឬនូវ
 ពួកអ្នកស្រុក ឬនូវយកទ្រព្យតែផ្ទះមួយ ឈរចាំក្បែរផ្ទះ (ដើម្បីដណ្តើម
 យកទ្រព្យ) លួចប្រពន្ធរបស់អ្នកដទៃ និយាយពាក្យកុហក កាលបើធ្វើ
 (យ៉ាងនេះ) មិនឈ្មោះថាធ្វើបាបឡើយ មួយទៀត បើបុគ្គលណា
 យកគ្រឿងចក្រមានខ្នងកង់ដ៏មុតដូចជាកាំបិតកោរ មកធ្វើសត្វទាំងឡាយ
 លើផែនដីនេះ ឲ្យមានគំនរនៃសាច់តែមួយ ឲ្យមានពំនូកនៃសាច់តែមួយ
 បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុមិនមានទេ អំពើបាបក៏មិនឲ្យផល ទោះ
 បីបុគ្គលធ្ងន់ទៅកាន់ត្រើយខាងស្តាំនៃទន្លេគង្គា ហើយសម្លាប់សត្វ ឬប្រើ
 អ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់ កាត់ (នូវអវយវៈមានដៃជាដើម) របស់អ្នកដទៃ ឬប្រើ
 គេឲ្យកាត់ បៀតបៀនគេ ឬប្រើគេឲ្យបៀតបៀន បាបដែលមានអំពើ
 នោះជាហេតុ មិនមានទេ អំពើបាប ក៏មិនឲ្យផល ទោះបីបុគ្គលធ្ងន់
 ទៅកាន់ត្រើយខាងឆ្វេងនៃទន្លេគង្គាហើយឲ្យទាន ឬប្រើគេឲ្យ ។ ឬជា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

យជាមេត្តោ នត្ថិ តតោនិទានំ បុញ្ញំ នត្ថិ បុញ្ញស្ស
 អាគមោ ទានេន ទមេន សញ្ញមេន^(១) សច្ចវដ្ឋេន
 នត្ថិ បុញ្ញំ នត្ថិ បុញ្ញស្ស អាគមោតិ ។

[៥៩] តត្រិ សន្ទក វិញ្ញូ បុរិសោ ឥតិ បដិ-
 សញ្ញកុតិ អយំ ខោ កវំ សត្តា ឯវំវាទី ឯវំទិដ្ឋិ
 ករតោ ការយតោ ធិន្ទតោ ឆេទាបយតោ បចតោ
 បចាបយតោ សោចតោ សោចាបយតោ កិលមតោ
 កិលមាបយតោ ដន្ទតោ ដន្ទាបយតោ ចាណាមតិ-
 ចាតាបយតោ អទិទ្គំ អាទិយតោ សទ្ធិំ ធិន្ទតោ
 ទិល្វោបំ ហារតោ ឯកាការិកំ កហេតោ បរិបន្តេ
 តិដ្ឋតោ បរទារំ កច្ឆតោ មុសា កណាតោ ករតោ
 ន ករិយតិ ចាបំ ខុរបរិយន្តេន ចេបិ ចក្កេន
 យោ ឥមិស្សា បបរិយា ចាណោ ឯកំ មំសខលំ
 ឯកំ មំសបុញ្ញំ ករយ្យ នត្ថិ តតោនិទានំ ចាបំ

---

១ ឱ. ម. សំយមេន ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ឬប្រើគេឲ្យបូជា បុណ្យដែលមានអំពើនោះជាហេតុមិនមានទេ អំពើបុណ្យ
មិនឲ្យផលឡើយ បុគ្គលធ្វើកុសលដោយឲ្យទាន ដោយទូន្មាននូវឥន្ទ្រិយ
ដោយសង្រួមកាយវាចា ដោយពោលពាក្យសច្ចៈ បុណ្យដែលមាន
អំពើនោះជាហេតុ មិនមានទេ អំពើបុណ្យ មិនឲ្យផលឡើយ ។

[៥៧] ម្នាលសន្ទកៈ វិញ្ញាបុរស តែងពិចារណា ក្នុងដំណើរនោះ
ដូច្នោះថា គ្រូដ៏ចម្រើននេះឯង តែងនិយាយយ៉ាងនេះ យល់ឃើញយ៉ាងនេះ
ថា បុគ្គលធ្វើបាប ឬប្រើគេឲ្យធ្វើ កាត់ (អវយវៈមានដៃជាដើម)
របស់អ្នកដទៃ ឬប្រើគេឲ្យកាត់ បៀតបៀនគេ ឬប្រើគេឲ្យបៀតបៀន
ធ្វើគេឲ្យសោយសោក ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើគេឲ្យសោយសោក ធ្វើគេឲ្យ
លំបាក ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើឲ្យគេលំបាក បំភ័យគេ ឬប្រើគេឲ្យបំភ័យ
សម្លាប់សត្វ ឬប្រើគេឲ្យសម្លាប់ កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ
កាត់នូវទី-ត (នៃផ្ទះ) បួននូវពួកអ្នកស្រុក បួនយកទ្រព្យតែផ្ទះ ១
ឈរចាំក្បែរផ្ទះ (ដើម្បីដណ្តើមយកទ្រព្យ) លួចប្រពន្ធរបស់អ្នកដទៃ
និយាយពាក្យកុហក កាលបើធ្វើ (យ៉ាងនេះ) មិនឈ្មោះថាធ្វើបាបឡើយ
មួយទៀត បើអ្នកណាយកគ្រឿងចក្រ មានខ្នងកង់ដ៏មុតដូចជាកាំបិតការ
មកធ្វើសត្វទាំងឡាយលើផែនដីនេះ ឲ្យមានគំនរនៃសាច់តែមួយ ឲ្យមាន
ពំនូកនៃសាច់តែមួយ បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុ មិនមានទេ អំពើ

បរិញ្ញាដកវគ្គស្ស សន្និកសុត្តេ ទុតិយាប្រហុចរិយវាសោ

នត្តិ ចាបស្ស អាគមោ ទក្ខិណញ្ចេបិ កង្កាយ តិរំ
 កច្ឆេយ្យ ហនន្តោ យាតេន្តោ ធិន្ទន្តោ ឆេនាបេន្តោ
 បចន្តោ ចាចេន្តោ នត្តិ តតោនិទានំ ចាបំ នត្តិ ចាបស្ស
 អាគមោ ឧត្តរញ្ចេបិ^(១) កង្កាយ តិរំ កច្ឆេយ្យ ទទន្តោ
 ទាបេន្តោ យជន្តោ យជាបេន្តោ នត្តិ តតោនិទានំ បុញ្ញំ
 នត្តិ បុញ្ញស្ស អាគមោ ទានេន ទមេន សញ្ញមេន
 សច្ចវជ្ជេន នត្តិ បុញ្ញំ នត្តិ បុញ្ញស្ស អាគមោតិ ។
 សចេ ឥមស្ស កោតោ សត្តនោ សច្ចំ វចនំ អកតេន
 មេ ឯត្ត កតំ អរុសិតេន មេ ឯត្ត រុសិតំ ឧកោបិ
 មយំ ឯត្ត សមសមា សាមញ្ញំ បត្តា យោ ចាហំ
 ន វទាមិ ឧភិជ្ជំ កុរុតំ^(២) ន ករិយតិ ចាបន្តិ ។
 អតិរេកំ ខោ បនិមស្ស កោតោ សត្តនោ នក្ខិយំ
 មុណ្ណិយំ ឧក្កដិកប្បជានំ កេសមស្សលោចនំ

១ ម. ឧត្តរំ ចេបិ ។ ម. ២ កតំ ។

បរិញ្ញាដកវគ្គ សន្ទកសូត្រ អព្រហ្មចរិយវាសៈទី ២

បាបក៏មិនឲ្យផលឡើយ ទោះបីបុគ្គលធ្ងន់ទៅកាន់ត្រើយខាងស្តាំនៃទន្លេ
 គង្គា ហើយសម្លាប់សត្វ ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់ កាត់ (នូវអវយវៈមាន
 ដៃជាដើម) របស់អ្នកដទៃ ឬប្រើគេឲ្យកាត់ បៀតបៀនគេ ឬប្រើគេឲ្យ
 បៀតបៀន បាបដែលមានអំពើនោះជាហេតុមិនមានទេ អំពើបាបក៏មិនឲ្យ
 ផលឡើយ ទោះបីបុគ្គលធ្ងន់ទៅកាន់ត្រើយខាងឆ្វេងនៃទន្លេគង្គា ហើយ
 ឲ្យទាន ឬប្រើគេឲ្យឲ្យ បូជាឬប្រើគេឲ្យបូជា បុណ្យដែលមានអំពើនោះជា
 ហេតុមិនមានទេ អំពើបុណ្យមិនឲ្យផលឡើយ បុគ្គលធ្វើកុសល ដោយ
 ឲ្យទាន ដោយទូន្មាននូវឥន្ទ្រិយ ដោយសង្រួមកាយវាចា ដោយពោល
 ពាក្យសច្ចៈ បុណ្យដែលមានអំពើនោះជាហេតុមិនមានទេ អំពើបុណ្យ
 មិនមានផលឡើយ ។ បើពាក្យរបស់គ្រូដ៏ចម្រើននេះ ជាពាក្យពិតមែន
 សមណកម្មដែលអាត្មាអញ បានធ្វើហើយក្នុងសម័យនុ៎ះ ក៏ទុកដូចជាមិន
 បានធ្វើ ព្រហ្មចរិយធម៌ដែលអាត្មាអញ បានប្រព្រឹត្តហើយក្នុងសម័យនុ៎ះ
 ក៏ទុកដូចជាអាត្មាអញ មិនបានប្រព្រឹត្ត ឯយើងទាំងពីរនាក់ ជាមនុស្ស
 ស្មើ ។ គ្នា ដល់នូវភាពស្មើគ្នាក្នុងសមណធម៌នុ៎ះ ប៉ុន្តែអាត្មាអញគ្រាន់
 តែមិនបាននិយាយថា យើងទាំងពីរនាក់ កាលធ្វើបាប ក៏ឈ្មោះថា
 មិនធ្វើ ។ ក៏គ្រូដ៏ចម្រើននេះ ប្រព្រឹត្តអាក្រាត កោរត្រងោល ព្យាយាម
 អង្គុយច្រហោង ប្រព្រឹត្តដកសក់និងពុកមាត់ពុកចង្កា យ៉ាងតឹងលើសលុប

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

យោហំ បុត្តសម្ពាទសយនំ អជ្ឈារសន្តោ កាសិក-
 ចន្ទនំ បច្ចុនុកោន្តោ មាលាកន្ធវិលេបនំ ធារេន្តោ
 ជាត្រូបរជតំ សាទិយន្តោ ឥមិទា កោតា សត្តារា
 សមសមកតិកោ ភវិស្សាមិ អភិសម្បរាយំ សោហំ
 កី ជានន្តោ កី បស្សន្តោ ឥមស្មី សត្តវិ ព្រហ្មចរិយំ
 ចរិស្សាមិ សោ អព្រហ្មចរិយវាសោ អយន្តិ ឥតិ វិទិត្វា
 តស្មា ព្រហ្មចរិយា និព្វិដ្ឋ បក្កមតិ ។ អយំ ខោ
 សន្ធក តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា អរហតា
 សម្មាសម្ពុទ្ធន ទុតិយោ អព្រហ្មចរិយវាសោ អក្ខាតោ
 យត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ ន រសេយ្យ
 រសន្តោ ច ជារាជេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។

[៦០] បុន ចបរំ សន្ធក ឥនេកច្ចោ សត្តា
 ឯវំវាទី ហោតិ ឯវំទិដ្ឋី នត្តិ ហោតុ នត្តិ បច្ចុយោ
 សត្តានំ សន្តិលេសាយ អហោតុ អប្បច្ចុយា សត្តា
 សន្តិលិស្សន្តិ នត្តិ ហោតុ នត្តិ បច្ចុយោ សត្តានំ
 វិសុទ្ធិយា អហោតុ អប្បច្ចុយា សត្តា វិសុជ្ឈន្តិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ចំណែកអាត្មាអញ ដែលអាស្រ័យនៅនឹងទីដេកចង្អៀតដោយកូន ប្រើ
 ប្រាស់សំពត់ដែលបានមក អំពីដែនកាសិនិងខ្លឹមចន្ទន៍ ទ្រទ្រង់ផ្កាកម្រង
 និងគ្រឿងក្រអូបគ្រឿងលាបផ្សេង ។ ត្រេកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់ គង់
 ជាអ្នកមានគតិស្មើ ។ គ្នា នឹងគ្រូដ៏ចម្រើននេះ ក្នុងលោកខាងមុខដែរ អាត្មា
 អញនោះឯង កាលដឹងអ្វី ឃើញអ្វី ទើបប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំ-
 ណាក់គ្រូនេះ ការប្រព្រឹត្តនោះឯង មិនមែនជាកិរិយាប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយ-
 ធម៌ទេ បុរសនោះ លុះដឹងដូច្នោះហើយ ក៏នឿយណាយចាកព្រហ្មចរិយ-
 ធម៌នោះហើយចៀសចេញទៅ ។ ម្នាលសន្ទកៈ នេះឯង ឈ្មោះថា
 អព្រហ្មចរិយវាសៈទី ២ ដែលព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គ
 នោះទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែងហើយ ដែលជាធម៌នាំ
 ឲ្យវិញ្ញាបុរសលែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាល
 ប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។

[៦០] ម្នាលសន្ទកៈ ប្រការមួយទៀត ក្នុងលោកនេះ មានគ្រូ
 ខ្លះ តែងនិយាយយ៉ាងនេះ យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា ហេតុបច្ច័យនាំឲ្យ
 សត្វទាំងឡាយសៅហ្មងមិនមានឡើយ សត្វទាំងឡាយ រមែងសៅហ្មង
 ដោយឥតហេតុ ឥតបច្ច័យ ហេតុបច្ច័យនាំឲ្យសត្វទាំងឡាយ បរិសុទ្ធ
 មិនមានឡើយ សត្វទាំងឡាយ រមែងបរិសុទ្ធ ដោយឥតហេតុ ឥតបច្ច័យ

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស សន្ទកសុត្ត តតិយាប្រាហ្មចរិយវាសោ

នត្តិ ពលំ នត្តិ រិយំ នត្តិ បុរិសថាមោ នត្តិ
 បុរិសបរក្កាមោ សព្វេ សត្តា សព្វេ ចាណា សព្វេ
 ភូតា សព្វេ ដីវា អវសា អពលា អរិយា
 និយតិសង្កតិការបរិណាតា ឆស្សោភិជាតិសុ សុខទុក្ខំ
 បដិសំវេទេន្តិ ។

[៦១] តត្រិ សន្ទក វិញ្ញូ បុរិសោ ឥតិ បដិ-
 សញ្ចក្ខតិ អយំ ខោ កវំ សត្តា ឯវាទី ឯវិទិដ្ឋ
 នត្តិ ហោតុ នត្តិ បច្ចយោ សត្តានំ សង្កិលេសាយ
 អហោតុ អប្បច្ចយា សត្តា សង្កិលិស្សន្តិ នត្តិ
 ហោតុ នត្តិ បច្ចយោ សត្តានំ វិសុទ្ធិយា អហោតុ
 អប្បច្ចយា សត្តា វិសុទ្ធិន្តិ នត្តិ ពលំ នត្តិ រិយំ
 នត្តិ បុរិសថាមោ នត្តិ បុរិសបរក្កាមោ សព្វេ
 សត្តា សព្វេ ចាណា សព្វេ ភូតា សព្វេ ដីវា

បរិព្វាជកវគ្គ សន្និកសូត្រ អព្រហ្មចរិយវាសៈ ទី ៣

កម្លាំងក៏មិនមាន ព្យាយាមក៏មិនមាន កម្លាំងនៃបុរសក៏មិនមាន ការ
 ប្រឹងប្រែងនៃបុរសក៏មិនមាន សត្វទាំងអស់ (មានសត្វឱដ្ឋ គោ លា ជាដើម)
 បុណៈ^(១)ទាំងអស់ ភូតទាំងអស់ (មានសត្វកើតក្នុងស្រោមស៊ុតជាដើម)
 ដីវៈគឺធាតុជាតិទាំងអស់ ឥតមានអំណាច ឥតមានកម្លាំង ឥតមានព្យា-
 យាម (ក្នុងការធ្វើឲ្យសៅហ្មងឬបរិសុទ្ធ) ទេ មានសេចក្តីប្រែប្រួលដោយ
 និយតិនិងសង្កតិ និងសភាវៈ^(២) តាំងនៅក្នុងអភិជាតិទាំង ៦ ហើយ
 រមែងរងសុខនិងទុក្ខ ។

[៦១] ម្ចាស់សន្និកៈ វិញ្ញាបុរស តែងពិចារណា ក្នុងដំណើរ
 នោះដូច្នោះថា គ្រូដ៏ចម្រើននេះឯង តែងនិយាយយ៉ាងនេះ យល់ឃើញ
 យ៉ាងនេះថា ហេតុបច្ច័យនាំឲ្យសត្វទាំងឡាយសៅហ្មង មិនមានឡើយ
 សត្វទាំងឡាយ រមែងសៅហ្មង ដោយឥតហេតុ ឥតបច្ច័យ ហេតុ
 បច្ច័យ នាំឲ្យសត្វទាំងឡាយ បរិសុទ្ធមិនមានឡើយ សត្វទាំងឡាយ
 រមែងបរិសុទ្ធដោយឥតហេតុ ឥតបច្ច័យ កម្លាំងក៏មិនមាន ព្យាយាម
 ក៏មិនមាន កម្លាំងនៃបុរសក៏មិនមាន សេចក្តីប្រឹងប្រែងនៃបុរសក៏មិនមាន
 សត្វទាំងអស់ (មានឱដ្ឋ គោ លា ជាដើម) បុណៈទាំងអស់ ភូតទាំង
 អស់ (មានសត្វកើតក្នុងស្រោមស៊ុតជាដើម) ដីវៈគឺធាតុជាតិទាំងអស់

១-២ ចូរមើលត្រង់សាមញ្ញផលសូត្រ ក្នុងសៀវភៅទី ១៤ ទំព័រ ១៣១ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អវសា អពលា អរិយា ជិយតិសង្កតិការបរិណាតា
ឆស្សោភិជាតិសុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទេន្តីតិ ។ សចេ
ឥមស្ស កោតោ សត្តនោ សច្ចំ វចនំ អកតេន មេ
ឯត្ថ កតំ អរុសិតេន មេ ឯត្ថ រុសិតំ ឧកោបិ មយំ
ឯត្ថ សមសមា សាមញ្ញំ បត្តា យោ ចាហំ ន វនាមិ
ឧកោ អហេតូ អប្បច្ចយា វិសុជ្ឈិស្សាមាតិ ។
អតិវេកំ ខោ បទិមស្ស កោតោ សត្តនោ នក្កិយំ
មុណ្ហិយំ ឧក្កុដិកប្បធានំ កេសមស្សលោចនំ យោ-
ហំ បុត្តសម្ពាជសយនំ អជ្ឈាវសន្តោ កាសិកចន្ទនំ
បច្ចុនុកោន្តោ មាលាកន្ធវិលេបនំ ធាវេន្តោ ជាត្យបរជតំ
សាទិយន្តោ ឥមិណ កោតោ សត្តារា សមសមកតិកោ
ភវិស្សាមិ អភិសម្បារយំ សោហំ កី ជានន្តោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ឥតមានអំណាច ឥតមានកម្លាំង ឥតមានព្យាយាម (ក្នុងការធ្វើឲ្យសៅ-
 ហ្មង់ឬបរិសុទ្ធ) ទេ មានសេចក្តីប្រែប្រួល ដោយនិយតិ និងសង្កតិ និង
 សភាវៈតាំងនៅក្នុងអភិជាតិទាំង ៦ ហើយរមែងទទួលសុខនិងទុក្ខ ។ បើ
 ពាក្យរបស់គ្រូដ៏ចម្រើននេះ ជាពាក្យពិតមែន សមណកម្មដែលអាត្មាអញ
 បានធ្វើហើយក្នុងសម័យនុ៎ះ ក៏ទុកដូចជាអាត្មាអញមិនបានធ្វើ ព្រហ្មច-
 រិយធម៌ដែលអាត្មាអញ បានប្រព្រឹត្តហើយក្នុងសម័យនុ៎ះ ក៏ទុកដូចជាអាត្មា
 អញមិនបានប្រព្រឹត្ត ឯយើងទាំងពីរនាក់ជាមនុស្សស្មើ ។ គ្នា ដល់នូវភាព
 ស្មើគ្នាក្នុងសមណធម៌នុ៎ះ ប៉ុន្តែអាត្មាអញគ្រាន់តែមិននិយាយថា យើង
 ទាំងពីរនាក់នឹងបរិសុទ្ធដោយឥតហេតុ ឥតបច្ច័យ ។ ក៏គ្រូដ៏ចម្រើននេះ
 ប្រព្រឹត្តអាក្រាត កោរត្រងោល ព្យាយាមអង្គុយច្រហោង ប្រព្រឹត្តដក
 សក់និងពុកមាត់ពុកចង្កាយ៉ាងតឹងលើសលុប ចំណែកអាត្មាអញដែលអា-
 ស្រ័យនៅនឹងទីដេកចង្អៀតដោយកូន ប្រើប្រាស់សំពត់ដែលបានមកអំពី
 ដែនកាសិនិងខ្លឹមចន្ទន៍ ទ្រទ្រង់ផ្កាកម្រងនិងគ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាប
 ផ្សេង ។ ត្រកអរចំពោះមាសនិងប្រាក់ ក៏គង់ជាអ្នកមានគតិស្មើ ។ គ្នា
 នឹងគ្រូដ៏ចម្រើននេះក្នុងលោកខាងមុខដែរ អាត្មាអញនោះឯង កាលដឹងអ្វី

បរិព្វាជកវគ្គស្ស សន្ទកសុត្តេ តតិយាប្រហូចរិយវាសោ

កី បស្សន្តោ ឥមស្មី សត្វិ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមិ
សោ អព្រហ្មចរិយវាសោ អយន្តិ ឥតិ វិទិត្វា តស្មា
ព្រហ្មចរិយា និព្វិដ្ឋ បក្កមតិ ។ អយំ ខោ
សន្ទក តេន កកវតា ជានតា បស្សតា អរហតា
សម្មាសម្ពុទ្ធន តតិយោ អព្រហ្មចរិយវាសោ អក្ខាតោ
យត្ត វិញ្ញ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ ន វសេយ្យ
វសន្តោ ច នាវាធសយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។
[៦២] បុន ចបរំ សន្ទក ឥនេកច្ចោ សត្វា
ឯវំវាទី ហោតិ ឯវំទិដ្ឋិ សត្តិមេ កាយា អកជា
អកជវិទា អនិម្មិតា អនិម្មាតា វញ្ញា ក្ខេដដ្ឋា
ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតា^(១) តេ ន ឥញ្ញន្តិ ន វិបរិណាមេន្តិ
នាញមញ្ញំ^(២) ព្យាពាធន្តិ នាលំ អញ្ញមញ្ញស្ស សុខាយ
វា ទុក្ខាយ វា សុខទុក្ខាយ វា កតមេ សត្ត បបរីកា-
យោ អាថោកាយោ តេដោកាយោ វាយោកាយោ

---

១ ល្អសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិបិ បាវោ ។ ២ ឱ. ន វិបរិណាមន្តិ ន អញ្ញមញ្ញំ ។ ម. ន វិបរិណាមេន្តិ ន អញ្ញមញ្ញំ ។

បរិព្វាជកវគ្គ សន្ទកសូត្រ អព្រហ្មចរិយវាសៈ ទី ៣

ឃើញអ្វី ទើបមកប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់គ្រូនេះ ការប្រព្រឹត្ត
 នោះ មិនមែនជាកិរិយាប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ទេ បុរសនោះ លុះដឹង
 ដូច្នោះហើយ ក៏នឿយណាយចាកព្រហ្មចរិយធម៌នោះ ហើយចៀសចេញ
 ទៅ ។ ម្នាលសន្ទកៈ នេះឯងឈ្មោះថា អព្រហ្មចរិយវាសៈទី ៣ ដែល
 ព្រះមានព្រះភាគ អរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់
 ឃើញច្បាស់ បានសំដែងហើយ ជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញាបុរសលែងប្រព្រឹត្ត
 ព្រហ្មចរិយធម៌ ដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបាន
 ត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។

[៦២] ម្នាលសន្ទកៈ ប្រការមួយទៀត ក្នុងលោកនេះ មានគ្រូខ្លះ
 តែងនិយាយយ៉ាងនេះ យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា កាយគឺពួកទាំង ៧ នេះ
 គ្មាននរណាធ្វើកើត គ្មានវិធីធ្វើកើត គ្មាននរណានិម្មិតដោយឫទ្ធិបាន
 គ្មាននរណាសាងកើត ជាសភាពអារ (គ្មានពូជតទៅទៀត) តាំងនៅដូច
 ជាកំពូលភ្នំ បិតនៅមាំដូចជាសសរគោល កាយទាំងនោះ មិនញាប់-
 ញ័រ មិនប្រែប្រួល មិនបៀតបៀនគ្នានិងគ្នា មិនអាចធ្វើគ្នានិងគ្នាឲ្យបាន
 សុខឬបានទុក្ខ ឬទាំងសុខទាំងទុក្ខបានឡើយ កាយគឺពួកទាំង ៧ តើដូច
 ម្តេចខ្លះ គឺពួកធាតុដី ១ ពួកធាតុទឹក ១ ពួកធាតុភ្លើង ១ ពួកធាតុខ្យល់ ១

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សុខេ ទុក្ខេ ដីវេ សត្តមេ^(១) ឥមេ សត្ត កាយា
 អកជា អកជវិជា អនិម្មិតា អនិម្មាតា វញ្ញា
 ក្កដដ្ឋា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតា តេ ន ឥញ្ញន្តិ ន
 វិបរិណាមេន្តិ នាញ្ញមញ្ញំ ព្យាពាដេន្តិ នាលំ អញ្ញ-
 មញ្ញស្ស សុខាយ វា ទុក្ខាយ វា សុខទុក្ខាយ វា
 តត្ថ នត្តិ ហន្តា វា ឃាតេតា វា សោតា វា សាវេតា
 វា វិញ្ញាតា វា វិញ្ញាបេតា វា យោមិ តិណ្ណោន សត្តេន
 សីសំ ធិន្តតិ ន កោចិ កញ្ចិ ដីវិតា វោវោបេតិ
 សត្តន្តំ ត្រូវ កាយានមន្តវេន សត្តំ វិវមនុប្បតតិ ។
 ចុទ្ធស ខោ បនិមាទិ យោនិប្បមុខសតសហស្សានិ
 សដ្ឋិញ្ច^(២) សតានិ ន ច សតានិ បញ្ច ច កម្មុនោ
 សតានិ បញ្ច ច កម្មានិ តីណិ ច កម្មានិ កម្មេ ច
 អឌ្ឍកម្មេ ច ទ្ធដិប្បដិបទា ទ្ធដន្តរកប្បា នន្ទ្រាភិជា-
 តិយោ អដ្ឋ បុរិសភូមិយោ ឯក្កនបញ្ញាស អាដីវសតេ

១ ម. ឯវំ ។ ឱ. សត្តិមេ ។ ២ ឱ. ម. យោនិបមុខសតសហស្សានិ សដ្ឋិ ច ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

សេចក្តីសុខ ១ សេចក្តីទុក្ខ ១ ជីវិត ១ គ្រប់ជា ៧ កាយគឺពួកទាំង ៧
 នេះ គ្មាននរណាធ្វើកើត គ្មានវិធីធ្វើកើត គ្មាននរណានិម្មិតដោយប្បទ្ធិ
 បាន គ្មាននរណាសាងកើត ជាសភាពអារ តាំងនៅដូចជាកំពូលភ្នំ បិត
 នៅមាំដូចជាសសរគោល កាយទាំងនោះ មិនញាប់ញ័រ មិនប្រែប្រួល
 មិនបៀតបៀនគ្នានិងគ្នា មិនអាចធ្វើគ្នានិងគ្នាឲ្យបានសុខឬបានទុក្ខ ឬទាំង
 សុខទាំងទុក្ខបានឡើយ បុគ្គលសម្លាប់ដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើគេឲ្យសម្លាប់
 ក្តី ស្តាប់ខ្លួនឯងក្តី ប្រើគេឲ្យស្តាប់ក្តី ដឹងច្បាស់ខ្លួនឯងក្តី ញ៉ាំងគេឲ្យដឹង
 ច្បាស់ក្តី មិនមានក្នុងកាយទាំងនោះទេ ទុកជាបុគ្គលកាត់សីសៈដោយ
 សស្ត្រារុដ្ឋមុត ក៏ឈ្មោះថា គ្មានអ្នកណា ផ្តាច់ផ្តិលអ្នកណា ឲ្យចាកជីវិត
 បាន ឯសស្ត្រារុដ្ឋគ្រាន់តែចូលតាមចន្លោះនៃកាយទាំង ៧ ប៉ុណ្ណោះឯង ។
 ឯកំណើតដែលជាប្រធាន^(១) មានចំនួន ១ លាន ៤ វៃសន ៦ ពាន់ ៦ រយ ទាំង
 នេះក្តី កម្មទាំង ៥ រយក្តី កម្មទាំង ៥ ក្តី កម្មទាំង ៣ ក្តី កម្មគឺកាយកម្មនិង
 វិចីកម្មក្តី កម្មពាក់កណ្តាលគឺមនោកម្មក្តី បដិបទាទាំង ៦២ ក្តី អន្តរកបុប^(២)
 ទាំង ៦២ ក្តី អភិជាតិ^(៣) ទាំង ៦ បុរិសភូមិ^(៤) ទាំង ៨ ពួកអាជីវកទាំង ១៤៩

១-២-៣-៤ ចូរមើលត្រង់សាមញ្ញផលសូត្រក្នុងសៀវភៅទី ១៤ ទំព័រ ១៣២ ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស សន្និកសុត្តេ ចតុត្តាប្រហុចរិយវាសោ

ឯក្ខន្ធបញ្ញាស បរិព្វាជកសតេ ឯក្ខន្ធបញ្ញាស ជាតា-
 វាសសតេ រឺសេ ឥន្ទ្រិយសតេ តឺសេ និរយសតេ ឆត្តិស
 រដោជាតុយោ សត្ត សញ្ញិតញ្ញា សត្ត អសញ្ញិតញ្ញា
 សត្ត និកន្តកញ្ញា សត្ត ទេវា សត្ត មាណសា សត្ត
 បិសាចា សត្ត សវា សត្ត បវុជា^(១) សត្ត ចាសាលា^(២)
 សត្ត បចាតា សត្ត បចាតសតានិ សត្ត សុបិណ
 សត្ត សុបិណសតានិ ចូឡាសីតិ មហាកប្បិដោ
 សតសហស្សានិ យានិ ពាលេ ច បណ្ឌិតេ ច
 សន្ធាវិត្តា សំសវិត្តា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តិ ។ តត្ត
 នត្តិ ឥមិណាហំ សីលេន វា វត្តេន វា តបេន វា
 ព្រហ្មចរិយេន វា អប្បវិបក្កំ វា កម្មំ បរិចាចេ-
 ស្សាមិ បរិបក្កំ វា កម្មំ ធុស្ស ធុស្ស ព្យន្តិ^(៣)
 ករិស្សាមីតិ ហេវំ នត្តិ ទោណាមិតេ^(៤) សុខទុក្ខេ
 បរិយន្តកតេ សំសារេ នត្តិ ហាយនវឌ្ឍនេ

---

១ ម. សផុដា ។ ២ ឱ. សត្ត បាសាលាតិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ម. ព្យន្តិ ។
 ៤ ឱ. ម. ទោណាមិតេ ។

បរិព្វាជកវគ្គ សន្តកសូត្រ អព្រហ្មចរិយវាសៈ ទី ៤

ពួកបរិព្វាជកទាំង ១៤៩ លំនៅនៃនាគទាំង ១៤៩ តន្ត្រិយទាំង ១២០
 នរកទាំង ១៣០ ធាតុដែលប្រកបដោយធូលី (មានខ្នងដៃខ្នងជើងជាដើម)
 ទាំង ៣៦ ពួកគភ៌នៃសត្វដែលមានសញ្ញា^១ទាំង ៧ ពួកគភ៌នៃ (ធម្មញ្ញ-
 ជាតិ) ដែលគ្មានសញ្ញាទាំង ៧ ពួកគភ៌នៃជាតិដែលដុះអំពីថ្នាំង (មាន
 អំពៅជាដើម) ទាំង ៧ ពួកទេវតាទាំង ៧ ពួកមនុស្សទាំង ៧ ពួកបិសាច
 ទាំង ៧ ស្រះទាំង ៧ អាងភ្នំទាំង ៧ ថ្មទាំង ៧ ជ្រោះធំទាំង ៧ ជ្រោះ
 តូចទាំង ៧០០ សុបិនធំទាំង ៧ សុបិនតូចទាំង ៧០០ ជនពាលក្តី ជន
 ជាបណ្ឌិតក្តី អន្ទោលទៅ ត្រាប់រង្គាត់ទៅ (ក្នុងវដ្តសង្សារ) អស់ចំនួន ៨
 លានចូឡមហាកប្ប ហើយនឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបាន ។ បុគ្គលកំណត់
 ទុកថា អាត្មាអញនឹងញ៉ាំងកម្មដែលមិនទាន់ចាស់ឲ្យចាស់ផង អាត្មាអញ
 បានពាល់ត្រូវរឿយ ។ នូវកម្មដែលចាស់ស្រាប់ហើយ ។ ធ្វើឲ្យអស់ទៅផង
 ដោយសីលនេះក្តី ដោយវត្តនេះក្តី ដោយតបៈនេះក្តី ដោយព្រហ្មចរិយៈ
 នេះក្តី ក្នុងកប្បទាំងឡាយនោះមិនមានទេ សេចក្តីសុខទុក្ខដែលធ្វើឲ្យមាន
 ទីបំផុតដូចគេវាល់របស់ (ឲ្យអស់ទៅ) ដោយទោណៈ មិនមានក្នុងសង្សារ
 វដ្តដោយប្រការយ៉ាងនេះឡើយ សេចក្តីសាបសូន្យ (នៃសង្សាររបស់ជន
 ជាបណ្ឌិត) និងសេចក្តីចម្រើន (នៃសង្សាររបស់ជនពាល) មិនមានទេ

---

១ ចូរមើលត្រង់សាមញ្ញផលសូត្រក្នុងសៀវភៅទី ១៤ ទំព័រ ១៣២ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

នត្ថិ ឧត្តំសារកំសេ ។ សេយ្យថាបិ នាម សុត្តកុឡេ
 ខិត្តេ និព្វេនិយមានមេវ បលេតិ ឯវមេវ ពាលេ
 ច បណ្ឌិតេ ច សន្ធាវិត្វា សំសវិត្វា ទុក្ខស្សន្តំ
 ករិស្សន្តីតិ ។

[៦៣] តត្រិ សន្ធក វិញ្ញូ បុរិសោ ឥតិ
 បដិសញ្ញាក្ខតិ អយំ ខោ ករំ សត្វា ឯវំវាទី
 ឯវំទិដ្ឋិ សត្តិមេ កាយា អកកជា អកកជវិជា
 អនិម្មិតា អនិម្មាតា វញ្ញា ក្ខេដដ្ឋា ឯសិកដ្ឋា-
 យិដ្ឋិតា តេ ន ឥញ្ញន្តិ ន វិបរិណាមេន្តិ នាញ្ញ-
 មញ្ញំ ព្យាពាដេន្តិ នាលំ អញ្ញមញ្ញស្ស សុខាយ
 វា ទុក្ខាយ វា សុខទុក្ខាយ វា កតមេ សត្ត
 បបរិកាយោ អាចាកាយោ តេជាកាយោ វាយោ-
 កាយោ សុខេ ទុក្ខេ ដីវេ សត្តមេ ឥមេ សត្ត
 កាយា អកកជា អកកជវិជា អនិម្មិតា អនិម្មាតា
 វញ្ញា ក្ខេដដ្ឋា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតា តេ ន ឥញ្ញន្តិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

សេចក្តីលូតលាស់ឡើង និងសេចក្តីរេចរិលចុះមិនមានឡើយ ។ ដូចរមូរ
នៃអំបោះ ដែលគេបោះចោលទៅ តែងរសាយអស់ (ត្រឹមតែកំណត់
អំបោះប៉ុណ្ណោះ) យ៉ាងណាមិញ ជនពាលក្តី ជនជាបណ្ឌិតក្តី ដែល
អន្ទោលទៅ ត្រាច់រង្គាត់ទៅ (ក្នុងសង្សារអស់កំណត់នេះហើយ) នឹង
ធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបានដូច្នោះឯង ។

[២៣] ម្ចាស់សន្ទុកៈ វិញ្ញបុរស តែងពិចារណា ក្នុងដំណើរនោះ
ដូច្នោះថា គ្រូដ៏ចម្រើននេះ តែងនិយាយយ៉ាងនេះ យល់ឃើញយ៉ាងនេះ
ថា កាយគឺពួកទាំង ៧ នេះ គ្មាននរណាធ្វើកើត គ្មានវិធីធ្វើកើត គ្មាន
នរណានិម្មិតដោយប្រទ្ធិបាន គ្មាននរណាសាងកើត ជាសភាពអារ តាំង
នៅដូចជាកំពូលភ្នំ បិតនៅមាំដូចជាសសរគោល កាយទាំងនោះ មិន
ញាប់ញ័រ មិនប្រែប្រួល មិនបៀតបៀនគ្នានិងគ្នា មិនអាចធ្វើគ្នានិងគ្នា
ឲ្យបានសុខឬបានទុក្ខ ឬទាំងសុខទាំងទុក្ខបានឡើយ កាយគឺពួកទាំង ៧
តើដូចម្តេចខ្លះ គឺពួកធាតុដី ១ ពួកធាតុទឹក ១ ពួកធាតុភ្លើង ១ ពួក
ធាតុខ្យល់ ១ សេចក្តីសុខ ១ សេចក្តីទុក្ខ ១ ដីវិត ១ គ្រប់ជា ៧ កាយ
គឺពួកទាំង ៧ នេះ គ្មាននរណាធ្វើកើត គ្មានវិធីធ្វើកើត គ្មាននរណានិម្មិត
ដោយប្រទ្ធិបាន គ្មាននរណាសាងកើត ជាសភាពអារ តាំងនៅដូចជា
កំពូលភ្នំ បិតនៅមាំដូចសសរគោល កាយទាំងនេះ មិនញាប់ញ័រ មិន

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស សន្និកសុត្តេ ចតុត្តាប្រហុចរិយវាសោ

ន វិបរិណាមេន្តិ ជាញ្ញមញ្ញំ ព្យាពាដេន្តិ ជាសំ
 អញ្ញមញ្ញស្ស សុខាយ វា ទុក្ខាយ វា សុខ-
 ទុក្ខាយ វា តត្ថ នត្តិ ហន្តា វា ឃាតេតា វា
 សោតា វា សាវេតា វា វិញ្ញាតា វា វិញ្ញាបេតា វា
 យោមិ តិណ្ណោន សត្តេន សីសំ ធិន្ធិតិ ន កោមិ
 កញ្ចំ ដីវិតា វោវោបេតិ សត្តន្នំ ត្រូវ កាយាន-
 មន្តរេន សត្តំ វិវេមនុប្បតតិ ។ ចុទ្ធស ខោ បនិមាទិ
 យោនិប្បមុខសតសហស្សានិ សដ្ឋិញ្ច សតានិ ឆ
 ច សតានិ បញ្ច ច កម្មុនោ សតានិ បញ្ច
 ច កម្មានិ តីណិ ច កម្មានិ កម្មេ ច
 អឡកម្មេ ច ទ្ធិប្បដិបទា ទ្ធិដ្ឋន្តរកប្បា ឆណ្ហាភិ-
 ជាតិយោ អដ្ឋ បុរិសក្ខមិយោ ឯក្ខនបញ្ញាស
 អាដីវសតេ ឯក្ខនបញ្ញាស បរិញ្ញាជកសតេ ឯក្ខ-
 នបញ្ញាស ឆាកាវាសសតេ វីសេ ឥន្ទ្រិយស-
 តេ តីសេ និរយសតេ ឆត្តិស រដោជាតុយោ
 សត្ត សញ្ញិកញ្ច សត្ត អសញ្ញិកញ្ច សត្ត
 និកន្តកញ្ច សត្ត ទេវា សត្ត មាណុសា

បរិញ្ញាជកវគ្គ សន្ទកសូត្រ អប្រហូចរិយវាសៈ ទី ៥

ប្រែប្រួល មិនបៀតបៀនគ្នានិងគ្នា មិនអាចធ្វើគ្នានិងគ្នាឲ្យបានសុខ ឬ
បានទុក្ខ ឬទាំងសុខទាំងទុក្ខបានឡើយ បុគ្គលសម្លាប់ដោយខ្លួនឯងក្តី
ប្រើគេឲ្យសម្លាប់ក្តី ស្តាប់ដោយខ្លួនឯងក្តី ប្រើគេឲ្យស្តាប់ក្តី ដឹងច្បាស់
ខ្លួនឯងក្តី ញាំងគេឲ្យដឹងច្បាស់ក្តី មិនមានក្នុងកាយទាំងនោះទេ ទុកជា
បុគ្គលកាត់សីសៈ ដោយសស្រ្តាវុធដ៏មុត ក៏ឈ្មោះថា គ្មាននរណាផ្តាច់ផ្តួល
អ្នកណាឲ្យចាកជីវិតបានទេ សស្រ្តាវុធ គ្រាន់តែចូលទៅតាមចន្លោះនៃ
កាយទាំង ៧ ប៉ុណ្ណោះឯង ។ កំណើតដែលជាប្រធាន មានចំនួន
១ លាន ៤ សែន ៦ ពាន់ ៦ រយទាំងនេះក្តី កម្មទាំង ៥ រយក្តី កម្មទាំង ៥ ក្តី
កម្មទាំង ៣ ក្តី កម្មគឺកាយកម្មនិងវចីកម្មក្តី កម្មពាក់កណ្តាលគឺមនោកម្មក្តី
បដិបទាទាំង ៦២ ក្តី អន្តរកប្បទាំង ៦២ ក្តី អភិជាតិទាំង ៦ ក្តី បុរិសភូមិ
ទាំង ៨ ក្តី ពួកអាជីវកទាំង ១៤៧ ពួកបរិញ្ញាជកទាំង ១៤៧ លំនៅនៃនាគ
ទាំង ១៤៧ ឥន្ទ្រិយទាំង ១២០ នរកទាំង ១៣០ ជាតុដែលប្រកបដោយ
ធូលី (មានខ្នងដៃខ្នងជើងជាដើម) ទាំង ៣៦ ពួកគក្កនៃសត្វដែលមាន
សញ្ញាទាំង ៧ ពួកគក្កនៃ (ធូញជាតិ) ដែលគ្មានសញ្ញាទាំង ៧ ពួក
គក្កនៃជាតិដែលដុះអំពីថ្នាំទាំង ៧ ពួកទេវតាទាំង ៧ ពួកមនុស្សទាំង ៧

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សត្ត បិសាចា សត្ត សរា សត្ត បរុដា សត្ត
 ចាសាណា សត្ត បចាតា សត្ត បចាតសតានិ
 សត្ត សុបិណ សត្ត សុបិណសតានិ ចូឡាសីតិ
 មហាកប្បិណេ សតសហស្សានិ យានិ ពាលេ ច
 បណ្ឌិតេ ច សន្ធាវិត្វា សំសវិត្វា ទុក្ខស្សន្តំ
 ករិស្សន្តិ ។ តត្ត នត្តិ ឥមិណាហំ សីលេន វា
 វត្តេន វា តបេន វា ព្រហ្មចរិយេន វា អបរិបក្កំ វា
 កម្មំ បរិចាចេស្សាមិ បរិបក្កំ វា កម្មំ ធុស្ស ធុស្ស
 ព្យន្តិករិស្សាមីតិ ហេវំ នត្តិ នោណាមិតេ សុខទុក្ខេ
 បរិយន្តកតេ សំសារេ នត្តិ ហាយនវឌ្ឍនេ នត្តិ
 ឧក្កំសារកំសេ ។ សេយ្យថាបិ នាម សុត្តកុដ្ឋេ ខិត្តេ
 និព្វេទិយមានមេវ បលេតិ ឯវមេវ ពាលេ ច បណ្ឌិតេ
 ច សន្ធាវិត្វា សំសវិត្វា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ពួកបិសាចទាំង ៧ ស្រះទាំង ៧ រអាងភ្នំទាំង ៧ ឬទាំង ៧ ជ្រោះធំ
 ទាំង ៧ ជ្រោះតូចទាំង ៧០០ សុបិនធំទាំង ៧ សុបិនតូចទាំង ៧០០ ជន
 ពាលក្តី ជនជាបណ្ឌិតក្តី អន្ទោលទៅ ត្រាច់រង្គាត់ទៅ (ក្នុងវដ្តសង្សារ)
 អស់កាលចំនួន ៨ លានចូឡមហាកប្បហើយនឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបាន ។
 បុគ្គលកំណត់ទុកថា អាត្មាអញ នឹងញ៉ាំងកម្មដែលមិនទាន់ចាស់ឲ្យចាស់
 ផង អាត្មាអញបានពាល់ត្រូវរឿយ ។ នូវកម្មដែលចាស់ស្រាប់ហើយ ។
 ធ្វើឲ្យអស់ទៅផង ដោយសីលនេះក្តី ដោយវត្ថុនេះក្តី ដោយតបៈនេះក្តី
 ដោយព្រហ្មចរិយៈនេះក្តី ក្នុងកប្បទាំងឡាយនោះ មិនមានទេ សេចក្តី
 សុខទុក្ខដែលធ្វើឲ្យមានទីបំផុត ដូចគេវាល់របស់ (ឲ្យអស់ទៅ) ដោយ
 ទោណៈ មិនមានក្នុងសំសារវដ្តដោយប្រការយ៉ាងនេះឡើយ សេចក្តី
 សាបសូន្យ (នៃសង្សាររបស់ជនជាបណ្ឌិត) និងសេចក្តីចម្រើន (នៃ
 សង្សាររបស់ជនពាល) មិនមានទេ សេចក្តីលូតលាស់ឡើង និងសេចក្តី
 អចរិលចុះ មិនមានឡើយ ។ ដូចរមូរនៃអំបោះដែលគេបោះចោលទៅ
 តែងរសាយអស់ (ត្រឹមតែកំណត់អំបោះប៉ុណ្ណោះ) យ៉ាងណាមិញ ជន
 ពាលក្តី ជនជាបណ្ឌិតក្តី ដែលអន្ទោលទៅ ត្រាច់រង្គាត់ទៅ (ក្នុង
 សង្សារអស់កំណត់នេះហើយ) នឹងធ្វើនូវទីបំផុតនៃទុក្ខបានដូច្នោះឯង ។

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស សន្និកសុត្តេ ចតុត្តាប្រហុចរិយវាសោ

សចេ បន ឥមស្ស កោតោ សត្តនោ សច្ចំ វចនំ
អកតេន មេ ឯត្ថ កតំ អរុសិតេន មេ ឯត្ថ រុសិតំ
ឧកោមិ មយំ ឯត្ថ សមសមា សាមញ្ញំ បត្តា
យោ ចាហំ ន វទាមិ ឧកោ សន្នាវិត្វា សំសវិត្វា
ទុក្ខស្សនំ ករិស្សាមាតិ ។ អតិរេកំ ខោ^(១)
បនិមស្ស កោតោ សត្តនោ នក្តិយំ មុណ្ណិយំ
ឧក្កុដិកប្បធានំ កេសមស្សលោចនំ យោហំ
បុត្តសម្ពាទសយនំ អជ្ឈាវសន្តោ កាសិកចន្ទនំ
បច្ចុនុកោន្តោ មាលាកន្ធវិលេបនំ ជារេន្តោ ជាត្រូបរជតំ
សាទិយន្តោ ឥមិណ កោតោ សត្តារា សមសមកតិកោ
ករិស្សាមិ អភិសម្បរាយំ សោហំ កី ជានន្តោ កី
បស្សន្តោ ឥមស្មី សត្តវិ ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមិ
សោ អព្រហ្មចរិយវាសោ អយន្តិ ឥតិ វិទិត្វា

១ ម. អតិរេកតំ ខោ ។

បរិព្វាជកវគ្គ សន្ទកសូត្រ អព្រហ្មចរិយវាសៈ ទី ៥

បើពាក្យរបស់គ្រូដ៏ចម្រើននេះ ជាពាក្យពិតមែន សមណកម្មដែលអាត្មា
អញបានធ្វើហើយ ក្នុងសម័យនុ៎ះ ក៏ទុកដូចជាអាត្មាអញ មិនបានធ្វើ
ព្រហ្មចរិយធម៌ដែលអាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តហើយ ក្នុងសម័យនុ៎ះ ក៏ទុកដូច
ជាអាត្មាអញមិនបានប្រព្រឹត្ត ឯយើងទាំងពីរនាក់ ជាមនុស្សស្មើ ។ គ្នា
ដល់នូវភាពស្មើគ្នាក្នុងសមណធម៌នុ៎ះ ប៉ុន្តែអាត្មាអញគ្រាន់តែមិននិយាយ
ថា យើងទាំងពីរនាក់នឹងអន្ទោលទៅ ត្រាច់រង្គាត់ទៅ (ក្នុងសង្សារវដ្ត)
ហើយនឹងធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន ។ ក៏គ្រូដ៏ចម្រើននេះប្រព្រឹត្តអាក្រាត កោរ
ត្រងោល ព្យាយាមអង្គុយច្រហោង ប្រព្រឹត្តដកសក់និងពុកមាត់ពុកចង្កា
យ៉ាងតឹងលើសលុប ចំណែកអាត្មាអញ ដែលអាស្រ័យនៅនឹងទីដេក
ចង្អៀតដោយកូន ប្រើប្រាស់សំពត់ដែលបានមកអំពីដែនកាសី និងខ្លឹម
ចន្ទន៍ ទ្រទ្រង់ផ្កាកម្រងនិងគ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាបផ្សេង ។ ត្រេកអរ
ចំពោះមាសនិងប្រាក់ ក៏គង់ជាអ្នកមានគតិស្មើ ។ គ្នានឹងគ្រូដ៏ចម្រើននេះ ក្នុង
លោកខាងមុខដែរ អាត្មាអញនោះឯង កាលដឹងអ្វី ឃើញអ្វី ទើប
ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈក្នុងសំណាក់គ្រូនេះ ការប្រព្រឹត្តនោះឯង មិនមែន
ជាកិរិយាប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ទេ បុរសនោះ លុះដឹងដូច្នោះហើយ ក៏

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តស្មា ព្រហ្មចរិយា និព្វិជ្ជ បក្កមតិ ។ អយំ
 ខោ សន្ទក តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា
 អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន ចតុត្ថោ អព្រហ្មចរិយវាសោ
 អក្កាតោ យត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ
 ន វសេយ្យ វសន្តោ ច នារាជេយ្យ ញាយំ ធម្មំ
 កុសលំ ។ ឥមេ ខោ សន្ទក តេន ភកវតា ជានតា
 បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន ចត្តារោ អព្រហ្មច-
 រិយវាសា អក្កាតា យត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ
 ព្រហ្មចរិយំ ន វសេយ្យ វសន្តោ ច នារាជេយ្យ
 ញាយំ ធម្មំ កុសលន្តិ ។

[៦៤] អច្ឆរិយំ ភោ អានន្ទ អព្វតំ ភោ អានន្ទ
 យាវព្វំទំ តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា អរហតា
 សម្មាសម្ពុទ្ធន ចត្តារោ អព្រហ្មចរិយវាសា វ សមាណ
 អព្រហ្មចរិយវាសាតិ អក្កាតា យត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ
 សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ ន វសេយ្យ វសន្តោ ច

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

នឿយណាយចាកព្រហ្មចរិយធម៌ហើយចៀសចេញទៅ ។ ម្នាលសន្ទកៈ
 នេះឯងឈ្មោះថា អព្រហ្មចរិយវាសៈទី ៤ ដែលព្រះមានព្រះភាគ អ-
 រហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែង
 ហើយ ដែលជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញាបុរស លែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ដោយដាច់
 ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួន
 គប្បីដឹងឡើយ ។ ម្នាលសន្ទកៈ នេះឯងឈ្មោះថា អព្រហ្មចរិយវាសៈ ៤
 ប្រការ ដែលព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់
 ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែងហើយ ដែលជាធម៌នាំឲ្យ
 វិញ្ញាបុរសលែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាល
 ប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។

[៦៤] សន្ទកបរិញ្ញាជកតបថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ហេតុ
 នេះអស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ហេតុនេះចំឡែកណាស់
 ព្រោះថា ព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាប
 ច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែងអព្រហ្មចរិយវាសៈ ទាំង ៤ ប្រការ
 នេះថា ជាអព្រហ្មចរិយវាសៈ ដោយពិតប្រាកដមែន ជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញា-
 បុរសលែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត

បរិព្វាជកវគ្គស្ស សន្និកសុត្តេ បឋមប្រហុចរិយំ

ឆារាធម្មេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។ កតមាទិ បន តាទិ
 កោ អានន្ទ តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា អរហតា
 សម្មាសម្ពុទ្ធន ចត្តារិ អនស្សាសិកាទិ ព្រហ្មចរិយាទិ
 អក្ខាតាទិ យត្ត វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ
 ន វសេយ្យ វសន្តោ ច ឆារាធម្មេយ្យ ញាយំ ធម្មំ
 កុសលន្តិ ។

[៦៥] ឥធិ សន្និក ឯកោ បក្ខោ សត្តា សព្វញ្ញូ
 សព្វទស្សារី អបរិសេសំ ញាណទស្សនំ បដិជាតាតិ
 ចរតោ ច មេ តិដ្ឋតោ ច សុត្តស្ស ច ជាតវស្ស
 ច សតតំ សមិតំ ញាណទស្សនំ បច្ចុបដ្ឋិតន្តិ ។
 សោ សុញ្ញម្បិ អការំ បរិសតិ បិណ្ឌាម្បិ ន លភតិ
 កុក្កុរោបិ ខំសតិ ចណ្ណោនបិ ហត្ថិណ សមាគច្ឆតិ
 ចណ្ណោនបិ អស្សេន សមាគច្ឆតិ ចណ្ណោនបិ កោណោន
 សមាគច្ឆតិ ឥត្តិយាបិ បុរិសស្សបិ ឆាមម្បិ កោត្តម្បិ
 បុច្ឆតិ កាមស្សបិ និកមស្សបិ ឆាមម្បិ មក្កម្បិ
 បុច្ឆតិ ។ សោ កិមិទន្តិ បុដ្ឋោ សមាណោ សុញ្ញំ

បរិព្វាជកវគ្គ សន្តកសូត្រ ព្រហ្មចរិយធម៌ ទី ១

ក៏មិនបានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។ បពិត្រព្រះ
 អានន្ទដ៏ចម្រើន ចុះព្រះភគវន្ត អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាប
 ច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែងអនស្សាសិកព្រហ្មចរិយៈ ៤ ប្រការ
 ដែលជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញាបុរស លែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយដាច់ស្រឡះ
 ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ ដែលខ្លួនគប្បីដឹង
 តើដូចម្តេចខ្លះ ។

[៦៥] ព្រះអានន្ទតបថា ម្ចាស់សន្តកៈ ក្នុងលោកនេះ មានគ្រូខ្លះ
 ដឹងសព្វ ឃើញសព្វ តែងប្តេជ្ញានូវញាណទស្សនៈ មិនមានសេសសល់ថា
 អាត្មាអញកាលដើរក្តី ឈរក្តី ដេកលក់ក្តី ភ្ញាក់ឡើងក្តី ញាណទស្សនៈ
 រមែងតម្កល់ស៊ប់ជាប់ជានិច្ច ។ គ្រូនោះ ចូលទៅកាន់ផ្ទះស្ងាត់ក៏មាន
 មិនបានដុំបាយក៏មាន ឆ្កែខាំក៏មាន ចូបប្រទះនឹងដំរីកាចក៏មាន ចូប
 ប្រទះនឹងសេះកាចក៏មាន ចូបប្រទះនឹងគោកាចក៏មាន សួរនាមនិងគោត្ត
 របស់ស្រ្តី ឬបុរសក៏មាន សួរឈ្មោះនិងផ្លូវនៃស្រុកឬនិគមក៏មាន ។
 គ្រូនោះកាលបើមានគេសួរថា ហេតុនេះតើដូចម្តេច ក៏ប្រាប់គេថាផ្ទះស្ងាត់

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

មេ អការំ បរិសិតពុំ អហោសិ តេន ចារិសី បិណ្ណំ
 មេ អលទ្ធពុំ^(១) អហោសិ តេនាលទ្ធពុំ កុក្កុរេន ខំ-
 សិតពុំ អហោសិ តេនម្ហិ ទដ្ឋោ ចណ្ណោន ហត្ថិណ
 សមាគន្ធពុំ អហោសិ តេន សមាគមី ចណ្ណោន
 អស្សេន សមាគន្ធពុំ អហោសិ តេន សមាគមី
 ចណ្ណោន កោណោន សមាគន្ធពុំ អហោសិ តេន
 សមាគមី ឥត្តិយាបិ បុរិសស្សបិ ធាមម្បិ កោត្តម្បិ
 បុច្ឆិតពុំ អហោសិ តេន បុច្ឆិ កាមស្សបិ និកមស្សបិ
 ធាមម្បិ មក្កម្បិ បុច្ឆិតពុំ អហោសិ តេន បុច្ឆិត្តិ ។
 តត្រិ សន្ទក វិញ្ញុ បុរិសោ ឥតិ បដិសញ្ចិត្តិ អយំ
 ខោ ករំ សត្តា សព្វញ្ញុ សព្វទស្សារី អបរិសេសំ
 ញ្ញាណទស្សនំ បដិជាតាតិ ចរតោ ច មេ
 តិដ្ឋតោ ច សុត្តស្ស ច ជាករស្ស ច សតតំ
 សមិតំ ញ្ញាណទស្សនំ បច្ចុប្បដ្ឋិត្តិ ។ សោ
 សុញ្ញម្បិ អការំ បរិសតិ បិណ្ណម្បិ ន លកតិ
 កុក្កុរោបិ ខំសតិ ចណ្ណោន ហត្ថិណ សមាគន្ធពុំ

១ ម. បិណ្ណបិ អលទ្ធពុំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ដែលគួរខ្ញុំចូលទៅបាន ខ្ញុំក៏ចូលទៅកាន់ផ្ទះស្ងាត់នោះហើយ ដុំបាយ

ដែលខ្ញុំមិនគួរបាន ខ្ញុំក៏មិនបានដុំបាយនោះហើយ ឆ្កែដែលគួរខាំខ្ញុំបាន

ឆ្កែនោះក៏ខាំខ្ញុំហើយ ខ្ញុំគួរចូបនឹងដំរីកាច ខ្ញុំក៏ចូបនឹងដំរីកាចនោះហើយ

ខ្ញុំគួរចូបនឹងសេះកាច ខ្ញុំក៏ចូបនឹងសេះកាចនោះហើយ ខ្ញុំគួរចូបនឹងគោ

កាច ខ្ញុំក៏ចូបនឹងគោកាចនោះហើយ ខ្ញុំគួរសួរនាមនិងគោត្ររបស់ស្រី

ឬប្រុស ខ្ញុំក៏សួរនាមនិងគោត្ររបស់ស្រីឬប្រុសនោះហើយ ខ្ញុំគួរសួរ

ឈ្មោះនិងផ្លូវនៃស្រុកឬនិគម ខ្ញុំក៏សួរឈ្មោះនិងផ្លូវនៃស្រុកឬនិគមនោះ

រួចហើយ ។ ម្នាលសន្ទុកៈ វិញ្ញាបុរស រមែងពិចារណាក្នុងដំណើរនោះថា

គ្រូដ៏ចម្រើននេះដឹងសព្វ ឃើញសព្វ តែងប្តេជ្ញានូវញាណទស្សនៈ មិនមាន

សេសសល់ថា អាត្មាអញកាលដើរក្តី ឈរក្តី ដេកលក់ក្តី ភ្ញាក់ឡើងក្តី

ញាណទស្សនៈ រមែងតម្កល់សិប័ជាប់ជានិច្ច ។ គ្រូនោះចូលទៅកាន់ផ្ទះ

ស្ងាត់ក៏មាន មិនបានដុំបាយក៏មាន ឆ្កែខាំក៏មាន ចូបប្រទះនឹងដំរីកាច

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស សន្ធិកសុត្តេ បឋមប្រាហ្មចរិយំ

ចណ្ណោនបិ	អស្សេន	សមាគច្ឆតិ	ចណ្ណោនបិ	កោណោន	
សមាគច្ឆតិ	ឥត្តិយាបិ	បុរិសស្សបិ	នាមម្បិ	កោត្តម្បិ	
បុច្ឆតិ	កាមស្សបិ	និកមស្សបិ	នាមម្បិ	មក្កម្បិ	
បុច្ឆតិ	។ សោ	កិមិទន្តិ	បុដ្ឋោ	សមាដោ	សុញ្ញំ
អការំ	បរិសិតពុំ	អហោសិ	តេន	ចារិសី	បិណ្ណំ
មេ	អលទ្ធពុំ	អហោសិ	តេនាលទ្ធពុំ	កុក្កុវេន	
ខំសិតពុំ	អហោសិ	តេនម្ហិ	ទដ្ឋោ	ចណ្ណោន	ហត្ថិណ
សមាគន្តពុំ	អហោសិ	តេន	សមាគមី	ចណ្ណោន	
អស្សេន	សមាគន្តពុំ	អហោសិ	តេន	សមាគមី	
ចណ្ណោន	កោណោន	សមាគន្តពុំ	អហោសិ	តេន	
សមាគមី	ឥត្តិយាបិ	បុរិសស្សបិ	នាមម្បិ	កោត្តម្បិ	
បុច្ឆិតពុំ	អហោសិ	តេន	បុច្ឆិ	កាមស្សបិ	និ-
កមស្សបិ	នាមម្បិ	មក្កម្បិ	បុច្ឆិតពុំ	អហោសិ	
តេន	បុច្ឆិទ្ធិ	។	សោ	អនស្សាសិកំ	ឥទំ
ព្រហ្មចរិយន្តិ	ឥតិ	វិទិត្វា	តស្មា	ព្រហ្មចរិយា	និព្វិដ្ឋ

បរិព្វាជកវគ្គ សន្តកសូត្រ ព្រហ្មចរិយធម៌ ទី ១

ក៏មាន ចូបប្រទះនឹងសេះកាចក៏មាន ចូបប្រទះនឹងគោកាចក៏មាន សួរ
នាមនិងគោត្ររបស់ស្រីឬប្រុសក៏មាន សួរឈ្មោះនិងផ្លូវនៃស្រុកឬនិគមក៏
មាន ។ ត្រូវនោះកាលបើមានគេសួរថា ហេតុនេះតើដូចម្តេច ក៏ប្រាប់គេ
ថា ផ្ទះស្ងាត់ដែលខ្ញុំគួរចូលទៅបាន ខ្ញុំក៏ចូលទៅកាន់ផ្ទះស្ងាត់នោះហើយ
ដុំបាយដែលខ្ញុំមិនគួរបាន ខ្ញុំក៏មិនបានដុំបាយនោះហើយ ឆ្កែដែល
គួរខាំខ្ញុំបាន ឆ្កែនោះក៏ខាំខ្ញុំហើយ ខ្ញុំគួរចូបនឹងជំរីកាច ខ្ញុំក៏ចូបនឹងជំរី
កាចនោះហើយ ខ្ញុំគួរចូបនឹងសេះកាច ខ្ញុំក៏ចូបនឹងសេះកាចនោះហើយ
ខ្ញុំគួរចូបនឹងគោកាច ខ្ញុំក៏ចូបនឹងគោកាចនោះហើយ ខ្ញុំគួរសួររកនាម
និងគោត្ររបស់ស្រីឬប្រុស ខ្ញុំក៏សួរនាមនិងគោត្ររបស់ស្រីឬប្រុសនោះ
ហើយ ខ្ញុំគួរសួរឈ្មោះនិងផ្លូវនៃស្រុកឬនិគម ខ្ញុំក៏សួរឈ្មោះនិងផ្លូវនៃ
ស្រុកឬនិគមនោះរួចហើយ ។ បុរសនោះលុះដឹងច្បាស់ថា ព្រហ្មចរិយៈ
នេះមិនមានទំនងស្រួលដូច្នោះហើយ ក៏នឿយណាយចាកព្រហ្មចរិយៈនោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

បក្កមតិ ។ ឥទំ ខោ សន្ទក តេន ភកវតា
 ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន បឋមំ
 អនុស្សាសិកំ ព្រហ្មចរិយំ អក្កាតំ យត្ថ វិញ្ញូ
 បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ ន វសេយ្យ វសន្តោ
 ច នារាធយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។
 [៦៦] បុន ចបរំ សន្ទក ឥនេកច្ចោ សត្តា
 អនុស្សរិកោ ហោតិ អនុស្សវសច្ចោ ។ សោ
 អនុស្សវេន ឥតិហីតិហាបរម្យរាយ បិដកសម្មនាយ
 ធម្មំ នេសេតិ ។ អនុស្សរិកស្ស ខោ បន សន្ទក
 សត្តនោ អនុស្សវសច្ចស្ស សុសុតម្បិ ហោតិ ទុស្សុ-
 តម្បិ ហោតិ តថាបិ ហោតិ អញ្ញថាបិ ហោតិ ។
 តត្រ សន្ទក វិញ្ញូ បុរិសោ ឥតិ បដិសញ្ចិត្តតិ
 អយំ ខោ ករំ សត្តា អនុស្សរិកោ អនុស្សវសច្ចោ ។
 សោ អនុស្សវេន ឥតិហីតិហាបរម្យរាយ បិដកសម្ម-
 នាយ ធម្មំ នេសេតិ ។ អនុស្សរិកស្ស ខោ
 បន សត្តនោ អនុស្សវសច្ចស្ស សុសុតម្បិ ហោតិ
 ទុស្សុតម្បិ ហោតិ តថាបិ ហោតិ អញ្ញថាបិ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ហើយចៀសចេញទៅ ។ ម្នាលសន្ទកៈ នេះឯងឈ្មោះថា អនស្សាសិក-
ព្រហ្មចរិយៈទី ១ ដែលព្រះភគវន្តអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាប
ច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែងហើយ ដែលជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញាបុរស
លែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត ក៏មិន
បានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។

[៦៦] ម្នាលសន្ទកៈ ប្រការ ១ ទៀត ក្នុងលោកនេះ មានគ្រូខ្លះ
ជាអ្នកពួត ។ គ្នាមក ប្រកាន់យកពាក្យដែលពួត ។ ថាជាពាក្យពិត ។
គ្រូនោះឯង តែងសំដែងធម៌តាមពាក្យដែលពួត ។ តាមពាក្យបរម្យរាថា
ដូច្នោះ ។ តាមក្បួនតម្រា ។ ម្នាលសន្ទកៈ ឯគ្រូជាអ្នកពួត ។ គ្នាមក
ប្រកាន់យកពាក្យដែលពួត ។ ថាជាពាក្យពិត (នោះ) រមែងពួពាក្យល្អខ្លះ
ពួពាក្យអាក្រក់ខ្លះ ពិតខ្លះ មិនពិតខ្លះ ។ ម្នាលសន្ទកៈ វិញ្ញាបុរស
រមែងពិចារណាក្នុងដំណើរនោះដូច្នោះថា គ្រូដ៏ចម្រើននេះជាអ្នកពួត ។ គ្នាមក
ប្រកាន់យកពាក្យដែលពួត ។ ថាជាពាក្យពិត ។ គ្រូនោះឯង តែងសំដែង
ធម៌តាមពាក្យដែលពួត ។ តាមពាក្យបរម្យរាថាដូច្នោះ ។ តាមក្បួនតម្រា ។
ឯគ្រូជាអ្នកពួត ។ គ្នាមក ប្រកាន់យកពាក្យដែលពួត ។ ថាជាពាក្យពិត
(នោះ) រមែងពួពាក្យល្អខ្លះ ពួពាក្យអាក្រក់ខ្លះ ពិតខ្លះ មិនពិតខ្លះ ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស សន្ទកសុត្តេ តតិយប្រហូចរិយំ

សោ អនស្សាសិកំ ឥទំ ព្រហ្មចរិយន្តិ ឥតិ វិទិត្វា
 តស្មា ព្រហ្មចរិយា និព្វិដ្ឋ បក្កមតិ ។ ឥទំ ខោ
 សន្ទក តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា អរហតា
 សម្មាសម្ពុទ្ធន ទុតិយំ អនស្សាសិកំ ព្រហ្មចរិយំ
 អក្ខាតំ យត្ត វិញ្ញ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ
 ន វសេយ្យ វសន្តោ ច ជារាជេយ្យ ញាយំ ធម្មំ
 កុសលំ ។

[៦៧] បុន ចបរំ សន្ទក ឥនេកច្ចោ សត្វា
 តក្កិ ហោតិ វីមសី ។ សោ តក្កបរិយាហតំ
 វីមសានុចរិតំ សយំបដិកានំ ធម្មំ ទេសេតិ ។
 តក្កិស្ស ខោ បន សន្ទក សត្តនោ វីមសិស្ស
 សុតក្កិតម្បិ ហោតិ ទុត្តក្កិតម្បិ ហោតិ តថាបិ
 ហោតិ អញ្ញថាបិ ហោតិ ។ តត្រិ សន្ទក វិញ្ញ
 បុរិសោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ អយំ ខោ ភវំ សត្វា

បរិព្វាជកវគ្គ សន្ទកសូត្រ ព្រហ្មចរិយធម៌ ទី ៣

បុរសនោះ លុះដឹងច្បាស់ថា ព្រហ្មចរិយៈនេះ មិនមានទំនងស្រួលដូច្នោះ ហើយ ក៏នឿយណាយចាកព្រហ្មចរិយៈនោះ ហើយចៀសចេញទៅ ។

ម្នាលសន្ទកៈ នេះឯងឈ្មោះថា អនស្សាសិកព្រហ្មចរិយៈទី ២ ដែលព្រះ ភគវន្ត អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែងហើយ ដែលជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញាបុរស លែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបានត្រេកអរ នឹង កុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។

[៦៧] ម្នាលសន្ទកៈ ប្រការមួយទៀត ក្នុងសាសនានេះ មាន គ្រូខ្លះ ជាអ្នកមានសេចក្តីត្រិះរិះ ពិចារណាជាប្រក្រតី ។ គ្រូនោះ តែង សំដែងធម៌ដែលខ្លួនស្រាវជ្រាវបានមកដោយសេចក្តីត្រិះរិះ ដែលខ្លួនស្តាប់ស្នងដោយការពិចារណា ជាធម៌កើតមានដោយប្រាជ្ញារបស់ខ្លួន ។ ម្នាលសន្ទកៈ ក៏គ្រូអ្នកមានសេចក្តីត្រិះរិះពិចារណាជាប្រក្រតី រមែងត្រិះរិះ ហេតុល្អក៏មាន ត្រិះរិះហេតុអាក្រក់ក៏មាន ពិតក៏មាន មិនពិតក៏មាន ។

ម្នាលសន្ទកៈ វិញ្ញាបុរសរមែងពិចារណា ក្នុងដំណើរនោះដូច្នោះថា គ្រូដ៏

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តក្កិ វីមសី ។ សោ តក្កបរិយាហតំ វីមសានុចរិតំ
 សយំបដិកានំ ធម្មំ ទេសេតិ ។ តក្កិស្ស ខោ បន
 សត្តនោ វីមសិស្ស ភុតក្កិតម្បិ ហោតិ ទុតក្កិតម្បិ
 ហោតិ តថាបិ ហោតិ អញ្ញថាបិ ហោតិ ។ សោ
 អនស្សាសិកំ ឥទំ ព្រហ្មចរិយន្តិ ឥតិ វិទិត្វា តស្មា
 ព្រហ្មចរិយា និព្វិដ្ឋ បក្កមតិ ។ ឥទំ ខោ សន្ទក
 តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មា-
 សម្ពុទ្ធន តតិយំ អនស្សាសិកំ ព្រហ្មចរិយំ អក្ខា-
 តំ យត្ថ វិញ្ញំ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ
 ន វសេយ្យ វសន្តោ ច នារាជេយ្យ ញាយំ
 ធម្មំ កុសលំ ។

[៦៨] បុន ចបរំ សន្ទក ឥនេកថោ សត្តា
 មន្តោ មោមុហោ ។ សោ មន្តត្តា មោមុហត្តា តថា
 តថា បញ្ញំ បុដ្ឋោ សមាណោ វាចារិក្ខេបំ អាបដ្ឋតិ
 អមវារិក្ខេបំ ឯវន្តិបិ មេ នោ តថាតិបិ មេ នោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ចម្រើននេះ ជាអ្នកមានសេចក្តីត្រិះរិះពិចារណាជាប្រក្រតី ។ គ្រូនោះ
តែងសំដែងធម៌ដែលខ្លួនស្រាវជ្រាវបានមកដោយសេចក្តីត្រិះរិះ ដែលខ្លួន
ស្ទាបស្ទង់ដោយការពិចារណា ជាធម៌កើតមាន ដោយប្រាជ្ញារបស់ខ្លួន ។
ក៏គ្រូជាអ្នកមានសេចក្តីត្រិះរិះពិចារណាជាប្រក្រតី រមែងត្រិះរិះហេតុល្អក៏
មាន ត្រិះរិះហេតុអាក្រក់ក៏មាន ពិតក៏មាន មិនពិតក៏មាន ។ បុរស
នោះលុះដឹងច្បាស់ថា ព្រហ្មចរិយៈនេះ មិនមានទំនងស្រួលដូច្នោះហើយ
ក៏នឿយណាយចាកព្រហ្មចរិយៈនោះ ហើយចៀសចេញទៅ ។ ម្នាល
សន្ទកៈ នេះឯងឈ្មោះថា អនុស្សាសិកព្រហ្មចរិយៈទី ៣ ដែលព្រះភគវន្ត
អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បាន
សំដែងហើយ ដែលជាធម៌នាំឲ្យវិនិច្ឆ័យបុរស លែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ
ដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌
ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។

[៦៨] ម្នាលសន្ទកៈ ប្រការមួយទៀត ក្នុងលោកនេះ មានគ្រូខ្លះ
ជាមនុស្សមានប្រាជ្ញាទន់ ជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅ ។ គ្រូនោះ ហេតុតែខ្លួន
មានប្រាជ្ញាទន់ ហេតុតែខ្លួនល្ងង់ខ្លៅ កាលបើមានអ្នកផងសាកសួរប្រស្នា
ដូច្នោះ ។ ហើយ ក៏ដល់នូវការផ្សាយវាចា ផ្សាយសំដីមិនឲ្យស្ទាប់ខ្លួនថា
ខ្ញុំយល់ឃើញថាយ៉ាងនេះក៏មិនមែន ខ្ញុំយល់ឃើញថាយ៉ាងនោះក៏មិនមែន

បរិញ្ញាដកវគ្គស្ស សន្ធុកសុត្តេ ចតុត្ថប្រហូចរិយំ

អញ្ញាថាតិបិ មេ នោ នោតិបិ មេ នោ
នោតិបិ មេ នោតិ ។ តត្រិ សន្ធុក វិញ្ញូ បុរិសោ
ឥតិ បដិសញ្ញាក្ខតិ អយំ ខោ កវំ សត្តា មន្វោ
មោមុហោ ។ សោ មន្ធុត្តា មោមុហត្តា តថា តថា
បញ្ចំ បុដ្ឋោ សមាណោ វាចារិក្ខេបំ អាបជ្ជតិ
អមវារិក្ខេបំ ឯវន្តិបិ មេ នោ តថាតិបិ មេ នោ
អញ្ញាថាតិបិ មេ នោ នោតិបិ មេ នោ នោ នោ នោតិបិ
មេ នោតិ ។ សោ អនស្សាសិកំ ឥនំ ព្រហ្មចរិយន្តិ
ឥតិ វិទិត្វា តស្មា ព្រហ្មចរិយា និព្វិជ្ជ បក្កមតិ ។
ឥនំ ខោ សន្ធុក តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា
អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន ចតុត្ថំ អនស្សាសិកំ
ព្រហ្មចរិយំ អក្ខាតំ យត្ត វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ
ព្រហ្មចរិយំ ន វសេយ្យ វសន្តោ ច ឆារាជេយ្យ
ញាយំ ធម្មំ កុសលន្តិ ។ ឥមាទិ ខោ សន្ធុក

បរិព្វាជកវគ្គ សន្ទកសូត្រ ព្រហ្មចរិយធម៌ ទី ៤

ខ្ញុំយល់ឃើញថា យ៉ាងដទៃក៏មិនមែន ខ្ញុំយល់ឃើញថា មិនមែនក៏ទេ ខ្ញុំ
 យល់ឃើញថា មិនមែនជាមិនមែនក៏ទេ ។ ម្នាលសន្ទកៈ វិញ្ញាបុរស តែង
 ពិចារណាក្នុងដំណើរនោះដូច្នោះថា គ្រូដ៏ចម្រើននេះ ជាមនុស្សមានប្រាជ្ញា
 ទន់ ជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅ ។ គ្រូនោះ ហេតុតែខ្លួនមានប្រាជ្ញាទន់ ហេតុ
 តែខ្លួនល្ងង់ខ្លៅ កាលបើមានអ្នកផងសាកសួរប្រស្នាដូច្នោះ ។ ហើយ ក៏
 ដល់នូវការផ្សាយវាចា ផ្សាយសំដីមិនឲ្យស្លាប់ខ្លួនថា ខ្ញុំយល់ឃើញថា
 យ៉ាងនេះក៏មិនមែន ខ្ញុំយល់ឃើញថា យ៉ាងនោះក៏មិនមែន ខ្ញុំយល់ឃើញ
 ថាយ៉ាងដទៃក៏មិនមែន ខ្ញុំយល់ឃើញថា យ៉ាងនោះក៏មិនមែន ខ្ញុំយល់ឃើញថា
 មិនមែនជាមិនមែនក៏ទេ ។ បុរសនោះ លុះដឹងច្បាស់ថា ព្រហ្មចរិយៈនេះ
 មិនមានទំនងស្រួលទេដូច្នោះហើយ ក៏នឿយណាយចាកព្រហ្មចរិយៈនោះ
 ហើយចៀសចេញទៅ ។ ម្នាលសន្ទកៈ នេះឯងឈ្មោះថា អនស្សាសិក-
 ព្រហ្មចរិយធម៌ទី ៤ ដែលព្រះភគវន្តអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ជ្រាប
 ច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែងហើយ ដែលជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញាបុរស លែង
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបាន
 ត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។ ម្នាលសន្ទកៈ នេះឯង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មា-
 សម្ពុទ្ធន ចត្តារិ អនស្សាសិកានិ ព្រហ្មចរិយានិ
 អក្ខាតានិ យត្ត វិញ្ញ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ
 ន វសេយ្យ វសន្តោ ច នាកាដេយ្យ ញាយំ ធម្មំ
 កុសលន្តិ ។

[៦៧] អច្ឆរិយំ កោ អានន្ទ អព្ភតំ កោ អានន្ទ
 យាវព្ភោទំ តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា អរហតា
 សម្មាសម្ពុទ្ធន ចត្តារិ អនស្សាសិកានេវ ព្រហ្មចរិយានិ
 អនស្សាសិកានិ ព្រហ្មចរិយានីតិ អក្ខាតានិ យត្ត វិញ្ញ
 បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ ន វសេយ្យ វសន្តោ ច
 នាកាដេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។ សោ បន កោ
 អានន្ទ សត្តា កីរាទី កិមក្ខាយី យត្ត វិញ្ញ បុរិសោ
 សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ វសេយ្យ វសន្តោ ច អាកាដេយ្យ
 ញាយំ ធម្មំ កុសលន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ឈ្មោះថា អនស្សាសិកព្រហ្មចរិយៈ ៤ ប្រការ ដែលព្រះភគវន្តអរហន្ត-
សម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ បានសំដែង
ហើយ ដែលជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញាបុរស លែងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយ
ដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបានត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែល
ខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។

[៦៧] សន្ទកបរិញ្ញាជក តបថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ហេតុ
នេះអស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ហេតុនេះចំឡែកណាស់
ព្រោះថា ព្រះភគវន្តអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់
ឃើញច្បាស់ បានសំដែងអនស្សាសិកព្រហ្មចរិយៈ ៤ ប្រការនេះ ថា
ជាអនស្សាសិកព្រហ្មចរិយៈពិតប្រាកដមែន ជាធម៌នាំឲ្យវិញ្ញាបុរស លែង
ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ដោយដាច់ស្រឡះ ទុកជាកាលប្រព្រឹត្ត ក៏មិនបាន
ត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹងឡើយ ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏
ចម្រើន ចុះគ្រូនោះនិយាយដូចម្តេច ពោលដូចម្តេច ទើបជាហេតុនាំឲ្យ
វិញ្ញាបុរស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈបានដោយស៊ីប័ចិត្ត កាលបើប្រព្រឹត្ត
ហើយ ក៏រមែងត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹង ។

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស សន្ធិកសុត្តេ ពុទ្ធកុណកថា

[៧០] ឥធិ សន្ធិក តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ជតិ
អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរណាសម្បជ្ជោ សុគតោ
លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្តា ទេវ-
មនុស្សានំ ពុទ្ធា ភក្កវា ។ មេ ។ សោ ឥមេ បញ្ច
ដីវរណោ បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ បញ្ញាយ
ទុព្វលីករណោ វិច្ឆេវ កាមេហិ វិច្ឆ អកុសលេហិ
ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកដំ បីតិសុខំ បបមំ
ណានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ យស្មី ខោ បន^(១)
សន្ធិក សត្តវិ សារកោ ឯវរូបំ ឱណ្ណារវិសេសំ អធិកច្ចតិ
តត្ថ វិញ្ញ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ វសេយ្យ
វសន្តោ ច អារាជេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។ បុន

១ ឱ. សត្តសុបិ ហានេសុ អយំ បាហោ នត្ថិ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ សន្ទកសូត្រ ពុទ្ធកុណកថា

[៧០] ព្រះអានន្ទមានថេរវាចាថា ម្ចាស់សន្ទកៈ ព្រះតថាគតកើតឡើងក្នុងលោកនេះ ព្រះអង្គឆ្ងាយចាកសីកសត្រូវពោលគឺកិលេស ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវញោយ្យធម៌ទាំងពួងដោយប្រពៃចំពោះព្រះអង្គ ព្រះអង្គបរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ ព្រះអង្គមានដំណើរល្អយាងទៅកាន់សុន្ទរស្ថាន ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ព្រះអង្គប្រសើរដោយសីលាទិគុណ រកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្មាន ព្រះអង្គជាអ្នកទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ព្រះអង្គជាសាស្តាចារ្យនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវចតុរិយសច្ច ហើយញ៉ាំងអ្នកដទៃឲ្យត្រាស់ដឹងផង ព្រះអង្គមានដំណើរទៅកាន់ត្រៃកតខ្ចាក់ចោលហើយ ។ បេ ។ ព្រះអង្គបានលះបង់នីវរណធម៌ទាំង ៥ នេះ ដែលជាគ្រឿងសោហ្មង់ចិត្ត ធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យមានកម្លាំងខ្សោយ ព្រះអង្គស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយហើយ ចូលបឋមជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ និងវិចារៈ មានបីតិនិងសុខៈដែលកើតអំពីវិវេក ។ ម្ចាស់សន្ទកៈ ចំណែកខាងសាវ័ក រមែងត្រាស់ដឹងនូវគុណវិសេស ដំលើសលុបមានសភាពយ៉ាងនេះ ក្នុងសំណាក់គ្រូណា វិញ្ញបុរសគប្បីប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈបាន ដោយស៊ប់ចិត្តក្នុងសំណាក់គ្រូនោះ កាលបើប្រព្រឹត្តហើយ ក៏ត្រេកអរនឹង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ចបរំ សន្ទក ភិក្ខុ វិតក្កវិចារាណំ រូបសមា
 ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។
 យស្មី ខោ បន សន្ទក សត្វិ សារកោ ឯវ-
 រូបំ ឱឡារិសេសំ អធិកច្ចតិ តត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ
 សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ វសេយ្យ វសន្តោ ច អា-
 រាជេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។ បុន ចបរំ សន្ទក
 ភិក្ខុ បីតិយា ច វិរាតា ។ បេ ។ តតិយំ ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ យស្មី ខោ បន សន្ទក
 សត្វិ សារកោ ឯវរូបំ ឱឡារិសេសំ អធិកច្ចតិ
 តត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ វសេយ្យ
 វសន្តោ ច អារាជេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។
 បុន ចបរំ សន្ទក ភិក្ខុ សុខស្ស ច បហានា
 ទុក្ខស្ស ច បហានា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។ យស្មី ខោ បន សន្ទក
 សត្វិ អរិយស្សារកោ ឯវរូបំ ឱឡារិសេសំ អធិកច្ចតិ
 តត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ វសេយ្យ
 វសន្តោ ច អារាជេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

កុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹង ។ ម្នាលសន្ទកៈ ប្រការមួយទៀត ភិក្ខុ
 ព្រោះរម្ងាប់នូវវិតក្កៈនិងវិចារៈបានហើយ ។ បេ ។ ក៏ចូលទុតិយជ្ឈាន ។
 ម្នាលសន្ទកៈ សាវ័ក រមែងត្រាស់ដឹងនូវគុណវិសេសដ៏លើសលុបមាន
 សភាពយ៉ាងនេះ ក្នុងសំណាក់គ្រូណា វិញ្ញបុរសគប្បីប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ
 បានដោយស៊ប់ចិត្តក្នុងសំណាក់គ្រូនោះ កាលបើប្រព្រឹត្តហើយ ក៏ត្រេក-
 អរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹង ។ ម្នាលសន្ទកៈ ប្រការមួយទៀត
 ភិក្ខុព្រោះប្រាសចាកបីតិផង ។ បេ ។ ក៏ចូលតតិយជ្ឈាន ។ ម្នាលសន្ទកៈ
 សាវ័ក រមែងត្រាស់ដឹងនូវគុណវិសេសដ៏លើសលុប មានសភាពយ៉ាង
 នេះ ក្នុងសំណាក់គ្រូណា វិញ្ញបុរស គប្បីប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ បានដោយ
 ស៊ប់ចិត្តក្នុងសំណាក់គ្រូនោះ កាលបើប្រព្រឹត្តហើយ ក៏ត្រេកអរនឹង
 កុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹង ។ ម្នាលសន្ទកៈ ប្រការមួយទៀត ភិក្ខុ
 ព្រោះលះបង់សុខផង លះបង់ទុក្ខផង ។ បេ ។ ចូលចតុត្ថជ្ឈាន ។
 ម្នាលសន្ទកៈ អរិយសាវ័ក រមែងត្រាស់ដឹងនូវគុណវិសេសដ៏លើសលុប
 មានសភាពយ៉ាងនេះ ក្នុងសំណាក់គ្រូណា វិញ្ញបុរស គប្បីប្រព្រឹត្ត
 ព្រហ្មចរិយៈ បានដោយស៊ប់ចិត្ត ក្នុងសំណាក់គ្រូនោះ ។ កាលបើ
 ប្រព្រឹត្តហើយ ក៏ត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹង ។

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស សន្ធិកសុត្តេ តិស្សោ វិញ្ញា

[៧១] សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ
 បរិយោទាតេ អនដ្ឋ័ណោ វិតតូបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ
 កម្មដីយេ បិតេ អានេញ្ចប្បត្តេ បុព្វេនិវាសានុស្ស-
 តិញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិនិជ្ជាមេតិ ។ សោ អនេកវិហិតំ
 បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ សេយ្យដីទំ ឯកម្មិ ជាតិ
 ទ្វេបិ ជាតិយា ។ មេ ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ
 អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ ។ យស្មី ខោ
 បន សន្ធិក សត្វិ សារកោ ឯវរូបំ ឱទ្ធារិសេសំ
 អធិកច្ចតិ តត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ
 វសេយ្យ វសន្តោ ច អារាជេយ្យ ញាយំ ធម្មំ
 កុសលំ ។ សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ
 បរិយោទាតេ អនដ្ឋ័ណោ វិតតូបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ
 កម្មដីយេ បិតេ អានេញ្ចប្បត្តេ សត្តានំ ចុត្តប-
 ចាតញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិនិជ្ជាមេតិ ។ សោ

បរិព្វាជកវគ្គ សន្ទកសូត្រ វិជ្ជា ៣ ប្រការ

[៧១] ភិក្ខុនោះ កាលបើចិត្តតម្កល់មាំ បរិសុទ្ធផ្លូវផង មិនមាន ទីទួលគឺកិលេស ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មង ជាចិត្តទន់ភ្លន់ គួរដល់ ការនាកម្ម ជាចិត្តនឹងជឿ ដល់នូវសេចក្តីមិនញាប់ញ័រទៅតាមអារម្មណ៍ យ៉ាងនេះហើយ រមែងបង្កើនចិត្តទៅរកបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ គឺ ប្រាជ្ញារលឹកឃើញនូវខន្ធដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងភពមុន ។ ភិក្ខុនោះ រមែងរលឹកឃើញនូវខន្ធដែលខ្លួនធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុន បានច្រើនជាតិ គឺរលឹកឃើញបាន ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ។ បេ ។ រលឹកឃើញនូវជាតិ ដែលខ្លួនធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុន បានច្រើនជាតិ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេសដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ ម្នាលសន្ទកៈ សារីក រមែង ត្រាស់ដឹងនូវគុណវិសេសដ៏លើសលុប មានសភាពយ៉ាងនេះ ក្នុងសំណាក់គ្រូណា វិញ្ញាបុរសគប្បីប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈបាន ដោយសិប្បចិត្តក្នុង សំណាក់គ្រូនោះ កាលបើប្រព្រឹត្តហើយ ក៏ត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ ដែលខ្លួនគប្បីដឹង ។ ភិក្ខុនោះកាលបើចិត្តតម្កល់មាំ បរិសុទ្ធផ្លូវផង មិន មានទីទួលគឺកិលេស ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មង ជាចិត្តទន់ភ្លន់ គួរដល់ ការនាកម្ម ជាចិត្តនឹងជឿ ដល់នូវសេចក្តីមិនញាប់ញ័រទៅតាមអារម្មណ៍ យ៉ាងនេះហើយ រមែងបង្កើនចិត្តទៅរកបុព្វបុត្តញ្ញាណ គឺប្រាជ្ញាជា គ្រឿងដឹងនូវចុតិនិងបដិសន្ធិនៃពួកសត្វ (ទិព្វចក្ខុញ្ញាណ) ។ ភិក្ខុនោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាណុសកោន សត្តេ
 បស្សតិ ចរមាណេ ឧបបជ្ជមាណេ ហីនេ បណ្ឌិតេ
 សុវណ្ណោ ទុព្វណ្ណោ សុភតេ ទុក្កតេ ។ មេ ។
 យថាកម្មបកេ សត្តេ បដាណតិ ។ យស្មី ខោ
 បន សន្ទក សត្តិ សារកោ ឯវរុបំ ឱឡារិសេសំ
 អធិកច្ចតិ តត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ
 វសេយ្យ វសន្តោ ច អារាដេយ្យ ញាយំ ធម្មំ
 កុសលំ ។ សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ
 បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ អនដ្ឋណោ វិតត្ថបក្កិលេសេ
 មុទុក្ខតេ កម្មជីយេ បិតេ អានេញ្ចប្បត្តេ អាសវាទំ
 ខយញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិនិជ្ជាមេតិ ។ សោ ឥទំ
 ទុក្ខន្តិ យថាក្ខតំ បដាណតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ
 យថាក្ខតំ បដាណតិ អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ
 យថាក្ខតំ បដាណតិ អយំ ទុក្ខនិរោធកាមិជី
 បដិបទាតិ យថាក្ខតំ បដាណតិ ។ មេ ។
 អយំ អាសវនិរោធកាមិជី បដិបទាតិ យថាក្ខតំ
 បដាណតិ ។ តស្ស ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មានចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង្កនូវចក្ខុ របស់មនុស្សធម្មតា រមែង
 ឃើញនូវពួកសត្វដែលច្យុតដែលកើតឡើង ទន់ទាប និងខ្ពង់ខ្ពស់ មាន
 វណ្ណៈល្អ មានវណ្ណៈអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ។ បេ ។ តែង
 ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វ ដែលអន្ទោលទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ។ ម្នាលសន្ទុកៈ
 សាវ័ក រមែងត្រាស់ដឹងនូវគុណវិសេសដ៏លើសលុប មានសភាពយ៉ាងនេះ
 ក្នុងសំណាក់គ្រូណា វិញ្ញាបុរសគប្បីប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ បានដោយស៊ប់
 ចិត្តក្នុងសំណាក់គ្រូនោះ កាលបើប្រព្រឹត្តហើយ ក៏ត្រេកអរនឹងកុសលធម៌
 ដែលខ្លួនគប្បីបាន ។ ភិក្ខុនោះ កាលបើចិត្តតម្កល់មាំ បរិសុទ្ធផ្លូវផង មិន
 មានទីទូលគឺកិលេស ប្រាសចាកសេចក្តីសៅហ្មង ជាចិត្តទន់ភ្លន់ គួរ
 ដល់ការវនាកម្ម ជាចិត្តនឹងជឿ ដល់នូវសេចក្តីមិនញាប់ញ័រយ៉ាងនេះហើយ
 រមែងបង្កើនចិត្តទៅរកអាសវក្ខយញ្ញាណ គឺប្រាជ្ញាដឹង នូវធម៌ជាគ្រឿង
 អស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះ
 ជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទីប្រជុំកើតឡើងនៃទុក្ខ ដឹងច្បាស់
 តាមពិតថា នេះជាព្រះនិព្វានជាគ្រឿងរលត់ទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា
 នេះជាផ្លូវប្រតិបត្តិ ជាដំណើរទៅកាន់ព្រះនិព្វានជាគ្រឿងរលត់ទុក្ខ ។ បេ ។
 ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាផ្លូវប្រតិបត្តិ ជាដំណើរទៅកាន់ព្រះនិព្វានជា
 គ្រឿងរលត់អាសវៈ ។ កាលបើភិក្ខុនោះដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស សន្និកសុត្តេ បញ្ចដ្ឋានានជ្ឈាចរណំ

កាមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ភវាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ

អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមិតិ ញាណំ

ហោតិ ទីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ

នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជានាតិ ។ យស្មី ខោ បន

សន្នក សត្វិ សារកោ ឯវរុបំ ឱឡារវិសេសំ អធិកច្ចតិ

តត្ថ វិញ្ញូ បុរិសោ សសក្កំ ព្រហ្មចរិយំ វសេយ្យ

វសន្តោ ច អាវាដេយ្យ ញាយំ ធម្មំ កុសលន្តិ ។

[៧២] យោ បន សោ កោ អាណន្ទ ភិក្ខុ

អរហំ ទីណាសវោ រុសិតវា កតករណីយោ

ឱហិតកាវោ អនុប្បត្តសនត្តោ បរិក្ខិណាភវសញ្ញោជនោ

សម្មទញ្ញា វិមុត្តោ បរិកុញ្ញេយ្យ សោ កាមេតិ ។

យោ សោ សន្នក ភិក្ខុ អរហំ ទីណាសវោ

បរិព្វាជកវគ្គ សន្ទកសូត្រ ការមិនប្រព្រឹត្តល្មើសនូវហេតុ ៥ ប្រការ

ហើយ ចិត្តក៏ផុតស្រឡះចាកកាមាសវៈផង ចិត្តក៏ផុតចាកភវាសវៈផង
 ចិត្តផុតចាកអវិជ្ជាសវៈផង កាលបើចិត្តភិក្ខុនោះផុតស្រឡះហើយ សេចក្តី
 ដឹងក៏កើតឡើងដល់ភិក្ខុនោះថា ចិត្តរបស់អាត្មាអញផុតស្រឡះហើយ ភិក្ខុ
 នោះដឹងច្បាស់ថា ជាតិរបស់អាត្មាអញអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយធម៌
 អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើ
 ស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត
 មិនមានឡើយ ។ ម្នាលសន្ទកៈ សាវ័ករមែងត្រាស់ដឹងនូវគុណវិសេស
 ដ៏លើសលុប មានសភាពយ៉ាងនេះ ក្នុងសំណាក់គ្រូណា វិញ្ញបុរសគប្បី
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈបាន ដោយស៊ប់ចិត្តក្នុងសំណាក់គ្រូនោះ កាលបើ
 ប្រព្រឹត្តហើយ ក៏ត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ដែលខ្លួនគប្បីដឹង ។

[៧២] សន្ទកបរិព្វាជកសួរថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ភិក្ខុ
 ណា ជាព្រះអរហន្ត ខ្ញីណាស្រេព បានប្រព្រឹត្តមគ្គព្រហ្មចរិយធម៌គ្រប់
 គ្រាន់ហើយ បានធ្វើសោឡសកិច្ចរួចហើយ បានដាក់ចុះភារៈហើយ
 បានសម្រេចប្រយោជន៍របស់ខ្លួនដោយលំដាប់ហើយ មានធម៌ជាគ្រឿង
 ជាប់ចំពាក់ ក្នុងភពអស់ហើយ មានចិត្តផុត (ចាកអាសវៈទាំងឡាយ)
 ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ តើភិក្ខុនោះនៅបរិភោគកាមទាំងឡាយដែរឬ ។
 ព្រះអានន្ទតបថា ម្នាលសន្ទកៈ ភិក្ខុណា ជាព្រះអរហន្ត ខ្ញីណាស្រេព

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

វុសិតវា	កតករណីយោ	ឱហិតភារោ	អនុប្បត្តស-
ទត្តោ	បរិក្ខិណាករសញ្ញោជនោ	សម្មទញ្ញា	វិមុត្តោ
អភព្វោ	សោ បញ្ច	ហានានិ	អជ្ឈាចរិតុំ អភព្វោ
ទីណាសវោ	ភិក្ខុ	សញ្ជិច្ច	ចានោ ដីវិតា វោហេបេតុំ
អភព្វោ	ទីណាសវោ	ភិក្ខុ	អទិន្នំ ថេយ្យសដ្ឋាតំ
អាទាតុំ	អភព្វោ	ទីណាសវោ	ភិក្ខុ មេថុនំ
ធម្មំ	បដិសេវិតុំ	អភព្វោ	ទីណាសវោ ភិក្ខុ
សម្បជានមុសា	កាសិតុំ	អភព្វោ	ទីណាសវោ ភិក្ខុ
សន្និធិការកំ	កាមេ	បរិភុញ្ជិតុំ	សេយ្យថាបិ បុព្វេ
អាតារិយក្ខតោ	។ យោ	សោ សន្ទក	ភិក្ខុ អរហំ
ទីណាសវោ	វុសិតវា	កតករណីយោ	ឱហិតភារោ
អនុប្បត្តសទត្តោ	បរិក្ខិណាករសញ្ញោជនោ	សម្មទញ្ញា	
វិមុត្តោ	អភព្វោ	សោ ឥមាទិ	បញ្ច ហានានិ
អជ្ឈាចរិតុនិ	។		

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បានប្រព្រឹត្តមគ្គព្រហ្មចរិយធម៌គ្រប់គ្រាន់ហើយ បានធ្វើសោឡសកិច្ចរួច
 ហើយ បានដាក់ចុះភារៈហើយ បានសម្រេចប្រយោជន៍របស់ខ្លួនដោយ
 លំដាប់ហើយ មានធម៌ជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ក្នុងភពអស់ហើយ មានចិត្ត
 ផុត (ចាកអាសវៈទាំងឡាយ) ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ ភិក្ខុនោះមិនដែល
 ប្រព្រឹត្តល្មើសនូវហេតុ ៥ យ៉ាងឡើយ គឺភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព មិនដែល
 ក្លែងធ្វើសត្វឲ្យដាច់ចាកជីវិត ១ ភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព មិនដែលកាន់យក
 ទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ពោលគឺការលួច ១ ភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព
 មិនដែលសេពមេប៉ុនធម្ម ១ ភិក្ខុជាព្រះខីណាសុរព មិនដែលពោល
 កុហកទាំងដឹងសេចក្តីច្បាស់ ១ ភិក្ខុជាព្រះខីណាស្រព មិនដែលធ្វើនូវ
 ការសន្សំទុក (នូវវត្ថុទាំងឡាយមានល្ងជាដើម) បរិភោគនូវកាមទាំងឡាយ
 ដូចកាលដែលខ្លួននៅជាគ្រហស្ថ ក្នុងកាលពីដើម ១ ។ ម្នាលសន្តកៈ
 ភិក្ខុណា ជាព្រះអរហន្ត ខីណាស្រព បានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌
 គ្រប់គ្រាន់ហើយ បានធ្វើសោឡសកិច្ចរួចស្រេចហើយ បានដាក់ចុះ
 ភារៈហើយ បានសម្រេចប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ដោយលំដាប់ហើយ
 មានធម៌ជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ ក្នុងភពអស់ហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះ
 (ចាកអាសវៈទាំងឡាយ) ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ ភិក្ខុនោះមិនដែល
 ប្រព្រឹត្តល្មើសនូវហេតុទាំង ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស សន្ទកសុត្តេ ហត្ថបាទច្រើនប្រមា

[៧៣] យោ បន សោ ភោ អាណន្ទ ភិក្ខុ អរហំ
 ទីណាសវោ រុសិតវា កតករណីយោ ឱហិតភារោ
 អនុប្បត្តសទត្តោ បរិក្ខិណាកវសញ្ញាជនោ សម្មទញ្ញា
 វិមុត្តោ តស្ស ចរតោ ច តិដ្ឋតោ ច សុត្តស្ស ច
 ជាករស្ស ច សតតំ សមិតំ ញាណទស្សនំ បច្ចុបដ្ឋិតំ
 ទីណា មេ អាសវាតិ ។ តេនហិ សន្ទក ឧបមន្តេ
 ករិស្សាមិ ឧបមាយមិទេកច្ចេ វិញ្ញោ បុរិសា កាសិតស្ស
 អត្តំ អាជានត្តិ ។ សេយ្យថាមិ សន្ទក បុរិសស្ស
 ហត្ថចាទា និដ្ឋា តស្ស ចរតោ ចេវ តិដ្ឋតោ ច សុត្តស្ស
 ច ជាករស្ស ច សតតំ សមិតំ និដ្ឋាវ ហត្ថចាទា
 អមិច ខោ បន បច្ចវេក្ខមាទោ ជាតតិ និដ្ឋា មេ
 ហត្ថចាទាតិ ឯវមេវ ខោ សន្ទក យោ សោ
 ភិក្ខុ អរហំ ទីណាសវោ រុសិតវា កតករណីយោ

បរិព្វាជកវគ្គ សន្ទកសូត្រ សេចក្តីប្រៀបដូចបុរសកំបុតដៃជើង

[៧៣] សន្ទកបរិព្វាជកសួរថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ចុះភិក្ខុ
ណា ជាព្រះអរហន្ត ខីណាស្រព បានប្រព្រឹត្តមគ្គព្រហ្មចរិយធម៌
គ្រប់គ្រាន់ហើយ បានធ្វើសោឡសកិច្ចរួចស្រេចហើយ បានដាក់ចុះការៈ
ហើយ បានសម្រេចប្រយោជន៍របស់ខ្លួនដោយលំដាប់ហើយ មានធម៌
ជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ក្នុងភពអស់ហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះ (ចាកអាសវៈ
ទាំងឡាយ) ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ តើភិក្ខុនោះ កាលដើរក្តី ឈរក្តី
ដេកលក់ក្តី ភ្ញាក់ឡើងក្តី ញាណទស្សនៈតែងតម្កល់នៅជាប់ជានិច្ចថា
អាសវៈទាំងឡាយរបស់អាត្មាអញអស់ហើយដូច្នោះឬទេ ។ ព្រះអានន្ទតបថា
ម្ចាស់សន្ទកៈ បើដូច្នោះ អាត្មានឹងធ្វើពាក្យឧបមាឲ្យអ្នក (ស្តាប់) ដ្បិតវិញ្ញូ-
បុរសពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ រមែងយល់សេចក្តីនៃភាសិតបានដោយពាក្យ
ឧបមា ។ ម្ចាស់សន្ទកៈ មានបុរសម្នាក់កំបុតដៃ កំបុតជើង បុរសនោះ
កាលដើរក្តី ឈរក្តី ដេកលក់ក្តី ភ្ញាក់ឡើងក្តី ដៃនិងជើងក៏នៅតែកំបុត
ជាប់ជានិច្ចដដែល តែកាលបើបុរសនោះពិចារណាទើបដឹងថា អាត្មា
អញកំបុតដៃ កំបុតជើង សេចក្តីនេះមានឧបមាយ៉ាងណា ម្ចាស់សន្ទកៈ
មានឧបមេយ្យដូចជាភិក្ខុ ដែលជាព្រះអរហន្ត ខីណាស្រព បានប្រ-
ព្រឹត្តមគ្គព្រហ្មចរិយធម៌គ្រប់គ្រាន់ហើយ បានធ្វើសោឡសកិច្ចរួចហើយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឱហិតកាហោ   អនុប្បត្តសទត្តោ   បរិក្ខិណាកវសញ្ញោជនោ
 សម្មទញ្ញោ   វិមុត្តោ   តស្ស   ចរតោ   ចេវ   តិដ្ឋតោ   ច
 សុត្តស្ស   ច   ជាករស្ស   ច   សតតំ   សមិតំ
 ទីណារវ   អាសវា   អបិច   ខោ   បន   បច្ចវេក្ខមាណោ
 ជាតាតិ   ទីណា   មេ   អាសវាតិ   ។

[៧៤]   កិវ^(១)   ពហុកា   បន   កោ   អាណន្ទ   ឥមស្មី
 ធម្មវិនយេ   និយ្យាតាហេតិ   ។   ន   ខោ   សន្ទក
 ឯកំយេវ   សតំ   ន   ទ្វេ   សតានិ   ន   តីណិ   សតានិ
 ន   ចត្តារិ   សតានិ   ន   បញ្ច   សតានិ   អថខោ
 ភិយ្យោវ   យេ   ឥមស្មី   ធម្មវិនយេ   និយ្យាតាហេតិ   ។
 អច្ចវិយំ   កោ   អាណន្ទ   អព្ភតំ   កោ   អាណន្ទ
 ន   ច   នាម   សធម្មោក្កំសនា   ភវិស្សតិ   ន
 បរធម្មវម្ពនា   អាយតនេវ   ធម្មទេសនា   តាវ   ពហុកា
 ច   និយ្យាតាហេ   បញ្ញាយិស្សន្តិ   ឥមេ   បនាដីវកា

១ ម. កថិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បានដាក់ភារៈចុះហើយ បានសម្រេចប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ដោយលំដាប់
 ហើយ មានធម៌ជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់ក្នុងភពអស់ហើយ មានចិត្តផុត
 ស្រឡះ (ចាកអាសវៈទាំងឡាយ) ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ ភិក្ខុនោះកាល
 ដើរក្តី ឈរក្តី ដេកលក់ក្តី ភ្ញាក់ឡើងក្តី អាសវៈទាំងឡាយ ក៏នៅតែ
 អស់ជាប់ជានិច្ចដូចដើម តែកាលបើភិក្ខុនោះពិចារណាទើបដឹងថា អាសវៈ
 ទាំងឡាយរបស់អាត្មាអញអស់ហើយ ។

[៧២] សន្ទកបរិញ្ញាជកសួរថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ចុះពួក
 បុគ្គលអ្នកស្រោចស្រង់សត្វក្នុងធម្មវិន័យនេះ មានច្រើនប៉ុន្មាននាក់ទៅ ។
 ព្រះអានន្ទតបថា ម្ចាស់សន្ទកៈ មិនមែនមានត្រឹមតែ ១០០ នាក់ ២០០ នាក់
 ៣០០ នាក់ ៤០០ នាក់ ឬ ៥០០ នាក់ទេ តាមដែលពិតនោះ ពួក
 បុគ្គលដែលជាអ្នកស្រោចស្រង់សត្វក្នុងធម្មវិន័យនេះ មានច្រើនណាស់ ។
 សន្ទកបរិញ្ញាជកតបថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ហេតុនេះអស្ចារ្យណាស់
 បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ហេតុនេះចំឡែកណាស់ ព្រោះថាការលើក
 តម្កើងធម៌របស់ខ្លួនមិនមាន ការបន្តុះបង្ហាប់ធម៌របស់អ្នកដទៃ ក៏មិនមាន
 មានតែការសំដែងធម៌ សំដៅយកព្រះអរហត្តតែម្យ៉ាង ទាំងបុគ្គលអ្នក
 ស្រោចស្រង់សត្វក៏មានច្រើនប្រាកដពិត ចំឡែកអ្វីតែខាងពួកអាជីវក ជា

បរិព្វាជកវគ្គស្ស សន្ទកសុត្តំ សុត្តបរិយោសានំ

បុត្តមតាយ   បុត្តា   អត្តានញ្ជៅ   ឧក្កិសេន្តិ   បរេ
 ច   វម្កេន្តិ   តយោ   ចេវ   និយ្យាតារោ   បញ្ញាបេន្តិ
 សេយ្យដីធំ   នង្គំ   វង្គំ   កិសំ   សង្កិច្ចំ   មក្ខសី
 កោសាលន្តិ   ។   អថខោ   សន្ទកោ   បរិព្វាជកោ
 សកំ   បរិសំ   អាមន្តេសិ   ចរន្តុ   កោន្តោ   សមណោ
 កោតមេ   ព្រហ្មចរិយវាសោ   ននាជិ   សុករំ   អម្ពេហិ
 លាកសញ្ញារសិលោកេ   បរិចង្គិតុន្តិ   ។   ឥតិ   ហិធំ
 សន្ទកោ   បរិព្វាជកោ   សកំ   បរិសំ   ឧយ្យោជេសិ
 ភកវតិ   ព្រហ្មចរិយេតិ   ។

សន្ទកសុត្តំ ឆដ្ឋំ និដ្ឋិតំ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ សន្ទកសូត្រ ទីបំផុតនៃសូត្រ

កូននៃស្រីស្លាប់កូន^១នេះ តែងលើកតម្កើងខ្លួនឯងផង បន្តបង្ហាត់អ្នក
 ដទៃផង ទាំងបញ្ញត្តបុគ្គលអ្នកស្រោចស្រង់សត្វថា មានតែ ៣ នាក់គត់ គឺ
 គ្រូឈ្មោះនន្ទវច្ឆៈ ១ កិសសង្កីច្ឆៈ ១ មក្ខុលិគោសាល ១ ។ លំដាប់នោះ
 សន្ទកបរិញ្ញាជកហៅបរិស័ទរបស់ខ្លួនមកហើយប្រាប់ថា អ្នកដ៏ចម្រើនទាំង-
 ឡាយ ចូរប្រព្រឹត្តចុះ (ព្រោះថា) ការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់
 ព្រះសមណគោតម (រមែងមានប្រាកដ) ឯយើងមិនងាយនឹងលះបង់
 លាក់ សក្ការៈ និងសេចក្តីសរសើរ ក្នុងកាលឥឡូវនេះបានទេ ។
 សន្ទកបរិញ្ញាជក ក៏បញ្ជូនបរិស័ទរបស់ខ្លួននេះ ទៅក្នុងព្រហ្មចរិយធម៌
 ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។

ចប់ សន្ទកសូត្រ ទី ៦ ។

---

១ សន្ទកបរិញ្ញាជក លុះបានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះអានន្ទហើយក៏សំគាល់ថា ពួកអាជីវកទាំងអស់
 សុទ្ធតែជាមនុស្សស្លាប់ (ព្រោះជាអ្នកស្លាប់គំនិតឬស្លាប់ប្រយោជន៍ដែលត្រូវបាន) ឯម្តាយរបស់
 ពួកអាជីវកទាំងនោះ ឈ្មោះថា ជាស្រីស្លាប់កូន គឺថាកូនរបស់ស្រីនោះកើតមកឥតប្រយោជន៍ ។
 អដ្ឋកថា ។

សត្តមំ មហាសកុលុទាយិសុត្តំ

[៧៥] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
 រាជគហោ វិហារតិ វេណ្យវេនេ កលន្ទកនិវាមេ ។ តេន
 ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា
 បរិព្វាជកា មោរនិវាមេ បរិព្វាជការាមេ បដិវសន្តិ
 សេយ្យដីទំ អន្ទកាពោ វរតពោ^(១) សកុលុទាយិ ច
 បរិព្វាជកោ អញ្ញោ ច អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា
 បរិព្វាជកា ។ អថខោ ភក្កវា បុព្វណ្ណាសមយំ
 និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ រាជគហំ បិណ្ណាយ
 ចារិសិ ។ អថខោ ភក្កវតោ ឯតទហោសិ អតិប្បកោ
 ខោ តាវ រាជគហោ បិណ្ណាយ ចរិតុំ យន្ទុទាហំ យេន
 មោរនិវាមោ បរិព្វាជការាមោ យេន សកុលុទាយិ
 ច^(២) បរិព្វាជកោ តេនុបសង្កមេយ្យន្តិ ។ អថខោ
 ភក្កវា យេន មោរនិវាមោ បរិព្វាជការាមោ
 តេនុបសង្កមិ ។

---

១ ឱ. អនុតាពោ វរតពោ ។ ម. អន្ទកាពោ វរតពោ ។ ២ ឱ. ម. ចសទ្វោ នត្តិ ។

មហាសកុលុទាយិសូត្រ ទី ៧

[៧៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុង
រាជគ្រឹះ ។ ក៏សម័យនោះឯង មានពួកបរិព្វាជកជាច្រើន សុទ្ធតែមាន
កេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បីល្បាញនៅអាស្រ័យក្នុងបរិព្វាជការាម ជាមោរនិវាបស្ថាន
(កន្លែងសម្រាប់ឲ្យចំណីដល់ពួកសត្វក្លោក) បរិព្វាជកទាំងនោះ គឺ អន្ទការ-
បរិព្វាជក ១ វរតរបរិព្វាជក ១ សកុលុទាយិបរិព្វាជក ១ និងពួកបរិព្វាជក
ដទៃទៀត សុទ្ធតែមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បីល្បាញ ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះ
មានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ចូលទៅបិណ្ឌបាតក្នុង
ក្រុងរាជគ្រឹះ ក្នុងវេលាបុព្វណ្ណសម័យ ។ ទើបព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
បរិវិតក្តយ៉ាងនេះថា ការត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ព្រឹកណាស់
នៅឡើយ បើដូច្នោះ គួរតែតថាគតចូលទៅរកសកុលុទាយិបរិព្វាជក
ឯបរិព្វាជការាម ជាមោរនិវាបស្ថានសិន ។ ហើយក៏ព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរចូលសំដៅទៅឯបរិព្វាជការាម មោរនិវាបស្ថាន ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ តិរច្ឆានកថា

[៧៦] តេន ខោ បន សមយេន សកុលុទាយិ
 បរិព្វាជកោ មហាតិយា បរិព្វាជកបរិសាយ សន្តិ
 ទិសិដ្ឋោ ហោតិ ឧដ្ឋាទិទិយា ឧច្ចាសទ្ធិមហាសទ្ធាយ
 អនេកវិហិតំ តិរច្ឆានកថំ កថេន្តិយា សេយ្យដីទំ
 រាជកថំ ចោរកថំ មហាមត្តកថំ សេនាកថំ
 ភយកថំ យុទ្ធកថំ អន្តកថំ ចានកថំ វត្តកថំ
 សយនកថំ មាលាកថំ កន្ទកថំ ញាតិកថំ យាន-
 កថំ កាមកថំ និគមកថំ នករកថំ ជនបទកថំ
 ឥត្តិកថំ^(១) សូរកថំ វិសិខាកថំ កុម្មជ្ជានកថំ
 កុម្មទាសីកថំ^(២) បុព្វបេតកថំ ជានត្តកថំ លោ-
 កក្ខាយិកំ សមុទ្ធក្ខាយិកំ ឥតិភវាភវកថំ ឥតិ
 វា ។ អទ្ធិសា ខោ សកុលុទាយិ បរិព្វាជកោ
 ភកវន្តំ ទូរតោ វ អាភច្ឆន្តំ ទិស្វាន សកំ បរិសំ
 សណ្ឋាបេសិ^(៣) អប្បសទ្ធា កោដ្ឋោ ហោន្តុ មា កោដ្ឋោ
 សទ្ធិមកត្ត អយំ សមលោ កោតមោ អាភច្ឆតិ

១ ម. បុរិសកថន្តិ ឯត្តន្តេ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. កុម្មទាសីកថន្តិ ន ទិស្សតិ ។
 ៣ ឱ. សណ្ឋាបេសិ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ តិរច្ឆានកថា

[៧៦] ក៏សម័យនោះឯង សកុលុទាយិបរិញ្ញាជក កំពុងអង្គុយ
 ជាមួយនឹងបរិញ្ញាជកបរិស័ទជាច្រើន ដែលគឺកកងមានសំឡេងហើរ
 សំឡេងខ្លាំង កំពុងតែនិយាយនូវតិរច្ឆានកថាផ្សេង ៗ ជាច្រើន គឺរាជកថា
 ចោរកថា មហាមត្តកថា សេនាកថា ភយកថា យុទ្ធកថា អន្ទកថា
 បានកថា វត្តកថា សយនកថា មាលាកថា គន្ធកថា ញាតិកថា
 យានកថា តាមកថា និគមកថា នគរកថា ជនបទកថា ឥត្តិកថា សូរ-
 កថា វិសិខាកថា កុម្មដ្ឋានកថា កុម្មទាសីកថា បុព្វបេតកថា នានត្តកថា
 លោកក្លាយិកកថា សមុទ្ធក្លាយិកកថា ឥតិកវាវកថា^(១) ដូច្នោះខ្លះ
 ដូច្នោះខ្លះ ។ សកុលុទាយិបរិញ្ញាជក បានឃើញព្រះមានព្រះភាគ
 កំពុងស្តេចមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏បញ្ឈប់បរិស័ទរបស់ខ្លួន
 ថា អ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ ចូរមានសំឡេងតិច ៗ អ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ
 កុំនិយាយខ្លាំងឡើយ នេះព្រះសមណគោតម កំពុងស្តេចមក ក៏

---

១ ចូរមើលសេចក្តីប្រែក្នុងវិនយបិដកភាគ ៤ ទំព័រ ៣៧៣ ឬ សុត្តន្តបិដកភាគ ១៤ ទំព័រ
 ១៨ ចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អប្បសទ្ធិកាមោ ខោ បន សោ អាយស្មា អប្បសទ្ធិ-
 វណ្ណវាទី^(១) អប្បេ ឆាម អប្បសទ្ធិ បរិសំ វិទិត្វា
 ឧបសង្កមិតព្វំ មញ្ញេយ្យាតិ ។ អថខោ តេ បរិព្វាជកា
 តុណ្ណំ អហេសុំ ។ អថខោ ភកវា យេន សកុលុទាយិ
 បរិព្វាជកោ តេនុបសង្កមិ ។ អថខោ សកុលុទាយិ
 បរិព្វាជកោ ភកវន្តំ ឯតទរោច ឯតុ ខោ ភន្តេ ភកវា
 ស្វាតតំ ភន្តេ ភកវតោ ចិរស្សំ ខោ ភន្តេ ភកវា ឥមំ
 បរិយាយមកាសិ យទិទំ ឥធាតមនាយ និសីទតុ
 ភន្តេ ភកវា ឥទមាសនំ បញ្ញត្តន្តិ ។ និសីទិ ភកវា
 បញ្ញត្តេ អាសនេ ។ សកុលុទាយិបិ ខោ បរិព្វាជកោ
 អញ្ញតរំ នីចំ អាសនំ កហេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 ឯកមន្តំ និសីទ្តំ ខោ សកុលុទាយី បរិព្វាជកំ ភកវា
 ឯតទរោច កាយ នុត្ត ឧទាយិ ឯតរហិ កថាយ
 សន្និសិដ្ឋា កា ច បន វោ អន្តរាកថា វិប្បកតាតិ ។

---

១ ឱ. អប្បសទ្ធិស្ស វណ្ណវាទី ។ ម. អប្បសទ្ធិវិនិកោ អប្បសទ្ធិស្ស វណ្ណវាទី ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

លោកមានអាយុនោះ ត្រូវការតែនឹងសំឡេងតិច ។ សរសើរតែសំឡេង
តិច ។ ទេ យើងត្រូវធ្វើដូចម្តេច ឲ្យព្រះសមណគោតមនោះជ្រាបថា
បរិស័ទមានសំឡេងតិច ។ ហើយនឹងសំគាល់នូវដំណើរដែលគួរចូល
មករក ។ គ្រានោះឯង ពួកបរិព្វាជកទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាស្ងៀម ។
ទើបព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចចូលសំដៅទៅត្រង់ទី ដែលសកុលុទាយិ-
បរិព្វាជកនៅ ។ លំដាប់នោះឯង សកុលុទាយិបរិព្វាជក បានក្រាប
ទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះ
មានព្រះភាគស្តេចចូលមកចុះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះ
ភាគបានស្តេចមកស្រួលហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះ
ភាគខានស្តេចមកក្នុងទីនេះយូរណាស់ហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូម
ព្រះមានព្រះភាគស្តេចគង់ នេះជាអាសនៈបានក្រាលស្រេចហើយ ។
ព្រះមានព្រះភាគក៏គង់លើអាសនៈ ដែលបរិព្វាជកក្រាលថ្វាយ ។ ចំ-
ណែកខាងសកុលុទាយិបរិព្វាជក កាន់យកនូវអាសនៈទាបមួយ អង្គុយ
ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះសកុលុទាយិបរិព្វាជក អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
ទើបព្រះមានព្រះភាគបានត្រាស់ពាក្យនេះថា ម្ចាស់ឧទាយិ អ្នកទាំង-
ឡាយ អង្គុយប្រជុំគ្នានិយាយរឿងអ្វីអម្បាញ់មិញនេះ ចុះសំដីជាចន្លោះ
ដូចម្តេច ដែលអ្នកទាំងឡាយឲ្យឈប់ដាច់បាត់ទៅ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ អន្តរកថាពោចនំ

[៧៧] តិដ្ឋតេសា កន្តេ កថា យាយ មយំ
 ឯតវហិ កថាយ សន្និសិដ្ឋា នេសា កន្តេ កថា
 កកវតោ ទុល្លកា កវិស្សតិ បច្ឆាបិ សវនាយ
 បុរិមានិ កន្តេ ទិវសានិ បុរិមតរានិ ធានាតិត្តិយានំ
 សមណព្រាហ្មណានំ កុត្តហាលសាលាយ^(១) សន្និ-
 សិដ្ឋានំ សន្និបតិកានំ អយមន្តរកថា ឧទទាទិ
 លាកា វត កោ អង្គមកដានំ សុលទ្ធិំ វត កោ
 អង្គមកដានំ យត្រិមេ^(២) សមណព្រាហ្មណា សង្ឃិ-
 នោ កណិណោ គណាចរិយា ញាតា យសស្សីនោ
 តិក្ខករា សាធុសម្មតា ពហុជនស្ស រាជកហំ វស្សា-
 វាសំ ឧបកតា^(៣) ។ អយម្បិ ខោ បូរណោ កស្ស-
 ខោ សង្ឃិ ចេវ កណិ ច គណាចរិយោ^(៤) ញាតោ
 យសស្សី តិក្ខករោ សាធុសម្មតោ ពហុជនស្ស

១ កោតុហាលសាលាយន្តិបិ បាហោ ។ ២ ឱ. យត្រិមេ ។ ម. តត្រិមេ ។ ៣ ឱ. ម.
 ឱសដា ។ ៤ ឱ. ម. គណាចរិយោ ច ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ ការក្រាបបង្គំទូលអំពីអន្តរាគមន៍

[៧៧] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សំដីដែលយើងខ្ញុំ អង្គុយប្រជុំគ្នា
និយាយអម្បាញ់មិញនុ៎ះ សូមលើកទុកសិនចុះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
សំដីនុ៎ះ ព្រះមានព្រះភាគ គង់នឹងបានទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ក្នុងកាលជាខាង
ក្រោយទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដ្បិតពីថ្ងៃមុន ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍
មានលទ្ធិផ្សេង ។ មកប្រជុំគ្នាក្នុងកុតុហលសាលា^(១) សំដីជាចន្លោះនេះ
ក៏កើតឡើងថា អើហ្ន៎ ជាលាភរបស់អ្នកស្រុកអង្គៈនិងអ្នកស្រុកមគធៈ
ហើយតើ អើហ្ន៎ អ្នកស្រុកអង្គៈនិងអ្នកស្រុកមគធៈ បានស្រួលហើយតើ
ព្រោះពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនេះ មានពួក មានគណៈ ជាគណា-
ចារ្យ មានឈ្មោះល្បីល្បាញ មានយស ជាមេលទ្ធិ ដែលពួកជនច្រើន
សន្មតថាជាអ្នកត្រឹមត្រូវ បានចូលមកនៅចាំវស្សាក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះនេះ ។
បូរណកស្សបៈនេះ មានពួក មានគណៈ ជាគណាចារ្យ មានឈ្មោះល្បី
ល្បាញ មានយស ជាមេលទ្ធិ ដែលពួកជនច្រើនសន្មតថាជាអ្នកត្រឹមត្រូវ

---

១ ជាឈ្មោះសាលាសាធារណៈ សម្រាប់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ដែលមានលទ្ធិផ្សេង ។ ចូល
ទៅប្រជុំដដែកគ្នា ដែលជាទីកើតសេចក្តីរជ្ជូលរជ្ជីម ។ បាលីហៅថា កោតុហលសាលា
ក៏មាន ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សោមិ រាជគហំ វស្សារាសំ ឧបគតោ ។ អយម្បិ ខោ
មក្ខុលិ កោសាលោ... អជិតោ កោសកម្ពុលោ...
បកុទ្ធោ កត្វាយនោ... សញ្ញយោ វេលដ្ឋបុត្តោ...
និកន្តោ ឆាជបុត្តោ សដ្ឋិ ចេវ កណី ច
កណាចរិយោ ញាតោ យសស្សី តិត្តករោ
សាធុសម្មតោ ពហុជនស្ស សោមិ រាជគហំ
វស្សារាសំ ឧបគតោ ។ អយម្បិ ខោ សមណោ
កោតមោ សដ្ឋិ ចេវ កណី ច កណាចរិយោ ញា-
តោ យសស្សី តិត្តករោ សាធុសម្មតោ ពហុជនស្ស
សោមិ រាជគហំ វស្សារាសំ ឧបគតោ ។ កោ នុ
ខោ ឥមេសំ កវតំ សមណាព្រហ្មណានំ សដ្ឋិនំ
កណីនំ កណាចរិយានំ ញាតានំ យសស្សីនំ
តិត្តករានំ សាធុសម្មតានំ ពហុជនស្ស សាវកានំ
សក្កតោ កុកតោ មាជិតោ បូជិតោ កញ្ច^(១) បន
សាវកា សក្កតា កុកតា ឧបនិស្សាយ វិហារន្តីតិ

១ ឱ. កថំ ច ។ ម. កិញ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ឥឡូវ បូរណកស្សបៈនោះឯង ក៏បានចូលមកនៅចាំវស្សាក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ
 ដែរ ។ ឯគ្រូឈ្មោះមក្ខសិគោសាលនេះឯង... អជិតកេសកម្ពលៈ... បក្ស-
 ទ្វកប្បាយនៈ... សញ្ញយវេលដ្ឋបុត្ត... និគន្ធនាដបុត្ត មានពួក មានគណៈ
 ជាគណាចារ្យ មានឈ្មោះល្បីល្បាញ មានយស ជាមេលទ្ធិ ដែលពួក
 ជនច្រើនសន្មតថាជាអ្នកត្រឹមត្រូវ និគន្ធនាដបុត្តនោះឯង ក៏បានចូលមក
 នៅចាំវស្សា ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះដែរ ។ ឯព្រះសមណគោតមនេះ មានពួក
 មានគណៈ ជាគណាចារ្យ មានឈ្មោះល្បីល្បាញ មានយស ជាមេលទ្ធិ
 ដែលពួកជនច្រើនសន្មតថាជាអ្នកត្រឹមត្រូវ ព្រះសមណគោតមអង្គនោះ
 ឯង ទ្រង់បានចូលមកចាំវស្សា ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះដែរ ។ បណ្ណាពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើន ដែលមានពួក មានគណៈ ជាគណាចារ្យ
 មានឈ្មោះល្បីល្បាញ មានយស ជាមេលទ្ធិ ដែលពួកជនច្រើនសន្មត
 ថាជាសប្បុរសទាំងអស់នេះ តើគ្រូណាដែលពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព
 រាប់អាន ឬជា ទាំងពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយនៅអាស្រ័យ
 នឹងគ្រូណា ។

បរិញ្ញាដកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ ឆសត្តាគារវតា

[៧៨] តត្រិកច្ចេ ឯវមាហំសុ អយំ ខោ
 បូរណោ កស្សុចោ សង្ឃី ចេវ កណី ច កណាចរិ-
 យោ ញាតោ យសស្សី តិត្តកោ សាធុសម្មតោ
 ពហុជនស្ស សោ ខោ សាវកានំ ន សក្កតោ
 ន កុកតោ ន មាណិសោ ន បូជិតោ ន ច
 បន បូរណំ កស្សបំ សាវកា សក្កតា កុកតា
 ឧបនិស្សាយ វិហារន្តិ ។ ភូតបុព្វំ បូរណោ កស្សុចោ
 អនេកសតាយ បរិសាយ ធម្មំ នេសេសិ ។
 តត្រិ អញ្ញតោ^(១) បូរណស្ស កស្សបស្ស សាវកោ
 សទ្ធមកាសិ មា កោណោ បូរណំ កស្សបំ ឯតមត្តំ
 បុច្ឆិត្ត នេសោ ឯតំ ជានាតិ មយមេតំ ជានាម
 អម្ពេ ឯតមត្តំ បុច្ឆិត្ត មយមេតំ កវតំ ព្យាករិស្សា-
 មាតិ ។ ភូតបុព្វំ បូរណោ កស្សុចោ ពាហា បក្កយ្ហ
 កន្ធកោ ន លភតិ អប្បសទ្ធា កោណោ ហោន្តុ មា
 កោណោ សទ្ធមកត្ត នេតេ កវន្តេ បុច្ឆន្តិ អម្ពេ
 ឯតេ បុច្ឆន្តិ មយមេតេសំ ព្យាករិស្សាមាតិ ។

១ ឱ. តត្រញតោ ។ ម. តត្រាញតោ ។

បរិព្វាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ ការមិនគោរពដល់គ្រូទាំង ៦

[៧៨] បណ្តាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ សមណព្រាហ្មណ៍
 ពួកខ្លះ និយាយយ៉ាងនេះថា គ្រូឈ្មោះបូរណកស្សបៈនេះឯង មានពួក
 មានគណៈ ជាគណាចារ្យ មានឈ្មោះល្បីល្បាញ មានយស ជាមេ
 លទ្ធិ ដែលជនច្រើនសន្មតហើយថាជាអ្នកត្រឹមត្រូវ (ក៏ពិតមែន តែ)
 បូរណកស្សបៈនោះឯង ពួកសាវ័ក មិនធ្វើសក្ការៈ មិនគោរព មិនរាប់
 អាន មិនបូជាទេ ទាំងពួកសាវ័ក មិនធ្វើសក្ការៈ គោរព នៅអាស្រ័យ
 នឹងបូរណកស្សបៈឡើយ ។ ព្រោះធ្លាប់មានរឿងថា បូរណកស្សបៈ
 បានតែសំដែងធម៌ដល់បរិស័ទច្រើនរយ ។ បណ្តាសាវ័កទាំងនោះ មាន
 សាវ័កម្នាក់របស់បូរណកស្សបៈ បានស្រែកឡើងថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយ
 ដ៏ចម្រើន អ្នកទាំងឡាយ កុំសួរសេចក្តីនុ៎ះ នឹងបូរណកស្សបៈឡើយ
 បូរណកស្សបៈនោះ មិនដឹងសេចក្តីនុ៎ះទេ ពួកយើងទើបដឹងសេចក្តីនុ៎ះ
 អ្នកទាំងឡាយ សួរសេចក្តីនុ៎ះនឹងយើងហើយ ពួកយើងនឹងព្យាករសេចក្តី
 នុ៎ះ ដល់ពួកអ្នកដ៏ចម្រើនបាន ។ ធ្លាប់មានរឿងថា បូរណកស្សបៈផ្តង់នូវ
 ដើមដៃទាំងឡាយ កន្ទក់កន្ទេញហើយមិនបានពាក្យសំដីថា អ្នកដ៏ចម្រើន
 ទាំងឡាយ ចូរមានសំឡេងតិច ។ អ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ កុំស្រែកខ្លាំង
 ឡើយ ពួកជនទាំងនុ៎ះ មិនសួរនូវអ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយទេ ពួកជន
 ទាំងនុ៎ះ សួរតែយើងទេ យើងនឹងព្យាករដល់ពួកជនទាំងនោះបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ពហុ ខោ បន បូរណស្ស កស្សបស្ស សាវកា
 វាទំ អាហោបេត្វា អបក្កត្តា ន ត្វំ ឥមំ ធម្មវិនយំ
 អាជាតាសិ អហំ ឥមំ ធម្មវិនយំ អាជាតាមិ កី ត្វំ
 ឥមំ ធម្មវិនយំ អាជាតិស្សសិ មិច្ឆាបដិបន្នោ តូមសិ
 អហាមស្មិ សម្មាបដិបន្នោ សហិតម្មេ អសហិតន្តេ
 បុរេ វចនីយំ បច្ឆា អវច បច្ឆា វចនីយំ បុរេ អវច
 អធិចិន្តាន្តេ^(១) វិហារត្តំ អាហោបិតោ តេ វាទោ ទិក្ក-
 ហិតោសិ ចរ វាទប្បមោក្ខាយ ទិព្វេទេហិ វា សចេ
 បហោសីតិ ។ ឥតិ បូរណោ កស្សទោ សាវកាទំ
 ន សក្កតោ ន កុកតោ ន មាទិតោ ន បូជិ-
 តោ ន ច បន បូរណំ កស្សបំ សាវកា សក្កតា
 កុកតា ឧបទិស្សាយ វិហារន្តិ អក្កដ្ឋោ ច បន
 បូរណោ កស្សទោ ធម្មក្តោសេនាតិ ។ ឯកច្ចេ ឯវា-
 ហំសុ អយម្បិ ខោ មក្ខុលិ កោសាលោ... អធិតោ

១ ឱ. អវិចិន្តាន្តេ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ចំណែកពួកសាវ័កជាច្រើន លើកវាទៈ (ទោសព្រោះលទ្ធិ) ដល់
 បូរណកស្សបៈ ហើយចៀសចេញទៅដោយពាក្យថា អ្នកមិនដឹងច្បាស់
 នូវធម្មវិន័យនេះទេ ខ្ញុំទើបដឹងច្បាស់នូវធម្មវិន័យនេះ អ្នកដឹងច្បាស់នូវ
 ធម្មវិន័យនេះ ដូចម្តេចបាន បើអ្នកប្រតិបត្តិខុស ខ្ញុំទើបប្រតិបត្តិត្រូវ
 ពាក្យខ្ញុំប្រកបដោយប្រយោជន៍ ពាក្យអ្នកមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ទេ
 ពាក្យដែលគេត្រូវនិយាយមុន អ្នកត្រឡប់ជានិយាយក្រោយ ពាក្យដែល
 គេត្រូវនិយាយក្រោយ អ្នកបែរជានិយាយមុន អ្នកឯងសន្សំតែវត្ថុខុស
 មកច្រើនហើយ ខ្ញុំលើកវាទៈដល់អ្នកហើយ អ្នកត្រូវយើងសង្កត់សង្កិន
 ហើយ អ្នកចូរទៅរកដោះវាទៈចេញ បើអ្នកឯងល្មមដោះខ្លួនឯងបាន
 ចូរដោះមកចុះ ។ ពួកសាវ័ក មិនធ្វើសក្ការៈ មិនគោរព មិនរាប់អាន មិន
 បូជាបូរណកស្សបៈ ទាំងពួកសាវ័ក មិនធ្វើសក្ការៈគោរព នៅអាស្រ័យ
 នឹងបូរណកស្សបៈទេ ដោយប្រការដូច្នោះឯង មួយទៀត បូរណកស្សបៈ
 ត្រូវគេជេរ ដោយពាក្យជេរប្រកបដោយធម៌ ។ សមណព្រាហ្មណ៍
 ពួកខ្លះ និយាយយ៉ាងនេះថា មក្ខុលិគោសាលនេះ ក៏ដែរ... អធិត-

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ ឆសត្តាគារវតា

កេសកម្ពុលោ... បកុទ្ធា កច្ចាយដោ... សញ្ញ-
 យោ វេលដ្ឋបុត្តោ... និកន្តោ ជាដបុត្តោ សដ្ឋី ចេរ
 កណី ច កណាចរិយោ ញាតោ យសស្សី តិត្ត-
 កហេ សាធុសម្មតោ ពហុជនស្ស សោមិ សាវកានំ
 ន សក្កតោ ន ករុកតោ ន មាជិតោ ន បូជិតោ
 ន ច បន^(១) និកន្តំ ជាដបុត្តំ សាវកា សក្កតា
 ករុកតា ឧបនិស្សាយ វិហារន្តិ ។ ភូតបុព្វំ និកន្តោ
 ជាដបុត្តោ អនេកសតាយ បរិសាយ ធម្មំ នេសេសិ ។
 តត្រិ អញ្ញតហេ និកន្តស្ស ជាដបុត្តស្ស សាវកោ
 សទ្ធិមកាសិ មា កោន្តោ និកន្តំ ជាដបុត្តំ ឯតមត្តំ
 បុច្ឆិត្ត ទេសោ ឯតំ ជាតាតិ មយមេតំ ជាតាម
 អម្មេ ឯតមត្តំ បុច្ឆិត្ត មយមេតំ កវតំ ព្យាករិស្សា-
 មាតិ ។ ភូតបុព្វំ និកន្តោ ជាដបុត្តោ ពាហា
 បក្កយ្ហ កន្តន្តោ ន លភតិ អប្បសទ្ធា កោន្តោ
 ហោន្តុ មា កោន្តោ សទ្ធិមកត្ត ទេតេ កវន្តេ បុច្ឆន្តិ

១ ឱ. ន បន ។

បរិព្វាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ ការមិនគោរពដល់គ្រូទាំង ៦

កេសកម្ពល... បកុទ្ធកច្ចាយនៈ... សញ្ញាយវេលដ្ឋបុត្ត... និគន្ធនាដបុត្ត មាន
 ពួក មានគណៈ ជាគណាចារ្យ មានឈ្មោះល្បីល្បាញ មានយស ជា
 មេលទ្ធិ ដែលជនច្រើនសន្មតហើយថាជាអ្នកត្រឹមត្រូវវល្ល និគន្ធនាដបុត្ត
 នោះ ក៏ពួកសាវ័ក មិនធ្វើសក្ការៈ មិនគោរព មិនរាប់អាន មិនបូជាទេ
 ពួកសាវ័ក មិនធ្វើសក្ការៈគោរព នៅអាស្រ័យនឹងនិគន្ធនាដបុត្តឡើយ ។
 ធ្លាប់មានរឿងថា និគន្ធនាដបុត្ត បានសំដែងធម៌ដល់បរិស័ទច្រើនរយ ។
 ក្នុងបរិស័ទនោះ មានសាវ័កម្នាក់របស់និគន្ធនាដបុត្ត បានស្រែកឡើង
 ថា អ្នកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន កុំសួរនូវសេចក្តីនុ៎ះនឹងនិគន្ធនាដបុត្តឡើយ
 និគន្ធនាដបុត្តនោះ មិនចេះដឹងសេចក្តីនុ៎ះទេ យើងទើបដឹងសេចក្តីនុ៎ះ
 អ្នកទាំងឡាយ សួរសេចក្តីនុ៎ះនឹងយើងហើយ យើងនឹងព្យាករសេចក្តីនុ៎ះ
 ដល់អ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយបាន ។ ធ្លាប់មានរឿងថា និគន្ធនាដបុត្ត
 ផ្តង់នូវដើមដៃទាំងឡាយ កន្ទក់កន្ទេញហើយមិនបាននូវពាក្យថា អ្នកដ៏
 ចម្រើនទាំងឡាយ ចូរមានសំឡេងតិច ។ អ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ កុំ
 និយាយខ្លាំងឡើយ ពួកជនទាំងនុ៎ះ មិនសួរនូវអ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយទេ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អម្ពេ ឯតេ បុច្ឆន្តិ មយមេតេសំ^(១) ព្យាករិស្សាមាតិ ។
 ពហូ ខោ បន និកន្តស្ស នាជបុត្តស្ស សាវកា
 វាទំ អាពោមេត្វា អបក្កន្តា ន តំ ឥមំ ធម្មវិនយំ
 អាជាតាសិ អហំ ឥមំ ធម្មវិនយំ អាជាតាមិ កី
 តំ ឥមំ ធម្មវិនយំ អាជាតិស្សសិ មិច្ឆាបដិបន្នោ
 តូមសិ អហាមស្មិ សម្មាបដិបន្នោ សហិតម្មេ អសហិ-
 តន្តេ បុរេ វេទីយំ បច្ឆា អវច បច្ឆា វេទីយំ បុរេ
 អវច អធិចិណ្ណន្តេ វិហារតំ អាពោមិតោ តេ វាទោ
 និត្តហិតោសិ ចរ វាទប្បមោក្ខាយ និព្វេជេហិ វា
 សចេ បហោសីតិ ។ ឥតិ និកន្តោ នាជបុត្តោ
 សាវកានំ ន សក្កតោ ន ករុកតោ ន មាទិតោ
 ន បូទិតោ ន ច បន និកន្តំ នាជបុត្តំ សាវកា
 សក្កតា ករុកតា ឧបនិស្សាយ វិហារន្តិ អក្កដោ
 ច បន និកន្តោ នាជបុត្តោ ធម្មក្តោសេនាតិ ។

១ ឱ. មយមេតំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ពួកជនទាំងនុ៎ះ សួរតែយើងទេតើ យើងនឹងព្យាករដល់ពួកជនទាំងនោះ
បាន ។ ចំណែកខាងពួកសាវ័កជាច្រើនរបស់និគន្ធនាដបុត្ត លើកឡើង
នូវវាទៈហើយចៀសចេញទៅ ដោយពាក្យថា អ្នកមិនចេះ មិនដឹងធម៌
វិន័យនេះទេ ខ្ញុំទើបចេះដឹងធម៌វិន័យនេះ អ្នកចេះដឹងធម៌វិន័យនេះ ដូច
ម្តេចកើត អ្នកប្រតិបត្តិខុសហើយ ខ្ញុំទើបប្រតិបត្តិត្រូវ សំដីខ្ញុំប្រកប
ដោយប្រយោជន៍ សំដីអ្នកមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ទេ ពាក្យដែល
គេត្រូវនិយាយមុន អ្នកត្រឡប់ជានិយាយក្រោយ ពាក្យដែលគេនិយាយ
ក្រោយ អ្នកបែរជានិយាយមុន អ្នកប្រកាន់តែវត្តខុសមកច្រើនហើយ
ខ្ញុំលើកវាទៈដល់អ្នកហើយ អ្នកត្រូវយើងសង្កត់សង្កិនហើយ ចូរអ្នកទៅ
រកដោះវាទៈចុះ ឬថាបើអ្នកល្មមដោះរួច ចូរដោះមកចុះ ។ និគន្ធនាដបុត្ត
ពួកសាវ័ក មិនធ្វើសក្ការៈ មិនគោរព មិនរាប់អាន មិនបូជាទេ ទាំងពួក
សាវ័ក មិនធ្វើសក្ការៈគោរព ហើយនៅអាស្រ័យនឹងនិគន្ធនាដបុត្តឡើយ
ដោយប្រការដូច្នោះឯង មួយទៀត និគន្ធនាដបុត្តក៏ត្រូវគេជេរ ដោយ
ពាក្យជេរប្រកបដោយធម៌ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ សត្តតារវតា

[៧៩]   ឯកច្ចេ   ឯវមាហំសុ   អយម្បិ   ខោ^(១)

សមណោ   កោតមោ   សង្ឃិ   ចេវ   កណ្ឌិ   ច   កណា-

ចរិយោ   ញាតោ   យសស្សិ   តិគ្គករោ   សាធុសម្មតោ

ពហុជនស្ស   សោ   ច   ខោ   សាវកានំ   សក្កតោ

ករុកតោ   មាជិតោ   បូជិតោ   សមណញូ   បន

កោតមំ   សាវកា   សក្កតា   ករុកតា   ឧបនិស្សាយ

វិហារន្តិ   ។   ភូតបុព្វំ   សមណោ   កោតមោ   អនេក-

សតាយ   បរិសាយ   ធម្មំ   ទេសេសិ   ។   តត្រិ   មញ្ញតរោ

សមណស្ស   កោតមស្ស   សាវកោ   ឧក្កាសិ   ។   តមេន-

មញ្ញតរោ^(២)   សព្រហ្មចារី   ជន្ទកេន   យដ្ឋេសិ   អប្ប-

សន្នោ   អាយស្មា   ហោតុ   មា   អាយស្មា   សទ្ធមកាសិ

សត្តា   នោ   ភកវា   ធម្មំ   ទេសេតីតិ   ។   យស្មិ   សមយេ

សមណោ   កោតមោ   អនេកសតាយ   បរិសាយ   ធម្មំ

ទេសេសិ   នេវ   តស្មិ   សមយេ   សមណស្ស   កោតមស្ស

សាវកានំ   ទិបិតសន្នោ   វា   ហោតិ   ឧក្កាសិតសន្នោ   វា

១ ឱ. អយំ ខោ ។ ២ ម. តមេនាញ្ញតរោ ។

បរិព្វាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ សេចក្តីគោរពដល់ព្រះសាស្តា

[៧៧] សមណព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ និយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតមនេះឯង ព្រះអង្គមានពួក មានគណៈ ជាគណាចារ្យ ព្រះអង្គមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្បីល្បាញ ព្រះអង្គមានយស ព្រះអង្គជាមេលទ្ធិ ដែលពួកជនច្រើនសន្មតហើយថាជាសប្បុរស ក៏ព្រះសមណគោតមនោះឯងពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា ទាំងពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយនៅអាស្រ័យនឹងព្រះសមណគោតមថែមទៀត ។

ព្រោះធ្លាប់ឮថា ព្រះសមណគោតម បានសំដែងធម៌ដល់បរិស័ទជាច្រើនរយ ។ ក្នុងបរិស័ទនោះ មានសាវ័កម្នាក់ របស់ព្រះសមណគោតមក្អកហើយ ។ មានសព្វហ្មចារីបុគ្គលម្នាក់ យកដង្កឹងទង្គិចសាវ័កនោះថាលោកមានអាយុ ចូរមានសំឡេងតិច ។ លោកមានអាយុ កុំធ្វើឲ្យឮសូរឡើយ ព្រោះព្រះមានព្រះភាគ ជាសាស្តារបស់យើងទាំងឡាយកំពុងសំដែងធម៌ ។ ព្រះសមណគោតមសំដែងធម៌ ដល់បរិស័ទច្រើនរយ ក្នុងសម័យណា ក្នុងសម័យនោះ សំឡេងកណ្តាស់ក្តី សំឡេងក្អកក្តី នៃពួកសាវ័ក របស់ព្រះសមណគោតម ឥតមានដល់តិចឡើយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តមេនំ មហាជនកាយោ បច្ចាសីសមាណូទោ បច្ចុ-
 បដ្ឋិតោ ហោតិ យន្តោ ភកវា ធម្មំ កាសិស្សតិ
 តន្តោ សោស្សាមាតិ ។ សេយ្យថាបិ ឆាម
 បុរិសោ ចាតុម្ហាបថេ ខុទ្ធិំ មជ្ជំ អនេលកំ
 បីឡេយ្យ តមេនំ មហាជនកាយោ បច្ចាសីសមា-
 ណូទោ បច្ចុបដ្ឋិតោ អស្ស ឯវមេវ យស្មី សមយេ
 សមណោ កោតមោ អនេកសតាយ បរិសាយ ធម្មំ
 ទេសេតិ នេវ តស្មី សមយេ សមណាស្ស កោតមស្ស
 សាវកានំ ទិវិតសន្តោ វា ហោតិ ឧក្កាសិតសន្តោ
 វា តមេនំ មហាជនកាយោ បច្ចាសីសមាណូទោ
 បច្ចុបដ្ឋិតោ ហោតិ យន្តោ ភកវា ធម្មំ កាសិស្សតិ
 តន្តោ សោស្សាមាតិ ។ យេបិ សមណាស្ស កោតមស្ស
 សាវកា សព្វហ្មចារីហិ សម្បយោដេត្វា សិក្ខុំ បច្ចុ-
 ក្ខាយ ហីនាយាវត្តន្តិ តេបិ សត្តនោ ចេវ វណ្ណវាទិនោ
 ហោន្តិ ធម្មស្ស ច វណ្ណវាទិនោ ហោន្តិ សដ្ឋិស្ស ច
 វណ្ណវាទិនោ ហោន្តិ អត្តករហិនោយេវ ហោន្តិ អនញ្ញញ្ញ-
 ករហិនោ មយមេវម្ហា អលក្ខិកា មយំ អប្បបុញ្ញា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ពពួកមហាជន មានសភាពនឹកប៉ង ប្រុងចាំស្តាប់ធម៌នោះថា ព្រះ
មានព្រះភាគនឹងសំដែងធម៌ណា ដល់យើងទាំងឡាយ យើងទាំងឡាយ
នឹងស្តាប់នូវធម៌នោះ ។ ដូចជាបុរសច្របាច់ឃ្មុំទាំងបង្កង ដែលពួកឃ្មុំ
តូច ។ ធ្វើហើយជារបស់ឥតទោស ត្រង់ផ្លូវធំបែកជា ៤ ពពួកមហាជន
មានសភាពនឹកប៉ង ប្រុងយកទឹកឃ្មុំនោះ មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ
ព្រះសមណគោតម សំដែងធម៌ដល់បរិស័ទច្រើនរយ ក្នុងសម័យណា
សម័យនោះ សំឡេងកណ្តាស់ក្តី សំឡេងក្អកក្អី នៃពួកសាវ័ករបស់ព្រះ
សមណគោតម ឥតមានដល់តិចឡើយ ពពួកមហាជន មានសភាព
នឹកប៉ង ប្រុងចាំស្តាប់ធម៌នោះថា ព្រះមានព្រះភាគនឹងសំដែងធម៌ណា
ដល់ពួកយើង ពួកយើងនឹងស្តាប់ធម៌នោះ ។ ចំណែកពួកសាវ័កណា
របស់ព្រះសមណគោតម ទាស់ទែងបន្តិចបន្តួចនឹងពួកសព្វហ្មចារីហើយ
ពោលលាសិក្ខា វិលត្រឡប់ទៅរកភេទថោកទាប សាវ័កទាំងនោះ
នៅតែសរសើរគុណព្រះសាស្តាផង សរសើរគុណព្រះធម៌ផង សរសើរ
គុណព្រះសង្ឃផង ជាអ្នកតិះដៀលចំពោះខ្លួនឯង មិនតិះដៀលគេ
ថា យើងទាំងឡាយ ជាអ្នកឥតកិច្ច យើងទាំងឡាយ ជាអ្នកឥតបុណ្យ

បរិញ្ញាដកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ បញ្ចសុ បឋមធម្មោ

យេ មយំ ឯវំ ស្វាគ្ហាតេ ធម្មវិនយេ បព្វជិត្វា
 ន សក្ខិម្ហ យាវជីវំ បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធី ព្រហ្មចរិយំ
 ចរិតុទ្ធិ ។ តេ អារាមិកក្ខតា វា ឧបាសកក្ខតា
 វា បញ្ចសុ សិក្ខាបទេសុ សមាទាយ វត្តទ្ធិ ។
 ឥតិ សមណោ កោតមោ សាវកានំ សក្កតោ
 កុកតោ មាជិតោ បូជិតោ សមណាញ បន
 កោតមំ សាវកា សក្កតា កុកតា ឧបនិស្សាយ
 វិហារទ្ធិតិ ។ កតិ បន តំ ឧទាយិ មយំ ធម្ម
 សមនុបស្សសិ យេហិ មម សាវកា សក្កហេទ្ធិ
 កុកហេទ្ធិ មាទេទ្ធិ បូជេទ្ធិ សក្កតា កុកតា
 ឧបនិស្សាយ វិហារទ្ធិតិ ។

[៨០] បញ្ច ខោ អហំ កន្តេ កកវតិ
 ធម្ម សមនុបស្សមិ យេហិ កកវន្តំ សាវកា
 សក្កហេទ្ធិ កុកហេទ្ធិ មាទេទ្ធិ បូជេទ្ធិ សក្កតា
 កុកតា ឧបនិស្សាយ វិហារទ្ធិ កតមេ បញ្ច

បរិព្វាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ ពោលអំពីធម៌ទី ១ ក្នុងពួកធម៌ ៥

ព្រោះថា ពួកយើងបានបួសក្នុងធម្មវិន័យ ដែលព្រះមានព្រះភាគសំដែង ហើយ ដោយប្រពៃយ៉ាងនេះ ហើយមិនអាចនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ឲ្យបរិសុទ្ធ បរិបូណ៌ ដរាបដល់អស់ជីវិតបាន ។ ពួកសាវ័កទាំងនោះ គង់នៅជាអ្នកថែរក្សាវគ្គ ឬជាឧបាសកប្រព្រឹត្តសមាទានក្នុងសិក្ខាបទ ៥ ។ ព្រះសមណគោតម ពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន ឬជា ទាំងពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយនៅអាស្រ័យនឹងព្រះសមណ- គោតមថែមទៀត ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ ថា ម្ចាស់ឧទាយិ ចុះអ្នកពិចារណាឃើញ នូវធម៌ក្នុងតថាគត ប៉ុន្មាន យ៉ាង ដែលជាធម៌នាំឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគត ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន ឬជា (តថាគត) លុះធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ។

[៨០] សកុលុទាយិបរិព្វាជក ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គ ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ ពិចារណាឃើញធម៌ ក្នុងព្រះមានព្រះភាគ មាន ៥ ប្រការ ដែលជាធម៌នាំឲ្យពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន ឬជា នូវព្រះមានព្រះភាគ លុះធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយ នៅអាស្រ័យ (នឹងព្រះមានព្រះភាគ) ធម៌ ៥ ប្រការ តើដូចម្តេច

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ភក្កវា ហិ ភន្តេ អប្បាហារោ អប្បាហារតាយ
 ច វណ្ណវាទី យម្បិ ភន្តេ ភក្កវា អប្បាហារោ
 អប្បាហារតាយ ច វណ្ណវាទី ឥមំ ខោ អហំ ភន្តេ
 ភក្កវតិ បបមំ ធម្មំ សមនុបស្សាមិ យេន ភក្កវន្តំ
 សាវកា សក្កហេន្តិ កុក្កហេន្តិ មាណេន្តិ បូជេន្តិ
 សក្កត្វា កុក្កត្វា ឧបនិស្សាយ វិហារន្តិ ។
 [៧១] បុន ចបរំ ភន្តេ ភក្កវា សន្តុដ្ឋោ
 ឥតវីតវេន ចីវេន ឥតវីតវចីវសន្តុដ្ឋិយា ច វណ្ណវាទី
 យម្បិ ភន្តេ ភក្កវា សន្តុដ្ឋោ ឥតវីតវេន ចីវេន
 ឥតវីតវចីវសន្តុដ្ឋិយា ច វណ្ណវាទី ឥមំ ខោ
 អហំ ភន្តេ ភក្កវតិ ទុតិយំ ធម្មំ សមនុបស្សាមិ
 យេន ភក្កវន្តំ សាវកា សក្កហេន្តិ កុក្កហេន្តិ
 មាណេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា កុក្កត្វា ឧបនិស្សាយ
 វិហារន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីពិតថា ព្រះមានព្រះភាគ មានអាហារតិច
 ផង សរសើរបែបភាពនៃបុគ្គលអ្នកមានអាហារតិចផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ត្រង់ការណ៍ដែលព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គមានអាហារតិចផង
 សរសើរបែបភាពនៃបុគ្គលអ្នកមានអាហារតិចផង ណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាយើញច្បាស់ នូវធម៌នេះឯង ថាជាធម៌ទី ១
 ក្នុងព្រះមានព្រះភាគ ដែលនាំឲ្យពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន
 បូជានូវព្រះមានព្រះភាគ លុះធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយនៅអាស្រ័យ
 (នឹងព្រះមានព្រះភាគ) ។

[៨១] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់សន្តោសដោយចីវរតាមមានតាមបានផង សរសើរសេចក្តីសន្តោស
 ដោយចីវរតាមមានតាមបានផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ត្រង់ការណ៍
 ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សន្តោសដោយចីវរ តាមមានតាមបានផង
 សរសើរសេចក្តីសន្តោស ដោយចីវរតាមមានតាមបានផង ណា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាយើញច្បាស់ នូវធម៌នេះឯង ថាជា
 ធម៌ទី ២ ក្នុងព្រះមានព្រះភាគ ដែលនាំឲ្យពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព
 រាប់អាន បូជាព្រះមានព្រះភាគ លុះធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយនៅ
 អាស្រ័យ (នឹងព្រះមានព្រះភាគ) ។

បរិញ្ញាដកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ តតិយចតុត្ថធម្មោ

[៨២] បុន ចបរំ កន្តេ កកវា សន្តុដ្ឋោ ឥតវីតវេន
 បិណ្ឌាចាតេន ឥតវីតវបិណ្ឌាចាតសន្តុដ្ឋិយា ច វណ្ណាវាទី
 យម្បិ កន្តេ កកវា សន្តុដ្ឋោ ឥតវីតវេន បិណ្ឌាចាតេន
 ឥតវីតវបិណ្ឌាចាតសន្តុដ្ឋិយា ច វណ្ណាវាទី ឥមំ ខោ
 អហំ កន្តេ កកវតិ តតិយំ ធម្មំ សមនុបស្សាមិ
 យេន កកវន្តំ សាវកា សក្កហេន្តិ កុកហេន្តិ មាណេន្តិ
 បូជេន្តិ សក្កត្វា កុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហារន្តិ ។

[៨៣] បុន ចបរំ កន្តេ កកវា សន្តុដ្ឋោ ឥត-
 វីតវេន សេនាសនេន ឥតវីតវសេនាសនសន្តុដ្ឋិយា
 ច វណ្ណាវាទី យម្បិ កន្តេ កកវា សន្តុដ្ឋោ ឥតវីតវេន
 សេនាសនេន ឥតវីតវសេនាសនសន្តុដ្ឋិយា ច វណ្ណាវាទី

បរិព្វាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិស្សត្រ ពោលអំពីធម៌ទី ៣-៤

[៨២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
សន្តោស ដោយចង្ហាន់បិណ្ឌបាត តាមមានតាមបានផង សរសើរសេចក្តី
សន្តោស ដោយចង្ហាន់បិណ្ឌបាត តាមមានតាមបានផង បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ត្រង់ការណ៍ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សន្តោស ដោយចង្ហាន់
បិណ្ឌបាត តាមមានតាមបានផង សរសើរសេចក្តីសន្តោស ដោយចង្ហាន់
បិណ្ឌបាត តាមមានតាមបានផង ណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
ពិចារណាយើញច្បាស់នូវធម៌នេះឯង ថាជាធម៌ទី ៣ ក្នុងព្រះមានព្រះភាគ
ដែលនាំឲ្យពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាព្រះមានព្រះភាគ
លុះធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងព្រះមានព្រះភាគ) ។

[៨៣] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់សន្តោស ដោយសេនាសនៈ តាមមានតាមបានផង
សរសើរសេចក្តីសន្តោស ដោយសេនាសនៈ តាមមានតាមបានផង
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ត្រង់ការណ៍ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
សន្តោស ដោយសេនាសនៈ តាមមានតាមបានផង សរសើរ
សេចក្តីសន្តោស ដោយសេនាសនៈ តាមមានតាមបានផង ណា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឥមំ ខោ អហំ ភន្តេ ភកវតិ ចតុត្ថំ ធម្មំ
 សមនុបស្សាមិ យេន ភកវន្តំ សាវកា សក្កហេន្តិ
 កុកហេន្តិ មាណេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា កុកត្វា
 ឧបនិស្សាយ វិហារន្តិ ។

[៨៤] បុន ចបរំ ភន្តេ ភកវា បរិវិត្តោ បរិវេកស្ស
 ច វណ្ណវាទី យម្បិ ភន្តេ ភកវា បរិវិត្តោ បរិ-
 វេកស្ស ច វណ្ណវាទី ឥមំ ខោ អហំ ភន្តេ ភកវតិ
 បញ្ចមំ ធម្មំ សមនុបស្សាមិ យេន ភកវន្តំ សាវកា
 សក្កហេន្តិ កុកហេន្តិ មាណេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា
 កុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហារន្តិ ។ ឥមេ ខោ អហំ
 ភន្តេ ភកវតិ បញ្ច ធម្មេ សមនុបស្សាមិ យេហិ
 ភកវន្តំ សាវកា សក្កហេន្តិ កុកហេន្តិ មាណេន្តិ បូជេន្តិ
 សក្កត្វា កុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហារន្តិតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវធម៌នេះ ឯង ថាជាធម៌ទី ៤ ក្នុងព្រះមានព្រះភាគ ដែលនាំឲ្យពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាព្រះមានព្រះភាគ លុះធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយ នៅអាស្រ័យ (នឹងព្រះមានព្រះភាគ) ។

[៨២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ ស្ងប់ស្ងាត់^១ សរសើរសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ត្រង់ ការណ៍ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្ងប់ស្ងាត់ផង សរសើរសេចក្តីស្ងប់ ស្ងាត់ផង ណា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាឃើញច្បាស់ នូវធម៌នេះឯង ថាជាធម៌ទី ៥ ក្នុងព្រះមានព្រះភាគ ដែលនាំឲ្យពួក សាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាព្រះមានព្រះភាគ លុះ ធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងព្រះមានព្រះភាគ) ។ បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាឃើញច្បាស់នូវធម៌ទាំង ៥ នេះឯង ក្នុងព្រះមានព្រះភាគ ដែលជាធម៌នាំឲ្យពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា នូវព្រះមានព្រះភាគ លុះធ្វើសក្ការៈ គោរពរួចហើយ នៅអាស្រ័យ (នឹងព្រះមានព្រះភាគ) ។

---

១ សកុលុទាយិបរិញ្ញាជក សរសើរចំពោះកាយវិវេកគឺការស្ងប់ស្ងាត់កាយ ។ ប៉ុន្តែព្រះមាន ព្រះភាគ មានសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ៣ យ៉ាង គឺស្ងប់ស្ងាត់កាយ ១ ស្ងប់ស្ងាត់ចិត្ត ១ ស្ងប់ស្ងាត់ កិលេស ១ ។ អដ្ឋកថា ។

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ អប្បាហារតា

[៨៥] អប្បាហារោ សមណោ កោតមោ អប្បា-
ហារតាយ ច វណ្ណវាទីតិ ឥតិ ចេ មំ ឧទាយិ
សាវកា សក្កវេយ្យំ កុកវេយ្យំ មាណេយ្យំ បូជេយ្យំ
សក្កត្វា កុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហវេយ្យំ សន្តិ
ខោ បន មេ ឧទាយិ សាវកា កោសកាហារាវិ
អន្ធកោសកាហារាវិ វេលុវាហារាវិ អន្ធកេវលុវាហា-
រាវិ អហំ ខោ បនុទាយិ អប្បេកតា ឥមិណ
បត្តេន សមតិគ្គិកម្មិ ភុញ្ញាមិ ភិយ្យោមិ ភុញ្ញាមិ ។
អប្បាហារោ សមណោ កោតមោ អប្បាហារតាយ
ច វណ្ណវាទីតិ ឥតិ ចេ មំ ឧទាយិ សាវកា
សក្កវេយ្យំ កុកវេយ្យំ មាណេយ្យំ បូជេយ្យំ សក្កត្វា
កុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហវេយ្យំ យេ តេ
ឧទាយិ មម សាវកា កោសកាហារាវិ អន្ធក-
កោសកាហារាវិ វេលុវាហារាវិ អន្ធកេវលុវាហារាវិ

បរិញ្ញាដកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ ការមានអាហារតិច

[៨៥] ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ឧទាយិ បើពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាតថាគត លុះធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយ នៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ដោយគិតថា ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គ មានអាហារតិចផង សរសើរបែបភាពរបស់បុគ្គលអ្នកមានអាហារតិចផង សមតាមពាក្យអ្នកថាមែន ម្ចាស់ឧទាយិ ពួកសាវ័ករបស់តថាគត មាន អាហារត្រឹម ១ កូនផ្តិលខ្លះ មានអាហារកន្លះកូនផ្តិលខ្លះ មានអាហារ ១ សម្បកផ្លែញ្ឆៅខ្លះ មានអាហារកន្លះសម្បកផ្លែញ្ឆៅខ្លះ ក៏មានដែរ ម្ចាស់ ឧទាយិ ចំណែកតថាគតវិញ ចូនណាបរិភោគអាហារពេញស្មើដោយ បាត្រនេះក៏មាន បរិភោគអាហារច្រើនជាងនេះទៅក៏មាន ។ ម្ចាស់ឧទាយិ បើពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាតថាគត លុះធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ដោយគិតថា ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គមានអាហារតិចផង សរសើរបែបភាពរបស់បុគ្គលអ្នកមានអាហារ តិចផង សមតាមពាក្យអ្នកថាមែន ម្ចាស់ឧទាយិ ពួកសាវ័កណារបស់ តថាគត ដែលមានអាហារត្រឹម ១ កូនផ្តិលខ្លះ មានអាហារកន្លះកូនផ្តិល ខ្លះ មានអាហារ ១ សម្បកផ្លែញ្ឆៅខ្លះ មានអាហារកន្លះសម្បកផ្លែញ្ឆៅខ្លះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ន	មន្តេ	ឥមិណា	ធម្មេន	សក្ករេយ្យំ	កុករេយ្យំ
មាណេយ្យំ	បូជេយ្យំ	សក្កត្វា	កុកត្វា	ឧបនិស្សាយ	
វិហារេយ្យំ	។				

[៨៦] សន្តុដ្ឋោ សមណោ កោតមោ ឥតវីតវេន
 ចីវវេន ឥតវីតវចីវសន្តុដ្ឋិយា ច វណ្ណាវាទីតិ ឥតិ ចេ មំ
 ឧទាយិ សាវកា សក្ករេយ្យំ កុករេយ្យំ មាណេយ្យំ
 បូជេយ្យំ សក្កត្វា កុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហារេយ្យំ
 សន្តិ ខោ បន មេ ឧទាយិ សាវកា បំសុក្ខុលិកា
 លូខចីវវេនវា តេ សុសាណា វា សង្ការកុដា វា ចាប-
 ណិកា វា នន្តកានិ ឧច្ឆិទិត្វា សង្ឃាដី កវិត្វា ធាវេន្តិ
 អហំ ខោ បនុទាយិ អប្បេកទា កហាបតានិ ចីវវេនិ
 ធាវេមិ ទទ្ធពានិ សុត្តលូខានិ^(១) អលារុលោមសានិ
 សន្តុដ្ឋោ សមណោ កោតមោ ឥតវីតវេន ចីវវេន
 ឥតវីតវចីវសន្តុដ្ឋិយា ច វណ្ណាវាទីតិ ឥតិ ចេ មំ
 ឧទាយិ សាវកា សក្ករេយ្យំ កុករេយ្យំ មាណេយ្យំ
 បូជេយ្យំ សក្កត្វា កុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហារេយ្យំ
 យេ តេ ឧទាយិ មម សាវកា បំសុក្ខុលិកា

១ ឱ. យត្តលូខានិ ។ ម. សត្តលូខានិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ពួកសាវ័កទាំងនោះ សមជាមិនធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា តថាគត ដោយធម៌នេះទេ លុះ (មិន) ធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយ នឹងមិន នៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ឡើយ ។

[៨៦] ម្នាលឧទាយិ បើពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា តថាគត លុះធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ដោយ គិតថា ព្រះសមណគោតម ទ្រង់សន្តោសដោយចីវរតាមមានតាមបានផង សរសើរសេចក្តីសន្តោសដោយចីវរតាមមានតាមបានផង សមតាមពាក្យ អ្នកថាមែន ម្នាលឧទាយិ ពួកសាវ័ករបស់តថាគត ប្រើប្រាស់ត្រឹមសំ- ពត់បង្សកូល ទ្រទ្រង់ចីវរសៅហ្មង ក៏មានដែរ ពួកគេរើសនូវកំណាត់ សំពត់ទាំងឡាយ អំពីព្រៃស្នសានខ្លះ អំពីគំនរសម្រាមខ្លះ អំពីរានផ្សារ ខ្លះ ធ្វើជាសង្ឃាដី ហើយប្រើប្រាស់ក៏មាន ម្នាលឧទាយិ ចំណែក តថាគតវិញ ចូរណាប្រើប្រាស់គហបតិចីវរទាំងឡាយ ដ៏ជាប់សៅហ្មង ដោយកាំបិត មានរោមល្អិតដូចរោមឃ្លោក ម្នាលឧទាយិ បើពួកសាវ័កធ្វើ សក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាតថាគត លុះធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយ នៅ អាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ដោយគិតថា ព្រះសមណគោតម ទ្រង់សន្តោស ដោយចីវរតាមមានតាមបានផង សមតាមពាក្យអ្នកថាមែន ម្នាលឧទាយិ ពួកសាវ័កណា របស់តថាគត ដែលប្រើប្រាស់ត្រឹមតែសំពត់បង្សកូល

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ សន្តដ្ឋតា

លូខចីវរេណ តេ សុសាណា វា សង្ការកុជា វា
 ចាបណិកា វា នន្តកានិ ឧច្ចិនិត្វា សង្ឃាដី កវិត្វា
 ធាវេន្តិ ន មន្តេ ឥមិនា ធម្មេន សក្កវេយ្យំ កុ-
 កវេយ្យំ មាណេយ្យំ បូជេយ្យំ សក្កត្វា កុកត្វា ឧប-
 និស្សាយ វិហារេយ្យំ ។

[៨៧] សន្តដ្ឋោ សមណោ កោតមោ ឥតវីតវេន
 បិណ្ឌាចាតេន ឥតវីតវិណ្ឌាចាតសន្តដ្ឋិយា ច វណ្ណវាទីតិ
 ឥតិ ចេ មំ ឧទាយិ សាវកា សក្កវេយ្យំ កុកវេយ្យំ
 មាណេយ្យំ បូជេយ្យំ សក្កត្វា កុកត្វា ឧបនិស្សាយ
 វិហារេយ្យំ សន្តិ ខោ បន មេ ឧទាយិ សាវកា បិណ្ឌា-
 ចាតិកា សបទានចារិណោ ឧច្ចាបកេ^(១) វត្តេ^(២) វតា តេ
 អន្តរយំ បរិដ្ឋា សមាណា អាសនេនបិ និមន្តិយមាណា ន
 សាទិយន្តិ អហំ ខោ បនុទាយិ អប្បេកទា និមន្តនេបិ
 ភុញ្ញាមិ សាលីនំ ឱទនំ វិចិតកាឡកំ អនេកសូបំ

---

១ ឱ. ឧច្ឆេ បកេ ។ ម. ឧច្ឆាសកេ ។ ២ អដ្ឋកថាយំ ភក្កតិ បាហោ ទិស្សតិ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ សេចក្តីសន្តោស

ទ្រទ្រង់នូវចីវរសោហ្មង ពួកគេវើសនូវកំណាត់សំពត់ អំពីព្រៃស្នូសានខ្លះ
អំពីគំនរសម្រាមខ្លះ អំពីរានផ្សារខ្លះ មកធ្វើជាសង្ឃាដីប្រើប្រាស់ ពួក
សាវ័កទាំងនោះ សមជាមិនធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា
តថាគតដោយធម៌នេះទេ លុះមិនធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយ នឹងមិននៅ
អាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ឡើយ ។

[៨៧] ម្នាលឧទាយិ បើពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា
តថាគត លុះធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ដោយ
គិតថា ព្រះសមណគោតម ទ្រង់សន្តោសដោយចង្ហាន់បិណ្ឌាបាតតាមមាន
តាមបានផង ទ្រង់សរសើរសេចក្តីសន្តោស ដោយចង្ហាន់បិណ្ឌាបាតតាម
មានតាមបានផង សមតាមពាក្យអ្នកថាមែន ម្នាលឧទាយិ ពួកសាវ័ក
របស់តថាគត ប្រព្រឹត្តតែបិណ្ឌាបាត ត្រាច់ទៅតាមលំដាប់ច្រក ត្រេក-
អរហើយក្នុងវត្ត គឺការឈរតាមទ្វារផ្ទះត្រកូលខ្ពស់និងទាប ក៏មានដែរ
សាវ័កទាំងនោះ រមែងចូលទៅកាន់ចន្លោះនៃផ្ទះ បើទុកជាគេនិមន្តដោយ
អាសនៈក៏មិនត្រេកអរ ម្នាលឧទាយិ ចំណែកតថាគតវិញ ចួនណាឆាន់
បាយស្រូវសាលីទាំងឡាយប្រាសចាកពណ៌ខ្មៅ មានសម្បុច្រើនមុខ មាន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អនេកព្យញ្ជនំ សន្តុដ្ឋោ សមណោ កោតមោ ឥត-
 រីតវេន បិណ្ឌាចាតេន ឥតរីតវបិណ្ឌាចាតសន្តុដ្ឋិយា ច
 វណ្ណាវាទីតិ ឥតិ ចេ មំ ឧទាយិ សាវកា សក្កវេយ្យំ
 កុកវេយ្យំ មាណេយ្យំ បូជេយ្យំ សក្កត្វា កុកត្វា
 ឧបនិស្សាយ វិហារេយ្យំ យេ តេ ឧទាយិ មម សាវកា
 បិណ្ឌាចាតិកា សបទានចារិដោ ឧច្ចាបកេ វត្តេ វតា
 តេ អន្តរយំ បរិដ្ឋា សមាណា អាសនេនបិ ទិមន្តិ-
 យមាណា ន សាទិយន្តិ ន មន្តេ ឥមិណា ធម្មេន
 សក្កវេយ្យំ កុកវេយ្យំ មាណេយ្យំ បូជេយ្យំ សក្កត្វា
 កុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហារេយ្យំ ។

[៨៨] សន្តុដ្ឋោ សមណោ កោតមោ ឥតរីតវេន
 សេនាសនេន ឥតរីតវសេនាសនសន្តុដ្ឋិយា ច វណ្ណាវា-
 ទីតិ ឥតិ ចេ មំ ឧទាយិ សាវកា សក្កវេយ្យំ កុកវេយ្យំ
 មាណេយ្យំ បូជេយ្យំ សក្កត្វា កុកត្វា ឧបនិស្សាយ
 វិហារេយ្យំ សន្តិ ខោ បន មេ ឧទាយិ សាវកា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ម្ហូបច្រើនមុខ ក្នុងទីដែលគេនិមន្តក៏មាន ម្នាលឧទាយិ បើពួកសាវ័កធ្វើ
 សក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាតថាគត លុះធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយនៅ
 អាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ដោយគិតថា ព្រះសមណគោតម ទ្រង់សន្តោស
 ដោយបិណ្ឌបាត តាមមានតាមបានផង សរសើរសេចក្តីសន្តោសដោយ
 បិណ្ឌបាតតាមមានតាមបានផង សមតាមពាក្យអ្នកថាមែន ម្នាលឧទាយិ
 ពួកសាវ័ករបស់តថាគត ប្រព្រឹត្តិបិណ្ឌបាត ត្រាប់ទៅតាមលំដាប់ច្រក
 ត្រេកអរហើយក្នុងវត្ត គឺការឈរតាមទ្វារផ្ទះត្រកូលខ្ពស់និងទាប សាវ័ក
 ទាំងនោះ រមែងចូលទៅកាន់ចន្លោះផ្ទះ បើទុកជាគេនិមន្តដោយអាសនៈ
 ក៏មិនត្រេកអរ សាវ័កទាំងនោះ សមជាមិនធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន
 បូជាតថាគត ដោយធម៌នេះទេ លុះមិនធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយ នឹងមិន
 នៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ឡើយ ។

[៨៨] ម្នាលឧទាយិ បើពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា
 តថាគត លុះធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ដោយ
 គិតថា ព្រះសមណគោតម ទ្រង់សន្តោសដោយសេនាសនៈ តាមមានតាម
 បានផង សរសើរសេចក្តីសន្តោសដោយសេនាសនៈ តាមមានតាមបាន
 ផង សមតាមពាក្យអ្នកថាមែន ម្នាលឧទាយិ ពួកសាវ័ករបស់តថាគត នៅ

បរិញ្ញាដកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ សន្តដ្ឋតា

រុក្ខមូលិកា អញ្ញោកាសិកា តេ អដ្ឋ មាសេ ឆន្ទំ ន
 ឧបេន្តិ អហំ ខោ បនុនាយិ អប្បេកតា ក្កជាតារសុបិ
 វិហារមិ ឧល្លិក្ការលិត្តេសុ ជិវាតេសុ ធុសិតក្កលេសុ
 បិហិតវាតទានេសុ សន្តដ្ឋោ សមណោ កោតមោ
 ឥតវីតវេន សេនាសនេន ឥតវីតវសេនាសនសន្តដ្ឋិយា
 ច វណ្ណាវាជីតិ ឥតិ ចេ មំ ឧនាយិ សាវកា សក្កវេយ្យំ
 ករុកវេយ្យំ មាណេយ្យំ បូជេយ្យំ សក្កត្វា ករុកត្វា
 ឧបនិស្សាយ វិហារេយ្យំ យេ តេ ឧនាយិ មម សាវកា
 រុក្ខមូលិកា អញ្ញោកាសិកា តេ^(១) អដ្ឋ មាសេ ឆន្ទំ
 ន ឧបេន្តិ ន មន្តេ ឥមិនា ធម្មេន សក្កវេយ្យំ ករុកវេយ្យំ
 មាណេយ្យំ បូជេយ្យំ សក្កត្វា ករុកត្វា ឧបនិស្សាយ
 វិហារេយ្យំ ។

១ ឱ. តេតិ បទំ ន ទិស្សតិ ។

បរិញ្ញាធករគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ សេចក្តីសន្តោស

ត្រឹមក្បែរគល់ឈើបាន នៅក្នុងទីវាលស្មោះក៏សឹងបាន សារឹកទាំងនោះ
មិនចូលទៅជ្រកក្រោមដំបូលអស់ ៨ ខែ^(១)ឡើយ ម្នាលឧទាយិ ចំណែក
តថាគតវិញ ចូរណាទៅក្នុងផ្ទះកំពូលទាំងឡាយ ដែលគេលាបទាំងខាង
ក្នុងទាំងខាងក្រៅ មិនមានខ្យល់ចូល មានទ្វារជិតស្មិទ្ធ មានបង្អួចបិទ
បាំងហើយ ម្នាលឧទាយិ បើពួកសារឹកធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន
បូជាតថាគត លុះធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត)
ដោយគិតថា ព្រះសមណគោតម ទ្រង់សន្តោសដោយសេនាសនៈ
តាមមានតាមបានផង សរសើរសេចក្តីសន្តោសដោយសេនាសនៈ តាម
មានតាមបានផង សមតាមពាក្យអ្នកថាមែន ម្នាលឧទាយិ ពួកសារឹក
ណា របស់តថាគត ដែលនៅត្រឹមក្បែរគល់ឈើ នៅក្នុងទីវាលស្មោះ
សារឹកទាំងនោះ មិនចូលទៅនៅជ្រកក្រោមដំបូលអស់ ៨ ខែបាន ពួក
សារឹកនោះ សមជាមិនធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាតថាគត ដោយ
ធម៌នេះទេ លុះមិនធ្វើសក្ការៈគោរពហើយ នឹងមិននៅអាស្រ័យ (នឹង
តថាគត) ឡើយ ។

---

១ អដ្ឋកថាថា អស់ខែខាងក្នុងហោមន្តរដូវ និងគិម្ពរដូវ ។ ចំណែកក្នុងវស្សានរដូវ ក៏ត្រូវ
តែចូលមកជ្រកទឹកនៃឯងដែលមានដំបូល ឬ ម្លប់ ដើម្បីរក្សាត្រៃចីវរ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[៨៩] បរិវិត្តោ សមណោ កោតមោ បរិវេកស្ស ច
 វណ្ណាវាទីតិ ឥតិ ចេ មំ ឧទាយិ សាវកា សក្ករេយ្យំ
 កុករេយ្យំ មាណេយ្យំ បូជេយ្យំ សក្កត្វា កុកត្វា
 ឧបនិស្សាយ វិហារេយ្យំ សន្តិ ខោ បន មេ ឧទាយិ
 សាវកា អារញ្ញកា បន្តានិ សេនាសនានិ អារញ្ញ-
 វនបត្តានិ^(១) អន្លោកហេត្វា វិហារន្តិ តេ អន្ធខ្យមាសំ
 សង្ឃមជ្ឈេ ឱសរន្តិ ចាតិមោកុទ្ទេសាយ អហំ
 ខោ បនុទាយិ អប្បេកទា អាតិណ្ណោ វិហារមិ
 ភិក្ខុហិ ភិក្ខុដិហិ ឧចាសកេហិ ឧចាសិកាហិ
 វញ្ញា រាជមហាមត្តេហិ តិត្តិយេហិ តិត្តិយស្សាវ-
 កេហិ បរិវិត្តោ សមណោ កោតមោ បរិវេកស្ស
 ច វណ្ណាវាទីតិ ឥតិ ចេ មំ ឧទាយិ សាវកា
 សក្ករេយ្យំ កុករេយ្យំ មាណេយ្យំ បូជេយ្យំ សក្កត្វា
 កុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហារេយ្យំ យេ តេ
 ឧទាយិ មម សាវកា អារញ្ញកា បន្តានិ សេនា-
 សនានិ អារញ្ញវនបត្តានិ អន្លោកហេត្វា វិហារន្តិ

១ ឱ. ម. អារញ្ញកា បន្តសេនាសនា អារញ្ញវនបត្តានិ បន្តានិ សេនាសនីតិ ទិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[៨៧] ម្នាលឧទាយិ បើពួកសាវ័ក ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន ឬជា
តថាគត លុះធ្វើសក្ការៈគោរពហើយ នៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ដោយ
គិតថា ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គស្ងប់ស្ងាត់ផង សរសើរសេចក្តីស្ងប់
ស្ងាត់ផង សមតាមពាក្យអ្នកថាមែន ម្នាលឧទាយិ ពួកសាវ័ករបស់តថាគត
នៅក្នុងព្រៃ ចូលទៅកាន់ព្រៃតូចនិងព្រៃធំ ជាសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ ហើយ
សម្រេចសម្រាន្តនៅ សាវ័កទាំងនោះ មកប្រជុំគ្នាក្នុងកណ្តាលសង្ឃ
ដើម្បីសំដែងបុតិមោក្ខរាល់ ។ កន្លះខែ ម្នាលឧទាយិ ចំណែកតថាគតវិញ
ចូរណាទៅច្របូកច្របល់ដោយពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា ស្តេច
រាជមហាមាត្រ តិរិយ និងពួកសាវ័កនៃតិរិយ ម្នាលឧទាយិ បើពួកសាវ័ក
ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន ឬជាតថាគត លុះធ្វើសក្ការៈ គោរព ហើយ
នៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ដោយគិតថា ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គ
ស្ងប់ស្ងាត់ហើយផង សរសើរសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ផង សមតាមពាក្យអ្នកថា
មែន ម្នាលឧទាយិ ពួកសាវ័កណា របស់តថាគតដែលនៅក្នុងព្រៃ ចូល
ទៅកាន់ព្រៃតូចនិងព្រៃធំ ជាសេនាសនៈស្ងាត់ហើយ សម្រេចសម្រាន្ត

បរិញ្ញាដកវគ្គ មហាសកុលុទាយសុត្តេ បឋមធម្មោ

តេ អន្ធខ្លមាសំ សង្ឃមជ្ឈេ ឱសវន្តិ ចាតិមោក្កុទ្ទេ-
 សាយ ន មន្តេ ឥមិណា ធម្មេន សក្ករេយ្យំ
 ករុករេយ្យំ មាណេយ្យំ បូជេយ្យំ សក្កត្វា ករុកត្វា
 ឧបនិស្សាយ វិហារេយ្យំ ។ ឥតិ ខោ ឧទាយិ
 ន មំ សាវកា ឥមេហិ បញ្ចហិ ធម្មេហិ សក្ករោន្តិ
 ករុករោន្តិ មាណេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា ករុកត្វា
 ឧបនិស្សាយ វិហារន្តិ ។

[៩០] អត្តិ ខោ ឧទាយិ អញ្ញោ ច បញ្ច
 ធម្មា យេហិ បញ្ចហិ ធម្មេហិ^(១) មម សាវកា
 សក្ករោន្តិ ករុករោន្តិ មាណេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា
 ករុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហារន្តិ កតមេ
 បញ្ច ឥធុទាយិ មម សាវកា អធិសីលេ
 សម្ភារេន្តិ សីលវា សមណោ កោតមោ បរមេន

១ ឱ. បញ្ចហិ ធម្មេហីតិ ន ទិស្សតិ ។

បរិញ្ញាដកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ ធម៌ ទី ១

នៅ សាវ័កទាំងនោះ ប្រជុំគ្នាក្នុងកណ្តាលសង្ឃ ដើម្បីសំដែងបុតិមោក្ខ
 រាល់ ។ កន្លះខែ សាវ័កទាំងនោះ សមជាមិនធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន
 បូជាតថាគតដោយធម៌នេះទេ លុះមិនធ្វើសក្ការៈគោរពហើយ នឹងមិន
 នៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ឡើយ ។ ម្នាលឧទាយិ ពួកសាវ័ក
 ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជាតថាគត លុះធ្វើសក្ការៈ គោរព
 ហើយនៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) មិនមែនដោយសារធម៌ទាំង ៥
 ប្រការនេះ ដូចពាក្យអ្នកថានោះទេ ។

[៧០] ម្នាលឧទាយិ ធម៌ ៥ ដោយឡែកទេ ដែលជាធម៌
 នាំឲ្យពួកសាវ័ក របស់តថាគត ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា
 លុះធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយ នៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ធម៌ទាំង ៥
 តើដូចម្តេចខ្លះ ម្នាលឧទាយិ ពួកសាវ័ករបស់តថាគត ក្នុងសាសនា
 នេះ សរសើរចំពោះអធិសីលថា ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គមានសីល

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សីលក្ខន្ធន្ធន សមន្នាតតោតិ ។ យមុទាយិ^(១) មម

សាវកា អធិសីលេ សម្ពាវេន្តិ សីលវា សមណោ

កោតមោ បរមេន សីលក្ខន្ធន្ធន សមន្នាតតោតិ ។

អយំ ខោ ឧទាយិ បបមោ ធម្មោ យេន មម

សាវកា សក្កហេន្តិ ករុកហេន្តិ មាណេន្តិ បូជេន្តិ

សក្កត្វា ករុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហារន្តិ ។

[៩១] បុន ចបរំ ឧទាយិ មម សាវកា

អភិក្កន្តេ ញាណទស្សនេ សម្ពាវេន្តិ ជានំយេវាហ

សមណោ កោតមោ ជាតាមីតិ បស្សំយេវាហ សម-

ណោ កោតមោ បស្សាមីតិ អភិញ្ញាយ សមណោ

កោតមោ ធម្មំ ទេសេតិ នោ អនកិញ្ញាយ សនិទានំ

សមណោ កោតមោ ធម្មំ ទេសេតិ នោ អនិទានំ

សប្បាដិហារិយំ សមណោ កោតមោ ធម្មំ ទេសេតិ

នោ អប្បាដិហារិយន្តិ ។ យមុទាយិ^(២) មម សាវកា

១-២ ឱ. យំ បនុទាយិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រះអង្គប្រកបព្រមហើយដោយសីលក្នុងដ៏ប្រសើរបំផុត ។ ម្នាលឧទាយិ
 ត្រង់ការណ៍ដែលពួកសាវ័ក របស់តថាគត សរសើរចំពោះអធិសីលថា
 ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គមានសីល ព្រះអង្គប្រកបព្រមហើយដោយ
 សីលក្នុងដ៏ប្រសើរបំផុតណា ។ ម្នាលឧទាយិ នេះឯងជាធម៌ ទី ១
 ដែលនាំឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគត ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា
 លុះធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយ នៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ។

[៩១] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត ពួកសាវ័ករបស់តថាគត សរសើរ
 ចំពោះញាណទស្សនៈដ៏រុងរឿងថា ព្រះសមណគោតម កាលបើដឹង
 ទើបនិយាយថា តថាគតដឹង ព្រះសមណគោតម កាលបើឃើញ ទើប
 និយាយថា តថាគតឃើញ ព្រះសមណគោតម តែងសំដែងធម៌ដើម្បីឲ្យ
 ត្រាស់ដឹង មិនសំដែងដើម្បីមិនឲ្យត្រាស់ដឹងទេ ព្រះសមណគោតម តែង
 សំដែងធម៌ប្រកបដោយហេតុ មិនមែនសំដែងធម៌ឥតហេតុទេ ព្រះសមណ-
 គោតម តែងសំដែងធម៌ប្រកបដោយបុណ្យ មិនមែនសំដែងធម៌ឥត
 បុណ្យទេ ។ ម្នាលឧទាយិ ត្រង់ការណ៍ដែលពួកសាវ័ករបស់តថាគត

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ តតិយធម្មោ

អភិក្កន្តេ ញាណទស្សនេ សម្ភារេន្តិ ជានំយេវាហ
សមណោ កោតមោ ជាតាមីតិ បស្សំយេវាហ
សមណោ កោតមោ បស្សាមីតិ អភិញ្ញាយ
សមណោ កោតមោ ធម្មំ ទេសេតិ នោ អនភិញ្ញាយ
សនិទានំ សមណោ កោតមោ ធម្មំ ទេសេតិ នោ
អនិទានំ សប្បាដិហារិយំ សមណោ កោតមោ ធម្មំ
ទេសេតិ នោ អប្បាដិហារិយន្តិ ។ អយំ ខោ
ឧទាយិ ទុតិយោ ធម្មោ យេន មម សាវកា
សក្កហេន្តិ កុកហេន្តិ មាទេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា
កុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហារន្តិ ។
[៩២] បុន ចបរំ ឧទាយិ មម សាវកា
អធិប្បញ្ញាយ សម្ភារេន្តិ បញ្ញាវា សមណោ កោតមោ
បរមេន បញ្ញាខន្ធន សមន្នាតតោ តំ វត អនាគតំ
វា វាទបចំ ន ទក្ខតិ ឧប្បន្នំ វា បរហ្មវាទំ
ន សហធម្មេន សុនិក្កហិតំ និក្កហិស្សតីតិ នេតំ
ហានំ វិជ្ជតិ ។ តំ កី មញ្ញសិ ឧទាយិ

បរិញ្ញាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ ធម៌ ទី ៣

សរសើរចំពោះញាណទស្សនៈដ៏រុងរឿងថា ព្រះសមណគោតម កាល
 បើដឹង ទើបនិយាយថា តថាគតដឹង ព្រះសមណគោតម កាលបើឃើញ
 ទើបនិយាយថា តថាគតឃើញ ព្រះសមណគោតម តែងសំដែងធម៌
 ដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង មិនមែនសំដែងធម៌ដើម្បីសេចក្តីមិនត្រាស់ដឹងទេ
 ព្រះសមណគោតម តែងសំដែងធម៌ប្រកបដោយហេតុ មិនមែនសំ-
 ដែងធម៌ឥតហេតុទេ ព្រះសមណគោតម តែងសំដែងធម៌ប្រកបដោយ
 បុណ្យហារិយ៍ មិនមែនសំដែងធម៌ឥតបុណ្យហារិយ៍ទេ ណា ។ ម្នាលឧទាយិ
 នេះឯងជាធម៌ទី ២ ដែលនាំឲ្យពួកសាវ័ក របស់តថាគត ធ្វើសក្ការៈ
 គោរព រាប់អាន បូជា លុះធ្វើសក្ការៈគោរពហើយ នៅអាស្រ័យ
 (នឹងតថាគត) ។

[៧២] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត ពួកសាវ័ករបស់តថាគត
 សរសើរចំពោះអធិប្បញ្ញាថា ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គមានប្រាជ្ញា
 ទ្រង់ប្រកបហើយដោយបញ្ញាខន្ធដ៏ប្រសើរបំផុត ឯពាក្យថា ព្រះសម-
 ណគោតម មិនឃើញនូវគន្លងនៃវាទៈនោះ ដែលមិនទាន់មានមក ឬ
 ថា ព្រះសមណគោតម មិនមែនសង្កត់សង្កិននូវបរិបូរវាទដែលកើតឡើង
 ហើយ ឲ្យជាការសង្កត់សង្កិនដោយល្អ ប្រកបដោយហេតុបានទេ ដូច្នោះនុ៎ះ
 មិនមានសោះឡើយ ។ ម្នាលឧទាយិ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អបិ នុ មេ សាវកា ឯវំ ជានន្តា ឯវំ បស្សន្តា
 អន្តរន្តរា កថំ ឱបាតេយ្យន្តិ^(១) ។ នោ ហេតំ
 ភន្តេ ។ ន ខោ បនាហំ ឧទាយិ សាវកេសុ
 អនុសាសនី បច្ចាសីសាមិ អញ្ញទត្តុ^(២) មមំយេវ
 សាវកា អនុសាសនី បច្ចាសីសន្តិ ។ យមុទាយិ
 មម សាវកា អធិប្បញ្ញាយ សម្មាវេន្តិ បញ្ញាវា
 សមណោ កោតមោ បរមេន បញ្ញាខន្ធន សមន្នា-
 កតោ តំ វត អនាគតំ វា វាតបថំ ន ទក្ខតិ
 ឧប្បន្នំ វា បរម្យវាទំ ន សហជម្មេន សុនិក្ខហិតំ
 និក្ខហិស្សតីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។ អយំ ខោ
 ឧទាយិ តតិយោ ធម្មោ យេន មម សាវកា
 សក្កហេន្តិ កុកហេន្តិ មាណេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា
 កុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហារន្តិ ។

---

១ ម. កថា ឱបាតេយ្យន្តិ ។ ២ ឱ. ម. អញ្ញទត្តុ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ចុះពួកសាវ័ករបស់តថាគត កាលដឹងយ៉ាងនេះ កាលឃើញយ៉ាងនេះហើយ
និយាយបង្ហាត់ (តថាគត) ក្នុងពាក្យជាចន្លោះ ។ ដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ការនុ៎ះមិនមានសោះឡើយ ។ ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគត
មិនដែលនឹកឲ្យពួកសាវ័ក ជួយប្រៀនប្រដៅសោះឡើយ តែពួកសាវ័ក
តែងនឹកប៉ង ឲ្យតថាគតប្រៀនប្រដៅដោយពិត ។ ម្នាលឧទាយិ ត្រង់
ការណ៍ដែលពួកសាវ័ករបស់តថាគត សរសើរចំពោះអធិប្បញ្ញាថា ព្រះ
សមណគោតម ព្រះអង្គមានប្រាជ្ញា ទ្រង់ប្រកបព្រមហើយដោយបញ្ញាខន្ធ
ដ៏ប្រសើរបំផុត ឯពាក្យថា ព្រះសមណគោតមមិនឃើញនូវគន្លងនៃវាទៈ
នោះ ដែលមិនទាន់មានមក ឬថាព្រះសមណគោតម មិនមែនសង្កត់សង្កិន
នូវបរហ្សវាទដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាការសង្កត់សង្កិនដោយល្អ ប្រកប
ដោយហេតុ ដូច្នេះនុ៎ះ មិនមានសោះទេ ណា ។ ម្នាលឧទាយិ នេះឯង
ជាធម៌ទី ៣ ដែលនាំឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគត តែងធ្វើសក្ការៈ គោរព
រាប់អាន ឬជា លុះធ្វើសក្ការៈគោរពហើយ នៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ ចតុត្ថធម្មោ

[៩៣] បុន ចបរំ ឧទាយិ មម សាវកា យេន
 ទុក្ខេន ទុក្ខោតិល្លា ទុក្ខបរេតា តេ មំ ឧបសង្កម្ពិ-
 មិត្វា ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ បុច្ឆន្តិ តេសាហំ ទុក្ខំ
 អរិយសច្ចំ បុដ្ឋោ ព្យាករោមិ តេសាហំ ចិត្តំ អារាធមិ
 បញ្ញស្ស វេយ្យាករណេន តេ មំ ឧបសង្កម្ពិមិត្វា^(១)
 ទុក្ខសមុទយំ... ទុក្ខនិរោធំ... ទុក្ខនិរោធកាមិនី
 បដិបទំ^(២) អរិយសច្ចំ បុច្ឆន្តិ តេសាហំ ទុក្ខនិរោធកា-
 មិនី បដិបទំ អរិយសច្ចំ បុដ្ឋោ ព្យាករោមិ
 តេសាហំ ចិត្តំ អារាធមិ បញ្ញស្ស វេយ្យាករណេន ។
 យមុទាយិ មម សាវកា យេន ទុក្ខេន ទុក្ខោតិល្លា
 ទុក្ខបរេតា តេ មំ ឧបសង្កម្ពិមិត្វា ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ
 បុច្ឆន្តិ តេសាហំ ទុក្ខំ អរិយសច្ចំ បុដ្ឋោ ព្យាករោមិ
 តេសាហំ ចិត្តំ អារាធមិ បញ្ញស្ស វេយ្យាករណេន
 តេ មំ ឧបសង្កម្ពិមិត្វា ទុក្ខសមុទយំ... ទុក្ខនិរោធំ...
 ទុក្ខនិរោធកាមិនី បដិបទំ អរិយសច្ចំ បុច្ឆន្តិ

១ ឱ. ម. ឧបសង្កម្ពិមិត្វាតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. ទុក្ខនិរោធកាមិនីបដិបទំ ។

បរិញ្ញាដកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ ធម៌ ទី ៤

[៩៣] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត ពួកសាវ័ករបស់តថាគត
មានទុក្ខបៀតបៀនហើយ មានទុក្ខគ្របសង្កត់ហើយ ព្រោះសេចក្តីទុក្ខ
ណា ពួកសាវ័កទាំងនោះ ចូលមករកតថាគត ហើយសួរនូវ
ទុក្ខអរិយសច្ច លុះសួរហើយ តថាគតក៏ដោះស្រាយនូវទុក្ខអរិយសច្ច
ដល់ពួកសាវ័កទាំងនោះ តថាគតធ្វើចិត្តរបស់សាវ័កទាំងនោះ ឲ្យត្រេកអរ
ដោយការដោះស្រាយនូវប្រស្នាបាន ពួកសាវ័កទាំងនោះ ចូលមករក
តថាគតសួរនូវទុក្ខសមុទ័យ... ទុក្ខនិរោធ... សួរនូវទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិ-
បទាអរិយសច្ច លុះសួរហើយ តថាគតក៏ដោះស្រាយនូវទុក្ខនិរោធគា-
មិនីបដិបទាអរិយសច្ច ដល់ពួកសាវ័កទាំងនោះ តថាគតធ្វើចិត្តរបស់ពួក
សាវ័កទាំងនោះឲ្យត្រេកអរបាន ដោយការដោះស្រាយនូវប្រស្នា ។ ម្នាល
ឧទាយិ ត្រង់ការណ៍ដែលពួកសាវ័ករបស់តថាគត មានទុក្ខបៀតបៀន
ហើយ មានទុក្ខគ្របសង្កត់ហើយ ព្រោះសេចក្តីទុក្ខណា ពួកសាវ័កទាំង
នោះតែងចូលមករកតថាគតហើយ សួរនូវទុក្ខអរិយសច្ច លុះសួរហើយ
តថាគតក៏ដោះស្រាយនូវទុក្ខអរិយសច្ចដល់ពួកសាវ័កទាំងនោះ តថាគត
ធ្វើចិត្តរបស់ពួកសាវ័កទាំងនោះ ឲ្យត្រេកអរបានដោយការដោះស្រាយ
នូវប្រស្នា ពួកសាវ័កទាំងនោះ ចូលមករកតថាគតហើយ សួរនូវ
ទុក្ខសមុទ័យ... ទុក្ខនិរោធ... សួរនូវទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តេសាហំ   ទុក្ខនិរោធកាមិនី   បដិបទំ   អរិយសច្ចំ
 បុដ្ឋោ   ព្យាករោមិ   តេសាហំ   ចិត្តំ   អារាជេមិ   បញ្ញាស្ស
 វេយ្យាករណោន   ។   អយំ   ខោ   ឧទាយិ   ចតុត្តោ
 ធម្មោ   យេន   មម   សាវកា   សក្កហេន្តិ   កុកហេន្តិ
 មាណេន្តិ   បូជេន្តិ   សក្កត្វា   កុកត្វា   ឧបនិស្សាយ
 វិហារន្តិ   ។

[៩៤]   បុន   ចបរំ   ឧទាយិ   អក្ខាតា   មយា
 សាវកានំ   បដិបទា   យថាបដិបទ្ហា   មេ   សាវកា
 ចត្តាហេ   សតិប្បដ្ឋានេ   កាវេន្តិ   ។   ឥធុទាយិ   ភិក្ខុ   កាយេ
 កាយានុបស្សី   វិហារតិ   អាតាបី   សម្បជានោ   សតិមា
 វិនេយ្យ   លោកេ   អភិជ្ឈាទោមនស្សំ   វេទនាសុ
 វេទនានុបស្សី   វិហារតិ...   ចិត្តេ   ចិត្តានុបស្សី   វិហារតិ...
 ធម្មេសុ   ធម្មានុបស្សី   វិហារតិ   អាតាបី   សម្បជានោ
 សតិមា   វិនេយ្យ   លោកេ   អភិជ្ឈាទោមនស្សំ   ។
 តត្រ   ច   បន   មេ   សាវកា   ពហូ   អភិញ្ញាហោសាន-
 ចារមិប្បត្តា   វិហារន្តិ   ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

លុះសួរហើយ តថាគតក៏ដោះស្រាយនូវទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាអរិយសច្ច ដល់ពួកសាវ័កទាំងនោះ តថាគតធ្វើចិត្តរបស់សាវ័កទាំងនោះ ឲ្យត្រេកអរ បាន ដោយការដោះស្រាយនូវប្រស្នា ណា ។ ម្នាលឧទាយិ នេះឯង ជាធម៌ទី ២ ដែលនាំឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគត ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់- អាន បូជា លុះធ្វើសក្ការៈគោរពហើយ នៅអាស្រ័យ (នឹងតថាគត) ។

[៧២] ម្នាលឧទាយិ មួយវិញទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទា ដល់ពួកសាវ័ក ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគត បានប្រតិបត្តិ ហើយ ចម្រើននូវសតិប្បដ្ឋានទាំង ២ ប្រការ ។ ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុក្នុងសាសនា នេះ ពិចារណានូវកាយក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុត កម្ដៅនូវកិលេស មានប្រាជ្ញាស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្ស ក្នុងលោក ពិចារណា នូវវេទនាក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី... ពិចារ- ណានូវចិត្តក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី... ពិចារណានូវធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជា ប្រក្រតី មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកម្ដៅនូវកិលេស មានប្រាជ្ញាស្មារតី កម្ចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានិងទោមនស្សក្នុងលោក សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយ ឥរិយាបថទាំង ២ ។ ក៏ពួកសាវ័ករបស់តថាគតជាច្រើន បានដល់ហើយ នូវបារមីញាណជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញា ក្នុងសតិប្បដ្ឋានធម៌នេះ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ ចត្តារោ សម្មប្បធានា

[៩៥] បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្កាតា មយា
សាវកានំ បដិបទា យថាបដិប្បដ្ឋា មេ សាវកា
ចត្តារោ សម្មប្បធានេ ការេន្តិ ។ ឥធុទាយិ ភិក្ខុ
អនុប្បដ្ឋានំ ចាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្ប-
ទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វិយំ អារកតិ ចិត្តំ
បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ឧប្បដ្ឋានំ ចាបកានំ អកុសលានំ
ធម្មានំ បហាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វិយំ អារកតិ
ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ បទហតិ អនុប្បដ្ឋានំ កុសលានំ
ធម្មានំ ឧប្បទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វិយំ
អារកតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ឧប្បដ្ឋានំ កុសលានំ
ធម្មានំ បិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ
វេបុល្លាយ ការទាយ ចារិប្បិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ
វិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ។ តត្រ ច
បន មេ សាវកា ពហុ អភិញ្ញាវោសានចារមិប្បត្តា
វិហារន្តិ ។

បរិព្វាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ សម្មប្បធាន ៤

[៧៥] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទា
 ដល់ពួកសាវ័ក ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតប្រតិបត្តិ ហើយ
 ចម្រើននូវសម្មប្បធានទាំង ៤ ប្រការ ។ ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុក្នុងសាសនា
 នេះ ញ៉ាំងសេចក្តីប្រាថ្នាឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តង
 តម្កល់ចិត្ត ដើម្បីញ៉ាំងពួកធម៌ជាអកុសលដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើត
 ឡើង មិនឲ្យកើតឡើងបាន ញ៉ាំងសេចក្តីប្រាថ្នាឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង
 ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តងតម្កល់ចិត្ត ដើម្បីលះបង់នូវពួកធម៌ជាអកុសលដ៏
 លាមក ដែលកើតឡើងហើយ ញ៉ាំងសេចក្តីប្រាថ្នាឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង
 ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តងតម្កល់ចិត្ត ដើម្បីញ៉ាំងពួកធម៌ ជាអកុសលដែល
 មិនទាន់កើតឡើង ឲ្យកើតឡើងបាន ញ៉ាំងសេចក្តីប្រាថ្នាឲ្យកើត
 ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តងតម្កល់ចិត្ត ដើម្បីញ៉ាំងពួកធម៌
 ជាអកុសលដែលកើតឡើងហើយឲ្យតាំងនៅបាន ដើម្បីមិនឲ្យវង្វេងក្លេច
 ឲ្យជាភិយ្យោភាព ជំទូលាយ ចម្រើនបរិបូណ៌ឡើង ។ ឯពួកសាវ័ក
 របស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញា
 ក្នុងសម្មប្បធានធម៌ទាំងនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[៩៦] បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្កាតា មយា
សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា
ចត្តាហេ ឥទ្ធិចានេ កាវេន្តិ ។ ឥធុទាយិ ភិក្ខុ
ឆន្ទសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិចានំ កាវេតិ
វិរិយសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិចានំ កាវេតិ
ចិត្តសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិចានំ កាវេតិ
វិមំសាសមាធិប្បធានសង្ខារសមន្នាគតំ ឥទ្ធិចានំ កា-
វេតិ ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញា-
វោសានចារមិប្បត្តា វិហារន្តិ ។

[៩៧] បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្កាតា មយា
សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា
បញ្ចិ ទ្ធិយានិ កាវេន្តិ ។ ឥធុទាយិ ភិក្ខុ
សទ្ធិ ទ្ធិយំ កាវេតិ ឧបសមកាមី សម្មោធកាមី
វិរិយិ ទ្ធិយំ កាវេតិ... សតិ ទ្ធិយំ កាវេតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[៩៦] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិ-
 បទាដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ក របស់តថាគត
 ប្រតិបត្តិហើយ ចម្រើនឥទ្ធិបាទទាំង ៤ ប្រការ ។ ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុ
 ក្នុងសាសនានេះ ចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយឆន្ទសមាធិនិងបធាន-
 សង្ខារ ចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយវិរិយសមាធិនិងបធានសង្ខារ ចម្រើន
 នូវឥទ្ធិបាទ ប្រកបដោយចិត្តសមាធិនិងបធានសង្ខារ ចម្រើននូវឥទ្ធិបាទ
 ប្រកបដោយវិមំសាសមាធិនិងបធានសង្ខារ ។ ឯពួកសាវ័ករបស់តថាគត
 ជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញា ក្នុងឥទ្ធិបាទធម៌
 ទាំងនោះ ។

[៩៧] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទា
 ដល់ពួកសាវ័ក ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតប្រតិបត្តិ ហើយ
 ចម្រើនឥន្ទ្រិយទាំង ៥ ប្រការ ។ ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
 ចម្រើននូវឥន្ទ្រិយ ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាដំណើរទៅ
 កាន់សេចក្តីត្រាស់ដឹង ចម្រើននូវវិរិយឥន្ទ្រិយ... ចម្រើននូវសតិឥន្ទ្រិយ...

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ សត្ត ពោជ្ឈង្គា

សមាធិទ្ធិយំ ភាវេតិ... បញ្ញាទ្ធិយំ ភាវេតិ ឧប-
សមតាមី សម្ពោធកាមី ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា
ពហូ អភិញ្ញាវោសានចារមិប្បត្តា វិហារន្តិ ។

[៩៨] បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្កាតា មយា
សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបទ្គា មេ សាវកា បញ្ច
ពលានិ ភាវេន្តិ ។ ឥធុទាយិ ភិក្ខុ សទ្ធាពលំ
ភាវេតិ ឧបសមតាមី សម្ពោធកាមី វិយពលំ
ភាវេតិ... សតិពលំ ភាវេតិ... សមាធិពលំ ភាវេតិ...
បញ្ញាពលំ ភាវេតិ ឧបសមតាមី សម្ពោធកាមី ។
តត្រ ច បន មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសា-
នចារមិប្បត្តា វិហារន្តិ ។

[៩៩] បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្កាតា មយា
សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបទ្គា មេ សាវកា
សត្ត ពោជ្ឈង្គេ ភាវេន្តិ ។ ឥធុទាយិ ភិក្ខុ

បរិព្វាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ ពោជ្ឈង្គធម៌ ៧ ប្រការ

ចម្រើននូវសមាធិន្ទ្រិយ... ចម្រើននូវបញ្ញាន្ទ្រិយ ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តី
ស្ងប់រម្ងាប់ ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីត្រាស់ដឹង ។ ឯពួកសាវ័ករបស់
តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញា ក្នុង
ឥន្ទ្រិយទាំង ៥ នោះ ។

[៩៨] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទា
ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតប្រតិបត្តិ
ហើយ ចម្រើននូវពលធម៌ទាំង ៥ ប្រការ ។ ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុក្នុង
សាសនានេះ ចម្រើននូវសទ្ធាពលៈ ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់
ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីត្រាស់ដឹង ចម្រើនវិរិយពលៈ... ចម្រើននូវសតិ-
ពលៈ... ចម្រើននូវសមាធិពលៈ... ចម្រើននូវបញ្ញាពលៈ... ជាដំណើរ
ទៅកាន់សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីត្រាស់ដឹង ។ ឯពួក
សាវ័ករបស់តថាគត ក៏បានដល់នូវបារមីញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញា
ក្នុងពលធម៌ទាំង ៥ ប្រការនោះ ។

[៩៩] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទា
ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតប្រតិបត្តិ
ហើយចម្រើននូវសម្ពោជ្ឈង្គធម៌ ៧ ប្រការ ។ ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុក្នុងសាសនា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សតិសម្ពោជ្ឈង្គំ   ភាវេតិ   វិវេកនិស្សិតំ   វិរាគនិស្សិតំ
 និរោធនិស្សិតំ   វោស្សក្កបរិណាមី   ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គំ
 ភាវេតិ ។ បេ ។ វិវេកនិស្សិតំ   ភាវេតិ... បីតិ-
 សម្ពោជ្ឈង្គំ   ភាវេតិ...   បស្សន្ធិសម្ពោជ្ឈង្គំ   ភាវេតិ...
 សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គំ   ភាវេតិ...   ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គំ
 ភាវេតិ   វិវេកនិស្សិតំ   វិរាគនិស្សិតំ   និរោធនិស្សិតំ
 វោស្សក្កបរិណាមី ។ តត្ថរ ច បន មេ សាវកា
 ពហូ អភិញ្ញាវោសានចារមិប្បត្តា វិហារន្តិ ។
 [១០០] បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា
 សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបទ្ហា មេ សាវកា
 អរិយំ អដ្ឋង្គិកំ មក្កំ ភាវេន្តិ ។ ឥធុទាយិ ភិក្ខុ
 សម្មាទិដ្ឋិ ភាវេតិ សម្មាសង្កប្បំ ភាវេតិ សម្មាវាចំ
 ភាវេតិ សម្មាភម្មន្តំ ភាវេតិ សម្មាអាជីវំ ភាវេតិ
 សម្មាវាយាមំ ភាវេតិ សម្មាសតី ភាវេតិ សម្មាសមាធិ
 ភាវេតិ ។ តត្រិ ច បន មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញា-
 វោសានចារមិប្បត្តា វិហារន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

នេះ ចម្រើននូវសតិសម្តោជ្ឈង្គ ដែលអាស្រ័យនូវសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់
 អាស្រ័យនូវសេចក្តីប្រាសចាកតម្រេក អាស្រ័យនូវសេចក្តីរលត់ ឈម
 ទៅកាន់សេចក្តីលះបង់ ចម្រើននូវធម្មវិចយសម្តោជ្ឈង្គ ។ បេ ។ ចម្រើន
 នូវវិរិយសម្តោជ្ឈង្គ ... ចម្រើននូវបីតិសម្តោជ្ឈង្គ... ចម្រើននូវបស្សន្តិសម្តោ-
 ជ្ឈង្គ... ចម្រើននូវសមាធិសម្តោជ្ឈង្គ... ចម្រើននូវឧបេក្ខាសម្តោជ្ឈង្គ ដែល
 អាស្រ័យ នូវសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ អាស្រ័យនូវសេចក្តីប្រាសចាកតម្រេក
 អាស្រ័យនូវសេចក្តីរលត់ ឈមទៅកាន់សេចក្តីលះបង់ ។ ឯពួកសាវ័ក
 របស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញា
 ក្នុងសម្តោជ្ឈង្គធម៌ទាំង ៧ នោះ ។

[១០០] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទា
 ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតប្រតិបត្តិ
 ហើយចម្រើននូវមគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរ ។ ម្នាលឧទាយិ កិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ ចម្រើននូវសម្មាទិដ្ឋិ ចម្រើននូវសម្មាសង្កប្បៈ ចម្រើននូវសម្មា-
 វាចា ចម្រើននូវសម្មាកម្មន្តៈ ចម្រើននូវសម្មាអាជីវៈ ចម្រើននូវសម្មាវា-
 យាមៈ ចម្រើននូវសម្មាសតិ ចម្រើននូវសម្មាសមាធិ ។ ឯពួកសាវ័ករបស់
 តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញា ក្នុង
 មគ្គប្រកបដោយអង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនោះ ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ អដ្ឋ វិមោក្ខា

[១០១] បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា
សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបទ្គា មេ សាវកា
អដ្ឋ វិមោក្ខេ ភារេន្តិ ។ រូបំ រូចានិ បស្សតិ
អយំ បបមោ វិមោក្ខោ ។ អដ្ឋតំ អរូបសញ្ញំ
ពហិទ្ធា រូចានិ បស្សតិ អយំ ទុតិយោ វិមោក្ខោ ។
សុភន្តេវ អធិមុត្តោ ហោតិ អយំ តតិយោ វិមោក្ខោ ។
សព្វសោ រូបសញ្ញានំ សមតិក្កមា បដិយសញ្ញានំ
អដ្ឋង្គមា នានត្តសញ្ញានំ អមនសិកាវា អនន្តោ
អាគាសោតិ អាគាសានព្វាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ
វិហរតិ អយំ ចតុត្តោ វិមោក្ខោ ។ សព្វសោ
អាគាសានព្វាយតនំ សមតិក្កម្ម អនន្តំ វិញ្ញាណន្តិ
វិញ្ញាណព្វាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អយំ បព្វមោ
វិមោក្ខោ ។ សព្វសោ វិញ្ញាណព្វាយតនំ សមតិក្កម្ម
នត្តិ កិញ្ចិតិ អាភិញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ
អយំ ឆដ្ឋោ វិមោក្ខោ ។ សព្វសោ អាភិញ្ញា-
យតនំ សមតិក្កម្ម នេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ
ឧបសម្បជ្ជ វិហរតិ អយំ សត្តមោ វិមោក្ខោ ។

បរិព្វាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិស្សត្រ វិមោក្ខ ៨ ប្រការ

[១០១] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែង
 បដិបទាដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគត
 បានប្រតិបត្តិ ហើយចម្រើននូវវិមោក្ខទាំងឡាយ ៨ ប្រការ ។ (វិមោក្ខ
 ទាំង ៨ ប្រការគឺ) បុគ្គលបាននូវរូបជ្ឈាន ឃើញរូបទាំងឡាយ (មាន
 នីលកសិណជាដើម) នេះជាវិមោក្ខទី ១ ។ បុគ្គលមិនមានសេចក្តីសំ-
 គាល់នូវរូបជ្ឈានខាងក្នុង ឃើញរូបទាំងឡាយខាងក្រៅ (មាននីលកសិ-
 ណជាដើម) នេះជាវិមោក្ខទី ២ ។ បុគ្គលមានចិត្តចុះស៊ប់កាន់ឈាន
 ក្នុងវណ្ណកសិណដ៏បរិសុទ្ធ នេះជាវិមោក្ខទី ៣ ។ ភិក្ខុ ព្រោះកន្លងនូវពួក
 រូបសញ្ញាដោយប្រការទាំងពួង ព្រោះម្យ៉ាងនូវពួកបដិយសញ្ញា ព្រោះ
 មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវពួកនានត្តសញ្ញា ក៏ចូលដល់អាកាសានញ្ញាយតនៈ
 ដោយបរិកម្មថា អាកាសមិនមានទីបំផុតដូច្នោះ នេះជាវិមោក្ខទី ៤ ។
 ភិក្ខុ ព្រោះកន្លងអាកាសានញ្ញាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង ក៏ចូលដល់
 វិញ្ញាណញ្ញាយតនៈដោយបរិកម្មថា វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុត នេះជា
 វិមោក្ខទី ៥ ។ ភិក្ខុ ព្រោះកន្លងវិញ្ញាណញ្ញាយតនៈដោយប្រការទាំងពួង
 ក៏ចូលដល់អាកិញ្ញញ្ញាយតនៈដោយបរិកម្មថា វត្ថុតិចតួចមិនមាន នេះ
 ជាវិមោក្ខទី ៦ ។ ភិក្ខុ ព្រោះកន្លងនូវអាកិញ្ញញ្ញាយតនៈដោយប្រការទាំង
 ពួង ក៏ចូលដល់នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ នេះជាវិមោក្ខទី ៧ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សព្វសោ លេវសញ្ញាណសញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម
 សញ្ញាវេទយិតនិរោធំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ អយំ
 អដ្ឋមោ វិមោក្ខោ ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា
 ពហូ អភិញ្ញាវោសានចារមិប្បត្តា វិហារន្តិ ។

[១០២] បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា
 សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបទ្ហា មេ សាវកា អដ្ឋ
 អភិកាយតនានិ ភាវេន្តិ ។ អដ្ឋតំ រូបសញ្ញិ ឯកោ
 ពហិទ្ធា រូចានិ បស្សតិ បរិត្តានិ សុវណ្ណទុព្វណ្ណានិ
 តានិ អភិកុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវសញ្ញិ ហោតិ
 ឥទំ បបមំ អភិកាយតនំ ។ អដ្ឋតំ រូបសញ្ញិ ឯកោ
 ពហិទ្ធា រូចានិ បស្សតិ អប្បមាលានិ សុវណ្ណទុព្វណ្ណានិ
 តានិ អភិកុយ្យ ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវសញ្ញិ ហោតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ភិក្ខុ ព្រោះកន្លងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង ក៏ចូល
ដល់សញ្ញាវេទយិតនិរោធ នេះជាវិមោក្ខទី ៨ ។ ឯសាវ័កទាំងឡាយ
របស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញា
ក្នុងវិមោក្ខទាំង ៨ នោះ ។

[១០២] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទា
ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ក របស់តថាគតបាន
ប្រតិបត្តិ ហើយចម្រើននូវអភិកាយតនៈ^(១) ៨ ប្រការ ។ អភិកាយតនៈ ៨
ប្រការ គឺបុគ្គលពួកខ្លះ មានសេចក្តីសំគាល់នូវរូបខាងក្នុង ឃើញរូបខាង
ក្រៅ ដែលជារូបបន្តិចបន្តួច មានពណ៌ល្អឬពណ៌អាក្រក់ គ្របសង្កត់
នូវរូបទាំងនោះ ហើយមានសេចក្តីសំគាល់យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញដឹង
អាត្មាអញឃើញដូច្នោះ នេះជាអភិកាយតនៈទី ១ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ មាន
សេចក្តីសំគាល់រូបខាងក្នុង ឃើញរូបខាងក្រៅ ដែលជារូបធំប្រមាណ
មិនបាន មានពណ៌ល្អឬពណ៌អាក្រក់ គ្របសង្កត់រូបទាំងនោះ ហើយ
មានសេចក្តីសំគាល់យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញដូច្នោះ

---

១ ហេតុសម្រាប់គ្របសង្កត់នូវបច្ចុទិកធម៌ (ធម៌ជាសត្រូវ) នឹងអារម្មណ៍ ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ អដ្ឋាភិកាយតនានិ

ឥទំ ទុតិយំ អភិកាយតនំ ។ អដ្ឋត្ថំ អរូបសញ្ញំ

ឯកោ ពហិទ្ធា រូបាទិ បស្សតិ បរិត្តាទិ

សុវណ្ណទុព្វណ្ណាទិ តាទិ អភិកុយ្យ ជាធាមិ បស្សាមីតិ

ឯវសញ្ញំ ហោតិ ឥទំ តតិយំ អភិកាយតនំ ។

អដ្ឋត្ថំ អរូបសញ្ញំ ឯកោ ពហិទ្ធា រូបាទិ បស្សតិ

អប្បមាណាទិ តាទិ អភិកុយ្យ ជាធាមិ បស្សាមីតិ

ឯវសញ្ញំ ហោតិ ឥទំ ចតុត្ថំ អភិកាយតនំ ។

អដ្ឋត្ថំ អរូបសញ្ញំ ឯកោ ពហិទ្ធា រូបាទិ

បស្សតិ ដីលាទិ ដីលវណ្ណាទិ ដីលនិទស្សនាទិ

ដីលនិកាសាទិ ។ សេយ្យថាបិ ធាម ឧម្មារបុប្ផំ

ដីលវណ្ណំ ដីលនិទស្សនំ ដីលនិកាសំ សេយ្យថាបិ វា

បន តំ វត្ថំ ពារាណសេយ្យកំ ឧកតោភាគវិមជ្ជំ

ដីលំ ដីលវណ្ណំ ដីលនិទស្សនំ ដីលនិកាសំ ឯវមេវ

អដ្ឋត្ថំ អរូបសញ្ញំ ឯកោ ពហិទ្ធា រូបាទិ បស្សតិ

បរិញ្ញាជកវគ្គ មហាសកុលទាយិសូត្រ អភិកាយតនៈទាំង ៨

នេះជាអភិកាយតនៈទី ២ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ មិនមានសេចក្តីសំគាល់ក្នុង
 រូបខាងក្នុង ឃើញរូបខាងក្រៅដែលជារូបតិចតួច មានពណ៌ល្អឬពណ៌
 អាក្រក់ គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយមានសេចក្តីសំគាល់យ៉ាង
 នេះថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញដូច្នោះ នេះជាអភិកាយតនៈ
 ទី ៣ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ មិនមានសេចក្តីសំគាល់រូបខាងក្នុង ឃើញរូប
 ខាងក្រៅ ដែលជារូបធំប្រមាណមិនបាន ក៏គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ
 ហើយមានសេចក្តីសំគាល់យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញ
 ដូច្នោះ នេះជាអភិកាយតនៈទី ៤ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ មិនមានសេចក្តី
 សំគាល់រូបខាងក្នុង ឃើញរូបខាងក្រៅ ដែលជារូបខៀវ មានពណ៌
 ខៀវ ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា រូបនេះមានពណ៌ខៀវ មានពន្លឺខៀវ ។
 ដូចជាផ្កាត្រកៀត ជាបុប្ផជាតិខៀវ មានពណ៌ខៀវ ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា
 ផ្កានេះមានពណ៌ខៀវ មានពន្លឺខៀវ ពុំនោះសោតដូចសំពត់កើតក្នុង
 ក្រុងពារាណសីនោះ រលីងរលើបទាំងពីរខាង ជាសំពត់ខៀវ មានពណ៌
 ខៀវ ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា សំពត់នេះមានពណ៌ខៀវ មានពន្លឺខៀវ
 សេចក្តីទាំងនេះ មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ មានឧបមេយ្យដូចបុគ្គលពួកខ្លះ
 មិនមានសេចក្តីសំគាល់រូបខាងក្នុង ឃើញរូបខាងក្រៅ ដែលជារូបខៀវ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ដីលានិ   ដីលវណ្ណានិ   ដីលនិទស្សនានិ   ដីលនិកាសានិ
 តានិ   អភិកុយ្យ   ជាធាមិ   បស្សមីតិ   ឯវសញ្ញិ
 ហោតិ   ឥទំ   បញ្ចមំ   អភិកាយតនំ   ។   អជ្ឈត្តំ
 អរូបសញ្ញិ   ឯកោ   ពហិទ្ធា   រូចានិ   បស្សតិ   បីតានិ
 បីតវណ្ណានិ   បីតនិទស្សនានិ   បីតនិកាសានិ   ។
 សេយ្យថាបិ   ធាម   កណ្ណិការបុប្ផំ   បីតវណ្ណំ   បីតនិ-
 ទស្សនំ   បីតនិកាសំ   សេយ្យថាបិ   វា   បន   តំ   វត្ថុ
 ពារាណសេយ្យកំ   ឧភតោភាគវិមជ្ជំ   បីតំ   បីតវណ្ណំ
 បីតនិទស្សនំ   បីតនិកាសំ   ឯវមេវ   អជ្ឈត្តំ   អរូបសញ្ញិ
 ឯកោ   ពហិទ្ធា   រូចានិ   បស្សតិ   បីតានិ   បីតវណ្ណានិ
 បីតនិទស្សនានិ   បីតនិកាសានិ   តានិ   អភិកុយ្យ   ជាធាមិ
 បស្សមីតិ   ឯវសញ្ញិ   ហោតិ   ឥទំ   ឆដ្ឋំ   អភិកាយតនំ   ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មានពណ៌ខៀវ ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា រូបនេះមានពណ៌ខៀវ មានពន្លឺ
 ខៀវ គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយមានសេចក្តីសំគាល់យ៉ាងនេះ
 ថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញដូច្នោះ នេះជាអភិភាយតនៈទី ៥ ។

បុគ្គលពួកខ្លះ មិនមានសេចក្តីសំគាល់រូបខាងក្នុង ឃើញរូបខាងក្រៅ
 ជារូបលឿង មានពណ៌លឿង ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា រូបនេះមាន
 ពណ៌លឿង មានពន្លឺលឿង ។ ដូចផ្កាកណ្តិការ ជាបុប្ផជាតិលឿង
 មានពណ៌លឿង ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា ផ្កានេះមានពណ៌លឿង មាន
 ពន្លឺលឿង ពុំនោះសោតដូចសំពត់កើតក្នុងក្រុងពារាណសីនោះ រលីង
 រលើបទាំងពីរខាង ជាសំពត់លឿង មានពណ៌លឿង ជាទីចង្អុល
 បង្ហាញថា សំពត់នេះមានពណ៌លឿង មានពន្លឺលឿង សេចក្តីនេះ
 មានឧបមាដូចម្តេចមិញ មានឧបមេយ្យដូចបុគ្គលពួកខ្លះ មិនមានសេចក្តី
 សំគាល់រូបខាងក្នុង ឃើញរូបខាងក្រៅ ដែលជារូបលឿង មានពណ៌
 លឿង ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា រូបនេះមានពណ៌លឿង មានពន្លឺ
 លឿង គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ ហើយមានសេចក្តីសំគាល់យ៉ាងនេះ
 ថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញដូច្នោះ នេះជាអភិភាយតនៈទី ៦ ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ អដ្ឋាភិកាយតនានិ

អដ្ឋត្ថំ អរូបសញ្ញំ ឯកោ ពហិទ្ធា រូចានិ បស្សតិ
លោហិតកានិ លោហិតកវណ្ណានិ លោហិតកនិ-
ទស្សនានិ លោហិតកនិកាសានិ ។ សេយ្យថាបិ
នាម ពន្ធដីកេបុប្ផំ លោហិតកំ លោហិតក-
វណ្ណំ លោហិតកនិទស្សនំ លោហិតកនិកាសំ
សេយ្យថាបិ វា បន តំ វត្ថុំ ពារាណសេយ្យកំ
ឧកតោកាតវិមដ្ឋំ លោហិតកំ លោហិតកវណ្ណំ លោ-
ហិតកនិទស្សនំ លោហិតកនិកាសំ ឯមេវ អដ្ឋត្ថំ
អរូបសញ្ញំ ឯកោ ពហិទ្ធា រូចានិ បស្សតិ លោ-
ហិតកានិ លោហិតកវណ្ណានិ លោហិតកនិទស្ស-
នានិ លោហិតកនិកាសានិ តានិ អភិកុយ្យ ជាជមិ
បស្សាមីតិ ឯវសញ្ញំ ហោតិ ឥទំ សត្តមំ អភិកាយត-
នំ ។ អដ្ឋត្ថំ អរូបសញ្ញំ ឯកោ ពហិទ្ធា រូចានិ
បស្សតិ ឱទាតានិ ឱទាតវណ្ណានិ ឱទាតនិទស្សនានិ
ឱទាតនិកាសានិ ។ សេយ្យថាបិ នាម ឱសទិការកា
ឱទាតា ឱទាតវណ្ណា ឱទាតនិទស្សនា ឱទាតនិកាសា

បរិញ្ញាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ អភិកាយតនៈទាំង ៨

បុគ្គលពួកខ្លះ មិនមានសេចក្តីសំគាល់រូបខាងក្នុង ឃើញរូបខាងក្រៅ
 ដែលជារូបក្រហម មានពណ៌ក្រហម ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា រូបនេះ
 មានពណ៌ក្រហម មានពន្លឺក្រហម ។ ដូចជាផ្កាច្បារ ជាផ្កាក្រហម
 មានពណ៌ក្រហម ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា ផ្កានេះ មានពណ៌ក្រហម
 មានពន្លឺក្រហម ពុំនោះសោត ដូចសំពត់កើតក្នុងក្រុងពារាណសីនោះ
 មានសាច់រលីងរលើបទាំងពីរខាង ជាសំពត់ក្រហម មានពណ៌ក្រហម
 ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា សំពត់នេះ មានពណ៌ក្រហម មានពន្លឺក្រហម
 សេចក្តីនេះមានឧបមាដូចម្តេចមិញ មានឧបមេយ្យដូចបុគ្គលពួកខ្លះ មិន
 មានសេចក្តីសំគាល់រូបខាងក្នុង ឃើញរូបខាងក្រៅ ដែលជារូបក្រហម
 មានពណ៌ក្រហម ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា រូបនេះ មានពណ៌ក្រហម
 មានពន្លឺក្រហម គ្របសង្កត់នូវរូបទាំងនោះ មានសេចក្តីសំគាល់យ៉ាង
 នេះថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញ ដូច្នោះ នេះជាអភិកាយត-
 នៈទី ៧ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ មិនមានសេចក្តីសំគាល់រូបខាងក្នុង ឃើញ
 រូបខាងក្រៅ ជារូបស មានពណ៌ស ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា រូបនេះមាន
 ពណ៌ស មានពន្លឺស ។ ដូចជាផ្កាយព្រឹក ជាផ្កាយស មាន
 ពណ៌ស ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា ផ្កាយនេះ មានពណ៌ស មានពន្លឺស

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សេយ្យថាបិ វា បន តំ វត្ថំ ពារាណសេយ្យកំ

ឧភតោភាគវិមជ្ជំ ឱនាតំ ឱនាតវណ្ណំ ឱនាតនិទស្សនំ

ឱនាតនិកាសំ ឯវមេវ អជ្ឈត្ថំ អរូបសញ្ញំ ឯកោ

ពហិទ្ធា រូចានិ បស្សតិ ឱនាតានិ ឱនាតវណ្ណានិ

ឱនាតនិទស្សនានិ ឱនាតនិកាសានិ តានិ អភិកុយ្យ

ជានាមិ បស្សាមីតិ ឯវសញ្ញំ ហោតិ ឥទំ អដ្ឋមំ

អភិកាយតនំ ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា

ពហុ អភិញ្ញាវោសានចារមិប្បត្តា វិហារន្តិ ។

[១០៣] បុន ចបវំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា

សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបទ្ធា មេ សាវកា

ទស កសិណាយតនានិ កាវេន្តិ បបរីកសិណ-

មេកោ សញ្ញាណតិ ឧទ្ធមទោ តិវិយំ អន្ធវយំ^(១)

១ ឱ. អន្ធវយំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ពុំនោះសោត ដូចសំពត់កើតក្នុងក្រុងពារាណសីនោះ មានសាច់រលីង
 រលើបទាំងពីរខាង ជាសំពត់ស មានពណ៌ស ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា
 សំពត់នេះមានពណ៌ស មានពន្លឺស សេចក្តីនេះមានឧបមាដូចម្តេចមិញ
 មានឧបមេយ្យដូចបុគ្គលពួកខ្លះ មិនមានសេចក្តីសំគាល់រូបខាងក្នុង ឃើញ
 រូបខាងក្រៅ ដែលជារូបស មានពណ៌ស ជាទីចង្អុលបង្ហាញថា រូបនេះ
 មានពណ៌ស មានពន្លឺស គ្របសង្កត់រូបទាំងនោះ ហើយមានសេចក្តី
 សំគាល់យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញដឹង អាត្មាអញឃើញ នេះជាអភិ-
 កាយតនៈទី ៨ ។ ឯសាវ័ករបស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារ-
 មីញ្ញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញា ក្នុងអភិកាយតនៈទាំងនោះ ។

[១០៣] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិប-
 ទាដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតបាន
 ប្រតិបត្តិហើយ ចម្រើននូវកសិណាយតនៈ ១០ ប្រការ ។ (កសិណាយតនៈ
 ទាំង ១០ នោះគឺ) បុគ្គលពួកខ្លះ ស្គាល់ច្បាស់នូវបឋវីកសិណ ខាងលើ^(១)
 ខាងក្រោម^(២) និងទទឹង^(៣) ជាកសិណតែបែបមួយ ឥតមានលាយឡំ

---

១ កសិណដែលត្រូវចម្រើន ដើមមើលទៅខាងលើ ។ ២ កសិណដែលត្រូវចម្រើន ដាក់មុខ
 មករកផែនដី ។ ៣ កសិណដែលត្រូវចម្រើន ជុំវិញខេត្តមណ្ឌល ។ អដ្ឋកថា ។

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ ចត្តារិ ឈានានិ

អប្បមាលំ អាចោកសិលាមេកោ សញ្ញាធាតិ ។ មេ ។

តេជោកសិលាមេកោ សញ្ញាធាតិ... វាយោកសិលា-

មេកោ សញ្ញាធាតិ... ដីលកសិលាមេកោ សញ្ញា-

ធាតិ... បីតកសិលាមេកោ សញ្ញាធាតិ... លោហិត-

កសិលាមេកោ សញ្ញាធាតិ... ឌីនាតកសិលាមេកោ

សញ្ញាធាតិ... អាកាសកសិលាមេកោ សញ្ញាធាតិ...

វិញ្ញាណកសិលាមេកោ សញ្ញាធាតិ ឧទ្ធមដោ តិរិយំ

អន្ធយំ អប្បមាលំ ។ តត្រិ ច បន មេ សាវកា

ពហូ អភិញ្ញាវោសានចារមិប្បត្តា វិហារន្តិ ។

[១០៤] បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខតា មយា

សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបទ្ហា មេ សាវកា

ចត្តារិ ឈានានិ កាវេន្តិ ។ ឥធុទាយិ ភិក្ខុ

បរិព្វាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ ឈានទាំង ៤

(នឹងកសិណឯទៀត) មានប្រមាណមិនបាន ១ បុគ្គលពួកខ្លះ ស្គាល់
 ច្បាស់នូវអាបោកសិណ ។ បេ ។ បុគ្គលពួកខ្លះ ស្គាល់ច្បាស់នូវតេជោ-
 កសិណ... បុគ្គលពួកខ្លះ ស្គាល់ច្បាស់នូវវាយោកសិណ... បុគ្គលពួកខ្លះ
 ស្គាល់ច្បាស់នូវនីលកសិណ... បុគ្គលពួកខ្លះ ស្គាល់ច្បាស់នូវបីតកសិណ...
 បុគ្គលពួកខ្លះ ស្គាល់ច្បាស់នូវលោហិតកសិណ... បុគ្គលពួកខ្លះ ស្គាល់
 ច្បាស់នូវឱទាតកសិណ... បុគ្គលពួកខ្លះ ស្គាល់ច្បាស់នូវអាកាសកសិណ...
 បុគ្គលពួកខ្លះ ស្គាល់ច្បាស់នូវវិញ្ញាណកសិណ ខាងលើ ខាងក្រោម
 និងទទឹង ជាកសិណតែបែបមួយ ឥតមានលាយឡំ (នឹងកសិណឯទៀត)
 ប្រមាណមិនបាន ១ ។ ឯសាវ័កទាំងឡាយរបស់តថាគតជាច្រើន ក៏បាន
 ដល់នូវបារមីញ្ញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញា ក្នុងកសិណាយតនៈទាំង
 ១០ នោះ ។

[១០២] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទា
 ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគត បានប្រតិ-
 បត្តិហើយចម្រើននូវឈានទាំង ៤ ប្រការ ។ ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុក្នុងសាសនា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

វិវិច្ឆេ	កាមេហិ	វិវិច្ឆេ	អកុសលេហិ	ធម្មេហិ
សវិតក្កំ	សវិចារំ	វិវេកជំ	បីតសុខំ	បឋមំ
ឧបសម្បជ្ជ	វិហារតិ	សោ	ឥមមេវ	កាយំ
បីតិសុខេន	អភិសន្នេតិ	បរិសន្នេតិ ^(១)	បរិបូរេតិ	បរិបួរតិ
នាស្ស	កិញ្ចំ	សព្វារតោ	កាយស្ស	វិវេកជេន
បីតិសុខេន	អប្បតំ	ហោតិ	។	សេយ្យថាបិ
នក្ខោ	នហាបកោ	វា	នហាបកន្តោវាសី	វា
កំសថាលេ	នហានិយចុណ្ណានិ	អាភិវិត្វា	ឧទកេន	
បរិច្ឆោសកំ	សន្នេយ្យ ^(២)	សាស្ស ^(៣)	នហានិយបិណ្ឌិ	
ស្មេហានុក្កតា	ស្មេហាបរេតា	សន្តរពាហិរា	ផុដ្ឋា ^(៤)	
ស្មេហោន	ន	ច	បក្សរិដី	ឯវមេវ
ភិក្ខុ	ឥមមេវ	កាយំ	វិវេកជេន	បីតិសុខេន
អភិសន្នេតិ	បរិសន្នេតិ	បរិបូរេតិ	បរិបួរតិ	នាស្ស
កិញ្ចំ	សព្វារតោ	កាយស្ស	វិវេកជេន	បីតិសុខេន
អប្បតំ	ហោតិ	។		

១ ឱ. អភិសន្នេតិ បរិសន្នេតីតិ បាហោ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. បរិច្ឆោសកំ សន្នេយ្យាតិ ទិស្សតិ ។
 ៣ ម. សាយំ ។ ៤ ឱ. សន្តរពាហិរា ផុតា ។ ម. សមន្តរពាហិរា ផុដា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

នេះ ស្ងាត់ហើយចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ហើយចាកធម៌ទាំងឡាយជា
អកុសល បានចូលបឋមជ្ឈានប្រកបដោយវិតក្កៈនិងវិចារៈ មានបីតិ និង
សុខដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ភិក្ខុនោះញ៉ាំងកាយនេះឯង ឲ្យជ្រួត-
ជ្រាប ជោកជាំ បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយ ដោយបីតិ និងសុខ ដែលកើត
អំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ
សុទ្ធតែពាល់ត្រូវដោយបីតិ និងសុខ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ។
ម្នាលឧទាយិ ដូចជាងកាត់សក់ក្តី កូនសិស្សរបស់នាយជាងកាត់សក់ក្តី
ដែលឈ្មោះសវៃ ដាក់លំអិតសម្រាប់ផ្ចិតទៅក្នុងលោហភាជន៍^(១) ហើយ
យកទឹកប្រស់ព្រំច្របាច់ពូតឲ្យជាដុំ ឯដុំលំអិតសម្រាប់ផ្ចិតនោះ ជ្រួតជ្រាប
ស្អិតដោយទឹក ជោកជាំស្អិតដោយទឹក សើមស្អិតដោយទឹក ទាំងខាង
ក្នុង និងខាងក្រៅ ទាំងមិនហូរចេញអំពីគ្នាផង សេចក្តីនេះមានឧបមា
យ៉ាងណា ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុញ៉ាំងកាយឲ្យជ្រួតជ្រាប ជោកជាំ បរិបូណ៌
ផ្សព្វផ្សាយ ដោយបីតិ និងសុខ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ប្រទេស
បន្តិចបន្តួចនៃកាយទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ សុទ្ធតែពាល់ត្រូវដោយបីតិ និង
សុខ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ មានឧបមេយ្យដូច្នោះឯង ។

១ ពាក្យថា លោហៈ ជាឈ្មោះធាតុដែក ស្ពាន់ ទង់ដេងជាដើម លើកលែងតែធាតុដីចេញ ។

បរិញ្ញាដកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយសុត្តេ ទុតិយជ្ឈានំ

[១០៥] បុន ចបវំ ឧទាយិ ភិក្ខុ វិតក្កវិចារាជំ
 រូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារតិ សោ ឥមមេវ កាយំ សមាជិជេន បីតិ-
 សុខេន អភិសន្នេតិ បរិសន្នេតិ បរិបូរេតិ បរិបួរេតិ
 ធាស្ស កិញ្ចិ សញ្ញាវតោ កាយស្ស សមាជិជេន
 បីតិសុខេន អប្បតំ ហោតិ ។ សេយ្យថាបិ ឧទាយិ
 ឧទករហាទោ កម្ពីរោ ឧត្តិទោទកោ^(១) តស្ស ឆេវស្ស
 បុត្តិមាយ ទិសាយ ឧទកស្សាយមុខំ ន បច្ឆិមាយ
 ទិសាយ ឧទកស្សាយមុខំ ន ឧត្តរាយ ទិសាយ
 ឧទកស្សាយមុខំ ន ទក្ខិណាយ ទិសាយ ឧទ-
 កស្សាយមុខំ ទេវោ ច កាលេន កាលំ សម្មាជារំ
 ធានុប្បវេច្ឆេយ្យ អថខោ តម្ហា ឧទករហាទា សីតា
 វារិណា ឧត្តិដ្ឋិត្វា តមេវ ឧទករហាទំ សីតេន វារិណា
 អភិសន្នេយ្យ បរិសន្នេយ្យ បរិបូរេយ្យ បរិបួរេយ្យ ធាស្ស
 កិញ្ចិ សញ្ញាវតោ ឧទករហាទស្ស សីតេន វារិណា អប្បតំ
 អស្ស ឯវមេវ ខោ ឧទាយិ ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ

១ ឱ. ឧទករហាទោ ឧត្តិទោទកោតិ ទិស្សតិ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ ទុតិយជ្ឈាន

[១០៥] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត ភិក្ខុ ព្រោះម្យ៉ាងនូវវិតក្កៈ
និងវិចារៈ ។ បេ ។ បានចូលទុតិយជ្ឈាន ភិក្ខុនោះញ៉ាំងកាយនេះឯងឲ្យ
ជ្រួតជ្រាប ជាកដាំ បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយ ដោយបីតិនិងសុខដែល
កើតអំពីសមាធិ គឺបឋមជ្ឈាន ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយទាំងអស់របស់
ភិក្ខុនោះ សុទ្ធតែពាល់ត្រូវដោយបីតិនិងសុខ ដែលកើតអំពីសមាធិ ។
ម្នាលឧទាយិ ដូចជាអន្ទង់ទឹកដ៏ជ្រៅ មានទឹកជោរឡើង ខាងក្នុងមិន
មានផ្លូវទឹកអំពីទិសខាងកើតនៃអន្ទង់នោះទេ មិនមានផ្លូវទឹកអំពីទិសខាង
លិចទេ មិនមានផ្លូវទឹកអំពីទិសខាងជើងទេ មិនមានផ្លូវទឹកអំពីទិសខាង
ត្បូងទេ ភ្លៀងសោត ក៏មិនបង្ហូរនូវទឹកដោយល្អម្តង ។ មានតែទឹក
ដ៏ត្រជាក់ ជោរចេញអំពីអន្ទង់ទឹកនោះ ញ៉ាំងអន្ទង់ទឹកនោះឯង ឲ្យជ្រួត-
ជ្រាប ជាកដាំ បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយ ដោយទឹកត្រជាក់ ប្រទេស
បន្តិចបន្តួចនៃអន្ទង់ទឹកនោះទាំងអស់ សុទ្ធតែជ្រួតជ្រាបដោយទឹកត្រជាក់
សេចក្តីនេះមានឧបមាយ៉ាងណា ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុញ៉ាំងកាយនេះឯង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សមាធិជេន បីតិសុខេន អភិសន្នេតិ បរិសន្នេតិ
 បរិបូរេតិ បរិបួរេតិ ឆាស្ស កិញ្ចិ សញ្ញាវតោ កា-
 យស្ស សមាធិជេន បីតិសុខេន អប្បតំ ហោតិ ។
 [១០៦] បុន ចបរំ ឧទាយិ ភិក្ខុ បីតិយា ច
 វិរាតា ។ បេ ។ តតិយំ ណានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ
 សោ ឥមមេវ កាយំ និប្បីតិកេន សុខេន អភិសន្នេតិ
 បរិសន្នេតិ បរិបូរេតិ បរិបួរេតិ ឆាស្ស កិញ្ចិ សញ្ញាវតោ
 កាយស្ស និប្បីតិកេន សុខេន អប្បតំ ហោតិ ។
 សេយ្យថាបិ ឧទាយិ ឧប្បសិទិយំ វា បទុមិទិយំ វា
 បុណ្ណារីកិទិយំ វា អប្បេកច្ចានិ ឧប្បលានិ វា បទុមានិ
 វា បុណ្ណារីកានិ វា ឧទកេ ជាតានិ ឧទកេ សំវឌ្ឍានិ
 ឧទកានុក្កតានិ អន្តោនិម្ពុត្តចោសិតានិ តានិ យាវ ច
 អក្កា យាវ ច មូលា តេន^(១) វារិណា អភិសន្នានិ
 បរិសន្នានិ បរិបូរានិ បរិបួរានិ ឆាស្ស កិញ្ចិ
 សញ្ញាវតំ ឧប្បលានំ វា បទុមានំ វា បុណ្ណារីកានំ វា

១ ឱ. ម. សីតេន ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ឲ្យជ្រួតជ្រាប ជោកជាំ បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយ ដោយបីតិនិងសុខ
ដែលកើតអំពីសមាធិគឺបឋមជ្ឈាន ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយទាំងអស់
របស់ភិក្ខុនោះ សុទ្ធតែពាល់ត្រូវដោយបីតិនិងសុខ ដែលកើតអំពីសមាធិ
ក៏មានឧបមេយ្យយ៉ាងនោះដែរ ។

[១០៦] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត ភិក្ខុ ព្រោះប្រាសចាកបីតិ
ផង ។ បេ ។ ចូលតតិយជ្ឈាន ភិក្ខុនោះញ៉ាំងកាយនេះឯង ឲ្យជ្រួត-
ជ្រាប ជោកជាំ បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយ ដោយសេចក្តីសុខដែលគ្មានបីតិ
ប្រទេសបន្តិចបន្តួច នៃកាយទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ សុទ្ធតែពាល់ត្រូវ
ដោយសេចក្តីសុខដែលគ្មានបីតិ ។ ម្នាលឧទាយិ ដូចជាផ្កាជលជាតពួក
ខ្លះ គឺផ្កាព្រលិតក្តី ផ្កាល្អកក្រហមក្តី ផ្កាល្អកសក្តី ក្នុងគុម្ពនៃព្រលិតក្តី
ក្នុងគុម្ពនៃល្អកក្រហមក្តី ក្នុងគុម្ពនៃល្អកសក្តី តែងកើតឡើងក្នុងទឹក
ចម្រើនឡើងក្នុងទឹក លូតលាស់ឡើងតាមទឹក លិចនៅខាងក្នុងទឹក ដែល
ទឹកកំពុងចិញ្ចឹមនៅឡើយ ពួកជលជាតទាំងនោះ រមែងជ្រួតជ្រាប ជោក
ជាំ បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយ ដោយទឹកនោះ រហូតដល់ចុងរហូតដល់គល់
ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃផ្កាព្រលិតក្តី ផ្កាល្អកក្រហមក្តី ផ្កាល្អកសក្តីទាំង

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ ចតុត្ថជ្ឈានំ

តេន វារិណា អប្ពតំ អស្ស ឯវមេវ ឧទាយិ ភិក្ខុ
 ឥមមេវ កាយំ និប្បីតិកេន សុខេន អភិសន្នេតិ
 បរិសន្នេតិ បរិបូរេតិ បរិប្បរតិ ធាស្ស កិញ្ចិ សញ្ញាវតោ
 កាយស្ស និប្បីតិកេន សុខេន អប្ពតំ ហោតិ ។

[១០៧] បុន ចបរំ ឧទាយិ ភិក្ខុ សុខស្ស ច
 បហានា ។ មេ ។ ចតុត្ថំ ណាជំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ
 សោ ឥមមេវ កាយំ បរិសុទ្ធនេន ចេតសា បរិយោទាតេន
 ជវិត្វា និសិទ្ធោ ហោតិ ធាស្ស កិញ្ចិ សញ្ញាវតោ
 កាយស្ស បរិសុទ្ធនេន ចេតសា បរិយោទាតេន អប្ពតំ
 ហោតិ ។ សេយ្យថាមិ ឧទាយិ បុរិសោ ឱទាតេន វត្ថេន
 សីសំ ចារុបិត្វា និសិទ្ធោ អស្ស ធាស្ស កិញ្ចិ សញ្ញា-
 វតោ កាយស្ស ឱទាតេន វត្ថេន អប្ពតំ អស្ស ឯវមេវ
 ខោ ឧទាយិ ភិក្ខុ ឥមមេវ កាយំ បរិសុទ្ធនេន ចេតសា
 បរិយោទាតេន ជវិត្វា និសិទ្ធោ ហោតិ ធាស្ស កិញ្ចិ

បរិញ្ញាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ ចតុត្ថជ្ឈាន

អស់ សុទ្ធតែពាល់ត្រូវដោយទឹកនោះ សេចក្តីនេះមានឧបមាយ៉ាងណា
 មិញ ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុញ៉ាំងកាយនេះឯង ឲ្យជ្រួតជ្រាប ជាកដំ
 បរិបូណ៌ ផ្សព្វផ្សាយ ដោយសេចក្តីសុខដែលគ្មានបីតិ ប្រទេសបន្តិច
 បន្តួចនៃកាយទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ សុទ្ធតែពាល់ត្រូវដោយសេចក្តីសុខ
 ដែលគ្មានបីតិ មានឧបមេយ្យយ៉ាងនោះដែរ ។

[១០៧] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត ភិក្ខុ ព្រោះលះបង់
 សេចក្តីសុខផង ។ បេ ។ ចូលចតុត្ថជ្ឈាន ភិក្ខុនោះអង្គុយផ្សាយទៅកាន់
 កាយនេះឯង ដោយចិត្តបរិសុទ្ធផ្លូវផង ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយទាំង
 អស់របស់ភិក្ខុនោះ សុទ្ធតែពាល់ត្រូវដោយចិត្តបរិសុទ្ធផ្លូវផង ។ ម្នាល
 ឧទាយិ ដូចជាបុរស អង្គុយទទួរក្បាល ដោយសំពត់ស ប្រទេសបន្តិច
 បន្តួចនៃកាយទាំងអស់របស់បុរសនោះ សុទ្ធតែប៉ះពាល់ ដោយសំពត់ស
 សេចក្តីនេះមានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលឧទាយិ ភិក្ខុអង្គុយផ្សាយទៅ
 កាន់កាយនេះឯង ដោយចិត្តបរិសុទ្ធផ្លូវផង ប្រទេសបន្តិចបន្តួចនៃកាយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សញ្ញាវតោ កាយស្ស បរិសុទ្ធន ចេតសា បរិយោ-

នាតេន អប្បតំ ហោតិ ។ តត្រិ ច បន មេ

សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសានចារមិប្បត្តា វិហារន្តិ ។

[១០៨] បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា

សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបទ្ហា មេ សាវកា

ឯវំ បដានន្តិ អយំ ខោ មេ កាយោ រូបី ចាតុម្ម-

ហាក្ខតិកោ មាតាបេត្តិកសម្ភវោ ឱទនកុម្មា សូបច-

យោ អនិច្ចុច្ឆាននបរិមទ្ធនកេននវិទ្ធិំ សនទម្មោ ឥទព្វ

បន មេ វិញ្ញាណំ ឯត្ត សិតំ ឯត្ត បដិពទ្ធិំ ។

សេយ្យថាបិ ឧទាយិ មណិ វេទ្យរិយោ សុកោ

ជោតិមា អដ្ឋសោ សុបរិកម្មកតោ អច្ឆោ វិប្បសន្នោ

សញ្ញាការសម្បន្នោ តត្រិស្ស្ហ^(១) សុត្តំ អារុតំ ដីលំ

វា បីតំ វា លោហិតំ វា ឱទានតំ វា បណ្ណាសុត្តំ វា

១ ម. តត្រិទំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ទាំងអស់របស់ភិក្ខុនោះ សុទ្ធតែពាល់ត្រូវដោយចិត្តដ៏បរិសុទ្ធផ្លូវផង មាន
ឧបមេយ្យយ៉ាងនោះដែរ ។ ពួកសាវ័ករបស់តថាគតជាច្រើន ក៏បាន
ដល់នូវបារមីញ្ញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញាក្នុងឈានទាំង ៤ នោះ ។

[១០៨] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតសំដែងបដិបទា
ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ក របស់តថាគតបាន
ប្រតិបត្តិ ហើយកំណត់ដឹងយ៉ាងនេះថា រាងកាយរបស់អាត្មាអញនេះឯង
មានរូបប្រកបដោយមហាកូត្រូបទាំង ៤ កើតអំពីមាតានិងបិតា ចម្រើនដោយ
បាយនិងនំ ជាសភាវៈមិនទៀងទាត់ មិនបិតថេរ មានការដុសខាត់បំបាត់
ក្លិនអាក្រក់ គក់ច្របាច់ឬចាប់នួត បែកធ្លាយខ្ចាត់ខ្ចាយទៅជាធម្មតា
ឯវិញ្ញាណ របស់អាត្មាអញនេះសោត ក៏អាស្រ័យនៅនឹងរាងកាយនេះ
ជាប់ចំពាក់នៅនឹងរាងកាយនេះឯង ។ ម្នាលឧទាយិ ដូចជាកែវតែទ្យងដែល
ល្អស្អាត មានជាតិដ៏បរិសុទ្ធ មានជ្រុង ៨ ដែលបុគ្គលច្នៃហើយដោយ
ប្រពៃ គឺបាននាំយកជាតិថ្មនិងក្រួសចេញអស់ហើយ មានសម្បុរភ្លឺថ្លា
យ៉ាងវិសេស បរិបូណ៌ដោយអាការទាំងពួងមានដុសលាងជាដើម ទើប
បុរសនោះយកចេសខៀវក្តី ល្បឿងក្តី ក្រហមក្តី សសុទ្ធក្តី សក្ការក្តី

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ មនោមយិទ្ធិ

តមេនំ ចក្កុមា បុរិសោ ហត្ថេ ករិត្វា បច្ចុវេក្ខេយ្យ
 អយំ ខោ មណិ វេជ្ជុរិយោ សុភោ ជោតិមា អដ្ឋសោ
 សុបរិកម្មកតោ អច្ឆោ វិប្បសន្នោ សព្វាការសម្បន្នោ
 តត្រិទំ សុត្តំ អារុតំ នីលំ វា បីតំ វា លោហិតំ
 វា ឱនាតំ វា បណ្ណសុត្តំ វាតិ ឯវមេវ ខោ ឧទាយិ
 អក្ខាតា មយា សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា
 មេ សាវកា ឯវំ បទានន្តិ^(១) អយំ ខោ មេ
 កាយោ រូបី ចាតុម្ពហាក្ខតិកោ មាតាបេត្តិកសម្ភវោ
 ឱទនកុម្មាសូបចយោ អនិច្ចុច្ឆាននបរិមទ្ធនភេទនវិទ្ធុ-
 សនធម្មោ ឥទព្វា បន មេ វិញ្ញាណំ ឯត្ត សិតំ
 ឯត្ត បដិពទ្ធន្តិ ។ តត្រិ ច បន មេ សាវកា
 ពហូ អភិញ្ញាវោសានចារមិប្បត្តា វិហារន្តិ ។

[១០៧] បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា
 សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា
 ឥមម្ហា កាយា អញ្ញំ កាយំ អភិទិម្មិនន្តិ រូបី

១ ឱ. ជានន្តិ ។

បរិព្វាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ មនោមយិទ្ធិ

ទៅដោតក្នុងកែវនោះ បុរសមានភ្នែកភ្លឺជាក់កែវនោះក្នុងដៃ ហើយពិ-
 ចារណាមើលក៏ស្គាល់ច្បាស់ថា នេះឯងជាកែវពៃទូរ្យល្អស្អាត មានជាតិ
 បរិសុទ្ធ មានជ្រុង ៨ ដែលគេច្នៃហើយដោយប្រពៃ មានសម្បុរភ្លឺថ្លា
 យ៉ាងវិសេស បរិបូណ៌ដោយអាការទាំងពួង នេះជាចេសដែលមានសម្បុរ
 ខៀវ ឬលឿង ក្រហម សសុទ្ធ ឬសក្លាវ ដែលគេដោតទៅក្នុងកែវ
 នោះ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលឧទាយិ តថាគតបានសំដែងបដិបទាដល់
 សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតបានប្រតិបត្តិ
 ហើយដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា រាងកាយរបស់អាត្មាអញនេះឯង មានរូប
 ប្រកបដោយមហាកូតរូបទាំង ៤ កើតអំពីមាតានិងបិតា ចម្រើនដោយបាយ
 និងនំ ជាសភាវៈមិនទៀងទាត់ មិនបិតថេរ មានការដុសខាត់បំបាត់ក្លិន
 អាក្រក់ គក់ច្របាច់ ឬចាប់ន្ទូត បែកធ្លាយខ្ចាត់ខ្ចាយទៅជាធម្មតា
 ឯវិញ្ញាណ របស់អាត្មាអញនេះ ក៏អាស្រ័យនៅនឹងរាងកាយនេះ ជាប់
 ចំពាក់នៅនឹងរាងកាយនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ពួកសាវ័ករបស់តថាគត
 ជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញាក្នុងធម៌នោះ ។

[១០៧] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទា
 ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ក របស់តថាគតបាន
 ប្រតិបត្តិ ហើយនិម្មិតនូវកាយដទៃចេញអំពីកាយនេះ ឲ្យជាកាយមានរូប

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

មនោមយំ សព្វដ្ឋប្បច្ចដ្ឋំ អហីនិទ្ធិយំ ។ សេយ្យថាមិ
 ឧទាយិ បុរិសោ មុញ្ញម្ហា វ្យាសិកំ ឧព្វាហោយ្យ^(១) តស្ស
 ឯវមស្ស អយំ វ្យាសិកា អយំ មុញ្ញោ អញ្ញោ មុញ្ញោ
 អញ្ញោ វ្យាសិកា មុញ្ញម្ហាត្រូវ វ្យាសិកា ឧព្វាឡោតិ^(២)
 សេយ្យថាមិ វា^(៣) បនុទាយិ បុរិសោ អសី កោសិយា
 ឧព្វាហោយ្យ តស្ស ឯវមស្ស អយំ អសិ អយំ កោ-
 សិ អញ្ញោ អសិ អញ្ញោ កោសិ កោសិយា ត្រូវ អសិ
 ឧព្វាឡោតិ សេយ្យថាមិ វា បនុទាយិ បុរិសោ អយំ
 ករណ្ហោ ឧទ្ធកេយ្យ តស្ស ឯវមស្ស អយំ អហិ អយំ
 ករណ្ហោ អញ្ញោ អហិ អញ្ញោ ករណ្ហោ ករណ្ហោ ត្រូវ
 អហិ ឧព្ពតោតិ ឯវមេវ ខោ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា
 សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបទ្ហា មេ សាវកា
 ឥមម្ហា កាយា អញ្ញំ កាយំ អភិទិម្មិនន្តិ រូបី
 មនោមយំ សព្វដ្ឋប្បច្ចដ្ឋំ អហីនិទ្ធិយំ ។ តត្រ ច
 បន មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសានចារមិប្បត្តា
 វិហារន្តិ ។

---

១ ឱ. ឥសិកំ បព្វាហោយ្យ ។ ២ ឱ. បព្វាឡោតិ ។ ម. បព្វឡោតិ ។ ៣ ឱ. ម. សេយ្យថា វា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ជាកាយសម្រេចអំពីចិត្ត មានអវយវៈតូចធំសព្វគ្រប់ មានឥន្ទ្រិយមិន
 វិកលខូចខាត ។ ដូចបុរសដកហូតបណ្ណាលស្មៅយាបួងចេញអំពីដើម
 ស្មៅនោះ បុរសនោះក៏យល់ច្បាស់យ៉ាងនេះថា នេះជាបណ្ណាល នេះជា
 ស្មៅយាបួង ស្មៅយាបួងផ្សេង បណ្ណាលផ្សេង នេះជាបណ្ណាលដែលអញ
 ដកចេញអំពីស្មៅយាបួងនេះឯង ម្នាលឧទាយិ ពុំនោះសោត ដូច
 ជាបុរសហូតដាវចេញអំពីស្រោម បុរសនោះក៏យល់ច្បាស់យ៉ាងនេះថា
 នេះដាវ នេះស្រោម ដាវផ្សេង ស្រោមផ្សេង នេះជាដាវដែលអញ
 ហូតចេញអំពីស្រោមនេះឯង ម្នាលឧទាយិ ពុំនោះសោត ដូចបុរស
 ដកពស់ចេញអំពីស្រោម បុរសក៏យល់ច្បាស់យ៉ាងនេះថា នេះពស់
 នេះស្រោម ពស់ផ្សេង ស្រោមផ្សេង នេះពស់ដែលអញហូតចេញអំពី
 ស្រោមនេះឯង សេចក្តីនេះមានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាលឧទាយិ
 តថាគតបានសំដែងបដិបទាដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួក
 សាវ័ករបស់តថាគតបានប្រតិបត្តិ ហើយនិម្មិតកាយដទៃចេញអំពីកាយ
 នេះ ឲ្យជាកាយមានរូប ជាកាយសម្រេចអំពីចិត្ត មានអវយវៈតូចធំ
 សព្វគ្រប់ មានឥន្ទ្រិយមិនវិកលខូចខាត មានឧបមេយ្យដូច្នោះឯង ។
 ឯពួកសាវ័ករបស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណ ជាទីបំផុត
 នៃអភិញ្ញាក្នុងធម៌នោះ ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ ឥទ្ធិវិធម្មាណំ

[១១០] បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា
សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា
អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចុនុកោន្តិ ឯកោមិ ហុត្វា
ពហុធា ហោន្តិ ពហុធាមិ ហុត្វា ឯកោ ហោន្តិ
អាវិការំ តិរោការំ តិរោកុខំ តិរោចាការំ តិរោបព្វតំ
អសដ្ឋមាណ កច្ចន្តិ សេយ្យថាមិ អាគាសេ ។
បបរិយាមិ ឧម្មុជ្ជនិម្មុជ្ជំ ករោន្តិ សេយ្យថាមិ
ឧទកេ ។ ឧទកេមិ អភិជ្ជមាណ កច្ចន្តិ សេយ្យថាមិ
បបរិយំ^(១) ។ អាគាសេមិ បល្ល្រ្តេន កមន្តិ
សេយ្យថាមិ បក្ខិ សកុណា^(២) ។ ឥមេមិ
ចន្ទិមសុរិយេ ឯវមហិទ្ធិកេ ឯវមហានុកាវេ ចាណិណ
បរិមសន្តិ បរិមជ្ជន្តិ យាវ ព្រហ្មលោកាមិ កាយេន
វសំ វត្តេន្តិ ។ សេយ្យថាមិ ឧទាយិ ទក្ខោ
កុម្មកាវោ វា កុម្មការន្តោវាសី វា សុបរិកម្មកតាយ
មត្តិកាយ យំយទេវ ភាជនវិកតី អាគដ្ឋេយ្យ
តន្តទេវ ករេយ្យ អភិនិច្ឆាទេយ្យ សេយ្យថា វា
បនុទាយិ ទក្ខោ ទន្តកាវោ វា ទន្តការន្តោវាសី វា

១ ម. បបរិយា ។ ឱ. ម. សកុណា ។

បរិព្វាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិស្សត្រ ឥទ្ធិវិធិញ្ញាណ

[១១០] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទា
 ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគត បានប្រតិ-
 បត្តិ ហើយតាក់តែងឬសំដែងឬទ្ធិបានច្រើនប្រការ គឺកាយតែមួយ ធ្វើ
 ឲ្យជាកាយច្រើនក៏បាន ឬកាយច្រើនធ្វើឲ្យត្រឡប់ទៅជាកាយតែមួយវិញ
 ក៏បាន ធ្វើអារិការបាដិហារិយ៍^(១)ក៏បាន ធ្វើតិរោការបាដិហារិយ៍^(២)ក៏បាន
 ជ្រែកចេញទៅក្រៅជញ្ជាំង ក្រៅកំពែង ក្រៅភ្នំក៏បាន ដូចគេដើរលើ
 អាកាស ។ មុជលើក្នុងផែនដី ដូចក្នុងទឹកក៏បាន ។ ដើរលើទឹកឥត
 មានបែកធ្លាយ ដូចដើរលើផែនដីក៏បាន ។ អណ្តែតទៅលើអាកាសទាំង
 ភ្នែក ដូចសកុណបក្សីក៏បាន ។ យកដៃទៅស្តាប់អង្រែលព្រះចន្ទ្រព្រះ
 អាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានឫទ្ធិធំ មានអានុភាពធំយ៉ាងនេះក៏បាន ញ៉ាំង
 អំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅរហូតដល់ព្រហ្មលោកទាំងកាយក៏បាន ។ ម្នាល
 ឧទាយិ ដូចជាស្នូនឆ្នាំង ឬកូនសិស្សរបស់ស្នូនឆ្នាំង ដែលឈ្នាសប្រ-
 សប់ ទោះប្រាថ្នានឹងរចនាភាជន៍ណា ។ ដោយដីដែលបានធ្វើបរិកម្មល្អ
 ហើយ ក៏អាចនឹងធ្វើភាជន៍នោះ ។ ឲ្យសម្រេចបាន ម្នាលឧទាយិ ពុំ
 នោះសោត ជាងភ្នំភ្នំ កូនសិស្សរបស់ជាងភ្នំភ្នំ ដែលឈ្នាសប្រសប់ ទោះ

---

១ ធ្វើទីងងឹតឲ្យភ្លឺ ធ្វើទីកំបាំងឲ្យទៅជាវាល ឬយឺតទីដែលមើលមិនឃើញឲ្យឃើញ ។
 ២ ត្រឡប់ធ្វើទីភ្លឺឲ្យងងឹត ធ្វើទីវាលឲ្យទៅជាទីកំបាំង ឬទីដែលមើលឃើញ ធ្វើឲ្យទៅជាទី
 មើលមិនឃើញ (វិសុទ្ធិមគ្គ ឥទ្ធិវិធិនិទ្ទេស) ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សុបរិកម្មកតស្មី   ទន្តស្មី   យំយទេវ   ទន្តរិកតី
 អាគង្កេយ្យ   តន្តទេវ   ករេយ្យ   អភិទិច្ឆាទេយ្យ
 សេយ្យថា   វា   បនុទាយិ   ទក្ខោ   សុវណ្ណកាហោ
 វា   សុវណ្ណការណ្តេវាសី   វា   សុបរិកម្មកតស្មី
 សុវណ្ណស្មី   យំយទេវ   សុវណ្ណរិកតី   អាគង្កេយ្យ
 តន្តទេវ   ករេយ្យ   អភិទិច្ឆាទេយ្យ   ឯវមេវ   ខោ
 ឧទាយិ   អក្កាតា   មយា   សាវកានំ   បដិបទា
 យថាបដិបទ្ហា   មេ   សាវកា   អនេកវិហិតំ   ឥទ្ធិវិធំ
 បច្ចុនុកោន្តិ   ឯកោមិ   ហុត្វា   ពហុទា   ហោន្តិ
 ពហុទាមិ   ហុត្វា   ឯកោ   ហោន្តិ   អារិការំ   តិរោការំ
 តិរោកុខ្នំ   តិរោទាការំ   តិរោបព្វតំ   អសដ្ឋមាទា   កច្ឆន្តិ
 សេយ្យថាមិ   អាគាសេមិ   ។   បបរិយាមិ   ឧម្ពុជ្ជនិម្ពុជ្ជំ
 ករោន្តិ   សេយ្យថាមិ   ឧទកេ   ។   ឧទកេមិ   អភិជ្ជ-
 មាទេ   កច្ឆន្តិ   សេយ្យថាមិ   បបរិយំ   ។   អាគាសេមិ
 បល្ល្លេន   កមន្តិ   សេយ្យថាមិ   បក្ខិ   សកុណា   ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ប្រាជ្ញានឹងរចនាក្នុងណា ។ ដោយភ្នែកដែលធ្វើបរិកម្មល្អហើយ ក៏អាចនឹង
 រចនាក្នុងនោះ ។ ឲ្យសម្រេចបាន ម្នាលឧទាយិ ពុំនោះសោត ដូចជាង
 មាសក្តី កូនសិស្សរបស់ជាងមាសក្តី ដែលឈ្លាសប្រសប់ ទោះប្រាជ្ញានឹង
 រចនាមាសណា ។ ដោយមាសដែលធ្វើបរិកម្មល្អហើយ ក៏អាចនឹងរចនា
 មាសនោះ ។ ឲ្យសម្រេចបាន សេចក្តីទាំងនេះមានឧបមាយ៉ាងណាមិញ
 ម្នាលឧទាយិ តថាគតបានសំដែងបដិបទាដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែល
 ជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតបានប្រតិបត្តិ ហើយសំដែងប្បទូបាន
 ច្រើនប្រការ គឺកាយតែមួយធ្វើឲ្យទៅជាកាយច្រើនក៏បាន ឬកាយច្រើន
 ធ្វើឲ្យត្រឡប់ទៅជាកាយតែមួយវិញក៏បាន ធ្វើអារិការបាដិហារិយ័ក៏បាន
 ធ្វើតិរោការបាដិហារិយ័ក៏បាន ជ្រែកចេញទៅខាងក្រៅជញ្ជាំង ក្រៅ
 កំពែង ក្រៅភ្នំក៏បាន ដូចគេដើរទៅលើអាកាស ។ មុជលើក្នុងផែនដី
 ដូចក្នុងទឹកក៏បាន ។ ដើរលើទឹកតមានបែកធ្លាយ ដូចដើរលើផែនដី
 ក៏បាន ។ អណ្តែតទៅលើអាកាសទាំងភ្នែក ដូចជាសកុណបក្សីក៏បាន ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ ទិព្វសោតធាតុញ្ញាណំ

ឥមេបិ ចន្ទិមសុរិយេ ឯវមហិទ្ធិកេ ឯវមហានុភាវេ
ចាណិណា បរិមសន្តិ បរិមជ្ជន្តិ យាវ ព្រហ្មលោកាបិ
កាយេន វសំ វត្តន្តិ ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា
ពហូ អភិញ្ញាវោសានចារមិប្បត្តា វិហារន្តិ ។

[១១១] បុន ចបំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា
សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបទ្ហា មេ សាវកា
ទិព្វាយ សោតធាតុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមាណុស-
កាយ ឧកោ សទ្ធេ សុណាន្តិ ទិព្វេ ច មាណុសេ
ច យេ ទូរេ សន្តិកេ ច ។ សេយ្យថាបិ ឧទាយិ
ពលវា សទ្ធិធមោ អប្បកសិរេន ច^(១) ចតុទ្ធិសា
វិញ្ញាមេយ្យ ឯវមេវ ខោ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា
សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបទ្ហា មេ សាវកា
ទិព្វាយ សោតធាតុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមាណុស-
កាយ ឧកោ សទ្ធេ សុណាន្តិ ទិព្វេ ច មាណុសេ
ច យេ ទូរេ សន្តិកេ ច ។ តត្រ ច បន មេ
សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសានចារមិប្បត្តា វិហារន្តិ ។

១ ឱ. ម. អប្បកសិរេនេវ ។

បរិព្វាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ ទិព្វសោតធាតុញ្ញាណ

យកដៃទៅស្តាប់អង្រែល នូវព្រះចន្ទ្រព្រះអាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានប្លង់ដី
មានអានុភាពយ៉ាងនេះក៏បាន ញ៉ាំងអំណាចឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ រហូតដល់
ព្រហ្មលោកទាំងកាយក៏បាន មានឧបមេយ្យដូច្នោះឯង ។ ពួកសាវ័ក
របស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញ្ញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញា
ក្នុងធម៌នោះ ។

[១១១] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទា
ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ក របស់តថាគតបានប្រ-
តិបត្តិ ហើយមានត្រចៀកទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសត្រចៀកមនុស្សធម្មតា
រមែងឮសំឡេងពីរប្រការ ទាំងសំឡេងទិព្វ ទាំងសំឡេងមនុស្ស ទាំង
ឆ្ងាយ ទាំងជិត ។ ម្នាលឧទាយិ ដូចបុរសអ្នកផ្គុំស្នំ មានកម្លាំងអាច
ញ៉ាំងសំឡេងស្នំឲ្យលាន់ឮទៅក្នុងទិសទាំង ៤ ឲ្យអ្នកផងដឹងបាន ដោយ
មិនលំបាក យ៉ាងណាមិញ ម្នាលឧទាយិ តថាគតបានសំដែងបដិបទា
ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតបានប្រតិ-
បត្តិ ហើយមានត្រចៀកទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសត្រចៀកមនុស្សធម្មតា
រមែងឮសំឡេងពីរប្រការ ទាំងសំឡេងទិព្វ ទាំងសំឡេងមនុស្ស ទាំង
ឆ្ងាយ ទាំងជិត ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ឯពួកសាវ័ករបស់តថាគតជាច្រើន
ក៏បានដល់នូវបារមីញ្ញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញាក្នុងធម៌នោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១១២] បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា
សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបន្នា មេ សាវកា
បរសត្តានំ បរហុក្កណានំ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច
បដានន្តិ សរាគំ វា ចិត្តំ សរាគំ ចិត្តន្តិ បដានន្តិ
វិតរាគំ វា ចិត្តំ វិតរាគំ ចិត្តន្តិ បដានន្តិ សនោសំ
វា ចិត្តំ សនោសំ ចិត្តន្តិ បដានន្តិ វិតនោសំ វា
ចិត្តំ វិតនោសំ ចិត្តន្តិ បដានន្តិ សមោហំ វា ចិត្តំ
សមោហំ ចិត្តន្តិ បដានន្តិ វិតមោហំ វា ចិត្តំ វិតមោហំ
ចិត្តន្តិ បដានន្តិ សន្និទ្ធិត្ថំ វា ចិត្តំ សន្និទ្ធិត្ថំ ចិត្តន្តិ
បដានន្តិ វិក្ខិទ្ធិត្ថំ វា ចិត្តំ វិក្ខិទ្ធិត្ថំ ចិត្តន្តិ បដានន្តិ
មហាក្កតំ វា ចិត្តំ មហាក្កតំ ចិត្តន្តិ បដានន្តិ អមហាក្កតំ
វា ចិត្តំ អមហាក្កតំ ចិត្តន្តិ បដានន្តិ សឧត្តរំ
វា ចិត្តំ សឧត្តរំ ចិត្តន្តិ បដានន្តិ អនុត្តរំ វា ចិត្តំ
អនុត្តរំ ចិត្តន្តិ បដានន្តិ សមាហិតំ វា ចិត្តំ សមាហិតំ
ចិត្តន្តិ បដានន្តិ អសមាហិតំ វា ចិត្តំ អសមាហិតំ
ចិត្តន្តិ បដានន្តិ វិមុត្តំ វា ចិត្តំ វិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បដានន្តិ
អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ អវិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បដានន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១១២] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទា
 ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគតប្រតិបត្តិ
 ហើយអាចកំណត់ដឹងនូវចិត្តដោយចិត្តរបស់សត្វដទៃ បុគ្គលដទៃ ចិត្តដែល
 ប្រកបដោយរាគៈ ក៏ដឹងថាចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ចិត្តដែលប្រាសចាករាគៈ
 ក៏ដឹងថាចិត្តប្រាសចាករាគៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយទោសៈ ក៏ដឹងថាចិត្ត
 ប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកទោសៈ ក៏ដឹងថាចិត្តប្រាសចាក
 ទោសៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយមោហៈ ក៏ដឹងថាចិត្តប្រកបដោយមោហៈ
 ចិត្តដែលប្រាសចាកមោហៈ ក៏ដឹងថាចិត្តប្រាសចាកមោហៈ ចិត្តដែល
 មានអារម្មណ៍មូល ក៏ដឹងថាចិត្តមានអារម្មណ៍មូល ចិត្តដែលរាយមាយ
 ក៏ដឹងថាចិត្តរាយមាយ ចិត្តដែលជាមហគ្គតៈ គឺរូបារចរនិងអរូបារចរ
 ក៏ដឹងថាចិត្តជាមហគ្គតៈ ចិត្តដែលមិនមែនជាមហគ្គតៈ ក៏ដឹងថាចិត្តមិនមែន
 ជាមហគ្គតៈ ចិត្តដែលជាសឧត្តរៈគឺលោកិយចិត្ត ក៏ដឹងថាចិត្តជាសឧត្តរៈ
 ចិត្តដែលជាអនុត្តរៈគឺលោកុត្តរចិត្ត ក៏ដឹងថាចិត្តជាអនុត្តរៈ ចិត្តដែលតាំងមាំ
 ក៏ដឹងថាចិត្តតាំងមាំ ចិត្តដែលមិនតាំងមាំ ក៏ដឹងថាចិត្តមិនតាំងមាំ ចិត្ត
 ដែលរួចស្រឡះចាកកិលេសាសវៈ ក៏ដឹងថាចិត្តរួចស្រឡះចាកកិលេសា-
 សវៈ ចិត្តដែលមិនបានរួចស្រឡះ ក៏ដឹងថាចិត្តមិនបានរួចស្រឡះ ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ ចេតោបរិយញ្ញាណំ

សេយ្យថាបិ ឧទាយិ ឥត្តិ វា បុរិសោ វា ទហារោ
យុវា មណ្ឌានកជាតិកោ^(១) អាទាសេ វា បរិសុទ្ធេ
បរិយោទាតេ អច្ឆេ វា ឧទកបត្តេ សកំ មុខនិមិត្តំ
បច្ចុវេក្ខមាទោ សកណិកំ វា សកណិកន្តិ
បដានេយ្យ អកណិកំ វា អកណិកន្តិ បដានេយ្យ
ឯវមេវ ឧទាយិ អក្កាតា មយា សាវកានំ បដិបទា
យថាបដិបដ្ឋា មេ សាវកា បរសត្តានំ បរហុត្តលានំ
ចេតសា ចេតោ បរិច្ចេ បដានន្តិ សរាគំ វា ចិត្តំ
សរាគំ ចិត្តន្តិ បដានន្តិ វិតរាគំ វា ចិត្តំ វិតរាគំ
ចិត្តន្តិ បដានន្តិ សទោសំ វា ចិត្តំ សទោសំ
ចិត្តន្តិ បដានន្តិ វិតទោសំ វា ចិត្តំ វិតទោសំ ចិត្តន្តិ
បដានន្តិ សមោហំ វា ចិត្តំ... វិតមោហំ វា ចិត្តំ...
សន្និក្ខំ វា ចិត្តំ... វិក្ខិក្ខំ វា ចិត្តំ... មហាក្ខតំ វា
ចិត្តំ... អមហាក្ខតំ វា ចិត្តំ... សឧត្តរំ វា ចិត្តំ...
អនុត្តរំ វា ចិត្តំ... សមាហិតំ វា ចិត្តំ... អសមាហិតំ

១ ឱ. មណ្ឌានជាតិកោ ។

បរិព្វាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិស្សត្រ ចេតោបរិយញ្ញាណ

ម្នាលឧទាយិ ដូចស្រ្តីក្តី បុរសក្តី ដែលនៅក្មេង ពេញក្រមុំ ពេញកំ-
 ឡោះ កំពុងចូលចិត្តនឹងការប្រដាប់ស្អិតស្អាងកាយ ចុះមើលស្រមោលមុខ
 របស់ខ្លួនក្នុងផ្នែកញាក់ ដែលបរិសុទ្ធផ្លូវផងក្តី ក្នុងភាជន៍ទឹកដែលថ្ងាលក្តី
 បើមុខប្រកបដោយទោស (មានប្រជ្រុយ ដំបៅ មុននិងបូសជាដើម) ក្តី
 ក៏ដឹងថា មុខប្រកបដោយទោស បើមុខឥតមានទោសក្តី ក៏ដឹងថា មុខ
 ឥតមានទោស យ៉ាងណាមិញ ម្នាលឧទាយិ តថាគតបានសំដែងបដិ-
 បទាដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគត បាន
 ប្រតិបត្តិ ហើយកំណត់ដឹងចិត្តដោយចិត្តរបស់សត្វដទៃ បុគ្គលដទៃ ចិត្ត
 ដែលប្រកបដោយរាគៈ ក៏ដឹងថាចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ចិត្តដែលប្រាស
 ចាករាគៈ ក៏ដឹងថាចិត្តប្រាសចាករាគៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយទោសៈ
 ក៏ដឹងថាចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកទោសៈ ក៏ដឹងថា
 ចិត្តប្រាសចាកទោសៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយមោហៈ... ចិត្តដែលប្រាស
 ចាកមោហៈ... ចិត្តដែលមានអារម្មណ៍មូល... ចិត្តដែលមានអារម្មណ៍រាយ
 មាយ... ចិត្តដែលជាមហគ្គតៈ... ចិត្តដែលមិនមែនជាមហគ្គតៈ... ចិត្តដែលជា
 សឧត្តរៈ... ចិត្តដែលជាអនុត្តរៈ... ចិត្តដែលតាំងមាំ... ចិត្តដែលមិនតាំងមាំ...

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

វា ចិត្តំ... វិមុត្តំ វា ចិត្តំ... អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ អវិមុត្តំ
ចិត្តន្តិ បដានន្តិ ។ តត្រ ច បន មេ សាវកា
ពហូ អភិញ្ញាវោសានចារមិប្បត្តា វិហារន្តិ ។

[១១៣] បុន ចបវំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា
សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបទ្ហា មេ សាវកា អនេ-
កវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សវន្តិ សេយ្យថីទំ ឯកម្យិ
ជាតី ទ្វេបិ ជាតិយោ តិស្ស្សបិ ជាតិយោ ចតស្ស្សបិ
ជាតិយោ បញ្ចបិ ជាតិយោ ទសបិ ជាតិយោ វីសម្យិ
ជាតិយោ តីសម្យិ ជាតិយោ ចត្តាជ្ឈីសម្យិ ជាតិយោ
បញ្ញាសម្យិ ជាតិយោ ជាតិសតម្យិ ជាតិសហស្សម្យិ
ជាតិសតសហស្សម្យិ អនេកេបិ សំវដ្តកប្បេ អនេ-
កេបិ វិវដ្តកប្បេ អនេកេបិ សំវដ្តវិវដ្តកប្បេ អមុ-
ត្រាសី ឯវំនាមោ ឯវំកោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវំមាហាពោ
ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវំមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ
ចុតោ អមុត្រិ ឧទទាទី តត្រិចាសី ឯវំនាមោ ឯវំ-
កោត្តោ ឯវំវណ្ណោ ឯវំមាហាពោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ចិត្តដែលរួចស្រឡះ... ចិត្តដែលមិនរួចស្រឡះ... ក៏ដឹងថាចិត្តមិនរួច
ស្រឡះ ក៏ដូច្នោះឯង ។ ឯពួកសាវ័ករបស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់
នូវបារមីញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញាក្នុងធម៌នោះ ។

[១១៣] ម្ចាស់ឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទា
ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគត បានប្រតិ-
បត្តិ ហើយរព្វកឃើញនូវបុព្វេនិវាស (លំដាប់ខន្ធដែលសត្វអាស្រ័យនៅ
ក្នុងកាលមុន) គឺរព្វកឃើញបាន ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ៣ ជាតិខ្លះ
៤ ជាតិខ្លះ ៥ ជាតិខ្លះ ១០ ជាតិខ្លះ ២០ ជាតិខ្លះ ៣០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ
៥០ ជាតិខ្លះ ១០០ ជាតិខ្លះ ១.០០០ ជាតិខ្លះ ១០០.០០០ ជាតិខ្លះ រព្វក
ឃើញនូវសំវដ្តកប្បជាច្រើនខ្លះ វិវដ្តកប្បជាច្រើនខ្លះ និងសំវដ្តវិវដ្តកប្ប
ជាច្រើនខ្លះថា អាត្មាអញបានកើតក្នុងទីឯណោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនោះ
មានគោត្រយ៉ាងនោះ មានវណ្ណៈយ៉ាងនោះ មានអាហារយ៉ាងនោះ ទទួល
សុខនិងទុក្ខយ៉ាងនោះ មានកំណត់អាយុប៉ុណ្ណោះ លុះអាត្មាអញច្បុត
អំពីទីនោះហើយ ក៏ទៅកើតក្នុងទីឯណោះទៀត លុះអាត្មាអញបានទៅ
កើតក្នុងទីនោះហើយ ក៏មានឈ្មោះយ៉ាងនោះ មានគោត្រកូលយ៉ាង
នោះ មានវណ្ណៈយ៉ាងនោះ មានអាហារយ៉ាងនោះ ទទួលសុខនិងទុក្ខ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ

ឯវមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ ឥធូបបន្តោតិ ។

ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ

អនុស្សរន្តិ ។ សេយ្យថាមិ ឧទាយិ បុរិសោ សកម្មា

តាមា អញ្ញំ តាមំ កច្ឆេយ្យ តម្ហាបិ តាមា អញ្ញំ

តាមំ កច្ឆេយ្យ សោ តម្ហា តាមា សកំយេវ តាមំ

បច្ចាកច្ឆេយ្យ តស្ស ឯវមស្ស អហំ ខោ សកម្មា

តាមា អមុំ តាមំ អាកច្ឆិ តត្រ ឯវំ អជ្ជាសី ឯវំ និសីទិ

ឯវំ អកាសី ឯវំ តុណ្ណិ អហោសី តម្ហាបិ តាមា អមុំ

តាមំ អាកច្ឆិ តត្រាបិ ឯវំ អជ្ជាសី ឯវំ និសីទិ

ឯវំ អកាសី ឯវំ តុណ្ណិ អហោសី សោម្ហិ តម្ហា

តាមា សកំយេវ តាមំ បច្ចាកតោតិ ឯវមេវ ខោ

ឧទាយិ អក្កាតា មយា សាវកានំ បដិបទា

បរិញ្ញាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ

យ៉ាងនោះ មានកំណត់អាយុប៉ុណ្ណោះ លុះអាត្មាអញច្បាតអំពីទីនោះហើយ
 ទើបបានមកកើតក្នុងទីនេះ ។ ពួកសាវ័ក រពួកឃើញនូវបុព្វេនិវាស
 មានប្រការដ៏ច្រើន ព្រមទាំងអាការ (រូបនិងអាហារជាដើម) ព្រមទាំង
 ឧទ្ទេស (ឈ្មោះនិងគោត្រកូល) ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្នាលឧទាយិ
 ដូចជាបុរសចេញអំពីស្រុករបស់ខ្លួន ហើយទៅកាន់ស្រុកដទៃ លុះចេញ
 អំពីស្រុកនោះហើយ ទៅស្រុកដទៃទៀត បុរសនោះលុះចេញអំពីស្រុក
 នោះហើយ ត្រឡប់មកកាន់ស្រុកខ្លួនដដែលវិញ បុរសនោះ តែងដឹង
 យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញបានចេញអំពីស្រុករបស់ខ្លួនហើយ មកដល់ស្រុក
 ឯណោះ កាលនៅក្នុងស្រុកនោះ អាត្មាអញឈរយ៉ាងនោះ អង្គុយ
 យ៉ាងនោះ និយាយយ៉ាងនោះ នៅស្ងៀមយ៉ាងនោះ លុះចេញអំពី
 ស្រុកនោះហើយ បានមកដល់ស្រុកឯណោះទៀត កាលដែលនៅក្នុង
 ស្រុកនោះឯង អាត្មាអញបានឈរយ៉ាងនោះ អង្គុយយ៉ាងនោះ និយាយ
 យ៉ាងនោះ នៅស្ងៀមយ៉ាងនោះ អាត្មាអញនោះ លុះចេញអំពីស្រុក
 នោះហើយ ទើបបានត្រឡប់មកដល់ស្រុករបស់ខ្លួនដដែល យ៉ាងណា
 មិញ ម្នាលឧទាយិ តថាគតបានសំដែងបដិបទា ដល់សាវ័កទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

យថាបដិបដ្ឋា មេ សាវកា អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ
 អនុស្សវន្តិ សេយ្យថីទំ ឯកម្បិ ជាតិ ទ្វេបិ ជាតិយោ
 ។ មេ ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ
 បុព្វេនិវាសំ អនុស្សវន្តិ ។ តត្រិ ច បន មេ សាវកា
 ពហូ អភិញ្ញាវោសានចារមិប្បត្តា វិហារន្តិ ។

[១១៤] បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្ខាតា មយា សាវ-
 កានំ បដិបដា យថាបដិបដ្ឋា មេ សាវកា ទិព្វេន
 ចក្កុនា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាណុសកេន សត្តេ បស្សន្តិ
 ចរមាទេ ឧបបដ្ឋមាទេ ហីនេ បណ្ឌិតេ សុវណ្ណេ ទុព្វ-
 ណ្ណេ សុភតេ ទុក្កតេ យថាកម្មបកេ សត្តេ បដានន្តិ
 ឥមេ វត កោណ្ណោ សត្តា កាយទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតា
 វចីទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតា មនោទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតា
 អរិយានំ ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទាតា តេ
 កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អចាយំ ទុក្កតី វិនិចាតំ
 និរយំ ឧបបដ្ឋា ឥមេ វា បន កោណ្ណោ សត្តា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគត បានប្រតិបត្តិ ហើយរព្វកឃើញ នូវបុព្វេនិវាស គឺរព្វកឃើញបាន ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ។ បេ ។ ពួក សាវ័ក រព្វកឃើញនូវបុព្វេនិវាស មានប្រការដ៏ច្រើន ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នោះ យ៉ាងនោះដែរ ។ ឯពួកសាវ័ក របស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់បារមីញាណ ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញាក្នុង បដិបទានោះ ។

[១១២] ម្ចាស់ឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទា ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគត បានប្រតិ- បត្តិ ហើយបានចក្ខុទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា បាន ឃើញនូវពួកសត្វដែលកំពុងច្យុត កំពុងកើត ជាសត្វថោកទាបខ្លះ ខ្ពង់ខ្ពស់ ខ្លះ មានវណ្ណៈល្អខ្លះ មានវណ្ណៈអាក្រក់ខ្លះ មានគតិល្អខ្លះ មានគតិអាក្រក់ ខ្លះ កំណត់ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្ម របស់ខ្លួនថា អើហ្ន៎ សត្វទាំងនេះ ប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវចីទុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត ជាអ្នកតិះដៀលព្រះអរិយបុគ្គល មានសេចក្តី យល់ខុស ប្រកាន់នូវអំពើតាមសេចក្តីយល់ខុស សត្វទាំងនោះ លុះបែក ធ្លាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏រមែងទៅកើតក្នុងកំណើតសត្វ តិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយនិងនរក អើហ្ន៎ ចំណែកសត្វពួកនេះវិញ ប្រកប

បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ ទិព្វចក្ខុញ្ញាណំ

កាយសុចរិតេន   សមដ្ឋាកតា   វចីសុចរិតេន   សមដ្ឋា-
 កតា   មនោសុចរិតេន   សមដ្ឋាកតា   អរិយានំ   អនុប-
 វាទកា   សម្មាទិដ្ឋិកា   សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទាណា   តេ
 កាយស្ស   ភេទា   បរម្មរណា   សុភតី   សត្តំ   លោកំ
 ឧបបដ្ឋាតិ   ។   ឥតិ   ទិព្វេន   ចក្កុនា   វិសុទ្ធលោ   អតិក្កន្ត-
 មាណុសកេន   សត្តេ   បស្សន្តិ   ចរមាណេ   ឧបបដ្ឋមាណេ
 ហីណេ   បណីតេ   សុវណ្ណោ   ទុព្វណ្ណោ   សុភតេ   ទុក្កតេ
 យថាកម្មបកេ   សត្តេ   បដានន្តិ   ។   សេយ្យថាបស្ស្ហិ^(១)
 ឧទាយិ   ទ្វេ   អតារា   សទ្ធារា   តត្រិ^(២)   ចក្កុមា
 បុរិសោ   មជ្ឈេ   បិតោ   បស្សេយ្យ   មនុស្សេ   កេហោ
 បរិសន្តេបិ   និក្ខមន្តេបិ   អនុសំចរន្តេបិ   អនុវិចរន្តេបិ
 ឯវមេវ   ខោ   ឧទាយិ   អក្កាតា   មយា   សាវកានំ
 បដិបទា   យថាបដិបដ្ឋា   មេ   សាវកា   ទិព្វេន   ចក្កុនា
 វិសុទ្ធលោ   អតិក្កន្តមាណុសកេន   សត្តេ   បស្សន្តិ
 ចរមាណេ   ឧបបដ្ឋមាណេ   ហីណេ   បណីតេ   សុវណ្ណោ

១ ម. សេយ្យថាបិ ។ ២ ឱ. តត្ត ។

បរិព្វាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ ទិព្វចក្ខុញ្ញាណ

ដោយកាយសុចរិត ប្រកបដោយវចីសុចរិត ប្រកបដោយមនោសុចរិត
 ជាអ្នកមិនតិះដៀលព្រះអរិយបុគ្គល មានសេចក្តីយល់ត្រូវ ប្រកាន់នូវ
 អំពើតាមសេចក្តីយល់ត្រូវ សត្វទាំងនោះ លុះបែកធ្លាយរាងកាយបន្ទាប់
 អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏រមែងទៅកាន់សុគតិស្នូត់ទេវលោក ។ ពួកសាវ័ក
 មានចក្ខុទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា បានឃើញនូវ
 ពួកសត្វកំពុងច្យុត កំពុងកើត ជាសត្វថោកទាបខ្លះ ខ្ពង់ខ្ពស់ខ្លះ មាន
 វណ្ណៈល្អខ្លះ មានវណ្ណៈអាក្រក់ខ្លះ មានគតិល្អខ្លះ មានគតិអាក្រក់ខ្លះ កំណត់
 ដឹងនូវពួកសត្វ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ដោយប្រការដូច្នោះ ។
 ម្នាលឧទាយិ ដូចជាផ្ទះពីរខ្នង មានទ្វារ បុរសមានចក្ខុ ឈរនៅត្រង់
 កណ្តាលផ្ទះទាំងពីរខ្នងនោះ ក៏មើលឃើញពួកមនុស្ស ដែលកំពុងចូល
 មកក្តី ចេញទៅក្តី ដើរទៅក្តី ដើរមកក្តី យ៉ាងណា ម្នាលឧទាយិ
 បដិបទាដែលតថាគត បានសំដែងហើយ ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែល
 ជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ក របស់តថាគត បានប្រតិបត្តិហើយបាននូវចក្ខុទិព្វ
 ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា បានឃើញពួកសត្វដែល
 កំពុងច្យុត កំពុងកើត ជាសត្វថោកទាបខ្លះ ខ្ពង់ខ្ពស់ខ្លះ មានវណ្ណៈល្អខ្លះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ទុព្វល្មោ សុតតេ ទុក្កតេ ។ មេ ។ យថាកម្មបតេ
សត្តេ បដានន្តិ ។ តត្រិ ច បន មេ សាវកា ពហូ
អភិញ្ញាវោសានចារមិប្បត្តា វិហារន្តិ ។

[១១៥] បុន ចបរំ ឧទាយិ អក្កាតា មយា
សាវកានំ បដិបទា យថាបដិបទ្ហា មេ សាវកា
អាសវានំ ខយា អនាសរំ ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ
ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជេ វិហារន្តិ ។
សេយ្យថាមិ ឧទាយិ បព្វតសដ្ឋេមេ ឧទករហានោ
អច្ឆោ វិប្បសន្នោ អនារិលោ តត្រិ^(១) ចក្កុមា
បុរិសោ តីរេ បិតោ បស្សេយ្យ សិប្បិកសម្ពុកម្មិ
សក្ករកបលម្មិ មច្ឆកុម្មម្មិ ចរន្តម្មិ តិដ្ឋន្តម្មិ តស្ស
ឯវមស្ស អយំ ខោ ឧទករហានោ អច្ឆោ វិប្បសន្នោ
អនារិលោ តត្រិមេ^(២) សិប្បិកសម្ពុកាមិ សក្ករ-
កបលាមិ មច្ឆកុម្មាមិ ចរន្តិមិ តិដ្ឋន្តិមិ ឯវមេវ
ខោ ឧទាយិ អក្កាតា មយា សាវកានំ បដិបទា

១ ឱ. ម. តត្ត ។ ២ ម. តត្តិមេ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មានវណ្ណៈអាក្រក់ខ្លះ មានគតិល្អខ្លះ មានគតិអាក្រក់ខ្លះ ។ បេ ។ ដឹង
ច្បាស់នូវពួកសត្វដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។
ឯសាវ័កទាំងឡាយ របស់តថាគតជាច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណ
ជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញាក្នុងបដិបទានោះ ។

[១១៥] ម្នាលឧទាយិ មួយទៀត តថាគតបានសំដែងបដិបទា
ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ក របស់តថាគត បាន
ប្រតិបត្តិ ហើយធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមាន
អាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ដោយ
បញ្ញារបស់ខ្លួន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្នាលឧទាយិ ដូចជា
អន្ទង់ទឹកដែលថ្វាយង់យ៉ាងវិសេស មិនល្អក់ នៅលើកំពូលភ្នំ បុរស
មានចក្ខុឈរក្បែរឆ្នេរអន្ទង់ទឹកនោះ មើលឃើញខ្មៅខ្យងនិងសម្រាមផង
ក្រូសនិងអម្បែងផង ហ្វូងត្រីផង កំពុងហែលខ្លះ កំពុងសំកាំងនៅខ្លះ
បុរសបានដឹងយ៉ាងនេះថា អន្ទង់ទឹកនេះឯង ថ្វាយង់យ៉ាងវិសេស មិន
មានល្អក់ នេះឯង ជាខ្មៅខ្យងនិងសម្រាម ក្រូសនិងអម្បែងក្នុងអន្ទង់
នោះ ហ្វូងត្រីទាំងឡាយកំពុងហែលខ្លះ កំពុងសំកាំងនៅខ្លះ យ៉ាងណា
មិញ ម្នាលឧទាយិ បដិបទាដែលតថាគតបានសំដែងហើយដល់សាវ័ក

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តំ បញ្ចមធម្មោ

យថាបដិបដ្ឋា មេ សាវកា អាសវាជំ ខយា អនាសវំ
 ចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិ ។ តត្រិ ច បន
 មេ សាវកា ពហូ អភិញ្ញាវោសានចារមិប្បត្តា វិហារន្តិ ។
 [១១៦] អយំ ខោ ឧទាយិ បញ្ចមោ ធម្មោ
 យេន មម សាវកា សក្កហេន្តិ កុកហេន្តិ មាណេន្តិ
 បូជេន្តិ សក្កត្វា កុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហារន្តិ ។
 ឥមេ ខោ ឧទាយិ បញ្ច ធម្មា យេហិ មម សាវកា
 សក្កហេន្តិ កុកហេន្តិ មាណេន្តិ បូជេន្តិ សក្កត្វា
 កុកត្វា ឧបនិស្សាយ វិហារន្តិតិ ។ ឥនមវោច
 ភកវា អត្តមនោ សកុលុទាយិ បរិញ្ញាជកោ ភកវតោ
 កាសិតំ អភិណដ្ឋិតិ ។

មហាសកុលុទាយិសុត្តំ សត្តមំ និដ្ឋិតំ ។

បរិព្វាជកវគ្គ មហាសកុលុទាយិសូត្រ ធម៌ទី ៥

ទាំងឡាយ ដែលជាហេតុឲ្យពួកសាវ័ករបស់តថាគត បានប្រតិបត្តិហើយ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិនិងបញ្ញាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះ អស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ដោយបញ្ញារបស់ខ្លួន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅយ៉ាងនោះដែរ ។ ឯពួកសាវ័ករបស់តថាគតជា ច្រើន ក៏បានដល់នូវបារមីញាណជាទីបំផុតនៃអភិញ្ញាក្នុងបដិបទានោះ ។

[១១៦] ម្នាលឧទាយិ នេះឯងធម៌ទី ៥ ដែលជាធម៌នាំឲ្យ ពួកសាវ័ករបស់តថាគត ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា លុះធ្វើ សក្ការៈគោរពហើយ អាស្រ័យនៅ (នឹងតថាគត) ។ ម្នាលឧទាយិ ធម៌ ទាំង ៥ នេះឯង ដែលជាធម៌នាំឲ្យពួកសាវ័ក របស់តថាគត ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា លុះធ្វើសក្ការៈ គោរពហើយ អាស្រ័យនៅ (នឹងតថាគត) ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ សំដែងភាសិតនេះចប់ហើយ សកុលុទាយិបរិព្វាជក មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយហើយចំពោះភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ មហាសកុលុទាយិសូត្រ ទី ៧ ។

អដ្ឋមំ សមណមុណ្ណិកសុត្តំ

[១១៧] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ

ភក្កវា សារត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ណិកស្ស

អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ឧត្តាហមាណោ

បរិព្វាជកោ សមណមុណ្ណិកាបុត្តោ សមយប្បវាទកេ

តិណ្ណុកាចីវេ ឯកសាលកេ មស្មិកាយ អារាមេ

បដិវសតិ មហតិយា បរិព្វាជកបរិសាយ សទ្ធិ

បញ្ចមត្តេហិ បរិព្វាជកសតេហិ ។ អថខោ

បញ្ចកដ្ឋោ ថបតិ សារត្តិយា និក្ខមិ ទិវាទិវស្ស

ភក្កវន្តំ ទស្សនាយ ។ អថខោ បញ្ចកដ្ឋស្ស ថបតិស្ស

ឯតទហោសិ អកាលោ ខោ តាវ ភក្កវន្តំ ទស្សនាយ

បដិសស្មីនោ ភក្កវា មនោការនិយានម្បិ ភិក្ខុនំ អស-

មយោ ទស្សនាយ បដិសស្មីនា មនោការនីយា ភិក្ខុ

សមណមុណ្ណិកសូត្រ ទី ៨

[១១៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ណិកសេដ្ឋី ជិតក្រុង
សាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង បរិព្វាជកឈ្មោះឧគ្គាហមានៈ ជាសមណ-
មុណ្ណិកាបុត្រ អាស្រ័យនៅក្នុងអារាមរបស់ព្រះនាងមល្លិកាទេវី ដែល
មានសាលាមួយ មានជួរដើមទន្លាប់ព័ទ្ធជុំវិញ ជាទីសម្រាប់ប្រឹក្សានូវលទ្ធិ
ជាមួយនឹងបរិព្វាជកបរិស័ទជាច្រើន ចំនួន ៥០០ នាក់ ។ គ្រានោះ នាយ
ជាងឈើឈ្មោះបញ្ចកង្កៈ ចេញអំពីក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីទៅគាល់ព្រះមាន
ព្រះភាគទាំងថ្ងៃ ។ បញ្ចកង្កៈនាយជាងឈើ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះ
ថា (កាលនេះ) ជាកាលមិនទាន់គួរនឹងគាល់ព្រះមានព្រះភាគនៅឡើយ
ដ្បិតព្រះមានព្រះភាគ កំពុងសម្ងំ ទាំងពួកភិក្ខុអ្នកមានភាវនាជាប់ក្នុងចិត្ត
ក៏មិនទាន់មានវេលាគួរនឹងទៅចូប ព្រោះពួកភិក្ខុអ្នកបានភាវនាជាប់ក្នុង

បរិញ្ញាដកវគ្គស្ស សមណមុណ្ឌិកសុត្តេ តិរច្ឆានកថា

យទ្ធជាហំ យេន សមយប្បវាទកោ តិណ្ហាកាថីរោ
 ឯកសាលកោ មស្មិកាយ អារាមោ យេន ឧត្តាហា-
 មាដោ បរិញ្ញាជកោ សមណមុណ្ឌិកាបុត្តោ តេនុប-
 សង្កមេយ្យន្តិ ។ អថខោ បញ្ចកដ្ឋោ ថបតិ យេន
 សមយប្បវាទកោ តិណ្ហាកាថីរោ ឯកសាលកោ
 មស្មិកាយ អារាមោ តេនុបសង្កមិ ។

[១១៨] តេន ខោ បន សមយេន ឧត្តាហាមា-
 ដោ បរិញ្ញាជកោ សមណមុណ្ឌិកាបុត្តោ មហតិយា
 បរិញ្ញាជកបរិសាយ សទ្ធិ និសិទ្ធា ហោតិ ឧប្បាទិនិយា
 ឧប្បាសទ្ធមហាសទ្ធាយ^(១) អនេកវិហិតំ តិរច្ឆានកថំ
 កថេន្តិយា សេយ្យដីទំ រាជកថំ ចោរកថំ មហា-
 មត្តកថំ សេនាកថំ ភយកថំ យុទ្ធកថំ អន្តកថំ
 ចានកថំ វត្តកថំ សយនកថំ មាលាកថំ កន្ទ-
 កថំ ញាតិកថំ យានកថំ តាមកថំ និកមកថំ
 នករកថំ ជនបទកថំ ឥត្តិកថំ សូរកថំ វិសិខា-
 កថំ កុម្មជ្ជានកថំ កុម្មទាសីកថំ^(២) បុព្វបេតកថំ

---

១ ឱ. ឧប្បាសទ្ធាយ មហាសទ្ធាយ ។ ២ ឱ. ម. កុម្មទាសីកថន្តិ ន ទិស្សតិ ។

បរិព្វាជកវគ្គ សមណមុណ្ឌិកសូត្រ តិរច្ឆានកថា

ចិត្ត ក៏កំពុងសម្ងំដែរ បើដូច្នោះ គួតែអញ ចូលទៅរកឧគ្គាហមាន-
 បរិព្វាជក សមណមុណ្ឌិកាបុត្រ ឯអារាមរបស់ព្រះនាងមល្លិកា ដែលមាន
 សាលាមួយ មានជួរដើមទន្លាប់ព័ទ្ធជុំវិញ ជាទីសម្រាប់ប្រឹក្សានូវលទ្ធិ ។
 បញ្ចកង្កៈនាយជាងឈើ ក៏ចូលទៅកាន់អារាមរបស់ព្រះនាងមល្លិកា ដែល
 មានសាលាមួយ មានជួរដើមទន្លាប់ព័ទ្ធជុំវិញ ជាទីសម្រាប់ប្រឹក្សា
 នូវលទ្ធិ ។

[១១៨] សម័យនោះឯង ឧគ្គាហមានបរិព្វាជក សមណមុណ្ឌិ-
 កាបុត្រ អង្គុយជាមួយនឹងពួកបរិព្វាជកបរិស័ទជាច្រើន ដែលកំពុងបន្លឺ
 សំឡេងខ្ពស់ សំឡេងខ្លាំង និយាយតិរច្ឆានកថាច្រើនប្រការ គឺ និយាយ
 អំពីស្តេច និយាយអំពីចោរ និយាយអំពីអាមាត្រធំ និយាយអំពីសេនា
 និយាយអំពីភ័យ និយាយអំពីចម្បាំង និយាយអំពីបាយ និយាយអំពីទឹក
 និយាយអំពីសំពត់ និយាយអំពីទីដេក និយាយអំពីកម្រងផ្កា និយាយ
 អំពីគ្រឿងក្រអូប និយាយអំពីញាតិ និយាយអំពីយាន និយាយអំពី
 ស្រុក និយាយអំពីនិគម និយាយអំពីនគរ និយាយអំពីជនបទ និយាយ
 អំពីស្ត្រី និយាយអំពីយោធាដ៏ក្លៀវក្លា និយាយអំពីច្រកផ្លូវ និយាយ
 អំពីកំពង់ទឹក និយាយអំពីទាសីអ្នកដងទឹក និយាយអំពីញាតិដែលចែក

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

នាទត្តកថំ	លោកក្លាយិកំ	សមុទ្ធក្លាយិកំ	ឥតិក-
វាករកថំ	ឥតិ	វា ។	អន្ធសា ខោ ឧត្តាហមាណោ
បរិញ្ញាជកោ	សមណាមុណ្ឌិកាបុត្តោ	បញ្ចកង្កំ	ថបតិ
ទូរតោ	អាភច្ឆន្តំ	ទិស្វាន	សកំ បរិសំ សណ្ណា-
បេសិ	អប្បសទ្ធា	កោដ្ឋោ	ហោន្តុ មា កោដ្ឋោ
សទ្ធមកត្ត ^(១)	សមណាស្ស	កោតមស្ស	សាវកោ
អាភច្ឆតិ	បញ្ចកង្កោ	ថបតិ	យាវតា ខោ បន
សមណាស្ស	កោតមស្ស	សាវកា	តិហី ឱទាតវ-
សនា	សាវត្ថិយំ	បដិវសន្តិ	អយំ តេសំ អញ្ញតរោ
បញ្ចកង្កោ	ថបតិ	អប្បសទ្ធកាមា	ខោ បន
តេ	អាយស្មន្តោ	អប្បសទ្ធវិជីតា	អប្បសទ្ធស្ស
វណ្ណវាទិនោ	អប្បេវ	នាម អប្បសទ្ធិ	បរិសំ វិទិ-
ត្វា	ឧបសង្កមិតព្វំ	មញ្ញេយ្យាតិ ^(២)	។ អថខោ
តេ	បរិញ្ញាជកា	តុណ្ណិ	អហោសុំ ។ អថខោ
បញ្ចកង្កោ	ថបតិ	យេន	ឧត្តាហមាណោ បរិញ្ញាជកោ
សមណាមុណ្ឌិកាបុត្តោ		តេនុបសង្កមិ	ឧបសង្កមិត្វា

១ ឱ. ម. ឯត្តន្តរេ អយន្តិ ទិស្សតិ ។ ២ បស្សេយ្យាតីតិ កត្តចិ បោត្តកេ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ឋានទៅ និយាយអំពីគ្រឿងផ្សេង ៗ ដែលឥតប្រយោជន៍ និយាយអំពី
លោក និយាយអំពីរឿងជីកសមុទ្រ និយាយអំពីសេចក្តីចម្រើននិងមិនចម្រើន
ដែលជាហេតុឥតប្រយោជន៍ថា ដូច្នោះខ្លះ ដូច្នោះខ្លះ ។ ឧត្តាហមានបរិ-
ព្វាជក សមណមុណ្ឌិកាបុត្រ បានឃើញបញ្ចកង្កៈនាយជាងឈើមកអំពី
ចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏បញ្ឈប់បរិស័ទរបស់ខ្លួនថា ចូរអ្នកដ៏ចម្រើន
ទាំងឡាយមានសំឡេងតិច ៗ ចូរអ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយកុំមាត់ឡើយ ដ្បិត
បញ្ចកង្កៈនាយជាងឈើ ជាសារឹករបស់ព្រះសមណគោតមមក ពួកសារឹក
របស់ព្រះសមណគោតម ជាគ្រហស្ថស្លៀកដណ្តប់សំពត់ស អាស្រ័យនៅ
ក្នុងក្រុងសារត្ថីទាំងប៉ុន្មាន បណ្ណាសារឹកទាំងនោះ បញ្ចកង្កៈនាយជាងឈើ
នេះ ក៏ជាសារឹកមួយដែរ លោកមានអាយុទាំងនោះ សុទ្ធតែជាអ្នកត្រូវ
ការសំឡេងតិច ដ្បិតព្រះសមណគោតមទូន្មានឲ្យជាអ្នកមានសំឡេងតិច
ពោលសរសើរសំឡេងតិច យើងធ្វើដូចម្តេច ឲ្យតែគេដឹងច្បាស់ថា
បរិស័ទមានសំឡេងតិច ហើយសំគាល់ថាគួរចូលមក ។ បរិព្វាជកទាំង
នោះ ក៏នៅស្ងៀម ។ លំដាប់នោះ បញ្ចកង្កៈនាយជាងឈើ ចូលទៅ
រកឧត្តាហមានបរិព្វាជក សមណមុណ្ឌិកាបុត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស សមណមុណ្ឌិកសុត្តេ បរិញ្ញាជកវាទោ

ឧត្តាហមាណេន   បរិញ្ញាជកេន   សមណមុណ្ឌិកាបុត្តេន
 សន្តិ   សម្មោទិ   សម្មោទនីយំ   កថំ   សារាណីយំ
 វីតិសារេត្វា   ឯកមន្តំ   និសីទិ   ។
                                  [១១៩]   ឯកមន្តំ   និសិទ្ធិ   ខោ   បញ្ចកន្តិ   ថបតិ
 ឧត្តាហមាណោ   បរិញ្ញាជកោ   សមណមុណ្ឌិកាបុត្តោ
 ឯតទរោច   ចត្វហិ   ខោ   អហំ   ថបតិ   ធម្មេហិ
 សមន្នាគតំ   បុរិសបុគ្គលំ   បញ្ញាបេមិ   សម្មន្ទកុសលំ
 បរមកុសលំ   ឧត្តមប្បត្តិបត្តំ   សមណំ   អយោជ្ឈំ
 កតមេហិ   ចត្វហិ   ឥធិ   ថបតិ   ន   កាយេន   ចាបកំ
 កម្មំ   ករោតិ   ន   ចាបិកំ   វាចំ   កាសតិ   ន
 ចាបកំ   សន្តិប្បំ   សន្តិប្បេតិ   ន   ចាបកំ   អាដិវំ
 អាដិវតិ   ឥមេហិ   ខោ   អហំ   ថបតិ   ចត្វហិ
 ធម្មេហិ   សមន្នាគតំ   បុរិសបុគ្គលំ   បញ្ញាបេមិ   សម្មន្ទ-
 កុសលំ   បរមកុសលំ   ឧត្តមប្បត្តិបត្តំ   សមណំ
 អយោជ្ឈន្តិ   ។   អថខោ   បញ្ចកន្តោ   ថបតិ
 ឧត្តាហមាណស្ស   បរិញ្ញាជកស្ស   សមណមុណ្ឌិកា-
 បុត្តស្ស   កាសិតំ   នេវ   អភិនទ្ធិ   នប្បដិក្កោសិ

បរិញ្ញាជកវគ្គ សមណមុណ្ឌិកសូត្រ វាទៈនៃបរិញ្ញាជក

ក៏និយាយពាក្យរាក់ទាក់សំណោះសំណាល ជាមួយនឹងឧត្តាហមានបរិញ្ញា-
ជក សមណមុណ្ឌិកាបុត្រ កាលបញ្ចប់ពាក្យរាក់ទាក់សំណោះសំណាល
និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

[១១៧] លុះបញ្ចកន្ត្រះនាយជាងឈើ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
ឧត្តាហមានបរិញ្ញាជក សមណមុណ្ឌិកាបុត្រ ក៏និយាយដូច្នោះថា ម្ចាស់
នាយជាងឈើ ខ្ញុំបញ្ញត្តបុរសបុគ្គលដែលប្រកបដោយធម៌ ៤ ប្រការ ថា
ជាអ្នកមានកុសលពេញលេញ មានកុសលដ៏ប្រសើរ ដល់នូវចំណែក
បុណ្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ជាសមណៈ ឥតមានសេចក្តីញាប់ញ័រ ធម៌ ៤ ប្រការ
តើអ្វីខ្លះ ម្ចាស់នាយជាងឈើ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ មិនធ្វើអំពើអាក្រក់
ដោយកាយ ១ មិនពោលពាក្យអាក្រក់ ១ មិនត្រិះរិះតម្រិះអាក្រក់ ១ មិន
ចិញ្ចឹមជីវិតអាក្រក់ ១ ម្ចាស់នាយជាងឈើ ខ្ញុំបញ្ញត្តបុរសបុគ្គលដែល
ប្រកបដោយធម៌ ៤ ប្រការនេះឯងថា ជាអ្នកមានកុសលពេញលេញ
មានកុសលដ៏ប្រសើរ ដល់នូវចំណែកបុណ្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ជាសមណៈ
ឥតមានសេចក្តីញាប់ញ័រ ។ ឯបញ្ចកន្ត្រះនាយជាងឈើ មិនបានត្រេកអរ
មិនបានឃាត់ភាសិតរបស់ឧត្តាហមានបរិញ្ញាជក សមណមុណ្ឌិកាបុត្រទេ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អនភិនទ្ធិត្វា   អប្បដិក្កោសិត្វា   ឧដ្ឋាយាសនា   បក្កាមិ
 ភកវតោ   សន្តិកោ   ឯតស្ស   ភាសិតស្ស   អត្ថំ
 អាជានិស្សាមីតិ   ។   អថខោ   បញ្ចកដ្ឋោ   ថបតិ
 យេន   ភកវា   តេនុបសង្កមិ   ឧបសង្កមិត្វា   ភកវន្តំ
 អភិវាទេត្វា   ឯកមន្តំ   និសីទិ   ។   ឯកមន្តំ   និសិទ្ធោ
 ខោ   បញ្ចកដ្ឋោ   ថបតិ   យាវតកោ   អហោសិ
 ឧត្តាហាមាណេន   បរិញ្ញាជកេន   សមណាមុណ្ណិកាបុត្តេន
 សទ្ធិ   កថាសល្លាហោ   តំ   សព្វំ   ភកវតោ
 អាហោចេសិ   ។
 [១២០]   ឯវំ   វុត្តេ   ភកវា   បញ្ចកដ្ឋំ   ថបតិ
 ឯតទរោច   ឯវំ   សន្តេ   ខោ   ថបតិ   ទហារោ   កុមារោ
 មន្ទោ   ឧត្តានសេយ្យកោ   សម្បន្នកុសលោ   ភវិស្សតិ
 បរមកុសលោ   ឧត្តមប្បត្តិបត្តោ   សមណោ   អយោជ្ឈោ
 យថា   ឧត្តាហាមាណស្ស   បរិញ្ញាជកស្ស   សមណាមុណ្ណិ-
 កាបុត្តស្ស   វចនំ   ។   ទហារស្ស   ហិ   ថបតិ   កុមារស្ស
 មន្ទស្ស   ឧត្តានសេយ្យកស្ស   កាយោតិបិ   ន   ហោតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

លុះមិនបានត្រេកអរ មិនបានឃាត់ហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈចៀស
 ចេញទៅ ដោយមានគំនិតថា អាត្មាអញនឹងដឹងនូវសេចក្តីនៃភាសិតនេះ
 ច្បាស់លាស់ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បញ្ចកង្កៈនាយជាងឈើ
 ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំ
 ព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះបញ្ចកង្កៈនាយជាងឈើ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ តាមពាក្យ
 ចរចាទាំងប៉ុន្មាន ដែលបាននិយាយ ជាមួយនឹងឧត្តហមានបរិព្វាជក
 សមណមុណ្ឌិកាបុត្រដោយសព្វគ្រប់ ។

[១២០] កាលបញ្ចកង្កៈនាយជាងឈើនិយាយយ៉ាងនេះហើយ ព្រះ
 មានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់នឹងបញ្ចកង្កៈនាយជាងឈើដូច្នោះថា ម្ចាស់នាយ
 ជាងឈើ បើដូចពាក្យដែលឧត្តហមានបរិព្វាជក សមណមុណ្ឌិកាបុត្រ
 និយាយយ៉ាងនោះមែន កូនក្មេងតូចខ្ចីដេកផ្ងារ (មិនទាន់ចេះក្រឡាប់នៅ
 ឡើយ) ក៏ជាអ្នកមានកុសលពេញលេញ មានកុសលដ៏ប្រសើរ ដល់នូវចំ-
 ណែកបុណ្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ជាសមណៈឥតមានសេចក្តីញាប់ញ័រដែរ ។ ម្ចាស់
 នាយជាងឈើ ធម្មតាកូនក្មេងខ្ចីដេកផ្ងារ នឹងថាមិនមានកាយក៏បាន

បរិព្វាជកវគ្គស្ស សមណមុណ្ឌិកសុត្តេ ភគវតោ វាទោ

កុតោ បន កាយេន ចាបកំ កម្មំ កវិស្សតិ
 អញ្ញត្រ ធន្ទិតមត្តា ។ ទហាវស្ស ហិ ថបតិ
 កុមារស្ស មន្ទស្ស ឧត្តានសេយ្យកស្ស វាចាតិបិ
 ន ហោតិ កុតោ បន ចាបកំ វាចំ កាសិស្សតិ
 អញ្ញត្រ ហេទិតមត្តា ។ ទហាវស្ស ហិ ថបតិ
 កុមារស្ស មន្ទស្ស ឧត្តានសេយ្យកស្ស សង្កប្បោតិបិ
 ន ហោតិ កុតោ បន ចាបកំ សង្កប្បំ សង្កប្បិស្សតិ
 អញ្ញត្រ វិកុដ្ឋិតមត្តា ។ ទហាវស្ស ហិ ថបតិ
 កុមារស្ស មន្ទស្ស ឧត្តានសេយ្យកស្ស អាដិវោតិបិ
 ន ហោតិ កុតោ បន ចាបកំ អាដិវ
 អាដិវិស្សតិ អញ្ញត្រ មាតុ ថញ្ញា ។ ឯវំ សន្តេ
 ខោ ថបតិ ទហាវោ កុមារោ មន្ទោ ឧត្តាន-
 សេយ្យកោ សម្បន្នកុសលោ កវិស្សតិ បរមកុ-
 សលោ ឧត្តមប្បតិបត្តោ សមណោ អយោជ្ឈោ
 យថា ឧត្តាហាមាទស្ស បរិព្វាជកសុស សមណា-
 មុណ្ឌិកាបុត្តស្ស វចនំ ។

បរិព្វាជកវគ្គ សមណមុណ្ឌិកសូត្រ វាទៈនៃព្រះមានព្រះភាគ

ព្រោះថានឹងធ្វើអំពើអាក្រក់ ដោយកាយណាកើត រៀរលែងតែការ-
 បម្រះប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ធម្មតាកូនក្មេងខ្ចីដេកផ្លូវ
 នឹងថាមិនមានវាចាក់បាន ព្រោះថានឹងពោលវាចាអាក្រក់ណាកើត រៀរ
 លែងតែការយំប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ធម្មតាកូនក្មេងខ្ចី
 ដេកផ្លូវ នឹងថាមិនមានសេចក្តីត្រិះរិះក៏បាន ព្រោះថានឹងត្រិះរិះតម្រិះ
 អាក្រក់ណាកើត រៀរលែងតែធ្វើមុខជូរប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលនាយជាង
 ឈើ ធម្មតាកូនក្មេងតូចខ្ចីដេកផ្លូវ នឹងថាមិនមានអាជីវៈក៏បាន ព្រោះ
 ថានឹងប្រព្រឹត្តចិញ្ចឹមជីវិតអាក្រក់ណាកើត រៀរលែងតែការបៅដោះម្តាយ
 ប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ បើដូចជាពាក្យដែលឧត្តាហមានបរិ-
 ព្វាជកសមណមុណ្ឌិកាបុត្រ និយាយយ៉ាងនោះមែន កូនក្មេងតូចខ្ចីដេក
 ផ្លូវ ក៏ជាអ្នកមានកុសលពេញលេញ មានកុសលដ៏ប្រសើរ ដល់នូវ
 ចំណែកបុណ្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ជាសមណៈ ឥតមានសេចក្តីញាប់ញ័រដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១២១] ចត្វហិ ខោ អហំ ថបតិ ធម្មេហិ
សមន្នាកតំ បុរិសបុគ្គលំ បញ្ញាបេមិ ន ចេវ
សម្បន្នកុសលំ ន បរមកុសលំ ន ឧត្តមប្បត្តិបត្តំ
សមណំ អយោជ្ឈំ អបិចិមំ ទហារំ កុមារំ មន្ទំ
ឧត្តានសេយ្យកំ សមធិក្កយ្ហ តិដ្ឋតិ កតមេហិ ចត្វហិ
ឥធម ថបតិ ន កាយេន ចាបកំ កម្មំ ករោតិ ន
ចាបិកំ វាចំ កាសតិ ន ចាបកំ សង្កប្បំ សង្កប្បេតិ
ន ចាបកំ អាជីវំ អាជីវតិ ឥមេហិ ខោ អហំ ថបតិ
ចត្វហិ ធម្មេហិ សមន្នាកតំ បុរិសបុគ្គលំ បញ្ញាបេមិ
ន ចេវ សម្បន្នកុសលំ ន បរមកុសលំ ន
ឧត្តមប្បត្តិបត្តំ សមណំ អយោជ្ឈំ អបិចិមំ ទហារំ
កុមារំ មន្ទំ ឧត្តានសេយ្យកំ សមធិក្កយ្ហ តិដ្ឋតិ ។

[១២២] ទសហិ ខោ អហំ ថបតិ ធម្មេហិ
សមន្នាកតំ បុរិសបុគ្គលំ បញ្ញាបេមិ សម្បន្នកុសលំ
បរមកុសលំ ឧត្តមប្បត្តិបត្តំ សមណំ អយោជ្ឈំ ។
ឥមេ អកុសលា សីលា តមហំ^(១) ថបតិ

---

១ ឱ. ឥមេ អកុសលសីលា តហន្តិ ទិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១២១] ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគតបញ្ញត្តបុរសបុគ្គលដែល
 ប្រកបដោយធម៌ទាំង ៤ ប្រការថា មិនទាន់ជាអ្នកមានកុសលពេញលេញ
 មិនទាន់ជាអ្នកមានកុសលដ៏ប្រសើរ មិនទាន់ជាអ្នកដល់នូវចំណែកបុណ្យ
 ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ មិនទាន់ជាសមណៈ ឥតមានសេចក្តីញាប់ញ័រនៅឡើយទេ
 បុរសបុគ្គលនោះ គ្រាន់តែវិសេសជាងកូនក្មេងខ្លីដេកផ្សារនេះបន្តិចទេតើ
 ធម៌ ៤ ប្រការតើអ្វីខ្លះ ម្នាលនាយជាងឈើ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ មិន
 ធ្វើអំពើអាក្រក់ដោយកាយ ១ មិនពោលវាចាអាក្រក់ ១ មិនត្រិះរិះតម្រិះ
 អាក្រក់ ១ មិនចិញ្ចឹមជីវិតអាក្រក់ ១ ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគតបញ្ញត្ត
 បុរសបុគ្គលដែលប្រកបដោយធម៌ ៤ ប្រការនេះថា មិនទាន់ជាអ្នកមាន
 កុសលពេញលេញ មិនទាន់ជាអ្នកមានកុសលដ៏ប្រសើរ មិនទាន់ជាអ្នក
 ដល់នូវចំណែកបុណ្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ មិនទាន់ជាសមណៈ ឥតមានសេចក្តី
 ញាប់ញ័រនៅឡើយទេ បុរសបុគ្គលនោះ គ្រាន់តែវិសេសជាងកូនក្មេង
 តូចខ្លីដេកផ្សារបន្តិចប៉ុណ្ណោះ ។

[១២២] ម្នាលនាយជាងឈើ លុះតែបុរសបុគ្គលដែលប្រកបដោយ
 អង្គ ១០ ទើបតថាគតបញ្ញត្តថាជាអ្នកមានកុសលពេញលេញ មានកុសល
 ដ៏ប្រសើរ ដល់នូវចំណែកបុណ្យដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ជាសមណៈ ឥតមានសេចក្តី
 ញាប់ញ័រមែន ។ នេះពួកសីលជាអកុសល ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគត

បរិញ្ញាដកវគ្គស្ស សមណមុណ្ឌិកសុត្តេ ទស ធម្មា

វេទិតព្វន្តិ វនាមិ ។ ឥតោ សមុដ្ឋាណា អកុសលា សីលា
 តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វនាមិ ។ ឥធិ អកុសលា
 សីលា អបរិសេសា និរុដ្ឋន្តិ តមហំ ថបតិ
 វេទិតព្វន្តិ វនាមិ ។ ឯវំ បដិបន្នោ អកុសលានំ
 សីលានំ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ តមហំ ថបតិ
 វេទិតព្វន្តិ វនាមិ ។ ឥមេ កុសលា សីលា
 តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វនាមិ ។ ឥតោ សមុដ្ឋាណា
 កុសលា សីលា តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វនាមិ ។
 ឥធិ កុសលា សីលា អបរិសេសា និរុដ្ឋន្តិ តមហំ
 ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វនាមិ ។ ឯវំ បដិបន្នោ កុស-
 លានំ សីលានំ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ តមហំ
 ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វនាមិ ។ ឥមេ អកុសលា សង្កប្បា
 តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វនាមិ ។ ឥតោ សមុដ្ឋាណា
 អកុសលា សង្កប្បា តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វនាមិ ។

បរិញ្ញាដកវគ្គ សមណមុណ្ឌិកសូត្រ ធម៌ ១០ ប្រការ

តែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សីលនោះ ។ សីលទាំងឡាយជាអកុសល
 កើតអំពីអកុសលចិត្ត (ទាំង ១២) នេះ ម្ចាស់នាយជាងឈើ តថាគត
 តែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សីលនោះ ។ សីលទាំងឡាយជាអកុសល
 ក្នុងលោកនេះ រលត់តមានសេសសល់ ម្ចាស់នាយជាងឈើ តថាគត
 តែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សីលនោះ ។ បុគ្គលប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ
 ឈ្មោះថាប្រតិបត្តិដើម្បីរំលត់សីលជាអកុសល ម្ចាស់នាយជាងឈើ តថា-
 គតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សីលនោះ ។ នេះពួកសីលជាអកុសល
 ម្ចាស់នាយជាងឈើ តថាគតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សីលនោះ ។
 សីលទាំងឡាយជាអកុសល កើតមកអំពីកុសលចិត្តនេះ ម្ចាស់នាយជាង
 ឈើ តថាគតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សីលនោះ ។ សីលទាំង-
 ឡាយជាអកុសលក្នុងលោកនេះ រលត់តសេសសល់ ម្ចាស់នាយជាងឈើ
 តថាគតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សីលនោះ ។ បុគ្គលអ្នកប្រតិបត្តិ
 យ៉ាងនេះឈ្មោះថាប្រតិបត្តិដើម្បីរំលត់សីលជាអកុសល ម្ចាស់នាយជាងឈើ
 តថាគតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់បុគ្គលនោះ ។ នេះពួកសង្ឃប្បៈ
 ជាអកុសល ម្ចាស់នាយជាងឈើ តថាគតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់
 សង្ឃប្បៈនោះ ។ សង្ឃប្បៈជាអកុសលកើតមកអំពីអកុសលចិត្តនេះ ម្ចាស់
 នាយជាងឈើ តថាគតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សង្ឃប្បៈនោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឥធិ អកុសលា សង្កប្បា អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ
 តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វនាមិ ។ ឯវំ បដិបន្នោ
 អកុសលានំ សង្កប្បានំ និរោធាយ បដិបន្នោ
 ហោតិ តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វនាមិ ។ ឥមេ
 កុសលា សង្កប្បា តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ
 វនាមិ ឥតោ សមុដ្ឋាណា កុសលា សង្កប្បា តមហំ
 ថបតិ វេទិតព្វន្តិ វនាមិ ។ ឥធិ កុសលា សង្កប្បា
 អបរិសេសា និរុជ្ឈន្តិ តមហំ ថបតិ វេទិតព្វន្តិ
 វនាមិ ។ ឯវំ បដិបន្នោ កុសលានំ សង្កប្បានំ
 និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ តមហំ ថបតិ
 វេទិតព្វន្តិ វនាមិ ។

[១២៣] កតមេ ច ថបតិ អកុសលា សីលា ។
 អកុសលំ កាយកម្មំ អកុសលំ វចីកម្មំ ចាបកោ
 អាដិវោ ឥមេ វុច្ចន្តិ ថបតិ អកុសលា សីលា ។
 ឥមេ ច ថបតិ អកុសលា សីលា កីសមុដ្ឋាណា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

សង្កប្បៈទាំងឡាយជាអកុសលក្នុងលោកនេះ រលត់តសេសសល់ ម្នាល
 នាយជាងឈើ តថាគតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សង្កប្បៈនោះ ។
 បុគ្គលប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថាប្រតិបត្តិដើម្បីរលត់សង្កប្បៈទាំងឡាយ
 ជាអកុសល ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់
 បុគ្គលនោះ ។ នេះពួកសង្កប្បៈជាកុសល ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគត
 តែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សង្កប្បៈនោះ ។ សង្កប្បៈទាំងឡាយ
 ជាកុសលកើតមកអំពីកុសលចិត្តនេះ ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគតតែង
 ពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សង្កប្បៈនោះ ។ សង្កប្បៈទាំងឡាយជា
 កុសលក្នុងលោកនេះ រលត់តសេសសល់ ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគត
 តែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់សង្កប្បៈនោះ ។ បុគ្គលប្រតិបត្តិយ៉ាង
 នេះ ឈ្មោះថាប្រតិបត្តិ ដើម្បីរលត់សង្កប្បៈទាំងឡាយជាកុសល ម្នាល
 នាយជាងឈើ តថាគតតែងពោលថា បុគ្គលត្រូវស្គាល់បុគ្គលនោះ ។

[១២៣] ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះសីលទាំងឡាយជាអកុសល តើ
 ដូចម្តេច ។ កាយកម្ម ជាអកុសល វចីកម្ម ជាអកុសល អាជីវៈជាបាប
 ម្នាលនាយជាងឈើ នេះតថាគតហៅថា សីលជាអកុសល ។ ម្នាល
 នាយជាងឈើ ចុះសីល ជាអកុសលទាំងនេះ តើមានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស សមណមុណ្ឌិកសុត្តេ អកុសលសីលកថា

សមុដ្ឋានម្បី នេសំ វុត្តំ ។ ចិត្តសមុដ្ឋានាតិស្ស
រចនីយំ ។ កតមំ ចិត្តំ ។ ចិត្តម្បី ហិ ពហុ
អនេកវិធំ នានប្បការកំ យំ ចិត្តំ សរាគំ សនោសំ
សមោហំ ឥតោ សមុដ្ឋានា អកុសលា សីលា ។
ឥមេ ច ថបតិ អកុសលា សីលា កុហិ អបរិសេសា
និរុដ្ឋន្តិ ។ និរោជោមិ នេសំ វុត្តោ ។ ឥធម ថបតិ
ភិក្ខុ កាយទុច្ចរិតំ បហាយ កាយសុច្ចរិតំ ភាវេតិ
វចីទុច្ចរិតំ បហាយ វចីសុច្ចរិតំ ភាវេតិ មនោទុច្ចរិតំ
បហាយ មនោសុច្ចរិតំ ភាវេតិ មិច្ឆាដីវំ បហាយ
សម្មាដីវេន ដីវិតំ កហ្មេតិ ឯត្ថេតេ អកុសលា
សីលា អបរិសេសា និរុដ្ឋន្តិ ។ កមំ បដិបន្នោ
ថបតិ អកុសលានំ សីលានំ និរោជាយ បដិបន្នោ
ហោតិ ។ ឥធម ថបតិ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ ចាបកានំ
អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ
វាយមតិ វិរិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ បទហាតិ

បរិញ្ញាជកវគ្គ សមណមុណ្ឌិកសូត្រ ពោលអំពីសីលជាអកុសល

ឯសមុដ្ឋានរបស់សីលជាអកុសលទាំងនោះ បានពោលរួចហើយ ។ គួរ
ពោលថា មានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ។ ចុះចិត្តដូចម្តេច ។ ចិត្តមានច្រើន
មានបែបមិនតែមួយ មានប្រការផ្សេង ។ គឺចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ប្រកប
ដោយទោសៈ ប្រកបដោយមោហៈ សីលជាអកុសលទាំងឡាយ កើត
អំពីចិត្តនេះ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះសីល ជាអកុសលទាំងនេះ តើ
រលត់ឥតសេសសល់ក្នុងទីណា ។ ឯការរលត់របស់សីលទាំងនោះ បាន
ពោលរួចហើយ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ លះបង់
កាយទុច្ចរិត ចម្រើនកាយសុចរិត លះបង់វចីទុច្ចរិត ចម្រើនវចីសុចរិត
លះបង់មនោទុច្ចរិត ចម្រើនមនោសុចរិត លះបង់មិច្ឆាជីវៈ ចិញ្ចឹមជីវិត
ដោយសម្មាជីវៈ សីលជាអកុសលទាំងនោះ តែងរលត់ឥតសេសសល់
ក្នុងសោតាបត្តិផលនុ៎ះឯង ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះបុគ្គលប្រតិបត្តិដូច
ម្តេច ទើបឈ្មោះថាប្រតិបត្តិ ដើម្បីរលត់សីលទាំងឡាយជាអកុសល ។
ម្នាលនាយជាងឈើ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ខំប្រឹង
ប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តង់ចិត្ត តម្កល់ចិត្ត ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយជា
អកុសលដ៏លាមកដែលមិនទាន់កើតឡើង មិនឲ្យកើតឡើងបាន ញ៉ាំង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឧប្បន្នានំ ចាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហាទាយ
 ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ
 បទហតិ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ
 ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ
 បទហតិ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ បិតិយា
 អសម្មោសាយ កិយ្យោកាវាយ វេបុលាយ ការទាយ
 ចារិយ្យិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វិយំ អារកតិ
 ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ។ ឯវំ បដិបន្នោ ខោ ថបតិ
 អកុសលានំ សីលានំ និរោទាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។
 [១២៤] កតមេ ច ថបតិ កុសលា សីលា ។
 កុសលំ កាយកម្មំ កុសលំ វចីកម្មំ អាដីវចារិ-
 សុទ្ធិមិ ខោ អហំ ថបតិ សីលស្មី វទាមិ ឥមេ
 វុច្ឆន្តិ ថបតិ កុសលា សីលា ។ ឥមេ ច ថបតិ
 កុសលា សីលា កឹសមុដ្ឋាណា ។ សមុដ្ឋាណម្បិ
 ទេសំ វុត្តំ ។ ចិត្តសមុដ្ឋាណាតិស្ស វេទីយំ ។
 កតមំ ចិត្តំ ។ ចិត្តម្បិ ហិ ពហុ អនេកវិធំ
 ធានប្បការកំ យំ ចិត្តំ វីតរាគំ វីតទោសំ វីតមោហំ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ឆន្ទៈឲ្យកើតឡើង ខំប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គង់ចិត្ត តម្កល់ចិត្ត
 ដើម្បីលះបង់ធម៌ទាំងឡាយជាអកុសលដែលកើតឡើងហើយ ញ៉ាំងឆន្ទៈ
 ឲ្យកើតឡើង ខំប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គង់ចិត្ត តម្កល់ចិត្ត ដើម្បី
 ញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយជាកុសលដែលមិនទាន់កើតឡើង ឲ្យកើតឡើងបាន
 ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ខំប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គង់ចិត្ត តម្កល់ចិត្ត
 ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយជាកុសល ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យបិតថេរ
 មិនឲ្យវិនាសទៅវិញ ឲ្យរឹងរិតតែជំទូលាយ ចម្រើន ពេញបរិបូណ៌
 ឡើង ។ ម្នាលនាយជាងឈើ បុគ្គលប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា
 ប្រតិបត្តិដើម្បីរំលត់សីលទាំងឡាយជាអកុសល ។

[១២២] ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះសីលទាំងឡាយជាកុសល តើដូច
 ម្តេច ។ ម្នាលនាយជាងឈើ តថាគតពោលនូវកាយកម្ម ជាកុសល
 វចីកម្ម ជាកុសល ទាំងអាជីវបារិសុទ្ធិផង ថាជាសីល ម្នាលនាយជាងឈើ
 ទាំងនេះហៅថា សីលជាកុសល ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះសីលជា
 កុសលទាំងនេះ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ ឯសមុដ្ឋានរបស់សីលជាកុសល
 ទាំងនោះ បានពោលរួចហើយ ។ គួរពោលថាមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ។
 ចុះចិត្តដូចម្តេច ។ ចិត្តមានច្រើន មានបែបមិនតែមួយ មានប្រការ
 ផ្សេង ។ គឺចិត្តប្រាសចាករាគៈ ប្រាសចាកទោសៈ ប្រាសចាកមោហៈ

បរិញ្ញាដកវគ្គស្ស សមណមុណ្ឌិកសុត្តេ កុសលសីលកថា

ឥតោ សមុដ្ឋាណ កុសលា សីលា ។ ឥមេ ច ថបតិ
 កុសលា សីលា កុហី អបរិសេសា និរុដ្ឋន្តិ ។
 និរោធាមិ នេសំ វុត្តោ ។ ឥធិ ថបតិ ភិក្ខុ សីលវា
 ហោតិ នោ ច សីលមយោ តព្វា ចេតោវិមុត្តិ
 បញ្ញាវិមុត្តិ យថាក្ខតំ បដាណាតិ យត្ថស្ស តេ កុសលា
 សីលា អបរិសេសា និរុដ្ឋន្តិ ។ កថំ បដិបន្នោ ច
 ថបតិ កុសលានំ សីលានំ និរោធាយ បដិបន្នោ
 ហោតិ ។ ឥធិ ថបតិ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ ចាបកានំ
 អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ
 វាយមតិ រិយំ អារកតិ ចិត្តំ បក្កល្ហាតិ បទហតិ
 ឧប្បន្នានំ ចាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហាទាយ
 ។ មេ ។ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ
 ។ មេ ។ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ បិតិយា
 អសម្មោសាយ ភិយ្យោកាវាយ វេបុល្លាយ ការទាយ
 ចារិប្បិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ រិយំ អារកតិ ចិត្តំ
 បក្កល្ហាតិ បទហតិ ។ ឯវំ បដិបន្នោ ខោ ថបតិ
 កុសលានំ សីលានំ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ សមណមុណ្ឌិកសូត្រ ការពោលអំពីសីលជាកុសល

សីលជាកុសលកើតអំពីចិត្តនេះ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះសីលជាកុសល
ទាំងនេះ រលត់ឥតសេសសល់ ក្នុងទីណា ។ ការរលត់របស់សីលទាំង
នោះ បានពោលរួចហើយ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
ជាអ្នកមានសីល ប៉ុន្តែមិនទាន់សម្រេចត្រឹមសីលប៉ុណ្ណោះទេ រមែងដឹង
ច្បាស់នូវចេតោវិមុត្តិ និងបញ្ញាវិមុត្តិនោះផង តាមសេចក្តីពិតថា សីល
ជាកុសលទាំងនោះ របស់ភិក្ខុនោះ រមែងរលត់ឥតសេសសល់ក្នុងអរហត្ត-
ផល ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះបុគ្គលប្រតិបត្តិយ៉ាងណា ទើបហៅថា
ប្រតិបត្តិ ដើម្បីរលត់សីលទាំងឡាយជាកុសល ។ ម្នាលនាយជាងឈើ
ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ខំប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម
ផ្តងចិត្ត តម្កល់ចិត្ត ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយជាអកុសលដ៏លាមក ដែល
មិនទាន់កើតឡើង មិនឲ្យកើតឡើងបាន ដើម្បីលះបង់ពួកធម៌អកុសល
ដ៏លាមកដែលកើតឡើងហើយ ។ បេ ។ ដើម្បីញ៉ាំងពួកធម៌ជាកុសលដែល
មិនទាន់កើតឡើង ឲ្យកើតឡើងបាន ។ បេ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ខំប្រឹង
ប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្តងចិត្ត តម្កល់ចិត្ត ដើម្បីញ៉ាំងពួកធម៌ជាកុសល
ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យបិតថេរ មិនឲ្យវិនាស ឲ្យរឹងរិតតែជំទូលាយ
ចម្រើន ពេញបរិបូណ៌ឡើង ។ ម្នាលនាយជាងឈើ បុគ្គលប្រតិបត្តិយ៉ាង
នេះ ទើបហៅថា ប្រតិបត្តិ ដើម្បីរលត់សីលទាំងឡាយ ជាកុសល ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១២៥] កតមេ ច ថបតិ អកុសលា សង្កប្បា ។
 កាមសង្កប្បោ ព្យាចាទសង្កប្បោ វិហីសាសង្កប្បោ
 ឥមេ វុច្ឆន្តិ ថបតិ អកុសលា សង្កប្បា ។ ឥមេ ច ថបតិ
 អកុសលា សង្កប្បោ កឹសមុដ្ឋាណា ។ សមុដ្ឋានម្យ
 ទេសំ វុត្តំ ។ សញ្ញាសមុដ្ឋាណាតិស្ស វចនីយំ ។
 កតមា សញ្ញា ។ សញ្ញាមិ ហិ ពហុ អនេកវិទា
 នានប្បការកា យា កាមសញ្ញា ព្យាចាទសញ្ញា
 វិហីសាសញ្ញា ឥតោសមុដ្ឋាណា អកុសលា សង្កប្បា ។
 ឥមេ ច ថបតិ អកុសលា សង្កប្បោ កុហី អបរិសេសា
 និរុដ្ឋន្តិ ។ និរោជោមិ ទេសំ វុត្តោ ។ ឥធិ ថបតិ
 ភិក្ខុ វិច្ឆេវ កាមេហិ វិច្ឆេ អកុសលេហិ ធម្មេហិ
 សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកដំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ឯត្ថេតេ អកុសលា សង្កប្បោ
 អបរិសេសា និរុដ្ឋន្តិ ។ កចំ បដិបន្នោ ច ថបតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១២៥] ម្នាលនាយជាងឈើ សង្កប្បៈទាំងឡាយជាអកុសល តើ ដូចម្តេច ។ កាមសង្កប្បៈ ១ ព្យាបាទសង្កប្បៈ ១ វិហឹសាសង្កប្បៈ ១ ម្នាល នាយជាងឈើ ទាំងនេះ ហៅថា សង្កប្បៈជាអកុសល ។ ម្នាលនាយជាង ឈើ ចុះសង្កប្បៈជាអកុសលទាំងនេះ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ ឯសមុដ្ឋាន របស់សង្កប្បៈទាំងនោះ បានពោលរួចហើយ ។ គួរពោលថា មានសញ្ញា ជាសមុដ្ឋាន ។ ចុះសញ្ញាដូចម្តេច ។ សញ្ញាមានច្រើន មានបែប មិនតែមួយ មានប្រការផ្សេង ៗ គឺកាមសញ្ញា ១ ព្យាបាទសញ្ញា ១ វិហឹសាសញ្ញា ១ សង្កប្បៈជាអកុសលកើតអំពីសញ្ញាទាំងនេះ ។ ម្នាល នាយជាងឈើ ចុះសង្កប្បៈ ជាអកុសលទាំងនេះ រលត់ឥតសេសសល់ ក្នុងទីណា ។ ឯការរលត់សង្កប្បៈទាំងនោះ បានពោលរួចហើយ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងប់ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ហើយចូលអនាគាមិផល បឋ- មជ្ឈាន ប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈ មានបីតិនិងសុខៈកើតអំពី វិវេក សង្កប្បៈជាអកុសលទាំងនោះ រលត់ឥតសេសសល់ក្នុងអនាគាមិ- ផលនុ៎ះឯង ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះបុគ្គលប្រតិបត្តិយ៉ាងណា ទើប

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស សមណមុណ្ឌិកសុត្ត កុសលសង្កប្បកថា

អកុសលានំ សង្កប្បានំ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។
 ឥធិ ថបតិ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ ចាបកានំ អកុសលានំ
 ធម្មានំ អនុប្បាទាយ នន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វិរិយំ
 អារកតិ ចិត្តំ បត្តណ្ណាតិ បទហតិ ឧប្បន្នានំ ចាបកានំ
 អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ។ បេ ។ អនុប្បន្នានំ
 កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ។ បេ ។ ឧប្បន្នានំ
 កុសលានំ ធម្មានំ បិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោ-
 ភាវាយ វេហុល្លាយ ការនាយ ចារិប្បិយា នន្ទំ ជនេតិ
 វាយមតិ វិរិយំ អារកតិ ចិត្តំ បត្តណ្ណាតិ បទហតិ ។
 ឯវំ បដិបន្នោ ខោ ថបតិ អកុសលានំ សង្កប្បានំ
 និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។

[១២៦] កតមេ ច ថបតិ កុសលា សង្កប្បា ។
 នេក្ខម្មសង្កប្បោ អព្យាចានសង្កប្បោ អវិហឹសាសង្ក-
 ប្បោ ឥមេ វុច្ចន្តិ ថបតិ កុសលា សង្កប្បា ។
 ឥមេ ច ថបតិ កុសលា សង្កប្បា កឹសមុដ្ឋានា ។
 សមុដ្ឋានម្បិ នេសំ វុត្តំ ។ សញ្ញាសមុដ្ឋានាតិស្ស
 វចនីយំ ។ កតមា សញ្ញា ។ សញ្ញាបិ ហិ ពហុ

បរិព្វាជកវគ្គ សមណមុណ្ឌិកសូត្រ ការពោលអំពីសង្គប្បៈជាកុសល

ហៅថាប្រតិបត្តិ ដើម្បីរំលត់សង្គប្បៈទាំងឡាយជាអកុសល ។ ម្នាលនាយ
 ជាងឈើ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ខំប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធ
 ព្យាយាម ផ្គង់ចិត្ត តម្កល់ចិត្ត ដើម្បីញ៉ាំងពួកធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសល
 ដ៏លាមក ដែលមិនទាន់កើតឡើង មិនឲ្យកើតឡើងបាន ដើម្បីលះ
 បង់ធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក ដែលកើតឡើងហើយ ។ បេ ។
 ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយ ជាកុសល ដែលមិនទាន់កើតឡើង ឲ្យកើត
 ឡើងបាន ។ បេ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ខំប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យា-
 យាម ផ្គង់ចិត្ត តម្កល់ចិត្ត ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយជាកុសល ដែល
 កើតឡើងហើយ ឲ្យបិតថេរ មិនឲ្យវិនាសទៅវិញ ឲ្យរឹងរិតតែជំទូលាយ
 ចម្រើន ពេញបរិបូណ៌ឡើង ។ ម្នាលនាយជាងឈើ បុគ្គលប្រតិបត្តិ
 យ៉ាងនេះ ហៅថាប្រតិបត្តិ ដើម្បីរំលត់សង្គប្បៈទាំងឡាយជាអកុសល ។

[១២៦] ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះសង្គប្បៈទាំងឡាយជាកុសល តើ
 ដូចម្តេច នេក្ខម្មសង្គប្បៈ ១ អព្យាបាទសង្គប្បៈ ១ អវិហឹសាសង្គប្បៈ ១ ម្នាល
 នាយជាងឈើ ទាំងនេះ ហៅថា សង្គប្បៈជាកុសល ។ ម្នាលនាយជាង
 ឈើ ចុះសង្គប្បៈទាំងឡាយជាកុសលនេះ មានអ្វីជាសមុដ្ឋាន ។ ឯ
 សមុដ្ឋានរបស់សង្គប្បៈទាំងនោះ បានពោលរួចហើយ ។ គួរពោលថាមាន
 សញ្ញាជាសមុដ្ឋាន ។ ចុះសញ្ញាដូចម្តេច ។ សញ្ញាមានច្រើន មានបែប

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អនេកវិទា ធានប្បការកា យា^(១) នេក្ខម្មសញ្ញា
អព្យាចានសញ្ញា អវិហឹសាសញ្ញា ឥតោសមុដ្ឋាណា
កុសលា សង្កប្បា ។ ឥមេ ច ថបតិ កុសលា
សង្កប្បា កុហឹ អបរិសេសា និរុដ្ឋន្តិ ។ និពោធាបិ
នេសំ រុត្តោ ។ ឥធិ ថបតិ ភិក្ខុ វិតក្កវិចារានំ
រូបសមា ។ មេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ
វិហារតិ ឯត្ថេតេ កុសលា សង្កប្បា អបរិសេសា
និរុដ្ឋន្តិ ។ កថំ បដិបន្នោ ច ថបតិ កុសលានំ
សង្កប្បានំ និពោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ។ ឥធិ
ថបតិ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ ចាបកានំ អកុសលានំ
ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វិយំ
អារភតិ ចិត្តំ បក្កណ្ណាតិ បទហតិ ឧប្បន្នានំ
ចាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ
។ មេ ។ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ

១ ឱ. ម. យាតិ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មិនតែមួយ មានប្រការផ្សេង ។ គឺ នេក្ខម្មសញ្ញា ១ អព្យាបាទសញ្ញា ១
អវិហឹសាសញ្ញា ១ សង្កប្បៈទាំងឡាយជាកុសល កើតមកអំពីសញ្ញា
ទាំងនេះ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះសង្កប្បៈទាំងឡាយ ជាកុសលនេះ
រលត់ឥតសេសសល់ ក្នុងទីណា ។ ឯការរលត់របស់សង្កប្បៈទាំងនោះ
បានពោលរួចហើយ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
ព្រោះម្យ៉ាងវិតក្កៈ វិចារៈ ។ លេ ។ ចូលទុតិយជ្ឈាន សង្កប្បៈ
ជាកុសលទាំងនេះ រលត់ឥតមានសេសសល់ ក្នុងទុតិយជ្ឈាននុ៎ះឯង ។
ម្នាលនាយជាងឈើ ចុះបុគ្គលប្រតិបត្តិដូចម្តេច ទើបហៅថា ប្រតិបត្តិ
ដើម្បីរលត់សង្កប្បៈទាំងឡាយជាកុសល ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ភិក្ខុ
ក្នុងសាសនានេះ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ខំប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យា-
យាម ផ្តង់ចិត្ត តម្កល់ចិត្ត ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏
លាមក ដែលមិនទាន់កើតឡើង មិនឲ្យកើតឡើងបាន ដើម្បីលះបង់ធម៌
ទាំងឡាយជាអកុសលដ៏លាមកដែលកើតឡើងហើយ ។ លេ ។ ដើម្បី
ញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយជាកុសល ដែលមិនទាន់កើតឡើង ឲ្យកើតឡើងបាន

បរិព្វាជកវគ្គស្ស សមណមុណ្ឌិកសុត្តេ ទសាសេក្ខធម្មោ

។ មេ ។ ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ បិតិយា
 អសម្មោសាយ ភិយ្យោកាវាយ វេបុល្លាយ ការពាយ
 ចារិប្បិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វិរិយំ អារកតិ
 ចិត្តំ បក្កល្លាតិ បទហតិ ។ ឯវំ បដិបន្នោ
 ខោ ថបតិ កុសលានំ សង្កប្បានំ និពោធាយ
 បដិបន្នោ ហោតិ ។

[១២៧] កតមេហិ ថបតិ ទសហិ ធម្មេហិ
 សមន្នាកតំ បុរិសបុក្កលំ បញ្ញាបេមិ សម្បន្នកុសលំ
 បរមកុសលំ ឧត្តមប្បត្តិបត្តំ សមណំ អយោជ្ឈំ ។
 ឥធិ ថបតិ ភិក្ខុ អសេក្ខាយ សម្មាទិដ្ឋិយា សមន្នា-
 កតោ ហោតិ អសេក្ខេន សម្មាសង្ក្កប្បេន សមន្នា-
 កតោ ហោតិ អសេក្ខាយ សម្មាវាចាយ សមន្នាកតោ
 ហោតិ អសេក្ខេន សម្មាកម្មន្តេន សមន្នាកតោ
 ហោតិ អសេក្ខេន សម្មាអាជីវេន សមន្នាកតោ ហោតិ
 អសេក្ខេន សម្មាវាយាមេន សមន្នាកតោ ហោតិ
 អសេក្ខាយ សម្មាសតិយា សមន្នាកតោ ហោតិ
 អសេក្ខេន សម្មាសមាទិជាន សមន្នាកតោ ហោតិ

បរិញ្ញាដកវគ្គ សមណមុណ្ឌិកសូត្រ អសេក្ខធម៌ ១០ ប្រការ

។ បេ ។ ញ៉ាំងឆន្ទៈឲ្យកើត ខំប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្ត
 តម្កល់ចិត្ត ដើម្បីញ៉ាំងធម៌ទាំងឡាយជាកុសល ដែលកើតឡើងហើយ
 ឲ្យបិតថេរ មិនឲ្យវិនាសទៅវិញ ឲ្យរឹងរិតតែជំទូលាយ ចម្រើន ពេញ
 បរិបូណ៌ឡើង ។ ម្នាលនាយជាងឈើ បុគ្គលប្រតិបត្តិយ៉ាងនេះ ហៅថា
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីរំលត់សង្កប្បៈទាំងឡាយជាកុសល ។

[១២៧] ម្នាលនាយជាងឈើ ដែលតថាគត បញ្ញត្តបុរសបុគ្គល
 ប្រកបដោយធម៌ ១០ ប្រការ ថាជាអ្នកមានកុសលដ៏បរិបូណ៌ មានកុសល
 ដ៏ប្រសើរ ដល់នូវចំណែកបុណ្យដ៏ឧត្តម ជាសមណៈ ឥតមានសេចក្តីញាប់-
 ញ័រ តើអ្វីខ្លះ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយ
 សម្មាទិដ្ឋិជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយសម្មាសង្កប្បៈជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកប
 ដោយសម្មាវាចាជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយសម្មាកម្មន្តៈជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកប
 ដោយសម្មាអាជីវៈជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយសម្មាវាយាមៈជាអសេក្ខៈ ១
 ប្រកបដោយសម្មាសតិជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយសម្មាសមាធិជាអសេក្ខៈ ១

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អសេក្ខេន   សម្មាញ្ញាលោន   សមន្នាគតោ   ហោតិ
 អសេក្ខាយ   សម្មារិមុត្តិយា   សមន្នាគតោ   ហោតិ   ។
 ឥមេហិ   ខោ   អហំ   ថបតិ   ទសហិ   ធម្មេហិ   សមន្នាគតំ
 បុរិសបុគ្គលំ   បញ្ញាបេមិ   សម្បន្នកុសលំ   បរមកុសលំ
 ឧត្តមប្បត្តិបត្តំ   សមលំ   អយោជ្ឈន្តិ   ។   ឥទមវោច
 ភកវា   អត្តមនោ   បញ្ចកដ្ឋោ   ថបតិ   ភកវតោ   ភាសិតំ
 អភិនដ្ឋិតិ   ។

សមណមុណ្ឌិកសុត្តំ អដ្ឋមំ និដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ប្រកបដោយសម្មាញាណៈជាអសេក្ខៈ ១ ប្រកបដោយសម្មារឹមុត្តិជាអ-
 សេក្ខៈ ១ ។ ម្នាលនាយជាងឈើ ដែលតថាគត បញ្ញត្តិបុរសបុគ្គល
 ប្រកបដោយធម៌ទាំង ១០ ប្រការនេះឯង ថាជាអ្នកមានកុសលដ៏បរិបូណ៌
 មានកុសលដ៏ប្រសើរ ដល់នូវចំណែកបុណ្យដ៏ឧត្តម ជាសមណៈ ឥត
 មានសេចក្តីញាប់ញ័រ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សូត្រនេះ
 ចប់ហើយ បញ្ចកង្កៈនាយជាងឈើ ក៏ត្រេកអររីករាយហើយចំពោះភាសិត
 របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ សមណមុណ្ឌិកសូត្រ ទី ៨ ។

នវមំ ចូឡសកុលុទាយិសុត្តំ

[១២៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
 រាជគហោ វិហារតិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ តេន
 ខោ បន សមយេន សកុលុទាយិ បរិព្វាជកោ
 មោរនិវាបេ បរិព្វាជការាមេ បដិវសតិ មហតិយា
 បរិព្វាជកបរិសាយ សទ្ធិំ ។ អថខោ ភក្កវា បុព្វណ្ណា-
 សមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន រាជគហំ
 តេន បិណ្ណាយ បារិសិ^(១) ។ អថខោ ភក្កវតោ
 ឯតទហោសិ អតិប្បកោ ខោ តារ រាជគហេ^(២)
 បិណ្ណាយ ចរិតុំ យន្ទុទាហំ យេន មោរនិវាហោ
 បរិព្វាជការាមោ យេន សកុលុទាយិ បរិព្វាជកោ
 តេនុបសង្កមេយ្យន្តិ ។ អថខោ ភក្កវា យេន
 មោរនិវាហោ បរិព្វាជការាមោ តេនុបសង្កមិ ។

---

១ ឱ. ម. បត្តចីវរំ អាទាយ រាជគហំ បិណ្ណាយ បារិសីតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. រាជគហំ ។

ចូឡសកុលុទាយិសូត្រទី ៩

[១២៨] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជ-
គ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង បរិព្វាជកឈ្មោះសកុលុទាយិ នៅអាស្រ័យ
ក្នុងបរិព្វាជការាម ឈ្មោះមោរនិវាបៈ ជាមួយនឹងបរិព្វាជកបរិស័ទច្រើន
នាក់ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរក្នុង
បុព្វណ្ណសម័យ ទ្រង់ស្តេចចូលទៅក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ដើម្បីបិណ្ឌបាត ។
ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់មានសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងវេលានោះយ៉ាងនេះថា ការ
ត្រាច់ទៅក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ដើម្បីបិណ្ឌបាត នៅព្រឹកណាស់នៅឡើយ បើ
ដូច្នោះ គួរតែតថាគត ចូលទៅរកសកុលុទាយិបរិព្វាជក ឯបរិព្វាជកា-
រាមឈ្មោះមោរនិវាបៈសិន ។ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់ស្តេចចូលទៅរក
បរិព្វាជការាម ឈ្មោះមោរនិវាបៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១២៩] តេន ខោ បន សមយេន សកុលុទាយិ
 បរិព្វាជកោ មហតិយា បរិព្វាជកបរិសាយ សន្តិ
 ទិសិដ្ឋោ ហោតិ ឧដ្ឋាទិទិយា ឧច្ចាសទ្ធមហាសទ្ធាយ
 អនេកវិហិតំ តិរច្ឆានកថំ កថេន្តិយា សេយ្យថីទំ
 រាជកថំ ។ បេ ។ ឥតិកវាភវកថំ ឥតិ វា ។
 អទ្ធិសា ខោ សកុលុទាយិ បរិព្វាជកោ ភកវន្តំ
 ទូរតោ វ អាភច្ឆន្តំ ទិស្វាន សកំ បរិសំ សណ្ណាបេសិ
 អប្បសទ្ធា កោដ្ឋោ ហោន្តុ មា កោដ្ឋោ សទ្ធមកត្ត
 អយំ សមណោ កោតមោ អាភច្ឆតិ អប្បសទ្ធកា-
 មោ ខោ បន សោ អាយស្មា អប្បសទ្ធស្ស វណ្ណាវាទី
 អប្បវ ធាម អប្បសទ្ធិ បរិសំ វិទិត្វា ឧបសង្កមិតព្វំ
 មញ្ញេយ្យាតិ ។ អថខោ តេ បរិព្វាជកា តុណ្ហិ អហោ-
 សុំ ។ អថខោ ភកវា យេន សកុលុទាយិ
 បរិព្វាជកោ តេនុបសង្កមិ ។ អថខោ សកុលុទាយិ
 បរិព្វាជកោ ភកវន្តំ ឯតទោច ឯតុ ខោ ភន្តេ
 ភកវា ស្វាគតំ^(១) ភន្តេ ភកវតោ ចិរស្សំ ខោ ភន្តេ

១ ឱ. សាគតំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១២៧] សម័យនោះឯង សកុលុទាយិបរិព្វាជក អង្គុយជាមួយ
នឹងបរិព្វាជកបរិស័ទច្រើននាក់ ដែលកំពុងបន្លឺសំឡេងខ្ពស់ សំឡេង
ខ្លាំង និយាយតិរច្ឆានកថា ជាច្រើនប្រការគឺ និយាយអំពីស្តេច ។ បេ ។
និយាយអំពីសេចក្តីវិនាសនិងសេចក្តីចម្រើន ដែលជាហេតុឥតប្រយោជន៍
ថា ដូច្នោះខ្លះ ដូច្នោះខ្លះ ។ សកុលុទាយិបរិព្វាជក បានឃើញព្រះមាន
ព្រះភាគ កំពុងស្តេចមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏បញ្ឈប់
បរិស័ទរបស់ខ្លួនថា ចូរអ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយមានសំឡេងតិច ។ ចូរអ្នក
ដ៏ចម្រើនទាំងឡាយកុំមាត់អ្វីឡើយ ដ្បិតព្រះសមណគោតមនេះ និមន្តមក
ឯព្រះសមណគោតម មានអាយុនោះ ជាអ្នកត្រូវការតែនឹងសំឡេងតិច
ពោលសរសើរសំឡេងតិច ធ្វើដូចម្តេចឲ្យតែលោកដឹងថា បរិស័ទមាន
សំឡេងតិច ហើយសំគាល់ថា គួរចូលមក ។ ពួកបរិព្វាជកទាំងនោះ
ក៏នៅស្ងៀម ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្តេចចូលទៅ
រកសកុលុទាយិបរិព្វាជក ។ សកុលុទាយិបរិព្វាជក ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះ
មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ស្តេចមកចុះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដំណើរស្តេចមកនៃព្រះមាន
ព្រះភាគជាការប្រពៃហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគបាន
បម្រុងនឹងធ្វើដំណើរមក ក្នុងទីនេះអស់កាលយូរហើយ បពិត្រព្រះអង្គ

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស ចូឡសកុលុទាយិសុត្តេ បរិសាបវត្តាវោចនំ

ភក្កវា ឥមំ បរិយាយមកាសិ យទិទំ ឥនាគមនាយ
 និសីទតុ ភន្តេ ភក្កវា ឥនមាសនំ បញ្ញត្តន្តិ ។
 និសីទិ ភក្កវា បញ្ញត្តេ អាសនេ ។ សកុលុទាយិបិ
 ខោ បរិញ្ញាជកោ អញ្ញតំ នីចំ អាសនំ កហេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្នំ ខោ សកុ-
 លុទាយី បរិញ្ញាជកំ ភក្កវា ឯតទវោច កាយ នុត្ត
 ឧទាយី ឯតវហិ កថាយ សន្និសិទ្ធា កា ច បន
 វោ អន្តរកថា វិប្បកតាតិ ។

[១៣០] តិដ្ឋតេសា ភន្តេ កថា យាយ មយំ
 ឯតវហិ កថាយ សន្និសិទ្ធា នេសា ភន្តេ កថា
 ភក្កវតោ ទុល្លកា ភិស្សតិ បច្ឆាបិ សវនាយ
 យនាហំ ភន្តេ ឥមំ បរិសំ អនុបសន្ត្តន្តោ ហោមិ
 អថាយំ បរិសា អនេកវិហិតំ តិវច្ឆានកមំ កថេន្តិ
 និសិទ្ធា ហោតិ យនា ច ខោ អហំ ភន្តេ ឥមំ
 បរិសំ ឧបសន្ត្តន្តោ ហោមិ អថាយំ បរិសា
 មមយេវ មុទំ ឱលោកេន្តិ និសិទ្ធា ហោតិ

បរិព្វាជកវគ្គ ចូឡសកុលុទាយិសូត្រ ការក្រាបបង្គំអំពីរឿងរ៉ាវនៃបរិស័ទ

ដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគនិមន្តគង់ចុះ អាសនៈនេះខ្ញុំព្រះអង្គបាន
ក្រាលហើយ ។ ព្រះមានព្រះភាគក៏ទ្រង់គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាល
ថ្វាយ ។ សកុលុទាយិបរិព្វាជកកាន់យកអាសនៈដ៏ទាបមួយ អង្គុយក្នុងទីដ៏
សមគួរ ។ លុះសកុលុទាយិបរិព្វាជកអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើប
ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ឧទាយិ អ្នកអង្គុយប្រជុំ
គ្នានិយាយពីរឿងអ្វីអម្បាញ់មិញនេះ ចុះពាក្យដូចម្តេចដែលអ្នកទាំងឡាយ
ធ្វើឲ្យដាច់ពាក់កណ្តាលទៅ ។

[១៣០] សកុលុទាយិក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ពាក្យដែលខ្ញុំព្រះអង្គទាំងឡាយប្រជុំគ្នានិយាយអម្បាញ់មិញនេះ លើកទុក
សិន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យនុ៎ះមិនមែនជាការក្រដល់ព្រះអង្គទេ សូម
ទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ជាខាងក្រោយចុះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលដែលខ្ញុំ
ព្រះអង្គមិនទាន់ចូលទៅជិតបរិស័ទនេះ បរិស័ទនេះ ក៏អង្គុយនិយាយតែ
តិរច្ឆានកថាច្រើនប្រការ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លុះតែកាលដែលខ្ញុំព្រះ
អង្គចូលទៅជិតបរិស័ទនេះ ទើបបរិស័ទនេះ អង្គុយមើលមុខខ្ញុំព្រះអង្គ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

យន្នោ សមណោ កោតមោ ឧទាយិ ធម្មំ
 ភាសិស្សតិ តន្នោ^(១) សោស្ស្យាមាតិ ។ យទា បន
 ភន្តេ ភកវា ឥមំ បរិសំ ឧបសង្ក័ន្នោ ហោតិ
 អថ ច អហោញេរ^(២) អយញ្ច បរិសា ភកវតោ
 មុខំ ឱលោកេន្តិ ជិសិដ្ឋា ហោតិ^(៣) យន្នោ
 ភកវា ធម្មំ ភាសិស្សតិ តន្នោ សោស្ស្យាមាតិ ។
 តេនហិ ឧទាយិ តញ្ញេវេត្ថ^(៤) បដិភាតុ យថា មំ
 បដិកាសេយ្យាតិ ។

[១៣១] បុរិមាទិ ភន្តេ ទិវសាទិ បុរិមតវាទិ
 សព្វញ្ញុ សព្វទស្សារី អបរិសេសំ ញាណាទស្សនំ
 បដិជានមាដោ ចរតោ ច មេ តិដ្ឋតោ ច សុត្តស្ស
 ច ជាតវស្ស ច សតតំ សមិតំ ញាណាទស្សនំ
 បច្ចុបដ្ឋិតន្តិ សោ មយា បុព្វន្តំ អារត្ត បញ្ញា បុដ្ឋោ
 សមាដោ អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរិ ពហិទ្ធាកេមំ អបនាមេសិ
 កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បច្ចយញ្ច ចាត្វាកាសិ

១ ម. តំ ។ ២ ឱ. អថ អហោញេរ ។ ម. អថាហោញេរ ។ ៣ ឱ. ម. ហោម ។
 ៤ ឱ. ម. តេនហុទាយិ តំយេវេត្ថ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

និយាយថា បពិត្រឧទាយិ យើងទាំងឡាយចាំស្តាប់ធម៌ដែលព្រះសមណ-
 គោតមនឹងសំដែង ដល់យើងទាំងឡាយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្តេចចូលមករកបរិស័ទនេះ ខ្ញុំព្រះ
 អង្គនឹងចូលទៅដែរ ដ្បិតបរិស័ទនេះ កំពុងតែអង្គុយមើលព្រះភក្ត្រព្រះ
 មានព្រះភាគដោយគិតថា យើងទាំងឡាយចាំស្តាប់ធម៌ ដែលព្រះមាន
 ព្រះភាគនឹងសំដែង ដល់យើងទាំងឡាយ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា
 ម្ចាស់ឧទាយិ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកតាំងផ្លើមប្រស្នានោះមក តថាគតនឹង
 សំដែងតបតាមហេតុក្នុងប្រស្នានោះ ។

[១៣១] សកុលុទាយិក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ពីថ្ងៃមុន ។ មានបុគ្គលជាអ្នកដឹងសព្វ ឃើញសព្វ ដឹងច្បាស់នូវញាណ-
 ទស្សនៈតតសេសសល់ និយាយថា កាលខ្ញុំដើរក្តី ឈរក្តី ដេកលក់ក្តី
 រលឹកក្តី ញាណទស្សនៈប្រាកដឡើងរឿយ ។ មិនដាច់ បុគ្គលនោះ កាល
 ដែលខ្ញុំព្រះអង្គសួរប្រស្នាប្រារព្ធទីបំផុតខាងដើម ត្រឡប់ជាគេចកែពាក្យ
 ដទៃដោយពាក្យដទៃ យកពាក្យខាងក្រៅមកបន្ថែមបន្ទប់ ហើយសំដែង
 សេចក្តីក្រោធ សេចក្តីប្រទូស្ត និងសេចក្តីអាក់អន់ចិត្តឲ្យប្រាកដឡើង

បរិព្វាជកវគ្គស្ស ចូឡសកុលុទាយិសុត្តេ បុព្វបទន្តកថា

តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ ភកវន្តំយេវ អារព្ព សតិ
 ឧទចាទិ អហោ ទូន ភកវា អហោ ទូន
 សុតតោ យោ ឥមេសំ ធម្មានំ កុសលោតិ ។ កោ
 បនេសោ ឧទាយិ សព្វញ្ញុ សព្វទស្សារី អបរិសេសំ
 ញ្ញាណទស្សនំ បដិជានមាណោ ចរតោ ច មេ
 តិដ្ឋតោ ច សុត្តស្ស ច ជាកវស្ស ច សតតំ
 បុព្វន្តំ សមិតំ ញ្ញាណទស្សនំ បច្ចុបដ្ឋិតន្តិ សោ
 តយា បុព្វន្តំ អារព្ព បញ្ញំ បុដ្ឋោ សមាណោ
 អញ្ញេនញ្ញំ បដិចរិ ពហិទ្ធាកចំ អបនាមេសិ កោបព្វ
 នោសព្វ អប្បច្ចយព្វ ចាត្វាកាសីតិ ។ និកន្តោ
 ភន្តេ នាជបុត្តោតិ ។

[១៣២] យោ ខោ ឧទាយិ អនេកវិហិតំ
 បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរេយ្យ សេយ្យដីទំ ឯកម្បិ
 ជាតិ ទ្វេបិ ជាតិយោ ។ បេ ។ ឥតិ សាការំ
 សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរេយ្យ
 សោ វា មំ បុព្វន្តំ អារព្ព បញ្ញំ បុច្ឆេយ្យ តំ វាហំ
 បុព្វន្តំ អារព្ព បញ្ញំ បុច្ឆេយ្យំ សោ វា មេ បុព្វន្តំ អារព្ព

បរិព្វាជកវគ្គ ចូឡសកុលុទាយិសូត្រ ពោលអំពីប្រស្នាប្រារព្ធទីបំផុតខាងដើមនិងខាងចុង

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គក៏កើតសតិឡើង ព្រោះប្រារព្ធចំពោះ
 ព្រះមានព្រះភាគថា ឱមានតែព្រះមានព្រះភាគ ឱមានតែព្រះសុគត
 ទើបព្រះអង្គឈ្លាសវៃចំពោះធម៌ទាំងនេះ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់
 ឧទាយិ ចុះបុគ្គលណាជាអ្នកដឹងសព្វ ឃើញសព្វ ដឹងច្បាស់នូវញាណ-
 ទស្សនៈឥតសេសសល់ និយាយថា កាលខ្ញុំដើរក្តី ឈរក្តី ដេកលក់ក្តី
 រលឹកក្តី ញាណទស្សនៈក៏ប្រាកដឡើងរឿយ ។ មិនដាច់ បុគ្គលនោះ
 កាលដែលអ្នកបានសួរប្រស្នាប្រារព្ធទីបំផុតខាងដើម ក៏ត្រឡប់ជាគេចកែ
 ពាក្យដទៃដោយពាក្យដទៃ យកពាក្យខាងក្រៅមកបន្ថែមបន្ទប់ ហើយ
 សំដែងនូវសេចក្តីក្រោធ សេចក្តីប្រទូស្ត និងសេចក្តីអាក់អន់ចិត្តឲ្យប្រាកដ
 ឡើង ។ សកុលុទាយិក្រាបបង្គំទូលថា និត្រន្តនាដបុត្រ ព្រះអង្គ ។

[១៣២] ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ឧទាយិ បុគ្គលណាមួយ
 រលឹកឃើញ បុព្វេនិវាសមានច្រើនប្រការគឺ រលឹកឃើញជាតិ ១ ជាតិ ២
 ។ បេ ។ រលឹកឃើញបុព្វេនិវាស មានច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការ
 ព្រមទាំងឧទ្ទេសដោយប្រការដូច្នោះ (បើ) បុគ្គលនោះសួរប្រស្នានឹង
 តថាគត ប្រារព្ធទីបំផុតខាងដើម តថាគតក៏សួរប្រស្នានឹងបុគ្គលនោះ
 ប្រារព្ធទីបំផុតខាងដើមដែរ បុគ្គលនោះប្រារព្ធទីបំផុតខាងដើម ធ្វើ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

បញ្ញាស្ស វេយ្យាករណោន ចិត្តំ អារាធម្យ តស្ស
 វាហំ បុព្វន្តំ អារត្ត បញ្ញាស្ស វេយ្យាករណោន ចិត្តំ
 អារាធម្យំ យោ^(១) ខោ ឧទាយិ ទិព្វេន ចក្កុនា
 វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាណុសកោន សត្តេ បស្សេយ្យ
 ចរមាណេ ឧបបជ្ជមាណេ ហីនេ បណ្ឌិតេ សុវណ្ណោ
 ទុព្វណ្ណោ សុភតេ ទុក្កតេ ។ មេ ។ យថាកម្មបកេ
 សត្តេ បដានេយ្យ សោ វា មំ អបរន្តំ អារត្ត បញ្ញា
 បុច្ឆេយ្យ តំ វាហំ អបរន្តំ អារត្ត បញ្ញា បុច្ឆេយ្យំ
 សោ វា មេ^(២) អបរន្តំ អារត្ត បញ្ញាស្ស វេយ្យាករណោន
 ចិត្តំ អារាធម្យ តស្ស វាហំ អបរន្តំ អារត្ត បញ្ញាស្ស
 វេយ្យាករណោន ចិត្តំ អារាធម្យំ អបិចុទាយិ តិដ្ឋតុ
 បុព្វន្តោ តិដ្ឋតុ អបរន្តោ ធម្មន្តេ ទេសេស្សាមិ ឥមស្មី
 សតិ ឥទំ ហោតិ ឥមស្សប្បាទា ឥទំ ឧប្បជ្ជតិ

១ ឱ. សោ ។ ២ ម. មំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ចិត្តតថាគតឲ្យរីករាយ ដោយការដោះប្រស្នាបាន តថាគតក៏ប្រារព្ធទីបំផុតខាងដើម ធ្វើចិត្តបុគ្គលនោះឲ្យរីករាយ ដោយការដោះប្រស្នាបានដែរ បុគ្គលណាមួយ មានទិព្វចក្ខុបរិសុទ្ធកន្លងចក្ខុរបស់មនុស្សសាមញ្ញ ឃើញសត្វទាំងឡាយដែលច្យុត ដែលកើត ថោកទាប ខ្ពង់ខ្ពស់ មានសម្បុរល្អ សម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ គតិអាក្រក់ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វដែលទៅតាមយថាកម្ម (បើ) បុគ្គលនោះ សួរប្រស្នានឹងតថាគតប្រារព្ធទីបំផុតខាងចុង តថាគតក៏សួរប្រស្នានឹងបុគ្គលនោះប្រារព្ធទីបំផុតខាងចុងដែរ បុគ្គលនោះប្រារព្ធទីបំផុតខាងចុង ធ្វើចិត្តតថាគតនោះឲ្យរីករាយ ដោយការដោះប្រស្នាបានដែរ ប៉ុន្តែល្ហើយចុះ ឧទាយិ ទីបំផុតខាងដើមលើកទុក ទីបំផុតខាងចុងក៏លើកទុកចុះ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ដល់អ្នក កាលបើទីបំផុតខាងដើមនេះមាន ទីបំផុតខាងចុងនេះក៏មាន ទីបំផុតខាងចុងនេះកើតឡើងបាន ព្រោះទីបំផុតខាងដើមនេះកើតឡើង

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស ចូឡសកុលុទាយិសុត្តេ បុញ្ញបរន្តកថា

ឥមស្មី អសតិ ឥទំ ន ហោតិ ឥមស្ស និរោធា
 ឥទំ និរុជ្ឈតីតិ ។ អហាញ្ញិ^(១) ភន្តេ យាវតកម្មិ មេ
 ឥមិធា អត្តកាវេន បច្ចុនុក្ខតំ តម្បិ ន បហោមិ ឥតិ
 សាការំ សឧទ្ទេសំ អនុស្សវិតុំ កុតោ បនាហំ អនេក-
 វិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សវិស្សាមិ សេយ្យដីទំ ឯកម្មិ
 ជាតី ទ្វេបិ ជាតិយោ តិស្សោបិ ជាតិយោ ។ មេ ។ ឥតិ
 សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្ស-
 វិស្សាមិ សេយ្យថាបិ ភក្កវា អហាញ្ញិ ភន្តេ ឯតវហិ
 បំសុបិសាចកម្មិ ន បស្សាមិ កុតោ បនាហំ ទិព្វេ-
 ន ចក្កុនា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាណុសកេន សត្តេ
 បស្សិស្សាមិ ចវមាណេ ឧបបដ្ឋមាណេ ហីនេ បណីតេ
 សុវណ្ណោ ទុព្វណ្ណោ សុកតេ ទុក្កតេ ។ មេ ។ យថាកម្ម-
 បកេ សត្តេ បដានិស្សាមិ សេយ្យថាបិ ភក្កវា យម្សន
 មំ ភន្តេ ភក្កវា ឯវមាហា អបិច្ចនាយិ តិដ្ឋតុ បុព្វន្តោ

១ ឱ. អហំ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ ចូឡសកុលុទាយិសូត្រ ពោលអំពីទីបំផុតខាងដើមនិងខាងចុង

កាលបើទីបំផុតខាងដើមនេះមិនមាន ទីបំផុតខាងចុងនេះក៏មិនមាន ទីបំផុត
 ខាងចុងនេះរលត់ទៅ ព្រោះទីបំផុតខាងដើមនេះរលត់ទៅ ។ សកុលុទាយិ
 ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនអាចរលឹកឃើញ
 បុព្វេនិវាសនោះ តាមកំណត់ដែលខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវឃើញច្បាស់ដោយអត្ត-
 ភាពនេះ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នោះបានទេ
 ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងរលឹកឃើញបុព្វេនិវាសច្រើនប្រការ គឺ រលឹកឃើញជាតិ ១
 ជាតិ ២ ជាតិ ៣ ។ បេ ។ នឹងរលឹកឃើញបុព្វេនិវាសមានច្រើនប្រការ
 ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នោះ ដូចជាព្រះ
 មានព្រះភាគដូចម្តេចបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ សូម្បីតែ
 បង្សុបិសាច (បិសាចដែលកើតក្នុងទីស្នោកត្រោក) ក៏ខ្ញុំព្រះអង្គមើលមិន
 ឃើញផង ចុះនឹងឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គរលឹកឃើញពួកសត្វដែលច្យុត ដែលកើត
 ថោកទាប ខ្ពង់ខ្ពស់ មានសម្បុរល្អ សម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ គតិអាក្រក់
 ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់នូវសត្វទាំងឡាយ ដែលទៅតាមយថាកម្ម ដោយ
 ទិព្វចក្ខុបរិសុទ្ធ កន្លងចក្ខុរបស់មនុស្សសាមីញ្ញ ដូចជាព្រះមានព្រះភាគ
 ដូចម្តេចបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលព្រះអង្គបានត្រាស់នឹងខ្ញុំ
 ព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ឧទាយិ ណ្ហើយចុះ ទីបំផុតខាងដើមលើកទុក

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តិជ្ជតុ អបរាជ្ជោ ធម្មន្តេ ទេសេស្សាមិ ឥមស្មី សតិ
 ឥទំ ហោតិ ឥមស្សប្បាទា ឥទំ ឧប្បជ្ជតិ ឥមស្មី
 អសតិ ឥទំ ន ហោតិ ឥមស្ស និរោទា ឥទំ
 ជិវុជ្ឈតីតិ តព្វា បន មេ ភិយ្យោសោ មត្តាយ ន
 បក្ខាយតិ អប្បេវ នាម^(១) ភន្តេ សកេ អាចរិយកេ
 ភកវតោ ចិត្តំ អារាជេយ្យំ បញ្ចស្ស វេយ្យាក-
 រណោនាតិ ។

[១៣៣] កិច្ចិ បន តេ ឧទាយិ សកេ អាច-
 រិយកេ ហោតីតិ ។ អម្ពាភំ ភន្តេ សកេ អាចរិយកេ
 ឯវំ ហោតិ អយំ បរមោ វណ្ណា អយំ បរមោ វណ្ណាតិ ។
 យម្បន តេ តំ^(២) ឧទាយិ សកេ អាចរិយកេ ឯវំ ហោតិ
 អយំ បរមោ វណ្ណា អយំ បរមោ វណ្ណាតិ កតមោ
 បន^(៣) សោ បរមោ វណ្ណាតិ ។ យស្មា ភន្តេ វណ្ណា

---

១ ឱ. ម. អប្បេវ នាមាហំ ។ ២ ឱ. ឯតំ ។ ៣ បនសទ្ធោ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ទីបំផុតខាងចុងក៏លើកទុកចុះ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ដល់អ្នក កាលបើ
 ទីបំផុតខាងដើមនេះមាន ទីបំផុតខាងចុងនេះក៏មាន ទីបំផុតខាងចុងនេះ
 កើតឡើងបាន ព្រោះទីបំផុតខាងដើមនេះកើតឡើង កាលបើទីបំផុតខាង
 ដើមនេះមិនមាន ទីបំផុតខាងចុងនេះក៏មិនមាន ទីបំផុតខាងចុងនេះ
 រលត់ទៅ ព្រោះទីបំផុតខាងដើមនេះរលត់ទៅ ដូច្នោះ ឥឡូវពាក្យនោះ
 មិនទាន់ប្រាកដដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដោយលើសលន់ពន់ប្រមាណនៅឡើយទេ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាកដជានឹងធ្វើព្រះហឫទ័យនៃព្រះមាន
 ព្រះភាគឲ្យរីករាយ ដោយសារការដោះប្រស្នា ក្នុងលទ្ធិអាចារ្យ ជា
 របស់ខ្លួនបាន ។

[១៣៣] ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ឧទាយិ ហេតុដូចម្តេច ដែល
 មានក្នុងលទ្ធិអាចារ្យ ជារបស់ខ្លួននៃអ្នក ។ សកុលុទាយិក្រាបបង្គំទូល
 ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងលទ្ធិអាចារ្យ
 ជារបស់ខ្លួនយ៉ាងនេះថា នេះជាពន្លឺដ៏ឧត្តម នេះជាពន្លឺដ៏ឧត្តម ។ ព្រះ
 អង្គត្រាស់ថា ការណ៍ដែលអ្នកត្រិះរិះក្នុងលទ្ធិអាចារ្យជារបស់ខ្លួនយ៉ាងនេះ
 ថា នេះជាពន្លឺដ៏ឧត្តម នេះជាពន្លឺដ៏ឧត្តម ចុះពន្លឺដ៏ឧត្តមនោះ តើដូចម្តេច ។
 សកុលុទាយិក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពន្លឺណាដែល

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស ចូឡសកុលុទាយិសុត្តេ ជនបទកល្យាណីកាមូបមា

អញ្ញោ វណ្ណា ឧត្តរិតរោ វា បណ្ឌិតតរោ វា នត្តិ សោ
បរមោ វណ្ណាតិ ។ កតមោ បន សោ ឧទាយិ វណ្ណា
យស្មា វណ្ណា អញ្ញោ វណ្ណា ឧត្តរិតរោ វា បណ្ឌិតតរោ
វា នត្តិតិ ។ យស្មា ភន្តេ វណ្ណា អញ្ញោ វណ្ណា
ឧត្តរិតរោ វា បណ្ឌិតតរោ វា នត្តិ សោ បរមោ
វណ្ណាតិ ។

[១៣៤] ធីយាបិ ខោ តេ ឯសា ឧទាយិ ជរយ្យ
យស្មា ភន្តេ វណ្ណា អញ្ញោ វណ្ណា ឧត្តរិតរោ វា
បណ្ឌិតតរោ វា នត្តិ សោ បរមោ វណ្ណាតិ វទេសិ
តព្វា វណ្ណា ន បញ្ញាបេសិ ។ សេយ្យថាបិ ឧទាយិ
បុរិសោ ឯវំ វទេយ្យ អហំ យា ឥមស្មី ជនបទេ ជន-
បទកល្យាណី តំ ឥច្ឆាមិ តំ កាមេតីតិ ។ តមេនំ
ឯវំ វទេយ្យំ អម្ពោ បុរិស យំ តុំ ជនបទកល្យាណី
ឥច្ឆសិ កាមេសិ ជាតាសិ តំ ជនបទកល្យាណី
ខត្តិយី វា ព្រាហ្មណី វា វេស្សី វា សុទ្ធិ វាតិ^(១) ។
ឥតិ បុដ្ឋោ នោតិ វទេយ្យ ។ តមេនំ ឯវំ វទេយ្យំ
អម្ពោ បុរិស យំ តុំ ជនបទកល្យាណី ឥច្ឆសិ

១ ឱ. ម. ខត្តិយី វា ព្រាហ្មណី វា វេស្សី វា សុទ្ធិ វាតិ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ ចូឡសកុលុទាយិសូត្រ សេចក្តីប្រៀបដូចបុរសអ្នកប្រាថ្នានាងជនបទកល្យាណី
 រកពន្លឺដទៃប្រសើរជាង ឧត្តមជាងគ្មាន ពន្លឺនោះជាពន្លឺដ៏ឧត្តម ។ ព្រះ
 អង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ឧទាយិ ពន្លឺដែលរកពន្លឺដទៃប្រសើរជាង ឧត្តមជាង
 គ្មាននោះ តើដូចម្តេច ។ សកុលុទាយិក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពន្លឺណាដែលរកពន្លឺដទៃប្រសើរជាង ឧត្តមជាងគ្មាន ពន្លឺនោះ
 ទើបជាពន្លឺដ៏ឧត្តម ។

[១៣២] ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ឧទាយិ វាចារបស់អ្នកនុ៎ះផ្សាយ
 ទៅវែងពេកណាស់ ព្រោះអ្នកពោលថា ពន្លឺដែលរកពន្លឺដទៃប្រសើរ
 ជាង ឧត្តមជាងគ្មាន ពន្លឺនោះទើបជាពន្លឺដ៏ឧត្តម ដូច្នោះផង ទាំងមិន
 កំណត់នូវពន្លឺនោះផង ។ ម្ចាស់ឧទាយិ ដូចបុរសនិយាយយ៉ាងនេះថា
 ខ្ញុំប្រាថ្នាចង់បាននាងជនបទកល្យាណី ក្នុងជនបទនេះ ។ ពួកអ្នកផង
 សួរបុរសនោះយ៉ាងនេះថា នៃបុរសដ៏ចម្រើន អ្នកប្រាថ្នាចង់បាននាងជន-
 បទកល្យាណីណា អ្នកស្គាល់នាងជនបទកល្យាណីនោះ ថាជាកូនត្រី
 ឬព្រាហ្មណី ជាវេស្សីឬសុទ្ធិដែរឬ ។ បុរសនោះ ដែលអ្នកផងសួរ
 ដូច្នោះ ក៏ឆ្លើយតបវិញថា ខ្ញុំមិនស្គាល់ទេ ។ អ្នកផងសួរបុរសនោះ
 ទៀតថា នៃបុរសដ៏ចម្រើន អ្នកប្រាថ្នាចង់បាននាងជនបទកល្យាណីណា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កាមេសិ ជាតាសិ តំ ជនបទកល្យាណី ឯវំវណ្ណា^(១)
 ឯវំកោត្តា ឥតិ វាតិ ។ បេ ។ ធីយា វា វស្សា វា មជ្ឈិមា វា
 កាឡិ វា សាមា វា មជ្ឈិវច្ឆរី វាតិ អមុកស្មី
 ធាម^(២) កាមេ វា និកមេ វា នករេ វាតិ ។ ឥតិ
 បុដ្ឋា ឆោតិ វេយ្យ ។ តមេនំ ឯវំ វេយ្យំ អម្ពោ
 បុរិស យំ តំ ន ជាតាសិ ន បស្សសិ តំ តំ
 ឥច្ឆសិ កាមេសីតិ ។ ឥតិ បុដ្ឋា អាមាតិ វេយ្យ ។
 តំ កី មញ្ញសិ ឧទាយិ ននុ ឯវំ សន្តេ តស្ស
 បុរិសស្ស អប្បាជិហិរិកតំ កាសិតំ សម្បជ្ជតីតិ ។
 អន្ធា ខោ កន្តេ ឯវំ សន្តេ តស្ស បុរិសស្ស
 អប្បាជិហិរិកតំ កាសិតំ សម្បជ្ជតីតិ ។ ឯវំមេវ ខោ
 តំ ឧទាយិ យស្មា កន្តេ វណ្ណា អញ្ញោ វណ្ណា
 ឧត្តរិតោ វា បណ្ឌិតតោ វា នត្ថិ សោ បរមោ
 វណ្ណាតិ វេសិ តញ្ច វណ្ណំ ន បញ្ញាបេសីតិ ។

---

១ ឱ. ឯវំនាមា ។ ២ ឱ. ម. នាមាតិ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

អ្នកស្គាល់នាងជនបទកល្យាណីនោះថា មានជាតិយ៉ាងនេះ មានគោត្រ
 យ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ខ្ពស់ឬទាប ឬកណ្តាល សម្បុរខ្មៅ ឬខ្មៅស្រអែម
 ឬសម្បុរសណ្តែកបាយ នៅក្នុងស្រុក និគម និងនគរឯណោះដែរឬទេ ។
 បុរសនោះដែលគេសួរដូច្នោះ ក៏ឆ្លើយតបថា ខ្ញុំមិនស្គាល់ទេ ។ ជន
 ទាំងឡាយនិយាយនឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា នៃបុរសដ៏ចម្រើន អ្នកមិន
 ដែលស្គាល់ មិនដែលឃើញនាងជនបទកល្យាណីណាសោះ ហើយ
 ស្រាប់តែប្រាថ្នាចង់បាននាងនោះឬ ។ បុរសនោះដែលអ្នកផងសួរដូច្នោះ
 ក៏ឆ្លើយតបថា បាទ ។ ម្នាលឧទាយិ អ្នកចូលចិត្តសេចក្តីនោះ
 ដូចម្តេច កាលបើយ៉ាងនេះ ពាក្យរបស់បុរសនោះ ក្រែងយកជាការមិន
 បានទេដឹង ។ សកុលុទាយិក្រាបបង្គំទូលថា ពិតមែនហើយព្រះអង្គ
 កាលបើយ៉ាងនេះ ពាក្យរបស់បុរសនោះយកជាការពុំបានទេ ។ ព្រះអង្គ
 ត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ អ្នកនិយាយថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពន្លឺ
 ណាដែលរកពន្លឺដទៃប្រសើរជាង ឧត្តមជាងគ្មាន ពន្លឺនោះទើបជាពន្លឺ
 ដ៏ឧត្តម ដូច្នោះផង ទាំងមិនកំណត់នូវពន្លឺនោះផង ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស ចូឡសកុលុទាយិសុត្ត កិមិខដ្ឋោបនកោបមា

សេយ្យថាបិ ភន្តេ មណិ វេឡុរិយោ សុកោ ជោតិមា
 អដ្ឋសោ សុបរិកម្មកតោ បណ្ណាកម្មលេ ជិត្តិត្តោ
 ភាសតេវ តបតេវ វិរោចតេវ^(១) វរុវណ្ណោ អត្តា
 ហោតិ អរោកោ បរម្មរណាតិ ។

[១៣៥] តំ កី មញ្ញសិ ឧទាយិ យោ វា មណិ
 វេឡុរិយោ សុកោ ជោតិមា អដ្ឋសោ សុបរិកម្មកតោ
 បណ្ណាកម្មលេ ជិត្តិត្តោ ភាសតេវ តបតេវ វិរោចតេវ
 យោ វា រត្តន្ទការតិមិសាយ កិមិខដ្ឋោបនកោ
 ឥមេសំ ឧភិជ្ជំ វណ្ណានំ កតមោ វណ្ណោ អភិក្កន្តតោ
 ច បណ្ឌិតតោ ចាតិ ។ យាយំ ភន្តេ រត្តន្ទការតិ-
 មិសាយ កិមិខដ្ឋោបនកោ អយំ ឥមេសំ ឧភិជ្ជំ
 វណ្ណានំ អភិក្កន្តតោ ច បណ្ឌិតតោ ចាតិ ។

[១៣៦] តំ កី មញ្ញសិ ឧទាយិ យោ
 វា រត្តន្ទការតិមិសាយ កិមិខដ្ឋោបនកោ យោ
 វា រត្តន្ទការតិមិសាយ តេលប្បដិចោ ឥមេសំ
 ឧភិជ្ជំ វណ្ណានំ កតមោ វណ្ណោ អភិក្កន្តតោ ច

---

១ ឱ. ភាសតិ ច តបតិ ច វិរោចតិ ច ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ ចូឡសកុលុទាយិសូត្រ សេចក្តីប្រៀបដូចពន្លឺអំពិលអំពែកជាកិមិជាតិ

សកុលុទាយិក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កែវមណីនិងកែវ
តៃទូរ្យ មានពន្លឺល្អ មានជ្រុង ៨ ដែលជាងច្នៃល្អហើយ ដាក់លើ
សំពត់កម្ពុលមានពណ៌លឿង រមែងភ្លឺច្រាលរន្ទាល យ៉ាងណា អត្តា
បន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ ក៏មានពន្លឺ ឥតមានរោគ យ៉ាងនោះដែរ ។

[១៣៥] ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ឧទាយិ អ្នកចូលចិត្តសេចក្តី
នោះដូចម្តេច កែវមណីនិងកែវតៃទូរ្យ ដែលមានពន្លឺល្អ មានជ្រុង ៨ ដែល
ជាងច្នៃល្អហើយ ដាក់លើសំពត់កម្ពុលមានពណ៌លឿង រមែងភ្លឺច្រាល
រន្ទាល និងអំពិលអំពែកដែលជាកិមិជាតិ ក្នុងវេលាយប់ដំឡើងអំពូ បណ្តា
ពន្លឺទាំងពីរនេះ តើពន្លឺណា ភ្លឺជាង ប្រសើរជាង ។ សកុលុទាយិក្រាប
បង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងវេលាយប់ដំឡើងអំពូ បណ្តាពន្លឺ
ទាំងពីរនេះ ពន្លឺអំពិលអំពែកដែលជាកិមិជាតិ ភ្លឺជាង ប្រសើរជាង ។

[១៣៦] ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ឧទាយិ អ្នកចូលចិត្តសេចក្តី
នោះដូចម្តេច អំពិលអំពែកដែលជាកិមិជាតិ ក្នុងវេលាយប់ដំឡើងអំពូ និង
ប្រទីបប្រេងក្នុងវេលាយប់ដំឡើងអំពូ បណ្តាពន្លឺទាំងពីរនេះ ពន្លឺណា ភ្លឺជាង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

បណ្ឌិតតោ ចាតិ ។ យាយំ ភន្តេ វត្តន្តការ-
 តិមិសាយ តេលប្បដិទោ អយំ ឥមេសំ
 ឧភិជ្ជំ វណ្ណានំ អភិក្កន្តតោ ច បណ្ឌិតតោ
 ចាតិ ។

[១៣៧] តំ កី មញ្ញសិ ឧទាយិ យោ
 វា វត្តន្តការតិមិសាយ តេលប្បដិទោ យោ វា
 វត្តន្តការតិមិសាយ មហាអត្តិក្ខន្ធា ឥមេសំ ឧភិជ្ជំ
 វណ្ណានំ កតមោ វណ្ណា អភិក្កន្តតោ ច បណ្ឌិត-
 តោ ចាតិ ។ យាយំ ភន្តេ វត្តន្តការតិមិសាយ មហា-
 អត្តិក្ខន្ធា អយំ ឥមេសំ ឧភិជ្ជំ វណ្ណានំ អភិក្កន្តតោ
 ច បណ្ឌិតតោ ចាតិ ។

[១៣៨] តំ កី មញ្ញសិ ឧទាយិ យោ វា វត្តន្ត-
 ការតិមិសាយ អត្តិក្ខន្ធា យា វា វត្តិយា បច្ចុស-
 សមយំ វិទ្ធូ វិតតវលាហាកេ ទេវេ ឱសទិការកា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ប្រសើរជាង ។ សកុលុទាយិ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន ក្នុងវេលាយប់ងងឹតអំពូ បណ្តាពន្លឺទាំងពីរនេះ ប្រទីបប្រេងភ្លឺ
ជាង ប្រសើរជាង ។

[១៣៧] ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ឧទាយិ អ្នកចូលចិត្តសេចក្តី
នោះដូចម្តេច ប្រទីបប្រេងក្នុងវេលាយប់ងងឹតអំពូ និងគំនរភ្លើងធំក្នុង
វេលាយប់ងងឹតអំពូ បណ្តាពន្លឺទាំងពីរនេះ ពន្លឺណាភ្លឺជាង ប្រសើរជាង ។
សកុលុទាយិ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងវេលាយប់
ងងឹតអំពូ បណ្តាពន្លឺទាំងពីរនេះ ពន្លឺគំនរភ្លើងធំ ភ្លឺជាង ប្រសើរជាង ។

[១៣៨] ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ឧទាយិ អ្នកចូលចិត្តសេចក្តី
នោះដូចម្តេច គំនរភ្លើងក្នុងវេលាយប់ងងឹតអំពូ និងជ្រាយព្រឹកក្នុងកាល
ដែលមេឃស្វាងភ្លៀង ខ្ពស់ស្រឡះអំពីពពក ទៀបបច្ចូសសម័យនៃរាត្រី

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស ចូឡសកុលុទាយិសុត្តេ បណ្ណសេចន្ធវណ្ណាបមា

ឥមេសំ ឧភិជ្ជំ វណ្ណានំ កតមោ វណ្ណា អភិក្កន្តតោ
ច បណ្ឌិតតោ ចាតិ ។ យាយំ ភន្តេ វត្តិយា បច្ចុស-
សមយំ វិទ្ធោ វិតតវលាហាកេ ទេវេ ឱសទិការកា
អយំ ឥមេសំ ឧភិជ្ជំ វណ្ណានំ អភិក្កន្តតោ ច
បណ្ឌិតតោ ចាតិ ។

[១៣៩] តំ កី មញ្ញសិ ឧទាយិ យា វា
វត្តិយា បច្ចុសសមយំ វិទ្ធោ វិតតវលាហាកេ ទេវេ
ឱសទិការកា យោ វា តទហុចោសថេ បណ្ណសេ
វិទ្ធោ វិតតវលាហាកេ ទេវេ អភិទោ^(១) អឡ្ហត្តសមយំ
ចន្ទោ ឥមេសំ ឧភិជ្ជំ វណ្ណានំ កតមោ វណ្ណា
អភិក្កន្តតោ ច បណ្ឌិតតោ ចាតិ ។ យាយំ ភន្តេ
តទហុចោសថេ បណ្ណសេ វិទ្ធោ វិតតវលាហាកេ
ទេវេ អភិទោ អឡ្ហត្តសមយំ ចន្ទោ អយំ ឥមេសំ
ឧភិជ្ជំ វណ្ណានំ អភិក្កន្តតោ ច បណ្ឌិតតោ ចាតិ ។

១ ម. ចតុបទេសុ អភិទោសន្តិ ទិស្សតិ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ ចូឡសកុលុទាយិសូត្រ សេចក្តីប្រៀបដូចពន្លឺព្រះចន្រ្ទក្នុងថ្ងៃ ១៥ កើត

បណ្តាពន្លឺទាំងពីរនេះ ពន្លឺណា ភ្លឺជាង ប្រសើរជាង ។ សកុលុទាយិ
ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បណ្តាពន្លឺទាំងពីរនេះ ពន្លឺ
ផ្កាយព្រឹកក្នុងកាលដែលមេឃស្វាងភ្លៀង ខ្ពស់ស្រឡះអំពីពពក ទៀប
បច្ចុសសម័យនៃរាត្រីនេះ ភ្លឺជាង ប្រសើរជាង ។

[១៣៧] ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ឧទាយិ អ្នកចូលចិត្តសេចក្តីនោះ
ដូចម្តេច ផ្កាយព្រឹកក្នុងកាលដែលមេឃស្វាងភ្លៀង ខ្ពស់ស្រឡះអំពី
ពពក ទៀបបច្ចុសសម័យនៃរាត្រី និងព្រះចន្រ្ទក្នុងវេលាពាក់កណ្តាល
អធ្រាត្រមិនទាន់ជ្រុះ ក្នុងកាលដែលមេឃស្វាងភ្លៀង ខ្ពស់ស្រឡះអំពី
ពពក នាថ្ងៃឧបោសថ ១៥ កើត បណ្តាពន្លឺទាំងពីរនេះ ពន្លឺណាភ្លឺជាង
ប្រសើរជាង ។ សកុលុទាយិ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
បណ្តាពន្លឺទាំងពីរនេះ ពន្លឺព្រះចន្រ្ទ ក្នុងវេលាពាក់កណ្តាលអធ្រាត្រ
មិនទាន់ជ្រុះ ក្នុងកាលដែលមេឃស្វាងភ្លៀង ខ្ពស់ស្រឡះអំពីពពក
នាថ្ងៃឧបោសថ ១៥ កើត នេះភ្លឺជាង ប្រសើរជាង ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១៤០] តំ កី មញ្ញុសិ ឧទាយិ យោ វា តទហុ-
 ចោសថេ បណ្ណុរសេ វិទ្ធោ វិតតវលាហាកេ ទេវេ អភិទោ
 អឡ្ហវត្តសមយំ ចន្ទោ យោ វា វស្សានំ បច្ឆិមេ មាសេ
 សវទសមយេ វិទ្ធោ វិតតវលាហាកេ ទេវេ អភិទោ
 មជ្ឈន្តិកសមយំ សុរិយោ ឥមេសំ ឧភិទ្នំ វណ្ណានំ
 កតមោ វណ្ណា អភិក្កន្តតោ ច បណ្ឌិតតោ ចាតិ ។
 យាយំ ភន្តេ វស្សានំ បច្ឆិមេ មាសេ សវទសមយេ
 វិទ្ធោ វិតតវលាហាកេ ទេវេ អភិទោ មជ្ឈន្តិកសមយំ
 សុរិយោ អយំ ឥមេសំ ឧភិទ្នំ វណ្ណានំ អភិក្កន្តតោ
 ច បណ្ឌិតតោ ចាតិ ។ តតោ ខេ^(១) តេ ឧទាយិ
 ពហូ ហិ ពហុតោ ទេវា យេ ឥមេសំ ចន្ទិមសុរិយានំ
 អាកា នានុកោន្តិ ត្យាហំ បដាជមិ អថ ច បដាហំ
 ន វនាមិ យស្មា វណ្ណា អញ្ញោ វណ្ណា ឧត្តវិតោ វា
 បណ្ឌិតតោ វា នត្តិតិ អថ ច បន តំ ឧទាយិ
 យាយំ វណ្ណា កិមិទា ខន្ទោបនកេន និហីនតោ
 ច កិលិដ្ឋតោ ច^(២) សោ បរមោ វណ្ណាតិ វទេសិ

---

១ ឱ. ម. អតោ ខោតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ហីនតោ ច បតីកិដ្ឋតោ ច ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១៤០] ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ឧទាយិ អ្នកចូលចិត្តសេចក្តីនោះ
ដូចម្តេច ព្រះចន្ទ្រក្នុងវេលាពាក់កណ្តាលអធ្រាត្រ មិនទាន់ជ្រេ ក្នុង
កាលដែលមេឃស្វាងភ្លៀង ខ្ពស់ស្រឡះអំពីពពក នាថ្ងៃឧបោសថ ១៥
កើត និងព្រះអាទិត្យក្នុងវេលាថ្ងៃត្រង់ មិនទាន់ជ្រេ ក្នុងកាលដែល
មេឃស្វាងភ្លៀង ខ្ពស់ស្រឡះអំពីពពកក្នុងសរទសម័យ នាខែខាងចុង
នៃវស្សានរដូវ បណ្តាពន្លឺទាំងពីរនេះ ពន្លឺណា ភ្លឺជាង ប្រសើរជាង ។
សកុលុទាយិ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បណ្តាពន្លឺទាំង
ពីរនេះ ពន្លឺព្រះអាទិត្យក្នុងវេលាថ្ងៃត្រង់ មិនទាន់ជ្រេ ក្នុងកាលដែល
មេឃស្វាងភ្លៀង ខ្ពស់ស្រឡះអំពីពពកក្នុងសរទសម័យ នាខែខាង
ចុងនៃវស្សានរដូវ ពន្លឺនេះ ភ្លឺជាង ប្រសើរជាង ។ ម្ចាស់ឧទាយិ ពួក
ទេវតា ដែលមិនបាច់ប្រើពន្លឺព្រះចន្ទ្រនិងព្រះអាទិត្យនេះ មានច្រើនក្រៃ
លែងច្រើន តថាគតក៏ស្គាល់ច្បាស់នូវទេវតាទាំងនោះដែរ តែតថាគតមិន
ពោលថា ពន្លឺណាឥតមានពន្លឺដទៃ ប្រសើរជាង ឧត្តមជាង ដូច្នោះទេ
ម្ចាស់ឧទាយិ ចំណែកខាងអ្នកឯង ពោលថា ពន្លឺណាដែលថោកទាប
ជាង អន់ជាង ពន្លឺអំពិលអំពែក ជាកិមិជាតិ ពន្លឺនោះជាពន្លឺប្រសើរ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស ចូឡសកុលុទាយិសុត្តេ ឯកន្តសុខប្បញ្ញា

តព្វ វណ្ណំ ន បញ្ញាបេសីតិ ។ អច្ឆិទំ^(១) ភកវា កថំ
អច្ឆិទំ សុកត^(២) កថន្តិ ។ កី បន តំ ឧទាយិ
ឯវំ វទេសិ អច្ឆិទំ ភកវា កថំ អច្ឆិទំ សុកត
កថន្តិ ។ អម្ពាតំ ភន្តេ សកេ អាចរិយកេ ឯវំ
ហោតិ អយំ បរមោ វណ្ណា អយំ បរមោ វណ្ណាតិ ។
តេ មយំ ភន្តេ ភកវតា សកេ អាចរិយកេ សមនុ-
យុត្តិយមាណា សមនុក្កាហិយមាណា សមនុកាសិយ-
មាណា វិត្តា តុច្ឆា អបរទ្ធាតិ ។

[១៤១] កី បនុទាយិ អត្ថិ ឯកន្តសុខោ
លោកោ អត្ថិ អាការវតី បដិបទា ឯកន្តសុខស្ស
លោកស្ស សច្ឆិកិរិយាយាតិ ។ អម្ពាតំ ភន្តេ សកេ
អាចរិយកេ ឯវំ ហោតិ អត្ថិ ឯកន្តសុខោ លោកោ

---

១ អច្ឆិរតិបិ អច្ឆិរន្តិបិ បារហោ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. សុគតោ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ ចូឡសកុលុទាយិសូត្រ សូរអំពីសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ

ដូច្នោះផង ទាំងមិនបានកំណត់ពន្លឺនោះផង ។ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ
 សូមទ្រង់ស្វែងពាក្យនេះទុកចុះ បពិត្រព្រះសុគត សូមទ្រង់ស្វែងពាក្យនេះ
 ទុកចុះ ។ ម្នាលឧទាយិ ម្តេចក៏អ្នកឯងនិយាយថា បពិត្រព្រះមាន
 ព្រះភាគ សូមទ្រង់ស្វែងពាក្យនេះទុកចុះ បពិត្រព្រះសុគត សូមទ្រង់
 ស្វែងពាក្យនេះទុកចុះដូច្នោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 មានសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងលទ្ធិអាចារ្យជារបស់ខ្លួនយ៉ាងនេះថា នេះជា
 ពន្លឺដ៏ប្រសើរ នេះជាពន្លឺដ៏ប្រសើរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គនោះ កាលបើព្រះមានព្រះភាគសាកសួរ ចោទប្រកាន់ ដេញ
 ដោល ក្នុងលទ្ធិអាចារ្យជារបស់ខ្លួន (យ៉ាងនេះ) ក៏ជាបុគ្គលសោះសូន្យ
 ទទេ ឥតបានការសោះ ។

[១៤១] ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ លោកមានសេចក្តីសុខ
 ដោយចំណែកមួយ ចុះបដិបទាប្រកបដោយហេតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 នូវលោកដែលមានសេចក្តីសុខ ដោយចំណែកមួយ មានដែរឬទេ ។
 សកុលុទាយិ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា លោកមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែក

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អត្ថិ អាការវតី បដិបទា ឯកន្តសុខស្ស
 លោកស្ស សច្ចិកិរិយាយាតិ ។ កតមា បទ
 សា ឧទាយិ អាការវតី បដិបទា ឯកន្តសុខស្ស
 លោកស្ស សច្ចិកិរិយាយាតិ ។ ឥទ ភន្តេ
 ឯកច្ចោ ចាណាតិចាតំ បហាយ ចាណាតិចាតា
 បដិវិរតោ ហោតិ អទិន្នាទានំ បហាយ អទិន្នាទានា
 បដិវិរតោ ហោតិ កាមេសុមិច្ឆាចារំ បហាយ
 កាមេសុមិច្ឆាចារា បដិវិរតោ ហោតិ មុសាវាទំ
 បហាយ មុសាវាទា បដិវិរតោ ហោតិ អញ្ញតរំ វា
 បទ តចោគុណំ សមាទាយ វត្តតិ អយំ ខោ សា
 ភន្តេ អាការវតី បដិបទា ឯកន្តសុខស្ស លោកស្ស
 សច្ចិកិរិយាយាតិ ។

[១៤២] តំ កី មញ្ញសិ ឧទាយិ យស្មី សមយេ
 ចាណាតិចាតំ បហាយ ចាណាតិចាតា បដិវិរតោ ហោតិ
 ឯកន្តសុខី វា តស្មី សមយេ អត្តា ហោតិ សុខទុក្ខិ
 វាតិ ។ សុខទុក្ខិ ភន្តេតិ^(១) ។ តំ កី មញ្ញសិ ឧទាយិ

---

១ ឱ. ម. ឥតិសទ្ធោ នត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មួយក៏មាន បដិបទាប្រកបដោយហេតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក
 ដែលមានតែសេចក្តីសុខ ដោយចំណែកមួយក៏មាន ។ ម្នាលឧទាយិ
 ចុះបដិបទា ប្រកបដោយហេតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក ដែល
 មានសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 បុគ្គលពួកមួយ ក្នុងលោកនេះ លះបង់បាណាតិបាត រៀរស្រឡះចាក
 បាណាតិបាត លះបង់អទិន្នាទាន រៀរស្រឡះចាកអទិន្នាទាន លះបង់
 កាមេសុមិច្ឆាចារ រៀរស្រឡះចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ លះបង់មុសាវាទ
 រៀរស្រឡះចាកមុសាវាទ ម្យ៉ាងទៀត បានប្រព្រឹត្តសមាទាននូវតប-
 គុណណាមួយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះហៅថា បដិបទាប្រកប
 ដោយហេតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក ដែលមានសេចក្តីសុខ
 ដោយចំណែកមួយ ។

[១៤២] ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ អ្នកចូលចិត្តសេចក្តី
 នោះដូចម្តេច (បើ) បុគ្គលលះបង់បាណាតិបាត រៀរស្រឡះចាកបាណា-
 តិបាត ក្នុងសម័យណា សម័យនោះ តើអត្តាមានតែសេចក្តីសុខដោយ
 ចំណែកមួយ ឬមានទាំងសុខទាំងទុក្ខ ។ សកុលុទាយិ ក្រាបបង្គំទូល
 ថា មានទាំងសុខទាំងទុក្ខព្រះអង្គ ។ ម្នាលឧទាយិ អ្នកចូលចិត្តសេចក្តី

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស ចូឡសកុលុទាយិសុត្តេ សុខទុក្ខប្បញ្ញា

យស្មី សមយេ អទិន្នាទានំ បហាយ អទិន្នាទានា
 បដិវរតោ ហោតិ ឯកន្តសុខី វា តស្មី សមយេ អត្តា
 ហោតិ សុខទុក្ខំ វាតិ ។ សុខទុក្ខំ ភន្តតិ ។ តំ កី
 មញ្ញសិ ឧទាយិ យស្មី សមយេ កាមេសុមិច្ឆាចារំ
 បហាយ កាមេសុមិច្ឆាចារា បដិវរតោ ហោតិ ឯកន្ត-
 សុខី វា តស្មី សមយេ អត្តា ហោតិ សុខទុក្ខំ វាតិ ។
 សុខទុក្ខំ ភន្តតិ ។ តំ កី មញ្ញសិ ឧទាយិ យស្មី
 សមយេ មុសាវាទំ បហាយ មុសាវាទា បដិវរតោ ហោតិ
 ឯកន្តសុខី វា តស្មី សមយេ អត្តា ហោតិ សុខទុក្ខំ
 វាតិ ។ សុខទុក្ខំ ភន្តតិ ។ តំ កី មញ្ញសិ ឧទាយិ
 យស្មី សមយេ អញ្ញតរំ តចោតុណំ សមាទាយ វត្តតិ
 ឯកន្តសុខី វា តស្មី សមយេ អត្តា ហោតិ សុខទុក្ខំ
 វាតិ ។ សុខទុក្ខំ ភន្តតិ ។ តំ កី មញ្ញសិ ឧទាយិ
 អបិ នុ ខោ វោកិណ្ណសុខទុក្ខំ បដិបទំ អាភម្ម
 ឯកន្តសុខសុស លោកស្ស សច្ចិកិរិយា ហោតីតិ^(១) ។

១ ម. សច្ចិកិរិយាយាតិ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ ចូឡសកុលុទាយិសូត្រ សួរអំពីសេចក្តីសុខនិងទុក្ខ

នោះដូចម្តេច (បើ) បុគ្គលលះបង់អទិន្នាទាន រៀរស្រឡះចាកអទិន្នាទាន ក្នុងសម័យណា សម័យនោះ តើអត្តាមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ ឬមានទាំងសុខទាំងទុក្ខ ។ មានទាំងសុខទាំងទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលឧទាយិ អ្នកចូលចិត្តសេចក្តីនោះដូចម្តេច (បើ) បុគ្គលលះបង់កាមេសុមិច្ឆាចារ រៀរស្រឡះចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ ក្នុងសម័យណា សម័យនោះ តើអត្តាមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ ឬមានទាំងសុខទាំងទុក្ខ ។ មានទាំងសុខទាំងទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលឧទាយិ អ្នកចូលចិត្តសេចក្តីនោះដូចម្តេច (បើ) បុគ្គលលះបង់មុសាវាទ រៀរស្រឡះចាកមុសាវាទ ក្នុងសម័យណា សម័យនោះ តើអត្តាមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ ឬមានទាំងសុខទាំងទុក្ខ ។ មានទាំងសុខទាំងទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលឧទាយិ អ្នកចូលចិត្តសេចក្តីនោះដូចម្តេច (បើ) បុគ្គលសមាទានប្រព្រឹត្តតបគុណណាមួយ ក្នុងសម័យណា សម័យនោះ តើអត្តាមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ ឬមានទាំងសុខទាំងទុក្ខ ។ មានទាំងសុខទាំងទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលឧទាយិ អ្នកចូលចិត្តសេចក្តីនោះ ដូចម្តេចការធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោកដែលមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ ព្រោះអាស្រ័យបដិបទា ដែលមានសុខនិងទុក្ខលាយឡំគ្នាបានដែរឬ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អច្ឆិទំ ភក្កវា កេចំ អច្ឆិទំ សុតត កេចន្តិ ។ កី
បន ត្វំ ឧទាយិ ឃំ វេសិ អច្ឆិទំ ភក្កវា
កេចំ អច្ឆិទំ សុតត កេចន្តិ ។ អម្ពាតំ ភន្តេ
សកេ អាចរិយកេ ឃំ ហោតិ អត្ថិ ឯកន្តសុខោ
លោកោ អត្ថិ អាការវតី បដិបទា ឯកន្តសុខស្ស
លោកស្ស សច្ចិកិរិយាយាតិ ។ តេ មយំ ភន្តេ
ភក្កវតា សកេ អាចរិយកេ សមនុយុញ្ជិយមាណ
សមនុត្តាហិយមាណ សមនុភាសិយមាណ វិត្តា តុច្ឆា
អបរទ្ធាបិ កី បន ភន្តេ អត្ថិ ឯកន្តសុខោ
លោកោ អត្ថិ អាការវតី បដិបទា ឯកន្តសុខស្ស
លោកស្ស សច្ចិកិរិយាយាតិ ។ អត្ថិ ខោ ឧទាយិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ សូមទ្រង់លើកពាក្យនេះទុក បពិត្រព្រះសុគត
 សូមទ្រង់លើកពាក្យនេះទុក ។ ម្នាលឧទាយិ ម្តេចក៏អ្នកនិយាយថា
 បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ សូមទ្រង់លើកពាក្យនេះទុកចុះ បពិត្រព្រះ
 សុគត សូមទ្រង់លើកពាក្យនេះទុកចុះដូច្នោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងលទ្ធិអាចារ្យជារបស់ខ្លួនយ៉ាងនេះថា
 លោកដែលមានសេចក្តីសុខ ដោយចំណែកមួយក៏មាន បដិបទាដែល
 ប្រកបដោយហេតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក ដែលមានតែសេចក្តី
 សុខដោយចំណែកមួយក៏មាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 នោះ កាលបើព្រះមានព្រះភាគសាកសួរដេញដោលក្នុងលទ្ធិអាចារ្យ
 ជារបស់ខ្លួន (យ៉ាងនេះ) ក៏ជាបុគ្គលសោះសូន្យទទេ មិនបានការសោះ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះលោកដែលមានតែសេចក្តីសុខ ដោយចំណែក
 មួយ បដិបទាដែលប្រកបដោយហេតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក
 ដែលមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយមានដែរឬ ។ ម្នាលឧទាយិ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស ចូឡសកុលុទាយិសុត្តេ ឯកន្តសុខប្បញ្ញា

ឯកន្តសុខោ លោកោ អត្ថិ អាការវតី បដិបទា

ឯកន្តសុខស្ស លោកស្ស សច្ចិកិរិយាយាតិ ។

កតមា បទ សា ភន្តេ អាការវតី បដិបទា ឯកន្ត-

សុខស្ស លោកស្ស សច្ចិកិរិយាយាតិ ។

[១៤៣] ឥទុទាយិ ភិក្ខុ វិច្ឆេវ កាមេហិ ។ មេ ។

បបមំ ណានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ វិតក្កវិចារានំ រូប-

សមា ។ មេ ។ ទុតិយំ ណានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ

បីតិយា ច វិរាតា ។ មេ ។ តតិយំ ណានំ ឧបសម្បជ្ជ

វិហារតិ អយំ ខោ សា ឧទាយិ អាការវតី បដិបទា

ឯកន្តសុខស្ស លោកស្ស សច្ចិកិរិយាយាតិ ។

កិណ្ឌុ ខោ^(១) សា ភន្តេ អាការវតី បដិបទា ឯកន្ត-

សុខស្ស លោកស្ស សច្ចិកិរិយាយ សច្ចិកតោ ហិស្ស

ភន្តេ ឯត្តាវតា ឯកន្តសុខោ លោកោ ហោតីតិ ។

ន ខុស្ស ឧទាយិ ឯត្តាវតា ឯកន្តសុខោ លោកោ

១ ឱ. ន ខោ ។

បរិព្វាជកវគ្គ ចូឡសកុលុទាយិសូត្រ សំនួរអំពីលោកមានសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ

លោកដែលមានតែសេចក្តីសុខ ដោយចំណែកមួយក៏មាន បដិបទា
ប្រកបដោយហេតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក ដែលមានសេចក្តី
សុខដោយចំណែកមួយក៏មាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះបដិបទា
ប្រកបដោយហេតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក ដែលមានតែ
សេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ តើដូចម្តេច ។

[១២៣] ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ឧទាយិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ
ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ ចូលបឋមជ្ឈាន ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈ
និងវិចារៈ ។ បេ ។ ចូលទុតិយជ្ឈាន ក៏សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថ
ទាំង ២ ព្រោះប្រាសចាកបីតិ ។ បេ ។ ចូលតតិយជ្ឈាន សម្រាន្ត
នៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ២ ម្ចាស់ឧទាយិ នេះឯងហៅថា បដិបទា
ប្រកបដោយហេតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក ដែលមានសេចក្តី
សុខ ដោយចំណែកមួយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បដិបទាបុរកប
ដោយហេតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក ដែលមានតែសេចក្តីសុខ
ដោយចំណែកមួយ តើដូចម្តេច បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះលោកមាន
តែសេចក្តីសុខ ដោយចំណែកមួយ ដែលបុគ្គលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ តើ
មានតែប៉ុណ្ណោះទេឬ ។ ម្ចាស់ឧទាយិ លោកមានតែសេចក្តីសុខដោយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សច្ចិកតោ ហោតិ អាការវតី ត្វេវ សា បដិបទា
ឯកន្តសុខស្ស លោកស្ស សច្ចិកិរិយាយាតិ ។

[១៤៤] ឯវំ វុត្តេ សកុលុទាយិស្ស បរិព្វា-
ជកស្ស បរិសា ឧទ្ទាដីនិ ឧច្ចាសទ្ធិមហាសទ្ធា^(១)
អហោសិ^(២) ឯត្ត មយំ អនស្សាម សាចរិយកា ឯត្ត
មយំ អនស្សាម សាចរិយកា ន មយំ ឥតោ
ភិយ្យោ ឧត្តរិតរំ បដាទាមាតិ ។ អថខោ សកុលុ-
ទាយិ បរិព្វាជកោ តេ បរិព្វាជកេ អប្បសទ្ធិ កត្វា
ភកវន្តំ ឯតទរោច កិត្តាវតា បនស្ស ភន្តេ ឯកន្ត-
សុខោ លោកោ សច្ចិកតោ ហោតីតិ ។

[១៤៥] ឥទ្ធពាយិ ភិក្ខុ សុខស្ស ច បហា-
នា ។ បេ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ
យាវតា ទេវតា ឯកន្តសុខំ លោកំ ឧបបន្ទា តាហិ
ទេវតាហិ សទ្ធិ សន្តិដ្ឋតិ សលូបតិ សាកច្ឆំ សមាបដ្ឋតិ

១ ឱ. ឧច្ចាសទ្ធា មហាសទ្ធា ។ ២ ម. អហោសុំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ចំណែកមួយ ដែលបុគ្គលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនមែនមានត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ
ទេ ទាំងបដិបទាប្រកបដោយហេតុ ដើម្បីធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវលោក
ដែលមានតែសេចក្តីសុខ ដោយចំណែកមួយនោះ ក៏មិនមានត្រឹមតែ
ប៉ុណ្ណោះដែរទេ ។

[១៤២] កាលបើព្រះអង្គត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ពួកបរិស័ទ
របស់សកុលុទាយិបរិញ្ញាជក ក៏បន្លឺសំឡេងខ្ពស់ សំឡេងខ្លាំងថា ពួក
យើងព្រមទាំងអាចារ្យ មិនទាន់ពេញចិត្តក្នុងហេតុនេះទេ ពួកយើងព្រម
ទាំងអាចារ្យមិនទាន់ពេញចិត្តក្នុងហេតុនេះទេ ពួកយើងមិនទាន់ដឹងច្បាស់
នូវគុណជាតដ៏ក្រៃលែងជាងនេះទៅទៀតឡើយ ។ ខណៈនោះ សកុលុ-
ទាយិបរិញ្ញាជក ធ្វើពួកបរិញ្ញាជកទាំងនោះ ឲ្យមានសំឡេងតិច ហើយ
ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ចុះលោកមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ ដែលបុគ្គលធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់ តើមានប៉ុន្មាន ។

[១៤៥] ម្ចាស់ឧទាយិ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ព្រោះលះបង់សុខ
។ បេ ។ ចូលចិត្តត្រូវបាន ក៏សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ទេវតា
ទាំងប៉ុន្មាន បានកើតក្នុងលោកដែលមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ
ភិក្ខុនោះរមែងបិតនៅ រមែងចរចា រមែងសាក្សា មួយអង្វើដោយទេវតា

បរិព្វាជកវគ្គស្ស ចូឡសកុលុទាយិសុត្តេ ចត្វុបជ្ឈានំ

ឯត្តារតា ខុស្ស ឧទាយិ ឯកន្តសុខោ លោកោ
 សច្ចិកតោ ហោតីតិ ។ ឯតស្ស ជូន ភន្តេ
 ឯកន្តសុខស្ស លោកស្ស សច្ចិកិរិយាហោតុ ភិក្ខុ
 ភកវតិ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តីតិ ។ ន ខោ ឧទាយិ
 ឯតស្ស ឯកន្តសុខស្ស លោកស្ស សច្ចិកិរិយាហោតុ
 ភិក្ខុ មយិ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អត្ថិ ខោ ឧទាយិ
 អញ្ញោ ធម្មា ឧត្តរិតារា ច បណ្ឌិតារា ច យេសំ
 សច្ចិកិរិយាហោតុ ភិក្ខុ មយិ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តីតិ ។
 កតមេ បន តេ ភន្តេ ធម្មា ឧត្តរិតារា ច បណ្ឌិត-
 ារា ច យេសំ សច្ចិកិរិយាហោតុ ភិក្ខុ ភកវតិ
 ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តីតិ ។

[១៤៦] ឥធុទាយិ តថាគតោ លោកេ ឧប្បជ្ជតិ
 អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរណាសម្បជ្ជោ សុក-
 តោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្តា

បរិព្វាជកវគ្គ ចូឡសកុលុទាយិសូត្រ រូបជ្ឈាន ៤

ទាំងប៉ុណ្ណោះ ម្នាលឧទាយិ លោកមានតែសេចក្តីសុខដោយចំណែក
 មួយ ដែលបុគ្គលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់មានតែប៉ុណ្ណោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់របស់ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ព្រោះហេតុតែធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក ដែលមានតែសេចក្តី
 សុខដោយចំណែកមួយ តែប៉ុណ្ណោះទេ ។ ម្នាលឧទាយិ ពួកភិក្ខុ
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់តថាគត មិនមែនព្រោះហេតុតែធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោក ដែលមានតែសេចក្តីសុខ ដោយចំណែកមួយ
 នុះទេ ម្នាលឧទាយិ ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់តថាគត
 ព្រោះហេតុតែធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវពួកធម៌ដទៃ ដែលប្រសើរជាង ឧត្តម
 ជាងទៅទៀត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌
 ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ព្រោះហេតុតែធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ដែល
 ប្រសើរជាង ឧត្តមជាង នោះតើដូចម្តេច ។

[១២៦] ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលឧទាយិ ព្រះតថាគតទ្រង់កើត
 ឡើងក្នុងលោកនេះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ
 មានព្រះដំណើរល្អ ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ប្រសើរដោយគុណ
 រកបុគ្គលស្មើគ្មាន ជាអ្នកទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ជាសាស្តា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា ភក្កវា ។ បេ ។ សោ ឥមេ
 បញ្ចា ដីវរណោ បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ
 បញ្ញាយ ទុព្វលីករណោ វិច្ឆេវ កាមេហិ ។ បេ ។
 បបមំ ណានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ អយម្បិ ខោ
 ឧទាយិ ធម្មោ ឧត្តរិតរោ ច បណ្ឌិតតរោ ច យស្ស
 សច្ចិកិរិយាហេតុ ភិក្ខុ មយិ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ។
 បុន ចបរំ ឧទាយិ វិតក្កវិចារានំ រូបសមា ។ បេ ។
 ទុតិយំ ណានំ... តតិយំ ណានំ... ចតុត្ថំ ណានំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ អយម្បិ ខោ ឧទាយិ ធម្មោ
 ឧត្តរិតរោ ច បណ្ឌិតតរោ ច យស្ស សច្ចិកិរិយា-
 ហេតុ ភិក្ខុ មយិ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ។

[១៤៧] សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធន្ធ
 បរិយោទាតេ អនត្តំណោ វិតតូបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ
 កម្មដីយេ បិតេ អានេញ្ចប្បត្តេ បុព្វេនិវាសា-
 នុស្សតិញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិនិជ្ជាមេតិ សោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

របស់ទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវចតុរារិយសច្ច
មិនវិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ បេ ។ ព្រះអង្គលះបង់នូវនីវរណា-
ធម៌ទាំង ៥ នេះ ដែលជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ដែលធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យមាន
កម្លាំងថយ ទ្រង់ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។ ចូលបឋមជ្ឈាន
ម្នាលឧទាយិ ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់តថាគត ព្រោះ
ហេតុតែធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ដែលប្រសើរជាង ឧត្តមជាង នេះឯង ។
ម្នាលឧទាយិ ន័យមួយទៀត ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈ ។ បេ ។
ចូលទុតិយជ្ឈាន... តតិយជ្ឈាន... ចតុត្ថជ្ឈាន ក៏សម្រាន្តនៅដោយ
ឥរិយាបថទាំង ៤ ម្នាលឧទាយិ ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុង
សំណាក់តថាគត ព្រោះហេតុតែធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ ដែលប្រសើរ
ជាង ឧត្តមជាង នេះឯង ។

[១៤៧] កាលបើចិត្តតម្កល់នឹង ជាចិត្តបរិសុទ្ធផ្លូវផង ឥតមាន
ទីទួលពោលគឺកិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស ជាចិត្តទន់ គួរដល់ការ-
នាកម្ម ជាចិត្តនឹងដឹង ដល់នូវការៈមិនញាប់ញ័រយ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុនោះ
រមែងបង្កើនចិត្តទៅ ដើម្បីបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ ភិក្ខុនោះរមែងរលឹក

បរិព្វាជកវគ្គស្ស ចូឡសកុលុទាយិសុត្តេ តិរិចញ្ញាណំ

អនេកវិហិតំ   បុព្វេនិវាសំ   អនុស្សរតិ   សេយ្យថីទំ
 ឯកម្មិ ជាតិ ទ្វេបិ ជាតិយោ   ។ បេ ។ ឥតិ សាការំ
 សឧទ្ទេសំ   អនេកវិហិតំ   បុព្វេនិវាសំ   អនុស្សរតិ   អយម្មិ
 ខោ ឧទាយិ ធម្មោ ឧត្តរិតោ ច បណ្ឌិតតោ ច យស្ស
 សច្ចិកិរិយាហេតុ ភិក្ខុ មយិ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ។
 សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោទាតេ
 អនង្គណោ វិតតូបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ កម្មជីយេ បិតេ
 អានេញ្ចប្បត្តេ សត្តានំ ចុត្តបទាតញ្ញាណាយ ចិត្តំ
 អភិទិដ្ឋាមេតិ សោ ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធន អតិក្កន្ត-
 មាណុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចរមានេ ឧបបដ្ឋមានេ
 ហីនេ បណ្ឌិតេ សុវណ្ណោ ទុព្វណ្ណោ សុកតេ ទុក្កតេ
 ។ បេ ។ យថាកម្មបកេ សត្តេ បជាណតិ អយម្មិ ខោ
 ឧទាយិ ធម្មោ ឧត្តរិតោ ច បណ្ឌិតតោ ច យស្ស
 សច្ចិកិរិយាហេតុ ភិក្ខុ មយិ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ។
 សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ បរិយោ-
 ទាតេ   អនង្គណោ   វិតតូបក្កិលេសេ   មុទុក្ខតេ

បរិព្វាជកវគ្គ ចូឡសកុលុទាយិសូត្រ ញាណ ៣ ប្រការ

ឃើញនូវបុព្វេនិវាស មានច្រើនប្រការ គឺជាតិ ១ ជាតិ ២ ។ បេ ។ រលឹក
ឃើញនូវបុព្វេនិវាសមានច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេស
ដោយប្រការដូច្នោះ ម្នាលឧទាយិ ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំ-
ណាកតថាគត ព្រោះហេតុតែធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ ដែលប្រសើរជាង
ឧត្តមជាង នេះឯង ។ កាលបើចិត្ត (របស់ភិក្ខុនោះ) តម្កល់នៅល្អ ជា
ចិត្តបរិសុទ្ធ ផ្លូវផង មិនមានទីទួលពោលគឺកិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស
ជាចិត្តទន់ គួរដល់ការវនាកម្ម ជាចិត្តនឹងជឹង ដល់នូវការមិនញាប់ញ័រយ៉ាង
នេះហើយ ភិក្ខុនោះរមែងបង្ហោនចិត្ត ដើម្បីចុះតូបបាតញ្ញាណនៃសត្វទាំង-
ឡាយ ភិក្ខុនោះរមែងមានចក្ខុទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងបង់ចក្ខុរបស់មនុស្ស
ធម្មតា បានឃើញពួកសត្វដែលច្យុត ដែលកើត ជាសត្វថោកទាប ខ្ពង់-
ខ្ពស់ មានសម្បុរល្អ សម្បុរអាក្រក់ មានគិតល្អ មានគតិអាក្រក់
។ បេ ។ ភិក្ខុនោះរមែងឃើញពួកសត្វដែលទៅតាមយថាកម្ម ម្នាល
ឧទាយិ ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាកតថាគត ព្រោះ
ហេតុតែធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ដែលប្រសើរជាង ឧត្តមជាង នេះឯង ។
កាលបើចិត្ត (របស់ភិក្ខុនោះ) តម្កល់នៅនឹង ជាចិត្តបរិសុទ្ធផ្លូវ-
ផង មិនមានទីទួលពោលគឺកិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស ជាចិត្តទន់

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កម្មនិយេ បិតេ អានេញ្ចប្បត្តេ អាសវានំ ខយញ្ញា-
 ណាយ ចិត្តំ អភិនិជ្ជាមេតិ សោ ឥទំ ទុក្ខន្តិ យថា-
 ភូតំ បជាធាតិ អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ ។ បេ ។ អយំ
 ទុក្ខនិរោធាតិ ។ បេ ។ អយំ ទុក្ខនិរោធតាមិនី បដិ-
 បទាតិ យថាភូតំ បជាធាតិ ឥមេ អាសវាតិ យថាភូតំ
 បជាធាតិ អយំ អាសវសមុទយោតិ ។ បេ ។ អយំ
 អាសវនិរោធាតិ ។ បេ ។ អយំ អាសវនិរោធតាមិនី
 បដិបទាតិ យថាភូតំ បជាធាតិ ។ តស្ស ឯវំ ជានតោ
 ឯវំ បស្សតោ កាមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ ភវាសវាបិ ចិត្តំ
 វិមុច្ចតិ អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមិតិ^(១)
 ញ្ញាណំ ហោតិ ទីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ
 ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាធាតិ អយំ ខោ
 ឧទាយិ ធម្មោ ឧត្តរិតរោ ច បណីតតរោ ច យស្ស
 សច្ចិកិរិយាហោតុ ភិក្ខុ មយិ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ ។
 ឥមេ ខោ ឧទាយិ ធម្មោ ឧត្តរិតរោ ច បណីតតរោ
 ច យេសំ សច្ចិកិរិយាហោតុ ភិក្ខុ មយិ ព្រហ្មចរិយំ
 ចរន្តិតិ ។

១ ម. វិមុត្តមិតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

គួរដល់ការវនាកម្ម ជាចិត្តនឹងជឹង ដល់នូវការៈមិនញាប់ញ័រយ៉ាងនេះ
 ហើយ ភិក្ខុនោះរមែងបង្កោនចិត្តទៅដើម្បីអាសវក្ខយញ្ញាណ ភិក្ខុនោះ
 រមែងដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ នេះជាទីរំលត់ទុក្ខ
 ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ
 ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា នេះជាអាសវៈ ។ បេ ។ នេះជាហេតុឲ្យកើត
 អាសវៈ ។ បេ ។ នេះជាទីរំលត់អាសវៈ ដឹងច្បាស់តាមសេចក្តីពិតថា
 នេះបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរំលត់អាសវៈ ។ កាលភិក្ខុនោះដឹងយ៉ាង
 នេះ ឃើញយ៉ាងនេះហើយ ចិត្តរមែងរួចស្រឡះចាកកាមាសវៈ ចិត្ត
 រមែងរួចស្រឡះចាកភវាសវៈ ចិត្តរមែងរួចស្រឡះចាកអវិជ្ជាសវៈ កាល
 បើចិត្តរួចស្រឡះហើយ ក៏មានសេចក្តីដឹងថា ចិត្តរួចស្រឡះហើយ ភិក្ខុ
 នោះរមែងដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបាន
 នៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចក៏អាត្មាអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គការវនាកិច្ច
 ដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ម្នាល
 ឧទាយិ ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់តថាគត ព្រោះហេតុ
 តែធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ដែលប្រសើរជាង ឧត្តមជាង នេះឯង ។ ម្នាល
 ឧទាយិ ពួកភិក្ខុប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់តថាគត ព្រោះហេតុ
 តែធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ដែលប្រសើរជាង ឧត្តមជាង ទាំងនេះឯង ។

បរិព្វាជកវគ្គសុស ចូឡសកុលុទាយិសុត្តេ បព្វជ្ឈាយាចនំ

[១៤៨]   ឃំ   រុត្តេ   សកុលុទាយិ   បរិព្វាជកោ

កកវន្តំ   ឯតទរោច   អភិក្កន្តំ   កន្តេ   អភិក្កន្តំ   កន្តេ

សេយ្យថាបិ   កន្តេ   និក្កន្តិភំ   វា   ឧក្កន្តេយ្យ   បដិច្ចន្តំ

វា   វិវេយ្យ   មុឡស្ស   វា   មក្កំ   អាចិក្កេយ្យ   អន្ធការេ

វា   តេលប្បជ្ជោតំ   ជារេយ្យ   ចក្កមន្តោ   រូបាជិ   ទក្កន្តិភិ

ឯវមេ^(១)   កកវតា   អនេកបរិយាយេន   ធម្មោ   បកា-

សិតោ   ឯសាហំ   កន្តេ   កកវន្តំ   សរណំ   កច្ឆាមិ

ធម្មញ្ច   ភិក្កុសជ្ឈញ្ច   លកេយ្យាហំ   កន្តេ   កកវតោ

សន្តិកេ   បព្វន្តំ   លកេយ្យំ   ឧបសម្បទន្តិ   ។

[១៤៩]   ឃំ   រុត្តេ   សកុលុទាយិស្ស   បរិព្វាជកស្ស

បរិសា   សកុលុទាយិ   បរិព្វាជកំ   ឯតទរោច^(២)

---

១ ឱ. ឯវមេរំ ។ ២ ម. ឯតទរោច ។

បរិញ្ញាដកវគ្គ ចូឡសកុលុទាយិសូត្រ ការក្រាបបង្គំទូលសូមផ្លូវ

[១៤៨] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ សកុ-
 លុទាយិបរិញ្ញាដក ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន ភ្នំណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភ្នំណាស់ ព្រោះថា ធម៌
 ដែលព្រះអង្គសំដែងហើយ ដោយអនេកបរិយាយនេះឯង ដូចជាគេផ្លាវ
 របស់ដែលផ្កាប់ ឬដូចជាគេបើកបង្ហាញរបស់ដែលកំបាំង ឬដូចជាបុគ្គល
 ប្រាប់ផ្លូវដល់អ្នកវង្វេងផ្លូវ ពុំនោះសោតដូចជាគេទ្រោលប្រទីបក្នុងទីងងឹត
 ដោយគិតថា មនុស្សដែលមានភ្នែកនឹងមើលឃើញនូវរូបបាន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 នេះ សូមដល់ព្រះមានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង
 ជាសរណៈ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គគួរបាននូវបព្វជ្ជា គួរបាន
 នូវឧបសម្បទា ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ។

[១៤៩] កាលសកុលុទាយិបរិញ្ញាដក និយាយយ៉ាងនេះហើយ
 បរិស័ទរបស់សកុលុទាយិបរិញ្ញាដក ក៏និយាយនឹងសកុលុទាយិបរិញ្ញាដក

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

មា ភវំ ឧទាយិ សមណោ កោតមេ ព្រហ្មចរិយំ
 ចរិ មា ភវំ ឧទាយិ អាចរិយោ ហុត្វា អន្តោវាសីវាសំ
 វសិ សេយ្យថាបិ ធាម ឧទកមណីកោ^(១) ហុត្វា
 ឧទ្ទេកនិកោ អស្ស ឯវំ សម្បទមិទំ^(២) កោតោ
 ឧទាយិស្ស ភវិស្សតិ មា ភវំ ឧទាយិ សមណោ
 កោតមេ ព្រហ្មចរិយំ ចរិ មា ភវំ ឧទាយិ អាចរិយោ
 ហុត្វា អន្តោវាសីវាសំ វសីតិ ។ ឥតិ ហិទំ សកុលុ-
 ទាយិស្ស បរិញ្ញាជកស្ស បរិសា សកុលុទាយី
 បរិញ្ញាជកំ អន្តរាយមកាសិ ភកវតិ ព្រហ្មចរិយេតិ ។

ចូឡសកុលុទាយិសុត្តំ នវមំ និដ្ឋិតំ ។

១ ឱ. ម. មណីកោ ។ ២ ឱ. សម្បទមេតំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ដូច្នោះថា បពិត្រលោកឧទាយិដ៏ចម្រើន លោកកុំប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុង
 សំណាក់ព្រះសមណគោតម សូមលោកឧទាយិដ៏ចម្រើន នៅជាអាចារ្យ កុំ
 ជាអន្តេវាសិកគេឡើយ ឲ្យដូចជាក្នុងទឹកនៅពេញដោយទឹកដដែល សូម
 លោកឧទាយិដ៏ចម្រើន កុំប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងសំណាក់ព្រះសមណ-
 គោតម សូមលោកឧទាយិដ៏ចម្រើន នៅជាអាចារ្យដដែល កុំជាអន្តេវា-
 សិកគេឡើយ ។ បរិស័ទរបស់សកុលុទាយិបរិញ្ញាជក ធ្វើសេចក្តី
 អន្តរាយយ៉ាងនេះ ដល់សកុលុទាយិបរិញ្ញាជក ក្នុងការប្រព្រឹត្ត
 ព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នោះ ។

ចប់ ចូឡសកុលុទាយិសូត្រ ទី ៩ ។

ទសមំ វេខណសសុត្តំ^(១)

[១៥០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ
ភកវា សារត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស
អារាមេ ។ អថខោ វេខណសោ បរិព្វាជកោ
យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវតា
សទ្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ
វិទិសារត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។

[១៥១] ឯកមន្តំ បិតោ ខោ វេខណសោ
បរិព្វាជកោ ភកវតោ សន្តិកេ ឧទានំ ឧទានេសិ
អយំ បរមោ វណ្ណា អយំ បរមោ វណ្ណាតិ ។ កិ
បន ត្វំ កត្វាន ឯវំ វនេសិ អយំ បរមោ វណ្ណា
អយំ បរមោ វណ្ណាតិ កតមោ បរមោ វណ្ណាតិ ។
យស្មា ភោ កោតម វណ្ណា អញ្ញោ វណ្ណា ឧត្តវិតហោ
វា បណ្ឌិតតហោ វា នត្តិ សោ បរមោ វណ្ណាតិ ។

---

១ ឱ. វេខនស្សសុត្តំ ។ ម. វេខនសសុត្តំ ។

វេទណសសូត្រ ទី ១០

[១៥០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី
 ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង វេទណសបរិញ្ញាជក ចូលទៅគាល់
 ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យរាក់ទាក់
 សំណេះសំណាល ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យ
 ដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏បិទនៅក្នុងទីសមគួរ ។

[១៥១] លុះវេទណសបរិញ្ញាជក បិទនៅក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏
 បន្តិចខ្លះទានវាចា ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគថា ពន្លឺនេះថ្ងៃថ្នាណាស់
 ពន្លឺនេះថ្ងៃថ្នាណាស់ ។ ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្ចាស់កច្ចានៈ^(១) ចុះ
 ហេតុអ្វីបានជាអ្នកនិយាយយ៉ាងនេះថា ពន្លឺនេះថ្ងៃថ្នាណាស់ ពន្លឺនេះ
 ថ្ងៃថ្នាណាស់ ចុះពន្លឺដូចម្តេច ដែលថ្ងៃថ្នា ។ វេទណសបរិញ្ញាជក
 ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពន្លឺណាដែលរកពន្លឺឯទៀត
 ភ្លឺលើសលុបជាង ឬប្រសើរជាងគ្មាន ពន្លឺនោះឈ្មោះថា ពន្លឺថ្ងៃថ្នា ។

---

១ ហៅតាមគោត្ររបស់បរិញ្ញាជកនោះ ។ កច្ចានៈ ប្រែថា ជនជាពូជពង្សនៃកច្ចគោត្រ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កតមោ សោ^(១) កច្ចាន វណ្ណោ យស្មា វណ្ណោ អញ្ញោ
វណ្ណោ ឧត្តរិតោ វា បណ្ឌិតតោ វា នត្ថិតិ ។ យស្មា
កោ កោតម វណ្ណោ អញ្ញោ វណ្ណោ ឧត្តរិតោ វា
បណ្ឌិតតោ វា នត្ថិ សោ បរមោ វណ្ណាតិ ។

[១៥២] ដីយាមិ ខោ តេ ឯសា កច្ចាន
ដេយ្យ យស្មា កោ កោតម វណ្ណោ អញ្ញោ វណ្ណោ
ឧត្តរិតោ វា បណ្ឌិតតោ វា នត្ថិ សោ បរមោ
វណ្ណាតិ វេសិ តព្វា វណ្ណោ ន បញ្ញាបេសិ ។
សេយ្យថាមិ កច្ចាន បុរិសោ ឯវំ វេយ្យ អហំ
យា ឥមស្មិ ជនបទេ ជនបទកល្យាណី តំ ឥច្ឆាមិ
តំ កាមេមិតិ ។ តមេនំ ឯវំ វេយ្យំ អម្ពោ បុរិស
យំ ត្វំ ជនបទកល្យាណី ឥច្ឆសិ កាមេសិ ជាតាសិ
តំ ជនបទកល្យាណី ខត្តិយី វា ព្រាហ្មណី វា
វេស្សី វា សុទ្ធិ វាតិ^(២) ។ ឥតិ បុដ្ឋោ នោតិ
វេយ្យ ។ តមេនំ ឯវំ វេយ្យំ អម្ពោ បុរិស យំ
ត្វំ ជនបទកល្យាណី ឥច្ឆសិ កាមេសិ ជាតាសិ

១ ឱ. ម. កតមោ បន សោ ។ ២ ឱ. ម. ខត្តិយី វា ព្រាហ្មណី វា វេស្សី វា សុទ្ធិ
វាតិ ទិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្ចាស់កច្ចានៈ ចុះពន្លឺដែលរកពន្លឺឯទៀតភ្លឺលើស
លុបជាងឬប្រសើរជាងគ្មាន ពន្លឺនោះ តើដូចម្តេច ។ វេខណសបរិញ្ញាដក
ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពន្លឺណាដែលរកពន្លឺឯទៀតភ្លឺ
លើសលុបជាងឬប្រសើរជាងគ្មាន ពន្លឺនោះឯងឈ្មោះថា ពន្លឺថ្ងៃថ្នាំ ។

[១៥២] ម្ចាស់កច្ចានៈ ពាក្យរបស់អ្នកនុ៎ះ ផ្សាយទៅវែង^(១)
ណាស់ ព្រោះអ្នកនិយាយថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពន្លឺណាដែល
រកពន្លឺឯទៀតភ្លឺលើសលុបជាង ឬប្រសើរជាងគ្មាន ពន្លឺនោះឯងឈ្មោះថា
ពន្លឺថ្ងៃថ្នាំ ដូច្នោះផង ទាំងមិនកំណត់នូវពន្លឺនោះផង ។ ម្ចាស់កច្ចានៈ ដូច
បុរសនិយាយយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំប្រាថ្នាចង់បាននាងជនបទកល្យាណី (ដែល
នៅ) ក្នុងជនបទនេះ ។ ជនទាំងឡាយក៏សួរបុរសនោះយ៉ាងនេះថា នៃ
បុរសដ៏ចម្រើន អ្នកប្រាថ្នាចង់បាននូវនាងជនបទកល្យាណីណា អ្នកស្គាល់
នាងជនបទកល្យាណីនោះថា ជាស្រ្តីក្សត្រិយ៍ ឬព្រាហ្មណ៍ ជាស្រ្តីវេស្សៈ
ឬសុទ្ធុៈដែរឬទេ ។ បុរសនោះ លុះមានគេសួរដូច្នោះហើយ ក៏ប្រាប់ថា
ខ្ញុំមិនស្គាល់ទេ ។ ជនទាំងឡាយក៏សួរបុរសនោះយ៉ាងនេះថា នៃបុរស
ដ៏ចម្រើន អ្នកប្រាថ្នាចង់បាននូវនាងជនបទកល្យាណីណា អ្នកស្គាល់

---

១ ក្នុងអដ្ឋកថា ពន្យល់ថា កាលបើនិយាយបែបនេះ អស់ ១ រយឆ្នាំក្តី ១ ពាន់ឆ្នាំក្តី ក៏រក
ប្រយោជន៍គ្មាន ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស វេទណសសុត្តេ បរមវណ្ណប្បញ្ញា

តំ ជនបទកល្យាណី ឯវរណ្ណា ឯវកោត្តា ឥតិ វាតិ
 ។ មេ ។ ធីយា វា វស្សា វា មជ្ឈិមា វា
 កាឡិ វា សាមា វា មជ្ឈុរច្ឆរី វាតិ អមុកស្មី
 ធាម^(១) កាមេ វា និកមេ វា នករេ វាតិ ។ ឥតិ
 បុដ្ឋោ ជោតិ វាយ្យ ។ តមេនំ ឯវំ វាយ្យំ អម្ពោ
 បុរិស យំ ត្វំ ន ជាធាសិ ន បស្សសិ តំ ត្វំ ឥច្ឆសិ
 កាមេសីតិ ។ ឥតិ បុដ្ឋោ អាមាតិ វាយ្យ ។
 តំ កី មញ្ញសិ កច្ចាន ននុ ឯវំ សន្តេ តស្ស
 បុរិសស្ស អប្បាជិហិរិកតំ^(២) កាសិតំ សម្បជ្ជតីតិ ។
 អន្ធា ខោ កោ កោតម ឯវំ សន្តេ តស្ស បុរិសស្ស
 អប្បាជិហិរិកតំ កាសិតំ សម្បជ្ជតីតិ ។ ឯវមេវ ខោ
 ត្វំ កច្ចាន យស្មា កោ កោតម វណ្ណា អញ្ញោ វណ្ណា
 ឧត្តរិករោ វា បណីតតរោ វា នត្តិ សោ បរមោ វណ្ណាតិ
 វទេសិ តញ្ច វណ្ណំ ន បញ្ញាមេសីតិ ។ សេយ្យថាបិ
 កោ កោតមោ មណិ វេទ្យរិយោ សុកោ ជោតិមា

១ ឱ. ម. នាមសទ្ធា ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. អប្បាជិហិរិកតំ ។

បរិព្វាជកវគ្គ វេទណសសូត្រ សំនួរអំពីពន្លឺដែលថ្លៃថ្លា

នាងជនបទកល្យាណីនោះថា មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាង
នេះ ។ បេ ។ ជាស្រ្តីខ្ពស់ឬទាប ឬក៏កណ្តាល ជាស្រ្តីសម្បុរខ្មៅឬខ្មៅ
ស្រអែម ឬក៏ខ្មៅស្រស់ (នោ) ក្នុងស្រុក ឬនិគម ឬក៏នគរឯណោះ
ដូច្នោះដែរឬទេ ។ បុរសនោះ លុះគេសួរដូច្នោះហើយ ក៏ប្រាប់ថា ខ្ញុំមិន
ស្គាល់ទេ ។ ពួកជនក៏សួរបុរសនោះយ៉ាងនេះទៀតថា នៃបុរសដ៏ចម្រើន
អ្នកមិនស្គាល់ មិនឃើញនូវស្រីណា អ្នកប្រាថ្នាចង់បាននូវស្រីនោះ
ឬអ្វី ។ បុរសនោះ លុះគេសួរដូច្នោះហើយ ក៏ប្រាប់ថា បាទ ។ ម្ចាស់
កិច្ចានៈ អ្នកសំគាល់នូវសេចក្តីនោះថាដូចម្តេច កាលបើដូច្នោះ សំដី
របស់បុរសនោះក្រែងយកជាការមិនបានទេដឹង ។ ពិតមែនហើយ ព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើន កាលបើដូច្នោះ សំដីរបស់បុរសនោះនឹងយកជាការមិន
បានទេ ។ ម្ចាស់កិច្ចានៈ អ្នកនិយាយថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
ពន្លឺណាដែលរកពន្លឺឯទៀតលើសលុបជាង ឬ ប្រសើរជាងគ្មាន ពន្លឺ
នោះឈ្មោះថា ពន្លឺថ្លៃថ្លាដូច្នោះផង ទាំងមិនកំណត់នូវពន្លឺនោះផង ក៏យ៉ាង
នោះឯង ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន កែវពៃទូរ្យ ស្អាតល្អ មានពន្លឺ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អដ្ឋសោ សុបរិកម្មកតោ បណ្ណាកម្មលេ និក្ខត្តោ
ភាសតេវ តបតេវ វិរោចតេវ^(១) ឯវរណ្ណោ អត្តា ហោតិ
អរោតោ បរម្មរណាតិ ។

[១៥៣] តំ កី មញ្ញសិ កច្ចាន យោ វា
មណី វេទ្យុរិយោ សុភោ ជោតិមា អដ្ឋសោ សុបរិ-
កម្មកតោ បណ្ណាកម្មលេ និក្ខត្តោ ភាសតេវ តបតេវ
វិរោចតេវ យោ វា រត្តន្ធការតិមិសាយ កិមិ ខន្ទោ-
បនកោ ឥមេសំ ឧភិជ្ជំ វណ្ណានំ កតមោ វណ្ណោ
អភិក្កន្តតោ ច បណីតតោ ចាតិ ។ យាយំ
កោ កោតម រត្តន្ធការតិមិសាយ កិមិ ខន្ទោបនកោ
អយំ ឥមេសំ ឧភិជ្ជំ វណ្ណានំ អភិក្កន្តតោ ច
បណីតតោ ចាតិ ។

---

១ ឱ. ភាសតិ ច វិរោចតិ ចាតិ ទិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មានជ្រុង ៨ ដែលជាងបានច្នៃល្អហើយ ដាក់លើសំពត់កម្ពល មាន
ពណ៌លឿង រមែងភ្លឺឆ្មុះរុងរឿង ដូចម្តេចមិញ អត្តាស្ងាប់ហើយជា
សភាពមិនមានរោគ រមែងមានពន្លឺ ដូច្នោះឯង ។

[១៥៣] ម្នាលកថានៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច កែវ
ពៃទូរ្យណាស្អាតល្អ មានពន្លឺ មានជ្រុង ៨ ដែលជាងបានច្នៃល្អហើយ
ដាក់លើសំពត់កម្ពលមានពណ៌លឿង រមែងភ្លឺឆ្មុះរុងរឿង និងអំពិលអំពែក
ជាកិមិជាតិណា ក្នុងវេលាយប់ងងឹតយើងសូន្យ បណ្តាពន្លឺរបស់ទាំងពីរ
នេះ តើពន្លឺណា ភ្លឺជាងផង ប្រសើរជាងផង ។ បពិត្រព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន បណ្តាពន្លឺទាំងពីរនេះ ពន្លឺអំពិលអំពែក ជាកិមិជាតិ ក្នុងវេលា
យប់ងងឹតយើងសូន្យ ភ្លឺជាងផង ប្រសើរជាងផង ។

បរិញ្ញាដកវគ្គស្ស វេទណសសុត្តេ ឧភយវណ្ណប្បញ្ញា

[១៥៤]   តំ   កី   មញ្ញសិ   កច្ចាន   យោ   វា
 រត្តន្ទការតិមិសាយ   កិមិ   ខន្ទោបនកោ   យោ   វា
 រត្តន្ទការតិមិសាយ   តេលប្បដិទោ   ឥមេសំ   ឧភិដ្ឋំ
 វណ្ណានំ   កតមោ   វណ្ណា   អភិក្កន្តតោ   ច
 បណ្ឌិតតោ   ចាតិ   ។   យាយំ   ភោ   កោតម
 រត្តន្ទការតិមិសាយ   តេលប្បដិទោ   អយំ   ឥមេសំ
 ឧភិដ្ឋំ   វណ្ណានំ   អភិក្កន្តតោ   ច   បណ្ឌិតតោ
 ចាតិ   ។

[១៥៥]   តំ   កី   មញ្ញសិ   កច្ចាន   យោ
 វា   រត្តន្ទការតិមិសាយ   តេលប្បដិទោ   យោ
 វា   រត្តន្ទការតិមិសាយ   មហាអត្តិក្ខន្ទោ   ឥមេសំ
 ឧភិដ្ឋំ   វណ្ណានំ   កតមោ   វណ្ណា   អភិក្កន្តតោ   ច
 បណ្ឌិតតោ   ចាតិ   ។   យាយំ   ភោ   កោតម
 រត្តន្ទការតិមិសាយ   មហាអត្តិក្ខន្ទោ   អយំ   ឥមេសំ
 ឧភិដ្ឋំ   វណ្ណានំ   អភិក្កន្តតោ   ច   បណ្ឌិតតោ
 ចាតិ   ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ វេទណសសូត្រ សំនួរអំពីពន្លឺទាំងពីរ

[១៥៤] ម្នាលកច្ចានៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច អំពិល-
 អំពែក ជាកិមិជាតិណា ក្នុងវេលាយប់ងងឹតយឺងសូន្យ និងប្រទីបប្រេង
 ណា ក្នុងវេលាយប់ងងឹតយឺងសូន្យ បណ្តាពន្លឺរបស់ទាំងពីរនេះ តើ
 ពន្លឺណា ភ្លឺជាងផង ប្រសើរជាងផង ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 បណ្តាពន្លឺរបស់ទាំងពីរនេះ ពន្លឺប្រទីបប្រេង ក្នុងវេលាយប់ងងឹតយឺង
 សូន្យ ភ្លឺជាងផង ប្រសើរជាងផង ។

[១៥៥] ម្នាលកច្ចានៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច ប្រទីប
 ប្រេងណា ក្នុងវេលាយប់ងងឹតយឺងសូន្យ និងគំនរភ្លើងធំណាក្នុងវេលា
 យប់ងងឹតយឺងសូន្យ បណ្តាពន្លឺរបស់ទាំងពីរនេះ តើពន្លឺណា ភ្លឺជាង
 ផង ប្រសើរជាងផង ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បណ្តាពន្លឺរបស់
 ទាំងពីរនេះ ពន្លឺគំនរភ្លើងធំ ក្នុងវេលាយប់ងងឹតយឺងសូន្យ ភ្លឺជាងផង
 ប្រសើរជាងផង ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១៥៦]   តំ   កី   មញ្ញសិ   កច្ចាន   យោ   វា
 រត្តន្តការតិមិសាយ   មហាអត្តិក្ខន្ធា   យា   វា   រត្តិយា
 បច្ចុសសមយំ   វិទ្ធោ   វិតតវលាហាកេ   ទេវេ   ឱសដិ-
 តារកា   ឥមេសំ   ឧភិជ្ជំ   វណ្ណានំ   កតមោ   វណ្ណា
 អភិក្កន្តតោ   ច   បណ្ឌិតតោ   ចាតិ   ។   យាយំ
 កោ   កោតម   រត្តិយា   បច្ចុសសមយំ   វិទ្ធោ   វិតតវលា-
 ហាកេ   ទេវេ   ឱសដិតារកា   អយំ   ឥមេសំ   ឧភិជ្ជំ
 វណ្ណានំ   អភិក្កន្តតោ   ច   បណ្ឌិតតោ   ចាតិ   ។

[១៥៧]   តំ   កី   មញ្ញសិ   កច្ចាន   យា   វា
 រត្តិយា   បច្ចុសសមយំ   វិទ្ធោ   វិតតវលាហាកេ   ទេវេ
 ឱសដិតារកា   យោ   វា   តទហុចោសថេ   បណ្ណាសេ
 វិទ្ធោ   វិតតវលាហាកេ   ទេវេ   អភិទោ^(១)   អឌ្ឍរត្តសមយំ
 ចន្ទោ   ឥមេសំ   ឧភិជ្ជំ   វណ្ណានំ   កតមោ
 វណ្ណា   អភិក្កន្តតោ   ច   បណ្ឌិតតោ   ចាតិ   ។

---

១ កត្តិថិ បោត្តកេ អភិទោសន្តិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១៥៦] ម្នាលកុមារៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច គំនរ
 ភ្លើងធំណា ក្នុងវេលាយប់ងងឹតឈឹងសូន្យ និងផ្កាយព្រឹកណា ក្នុង
 បច្ចុសសម័យនៃរាត្រី ដែលស្រឡះប្រាសចាកពពកភ្លៀង បណ្តាពន្លឺ
 របស់ទាំងពីរនេះ តើពន្លឺណា ភ្លឺជាងផង ប្រសើរជាងផង ។ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បណ្តាពន្លឺរបស់ទាំងពីរនេះ ពន្លឺផ្កាយព្រឹក ក្នុង
 បច្ចុសសម័យនៃរាត្រី ដែលស្រឡះប្រាសចាកពពកភ្លៀង ភ្លឺជាងផង
 ប្រសើរជាងផង ។

[១៥៧] ម្នាលកុមារៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច
 ផ្កាយព្រឹកណា ក្នុងបច្ចុសសម័យនៃរាត្រី ដែលស្រឡះប្រាស
 ចាកពពកភ្លៀង និងព្រះចន្ទណាក្នុងវេលាអធ្រាត្រ មិនទាន់ជ្រៀង
 ជ្រក្នុងថ្ងៃឧបោសថ ១៥ កើត ដែលស្រឡះប្រាសចាកពពកភ្លៀង
 បណ្តាពន្លឺរបស់ទាំងពីរនេះ តើពន្លឺណា ភ្លឺជាងផង ប្រសើរជាងផង ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស វេខណសសុត្តេ ឧភយវណ្ណប្បញ្ញា

យាយំ កោ កោតម តទហុចោសថេ បណ្ណារសេ
 វិទ្ធោ វិតតវលាហាកេ ទេវេ អភិទោ អឡារត្តសមយំ
 ចន្ទោ អយំ ឥមេសំ ឧភិទ្នំ វណ្ណានំ អភិក្កន្តតោ ច
 បណ្ឌិតតោ ចាតិ ។

[១៥៨] តំ កី មញ្ញសិ កច្ចាន យោ វា
 តទហុចោសថេ បណ្ណារសេ វិទ្ធោ វិតតវលាហាកេ ទេវេ
 អភិទោ អឡារត្តសមយំ ចន្ទោ យោ វា វស្សានំ បច្ឆិមេ
 មាសេ សរទសមយេ វិទ្ធោ វិតតវលាហាកេ ទេវេ
 អភិទោ មជ្ឈន្តិកសមយំ សុរិយោ ឥមេសំ ឧភិទ្នំ
 វណ្ណានំ កតមោ វណ្ណា អភិក្កន្តតោ ច បណ្ឌិតតោ
 ចាតិ ។ យាយំ កោ កោតម វស្សានំ បច្ឆិមេ
 មាសេ សរទសមយេ វិទ្ធោ វិតតវលាហាកេ ទេវេ
 អភិទោ មជ្ឈន្តិកសមយំ សុរិយោ អយំ ឥមេសំ
 ឧភិទ្នំ វណ្ណានំ អភិក្កន្តតោ ច បណ្ឌិតតោ ចាតិ ។

បរិព្វាជកវគ្គ វេទណសសូត្រ សំនួរអំពីពន្លឺទាំងពីរ

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បណ្តាពន្លឺរបស់ទាំងពីរនេះ ពន្លឺព្រះចន្ទ្រ

ក្នុងវេលាយប់អប្រាត្រមិនទាន់ជ្រៀងជ្រេ ក្នុងថ្ងៃឧបោសថ ១៥ កើត

ដែលស្រឡះប្រាសចាកពពកភ្លៀង ភ្លឺជាងផង ប្រសើរជាងផង ។

[១៥៨] ម្នាលកប្ខានៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច

ព្រះចន្ទ្រណា ក្នុងវេលាអប្រាត្រមិនទាន់ជ្រៀងជ្រេ ក្នុងថ្ងៃឧបោសថ

១៥ កើត ដែលស្រឡះប្រាសចាកពពកភ្លៀង និងព្រះអាទិត្យណា ក្នុង

សម័យថ្ងៃត្រង់មិនទាន់ជ្រៀងជ្រេ នាសរទសម័យ ខែខាងចុងនៃវស្សាន-

រដូវ ដែលស្រឡះប្រាសចាកពពកភ្លៀង បណ្តាពន្លឺរបស់ទាំងពីរនេះ

តើពន្លឺណា ភ្លឺជាងផង ប្រសើរជាងផង ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន

បណ្តាពន្លឺរបស់ទាំងពីរនេះ ពន្លឺព្រះអាទិត្យក្នុងសម័យថ្ងៃត្រង់ មិនទាន់

ជ្រៀងជ្រេ នាសរទសម័យ ខាងចុងនៃវស្សានរដូវ ដែលស្រឡះប្រាស

ចាកពពកភ្លៀង ភ្លឺជាងផង ប្រសើរជាងផង ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១៥៩] តតោ ខេ^(១) តេ កច្ចាន ពហូ ហិ
 ពហុតរា ទេវា យេ ឥមេសំ ចន្ទិមសុរិយានំ អាកា
 ធានុកោន្តិ ត្យាហំ បជាធាមិ អថ ច បជាហំ ន
 វេនាមិ យស្មា វណ្ណា អញ្ញោ វណ្ណា ឧត្តរិតរោ វា^(២)
 បណ្ឌិតតរោ វា^(៣) នត្ថិតិ អថ ច បន តំ កច្ចាន
 យាយំ វណ្ណា កិមិធា ខន្ទោបនកេន ទិហីនតរោ
 ច កិលិដ្ឋតរោ ច សោ បរមោ វណ្ណាតិ
 វទេសិ តញ្ច វណ្ណំ ន បញ្ញាបេសិ^(៤) ។ បញ្ច
 ខេ ឥមេ កច្ចាន កាមតុណា កតមេ បញ្ច
 ចក្កុរិញ្ញេយ្យា រូទា ឥដ្ឋា កត្តា មនាទា បិយរូទា
 កាម្មបសញ្ញិតា វជនីយា សោតរិញ្ញេយ្យា សទ្ធា...
 ឃានរិញ្ញេយ្យា តទ្ធា... ទិវារិញ្ញេយ្យា វសា... កា-
 យរិញ្ញេយ្យា ដោដ្ឋព្វា ឥដ្ឋា កត្តា មនាទា
 បិយរូទា កាម្មបសញ្ញិតា វជនីយា ឥមេ ខេ
 កច្ចាន បញ្ច កាមតុណា ។ យំ ខេ កច្ចាន

១ ឱ. ម. អតោ ខេ ។ ២-៣ ឱ. ម. ច ។ ៤ ឱ. ន បញ្ញាបេសីតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១៥៧] ម្នាលកច្ចានៈ ទេវតាទាំងឡាយណា មិនបានប្រើប្រាស់
 នូវពន្លឺព្រះចន្ទនិងព្រះអាទិត្យ^១ ទាំងពីរនេះ ទេវតាទាំងនោះ មានច្រើន
 ក្រៃលែងជាងនោះទៅទៀត តថាគតក៏ស្គាល់ច្បាស់នូវទេវតាទាំងនោះ
 ដែរ ប៉ុន្តែតថាគតមិនបានពោលថា ពន្លឺណាដែលរកពន្លឺឯទៀតលើស
 លុបជាង ឬប្រសើរជាងគ្មានដូច្នោះឡើយ ម្នាលកច្ចានៈ ចំណែកអ្នក
 ពោលថា ពន្លឺណាដែលថែកទាបពេកផង សៅហ្មងពេកផង ជាង
 អំពិលអំពែកជាកិមិជាតិ ពន្លឺនោះឈ្មោះថា ពន្លឺថ្ងៃថ្ងាដូច្នោះផង ទាំង
 មិនកំណត់នូវពន្លឺនោះផង ។ ម្នាលកច្ចានៈ កាមគុណនេះមាន ៥ ប្រការ
 កាមគុណ ៥ ប្រការ តើដូចម្តេចខ្លះ គឺរូបដែលគួរដឹងបានដោយភ្នែក ជាទី
 ប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយ
 កាម ជាទីរីករាយ ១ សំឡេងដែលគួរដឹងបានដោយត្រចៀក... ១ ក្លិន
 ដែលគួរដឹងបានដោយច្រមុះ... ១ រសដែលគួរដឹងបានដោយអណ្តាត... ១
 ផោដ្ឋព្វៈដែលគួរដឹងបានដោយកាយ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីត្រេកអរ ជាទី
 ពេញចិត្ត ជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម ជាទីរីករាយ ១
 ម្នាលកច្ចានៈ នេះឯងឈ្មោះថា កាមគុណ ៥ ប្រការ ។ ម្នាលកច្ចានៈ

---

១ ទេវតាដែលយករស្មីចេញអំពីសរីរៈរបស់ខ្លួនជាពន្លឺ ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស វេខណសសុត្តេ កាមគ្គសុខប្បសំសា

ឥមេ បញ្ច កាមតុណា បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ សុខំ
 សោមនស្សំ ឥទំ វុច្ចតិ កាមសុខំ ។ ឥតិ
 កាមេហិ កាមសុខំ កាមសុខា កាមគ្គសុខំ
 តត្ថ អក្កមក្ខាយតីតិ ។

[១៦០] ឯវំ វុត្តេ វេខណសោ បរិព្វាជកោ ភកវន្តំ
 ឯតទវោច អច្ឆរិយំ ភោ កោតម អព្ពតំ ភោ កោតម
 យាវ សុភាសិតញ្ចំ ភោតា កោតមេន កាមេហិ
 កាមសុខំ កាមសុខា កាមគ្គសុខំ តត្ថ អក្កមក្ខា-
 យតីតិ ។ ទុដ្ឋានំ ខោ ឯវំ កច្ចាន តយា អញ្ញទិដ្ឋិ-
 កេន អញ្ញក្ខន្តិកេន អញ្ញវុចិកេន អញ្ញត្ថយោកេន^(១)
 អញ្ញថាចរិយកេន កាមំ^(២) វា កាមសុខំ វា កា-
 មគ្គសុខំ វាតិ^(៣) យេ ខោ តេ កច្ចាន ភិក្ខុ អរហន្តោ
 ទីណាសវា វុសិតវន្តោ កតករណីយា ឱហិតភារា

---

១ ឱ. ម. អញ្ញត្រ យោកេន ។ ២ ម. កាមា វា ។ ៣ ឱ. ម. វា ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ វេទណសសូត្រ ការពោលសរសើរសុខដែលជាកំពូលនៃកាម

ត្រង់ដែលសេចក្តីសុខនិងសោមនស្ស កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យកាម-
គុណទាំង ៥ ប្រការនេះ នេះឯងតថាគតហៅថា កាមសុខគឺសុខក្នុង
កាម ។ កាមសុខដោយកាមទាំងឡាយដូច្នោះឯង បណ្តាកាមសុខទាំងនោះ
សុខជាកំពូលនៃកាម (ព្រះនិព្វាន) ប្រាកដជាប្រសើរជាងកាមសុខ ។

[១៦០] កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះ
ហើយ វេទណសបរិញ្ញាជក ក៏សរសើរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា
បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យពេកណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
ចម្រើនពេកណាស់ ដ្បិតព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ទ្រង់ត្រាស់សំដែងដូច្នោះថា
កាមសុខដោយកាមទាំងឡាយ បណ្តាកាមសុខទាំងនោះ សុខដ៏ជាកំពូល
នៃកាម ប្រាកដជាប្រសើរជាងកាមសុខ ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
ត្រាស់ថា ម្ចាស់កិច្ចានៈ ខ្លួនអ្នកមានសេចក្តីយល់ឃើញផ្សេង មាន
សេចក្តីគាប់ចិត្តផ្សេង មានសេចក្តីពេញចិត្តផ្សេង មានសេចក្តីព្យាយាម
ក្នុងទីផ្សេង មានអាចារ្យផ្សេង កម្រនឹងដឹងថា នុ៎ះជាកាម ឬជាកាមសុខ
ឬក៏ជាកាមគ្គសុខ (ព្រះនិព្វាន) ដូច្នោះ ម្ចាស់កិច្ចានៈ លុះតែពួកកិក្ខុណា
ដែលជាអរហន្ត ខ្លីណាស្រេច បានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ គ្រប់គ្រាន់
ហើយ ធ្វើសោឡសកិច្ចរួចស្រេចហើយ ដាក់ចុះភារៈហើយ សម្រេច

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អនុប្បត្តសទត្តា បរិក្ខិណាករសញ្ញាជនា សម្មទញ្ញា
វិមុត្តា តេ ខោ ឯតំ ជានេយ្យំ កាមំ វា កាមសុខំ
កាមក្កសុខំ វាតិ ។

[១៦១] ឯវំ វុត្តេ វេខណសោ បរិញ្ញាជកោ
កុបិតោ អនត្តមនោ ភកវន្តំយេវ ខុំសេន្តោ ភកវន្តំ-
យេវ វម្ពេន្តោ ភកវន្តំយេវ វទមាណោ សមណោ
គោតមោ^(១) ចាបិតោ ភរិស្សតីតិ ភកវន្តំ ឯតទវោច
ឯវមេវ បនិធរកច្ចេ^(២) សមណាព្រាហ្មណា អជានន្តា
បុព្វន្តំ អជានន្តា អបរន្តំ អថ ច បន ខីណា ជាតិ
វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តា-
យាតិ បជាណាមាតិ បដិជានន្តិ តេសមិទំ កាសិតំ
ហស្សកំយេវ សម្មជ្ជតិ លាមកំយេវ^(៣) សម្មជ្ជតិ
វិត្តកំយេវ សម្មជ្ជតិ តុច្ឆកំយេវ សម្មជ្ជតីតិ ។

១ ឱ. សមណោ ច គោតមោ ។ ២ ឱ. បនិធរកេ ។ ៣ ឱ. ម. នាមកំយេវ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ដោយលំដាប់ហើយ មានធម៌ជាគ្រឿងជាប់ចំពាក់
ក្នុងភពអស់ហើយ មានចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងច្បាស់ដោយ
ប្រពៃ ភិក្ខុទាំងនោះឯង ទើបដឹងថា នុ៎ះជាកាម ឬជាកាមសុខ ឬក៏ជា
កាមគ្គសុខ ដូច្នោះបាន ។

[១៦១] កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះ
ហើយ វេខណសបរិព្វាជក ស្រាប់តែខឹងអាក់អន់ចិត្ត ដេរប្រទេចព្រះ
មានព្រះភាគ បន្តុះបង្គាប់ព្រះមានព្រះភាគ ស្តីបន្ទោសព្រះមានព្រះ
ភាគថា ព្រះសមណគោតម ពេញជាមនុស្សលាមក ថាហើយ ក៏
និយាយទៅនឹងព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា ដំណើរនេះដូចគ្នានឹងសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ពួកមួយក្នុងលោកនេះ មិនដឹងនូវទីបំផុតខាងដើម មិនដឹងនូវ
ទីបំផុតខាងចុងទេ ប៉ុន្តែប្តេជ្ញាថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិរបស់
អាត្មាអញអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយធម៌ អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់
គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញក៏បានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គ-
ការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ
ឯពាក្យរបស់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ សម្រេចបានត្រឹមតែឲ្យអ្នកផង
សើចចំអកលេង សម្រេចបានត្រឹមតែជាពាក្យឱនថយលាមក ជាពាក្យ
ឥតប្រយោជន៍ ជាពាក្យសោះសូន្យ ដោយពិត ។

បរិព្វាជកវគ្គស្ស វេទណសសុត្តេ បុព្វន្តាបវន្តកថា

[១៦២] យេ ខោ តេ កច្ចាន សមណព្រាហ្មណា
អជានន្តា បុព្វន្តំ អជានន្តា អបរន្តំ ទីណា ជាតិ រុសិតំ
ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ ឆាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ
បជាឆាមាតិ បដិជានន្តិ តេសំ សោយេវ សហធម្មិកោ
និក្ខហោ ហោតិ អបិច កច្ចាន តិដ្ឋតុ បុព្វន្តោ
តិដ្ឋតុ អបរន្តោ ឯតុ វិញ្ញូ បុរិសោ អសហោ អមាយាវី
ឧដុជាតិកោ អហាមនុសាសាមិ អហំ ធម្មំ ទេសេមិ
យថានុសិដ្ឋំ តថា បដិបដ្ឋមាទោ នចិរស្សេវ
សាមញ្ញេវ ញស្សតិ សាមំ ទក្ខិ តិ ឯវំ
កិរ សម្មា ពន្ធនា វិប្បមោក្ខោ ហោតិ យទិទំ
អវិជ្ជាពន្ធនា ។ សេយ្យថាបិ កច្ចាន ទហារោ កុមា-
រោ មន្តោ ឧត្តានសេយ្យកោ កណ្តាបញ្ចមេហិ ពន្ធនេ-
ហិ ពន្ធា^(១) អស្ស សុត្តពន្ធនេហិ តស្ស រុឡិមជ្ជាយ

១ ឱ. ពរោ ។

បរិញ្ញាជកវគ្គ វេទណសសូត្រ ការពោលអំពីទីបំផុតខាងដើមនិងខាងចុង

[១៦២] ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់កច្ចានៈ ពួកសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ណា មិនដឹងនូវទីបំផុតខាងដើម មិនដឹងនូវទីបំផុតខាងចុង
 តែប្តេជ្ញាថា អាត្មាអញដឹងច្បាស់ថា ជាតិរបស់អាត្មាអញអស់ហើយ មគ្គ-
 ព្រហ្មចរិយធម៌ អាត្មាអញបានប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសកិច្ច
 អាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការនាកិច្ចឯទៀត ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 សោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយដូច្នោះ សមណព្រាហ្មណ៍នោះ
 រមែងមានការសង្កត់សង្កិនប្រកបដោយធម៌នោះឯង ម្ចាស់កច្ចានៈ ទីបំផុត
 ខាងដើមនិងខាងចុងចូរលើកទុកសិនចុះ បើវិញ្ញាបុរសដែលជាអ្នកមិនអួត
 អាង មិនមានមាយា ប្រកបដោយជាតិដ៏ត្រង់មែន ចូរមកចុះ តថាគត
 នឹងប្រៀនប្រដៅ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ វិញ្ញាបុរសនោះ កាលបើបាន
 ប្រតិបត្តិ តាមពាក្យប្រៀនប្រដៅដូច្នោះហើយ មិនយូរឡើយ គង់នឹង
 ដឹងដោយខ្លួនឯង នឹងឃើញដោយខ្លួនឯង ព្រោះថា ការរួចស្រឡះ
 ចាកចំណងគឺអវិជ្ជាដោយប្រពៃបាន យ៉ាងនេះឯង ។ ម្ចាស់កច្ចានៈ ក្មេង
 តូចទន់ខ្លី កំពុងដេកផ្លូវ ដែលគេចង់ដោយចំណង់អំបោះមាន-កជាគម្រប់ ៥
 ចំណង់ទាំងនោះនឹងរហូតចេញទៅ ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីចម្រើន ព្រោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

បរិចាកមន្ទាយ ឥន្ទ្រិយានំ តានិ ពន្ធនានិ មុញោយ្យំ
 សោ មោក្ខោម្ពិតិ ខោ ជានេយ្យ លោ ច ពន្ធនំ
 ឯវមេវ ខោ កច្ចាន ឯតុ វិញ្ញូ បុរិសោ អសហោ
 អមាយារី ឧដុជាតិកោ អហមនុសាសាមិ អហំ ធម្មំ
 ទេសេមិ យថានុសិដ្ឋំ តថា បដិបដ្ឋមាលោ នចិរស្សេវ
 សាមញ្ញេវ ញស្សតិ សាមំ ទក្ខិតិ ឯវំ កិរ សម្មា
 ពន្ធនា វិប្បមោក្ខោ ហោតិ យទិទំ អវិជ្ជាពន្ធនាតិ ។

[១៦៣] ឯវំ វុត្តេ វេខណសោ បរិញ្ញាជកោ
 ភកវន្តំ ឯតទលោច អភិក្កន្តំ ភោ កោតម អភិក្កន្តំ
 ភោ កោតម ។ បេ ។ ឧចាសកំ មំ កវំ កោតមោ
 ជាវេតុ អដ្ឋតក្កេ ចាណុបេតំ សរណាដ្ឋតន្តិ ។

វេខណសសុត្តំ ទសមំ និដ្ឋិតំ ។
 បរិញ្ញាជកវគ្គោ តតិយោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

អាស្រ័យការចាស់ទុំនៃឥន្ទ្រិយទាំងឡាយរបស់វា ។ ក៏ដឹងថា អាត្មាអញជា
អ្នករួចចាកចំណងហើយ តែមិនស្គាល់នូវចំណង (នោះ) ទេ មានឧបមា
យ៉ាងណាមិញ ម្នាលកច្ចានៈ (បើ) វិញ្ញាបុរសជាអ្នកមិនអួតអាង មិនមាន
មាយា ប្រកបដោយជាតិដ៏ត្រង់មែន ចូរមកចុះ តថាគតនឹងប្រៀនប្រដៅ
តថាគតនឹងសំដែងធម៌ វិញ្ញាបុរសនោះ កាលបើបានប្រតិបត្តិតាមពាក្យ
ប្រៀនប្រដៅដូច្នោះហើយ មិនយូរឡើយ គង់នឹងដឹងដោយខ្លួនឯង នឹង
ឃើញដោយខ្លួនឯង ព្រោះថា ការរួចស្រឡះចាកចំណងគឺអវិជ្ជា ដោយ
ប្រពៃបានយ៉ាងនេះ ក៏មានឧបមេយ្យយ៉ាងនោះឯង ។

[១៦៣] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
វេខណសបរិញ្ញាជក ក៏សរសើរព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់
។ បេ ។ សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើនជ្រាបថា ខ្ញុំព្រះអង្គជាឧបាសក ដល់
នូវសរណគមន៍ ស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមពីថ្ងៃនេះទៅ ។

ចប់ វេខណសសូត្រ ទី ១០ ។
ចប់ បរិញ្ញាជកវគ្គ ទី ៣ ។

មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ បរិញ្ញាជកវគ្គាវសានំ

តស្ស វត្តស្ស ឧទ្ធានំ

បុណ្ណារី អត្តិ សហកមិណមោ

ដីយនខោ បុន ភណ្ណាកោត្តោ

សន្ទកុដាយិ មុណ្ណាកបុត្តោ

មណីកោ តថា កត្វានោ វវត្តោ^(១) ។

---

១ ឥទំ ឧទ្ធានំ ឱ. បោត្តកេ ន ទិស្សតិ ។

មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ ទីបំផុតនៃបរិញ្ញាជកវគ្គ

ឧទ្ទាននៃបរិញ្ញាជកវគ្គ ជាវគ្គដ៏ប្រសើរគឺ

ចូឡវច្ឆុគោត្តសូត្រ ១ អគ្គិវច្ឆុគោត្តសូត្រ ១ មហាវច្ឆុគោត្ត-
សូត្រ ១ ទីយនខសូត្រ ១ មាគណ្ណិយសូត្រ ១ សន្ទកសូត្រ ១
មហាសកុលុទាយិសូត្រ ១ សមណមុណ្ឌិកសូត្រ ១ ចូឡ-
សកុលុទាយិសូត្រ ១ វេខណសសូត្រ ១ ។

រាជវគ្គោ

បឋមំ យជិការសុត្តំ

[១៦៤] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
 កោសលេសុ ចារិកំ ចរតិ មហាតា ភិក្ខុសង្ឃេន
 សទ្ធិំ ។ អថខោ ភកវា មត្តា ឱក្ខម្ម អញ្ញតរស្មី
 បទេសេ សិតំ ចាត្វាកាសិ ។ អថខោ
 អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ឯតទហោសិ កោ នុ
 ខោ ហេតុ កោ បច្ចយោ ភកវតោ សិតស្ស
 ចាតុកម្មាយ ន អការណោន តថាគតា សិតំ
 ចាតុកហេន្ទីតិ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ ឯកំសំ
 ឧត្តរាសន្តិ^(១) ករិត្វា យេន ភកវា តេនញ្ញសិម្បណា-
 មេត្វា ភកវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ ហេតុ
 កោ បច្ចយោ ភកវតោ សិតស្ស ចាតុកម្មាយ ន
 អការណោន តថាគតា សិតំ ចាតុកហេន្ទីតិ ។

១ កត្តចិ បោត្តកេ ចីវន្តិ ទិស្សតិ ។

រាជវគ្គ

យដីការសូត្រ ទី ១

[១៦២] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ស្តេចទៅកាន់ចារិក ក្នុងដែនកោសល ព្រមដោយភិក្ខុ-
 សង្ឃច្រើនអង្គ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ងាក (ព្រះភក្ត្រ)
 បែរចេញអំពីផ្លូវ ហើយបានធ្វើនូវការញញឹម ត្រង់ទៅរកប្រទេសមួយ
 ឲ្យប្រាកដ ។ វេលានោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 ដូច្នោះថា មានហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ មានបច្ច័យដូចម្តេចហ្ន៎ ជាហេតុនាំឲ្យ
 ព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើនូវការញញឹមឲ្យប្រាកដឡើង (ព្រោះថា) ព្រះ
 តថាគតទាំងឡាយ មិនដែលធ្វើនូវការញញឹមឲ្យប្រាកដ ដោយឥត
 ហេតុទេ ។ លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ធ្វើនូវឧត្តរាសន្តៈ
 ចៀងស្មាម្ខាង ប្រណម្យអញ្ញាលីចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រាប
 បង្គំទូលសួរចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 មានហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ មានបច្ច័យដូចម្តេចហ្ន៎ ជាហេតុនាំឲ្យព្រះមាន
 ព្រះភាគធ្វើនូវការញញឹមឲ្យប្រាកដឡើង (ព្រោះថា) ព្រះតថាគតទាំង-
 ឡាយ មិនដែលធ្វើនូវការញញឹមឲ្យប្រាកដដោយឥតហេតុទេ ។

រាជវគ្គស្ស យជិការសុត្តេ ភូតបុព្វវគ្គ

[១៦៥] ភូតបុព្វំ អាណន្ទ ឥមស្មី បទេសេ
 វេកឡិកំ^(១) នាម និគមោ^(២) អហោសិ ឥន្ទោ ចេរ
 ដីតោ ច ពហុជនោ អាភិណ្ណាមនុស្សោ ។ វេកឡិកំ
 ខោ អាណន្ទ និគមំ កស្សទោ ភកវា អរបាំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធា ឧបនិស្សាយ វិហាសិ ។ ឥធន
 សុទំ អាណន្ទ កស្សបស្ស ភកវតោ អរបាតោ
 សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អារាមោ អហោសិ ។ ឥធន សុទំ
 អាណន្ទ កស្សទោ ភកវា អរបាំ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 និសិទ្ធា^(៣) ភិក្ខុសង្ឃំ ឱវេទតីតិ ។

[១៦៦] អថខោ អាយស្មា អាណន្ទោ ចតុក្កុណំ
 សង្ឃាដី បញ្ញាបេត្វា ភកវន្តំ ឯតទវោច តេនហិ
 ភន្តេ ភកវា និសីទតុ ឯវាយំ ភូមិប្បទេសោ ទ្វីហិ
 អរបាណ្តេហិ សម្មាសម្ពុទ្ធបិ បរិកុត្តោ ភវិស្សតីតិ ។
 និសីទិ ភកវា បញ្ញត្តេ អាសនេ ។ និសង្ក ខោ
 ភកវា អាយស្មន្តំ អាណន្តំ អាមន្តេសិ ភូតបុព្វំ អាណន្ទ
 ឥមស្មី បទេសេ វេកឡិកំ នាម និគមោ អហោសិ

---

១ ឱ. វេកឡិកំ ។ ម. វេតឡិកំ ។ ឱ. ម. តាមនិគមោ ។ ៣ ឱ. ម. និសិទ្ធកោ ។

រាជវគ្គ យជិការសូត្រ រឿងរ៉ាវធ្លាប់មានមកហើយ

[១៦៥] ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់អានន្ទ រឿងរ៉ាវធ្លាប់មាន
 មកហើយ ក្នុងប្រទេសនេះ មាននិគមមួយឈ្មោះវេកឡិគៈ ជានិគម
 ស្តុកស្តម្ភ មាំមួន មានជនច្រើន មានមនុស្សកុះករ ។ ម្ចាស់អានន្ទ
 ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ធ្លាប់ចូលមកសម្រេច
 សម្រាន្តវិយាបថ ក្នុងវេកឡិគៈនិគមនោះឯង ។ ម្ចាស់អានន្ទ អារាម
 របស់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មាននៅក្នុងទីនេះ ។
 ម្ចាស់អានន្ទ ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ តែងគង់
 ឲ្យឱវាទកិក្ខុសង្ឃក្នុងទីនេះ ។

[១៦៦] ត្រានោះឯង ព្រះអានន្ទមានអាយុ ក្រាលសង្ឃរាជីមាន
 ជាន់ ៤ ហើយក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ សូមព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់សិន កាលបើព្រះ
 អង្គគង់ហើយ ភូមិប្រទេសនេះ នឹងបានឈ្មោះថា មានព្រះអរហន្តសម្មា-
 សម្ពុទ្ធពីរព្រះអង្គប្រើប្រាស់ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ទ្រង់គង់លើអាសនៈ
 ដែលព្រះអានន្ទក្រាលថ្វាយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ គង់ស៊ប់ហើយ
 ក៏ត្រាស់ទៅនឹងព្រះអានន្ទមានអាយុថា ម្ចាស់អានន្ទ រឿងរ៉ាវធ្លាប់មាន
 មកហើយ ក្នុងប្រទេសនេះ មាននិគមមួយឈ្មោះ វេកឡិគៈ ជា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឥន្ទ្រោ ចេវ ដីតោ ច ពហុជនោ អាភិណ្ណា-
 មនុស្សោ ។ វេកឡិកំ ខោ អានន្ទ ជិតមំ កស្សហោ
 ភកវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ឧបនិស្សាយ វិហាសិ ។
 ឥធិ សុទំ អានន្ទ កស្សបស្ស ភកវតោ អរហតោ
 សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អារាមោ អហោសិ ។ ឥធិ សុទំ
 អានន្ទ កស្សហោ ភកវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 និសិទ្ធា ភិក្ខុសង្ឃំ ឱវទតិ ។ វេកឡិកេ ខោ
 អានន្ទ ជិតមេ យជិកាពោ ឆាម កុម្ភកាពោ កស្ស-
 បស្ស ភកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ឧបជ្ជា-
 កោ អហោសិ អត្តបជ្ជាកោ ។ យជិការស្ស
 ខោ អានន្ទ កុម្ភការស្ស ជោតិចាលោ ឆាម
 មាលាពោ សហាយោ អហោសិ បិយសហាយោ ។
 អថខោ អានន្ទ យជិកាពោ កុម្ភកាពោ ជោតិចាលំ
 មាលាវំ អាមន្តេសិ អាយាម សម្ម ជោតិចាល
 កស្សបំ ភកវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធិំ ទស្សនាយ
 ឧបសង្កមិស្សាម សាធុសម្មតញ្ញិ មេ តស្ស ភកវតោ
 ទស្សនំ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សាតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

និគមស្តុកស្តម្ភមាំមួន មានជនច្រើន មានមនុស្សកុះករ ។ ម្នាលអានន្ទ
 ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ធ្លាប់ចូលមកសម្រេច
 សម្រាន្តវិយាបថក្នុងវេកឡិគនិគមនេះឯង ។ ម្នាលអានន្ទ អារាមរបស់
 ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មាននៅក្នុងទីនេះឯង ។
 ម្នាលអានន្ទ ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ តែងគង់
 ឲ្យឱវាទកិក្ខុសង្ឃក្នុងទីនេះ ។ ម្នាលអានន្ទ ក្នុងវេកឡិគនិគម មាន
 ស្ទួនឆ្នាំងម្នាក់ឈ្មោះយដិការ ជាឧបដ្ឋាក ជាអ្នកបម្រើជំប្រសើរ របស់ព្រះ
 កស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ ម្នាលអានន្ទ ស្ទួនឆ្នាំង
 ឈ្មោះយដិការនោះឯង មានមាណម្នាក់ ឈ្មោះជោតិបាល ជាមិត្ត
 សម្លាញ់ពេញចិត្ត (របស់គាត់) ។ ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ យដិការ
 ស្ទួនឆ្នាំងនិយាយនឹងជោតិបាលមាណពថា នៃជោតិបាលសម្លាញ់ស្មោះ
 ស្មើចិត្ត មក យើងនឹងនាំគ្នាទៅគាល់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត-
 សម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រោះថា ការបានឃើញនូវព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត-
 សម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះរបស់ខ្ញុំ សន្មតថាជាការប្រពៃ ។

រាជវគ្គស្ស យជិការសុត្តេ ជោតិបាលសមាទបនំ

[១៦៧] ឃំ រុត្តេ អាណន្ទ ជោតិបាលោ មាលាវោ
 យជិការំ កុម្ភការំ ឯតទវោច អលំ សម្ម យជិការ
 កី បន តេន មុណ្ណាកេន សមណាកេន ទិដ្ឋេ-
 នាតិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ អាណន្ទ ។ បេ ។ តតិយម្បិ
 ខោ អាណន្ទ យជិការោ កុម្ភការោ ជោតិបាលំ
 មាលាវំ ឯតទវោច អាយាម សម្ម ជោតិបាល
 កស្សបំ ភកវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធី ទស្សនាយ
 ឧបសង្កមិស្សាម សាធុសម្មតញ្ញិ មេ តស្ស ភក-
 វតោ ទស្សនំ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សាតិ ។
 តតិយម្បិ ខោ អាណន្ទ ជោតិបាលោ មាលាវោ
 យជិការំ កុម្ភការំ ឯតទវោច អលំ សម្ម
 យជិការ កី បន តេន មុណ្ណាកេន សមណាកេន
 ទិដ្ឋេនាតិ ។ តេនហិ សម្ម ជោតិបាល សោត្តិ-
 សីនានំ^(១) អាទាយ នទី កមិស្សាម សិទាយិត្តនិ ។
 ឃំ សម្មាតិ ខោ អាណន្ទ ជោតិបាលោ មាលាវោ
 យជិការស្ស កុម្ភការស្ស បច្ចុស្សោសិ ។

១ ឱ. សោត្តិ សីនានី ។

រាជវគ្គ យដិការសូត្រ ការបបួលដោតិបាលមាណា

[១៦៧] ម្ចាស់អានន្ទ កាលដែលយដិការសូន្ទ្រាំងនិយាយយ៉ាងនេះ ដោតិបាលមាណាពក៏ឃាត់យដិការសូន្ទ្រាំងដូច្នោះថា កុំឡើយយដិការសំឡាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត ចុះអ្នកឯងចង់គាល់ស្រមណ៍កំណោរនោះបានជាការអ្វី ។ ម្ចាស់អានន្ទ យដិការសូន្ទ្រាំងនិយាយអស់វារៈ ២ ដង ។ បេ ។ ម្ចាស់អានន្ទ យដិការសូន្ទ្រាំងនិយាយនឹងដោតិបាលមាណា អស់វារៈ ៣ ដងដូច្នោះថា នៃដោតិបាលសម្មាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត មក យើងនឹងនាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រោះថា ការបានឃើញព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះរបស់ខ្ញុំ សន្មតថា ជាការប្រពៃ ។ ម្ចាស់អានន្ទ ឯដោតិបាលមាណា ក៏ឃាត់យដិការសូន្ទ្រាំងអស់វារៈ ៣ ដង ដូច្នោះថា កុំឡើយយដិការសម្មាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត ចុះអ្នកឯងចង់គាល់ស្រមណ៍កំណោរនោះបានជាការអ្វី ។ យដិការសូន្ទ្រាំងតបថា នៃដោតិបាលសម្មាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត បើដូច្នោះ យើងនឹងកាន់យកខ្សែអំបោះសោត្តិ^(១) សម្រាប់ដូតទឹក ទៅកាន់ស្ទឹងដើម្បីដូតទឹក ។ ម្ចាស់អានន្ទ ដោតិបាលមាណា បានទទួលពាក្យយដិការសូន្ទ្រាំងថា យ៉ាងហ្នឹងហើយ សម្មាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត ។

---

១ ខ្សែអំបោះដែលគេយកលំអិតថ្មឈ្មោះកុរុន្ទិកៈ មកលាយនឹងលីខ ហើយចងក្តាប់ត្រង់កណ្តាល (ខ្សែអំបោះ) ទុកតែត្រង់ចុងខ្សែទាំងសងខាង សម្រាប់កាន់ដុសកាយក្នុងវេលាដែលដូតទឹក ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១៦៨]   អថខោ   អាណន្ទ   យដិកាពោ   ច

កុម្មកាពោ   ដោតិចាលោ   ច   មាលាវោ   សោត្តិសិណំ

អាទាយ   នទី   អកម៌សុ   សិណយិត្តំ   ។   អថខោ

អាណន្ទ   យដិកាពោ   កុម្មកាពោ   ដោតិចាលំ   មាលាវំ

អាមន្តេសិ   អយំ   សម្ម   ដោតិចាល   កស្សបស្ស

ភកវតោ   អរហតោ   សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស   អវិទូរេ   អារាមោ

អាយាម   សម្ម   ដោតិចាល   កស្សបំ   ភកវន្តំ

អរហន្តំ   សម្មាសម្ពុទ្ធិ   ទស្សនាយ   ឧបសង្កមិស្សាម

សាធុសម្មតញ្ញិ   មេ   តស្ស   ភកវតោ   ទស្សនំ

អរហតោ   សម្មាសម្ពុទ្ធស្សាតិ   ។

[១៦៩]   ឯវំ   រុត្តេ   អាណន្ទ   ដោតិចាលោ

មាលាវោ   យដិការំ   កុម្មការំ   ឯតទវោច   អលំ   សម្ម

យដិការ   កី   បន   តេន   មុណ្ណាកេន   សមណាកេន

ទិដ្ឋេនាតិ   ។   ទុតិយម្បិ   ខោ   អាណន្ទ   ។   មេ   ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១៦៨] ម្ចាស់អានន្ទ លំដាប់នោះ យដិការស្សន្ទ្រាំងនិង
 ជាតិបាលមាណាត ក៏នាំគ្នាយកខ្សែអំបោះសោត្តិ ទៅកាន់ស្ទឹង ដើម្បី
 ផ្គូផ្គងទឹក ។ ម្ចាស់អានន្ទ គ្រានោះ យដិការស្សន្ទ្រាំងនិយាយនឹងជាតិ-
 បាលមាណាតថា ម្ចាស់ជាតិបាល សម្លាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត នេះហើយ
 អារាមរបស់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ នៅជិតបង្កើយ
 ទេតើ នៃជាតិបាលសម្លាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត មក យើងនឹងនាំគ្នាចូលទៅ
 គាល់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រោះថា ការបាន
 ឃើញព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ របស់ខ្ញុំ សន្មត
 ថាជាការប្រពៃ ។

[១៦៩] ម្ចាស់អានន្ទ កាលបើយដិការស្សន្ទ្រាំង និយាយយ៉ាងនេះ
 ជាតិបាលមាណាត ក៏ឃាត់យដិការស្សន្ទ្រាំងទៀតដូច្នោះថា កុំឡើយយដិ-
 ការសម្លាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត ចុះអ្នកឯងចង់គាល់ស្រមណ៍កំណេរនោះ បាន
 ជាការអ្វី ។ ម្ចាស់អានន្ទ យដិការស្សន្ទ្រាំងនិយាយអស់វារៈ ២ ដង ។ បេ ។

រាជវគ្គស្ស យជិការសុត្ត ជោតិបាលសមាទបនំ

តតិយម្បិ ខោ អានន្ទ យជិកាហោ កុម្ភកាហោ
 ជោតិចាលំ មាលារំ ឯតទរោច អយំ សម្ម
 ជោតិចាល កស្សបស្ស ភកវតោ អរហតោ
 សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អរិទ្ធវេ អារាមោ អាយាម សម្ម
 ជោតិចាល កស្សបំ ភកវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធិ
 ទស្សនាយ ឧបសង្កមិស្សាម សាធុសម្មតញ្ញិ មេ
 តស្ស ភកវតោ ទស្សនំ អរហតោ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធស្សាតិ ។ តតិយម្បិ ខោ អានន្ទ ជោតិ-
 ចាលោ មាលារោ យជិការំ កុម្ភការំ ឯតទរោច
 អលំ សម្ម យជិការ កី បន តេន មុណ្ណាកេន
 សមណាកេន ទិដ្ឋេនាតិ ។

[១៧០] អថខោ អានន្ទ យជិកាហោ កុម្ភកាហោ
 ជោតិចាលំ មាលារំ ឱវដ្តិកាយ បរាមសិត្វា
 ឯតទរោច អយំ សម្ម ជោតិចាល កស្សបស្ស
 ភកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អរិទ្ធវេ អារាមោ

រាជវគ្គ យដិការស្វន្ទ្រាំង ការបបួលដោតិបាលមាណព

ម្នាលអានន្ទ យដិការស្វន្ទ្រាំង និយាយនឹងដោតិបាលមាណព អស់
 វារៈ ៣ ដងដូច្នោះថា ម្នាលដោតិបាល សម្មាញ្ញ្យស្មោះស្មើចិត្ត នេះ
 ហើយអារាមរបស់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ នៅជិត
 បង្កើយទេតី ម្នាលដោតិបាល សម្មាញ្ញ្យស្មោះស្មើចិត្ត មក យើង
 នឹងនាំគ្នា ចូលទៅគាល់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ព្រោះថា ការបានឃើញព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ
 របស់ខ្ញុំ សន្មតថាជាការប្រពៃ ។ ម្នាលអានន្ទ ដោតិបាលមាណព
 ក៏ឃាត់យដិការស្វន្ទ្រាំង អស់វារៈ ៣ ដងដូច្នោះថា កុំឡើយយដិការ
 សម្មាញ្ញ្យស្មោះស្មើចិត្ត ចុះអ្នកឯង ចង់គាល់ស្រមណ៍កំណេរនោះបាន
 ជាការអ្វី ។

[១៧០] ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ យដិការស្វន្ទ្រាំង ក៏ចាប់ទាញថ្នក់
 ដោតិបាលមាណព និយាយលោមដូច្នោះថា ម្នាលដោតិបាល សម្មាញ្ញ្យ
 ស្មោះស្មើចិត្ត នេះហើយអារាមរបស់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្ត-
 សម្មាសម្ពុទ្ធ នៅជិតបង្កើយទេតី ម្នាលដោតិបាល សម្មាញ្ញ្យស្មោះស្មើ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អាយាម សម្ម ជោតិចាល កស្សបំ ភកវន្តំ អរហន្តំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធិំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិស្សាម សាធុ-
 សម្មតញ្ញិ មេ តស្ស ភកវតោ ទស្សនំ អរហតោ
 សម្មាសម្ពុទ្ធស្សាតិ ។ អថខោ អានន្ទ ជោតិចាលោ
 មាលាវោ ឡិវន្តិកំ វិនិវេហេត្វា^(១) យជិការំ កុម្ភការំ
 ឯតទវោច អលំ សម្ម យជិការ កី បន តេន
 មុណ្ណាកេន សមណាកេន ទិដ្ឋេនាតិ ។ អថខោ
 អានន្ទ យជិការោ កុម្ភការោ ជោតិចាលំ មាលាវំ
 សីសនហាតំ កេសេសុ បរាមសិត្វា ឯតទវោច
 អយំ សម្ម ជោតិចាល កស្សបស្ស ភកវតោ
 អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អវិទូវេ អារាមោ អាយាម
 សម្ម ជោតិចាល កស្សបំ ភកវន្តំ អរហន្តំ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធិំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិស្សាម សាធុសម្មតញ្ញិ
 មេ តស្ស ភកវតោ ទស្សនំ អរហតោ សម្មាសម្ពុ-
 ទ្ធស្សាតិ ។ អថខោ អានន្ទ ជោតិចាលស្ស មាលាវស្ស

១ ម. វិនិវេហេត្វា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ចិត្ត មក យើងនឹងនាំគ្នាចូលទៅ ដើម្បីគាល់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ
អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រោះថាការបានឃើញព្រះមានព្រះភាគ អរហន្ត-
សម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះរបស់ខ្ញុំ សន្មតថាជាការប្រពៃ ។ ម្នាលអានន្ទ ទើប
ជាតិបាលមាណាព ឲ្យយដិការស្សន្ទាំងលែងកាន់ថ្នក់ ហើយនិយាយ
ដូច្នោះថា កុំឡើយ យដិការសម្មាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត ចុះអ្នកឯងចង់ឃើញ
ស្រមណ៍កំណេរនោះបានជាការអ្វី ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ យដិការ
ស្សន្ទាំង ក៏ចាប់ទាញសក់ជាតិបាលមាណាព ដែលទើបនឹងឆ្លុះរួច
ហើយ និយាយលោមដូច្នោះថា ម្នាលជាតិបាលសម្មាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត
នេះហើយអារាមរបស់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ នៅ
ជិតបង្កើយទេតើ ម្នាលជាតិបាល សម្មាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត មក យើង
នឹងនាំគ្នា ចូលទៅគាល់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
ព្រោះថា ការបានឃើញព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ
របស់ខ្ញុំ សន្មតថាជាការប្រពៃ ។ ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ ជាតិបាល-

រាជវគ្គស្ស យជិការសុត្ត វិស្វាសម្ពុទ្ធបសង្កមនំ

ឯតទហោសិ អច្ឆរិយំ វត កោ អព្ពតំ វត
 កោ យត្រិ ហិ ធាមាយំ យជិកាភោ កុម្ភកាភោ
 ឥត្តរជទ្វោ សមាណោ អម្ពាភំ សីសនហាតានំ
 កោសេសុ បរាមសិត្តា មញ្ញិស្សតិ ន វតិទំ ឱរកំ
 មញ្ញោ ភិស្សតីតិ ។ យជិការំ កុម្ភការំ ឯតទវោច
 យាវតទោហិមិ សម្ម យជិកាភតិ ។ យាវតទោហិមិ
 សម្ម ជោតិចាល តថា ហិ បន មេ សាធុសម្មតំ
 តស្ស ភកវតោ ទស្សនំ អរហតោ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធស្សាតិ ។ តេនហិ សម្ម យជិការ មុញ្ច
 ភមិស្សាមាតិ ។

[១៧១] អថខោ អាណន្ទ យជិកាភោ ច កុម្ភ-
 កាភោ ជោតិចាលោ ច មាលាវោ យេន កស្សចោ
 ភកវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា តេនុបសង្កមីសុ

រាជវគ្គ យជិការសូត្រ ការចូលទៅគាល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ

មាណពមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ឱហ្ន៎ អស្ចារ្យណាស់ យីអើ ចំឡែក
ណាស់ មិនសមបើយជិការស្នូនឆ្នាំង ជាមនុស្សមានកំណើតថោកទាប
នេះ មកហ៊ានមើលងាយ ចាប់ទាញសក់របស់អញ ដែលទើបនឹងផ្គុត
ហើយដូច្នោះសោះ ប្រហែលជាដំណើរ របស់អញដែលនឹងទៅនេះ មិន
មែនជាដំណើរថោកទាបឡើយ ។ ទើបជាតិបាលមាណពសួរយជិការ
ស្នូនឆ្នាំងដូច្នោះថា ម្ចាស់យជិការ សម្ងាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត អ្នកឯងចាប់
ទាញសក់ខ្ញុំដល់ត្រឹមណាទៅទៀត ។ យជិការស្នូនឆ្នាំងតបថា នៃ
ជាតិបាលសម្ងាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត ខ្ញុំចាប់ទាញសក់អ្នកឯង ទាល់តែខ្ញុំ
បានទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ដែលសន្មត
ថាជាការប្រពៃ ។ ជាតិបាលមាណពតបថា នៃយជិការសម្ងាញ់
ស្មោះស្មើចិត្ត ល្ហើយលែង យើងនឹងទៅដែរ ។

[១៧១] ម្ចាស់អានន្ទ គ្រានោះ យជិការស្នូនឆ្នាំងនិងជាតិបាល
មាណព នាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មា-

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឧបសង្កមិត្តា យជិកាវោ កុម្ភកាវោ កស្សបំ ភកវន្តំ
 អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធី អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 ជោតិចាលោ បន មាលាវោ កស្សបេន ភកវតា
 អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន វិទ្ធិ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ
 កមំ សារាណីយំ វិទិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខេ^(១) យជិកាវោ កុម្ភកាវោ
 កស្សបំ ភកវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធី ឯតទវោច
 អយំ មេ ភន្តេ ជោតិចាលោ មាលាវោ សហាយោ
 បិយសហាយោ ឥមស្ស ភកវា ធម្មំ ទេសេត្វតិ ។
 [១៧២] អថខោ អានន្ទ កស្សចោ ភកវា
 អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ យជិកាវោ កុម្ភការំ ជោ-
 តិចាលោ មាលាវំ ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ
 សមាទបេសិ សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ ។

១ ឱ. ម. ខោ អានន្ទ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

សម្ពុទ្ធ លុះចូលទៅដល់ហើយ យដិការស្មន្ទាំង ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះ
 កស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សម
 គួរ ។ ឯដោតិបាលមាណាព ពោលពាក្យរាក់ទាក់សំណោះសំណាល
 ទៅរកព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ លុះបញ្ចប់ពាក្យ
 ដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
 លុះយដិការស្មន្ទាំង អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះ
 កស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ដោតិបាលមាណាពនេះ ជាមិត្តសម្លាញ់ពេញចិត្តនៃខ្ញុំព្រះអង្គ សូមព្រះ
 មានព្រះភាគ សំដែងធម៌ប្រោសដោតិបាលមាណាពនេះឲ្យទាន ។

[១៧២] ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរ-
 ហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ បានពន្យល់យដិការស្មន្ទាំងនិងដោតិបាលមាណាព ឲ្យ
 យល់ឃើញច្បាស់ ឲ្យជឿជាក់ ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម៌ម្នាក់ថា ។

រាជវគ្គស្ស យជិការសុត្តេ ជោតិបាលស្ស អធិប្បាយោ

អថខោ អានន្ទ យជិការោ ច កុម្ភកាវោ ជោតិបាលោ
 ច មាលាវោ កស្សបេន ភកវតា អរហតា សម្មា-
 សម្ពុទ្ធន ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតា សមាទបិតា
 សមុត្តេជិតា សម្បហំសិតា កស្សបស្ស ភកវតោ
 អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ភាសិតំ អភិទន្ធិត្វា
 អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា កស្សបំ ភកវន្តំ
 អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធិំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា
 បក្កមីសុ ។

[១៧៣] អថខោ អានន្ទ ជោតិបាលោ មាលាវោ
 យជិការំ កុម្ភការំ ឯតទរោច ឥមំ នុ ត្វំ សម្ម
 យជិការ ធម្មំ សុណាន្តោ អថ ច បន អការស្មា^(១)
 អនការិយំ បព្វជសីតិ^(២) ។ ននុ ច មំ សម្ម
 ជោតិបាល ជាតាសិ អន្ទេ ជិណ្ណោ មាតាបិតោ ចោសេ-
 មីតិ ។ តេនហិ សម្ម យជិការ អហំ អការស្មា
 អនការិយំ បព្វជិស្សាមីតិ ។

---

១ ឱ. ន អការស្មា ។ ២ ម. ន បព្វជសីតិ ។

រាជវគ្គ យជិការសូត្រ បំណងរបស់ជាតិបាលមាណា

ម្ចាស់អានន្ទ យជិការសូត្រនឹងនឹងជាតិបាលមាណា លុះព្រះកស្សប
 មានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ពន្យល់ឲ្យយល់ឃើញច្បាស់ ឲ្យ
 ជឿជាក់ ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិកថាហើយ ក៏ត្រេកអររីក-
 រាយចំពោះភាសិត របស់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 រួចក្រោកចាកអាសនៈ ថ្វាយបង្គំលាព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្ត-
 សម្មាសម្ពុទ្ធ ធ្វើប្រទក្សិណហើយក៏ចៀសចេញទៅ ។

[១៧៣] ម្ចាស់អានន្ទ លំដាប់នោះ ជាតិបាលមាណាសួរយជិ-
 ការសូត្រនឹងដូច្នោះថា ម្ចាស់យជិការសម្មាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត អ្នកឯងកាល
 បើស្តាប់ធម៌នេះហើយ តើអ្នកឯងនឹងចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួសឬទេ ។
 យជិការសូត្រនឹងតបថា ម្ចាស់ជាតិបាលសម្មាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត អ្នកឯង
 ក្រែងដឹងថា ខ្ញុំតែងចិញ្ចឹមមាតាបិតា ដែលចាស់ឆឺតឆឺងលំដៃរហូ ។
 ជាតិបាលមាណាតបថា ម្ចាស់យជិការសម្មាញ់ស្មោះស្មើចិត្ត បើដូច្នោះ
 ខ្ញុំនឹងចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១៧៤] អថខោ អានន្ទ យដិកាពោ ច កុម្ភកាពោ
 ដោតិចាលោ ច មាណវោ យេន កស្សចោ ភកវា
 អរបាំ សម្មាសម្ពុទ្ធា តេនុបសន្តិមីសុ ឧបសន្តិមិត្វា
 កស្សបំ ភកវន្តំ អរបាទ្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធនំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ អានន្ទ
 យដិកាពោ កុម្ភកាពោ កស្សបំ ភកវន្តំ អរបាទ្តំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធនំ ឯតទពោច អយំ មេ ភន្តេ ដោតិចាលោ
 មាណវោ សហាយោ បិយសហាយោ ឥមំ ភកវា
 បញ្ចាដេត្វតិ ។ អលត្ត ខោ អានន្ទ ដោតិចាលោ
 មាណវោ កស្សបស្ស ភកវតោ អរបាតោ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធស្ស សន្តិកេ បព្វជ្ជំ អលត្ត ឧបសម្មទំ ។
 អថខោ អានន្ទ កស្សចោ ភកវា អរបាំ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 អច្ឆិរូបសម្មន្នេ ដោតិចាលេ មាណវេ អឱមាសូបស-
 ម្មន្នេ វេកឡិកេ យថាកិរន្តំ វិហារិត្វា យេន ពារាណសី
 តេន ចារិកំ បក្កាមិ អនុបុព្វេន ចារិកញ្ចរមាដោ យេន
 ពារាណសី តទវសិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១៧៤] ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ យដិការស្នូនឆ្នាំងនិងដោតិបាល-
 មាណព នាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មា-
 សម្ពុទ្ធ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះកស្សបមានព្រះភាគ
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ហើយក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ម្នាលអានន្ទ លុះ
 យដិការស្នូនឆ្នាំងអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលព្រះកស្សបមាន
 ព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដោតិ-
 បាលមាណពនេះ ជាមិត្តសម្មាញពេញចិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមព្រះ
 មានព្រះភាគ បំបួសដោតិបាលមាណពនេះឲ្យទាន ។ ម្នាលអានន្ទ
 ដោតិបាលមាណពក៏បាននូវបព្វជ្ជា បាននូវឧបសម្បទាមិនយូរប៉ុន្មាន ទើបនឹង
 ឧបសម្បទាបានកន្លះខែប៉ុណ្ណោះ ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មា-
 សម្ពុទ្ធ ទ្រង់សម្រេចសម្រាន្តវិយាបចក្នុងវេកឡិគនិតម តាមសមគួរ
 ដល់ពុទ្ធអធ្យាស្រ័យ ហើយទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ចារិក សំដៅទៅកាន់
 ក្រុងពារាណសី កាលពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ចារិកដោយលំដាប់ ក៏បាន
 ដល់ក្រុងពារាណសីនោះ ។

រាជវគ្គស្ស យជិការសុត្តេ កិកិកាសិរាជវគ្គ

[១៧៥] តត្រិ សុទំ អានន្ទ កស្សទោ ភកវា
អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ពារាណសិយំ វិហារតិ ឥសិបតនេ
មិតទាយេ ។ អស្សោសិ ខោ អានន្ទ កិកិ^(១) កា-
សិរាជា កស្សទោ កិរ ភកវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ
ពារាណសី អនុប្បត្តោ ពារាណសិយំ វិហារតិ ឥសិបតនេ
មិតទាយេតិ ។ អថខោ អានន្ទ កិកិ កាសិរាជា
ភទ្រានិ ភទ្រានិ យាធានិ យោជាមេត្វា ភទ្រិ យានំ
អភិរូហិត្វា ភទ្រិហិ ភទ្រិហិ យានេហិ ពារាណ-
សិយា និយ្យាសិ មហាច្ចរាជានុភាវេន^(២) កស្សបំ
ភកវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធនំ ទស្សនាយ យាវតិកា
យានស្ស ភូមិ យានេន កត្វា យាធា បច្ឆោរោ-
ហិត្វា បត្តិកោ វ យេន កស្សទោ ភកវា អរហំ
សម្មាសម្ពុទ្ធោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា កស្សបំ
ភកវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធនំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ
និសីទិ ។

១ ឱ. ម. កិកិ ។ ២ ឱ. មហាតា រាជានុភាវេន ។

រាជវគ្គ យជិការសូត្រ រឿងព្រះរាជាដែនកាសីទ្រង់ព្រះនាមកិកិ

[១៧៥] ម្ចាស់អានន្ទ ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មា-
សម្ពុទ្ធ ទ្រង់គង់នៅក្នុងឥសិបតនមិគទាយវ័ន ជិតក្រុងពារាណសីនោះ ។
ម្ចាស់អានន្ទ ព្រះរាជាដែនកាសី ទ្រង់ព្រះនាមកិកិ បានឮដំណឹងថា
ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរមក
ដល់ក្រុងពារាណសីហើយ ឥឡូវទ្រង់គង់នៅ ក្នុងឥសិបតនមិគទាយវ័ន
ជិតក្រុងពារាណសី ។ ម្ចាស់អានន្ទ វេលានោះ ព្រះរាជាដែនកាសី
ទ្រង់ព្រះនាមកិកិ បង្គាប់រាជបុរសឲ្យរៀបចំយានដំល្ល ។ ហើយឡើងគង់
យានដំល្ល ស្តេចចេញទៅអំពីក្រុងពារាណសី ដោយយានដំល្ល ។ ដោយ
ព្រះរាជានុភាពដ៏ប្រសើរ ដើម្បីគាល់ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្ត-
សម្មាសម្ពុទ្ធ លុះបរយានទៅទល់ត្រឹមទីដែលល្អមឈប់យានហើយ ក៏ចុះ
អំពីយាន ទ្រង់ស្តេចទៅដោយព្រះបាទទទេ ចូលសំដៅទៅគាល់ព្រះ
កស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ លុះស្តេចចូលទៅដល់ហើយ
ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះកស្សប មានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ រួច
ប្រថាប់ក្នុងទីសមគួរ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១៧៦] ឯកមន្តំ និសិទ្ធិំ ខោ អានន្ទ កិកិ
 កាសិរាជានំ កស្សុចោ ភកវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ
 ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទបេសិ សមុត្តេ-
 ជេសិ សម្មហំសេសិ ។ អថខោ អានន្ទ កិកិ
 កាសិរាជា កស្សុបេន ភកវតា អរហតា សម្មា-
 សម្ពុទ្ធន ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតោ សមាទបិតោ
 សមុត្តេជិតោ សម្មហំសិតោ កស្សុបំ ភកវន្តំ អរហន្តំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធនំ ឯតទរោច អធិវាសេតុ មេ ភន្តេ
 ភកវា ស្វាតនាយ ភត្តំ សទ្ធិំ ភិក្ខុសង្ឃេនាតិ ។
 អធិវាសេសិ ខោ អានន្ទ កស្សុចោ ភកវា
 អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ តុណ្ហិកាវេន ។ អថខោ
 អានន្ទ កិកិ កាសិរាជា កស្សុបស្ស ភកវតោ
 អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អធិវាសនំ វិទិត្វា ឧដ្ឋា-
 យាសនា កស្សុបំ ភកវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធនំ
 អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។ អថខោ
 អានន្ទ កិកិ កាសិរាជា តស្សា រត្តិយា អច្ចយេន

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១៧៦] ម្នាលអានន្ទ លុះព្រះរាជាដែនកាសី ទ្រង់ព្រះនាមកិកិ
 ប្រថាប់ ក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មា-
 សម្ពុទ្ធ ក៏ទ្រង់ពន្យល់ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យជឿជាក់ ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីក-
 រាយដោយធម្មិកថា ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះរាជាដែនកាសី
 ទ្រង់ព្រះនាមកិកិ លុះព្រះកស្សបមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ទ្រង់ពន្យល់ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យជឿជាក់ ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយ
 ធម្មិកថាហើយ ក៏និមន្តព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធជូច្នោះ
 ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ
 ទទួលកត្តរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដើម្បីធាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះ
 កស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក៏ទ្រង់ទទួលនិមន្តដោយតុណ្ហិ-
 ភាព ។ ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ ព្រះរាជាដែនកាសី ទ្រង់ព្រះនាមកិកិ
 ទ្រង់ជ្រាបថា ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទទួលនិមន្ត
 ហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈ ក្រាបថ្វាយបង្គំទូលព្រះកស្សបមានព្រះភាគ
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ធ្វើប្រទក្សិណហើយស្តេចយាងចេញទៅ ។ ម្នាលអានន្ទ
 កាលនោះ ព្រះរាជាដែនកាសី ទ្រង់ព្រះនាមកិកិ លុះកន្លងរាត្រីនោះ

រាជវគ្គស្ស យជិការសុត្តេ កិកិនិវេសន្តបសង្កមនំ

សកេ និវេសនេ បណ្ឌិតំ ខាទនីយំ កោជនីយំ
 បដិយាទាមេត្វា បណ្ឌាមុទិកស្ស សាលិនោ វិចិត-
 កាឡកំ^(១) អនេកស្វបំ អនេកព្យញ្ញនំ កស្សបស្ស
 ភកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស កាលំ អាហេ-
 ចាមេសិ កាលោ ភន្តេ និដ្ឋិតំ ភត្តនិ ។
 [១៧៧] អថខោ អានន្ទ កស្សទោ ភកវា
 អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា
 បត្តចីវរមាទាយ យេន កិកិស្ស កាសិរញ្ញោ
 និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ
 និសីទិ សទ្ធិ ភិក្ខុសង្ឃេន ។ អថខោ អានន្ទ
 កិកិ កាសិរាជា ពុទ្ធប្បមុខំ ភិក្ខុសង្ឃំ បណ្ឌិតេន
 ខាទនីយេន កោជនីយេន សហត្វា សន្តប្បេសិ
 សម្បវាវេសិ ។ អថខោ អានន្ទ កិកិ កាសិរាជា

១ ម. វិកតកាឡកំ ។

រាជវគ្គ យជិការសូត្រ ស្តេចចូលទៅកាន់ព្រះរាជដំណាក់ព្រះបាទកិកិ

ហើយ ក៏ត្រាស់បង្គាប់រាជបុរស ឲ្យចាត់ចែងខាទនីយភោជនីយាហារដ៏ផ្ចិត-
ផ្ចង់ ដោយស្រូវសាលីមានពណ៌លឿង ជាអង្ករបាយទន់ ជាវត្ថុប្រាស
ចាកពណ៌ខ្មៅ មានទាំងសម្លដ៏ច្រើន និងម្ហូបក្រៀមដ៏ច្រើន ក្នុងព្រះរាជ-
ដំណាក់របស់ព្រះអង្គ រួចហើយបង្គាប់រាជបុរស ឲ្យក្រាបទូលភក្តីកាល
ចំពោះព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធជា បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន កាលដល់ហើយ ភក្តីក៏សម្រេចហើយ ។

[១៧៧] ម្នាលអានន្ទ វេលានោះ ជាវេលាបុព្វណ្ណសម័យ
ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រ
និងចីវរ ស្តេចចូលទៅកាន់ព្រះរាជដំណាក់នៃព្រះរាជាដែនកាសិ ទ្រង់
ព្រះនាមកិកិ ព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទ្រង់គង់
លើអាសនៈដែលគេក្រាលថ្វាយ ។ ម្នាលអានន្ទ សម័យនោះ ព្រះរាជា
ដែនកាសិទ្រង់ព្រះនាមកិកិ ទ្រង់អង្គុះភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន
ដោយខាទនីយភោជនីយាហារដ៏ផ្ចិតផ្ចង់ ដោយព្រះហត្ថានៃព្រះអង្គឯង
ឲ្យឆ្អែតស្តប់ស្តល់ ។ ម្នាលអានន្ទ កាលបើព្រះរាជាដែនកាសិព្រះនាម

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កស្សបំ   ភកវន្តំ   អរហន្តំ   សម្មាសម្ពុទ្ធិំ   ភុត្តារី

ឱនីតបត្តចាណី   អញ្ញតវំ   នីចំ   អាសនំ   កហេត្វា

ឯកមន្តំ   និសីទិ   ។   ឯកមន្តំ   និសិដ្ឋោ   ខោ   អាណន្ទ

កិកិ   កាសិរាជា   កស្សបំ   ភកវន្តំ   អរហន្តំ   សម្មា-

សម្ពុទ្ធិំ   ឯតទរោច   អធិវាសេតុ   មេ   ភន្តេ   ភកវា

ពារាណសិយំ   វស្សារាសំ   ឯវរូបំ   សង្ឃស្ស   ឧបជ្ជានំ

ភវិស្សតីតិ   ។   អលំ   មហារាជ   អធិវុដ្ឋោ   មេ

វស្សារាសោតិ   ។   ទុតិយម្បិ   ខោ   អាណន្ទ   ។   មេ   ។

តតិយម្បិ   ខោ   អាណន្ទ   កិកិ   កាសិរាជា   កស្សបំ

ភកវន្តំ   អរហន្តំ   សម្មាសម្ពុទ្ធិំ   ឯតទរោច   អធិវាសេតុ

មេ   ភន្តេ   ភកវា   ពារាណសិយំ   វស្សារាសំ   ឯវរូបំ

សង្ឃស្ស   ឧបជ្ជានំ   ភវិស្សតីតិ   ។   អលំ   មហារាជ

អធិវុដ្ឋោ   មេ   វស្សារាសោតិ   ។   អថខោ   អាណន្ទ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

កិកិជ្រាបថា ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ សោយ
 រួចស្រេចហើយ លែងលូកព្រះហស្តទៅក្នុងបាត្រហើយ ក៏កាន់យក
 អាសនៈមួយទាបជាង ហើយប្រថាប់ក្នុងទីសមគួរ ។ ម្នាលអានន្ទ
 លុះព្រះរាជាដែនកាសិព្រះនាមកិកិ ប្រថាប់ក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាប
 បង្គំទូលព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធជូច្នោះថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទទួលគង់ចាំវស្សាក្នុងក្រុង
 ពារាណសី របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ឯការបម្រើសង្ឃមានសភាពដូច្នោះ នឹង
 មានមិនដាច់ ។ ព្រះកស្សបមានព្រះភាគត្រាស់ថា បពិត្រព្រះមហារាជ
 កុំឡើយ ព្រោះថា ការនៅចាំវស្សា តថាគតនៅចាំរួចហើយ ។
 ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទកិកិក្រាបបង្គំទូលអស់វារៈពីរដង ។ បេ ។ ម្នាល
 អានន្ទ ព្រះរាជាដែនកាសិព្រះនាមកិកិ ក្រាបបង្គំទូលព្រះកស្សបមាន
 ព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អស់វារៈ ៣ ដងដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 សូមព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ទទួលគង់ចាំវស្សា ក្នុងក្រុងពារាណសី របស់
 ខ្ញុំព្រះអង្គ ឯការបម្រើសង្ឃមានសភាពដូច្នោះ នឹងមានមិនដាច់ ។ ព្រះ
 កស្សបមានព្រះភាគត្រាស់តបថា បពិត្រព្រះមហារាជ កុំឡើយ ព្រោះថា
 ការនៅចាំវស្សា តថាគតនៅចាំរួចហើយ ។ ម្នាលអានន្ទ ត្រានោះ

រាជវគ្គស្ស យជិការសុត្តេ យជិការប្បសំសា

កិកិស្ស កាសិរញ្ញោ ន មេ កស្សទោ ភកវា
 អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា អធិវាសេសិ ពារាណសិយំ
 វស្សារាសន្តិ អហុទេវ អញ្ញាចត្តំ អហុ ទោមនស្សំ ។
 អថខោ អានន្ទ កិកិ កាសិរាជា កស្សបំ ភក-
 វន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធិ ឯតទរោច អត្ថិ នុ ខោ^(១)
 ភន្តេ អញ្ញោ កោចិ មយា^(២) ឧបដ្ឋាកតរោតិ ។

[១៧៨] អត្ថិ មហារាជ វេកជ្ជិកំ នាម និគមោ
 តត្ថ យជិកាវោ នាម កុម្ភកាវោ សោ មេ ឧបដ្ឋាកោ
 អត្ថុបដ្ឋាកោ តុយ្ហំ ខោ បន មហារាជ ន មេ
 កស្សទោ ភកវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា អធិវាសេសិ
 ពារាណសិយំ វស្សារាសន្តិ អត្ថេវ អញ្ញាចត្តំ អត្ថិ
 ទោមនស្សំ តយិទំ យជិកាវេ កុម្ភកាវេ នត្ថិ ន
 ច ភវិស្សតិ យជិកាវោ ខោ មហារាជ កុម្ភ-
 កាវោ ពុទ្ធិ សរណំ ភតោ ធម្មំ សរណំ ភតោ

---

១ ឱ. តេ ។ ២ ម. មយ្ហំ ។

រាជវគ្គ យដិការសូត្រ ការទ្រង់សរសើរយដិការសូន្ទាំង

ព្រះរាជាដែនកាសីព្រះនាមកិកិជ្រាបថា ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរ-
 ហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មិនទ្រង់ទទួលគង់ចាំវស្សា ក្នុងក្រុងពារាណសីរបស់
 អញដូច្នោះហើយ ទ្រង់ក៏មានចិន្តារាយមាយ ទ្រង់តូចព្រះហឫទ័យ ។
 ម្នាលអានន្ទ វេលានោះ ព្រះរាជាដែនកាសីព្រះនាមកិកិ ក្រាបបង្គំសួរ
 ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ចុះបុគ្គលដទៃណាមួយ ដែលជាអ្នកបម្រើវិសេសជាងខ្ញុំព្រះអង្គ
 ទៅទៀត តើមានដែរឬទេ ។

[១៧៨] ថ្វាយព្រះពរមហារាជ មាន ដ្បិតនិគមមួយឈ្មោះវេកឡិគៈ
 ក្នុងនិគមនោះមានសូន្ទាំងម្នាក់ឈ្មោះយដិការ ឯយដិការសូន្ទាំងនោះ
 ឯង ជាឧបដ្ឋាក ជាអ្នកបម្រើដ៏ប្រសើររបស់តថាគត បពិត្រព្រះមហារាជ
 មហាបពិត្រទ្រង់ជ្រាបថា ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 មិនទ្រង់ទទួលគង់ចាំវស្សាក្នុងក្រុងពារាណសី របស់ព្រះអង្គដូច្នោះហើយ
 ក៏មានព្រះចិន្តារាយមាយ ទ្រង់តូចព្រះហឫទ័យ ចំណែកសេចក្តីរាយ-
 មាយចិត្ត និងការតូចចិត្តរបស់យដិការសូន្ទាំងនោះ មិនមានក្នុងកាល
 ឥឡូវនេះផង នឹងមិនមានតទៅផង បពិត្រមហារាជ ព្រោះថា យដិការ
 សូន្ទាំងជាអ្នកដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹង ដល់នូវព្រះធម៌ជាទីពឹង ដល់

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សង្ឃំ សរណំ តតោ យជិកាហោ ខោ មហារាជ កុម្ម-
 កាហោ ចាលាតិចាតា បជិវិតោ អទិន្នាទាតា បជិវិតោ
 កាមេសុ មិច្ឆាចារា បជិវិតោ មុសារាទា បជិវិតោ
 សុរាមេយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាទា បជិវិតោ យជិកាហោ ខោ
 មហារាជ កុម្មកាហោ ពុទ្ធ អវេច្ចប្បសាទេន សមដ្ឋា-
 តតោ ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទេន សមដ្ឋាតតោ សង្ឃ្យ
 អវេច្ចប្បសាទេន សមដ្ឋាតតោ អរិយកន្តេហិ សីលេ-
 ហិ សមដ្ឋាតតោ យជិកាហោ ខោ មហារាជ
 កុម្មកាហោ ទុក្ខេ និក្ខង្គេ ទុក្ខសមុទយេ
 និក្ខង្គេ ទុក្ខនិរោធម្មេ និក្ខង្គេ ទុក្ខនិរោធតាមិនិយា
 បដិបទាយេ និក្ខង្គេ យជិកាហោ ខោ មហារាជ
 កុម្មកាហោ ឯកភត្តិកោ ព្រហ្មចារី សីលវា
 កល្យាណធម្មោ យជិកាហោ ខោ មហារាជ
 កុម្មកាហោ និក្ខត្តមណិសុវណ្ណោ អបេតជាត្រូបរជតោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

នូវព្រះសង្ឃជាទីពឹង បពិត្រមហារាជ យដិការស្នូនឆ្នាំង ជាអ្នករៀនចាក
 ការសម្លាប់សត្វ រៀនចាកការកាន់យកនូវវត្ថុដែលគេមិនបានឲ្យ រៀនចាក
 ការប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាម រៀនចាកការនិយាយកុហក រៀនចាកហេតុជាទី
 តាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺដឹកនូវទឹកស្រវឹង គឺសុរានិងមេរ័យ បពិត្រព្រះ
 មហារាជ យដិការស្នូនឆ្នាំង ជាអ្នកប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក
 ក្នុងព្រះពុទ្ធ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ ប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃ ប្រកបដោយសីលជាទីត្រេក-
 អរនៃព្រះអរិយៈ បពិត្រមហារាជ យដិការស្នូនឆ្នាំង មិនមានសេចក្តី
 សង្ស័យក្នុងទុក្ខ មិនមានសេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងហេតុជាគ្រឿងកើតឡើងនៃ
 ទុក្ខ មិនមានសេចក្តីសង្ស័យ ក្នុងធម៌ជាគ្រឿងរំលត់ទុក្ខ មិនមានសេចក្តី
 សង្ស័យ ក្នុងសេចក្តីប្រតិបត្តិជាដំណើរ ដើម្បីទៅកាន់ទីរំលត់ទុក្ខ បពិត្រ
 មហារាជ យដិការស្នូនឆ្នាំង ជាអ្នកបរិភោគភត្តតៃ ១ ពេល ប្រព្រឹត្តធម៌
 ដ៏ប្រសើរ ជាអ្នកមានសីល មានកល្យាណធម៌ បពិត្រមហារាជ យដិការ
 ស្នូនឆ្នាំង ជាអ្នកលះបង់កែវមណីនិងមាស ជាអ្នកប្រាសចាកមាសនិងប្រាក់

រាជវគ្គស្ស យដិការសុត្តេ យដិការប្បសំសា

យដិការោ ខោ មហារាជ កុម្ភកាោ ណ មុសលេណ
 ណ សហត្ថា បបរិញ្ច ខណតិ យំ ហោតិ កុលបលុក្កំ^(១)
 វា មូសិកុក្កោ^(២) វា តំ កាដេណ^(៣) អាហរិទ្ធា
 កាដណំ ករិទ្ធា ឯវមាហា ឯត្ថ យោ ឥច្ឆតិ តណ្ហាល-
 បតិកស្ថានិ វា មុត្តបតិកស្ថានិ វា កាឡាយំ-
 បតិកស្ថានិ វា^(៤) និក្ខិបិទ្ធា យំ ឥច្ឆតិ តំ ហរត្ថតិ
 យដិការោ ខោ មហារាជ កុម្ភកាោ អន្ទេ ជិណ្ណោ
 មាតាបិតោ ចោសេតិ យដិការោ ខោ មហារាជ
 កុម្ភកាោ បញ្ចន្នំ ឱវម្ហាតិយានំ សញ្ញោជនានំ
 បរិក្ខុយា ឱបចាតិកោ តត្ថ បរិនិព្វាយី អដារត្តិធម្មោ
 តស្មា លោកា ។

[១៧៩] ឯកមិទាហំ មហារាជ សមយំ វេកឡិ-
 កេ នាម និកមេ វិហារមិ ។ អថខ្វាហំ មហារាជ

---

១ ម. កុលបលុក្កំ ។ ២ ម. មូសិកុក្កោ ។ ៣ ឱ. កាមេន ។ ៤ ឱ. តណ្ហាលបធិវត្តានិ វា មុត្តបធិវត្តានិ វា កាឡាយបធិវត្តានិ វាតិ បាហា ទិស្សន្តិ ។

រាជវគ្គ យជិការសូត្រ ការទ្រង់សរសើរយជិការសូន្ទាំង

បពិត្រមហារាជ យជិការសូន្ទាំង ជាអ្នកមិនដឹកផែនដីដោយជំនីកផង
មិនកកាយផែនដីដោយដៃខ្លួនឯងផង តែងយកតែអម្រែកទៅវែកដីច្រាំង
បាក់ ឬអាចម៍ដីដែលកណ្តុរកកាយ មកធ្វើភាជន៍ហើយ ប្រកាស (សេចក្តី)
យ៉ាងនេះថា ជនណាចង់បាន (ភាជន៍) ចូរដាក់អង្ករមួយសំពៀត
ឬក៏សណ្តែកបាយមួយសំពៀតក្នុងទីនេះចុះ ហើយចង់បានភាជន៍បែប
ណាចូរនាំយកភាជន៍បែបនោះទៅចុះ បពិត្រមហារាជ យជិការសូន្ទាំង
តែងចិញ្ចឹមមាតាបិតា ដែលចាស់ឯងឺតឯងល់ បពិត្រមហារាជ យជិការ
សូន្ទាំង ទៀងតែនឹងទៅកើតជាឱបបាតិកៈកំណើត ហើយបរិនិព្វាន
ក្នុងទីនោះ មានសភាពជាអ្នកមិនត្រឡប់ចាកលោកនោះវិញ ជាធម្មតា
ព្រោះអស់ទៅនៃឱរម្ភាគិយសំយោជនៈទាំង ៥ ។

[១៧៧] បពិត្រមហារាជ សម័យមួយ តថាគតសម្រេចសម្រាន្ត
នៅក្នុងវេកឡិគនិគម ។ បពិត្រមហារាជ គ្រានោះ តថាគត

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

បុព្វណ្ណាសមយំ   និវាសេត្វា   បត្តចីវរមាទាយ   យេន
 យជិការស្ស   កុម្មការស្ស   មាតាបិតោ   តេនុបសង្កម្មី
 ឧបសង្កម្មិត្វា   យជិការស្ស   កុម្មការស្ស   មាតាបិតោ
 ឯតទោចំ   ហន្តុ   កោ   នុ   ខោ   អយំ   ភកោ
 កតោតិ   ។   និក្ខន្តោ   ខោ   តេ   ភន្តេ   ឧបជ្ជាកោ
 អតោ   កុម្មិយា   ឱទំ   កហេត្វា   បរិយោកា   សូបំ
 កហេត្វា   បរិកុញ្ញាតិ   ។   អថខ្វាហំ   មហារាជ   កុម្មិយា
 ឱទំ   កហេត្វា   បរិយោកា   សូបំ   កហេត្វា   បរិកុញ្ញាត្វា
 ឧជ្ជាយាសនា   បក្កាមី   ។   អថខោ   មហារាជ   យជិ-
 កាហោ   កុម្មកាហោ   យេន   មាតាបិតោ   តេនុបសង្កម្មី
 ឧបសង្កម្មិត្វា   មាតាបិតោ   ឯតទោច   កោ   កុម្មិយា
 ឱទំ   កហេត្វា   បរិយោកា   សូបំ   កហេត្វា   បរិកុញ្ញាត្វា
 ឧជ្ជាយាសនា   បក្កន្តោតិ   ។   កស្សទោ   តាត   ភកោ
 អហំ   សម្មាសម្ពុទ្ធា   កុម្មិយា   ឱទំ   កហេត្វា   បរិយោ-
 កា   សូបំ   កហេត្វា   បរិកុញ្ញាត្វា   ឧជ្ជាយាសនា   បក្កន្តោ-
 តិ   ។   អថខោ   មហារាជ   យជិការស្ស   កុម្មការស្ស

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ស្ងៀកស្ងៀងប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ចូលទៅកាន់ទីដែល
 មាតាបិតារបស់យដិការស្នូនឆ្នាំងនៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយ
 នឹងមាតាបិតារបស់យដិការស្នូនឆ្នាំងដូច្នោះថា ចុះភគវៈ^(១) នេះចេញទៅ
 ក្នុងទីណា ។ មាតាបិតារបស់យដិការស្នូនឆ្នាំងក៏ទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ឧបដ្ឋាករបស់ព្រះអង្គចេញទៅបាត់ហើយ សូមព្រះអង្គយកបាយ
 អំពីឆ្នាំងនេះ យកសម្មអំពីភាជន៍នេះទៅឆាន់ចុះ ។ បពិត្រមហារាជ
 គ្រានោះ តថាគតក៏យកបាយអំពីឆ្នាំង យកសម្មអំពីភាជន៍ឆាន់ រួចក៏
 ក្រោកចាកអាសនៈហើយចៀសចេញទៅ ។ បពិត្រមហារាជ លំដាប់
 នោះ យដិការស្នូនឆ្នាំងចូលទៅជិតមាតាបិតា លុះចូលទៅដល់ហើយ
 ក៏សួរទៅមាតាបិតាដូច្នោះថា នរណាយកបាយអំពីឆ្នាំង យកសម្មអំពី
 ភាជន៍ទៅបរិភោគ ហើយក្រោកចាកអាសនៈចៀសចេញទៅបាត់ ។
 មាតាបិតាប្រាប់ថា ម្ចាស់កូន ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មា-
 សម្ពុទ្ធ យកបាយអំពីឆ្នាំង យកសម្មអំពីភាជន៍ទៅឆាន់ រួចហើយក្រោក
 ចាកអាសនៈចៀសចេញទៅ ។ បពិត្រមហារាជ វេលានោះយដិការស្នូន

១ ហៅតាមគោត្រ ព្រោះយដិការស្នូនឆ្នាំងជាកតរគោត្រ ។

រាជវគ្គស្ស យជិការសុត្តេ យជិការប្បសំសា

ឯតទហោសិ លាភា វត មេ សុលទ្ធី វត មេ
 យស្ស មេ កស្សចោ ភក្កា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ឯវំ
 អភិវិស្សជ្ជោតិ ។ អថខោ មហារាជ យជិការំ
 កុម្ភការំ អឌ្ឍមាសំ បីតិសុខំ ន វិជហិ សត្តាហំ
 មាតាបិតុនំ ។

[១៨០] ឯកមិទាហំ មហារាជ សមយំ តត្ថេវ
 វេកឡិកេ នាម និកមេ វិហារមិ ។ អថខ្វាហំ មហា-
 រាជ បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ យេន
 យជិការស្ស កុម្ភការស្ស មាតាបិតោ តេនុបសង្កមី
 ឧបសង្កមិត្វា យជិការស្ស កុម្ភការស្ស មាតាបិតោ
 ឯតទវោចំ ហន្ទ កោ នុ ខោ អយំ ភក្កោ កតោតិ ។
 និក្ខុន្តោ ខោ តេ ភន្តេ ឧបដ្ឋាកោ អតោ កឡោបិយា
 កុម្ភាសំ កហេត្វា បរិយោតា សូបំ កហេត្វា បរិកុញ្ញា-
 តិ ។ អថខ្វាហំ មហារាជ កឡោបិយា កុម្ភាសំ កហេត្វា
 បរិយោតា សូបំ កហេត្វា បរិកុញ្ញិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា
 បក្កាមី ។ អថខោ មហារាជ យជិកាហោ កុម្ភកាហោ

រាជវគ្គ យជិការសូត្រ ការទ្រង់សរសើរយជិការសូន្ទាំង

ឆ្នាំង មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា អញពេញហោរមានលាភ អត្តភាពជា
មនុស្សអញពេញហោរបានដោយល្អ (ព្រោះថា) ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ
អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គស្និទ្ធស្នាលនឹងអញ ក្រៃពេកយ៉ាងនេះ ។
បពិត្រមហារាជ គ្រានោះ សេចក្តីសុខដែលកើតអំពីបីតិ មិនលះបង់
យជិការសូន្ទាំង អស់កន្លះខែ មិនលះបង់មាតាបិតា អស់ ៧ ថ្ងៃ ។

[១៨០] បពិត្រមហារាជ សម័យនោះ តថាគតនៅក្នុងវេកឡិគ-
និគមនោះឯង ។ បពិត្រមហារាជ គ្រានោះ តថាគតស្ងៀកស្ងៀង
ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ហើយចូលទៅកាន់ទីដែលមាតា-
បិតារបស់យជិការសូន្ទាំងនៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏សួរមាតាបិតា
របស់យជិការសូន្ទាំងដូច្នោះថា ចុះភគវៈនេះ ចេញទៅក្នុងទីណា ។
មាតាបិតាទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឧបដ្ឋាករបស់ព្រះអង្គចេញទៅ
បាត់ហើយ សូមព្រះអង្គយកនំកុម្មាសអំពីកឡោប៊ីនេះ យកសម្មអំពីកាជន៍
នេះឆាន់ចុះ ។ បពិត្រមហារាជ ពេលនោះ តថាគតក៏យកនំកុម្មាស
អំពីកឡោប៊ី យកសម្មអំពីកាជន៍ ឆាន់រួចហើយ ក៏ក្រោកចាកអាសនៈ
ចៀសចេញទៅ ។ បពិត្រមហារាជ លំដាប់នោះ យជិការសូន្ទាំង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

យេន មាតាបិតោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា មាតា-
 បិតោ ឯតទោច កោ កណ្ណេបិយា កុម្មាសំ កហេត្វា
 បរិយោកា សូបំ កហេត្វា បរិកុញ្ញិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា
 បក្កន្តោតិ ។ កស្សោ តាត ភកា អរហំ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធា កណ្ណេបិយា កុម្មាសំ កហេត្វា បរិយោកា
 សូបំ កហេត្វា បរិកុញ្ញិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កន្តោតិ ។
 អថខោ មហារាជ យជិការស្ស កុម្មការស្ស ឯត-
 ទហោសិ លាភា វត មេ សុលទ្ធិំ វត មេ យស្ស មេ
 កស្សោ ភកា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ឯវំ អភិ-
 វិស្សជ្ជោតិ ។ អថខោ មហារាជ យជិការំ កុម្មការំ
 អឱមាសំ បីតិសុខំ ន វិទហិ សត្តាហំ មាតាបិតុនំ ។

[១៨១] ឯកមិទាហំ មហារាជ សមយំ តត្ថេវ
 វេកឱកេ ធាម និកមេ វិហារមិ ។ តេន ខោ
 បន សមយេន កុដិ ឱវស្សតិ ។ អថខ្វាហំ
 មហារាជ ភិក្ខុ អាមន្តេសី កច្ចថ ភិក្ខុវេ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ចូលទៅជិតមាតាបិតា លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏សួរមាតាបិតាដូច្នោះថា
 នរណាយកនំកុម្មាសអំពីកឡោបី យកសម្មអំពីភាជន៍ បរិភោគហើយ
 ក្រោកចាកអាសនៈចៀសចេញទៅបាត់ ។ មាតាបិតាប្រាប់ថា ម្ចាស់កូន
 ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ យកនំកុម្មាសអំពីកឡោបី
 យកសម្មអំពីភាជន៍ឆាន់រួចហើយ ក្រោកចាកអាសនៈចៀសចេញទៅ ។
 បពិត្រមហារាជ វេលានោះ យដិការស្នូនឆ្នាំងមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា
 អញពេញហៅមានលាភ អត្តភាពជាមនុស្សអញពេញហៅបានដោយល្អ
 (ព្រោះថា) ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គស្ម័គ្រ-
 ស្មាលនឹងអញក្រៃពេកយ៉ាងនោះ ។ បពិត្រមហារាជ គ្រានោះ សេចក្តី
 សុខដែលកើតអំពីបីតិ មិនលះបង់យដិការស្នូនឆ្នាំង អស់កន្លះខែ មិន
 លះបង់មាតាបិតាអស់ ៧ ថ្ងៃ ។

[១៨១] បពិត្រមហារាជ មានកាលសម័យមួយ តថាគតនៅក្នុង
 វេកឡិគនិគមនោះឯង ។ សម័យនោះ កុដិក៏លេចភ្លៀង ។ បពិត្រ
 មហារាជ ពេលនោះតថាគតប្រាប់ភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

រាជវគ្គស្ស យជិការសុត្តេ យជិការប្បសំសា

យជិការស្ស កុម្មការស្ស និវេសនេ តិលំ ជាន-
 ថាតិ ។ ឃំ រុត្តេ មហារាជ តេ^(១) ភិក្ខុ មំ ឯតទរោចំ
 នត្តិ ខោ ភន្តេ យជិការស្ស កុម្មការស្ស និវេសនេ
 តិលំ អត្តិ ច ខ្វាស្ស អាវេសនំ តិណាច្ឆននត្តិ ។ កច្ចថ
 ភិក្ខុវេ យជិការស្ស កុម្មការស្ស អាវេសនំ ឧត្តិលំ
 ករោថាតិ ។ អថខោ តេ មហារាជ ភិក្ខុ យជិកា-
 រស្ស កុម្មការស្ស អាវេសនំ ឧត្តិណាមកំសុ ។
 អថខោ មហារាជ យជិការស្ស កុម្មការស្ស មាតា-
 បិតរោ តេ^(២) ភិក្ខុ ឯតទរោចំ តេ អាវេសនំ
 ឧត្តិលំ ករោជ្ជតិ ។ ភិក្ខុ ភកិជិ កស្សបស្ស
 ភកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស កុដិ ឱវស្ស-
 តីតិ ។ ហរថ ភន្តេ ហរថ ភទ្រិមុខាតិ ។ អថខោ
 មហារាជ យជិកាភោ កុម្មកាភោ យេន មាតា-
 បិតរោ តេនុបស្ព័យិ ឧបស្ព័យិត្វា មាតាបិតរោ
 ឯតទរោច កេ អាវេសនំ ឧត្តិណាមកំសុតិ ។

១-២ ឱ. តេសទ្វោ ន ទិស្សតិ ។

រាជវគ្គ យជិការសូត្រ ការទ្រង់សរសើរយជិការសូន្ទាំង

អ្នកទាំងឡាយចូរនាំគ្នាទៅ អ្នកទាំងឡាយចូរដឹងនូវស្មៅក្នុងលំនៅនៃយ-
 ជិការសូន្ទាំងចុះ ។ បពិត្រមហារាជ កាលដែលតថាគតបង្ហាបយ៉ាងនេះ
 ភិក្ខុទាំងនោះក៏បានតបមកនឹងតថាគតដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ស្មៅ
 ក្នុងលំនៅនៃយជិការសូន្ទាំង មិនមានទេ គាត់មានតែលំនៅដែលប្រក់
 ស្មៅប៉ុណ្ណោះ ។ តថាគតតបថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 ចូរនាំគ្នាទៅរុះរើយកស្មៅ (ដែលប្រក់) ផ្ទះរបស់យជិការសូន្ទាំងមកចុះ ។
 បពិត្រមហារាជ គ្រានោះ ភិក្ខុទាំងនោះក៏នាំគ្នារុះរើស្មៅ (ដែលប្រក់)
 ផ្ទះរបស់យជិការសូន្ទាំង ។ បពិត្រមហារាជ នៅវេលានោះ មាតា-
 បិតារបស់យជិការសូន្ទាំង សួរភិក្ខុទាំងនោះដូច្នោះថា នរណារុះរើស្មៅ
 (ដែលប្រក់) ផ្ទះ ។ ភិក្ខុទាំងឡាយតបថា ម្ចាស់នាង កុំដីរបស់ព្រះ
 កស្សបមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធលេចភ្លៀង ។ មាតារបស់
 យជិការសូន្ទាំងទូលថា បពិត្រលោកទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ចូរលោក
 ម្ចាស់ទាំងឡាយនាំយកទៅចុះ បពិត្រលោកមានកក្រដីចម្រើនទាំងឡាយ
 ចូរលោកម្ចាស់ទាំងឡាយនាំយកទៅចុះ ។ បពិត្រមហារាជ គ្រានោះ
 យជិការសូន្ទាំងចូលទៅជិតមាតាបិតា លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏សួរ
 មាតាបិតាដូច្នោះថា នរណារុះរើយកស្មៅដែលប្រក់ផ្ទះ (អស់ទៅ) ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ភិក្ខុ តាត កស្សបស្ស កិរ^(១) ភគវតោ អរហតោ
 សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស កុដិ ឱវស្សតីតិ ។ អថខោ មហារាជ
 យជិការស្ស កុម្ភការស្ស ឯតទហោសិ លាភ
 វត មេ សុលទ្ធិ វត មេ យស្ស មេ កស្សហោ
 ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ឯវំ អភិវិស្សដ្ឋោតិ ។
 អថខោ មហារាជ យជិការំ កុម្ភការំ អឱមាសំ
 បីតិសុទំ ន វិទហិ សត្តាហំ មាតាបិតុនំ ។ អថខោ
 តំ មហារាជ អាវេសនំ សព្វំ តេមាសំ អាកាសច្ចទនំ
 អដ្ឋាសិ ន ចាតិវស្សិ ឯវរុហោ ច មហារាជ យជិការោ
 កុម្ភការោតិ ។ លាភា ភន្តេ យជិការស្ស កុម្ភការ-
 រស្ស សុលទ្ធិ ភន្តេ យជិការស្ស កុម្ភការស្ស
 យស្ស ភគវា ឯវំ អភិវិស្សដ្ឋោតិ ។

[១៨២] អថខោ អានន្ទ កិកិ កាសិរាជា
 យជិការស្ស កុម្ភការស្ស បញ្ចមត្តានិ តណ្ហាលវា-
 ហាសតានិ ចាហោសិ បណ្ហាមុទិតកស្ស សាលិដោ
 តទ្ធិបិយញ្ច សូមេយ្យំ ។ អថខោ តេ អានន្ទ

---

១ ឱ. កិរសទ្វោ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មាតាបិតាប្រាប់ថា ម្ចាស់កូន បានឮថា កុំដីរបស់ព្រះកស្សបមានព្រះ
 ភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធលេចភ្លៀង ។ បពិត្រមហារាជ ទើបយដិការ
 ស្នូនឆ្នាំងមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា អញពេញហោរមានលាភ អត្តភាពជា
 មនុស្សអញពេញហោរបានដោយល្អ (ព្រោះថា) ព្រះកស្សបមានព្រះភាគ
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គទ្រង់ស្ម័គ្រស្មាលនឹងអញក្រែកពេកយ៉ាងនេះ ។
 បពិត្រមហារាជ គ្រានោះ សេចក្តីសុខដែលកើតអំពីបីតិ មិនលះបង់យដិការ
 ស្នូនឆ្នាំងអស់កន្លះខែ មិនលះបង់មាតាបិតាអស់ ៧ ថ្ងៃ ។ បពិត្រមហារាជ
 គ្រានោះឯង លំនៅនោះមានអាកាសជាគ្រឿងប្រក់អស់ ៣ ខែគត់ ប៉ុន្តែ
 មិនលេចភ្លៀងទេ បពិត្រមហារាជ យដិការស្នូនឆ្នាំង ជាអ្នកមានសភាព
 ដូច្នោះឯង ។ ព្រះរាជាទូលតបថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យដិការស្នូនឆ្នាំង
 មានលាភមែន អត្តភាពជាមនុស្ស យដិការស្នូនឆ្នាំងបានដោយល្អមែន
 (ព្រោះថា) ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គទ្រង់ស្ម័គ្រស្មាលក្រែកពេកយ៉ាងនេះ ។

[១៨២] ម្ចាស់អានន្ទ គ្រានោះ ព្រះរាជាដែនកាសិ ព្រះ
 នាមកិកិ ក៏បញ្ជូននូវអង្ករនៃស្រូវសាលី មានពណ៌លឿង ជាអង្ករ
 បាយទន់ ចំនួន ៥០០ វាហៈ^(១)ផង គ្រឿងសម្បជ័ល្មមនឹងអង្ករនោះ
 ផង (ទៅឲ្យ) ដល់យដិការស្នូនឆ្នាំង ។ ម្ចាស់អានន្ទ គ្រានោះ

---

១ ចំនួន ២០០ រទេះ ត្រូវជាមួយវាហៈ ។ អដ្ឋកថា ។

រាជវគ្គស្ស យជិការសុត្តេ ភាសិតាភិទន្ធនំ

រាជបុរិសោ យជិការំ កុម្មការំ ឧបសង្កមិត្តា ឯតទរោចំ
 ឥមាទិ រោ^(១) ភន្តេ បញ្ចមត្តានិ តណ្ហាលវាហសតានិ
 កិកិណ កាសិរាជេន បហិតានិ បណ្ណាមុទិកស្ស
 សាលិនោ តទ្ធិបិយញ្ច សូមេយ្យំ តានិ ភន្តេ
 បដិក្កណ្ណាតូតិ^(២) ។ រាជា ខោ ពហុកិច្ចោ ពហុ-
 ករណីយោ អលម្មេ រញ្ញោ វ ហោតូតិ ។

[១៨៣] សិយា ខោ បន តេ អាណន្ទ ឯវមស្ស
 អញ្ញោ នូន តេន សមយេន ជោតិចាលោ មាណារោ
 អហោសីតិ ។ ន ខោ បនេតំ អាណន្ទ ឯវំ ទដ្ឋព្វំ អហំ
 តេន សមយេន ជោតិចាលោ មាណារោ អហោសិទ្ធិ ។
 ឥទមរោច ភកវា អត្តមនោ អាយស្មា អាណន្ទោ
 ភកវតោ ភាសិតំ អភិនដ្ឋិតិ ។

យជិការសុត្តំ បឋមំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ ឱ. តេ ។ ម. ខោ ។ ២ ម. បដិក្កណ្ណាតាតិ ។

រាជវគ្គ យជិការសូត្រ ការត្រេកអរចំពោះភាសិត

រាជបុរសទាំងនោះ ក៏ចូលទៅរកយជិការស្នូនឆ្នាំង ហើយនិយាយដូច្នោះ ថា បពិត្រអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រះរាជាដែនកាសិព្រះនាមកិកិ បានបញ្ជូនអង្គរ នៃស្រូវសាលី មានពណ៌លឿង ជាអង្ករបាយទន់ ចំនួន ៥០០ វាហៈផង គ្រឿងសម្បជ័ល្មមនឹងអង្ករនោះផង (មកឲ្យ) អ្នក បពិត្រអ្នកដ៏ចម្រើន សូមអ្នកទទួលយកនូវវត្ថុទាំងនោះចុះ ។ យជិការស្នូនឆ្នាំងតបថា ព្រះ រាជាព្រះអង្គមានកិច្ចច្រើន មានការងារដែលត្រូវធ្វើច្រើន ណើយ (កុំបាច់ ព្រះរាជទាន) ដល់ខ្ញុំឡើយ វត្ថុទាំងនេះ ចូរថ្វាយដល់ព្រះរាជាវិញចុះ ។

[១៨៣] ម្នាលអានន្ទ ប្រហែលជាអ្នកមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង នេះថា បុគ្គលដទៃទេ ដែលកើតជាជោតិបាលមាណព ក្នុងសម័យ នោះ ។ ម្នាលអានន្ទ ហេតុនេះ អ្នកកុំគប្បីយល់ឃើញយ៉ាងនេះឡើយ តថាគតហ្នឹងឯង ដែលកើតជាជោតិបាលមាណពក្នុងសម័យនោះ ។ លុះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងសូត្រនេះចប់ហើយ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ក៏មានចិត្តរីករាយត្រេកអរចំពោះភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ យជិការសូត្រ ទី ១ ។

ទុតិយំ រដ្ឋបាលសុត្តំ

[១៨៤] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា
 ក្សសុ ចារិកញ្ចរមាណោ មហាតា ភិក្ខុសង្ឃ្រន
 សទ្ធិ យេន ថុល្លកោដ្ឋិតំ^(១) ឆាម ក្ស្រំ និគមោ
 តទវសវិ ។ អស្សោសុំ ខោ ថុល្លកោដ្ឋិតកា^(២)
 ព្រាហ្មណាភហបតិកា សមណោ ខលុ ភោ កោតមោ
 សក្សបុត្តោ សក្សកុលា បព្វជិតោ ក្សសុ ចារិកំ
 ចរមាណោ មហាតា ភិក្ខុសង្ឃ្រន សទ្ធិ ថុល្លកោដ្ឋិតំ
 អនុប្បត្តោ តំ ខោ បន ភគវន្តំ កោតមំ ឯវំ កល្យា-
 ណោ កិត្តិសន្នោ អព្ពត្តតោ ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរណាសម្បន្នោ សុតតោ លោកវិទូ
 អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា
 ភគវា^(៣) សោ ឥមំ លោកំ សទេវកំ សមារកំ
 សព្រហ្មកំ សស្សមណាព្រាហ្មណី បដំ សទេវមនុស្សំ

១ ម. ថុល្លកោដ្ឋិតោ ។ ២ ម. ថុល្លកោដ្ឋិតា ។ ៣ ឱ. ម. ភគវាតិ ។

រដ្ឋបាលសូត្រ ទី ២

[១៨២] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅក្នុងដែនកុរុ ជាមួយនឹងពួកភិក្ខុច្រើន ទៅ
ដល់បុល្លកោដ្ឋិតនិគមរបស់អ្នកដែនកុរុទាំងឡាយ ។ ព្រាហ្មណ៍និងគហ-
បតីទាំងឡាយ អ្នកស្រុកបុល្លកោដ្ឋិតៈបានឮដំណឹងថា ព្រះសមណគោតម
ជាសក្យបុត្រ ទ្រង់ចេញចាកសក្យត្រកូលទ្រង់ព្រះផ្នួស (តឡូវ) ទ្រង់ពុទ្ធ-
ដំណើរមកក្នុងដែនកុរុជាមួយនឹងពួកភិក្ខុច្រើន មកដល់បុល្លកោដ្ឋិតនិគម
ហើយ កិត្តិសព្ទដ៏ល្អ នៃព្រះគោតម ដ៏ចម្រើននោះឯង ឮខ្លួនខ្លាយ
យ៉ាងនេះថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
ព្រះអង្គបរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ ជាព្រះសុគត ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃ-
លោក ព្រះអង្គជាបុគ្គលដ៏ប្រសើរបំផុត ព្រះអង្គជាសារថីទូន្មាននូវបុរស
ដែលគួរទូន្មានបាន ព្រះអង្គជាសាស្ត្រានៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ
ព្រះអង្គភ្ញាក់រលឹកហើយ ទ្រង់ចែកនូវធម៌ទាំងពួង ទ្រង់ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
នូវលោកនេះ ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក និងពពួកសត្វ
ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងទេវតានិងមនុស្សដ៏សេស ដោយ

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្តេ ភគវន្តបសង្កមនំ

សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បវេទេតិ សោ ធម្មំ
 ទេសេតិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិយោ-
 សានកល្យាណំ សាត្តំ សព្វញ្ញំ កេវលបរិបុណ្ណំ
 បរិសុទ្ធី ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតិ សាធុ ខោ បន
 តថាវុចានំ អរហតំ ទស្សនំ ហោតីតិ ។

[១៨៥] អថខោ មុលុកោដ្ឋិតកា ព្រហ្មណាត-
 ហាបតិកា យេន ភកវា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា
 អប្បេកច្ចេ ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ
 អប្បេកច្ចេ ភកវតា សទ្ធិ សម្មោទីសុ សម្មោទនីយំ
 កមំ សារាណីយំ វីតិសាវេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ
 អប្បេកច្ចេ យេន ភកវា តេនញ្ញលិម្បណាមេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទីសុ អប្បេកច្ចេ ភកវតោ សន្តិកេ
 ធាមកោត្តំ សាវេត្វា ឯកមន្តំ និសីទីសុ អប្បេកច្ចេ
 តុណ្ហាក្ខតា ឯកមន្តំ និសីទីសុ ។ ឯកមន្តំ
 និសិទ្ធិ ខោ មុលុកោដ្ឋិតកេ ព្រហ្មណាតហាបតិកេ

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសូត្រ ការចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ

ប្រាជ្ញាដ៏ក្រៃលែងដោយព្រះអង្គឯង ហើយទ្រង់ប្រកាស (នូវសេចក្តី
នោះ) ទ្រង់សំដែងធម៌មានលម្អបទដើម បទកណ្តាលនិងបទចុង ទ្រង់
ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំងអត្ថនិងព្យញ្ជនៈ ដ៏ពេញបរិបូណ៌
បរិសុទ្ធ ក៏ការបានឃើញព្រះអរហន្តទាំងឡាយ មានសភាពយ៉ាងនោះ
ជាការប្រពៃពេក ។

[១៨៥] លំដាប់នោះឯង ពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតី ក្នុងបុល្ល-
កោដ្ឋិតនិគម បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ
ពួកខ្លះ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួក
ខ្លះ គ្រាន់តែរាក់ទាក់ទៅរកព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួរ
រាក់ទាក់និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះ
គ្រាន់តែប្រណាម្យអញ្ជូលី ទៅរកព្រះមានជោគ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ
ពួកខ្លះ គ្រាន់តែប្រកាសនាមនិងគោត្រ ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ
អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ពួកខ្លះ អង្គុយស្ងៀមក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះពួក
ព្រាហ្មណ៍ និងគហបតី អ្នកស្រុកបុល្លកោដ្ឋិតៈ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ភកវា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សេសិ សមាទមេសិ
សមុត្តេជេសិ សម្បហំសេសិ ។

[១៨៦] តេន ខោ បន សមយេន រដ្ឋចាលោ

នាម កុលបុត្តោ តស្មីយេវ មុលុកោដ្ឋិតេ អត្តកុ-
លិកស្ស^(១) បុត្តោ តស្សំ បរិសាយំ និសិដ្ឋោ ហោតិ ។

អថខោ រដ្ឋចាលស្ស កុលបុត្តស្ស ឯតទហោសិ

យថា យថា ខ្វាហំ ភកវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជាធាមិ

នយិទំ សុករំ អការំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ

ឯកន្តបរិសុទ្ធិំ សង្ខលិទិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ យន្ទ-

នាហំ កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ

អច្ឆាទេត្វា អការស្មា អនការិយំ បញ្ចេយ្យន្តិ ។

អថខោ មុលុកោដ្ឋិតកា ព្រហ្មណាគហបតិកា ភក-

វតា ធម្មិយា កថាយ សន្ទស្សិតា សមាទមិតា

សមុត្តេជិតា សម្បហំសិតា ភកវតោ កាសិតំ

អភិនទ្ធិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា ភកវន្តំ

អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បញ្ញាមីសុ ។

១ ម. អត្តកុលស្ស ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ពន្យល់ឲ្យយល់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យ
រីករាយដោយធម្មិកថា ។

[១៨៦] ទទួលចូនសម័យនោះឯង មានកុលបុត្រម្នាក់ ឈ្មោះ
រដ្ឋបាល ជាកូនរបស់អ្នកមានត្រកូលដ៏ប្រសើរ ក្នុងបុល្លកោដ្ឋិតនិគមនោះ
ឯង បានអង្គុយក្នុងបរិស័ទនោះដែរ ។ គ្រានោះ រដ្ឋបាលកុលបុត្រមាន
សេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញបានដឹងធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់សំដែងហើយយ៉ាងណា ។ តែព្រហ្មចរិយធម៌នេះ មិនមែនសម្រាប់
បុគ្គលដែលនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ងាយនឹងប្រព្រឹត្តឲ្យបរិបូណ៌សព្វគ្រប់ ឲ្យ
បរិសុទ្ធសព្វគ្រប់ ឲ្យផ្លូវផងដូចជាស័ដ្ឋីដែលគេខាត់ហើយយ៉ាងនោះ ។ ទេ
បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញកោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តាប់
សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ ចំណែកពួកព្រាហ្មណ៍និង
គហបតី អ្នកបុល្លកោដ្ឋិតៈ ដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ពន្យល់ឲ្យយល់
ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មិកថា ហើយបាន
ត្រេកអររីករាយ ចំពោះភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រោកចាក
អាសនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើប្រទក្សិណចៀសចេញទៅ ។

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្ត បព្វជ្ជាយាចនំ

អថខោ រដ្ឋចាលោ កុលបុត្តោ អចិរយ្យក្កន្តេសុ
 មុល្មកោដ្ឋិតកេសុ ព្រាហ្មណាភហបតិកេសុ យេន
 ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវា-
 ទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ
 ខោ រដ្ឋចាលោ កុលបុត្តោ ភកវន្តំ ឯតទរោច យថា
 យថាហំ ភន្តេ ភកវតោ ធម្មំ ទេសិតំ អាជាជានិ
 នយិទំ សុករំ អការំ អន្តរាសតា ឯកន្តបរិ-
 បុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធិំ សង្កលិទិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ
 ឥច្ឆាមហំ ភន្តេ កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសា-
 យានិ វត្តានិ អច្ឆាទេត្វា អការស្មា អនការិយំ
 បព្វទិតុំ លកេយ្យាហំ ភន្តេ ភកវតោ សន្តិកេ បព្វន្តំ
 លកេយ្យំ ឧបសម្មទន្តិ ។ អនុញ្ញាតោសិ បន ត្វំ
 រដ្ឋចាល មាតាបិតុហិ អការស្មា អនការិយំ បព្វជ្ជា-
 យាតិ ។ ន ខោហំ ភន្តេ អនុញ្ញាតោ មាតាបិតុហិ
 អការស្មា អនការិយំ បព្វជ្ជាយាតិ ។ ន ខោ រដ្ឋចាល

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសូត្រ ការទូលសូមបព្វជ្ជា

កាលដែលពួកព្រាហ្មណ៍និងគហបតី អ្នកស្រុកបុល្លកោដ្ឋិតៈថយចេញទៅ
មិនយូរប៉ុន្មាន ទើបរដ្ឋបាលកុលបុត្រ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
លុះចូលទៅដល់ហើយ បានថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ
ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះរដ្ឋបាលកុលបុត្រ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ខ្ញុំព្រះអង្គ បានយល់ច្បាស់នូវធម៌ ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែង
ហើយយ៉ាងណា ។ តែព្រហ្មចរិយធម៌នេះ មិនមែនសម្រាប់បុគ្គលអ្នកនៅ
គ្រប់គ្រងផ្ទះ ងាយនឹងប្រព្រឹត្តឲ្យបរិបូណ៌សព្វគ្រប់ ឲ្យបរិសុទ្ធសព្វគ្រប់
ឲ្យផ្លូវផងដូចជាស័ង្គដែលគេខាត់ហើយយ៉ាងនោះ ។ ទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នានឹងកោរសក់ ពុកមាត់ ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តាប់
សំពត់កាសាយៈចេញចាកផ្ទះទៅបួស បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គ
បាននូវបព្វជ្ជា បាននូវឧបសម្បទា ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ ។
ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សួរថា ម្ចាស់រដ្ឋបាល មាតាបិតាបានអនុញ្ញាត
ឲ្យអ្នកចេញចាកផ្ទះមកបួសហើយឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មាតាបិតា
មិនទាន់អនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គចេញចាកផ្ទះមកបួសទេ ។ ម្ចាស់រដ្ឋបាល

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តថាភតា អនុញ្ញាតំ មាតាបិតុហិ បុត្តំ បព្វាជេន្តិ-
 តិ ។ ស្វាហំ ភន្តេ តថា ករិស្សាមិ យថា មំ
 មាតាបិតោ អនុជានិស្សន្តិ អការស្មា អនការិយំ
 បព្វជ្ជាយាតិ ។

[១៨៧] អថខោ រដ្ឋចាលោ កុលបុត្តោ ឧដ្ឋា-
 យាសនា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា បទត្ថិលំ កត្វា
 យេន មាតាបិតោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា មាតា-
 បិតោ ឯតទោច អម្ពតាត^(១) យថា យថាហំ
 ភកវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជានាមិ នយិទំ សុករំ
 អការំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ ឯកន្តបរិសុទ្ធិ
 សង្កលិទិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ ឥច្ឆាមហំ កេសមស្សំ
 ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ អច្ឆាទេត្វា អការស្មា
 អនការិយំ បព្វជ្ជាយាតិ ។

[១៨៨] ឯវំ វុត្តេ រដ្ឋចាលស្ស កុលបុត្តស្ស
 មាតាបិតោ រដ្ឋចាលំ កុលបុត្តំ ឯតទោចំ ត្វំ ខោសិ^(២)
 តាត រដ្ឋចាល អម្ពាតំ ឯកបុត្តកោ បិយោ មនា-

---

១ ឱ. ម. អម្ពតាតា ។ ២ ឱ. ខោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រះតថាគតទាំងឡាយ មិនបំបួសកូនដែលមាតាបិតា មិនទាន់អនុញ្ញាត
ទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មាតាបិតានឹងអនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គចេញ
ចាកផ្ទះមកបួសយ៉ាងណា ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងធ្វើយ៉ាងនោះ ។

[១៨៧] ខណៈនោះឯង រដ្ឋបាលកុលបុត្រ ក្រោកចាកអាសនៈ
ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានជោគ ធ្វើប្រទក្សិណហើយ ចូលទៅរកមាតា
បិតា លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយនឹងមាតាបិតាយ៉ាងនេះថា
បពិត្រអ្នកម្តាយលោកឪពុក ខ្ញុំបានយល់ច្បាស់នូវធម៌ ដែលព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយយ៉ាងណា តែព្រហ្មចរិយធម៌នេះ មិនមែន
សម្រាប់បុគ្គលអ្នកនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ងាយនឹងប្រព្រឹត្តឲ្យបរិបូណ៌សព្វគ្រប់
ឲ្យបរិសុទ្ធសព្វគ្រប់ ឲ្យផ្លូវផងដូចជាស័ង្គដែលគេខាត់ហើយយ៉ាងនោះ ។
បានទេ ខ្ញុំប្រាថ្នានឹងកោរសក់ ពុកមាត់ ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តាប់សំពត់
កាសាយៈចេញចាកផ្ទះទៅបួស សូមអ្នកម្តាយលោកឪពុក អនុញ្ញាត
ឲ្យខ្ញុំចេញចាកផ្ទះទៅបួសចុះ ។

[១៨៨] កាលបើរដ្ឋបាលកុលបុត្រនិយាយយ៉ាងនេះហើយ មាតា
បិតា ក៏និយាយនឹងរដ្ឋបាលកុលបុត្រយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់រដ្ឋបាលកូន អ្នក
ឯងជាបុត្រតែមួយ ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តរបស់យើង ធ្លាប់ចម្រើនដោយ

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្តេ មាតាបិតាបុត្រា

ចោ សុខេទិគោ^(១) សុខបរិហតោ ន តំ តាត
 រដ្ឋបាល កិញ្ចិ^(២) ទុក្ខស្ស ជាតាសិ ឯហិ តំ តាត
 រដ្ឋបាល កុញ្ញ ច បិវ ច បរិចារេហិ ច កុញ្ញន្តោ
 បិវន្តោ បរិចារេន្តោ កាមេ បរិកុញ្ញន្តោ បុញ្ញានិ
 កហេន្តោ អភិរមស្ស ន តំ មយំ អនុជាតាម
 អការស្មា អនការិយំ បព្វជ្ជាយ មរណោនបិ តេ មយំ
 អកាមកា វិណា ភវិស្សាម កី បន មយំ តំ ដីវន្តំ
 អនុជាតិស្សាម អការស្មា អនការិយំ បព្វជ្ជាយាតិ ។
 ទុតិយម្បិ ខោ ។ បេ ។ តតិយម្បិ ខោ រដ្ឋបាលោ
 កុលបុត្តោ មាតាបិតហេ ឯតទរោច អម្ពតាត
 យថា យថាហំ ភកវតា ធម្មំ ទេសិតំ អាជាតាមិ
 នយិទំ សុករំ អការំ អជ្ឈាវសតា ឯកន្តបរិបុណ្ណំ
 ឯកន្តបរិសុទ្ធិំ សទ្ធិលិទិតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ ឥច្ឆា-
 មហំ កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ
 អច្ឆាទេត្វា អការស្មា អនការិយំ បព្វជិតុំ អនុជា-
 តាម មំ អការស្មា អនការិយំ បព្វជ្ជាយាតិ ។

១ សុខេ បិតោតិប្បត្តិ ។ ២ ឱ. ម. កស្សថិ ។

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសូត្រ ការពោលលាមាតាបិតា

សេចក្តីសុខ ជាអ្នកដែលគេបីបាច់រក្សាដោយសុខ នៃរដ្ឋបាលកូន បា
 ឯងមិនដែលស្គាល់ទុក្ខបន្តិចបន្តួចសោះឡើយ នៃបាររដ្ឋបាលកូន អ្នកចូរ
 មកបរិភោគបាយផឹកទឹកទាំងឲ្យគេបម្រើចុះ កាលបើអ្នកបរិភោគបាយផឹកទឹក
 ទាំងឲ្យគេបម្រើហើយ ចូររិក្ខាភាមទាំងធ្វើបុណ្យតាមស្ម័គ្រចិត្តចុះ យើង
 មិនអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកចេញចាកផ្ទះទៅបួសទេ ទុកជាដល់ស្លាប់ យើងក៏មិន
 ចង់ឃ្នាតពីបាដែរ ចំណង់បើបាទៅរស់ (យ៉ាងនេះ) តើយើងនឹងអនុញ្ញាត
 ឲ្យចេញចាកផ្ទះទៅបួសដូចម្តេចបាន ។ រដ្ឋបាលកុលបុត្រ បាននិយាយ
 នឹងមាតាបិតា ជាគម្រប់ពីរដងផង ។ បេ ។ ជាគម្រប់បីដងផងយ៉ាងនេះថា
 បពិត្រមាតាបិតា ខ្ញុំយល់ច្បាស់នូវធម៌ ដែលព្រះមានជោគទ្រង់សំដែង
 យ៉ាងណា តែព្រហ្មចរិយៈនេះ មិនមែនសម្រាប់បុគ្គលអ្នកនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ
 ងាយនឹងប្រព្រឹត្តឲ្យបរិបូណ៌សព្វគ្រប់ ឲ្យបរិសុទ្ធសព្វគ្រប់ ឲ្យផ្លូវផងដូច
 ជាស័ង្ខដែលគេដុសខាត់ហើយយ៉ាងនោះទេ ខ្ញុំប្រាថ្នានឹងកោរសក់ ពុកមាត់
 ពុកចង្កា ហើយស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅបួស
 ហេតុនេះ សូមមាតាបិតា អនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំចេញចាកផ្ទះទៅបួសចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តតិយម្បិ ខោ រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស មាតាបិ-
តរោ រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ ឯតទរោចំ តំ ខោសិ
តាត រដ្ឋបាល អម្ពាភំ ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាថោ
សុខេទិភោ សុខបរិហាតោ ន តំ តាត រដ្ឋបាល
កិញ្ចិ^(១) ទុក្ខស្ស ជាតាសិ ឯហិ តំ តាត រដ្ឋបាល
កុញ្ច ច បិវ ច បរិចារេហិ ច កុញ្ចន្តោ បិវន្តោ
បរិចារេន្តោ កាមេ បរិកុញ្ចន្តោ បុញ្ញានិ ករោន្តោ
អភិរមស្ស ន តំ មយំ អនុជាតាម អការស្មា
អនការិយំ បព្វជ្ជាយ មរណោនបិ តេ មយំ អកាមកា
រិណា ភវិស្សាម កិ បន មយំ តំ ដីវន្តំ អនុជា-
និស្សាម អការស្មា អនការិយំ បព្វជ្ជាយាតិ ។
[១៨៩] អថខោ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ ន មំ
មាតាបិតរោ អនុជាទន្តិ អការស្មា អនការិយំ បព្វ-
ជ្ជាយាតិ តត្ថេវ អនន្តរហិតាយ ភូមិយា និបទ្ធិ ឥធន
វា^(២) មេ មរណំ ភវិស្សតិ បព្វជ្ជា វាតិ ។ អថខោ
រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ ឯកម្បិ ភត្តំ ន កុញ្ចិ ទ្វេបិ

១ ឱ. កស្សចិ ។ ២ ឱរោបិយបោត្តកេ អថខោ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ មាតាបិតុស្ស បព្វជ្ជំ អលភមាទោ តត្ថេវ អនន្តរហិតាយ ភូមិយា និបទ្ធិ ឥធនវាតិ វចនំ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មាតាបិតា របស់រដ្ឋបាលកុលបុត្រ បាននិយាយនឹងរដ្ឋបាលកុលបុត្រ
 ជាគម្រប់បីដងយ៉ាងនេះថា នៃរដ្ឋបាលកូន បាឯងជាបុត្រតែមួយ ជាទីស្រ-
 ឡាញ់ពេញចិត្តរបស់យើង អ្នកធ្លាប់ចម្រើនដោយសេចក្តីសុខ គេបីបាច់
 រក្សាមកជាសុខ នៃរដ្ឋបាលកូន អ្នកមិនទាន់ស្គាល់សេចក្តីលំបាកតិច
 តួចសោះ នៃរដ្ឋបាលកូន អ្នកចូរមកបរិភោគបាយផឹកទឹក ទាំងឲ្យគេ
 បម្រើទៅ កាលបើអ្នកបរិភោគបាយផឹកទឹក ទាំងឲ្យគេបម្រើ បរិភោគនូវ
 កាមហើយ ចូរធ្វើបុណ្យតាមស្ម័គ្រចិត្តចុះ យើងមិនអនុញ្ញាតឲ្យបា-
 ចេញចាកផ្ទះទៅបួសទេ ទោះណាជាដល់ស្លាប់ យើងក៏មិនប្រាថ្នាឲ្យ
 ឃ្នាតពីអ្នកដែរ ចំណង់បើអ្នករស់នៅ (យ៉ាងនេះ) តើយើងនឹងអនុញ្ញាត
 ឲ្យចេញចាកផ្ទះទៅបួសដូចម្តេចបាន ។

[១៨៧] គ្រានោះឯង រដ្ឋបាលកុលបុត្រ គិតថា មាតាបិតា
 មិនអនុញ្ញាតឲ្យអាត្មាអញ ចេញចាកផ្ទះទៅបួសទេ ក៏ដួលដេកនៅលើទី
 ដែលមិនបានក្រាលដោយអ្វី ។ ត្រង់កន្លែងនោះឯង ដោយគិតថា
 អាត្មាអញនឹងស្លាប់ក្នុងទីនេះ ឬនឹងបានបួស ។ លំដាប់នោះឯង រដ្ឋ-
 បាលកុលបុត្រ មិនបានបរិភោគបាយអស់មួយពេល មិនបរិភោគអស់

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្តេ រដ្ឋបាលាយាចនំ

ភត្តានិ ន ភុញ្ញំ តីណិបិ ភត្តានិ ន ភុញ្ញំ ចត្តារិបិ
 ភត្តានិ ន ភុញ្ញំ បញ្ចបិ ភត្តានិ ន ភុញ្ញំ ឆបិ
 ភត្តានិ ន ភុញ្ញំ សត្តបិ ភត្តានិ ន ភុញ្ញំ^(១) ។

[១៩០] អថខោ រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស មាតា-
 បិតរោ រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ ឯតទរោចំ តំ ខោសិ
 តាត រដ្ឋបាល អម្ពាភំ ឯកបុត្តកោ បិយោ
 មនាថោ សុខេទិភោ សុខបរិហាតោ ន តំ តាត
 រដ្ឋបាល កិញ្ចំ ទុក្ខស្ស ជាតាសិ ឧដ្ឋេហិ តាត
 រដ្ឋបាល ភុញ្ញំ ច បិវ ច បរិចារេហិ ច ភុញ្ញន្តោ
 បិវន្តោ បរិចារេន្តោ កាមេ បរិភុញ្ញន្តោ បុញ្ញានិ
 ករោន្តោ អភិរមស្ស ន តំ មយំ អនុជាតាម
 អការស្មា អនការិយំ បព្វជ្ជាយ មរណោនបិ តេ មយំ
 អកាមកា វិណា ភវិស្សាម កី បន មយំ^(២) តំ
 ដីវន្តំ អនុជាតិស្សាម អការស្មា អនការិយំ បព្វជ្ជា-
 យាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ តុណ្ហិ
 អហោសិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស

១ ឱរោបិយបោត្តកេ អថខោ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ ឯកម្បិ ភត្តំ ន ភុញ្ញំ . . . . .
 សត្តបិ ភត្តានិ ន ភុញ្ញំតិ រចនំ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. មយន្តិ ន ទិស្សតិ ។

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសូត្រ ការពោលអង្វររដ្ឋបាលកុលបុត្រ

២ ពេល មិនបរិភោគអស់ ៣ ពេល មិនបរិភោគអស់ ៤ ពេល មិន
បរិភោគអស់ ៥ ពេល មិនបរិភោគអស់ ៦ ពេល មិនបរិភោគអស់
៧ ពេល ។

[១៩០] ពេលនោះ មាតាបិតារបស់រដ្ឋបាលកុលបុត្រនិយាយនឹងរដ្ឋ-
បាលកុលបុត្រយ៉ាងនេះថា នៃរដ្ឋបាលកូន បាងង់ជាកូនតែមួយ ជាទីស្រ-
ឡាញ់ពេញចិត្តរបស់យើង អ្នកធ្លាប់ចម្រើនដោយសេចក្តីសុខ គេថែរក្សាមក
ដោយសេចក្តីសុខ នៃរដ្ឋបាលកូន អ្នកមិនទាន់ស្គាល់សេចក្តីលំបាកបន្តិច
បន្តួចសោះ នៃរដ្ឋបាលកូន អ្នកចូរក្រោកឡើង ចូរបរិភោគបាយផឹកទឹក
ទាំងឲ្យគេបម្រើទៅ កាលបើអ្នកបរិភោគបាយផឹកទឹកទាំងឲ្យគេបម្រើ បរិភោគ
កាមហើយ ចូរធ្វើបុណ្យតាមស្ម័គ្រចិត្តចុះ យើងមិនអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកចេញ
ចាកផ្ទះទៅបួសទេ ទោះណាជាដល់ស្លាប់ យើងក៏មិនចង់ឲ្យព្រាត់ប្រាស
បាងង់ទេ ចំណង់បើអ្នកនៅរស់ (យ៉ាងនេះ) តើយើងនឹងអនុញ្ញាតឲ្យបា-
ចេញចាកផ្ទះទៅបួសដូចម្តេចបាន ។ កាលដែលមាតាបិតានិយាយឃាត់
យ៉ាងនេះហើយ រដ្ឋបាលកុលបុត្រក៏ស្ងៀម ។ មាតាបិតារបស់រដ្ឋបាល-

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

មាតាបិតោ រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ ឯតទោចំ
 ។ មេ ។ ទុតិយម្បិ ខោ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ
 តុណ្ណំ អហោសិ ។ តតិយម្បិ ខោ រដ្ឋបាលស្ស
 កុលបុត្តស្ស មាតាបិតោ រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ
 ឯតទោចំ ត្វំ ខោសិ តាត រដ្ឋបាល អម្ពាភំ
 ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាហោ សុខេទិភោ សុខ-
 បរិហាតោ ន ត្វំ តាត រដ្ឋបាល កិញ្ចិ ទុក្ខស្ស
 ជាតាសិ ឧដ្ឋេហិ តាត រដ្ឋបាល ភុញ្ញ ច បិវ ច
 បរិចារេហិ ច ភុញ្ញន្តោ បិវន្តោ បរិចារេន្តោ កាមេ
 បរិភុញ្ញន្តោ បុញ្ញានិ កហេន្តោ អភិរមស្ស ន តំ
 មយំ អនុជាតាម អការស្មា អនការិយំ បព្វជ្ជាយ
 មរណោនបិ តេ មយំ អកាមកា វិណា ភវិស្សាម
 កី បន មយំ តំ ដីវន្តំ អនុជាតិស្សាម អការស្មា
 អនការិយំ បព្វជ្ជាយាតិ ។ តតិយម្បិ ខោ រដ្ឋបាលោ
 កុលបុត្តោ តុណ្ណំ អហោសិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

កុលបុត្រ និយាយនឹងរដ្ឋបាលកុលបុត្រ អស់វារៈពីរដងយ៉ាងនេះ ។ បេ ។

សូម្បីអស់វារៈទី ២ រដ្ឋបាលកុលបុត្រក៏នៅតែស្ងៀមទៀត ។ មាតាបិតា

របស់រដ្ឋបាលកុលបុត្រ និយាយនឹងរដ្ឋបាលកុលបុត្រ ជាគម្រប់ ៣ ដង

យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់រដ្ឋបាលកូន អ្នកជាកូនប្រុសតែមួយ ជាទីស្រឡាញ់

ពេញចិត្តរបស់យើង អ្នកធ្លាប់ចម្រើនដោយសេចក្តីសុខ មានគេថែរក្សា

ដោយសេចក្តីសុខ នៃរដ្ឋបាលកូន អ្នកមិនទាន់ស្គាល់ទុក្ខបន្តិចបន្តួចសោះ

នៃរដ្ឋបាលកូន ចូរអ្នកក្រោកឡើង ចូរបរិភោគបាយផឹកទឹកឲ្យគេបម្រើទៅ

កាលបើបរិភោគបាយផឹកទឹក ទាំងឲ្យគេបម្រើ បរិភោគកាមហើយ ចូរធ្វើ

បុណ្យតាមស្ម័គ្រចិត្តចុះ យើងមិនអនុញ្ញាតឲ្យបាឯង ចេញចាកផ្ទះទៅ

បួសទេ ទោះបីដល់ស្លាប់ យើងក៏មិនប្រាថ្នាឲ្យឃ្នាតអំពីបាដែរ ចំណង់

បើអ្នកនៅរស់ត្រឡប់ តើយើងនឹងអនុញ្ញាតឲ្យបា ចេញចាកផ្ទះទៅបួស

ដូចម្តេចបាន ។ សូម្បីអស់វារៈទី ៣ រដ្ឋបាលកុលបុត្រ ក៏នៅតែស្ងៀម ។

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្តេ មាតាបិតាយាចនំ

[១៩១]	អថខោ	រដ្ឋបាលស្ស	កុលបុត្តស្ស	
សហាយកា	យេន	រដ្ឋបាលោ	កុលបុត្តោ	
តេនុបសង្កមីសុ	ឧបសង្កមិត្វា	រដ្ឋបាលំ	កុលបុត្តំ	
ឯតទវោចុំ ^(១)	ត្ថំ ខោសិ	សម្ម រដ្ឋបាល	មាតាបិតុនំ	
ឯកបុត្តកោ	បិយោ	មនាទោ	សុខេទិភោ	សុខបរិ-
ហតោ	ន ត្ថំ	សម្ម រដ្ឋបាល	កិញ្ចំ ទុក្ខស្ស	ជាតាសិ
ឧដ្ឋេហិ	សម្ម រដ្ឋបាល	កុញ្ច ច បិរ ច	បរិចារេហិ ច	
កុញ្ចន្តោ	បិរន្តោ	បរិចារេន្តោ	កាមេ	បរិកុញ្ចន្តោ
បុញ្ញានិ	កហេន្តោ	អភិរមស្ស	ន តំ	មាតាបិតវោ
អនុជានន្តិ	អការស្មា	អនការិយំ	បព្វជ្ជាយ	មរណោ-
នបិ តេ	មាតាបិតវោ	អកាមកា	វិដា	ភវិស្សន្តិ
កិ បន	តេ តំ	ដីវន្តំ	អនុជានិស្សន្តិ	អការស្មា
អនការិយំ	បព្វជ្ជាយាតិ	។ ឯវំ	រុត្តេ	រដ្ឋបាលោ
កុលបុត្តោ	តុណ្ហិ	អហោសិ ។	ទុតិយម្បិ ខោ ។	បេ ។

១ ឱ. អថខោ រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តសុស មាតាបិតវោ យេន រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស សហាយកា តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស សហាយកេ ឯតទវោចុំ ។ ឯសោ តាតា រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ អនន្តរហិតាយ ភូមិយា និបន្នោ ។ ឥធរេ មេមរណំ ភវិស្សតិ បព្វជ្ជា វាតិ ។ ឯហិ តាតា យេន រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ តេនុបសង្កមថ ឧបសង្កមិត្វា រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ ឯវំ វទេថាតិ ទិស្សន្តិ ។

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសុត្រ ការពោលអង្វរមាតាបិតា

[១៩១] គ្រានោះឯង ពួកសម្លាញ់ របស់រដ្ឋបាលកុលបុត្រនាំ
 គ្នាចូលទៅរករដ្ឋបាលកុលបុត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹង
 រដ្ឋបាលកុលបុត្រយ៉ាងនេះថា នៃរដ្ឋបាលសម្លាញ់ អ្នកឯងជាកូនប្រុសតែ
 មួយ ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តរបស់មាតាបិតា អ្នកឯងចម្រើនដោយសេចក្តី
 សុខ មានគេថែរក្សាដោយសេចក្តីសុខ នៃរដ្ឋបាលសម្លាញ់ អ្នកមិន
 ទាន់ស្គាល់ទុក្ខបន្តិចបន្តួចសោះ នៃរដ្ឋបាលសម្លាញ់ អ្នកចូរក្រោកឡើង
 ចូរហិរកោតបាយផឹកទឹក ទាំងឲ្យគេបម្រើទៅ កាលបើអ្នកហិរកោតបាយ
 ផឹកទឹកទាំងឲ្យគេបម្រើ ហិរកោតនូវកាមហើយ ចូរធ្វើបុណ្យតាមស្ម័គ្រចិត្តចុះ
 មាតាបិតាមិនអនុញ្ញាតឲ្យអ្នក ចេញចាកផ្ទះទៅបួសទេ ទោះណាជាដល់
 ស្លាប់ ក៏មាតាបិតាមិនប្រាថ្នាឲ្យឃ្នាតពីអ្នកដែរ ចំណង់បើអ្នកនៅរស់
 (យ៉ាងនេះ) តើមាតាបិតានឹងអនុញ្ញាត ឲ្យចេញចាកផ្ទះទៅបួសដូចម្តេច
 បាន ។ កាលដែលពួកសម្លាញ់ និយាយយ៉ាងនេះហើយ រដ្ឋបាល-
 កុលបុត្រក៏នៅស្ងៀមទៀត ។ សូម្បីអស់វារៈជាគម្រប់ ២ ដង ។ លេ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តតិយម្បិ ខោ រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស សហា-
 យកា រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ ឯតទរោចំ ត្វំ ខោសិ
 សម្ម រដ្ឋបាល មាតាបិតុនំ ឯកបុត្តកោ បិយោ
 មនាចោ សុខេទិតោ សុខបរិហតោ ។ បេ ។
 ឧដ្ឋេហិ សម្ម រដ្ឋបាល ភុញ្ញ ច បិរ ច
 បរិចារេហិ ច ភុញ្ញន្តោ បិរន្តោ បរិចារេន្តោ កាមេ
 បរិភុញ្ញន្តោ បុញ្ញានិ ករោន្តោ អភិរមស្ស ទ តំ
 មាតាបិតរោ អនុជានន្តិ អការស្មា អនការិយំ បព្វ-
 ជ្ជាយ មរណោនបិ តេ មាតាបិតរោ អកាមកា
 វិនា ភិរិស្សន្តិ កី បទ តេ តំ ជីវន្តំ អនុជានិស្សន្តិ
 អការស្មា អនការិយំ បព្វជ្ជាយាតិ ។ តតិយម្បិ
 ខោ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ តុណ្ហិ អហោសិ ។
 អថខោ រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស សហាយកា
 យេន រដ្ឋបាលស្ស កុលបុត្តស្ស មាតាបិតរោ
 តេនុបសន្តិមីសុ ឧបសន្តិមិត្វា រដ្ឋបាលស្ស កុល-
 បុត្តស្ស មាតាបិតរោ ឯតទរោចំ អម្ពតាត
 ឯសោ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ តត្រូវ អនន្តរហិតាយ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ពួកសម្មាញ្ញ្យរបស់រដ្ឋបាលកុលបុត្រ បាននិយាយនឹងរដ្ឋបាលកុលបុត្រ
 ជាគម្រប់បីដងយ៉ាងនេះថា នៃរដ្ឋបាលសម្មាញ្ញ្យ អ្នកឯងជាកូនប្រុសតែមួយ
 ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តរបស់មាតាបិតា អ្នកធ្លាប់ចម្រើនដោយសេចក្តីសុខ
 គេបីបាច់មកដោយសេចក្តីសុខ ។ បេ ។ នៃរដ្ឋបាលសម្មាញ្ញ្យ អ្នកចូរក្រោក
 ឡើង ចូរបរិភោគបាយផឹកទឹកទាំងឲ្យគេបម្រើទៅ កាលបើអ្នកបរិភោគបាយ
 ផឹកទឹក ឲ្យគេបម្រើ បរិភោគកាមហើយ ចូរធ្វើបុណ្យតាមស្ម័គ្រចិត្តចុះ
 មាតាបិតាមិនអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកចេញចាកផ្ទះទៅបួសទេ ទុកជាដល់ស្លាប់ក៏
 មាតាបិតាមិនចង់ឲ្យព្រាត់ប្រាសចាកអ្នកទេ ចំណង់បើអ្នកនៅរស់ (យ៉ាង
 នេះ) តើមាតាបិតានឹងអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកចេញចាកផ្ទះទៅបួសដូចម្តេចបាន ។
 សូម្បីអស់វារៈ ៣ ដង រដ្ឋបាលកុលបុត្រក៏នៅតែស្ងៀម ។ លំដាប់នោះ
 ពួកសម្មាញ្ញ្យរបស់រដ្ឋបាលកុលបុត្រ ចូលទៅរកមាតាបិតា របស់រដ្ឋបាល-
 កុលបុត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងមាតាបិតា របស់រដ្ឋ-
 បាលកុលបុត្រយ៉ាងនេះថា បពិត្រអ្នកជាម្តាយឪពុក រដ្ឋបាលកុលបុត្រ
 នុ៎ះ នៅតែដេកលើទីដែលគ្មានក្រាលកម្រាលអ្វី ។ ត្រង់កន្លែងនោះដដែល

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្តេ បព្វជ្ជានុជាននំ

ភូមិយា និបន្នោ ឥធិ វា មេ មរណំ ភវិស្សតិ បព្វជ្ជា
 វាតិ សចេ តុម្ភេ រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ ធានុជាជិស្សថ
 អការស្មា អនការិយំ បព្វជ្ជាយ តត្តេ មរណំ ភវិស្សតិ
 សចេ បន តុម្ភេ រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ អនុជាជិស្សថ
 អការស្មា អនការិយំ បព្វជ្ជាយ បព្វជិតិបិ ជំ ទក្ខិស្សថ
 សចេ រដ្ឋបាលោ កុលបុត្តោ ធាភិវមិស្សតិ អការស្មា
 អនការិយំ បព្វជ្ជាយ កា តស្ស អញ្ញា ភតិ ភវិស្សតិ
 ឥដេវ បច្ចាភមិស្សតិ អនុជាធាម រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ
 អការស្មា អនការិយំ បព្វជ្ជាយាតិ ។

[១៩២] អនុជាធាម តាតា រដ្ឋបាលំ កុលបុត្តំ
 អការស្មា អនការិយំ បព្វជ្ជាយ បព្វជិតេន ច បន តេ
 មាតាបិតោ ឧទ្ធស្សេតព្វាតិ អថខោ រដ្ឋបាលស្ស
 កុលបុត្តស្ស សហាយកា យេន រដ្ឋបាលោ
 កុលបុត្តោ តេនុបសង្កមីសុ ឧបសង្កមិត្វា រដ្ឋបាលំ
 កុលបុត្តំ ឯតទរោចំ អនុញ្ញាតោសិ មាតាបិតុហិ
 អការស្មា អនការិយំ បព្វជ្ជាយ បព្វជិតេន ច បន
 តេ មាតាបិតោ ឧទ្ធស្សេតព្វាតិ ។

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្រ ការអនុញ្ញាតឲ្យទៅបួស

ដោយតាំងចិត្តថា អាត្មាអញនឹងស្លាប់ក្នុងទីនេះ ឬនឹងបានបួស បើអ្នកទាំងឡាយមិនយល់ព្រមឲ្យរដ្ឋបាលកុលបុត្រចេញចាកផ្ទះទៅបួសទេ រដ្ឋបាលកុលបុត្រ មុខជានឹងស្លាប់ក្នុងទីនោះមិនខានឡើយ ពួកយើងខ្ញុំយល់ថា បើអ្នកទាំងឡាយ យល់ព្រមឲ្យរដ្ឋបាលកុលបុត្រចេញចាកផ្ទះទៅបួស គង់តែនឹងបានឃើញរដ្ឋបាលកុលបុត្រ ដែលនៅជាអ្នកបួសតទៅ បើ រដ្ឋបាលកុលបុត្រមិនត្រេកអរក្នុងភេទជាអ្នកបួសហើយ រដ្ឋបាលកុលបុត្រ នោះ នឹងមានគតិយ្យាងទៅទៀត ដូចម្តេចបាន មុខជានឹងត្រឡប់មក ក្នុងទីនេះវិញមិនខាន សូមអ្នកទាំងឡាយ អនុញ្ញាតឲ្យរដ្ឋបាលកុលបុត្រ ចេញចាកផ្ទះទៅបួសចុះ ។

[១៩២] មាតាបិតា របស់រដ្ឋបាលកុលបុត្រ និយាយថា នៃអ្នក ទាំងឡាយ យើងយល់ព្រមឲ្យរដ្ឋបាលកុលបុត្រ ចេញចាកផ្ទះទៅបួស ហើយ តែថារដ្ឋបាលបួសរួចហើយ ត្រូវឲ្យមាតាបិតាបានឃើញផង ។ លំដាប់នោះឯង ពួកសម្លាញ់របស់រដ្ឋបាលកុលបុត្រ ចូលទៅរករដ្ឋបាលកុលបុត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ និយាយនឹងរដ្ឋបាលកុលបុត្រយ៉ាងនេះ ថា មាតាបិតារបស់អ្នក យល់ព្រមឲ្យអ្នកចេញចាកផ្ទះទៅបួសហើយ តែថា បើអ្នកបួសរួចហើយ ត្រូវឲ្យមាតាបិតាបានឃើញផង ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[១៩៣] អថខោ រដ្ឋចាលោ កុលបុត្តោ ឧដ្ឋហិត្វា
 ពលំ គាហេត្វា^(១) យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្ក-
 មិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសីទ្នោ ខោ រដ្ឋចាលោ កុលបុត្តោ ភកវន្តំ ឯតទវោច
 អនុញ្ញាតោម្ហិ អហំ^(២) ភន្តេ មាតាបិតុហិ អការស្មា
 អនការិយំ បព្វជ្ជាយ បព្វាជេតុ មំ ភកវាតិ ។ អលត្ត
 ខោ រដ្ឋចាលោ កុលបុត្តោ ភកវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជំ
 អលត្ត ឧបសម្បជំ ។ អថខោ ភកវា អចិរូបសម្បន្នេ
 អាយស្មន្តេ រដ្ឋចាលេ អឌ្ឍមាសូបសម្បន្នេ មុលុកោ-
 ដ្ឋិតេ យថាភិរន្តំ វិហរិត្វា យេន សាវត្ថិ តេន ចារិកំ
 បក្កាមិ អនុបុព្វេន ចារិកំ ចរមាដោ យេន សាវត្ថិ
 តទវសវិ ។

[១៩៤] តត្រិ សុទំ ភកវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ
 ជេតវេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ អថខោ
 អាយស្មា រដ្ឋចាលោ ឯកោ រូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ

---

១ ឱ. ម. គហេត្វា ។ ២ ឱ. ម. អញ្ញាតោ អហំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[១៩៣] គ្រានោះ រដ្ឋបាលកុលបុត្រ ក្រោកឡើង ហើយ
សម្រាកកម្លាំង រួចហើយចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូល
ទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានជោគដោយគោរព ហើយអង្គុយក្នុងទី
ដ៏សមគួរ ។ លុះរដ្ឋបាលកុលបុត្រ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក្រាប
បង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះ
អង្គជាបុគ្គលដែលមាតាបិតា យល់ព្រម ឲ្យចេញចាកផ្ទះមកបួសហើយ
សូមព្រះមានព្រះភាគទ្រង់បំបួសខ្ញុំព្រះអង្គ ។ រដ្ឋបាលកុលបុត្រ ក៏បាន
នូវបព្វជ្ជា បាននូវឧបសម្បទា ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ ។
លំដាប់នោះឯង កាលបើរដ្ឋបាលមានអាយុ បានឧបសម្បទា មិនយូរ
ប៉ុន្មាន បានឧបសម្បទាត្រឹមកន្លះខែ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅ
ក្នុងបុល្លកោដ្ឋិតនិគម សមគួរតាមពុទ្ធអធ្យាស្រ័យ ហើយទ្រង់ស្តេច
ចេញទៅក្រុងសាវត្ថី កាលទ្រង់ព្រះពុទ្ធដំណើរទៅកាន់ចារិក តាមលំដាប់
ក៏បានដល់ទៅក្រុងសាវត្ថី ។

[១៩៤] មានសេចក្តីដំណាលថា ក្នុងកាលនោះ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុង
សាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ បានចៀសចេញ
ទៅតែម្នាក់ឯង ជាអ្នកមិនធ្វេសប្រហែស ខំព្យាយាមដុតបង្គំ នូវ

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្តេ អរហត្តកាវោ

អាតាបី បហិតត្តោ វិហារន្តោ នចិរស្សេវ យស្សត្តា-
 យ កុលបុត្តា សម្មទេវ អការស្មា អនការិយំ
 បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ
 វិហាសិ ទីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ
 ករណីយំ ធាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ អព្ពញ្ញាសិ ។
 អញ្ញតោ ខោ បនាយស្មា រដ្ឋទាលោ អរហតំ
 អហោសិ ។

[១៩៥] អថខោ អាយស្មា រដ្ឋទាលោ យេន
 ភក្កា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ អាយស្មា
 រដ្ឋទាលោ ភក្កវន្តំ ឯតទរោច ឥច្ឆាមហំ ភន្តេ មា-
 តាបិតោ ឧទ្ធស្សេត្តំ សចេ មំ ភក្កា អនុជាណាតីតិ ។
 អថខោ^(១) អាយស្មតោ រដ្ឋទាលស្ស ចេតសា ចេតោ
 បរិច្ច មនសាកាសិ យថា^(២) ភក្កា អញ្ញាសិ អកញ្ញោ
 ខោ រដ្ឋទាលោ កុលបុត្តោ សិក្ខុំ បច្ចក្ខាយ

---

១ ឱ. ម. អថខោ ភក្កា ។ ២ ឱ. យទា ។

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសូត្រ ការបានសម្រេចព្រះអរហត្ត

កិលេស បញ្ជូនចិត្តឲ្យបែរទៅ (កាន់ព្រះនិព្វាន) ពួកកុលបុត្រដែលចេញ
 ចាកផ្ទះហើយ ទៅបួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌
 ណា (ព្រះរដ្ឋបាល) ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែលជា
 ទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចារ្យ ដោយបញ្ញារបស់ខ្លួនដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 នេះ បានសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ដោយមិនយូរ
 ប៉ុន្មានទេ លោកបានដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចារ្យបាននៅ
 ចប់ហើយ កិច្ចដែលត្រូវធ្វើ ក៏បានធ្វើហើយ គ្មានកិច្ចដទៃអំពីនេះតទៅ
 ទៀតទេ ។ ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ជាព្រះអរហន្តមួយនឹងគេដែរ ។

[១៩៥] លំដាប់នោះ ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ចូលទៅគាល់
 ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ
 ដោយគោរព ហើយអង្គុយ ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះរដ្ឋបាលមាន
 អាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ
 យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើព្រះមានបុណ្យ ទ្រង់
 អនុញ្ញាតខ្ញុំព្រះអង្គ ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នានឹងឲ្យមាតាបិតាបានឃើញផង ។
 គ្រានោះ ព្រះមានជោគ ទ្រង់ស្ទង់មើលចិត្ត របស់រដ្ឋបាលមានអាយុ
 ដោយព្រះទ័យរបស់ព្រះអង្គ ហើយទ្រង់ធ្វើទុកក្នុងព្រះទ័យ តាមន័យ
 ដែលទ្រង់បានជ្រាបថា រដ្ឋបាលកុលបុត្រជាបុគ្គលមិនគួរនឹងលះបង់សិក្ខា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ហីនាយាវត្តិតុត្តិ ។ អថខោ ភកវា អាយស្មន្តំ
 រដ្ឋចាលំ ឯតទរោច យស្សិទានិ^(១) រដ្ឋចាល
 កាលំ មញ្ញសីតិ ។ អថខោ អាយស្មា រដ្ឋចា-
 លោ ឧដ្ឋាយាសនា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិលំ
 កត្វា សេនាសនំ សំសាមេត្វា បត្តចីរមាទាយ
 យេន ធុល្លកោដ្ឋិតំ^(២) តេន ចារិកំ បក្កាមិ អនុ-
 បុព្វេន ចារិកំ ចរមាទោ យេន ធុល្លកោដ្ឋិតំ^(៣)
 តទវសវិ ។

[១៩៦] តត្រិ សុទំ អាយស្មា រដ្ឋចាលោ ធុល្ល-
 កោដ្ឋិតេ វិហារតិ រញ្ញោ កោរព្យស្ស^(៤) មិតចីរេ^(៥) ។
 អថខោ អាយស្មា រដ្ឋចាលោ បុព្វណ្ណាសមយំ និវា-
 សេត្វា បត្តចីរមាទាយ ធុល្លកោដ្ឋិតំ បិណ្ណាយ
 ចារិសិ ។ ធុល្លកោដ្ឋិតេ សបទានំ បិណ្ណាយ ចរមា-
 ទោ យេន សកមិត្តុ និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ។
 តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មតោ រដ្ឋចាលស្ស
 បិតា មជ្ឈិមាយ ទ្វារសាលាយ ឧល្លិក្ខាមេតិ ។

១ ឱ. ម. យស្សទានិ ត្ថំ ។ ២-៣ ម. ធុល្លកោដ្ឋិតោ ។ ៤ ឱ. កោរព្យស្ស ។
 ៥ ម. មិតចីរេ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ហើយត្រឡប់ទៅកាន់ហ៊ិនភេទវិញទេ ។ ទើបព្រះមានជោគ បាន
ត្រាស់ទៅនឹងរដ្ឋបាលមានអាយុយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់រដ្ឋបាល អ្នកសំគាល់
នូវកាលដ៏សមគួរក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះរដ្ឋបាលមាន
អាយុ ក្រោកចាកអាសនៈហើយថ្វាយបង្គំព្រះមានជោគ ធ្វើប្រទក្សិណ
ហើយ ក៏ទុកដាក់សេនាសនៈស្រេចហើយ កាន់យកបាត្រនិងចីវរចេញ
តម្រង់ទៅបុល្លកោដ្ឋិតនិគម ត្រាច់ទៅកាន់ចារិកតាមលំដាប់ ហើយក៏
បានដល់ទៅបុល្លកោដ្ឋិតនិគមនោះ ។

[១៩៦] មានសេចក្តីដំណាលថា ព្រះរដ្ឋបាលដ៏មានអាយុនៅ
សំណាក់ក្នុងឧទ្យានឈ្មោះមិគាចីរៈ របស់ព្រះបាទកោរព្យៈ ជិតបុល្ល-
កោដ្ឋិតនិគមនោះ ។ ក្នុងលំដាប់នោះ ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ស្ងៀក
ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណាសម័យ ហើយចូលទៅបិណ្ឌ-
បាត ក្នុងបុល្លកោដ្ឋិតនិគម ។ កាលលោកត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតតាម
លំដាប់ច្រក ក្នុងបុល្លកោដ្ឋិតនិគម រៀងទៅដល់ទីនៅអាស្រ័យរបស់
បិតានៃខ្លួន ។ ទទួលចួនសម័យនោះឯង បិតារបស់ព្រះរដ្ឋបាល
មានអាយុ កំពុងតែឲ្យជាងកោរកាត់ ក្នុងរោងក្បែរទ្វារកណ្តាល ។

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្តេ រដ្ឋបាលបវត្តារោចនំ

អន្ទុសា ខោ អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស បិតា
អាយស្មន្តំ រដ្ឋបាលំ ទូរតោ វ អាកច្ឆន្តំ ទិស្វាន
ឯតទរោច ឥមេហិ មុណ្ណាកេហិ សមណាកេហិ
អម្ហាកំ ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាទោ បញ្ចជិ-
តោតិ ។ អថខោ អាយស្មា រដ្ឋបាលោ សកបិតុ
ទិវេសនេ នេវ នានំ អលត្ត ន បច្ចុក្កានំ
អញ្ញទត្តំ^(១) អក្កោសមេវ អលត្ត ។
[១៩៧] តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មតោ
រដ្ឋបាលស្ស ញាតិទាសី អាកិទោសិកំ កុម្មាសំ^(២)
ឆទ្ទតុកាមា ហោតិ ។ អថខោ អាយស្មា រដ្ឋបាលោ
តំ ញាតិទាសី ឯតទរោច សច តំ ភតិទិ ឆទ្ទជីយ-
ជម្ពំ ឥធម មេ បត្តេ អាកីរាតិ ។ អថខោ អាយស្មតោ
រដ្ឋបាលស្ស ញាតិទាសី តំ អាកិទោសិកំ កុម្មាសំ
អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស បត្តេ អាកីរន្តិ ហត្តានញ
ចាទានញ សរស្ស ច ទិមិត្តំ អក្កហោសិ ។

១ ឱ. ម. អញ្ញទត្ត ។ ២ ម. បូតិកុម្មាសំ ។

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសូត្រ ការប្រាប់ដំណឹងព្រះរដ្ឋបាល

បិតារបស់ព្រះរដ្ឋបាល មានអាយុ បានឃើញព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ
 កំពុងនិមន្តមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏និយាយពាក្យយ៉ាងនេះថា
 ពួកស្រមណ៍កំណេរទាំងនេះហើយ ដែលបំបួសកូនប្រុសតែមួយ ជាទី
 ស្រឡាញ់ពេញចិត្ត របស់យើង ។ គ្រានោះឯង ព្រះរដ្ឋបាលមាន
 អាយុ មិនបាននូវទាន ទាំងមិនបាននូវពាក្យប្រាប់មកវិញ ក្នុងលំនៅ
 របស់បិតានៃខ្លួនសោះ បានត្រឹមតែពាក្យដេរប៉ុណ្ណោះឯង ។

[១៩៧] ទទួលចូនសម័យនោះឯង នាងទាសីរបស់ញាតិនៃរដ្ឋបាល
 មានអាយុ កំពុងមានបំណងនឹងចាក់ចោលនិក្ខម្មាសង្កម ។ គ្រានោះ
 ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ និយាយនឹងខ្ញុំស្រីរបស់ញាតិនោះ យ៉ាងនេះថា
 នៃនាង បើនិរោះជារបស់ត្រូវចោល ចូរនាងចាក់មកក្នុងបាត្រអាត្មានេះ
 ចុះ ។ លំដាប់នោះ ខ្ញុំស្រីរបស់ញាតិរបស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ក៏
 ចាក់និក្ខម្មាសង្កមនោះ ទៅក្នុងបាត្ររបស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ហើយ
 បានស្គាល់ជាក់នូវដៃជើងនិងសំឡេង របស់ព្រះរដ្ឋបាលនោះច្បាស់ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អថខោ អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស ញាតិទាសី
 យេនាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស មាតា តេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស មាតរំ ឯតទ-
 វោច យក្សយេ ជានេយ្យាសិ អយ្យបុត្តោ រដ្ឋបាលោ
 អនុប្បត្តោតិ ។ សចេ ជេ សច្ចំ ភណាសិ អទាសី តំ
 ករោមីតិ^(១) ។ អថខោ អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស
 មាតា យេនាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស បិតា តេនុប-
 សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស បិតរំ
 ឯតទវោច យក្សេ កហាបតិ ជានេយ្យាសិ រដ្ឋបាលោ
 កិរ កុលបុត្តោ អនុប្បត្តោតិ ។

[១៩៨] តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា
 រដ្ឋបាលោ តំ អភិទោសិកំ កុម្មាសំ អញ្ញាតរំ កុខ្នំ
 និស្សាយ បរិភុញ្ញតិ ។ អថខោ អាយស្មតោ រដ្ឋបា-
 លស្ស បិតា យេនាយស្មា រដ្ឋបាលោ តេនុបសង្កមិ

---

១ ឱ. វទសិ អទាសិ ភវសីតិ ។ ម. វទសិ ភវិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ពេលនោះ ខ្ញុំស្រីរបស់ញាតិ នៃព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ចូលទៅរក
 មាតា របស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាន
 និយាយជម្រាបមាតា របស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុថា បពិត្រអ្នកម្ចាស់
 សូមអ្នកជ្រាប ព្រោះព្រះរដ្ឋបាលជាអយ្យបុត្រ និមន្តមកដល់ហើយ ។
 មាតារបស់ព្រះរដ្ឋបាលឆ្លើយថា នៃនាង បើឯងនិយាយពាក្យពិតមែន
 អញនឹងឲ្យឯងរួចជាអ្នកជា ។ ទើបមាតារបស់ព្រះរដ្ឋបាល មានអាយុ
 ចូលទៅរកបិតា របស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ
 បាននិយាយនឹងបិតា របស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ យ៉ាងនេះថា បពិត្រ
 គហបតី សូមអ្នកជ្រាប ឮថារដ្ឋបាលកុលបុត្រ និមន្តមកដល់ហើយ ។

[១៩៨] សម័យនោះឯង ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ កំពុងធាន់និ
 កុម្មាសដូមនោះ ប្របដញ្ចាំងសាលាមួយ ។ លំដាប់នោះ បិតារបស់
 ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ចូលទៅរកព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ លុះចូល

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្តេ បិតុនិវេសន្តបសង្កមនំ

ឧបសង្ក័មិត្វា   អាយស្មន្តំ   រដ្ឋបាលំ   ឯតទរោច
 អត្តិ   ធាម   តាត   រដ្ឋបាល   អាកិទោសិកំ   កុម្មាសំ
 បរិកុញ្ញិស្សសិ   ននុ   តាត   រដ្ឋបាល   សកំ   កេហំ
 កត្តច្ចុដ្ឋិ   ។   កុតោ   ឆោ   កហាបតិ   អម្ហាកំ   កេហំ
 អការស្មា   អនការិយំ   បព្វជិតានំ   អនតារា^(១)   មយំ
 កហាបតិ   អគមម្ហា^(២)   ខោ   តេ   កហាបតិ   កេហំ   តត្ថ
 ឆេវ   ធានំ   អលត្តម្ហា   ន   បច្ចុក្ខានំ   អញ្ញទត្ថំ   អក្លោ-
 សមេវ   អលត្តម្ហាតិ   ។   ឯហិ   តាត   រដ្ឋបាល   យរំ
 កមិស្សាមាតិ   ។   អលំ   កហាបតិ   កតំ   មេ   អដ្ឋ
 កត្តកិច្ចដ្ឋិ^(៣)   ។   តេនហិ   តាត   រដ្ឋបាល   អធិវាសេហិ
 ស្វាតនាយ   កត្តដ្ឋិ   ។   អធិវាសេសិ   ខោ   អាយស្មា
 រដ្ឋបាលោ   តុណ្ហិកាវេន   ។

[១៩៩]   អថខោ   អាយស្មតោ   រដ្ឋបាលស្ស

បិតា   អាយស្មតោ   រដ្ឋបាលស្ស   អធិវាសនំ   វិទិត្វា
 យេន   សកំ   និវេសនំ   តេនុបសង្កមិ   ឧបសង្ក-
 មិត្វា   ហារិតេន   កោមយេន   បបរិយា   ឧបលិម្សេត្វា

១ ឱ. អនាតារា ។ ២ ម. អគមម្ហា ។ ៣ ម. កត្តកិច្ចំ ។

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសូត្រ ការចូលទៅកាន់លំនៅរបស់បិតា

ទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងរដ្ឋបាលមានអាយុយ៉ាងនេះថា នៃរដ្ឋបាល
 កូន មានដៃរប្ម លោកមកឆាន់នំកុម្មាសផ្លូវវិញ រដ្ឋបាលកូន គួរតែទៅ
 ឯផ្ទះរបស់ខ្លួនវិញ ។ ព្រះរដ្ឋបាលឆ្លើយថា នៃគហបតី ពួកយើងអ្នក
 បួស ដែលចេញចាកផ្ទះទៅបួសហើយ នឹងមានផ្ទះមកពីណា នៃគហបតី
 ព្រោះពួកយើងគ្មានផ្ទះទេ នៃគហបតី អាត្មាបានទៅដល់ផ្ទះរបស់អ្នក
 ហើយ តែមិនបាននូវទានផង មិនបាននូវការនិយាយប្រាប់វិញផង ក្នុង
 ផ្ទះរបស់អ្នកនោះសោះ បានត្រឹមតែពាក្យជេរប៉ុណ្ណោះឯង ។ រដ្ឋបាល
 កូន លោកចូរមក យើងនឹងទៅផ្ទះ ។ ល្ហើយគហបតី ថ្ងៃនេះអាត្មា
 ឆាន់រួចហើយ ។ រដ្ឋបាលកូន បើដូច្នោះ សូមលោកនិមន្តទទួល
 ចង្ហាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក ។ ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ក៏ទទួលនិមន្តដោយ
 តុណ្ណិភាព ។

[១៩៧] គ្រានោះ បិតារបស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ដឹងច្បាស់ថា
 ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ទទួលនិមន្តហើយ ក៏ចូលទៅកាន់លំនៅរបស់
 ខ្លួនដែលធ្លាប់នៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ ប្រើមនុស្សឲ្យលាញ់ដី ដោយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

មហាន្តំ ហិរញ្ញសុវណ្ណស្ស បុព្វំ កាវាហេត្វា ទ្វេ បុញ្ញ
 កាវាហេត្វា ឯកំ ហិរញ្ញស្ស ឯកំ សុវណ្ណស្ស
 មហាត្តា បុញ្ញា អហោសុំ ។ ឱរតោ បិតោ បុរិសោ
 ចារតោ បិតំ បុរិសំ ន បស្សតិ តថា ចារតោ
 បិតោ ឱរតោ បិតំ តេ បុញ្ញោ កិលញ្ញេហិ បដិច្ចា-
 ទាហេត្វា មជ្ឈេ អាសនំ បញ្ញាហេត្វា តិរោករណីយំ
 បរិក្ខិបិត្វា អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស បុរាណទុតិ-
 យិកេ អាមន្តេសិ^(១) ឯថ តុម្ភេ វេជុកេ យេន
 អលដ្ឋារេន អលដ្ឋិតា បុព្វេ បុត្តស្ស រដ្ឋបាលស្ស^(២)
 បិយា ហោថ មនាទា តេន អលដ្ឋារេន អលដ្ឋិរោថាតិ ។
 អថខោ អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស បិតា តស្សា វត្តិយា
 អច្ចយេន សកេ និវេសនេ បណ្ឌិតំ ខាទនីយំ កោជ-
 នីយំ បដិយាទាហេត្វា អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស កាលំ
 អាហោចេសិ កាលោ តាត រដ្ឋបាល និដ្ឋិតំ ភត្តន្តិ ។

---

១ ឱរាបិយមម្មបោត្តកេសុ អថខោ អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស បិតា អាយស្មតោ
 រដ្ឋបាលស្ស អធិវាសនំ វិទិត្វា យេន សកំ និវេសនំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា មហាន្តំ
 ហិរញ្ញសុវណ្ណស្ស បុព្វំ កាវាហេត្វា កិលញ្ញេហិ បដិច្ចាទាហេត្វា អាយស្មតោ រដ្ឋបាលស្ស
 បុរាណទុតិយិកេ អាមន្តេសីតិ បាវក្កមោ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. បុព្វេ រដ្ឋបាលស្ស
 កុលបុត្តស្ស ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

អាចម៍គោស្រស់ រួចឲ្យគំនរប្រាក់និងមាសធំ ។ ធ្វើឲ្យជាពីរគំនរគឺ
 ប្រាក់ ១ គំនរ មាស ១ គំនរ ជាគំនរធំ ។ ។ បុរសដែលឈរខាងអាយ
 មើលទៅបុរសឈរខាងនាយមិនឃើញ បុរសដែលឈរខាងនាយមើល
 មកបុរសឈរខាងអាយក៏មិនឃើញដូចគ្នា ហើយឲ្យបិទបាំងគំនរទាំងពីរ
 នោះដោយកន្ទេល ឲ្យក្រាលអាសនៈទុកត្រង់កណ្តាល រួចឲ្យព័ន្ធព័ន្ធ
 ដោយរបស់ ដែលត្រូវធ្វើពីខាងក្រៅ ហើយហៅពួកស្រីជាគូពីមុន
 របស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុមកបង្គាប់ថា នៃកូនស្រី ឯងរាល់គ្នា
 ចូរមកនេះ គ្រឿងប្រដាប់ណាដែលឯងរាល់គ្នាស្អិតស្អាង ហើយជាទី
 ស្រឡាញ់ពេញចិត្តរបស់រដ្ឋបាលកូនក្នុងកាលពីដើម ត្រូវឯងរាល់គ្នាស្អិត-
 ស្អាងគ្រឿងប្រដាប់នោះចុះ ។ លំដាប់តទៅ លុះកន្លងរាត្រីនោះទៅ
 បិតារបស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ឲ្យគេតាក់តែងនូវខាទនីយភោជនីយា-
 ហារដ៏ផ្ចិតផ្ចង់ក្នុងទីលំនៅរបស់ខ្លួនហើយ ប្រាប់នូវកាលដល់ព្រះរដ្ឋបាល
 មានអាយុថា រដ្ឋបាលកូន កាលគួរហើយ ភក្ត្រសម្រេចហើយ ។

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្តេ បិតុនិវេសន្តបសង្កមនំ

អថខោ អាយស្មា រដ្ឋចាលោ បុព្វណ្ណាសមយំ និវា-
 សេត្វា បត្តចីវរមាយ យេន សកបិតុ និវេសនំ
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។
 អថខោ អាយស្មតោ រដ្ឋចាលស្ស បិតា តំ ហិរញ្ញ-
 សុវណ្ណស្ស បុព្វំ វិរាមេត្វា អាយស្មន្តំ រដ្ឋចាលំ
 ឯតទរោច ឥទំ តេ តាត រដ្ឋចាល មត្តិកំ^(១) ធនំ
 អញ្ញំ មេត្តិកំ^(២) អញ្ញំ មេតាមហំ^(៣) សក្កា តាត
 រដ្ឋចាល កោតេ ច ភុញ្ញតុំ បុញ្ញានិ ច កាតុំ ឯហិ តុំ
 តាត រដ្ឋចាល សិក្ខុំ បច្ចុក្ខាយ ហិណាយាវត្តិត្វា កោ-
 តេ ច ភុញ្ញស្ស បុញ្ញានិ ច ករោហិតិ ។ សចេ មេ តុំ
 តហាបតិ រចនំ ករេយ្យាសិ ឥមំ ហិរញ្ញសុវណ្ណស្ស
 បុព្វំ សកដេសុ^(៤) អាហេត្វា និព្វាហាមេត្វា មជ្ឈេ
 កង្កាយ នទិយា សោតេ ឱសីនាមេយ្យាសិ^(៥) តំ
 កិស្ស ហេតុ^(៦) ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ ហិ តេ តហាបតិ តតោ-
 និទានំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សចាយាសាតិ ។
 អថខោ អាយស្មតោ រដ្ឋចាលស្ស បុរាណទុតិយិកា
 បច្ចេកំ ចានេសុ តហេត្វា អាយស្មន្តំ រដ្ឋចាលំ ឯតទ-

១ ម. មាតុមត្តិកំ ។ ២ ម. បិត្តិកំ ។ ៣ ឱ. ម. បិតាមហំ ។ ៤ ម. សកដេ ។
 ៥ ឱ. ម. ឧបិលាមេយ្យាសិ ។ ៦ ម. ហេតុ យេ ។

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសូត្រ ការចូលទៅកាន់លំនៅរបស់បិតា

ចំណែកខាងព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ស្ងៀកស្ងៀងប្រដាប់ដោយបាត្រនិង
 ចីវរក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ហើយនិមន្តចូលទៅត្រង់លំនៅរបស់បិតានៃខ្លួន
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយលើអាសនៈដែលគេក្រាលបម្រុងទុក ។
 ទើបបិតារបស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ក៏ឲ្យបើកគំនរប្រាក់និងមាសនោះ
 ហើយនិយាយនឹងព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ យ៉ាងនេះថា នៃរដ្ឋបាលកូន
 ទ្រព្យនេះជារបស់ខាងមាតាលោក ទ្រព្យជារបស់ខាងបិតាដោយឡែក
 នៅមានរបស់ខាងដីតា ដោយឡែកទៀត រដ្ឋបាលកូន លោកអាច
 ប្រើប្រាស់ភោគៈទាំងឡាយផង ធ្វើបុណ្យផង នៃរដ្ឋបាលកូន ចូរ
 លោកមក ចូរលាសិក្ខាវិលត្រឡប់មករកភេទទាប ហើយប្រើប្រាស់
 ភោគៈទាំងឡាយផង ធ្វើបុណ្យទាំងឡាយផងចុះ ។ បពិត្រគហបតី
 បើញោមធ្វើតាមពាក្យរបស់អាត្មា ញោមត្រូវប្រើមនុស្ស ឲ្យជញ្ជូនគំនរ
 ប្រាក់មាសនេះ ផ្ទុកក្នុងរទេះ ហើយយកទៅចាក់ចោល ក្នុងកណ្តាល
 ខ្សែទឹកទន្លេគង្គា ហេតុអ្វីបានជាអាត្មាថាដូច្នោះ គហបតី ព្រោះថា
 សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស និងសេចក្តីចង្អៀត
 ចង្អល់ មុខជានឹងកើតឡើងដល់ញោម ព្រោះតែទ្រព្យទាំងនោះ ជា
 ហេតុ ។ ពេលនោះ ពួកស្រីជាគូពីមុន របស់ព្រះរដ្ឋបាល មាន
 អាយុ នាំគ្នាឱបជើងម្ខាងម្នាក់ ហើយនិយាយនឹងព្រះរដ្ឋបាល មាន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

វោចំ កីទិសា នាម តាត អយ្យបុត្ត អច្ឆរាយោ
 យាសំ ត្វំ ហេតុ ព្រហ្មចរិយំ ចរសីតិ ។ ន ខោ
 មយំ ភកិទិ អច្ឆរាជំ ហេតុ ព្រហ្មចរិយំ ចរាមាតិ ។
 ភកិទិវាទេន នោ អយ្យបុត្តោ រដ្ឋចាលោ សមុទា-
 ចរតីតិ តត្តេវ មុច្ឆិតា បតីសុ ។ អថខោ អាយស្មា
 រដ្ឋចាលោ បិតរំ ឯតទវោច សចេ កហាបតិ កោជនំ
 ធាតព្វំ ទេថ មា នោ វិហោមេថាតិ ។ ភុញ្ញ តាត
 រដ្ឋចាល និដ្ឋិតំ ភត្តន្តិ ។ អថខោ អាយស្មតោ
 រដ្ឋចាលស្ស បិតា អាយស្មន្តំ រដ្ឋចាលំ បណីតេន
 ខាទនីយេន កោជនីយេន សហត្ថា សន្តប្បេសិ
 សម្បវារសិ ។

[២០០] អថខោ អាយស្មា រដ្ឋចាលោ ភុត្តារី
 ឱទីតបត្តចាណី បិតកោ វ ឥមា តាថា អភាសិ
 បស្ស ចិត្តកតំ ពិម្ពំ
 អរុកាយំ សមុស្សិតំ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

អាយុយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអយ្យបុត្រ លោកប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌
 ព្រោះហេតុ (ចង់បាន) ពួកស្រីអប្សរណា ពួកស្រីអប្សរទាំងនោះ តើល្អ
 ដូចម្តេចទៅ ។ ម្ចាស់នាង អាត្មាមិនមែនប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រោះ
 ហេតុ (ចង់បាន) ពួកស្រីអប្សរទេ ។ ពួកស្រីជាគូពីមុនគិតថា រដ្ឋបាល
 ជាអយ្យបុត្រហៅរកយើង ដោយពាក្យថា នាង ដូច្នោះ ក៏ជ្រប់ដួលត្រង់
 ទីនោះឯង ។ ទើបព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ និយាយនឹងបិតាថា បពិត្រ
 គហបតី បើញោមត្រូវឲ្យភោជន (ក៏ឲ្យមក) កុំបៀតបៀនអាត្មាឡើយ ។
 រដ្ឋបាលកូន សូមលោកនិមន្តធាន់ចុះ ភត្តសម្រេចហើយ ។ គ្រានោះ
 បិតារបស់ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ បានចាត់ចែងខាទនីយភោជនីយាហារ
 ដ៏ផ្អិតផ្អង់ ឲ្យព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុធាន់ដោយដៃខ្លួនឯងត្រាតែឆ្អែត ។

[២០០] លំដាប់នោះ ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ធាន់រួចលាង

ដៃហើយ ឈរសំដែងគាថាទាំងឡាយនេះថា

ញោមចូរមើលនូវអត្តភាព ដែលសង្ខារធ្វើវិចិត្រហើយ ជាទី
 ប្រជុំនៃដំបៅ (៩ អន្លើ) ផ្គុំឡើង (ដោយឆ្អឹង ៣០០ កំណាត់)

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្តេ សំវិគ្គតាថា

អាតុរំ ពហុសង្កប្បំ

យស្ស នត្តិ ធុរំ បិតិ

បស្ស ចិត្តកតំ រូបំ

មណីនា កុណ្ណាលេន ច

អដ្ឋិតចេន ឱនទ្ធី

សហ វត្តេភិ^(១) សោភតិ

អលត្តកកតា ចាទា

មុខំ ចុណ្ណាកមក្ខិតំ

អលំ ពាលស្ស មោហាយ

នោ ច ចារកវេសិនោ

អដ្ឋចាទកតា កេសា

នេត្តា អញ្ញនមក្ខិតា

អលំ ពាលស្ស មោហាយ

នោ ច ចារកវេសិនោ

១ ឱ. វត្តេហិ ។

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសូត្រ គាថាជាទីសង្ខេប

ក្តៅពាលរាល ដែលជនច្រើនគ្នាតែងត្រូវការ ជាកាយមិន
 ទៀងទាត់បិតថេរឡើយ ញោមចូរមើលរូប ដែលសង្ខារ
 វិចិត្រហើយ (ប្រកប) ដោយកុណ្ណាលមណី ដែលរូបវិតហើយ
 ដោយឆ្អឹងនិងស្បែក ល្អដោយសារតែសំពត់ ជើងទាំង-
 ឡាយវិចិត្រហើយដោយទឹកល្ហែ មុខមាត់លាបហើយដោយ
 គ្រឿងលំអិត អាចឲ្យមនុស្សពាលវង្វេងបាន តែមិនអាច
 បំភាន់ដល់អ្នកស្វែងរកត្រឹម គឺព្រះនិព្វានបានឡើយ សក់
 ទាំងឡាយ ដែលវិចិត្រហើយឲ្យមានសណ្ឋានដូចជាក្រឡា
 ចត្រង្គ ភ្នែកទាំងឡាយ លាបហើយដោយថ្នាំសម្រាប់បន្តក់
 ល្មមឲ្យបុគ្គលពាលភាន់កាំងបាន តែមិនអាចបំភាន់អ្នកស្វែង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អញ្ជើង ណា ចិត្តា
 បូតិកាយោ អលង្កតោ
 អលំ ពាលស្ស មោហាយ
 ដោ ច ចារកវេសិដោ
 ឱទហិ មិកវោ ចាសំ
 ឆាសទា វាករំ មិកោ
 ភុត្វា ជិវាបំ កច្ឆាមិ^(១)
 កន្ធខន្តេ មិកពន្ធកេតិ ។

អថខោ អាយស្មា រដ្ឋចាលោ បិតកោ វ ឥមា
 តាថា កាសិត្វា យេន រញ្ញោ កោរព្យស្ស មិកាចីរំ
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អញ្ញតរស្មី រុក្ខមូលេ
 ទិវារិហារំ និសីទិ ។

[២០១] អថខោ រាជា កោរព្យោ មិករំ អាមន្តេសិ
 សោដេហិ មិកវ មិកាចីរំ ឧយ្យានភូមិ កច្ឆាម សុភូមិ
 ទស្សនាយាតិ ។ ឯវំ ទេវតិ ខោ មិកវោ រញ្ញោ កោរព្យ-
 ស្ស បដិស្សត្វា មិកាចីរំ សោដេន្តោ អទ្ធិស អាយស្មន្តំ
 រដ្ឋចាលំ អញ្ញតរស្មី រុក្ខមូលេ ទិវារិហារំ និសីទ្តំ

---

១ ឱ. គច្ឆាម ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

រកត្រើយបានឡើយ កាយស្អុយដែលបានប្រដាប់ហើយដូច
ជាបំពង់ថ្នាំដាក់ភ្នែកយ៉ាងថ្មីដ៏វិចិត្រ អាចបំភាន់បុគ្គលពាល
បាន តែមិនអាចបំភាន់អ្នកស្វែងរកត្រើយបានឡើយ ព្រាន
ម្រឹគជាក់នូវបង្កាត់ជាអន្ទាក់ តែម្រឹគមិនជាប់បង្កាត់ កាល
បើព្រានអ្នកចង់ម្រឹគ កំពុងកន្ទក់កន្ទេញ អាត្មាបរិភោគបន្លែ
រួចហើយ ត្រឡប់ទៅវិញ^១ ។

លំដាប់នោះ ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ឈរសំដែងគាថាទាំងនេះ
ហើយ ក៏និមន្តត្រង់ទៅឧទ្យានឈ្មោះមិគាថីរៈ របស់ព្រះបាទកោរព្យៈ
លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏អង្គុយសម្រាក ក្នុងវេលាថ្ងៃ ក្បែរ
គល់ឈើ ១ ដើម ។

[២០១] គ្រានោះ ព្រះរាជាកោរព្យៈ ត្រាស់ហៅឧយ្យានបាល
ឈ្មោះមិគាថីរៈថា ម្ចាស់មិគាថីរៈ ឯងចូររៀបចំឧយ្យានភូមិ ឈ្មោះមិគាថីរៈ
យើងនឹងទៅមើលទីដ៏សប្បាយ ។ ឧយ្យានបាលឈ្មោះមិគាថីរៈ ទទួល
ព្រះរាជឱង្ការព្រះបាទកោរព្យៈថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ព្រះករុណា
វិសេស រួចហើយក៏រៀបចំឧទ្យានមិគាថីរៈ បានឃើញព្រះរដ្ឋបាល
មានអាយុ កំពុងគង់សម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ក្បែរគល់ឈើ ១ ដើម លុះ

---

១ ព្រះរដ្ឋបាលពោលដោយប្រៀបមាតាបិតាដូចព្រានម្រឹគ... ។

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្ត រដ្ឋបាលបសង្កមនំ

ទិស្វាន យេន រាជា កោរព្យោ តេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្តា រាជានំ កោរព្យំ ឯតទរោច សុទ្ធិំ ខោ
 តេ ទេវ មិតាចីរំ អត្តិ ចេត្ត រដ្ឋបាលោ ឆាម កុល-
 បុត្តោ ឥមស្មីយេវ បុល្លកោដ្ឋិតេ អត្តកុលិកស្ស បុត្តោ
 យស្ស ត្ថំ អភិណ្ណំ កិត្តយមាដោ អហោសិ សោ
 អញ្ញតវស្មី រុក្ខមូលេ ទិវារិហារំ និសិន្នោតិ ។ តេនហិ
 សម្ម មិតវ អលទ្ធានដ្ឋ^(១) ឧយ្យានភូមិយា តមេវទានិ
 មយំ កវន្តំ រដ្ឋបាលំ បយិរូទាសិស្សាមាតិ ។ អថខោ
 រាជា កោរព្យោ យំ តត្ថ ខាទនីយំ កោជនីយំ
 បតិយត្តំ តំ សព្វំ វិសដ្ឋេថាតិ រត្នា កទ្រានិ
 កទ្រានិ យាទានិ យោជាបេត្តា កទ្រិ យានំ អភិរូហិត្តា
 កទ្រេហិ កទ្រេហិ យានេហិ បុល្លកោដ្ឋិតម្ហា
 និយ្យាសិ មហាច្ចរាជានុកាវេន អាយស្មន្តំ រដ្ឋបាលំ
 ទស្សនាយ ។ យាវតិកា យានស្ស ភូមិ យានេន កត្តា

១ ឱ. ម. អលំ ទានដ្ឋ ។

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសូត្រ ស្ដេចចូលទៅរកព្រះរដ្ឋបាល

ឃើញហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះបាទកោរព្យៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ
 ក្រាបទូលព្រះបាទកោរព្យៈយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ឧទ្យាន
 មិតាចីរៈរបស់ព្រះអង្គស្អាតបាតហើយ ប៉ុន្តែក្នុងទីនោះ មានកុលបុត្រ
 ឈ្មោះរដ្ឋបាលជាកូនរបស់ត្រកូលដ៏ប្រសើរ ក្នុងបុល្លកោដ្ឋិតនិគមនេះឯង
 ដែលព្រះអង្គតែងទ្រង់សរសើរដល់រឿយ ។ នោះ (ឥឡូវ) លោកគង់
 សម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ក្បែរគល់ឈើ ១ ដើម ។ ព្រះបាទកោរព្យៈត្រាស់
 ថា ម្ចាស់មិត្តវៈសម្លាញ់ ល្ហើយចុះ ដំណើរទៅលេងទីឧទ្យានថ្ងៃនេះ
 ឥឡូវនេះ ចូរឈប់សិនចុះ ឥឡូវនេះ យើងនឹងទៅអង្គុយជិតព្រះរដ្ឋបាល
 ដ៏ចម្រើននោះវិញ ។ ទើបព្រះបាទកោរព្យៈត្រាស់ថា ចូរអ្នកទាំងឡាយ
 ចំណាយខាទនីយកោជនីយាហារ ដែលបានតាក់តែងហើយទាំងអស់នោះ
 ចុះ ហើយព្រះអង្គឲ្យទឹមយានដ៏ល្អ ។ ឡើងកាន់យានល្អ បរចេញអំពី
 បុល្លកោដ្ឋិតនិគម ដោយយានល្អ ។ ដោយអានុភាព នៃស្ដេចជាធំ
 ដើម្បីទ្រង់ទតព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ ។ ទីដែលយានទៅបានត្រឹមណា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

យាតា បច្ចោហេហិត្វា បត្តិកោ វ ឧស្សដាយ
 ឧស្សដាយ បរិសាយ យេនាយស្មា រដ្ឋចាលោ តេនុ-
 បស្ក្កមិ ឧបស្ក្កមិត្វា អាយស្មតា រដ្ឋចាលេន សន្ធិ
 សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កេមំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា
 ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ បិតោ ខោ រាជា
 កោរព្យោ អាយស្មន្តំ រដ្ឋចាលំ ឯតទរោច ឥធិ កវំ
 រដ្ឋចាលោ កដ្ឋត្តេ^(១) និសីទត្វតិ ។ អលំ មហារាជ
 និសីទ ត្វំ និសិទ្ធោ អហំ សកេ អាសនេតិ ។
 និសីទិ ខោ រាជា កោរព្យោ បញ្ញត្តេ អាសនេ ។
 [២០២] និសដ្ឋ ខោ រាជា កោរព្យោ អាយស្មន្តំ
 រដ្ឋចាលំ ឯតទរោច ចត្តារិមាទិ កោ រដ្ឋចាល
 ចារិជុញ្ញាទិ យេហិ ចារិជុញ្ញេហិ សមដ្ឋាគតា
 ឥនេកេច្ចេ កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយាទិ
 វត្តាទិ អច្ឆានេត្វា អការស្មា អនការិយំ បព្វជន្តិ
 កតមាទិ ចត្តារិ ជរាចារិជុញ្ញំ ព្យាទិចារិជុញ្ញំ កោត-
 ចារិជុញ្ញំ ញាតិចារិជុញ្ញំ ។

១ ឱ. ម. ហត្ថត្ថេ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ក៏ទ្រង់យាងទៅដោយយានត្រឹមនោះ ហើយទ្រង់ចុះអំពីយាន យាង
 ដោយព្រះបាទទទេ ដោយបរិស័ទអឺងកង ចូលសំដៅទៅរកព្រះ
 រដ្ឋបាលមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ទ្រង់រាក់ទាក់ជាមួយនឹង
 ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររាក់ទាក់ និងពាក្យដែល
 គួររលឹកហើយ ទ្រង់ឈរក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះបាទកោរព្យៈទ្រង់
 ព្រះសណ្ឋិត ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទ្រង់មានព្រះឱង្ការនឹងព្រះរដ្ឋបាល
 មានអាយុ យ៉ាងនេះថា ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន និមន្តគង់លើកម្រាល
 ផ្កានេះចុះ ។ ព្រះរដ្ឋបាលថ្វាយព្រះពរថា ណ្ហើយមហារាជ សូម
 ព្រះអង្គទ្រង់គង់ចុះ អាត្មាកាពអង្គុយលើអាសនៈជារបស់ខ្លួនហើយ ។
 ព្រះបាទកោរព្យៈ ក៏ទ្រង់គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលថ្វាយហើយ ។

[២០២] លុះព្រះបាទកោរព្យៈ ទ្រង់គង់ស៊ប់ហើយ ក៏មានព្រះ
 រាជឱង្ការនេះ នឹងព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុថា បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន
 សេចក្តីសាបសូន្យ ៤ យ៉ាងនេះ ដែលពួកមនុស្សខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ចូប
 ប្រទះហើយ តែងកោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់
 កាសាយៈចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្លូវសេចក្តីសាបសូន្យ ៤ យ៉ាង តើដូច
 ម្តេច គឺសេចក្តីសាបសូន្យព្រោះជរា ១ សេចក្តីសាបសូន្យព្រោះព្យាធិ ១
 សេចក្តីសាបសូន្យកោតៈ ១ សេចក្តីសាបសូន្យញាតិ ១ ។

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្តេ ជរាចារិជុញកថា

[២០៣] កតម៌^(១) ភោ រដ្ឋបាល ជរាចារិជុញ្ញំ ។
 ឥធិ ភោ រដ្ឋបាល ឯកច្ចោ ជិល្លោ ហោតិ វុឌ្ឍោ
 មហាលូកោ អន្ធកតោ វយោអនុប្បត្តោ ។ សោ ឥតិ
 បដិសញ្ចិត្តិ អហំ ខោម្ហិ ឯតរហិ ជិល្លោ វុឌ្ឍោ
 មហាលូកោ អន្ធកតោ វយោអនុប្បត្តោ ន ខោ បន
 មយា សុករំ អនទិតតំ វា ភោតំ^(២) អទិតន្តំ អទិតតំ
 វា ភោតំ ជាតី កាតុំ យន្ទនាហំ កេសមស្សំ
 ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ អច្ឆានេត្វា អការស្មា
 អនការិយំ បព្វជេយ្យន្តិ ។ សោ តេន ជរាចារិជុញ្ញេន
 សមន្នាកតោ កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ
 វត្តានិ អច្ឆានេត្វា អការស្មា អនការិយំ បព្វជតិ ឥទំ
 វុច្ចតិ ភោ រដ្ឋបាល ជរាចារិជុញ្ញំ ។ ករំ ខោ បន
 រដ្ឋបាលោ ឯតរហិ ទហារោ យុវា សុសុកាឡកេសោ

---

១ ឱ. ម. កតមញ្ច ។ ២ ឱ. ភោតា ។

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសូត្រ ការពោលអំពីសេចក្តីសាបសូន្យព្រោះជរា

[២០៣] បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន សេចក្តីសាបសូន្យព្រោះ
 ជរា តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន មនុស្សពួកខ្លះក្នុងលោក
 នេះ ជាមនុស្សជរា ចម្រើនហើយដោយវ័យ មានអាយុច្រើន ដល់នូវ
 សេចក្តីមមថយដោយលំដាប់ ។ មនុស្សនោះពិចារណាឃើញច្បាស់ថា
 ឥឡូវនេះ អាត្មាអញ គ្រាំគ្រា ចម្រើនដោយវ័យ ចាស់មានអាយុច្រើន ដល់
 នូវសេចក្តីមមថយដោយលំដាប់ អាត្មាអញមិនងាយនឹងធ្វើឲ្យបានភោគៈ
 ដែលមិនទាន់បានផង មិនអាចនឹងធ្វើភោគៈដែលរកបានហើយ ឲ្យចម្រើន
 ឡើងផង បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញកោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀក
 ដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ មនុស្សនោះ ចូរប្រទះ
 សេចក្តីសាបសូន្យព្រោះជរានោះហើយ ទើបបានកោរសក់ ពុកមាត់ពុក
 ចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះទៅបួស បពិត្រ
 ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន នេះហៅថា សេចក្តីសាបសូន្យព្រោះជរា ។ ដូច
 យ៉ាងព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះនៅក្មេងកំឡោះ មានសក់ខ្មៅរលើប

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កទ្រិទ្ធន យោពូនេន សមន្នាគតោ បបមេន វេយសា តំ
កោតោ រដ្ឋចាលស្ស ជរាចារិជុញ្ញំ នត្ថិ ។ កី កវំ
រដ្ឋចាលោ ញត្វា វា ទិស្វា វា សុត្វា វា អការស្វា
អនការិយំ បព្វជិតោ ។

[២០៤] កតមញ្ច បន កោ រដ្ឋចាល ព្យាជិ-
ចារិជុញ្ញំ ។ ឥធន កោ រដ្ឋចាល ឯកច្ចោ អាពាជិកោ
ហោតិ ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហតិលានោ ។ សោ ឥតិ
បដិសញ្ចិត្តិ អហំ ខោម្ហិ ឯតរហិ អាពាជិកោ
ទុក្ខិតោ ពាឡ្ហតិលានោ ន ខោ បន មយា សុកវំ
អនទិតតំ វា កោតំ អទិតតំ អទិតតំ វា កោតំ
ជាតី កាតុំ យន្ទនាហំ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា
កាសាយានិ វត្តានិ អច្ឆានេត្វា អការស្វា អនការិយំ
បព្វជេយ្យន្តិ ។ សោ តេន ព្យាជិចារិជុញ្ញេន សមន្នា-
គតោ កេសមស្សុំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ
អច្ឆានេត្វា អការស្វា អនការិយំ បព្វជតិ ឥទំ វុច្ចតិ
កោ រដ្ឋចាល ព្យាជិចារិជុញ្ញំ ។ កវំ ខោ បន រដ្ឋចាលោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

កំពុងប្រកបដោយវ័យដ៏ចម្រើន ដែលជាបឋមវ័យ ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន
មិនឈ្មោះថា មានសេចក្តីសាបសូន្យព្រោះជរានោះទេ ។ ព្រះរដ្ឋបាល
ដ៏ចម្រើន ដឹងហើយ ឃើញហើយ ឬឮអ្វីហើយ បានជាចេញចាកផ្ទះ
ទៅបួស ។

[២០២] បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន សេចក្តីសាបសូន្យព្រោះព្យាធិ
តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន មនុស្សខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក
មានអាពាធ ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខឈឺធ្ងន់ ។ មនុស្សនោះពិចារណាឃើញ
ច្បាស់ថា ឥឡូវនេះ អាត្មាអញមានអាពាធ ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខឈឺធ្ងន់
ថែមទាំង អាត្មាអញមិនងាយនឹងធ្វើកោតៈ ដែលមិនទាន់បានឲ្យបានផង
មិនអាចនឹងធ្វើកោតៈដែលបានហើយ ឲ្យបានចម្រើនឡើងផង បើដូច្នោះគួរ
តែអាត្មាអញកោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ
ចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ មនុស្សនោះ ចូរប្រទះសេចក្តីសាបសូន្យ
ព្រោះព្យាធិនោះហើយ ក៏កោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់
សំពត់កាសាយៈចេញចាកផ្ទះទៅបួស បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន នេះ
ហៅថាសេចក្តីសាបសូន្យព្រោះព្យាធិ ។ ចំណែកខាងព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្តេ ភោគបារិជុញ្ញកថា

ឯតរហិ អប្បាពាដោ អប្បាតដ្ឋោ សមវេទាកិណិយា
 កហាលិយា សមដ្ឋាកតោ ធាតិសីតាយ ធាចុណ្ណាយ
 តំ កោតោ រដ្ឋបាលស្ស ព្យាធិបារិជុញ្ញំ នត្តិ ។
 កី ករំ រដ្ឋបាលោ ញត្វា វា ទិស្វា វា សុត្វា
 វា អការស្វា អនការិយំ បព្វជិតោ ។

[២០៥] កតមព្វ កោ រដ្ឋបាល ភោគបារិជុញ្ញំ ។

ឥធិ កោ រដ្ឋបាល ឯកច្ចោ អន្លោ ហោតិ មហាទ្ធលោ
 មហាកោតោ តស្ស តេ កោតា អនុបុព្វេន បរិក្ខយំ
 កច្ឆន្តិ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិត្តិ អហំ ខោ
 បុព្វេ អន្លោ អហោសី មហាទ្ធលោ មហាកោតោ តស្ស
 មេ តេ កោតា អនុបុព្វេន បរិក្ខយំ កតា ន ខោ
 បន មយា សុករំ អនទិតតេ វា កោតេ អទិតន្តំ
 អទិតតេ វា កោតេ^(១) ជាតិ កាតុំ យន្ទនាហំ
 កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ អច្ឆា-
 ទេត្វា អការស្វា អនការិយំ បព្វជេយ្យន្តិ ។ សោ

១ ឱ. អនទិតតា វា កោតា អទិតន្តំ អទិតតា វា កោតា ។ ម. អនទិតតំ... កោតំ ។

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសុត្រ ការពោលអំពីសេចក្តីសាបសូន្យភោគៈ

ឥឡូវនេះ គ្មានអាពាធ ឥតទុក្ខ ប្រកបដោយគហណីជាតុ គឺកម្មជ-
តេជាជាតុ^១កំពុងឲ្យផលស្មើ គឺមិនត្រជាក់ពេក មិនក្តៅពេក ព្រះ
រដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន មិនមានសេចក្តីសាបសូន្យព្រោះព្យាធិនោះទេ ។ ព្រះ
រដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន បានដឹង បានឃើញ ឬបានឮអ្វីហើយ បានជាចេញ
ចាកផ្ទះទៅបួស ។

[២០៥] បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន សេចក្តីសាបសូន្យភោគៈ
តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន មនុស្សខ្លះក្នុងលោកនេះ
ជាមនុស្សស្តុកស្តម្ភ មានទ្រព្យច្រើន មានភោគៈច្រើន តែភោគៈទាំង
នោះ របស់អ្នកនោះ ក៏ដល់នូវការអស់រលីងទៅ ដោយលំដាប់ ។
អ្នកនោះពិចារណាឃើញថា អាត្មាអញ ធ្លាប់ជាអ្នកស្តុកស្តម្ភ មាន
ទ្រព្យច្រើន មានភោគៈច្រើនមកអំពីមុនហើយ តែភោគៈទាំងនោះរបស់
អាត្មាអញនោះ បានដល់នូវការអស់រលីងទៅ ដោយលំដាប់ហើយ
ថែមទាំងអាត្មាអញមិនអាចនឹងធ្វើភោគៈដែលមិនទាន់បាន ឲ្យបានដោយ
ងាយឡើយផង មិនអាចនឹងធ្វើភោគៈដែលបានហើយ ឲ្យចម្រើនឡើង
បានផង បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញកោរសក់ ពុកមាត់ ពុកចង្កា
ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ អ្នកនោះ ចូប

១ ភ្លើងធាតុ ដែលកើតអំពីកម្ម ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តេន កោតចារិជុញ្ញន សមន្ទាតតោ កេសមស្សំ
ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ អច្ឆានេត្វា អការស្មា
អនការិយំ បព្វជតិ ឥទំ វុច្ចតិ កោ រដ្ឋចាល
កោតចារិជុញ្ញំ កវំ ខោ បន រដ្ឋចាលោ ឥមស្មី-
យេវ ថុល្ហកោដ្ឋិតេ អត្តកុលិកស្ស បុត្តោ តំ
កោតោ រដ្ឋចាលស្ស កោតចារិជុញ្ញំ នត្ថិ ។ កី
កវំ រដ្ឋចាលោ ញត្វា វា ទិស្វា វា សុត្វា វា
អការស្មា អនការិយំ បព្វទិតោ ។

[២០៦] កតមព្វ កោ រដ្ឋចាល ញាតិចារិជុញ្ញំ ។
ឥធិ កោ រដ្ឋចាល ឯកចូស្ស ពហូ ហោន្តិ មិត្តាមច្ចា
ញាតិសាលោហិតា តស្ស តេ ញាតកា អនុបុព្វេន
បរិក្ខយំ កច្ឆន្តិ ។ សោ ឥតិ បដិសញ្ចិក្ខតិ មមំ ខោ
បុព្វេ ពហូ អហោសុំ មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតា
តស្ស មេ តេ^(១) ញាតកា អនុបុព្វេន បរិក្ខយំ
កតា ន ខោ បន មយា សុកវំ អនទិតតេ វា
កោតេ អទិតន្តំ អទិតតេ វា កោតេ ជាតី កាតុំ
យន្ទ្រាហំ កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ
អច្ឆានេត្វា អការស្មា អនការិយំ បព្វជេយ្យន្តិ ។

១ ឱ. តេតិ បទំ នត្ថិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ប្រទះសេចក្តីសាបសូន្យភោគៈនោះហើយ ក៏កោរសក់ ពុកមាត់ ពុកចង្កា
 ស្ងៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះទៅបួស បពិត្រព្រះរដ្ឋ-
 បាលដ៏ចម្រើន នេះហៅថា សេចក្តីសាបសូន្យភោគៈ ។ ចំណែកព្រះ
 រដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន ជាកូនអ្នកមានត្រកូលដ៏ប្រសើរ ក្នុងបុល្លកោដ្ឋិតនិគម
 នេះឯង ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន មិនឈ្មោះថា មានសេចក្តីសាបសូន្យ
 ភោគៈទេ ។ ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន ដឹងហើយ ឃើញហើយ ឬឮ
 អ្វីហើយ បានជាចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។

[២០៦] បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន សេចក្តីសាបសូន្យញាតិ តើ
 ដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន មនុស្សខ្លះក្នុងលោកនេះ មាន
 ពួកមិត្ត អាមាត្យ ញាតិសាលោហិតច្រើន ជនជាញាតិទាំងនោះ
 របស់អ្នកនោះ ក៏ដល់នូវសេចក្តីព្រាត់ប្រាសទៅដោយលំដាប់ ។ អ្នក
 នោះពិចារណាឃើញច្បាស់ថា ពីដើម អាត្មាអញមានពួកមិត្ត អាមាត្យ
 ញាតិសាលោហិតច្រើន តែពួកជនជាញាតិទាំងនោះរបស់អាត្មាអញនោះ
 ក៏ដល់នូវសេចក្តីព្រាត់ប្រាសទៅដោយលំដាប់ ថែមទាំងអាត្មាអញ មិន
 ងាយនឹងធ្វើភោគៈ ដែលមិនទាន់បានឲ្យបានផង មិនអាចនឹងធ្វើភោគៈ
 ដែលបានហើយឲ្យចម្រើនឡើងបានផង បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញកោរសក់
 ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្ងៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្ត ចត្តារោ ធម្មទ្ទេសា

សោ តេន ញាតិចារិដ្ឋញ្ញេន សមដ្ឋាកតោ
 កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ
 អច្ឆានេត្វា អការស្មា អនការិយំ បព្វជតិ ឥទំ វុច្ឆតិ
 កោ រដ្ឋបាល ញាតិចារិដ្ឋញ្ញំ ។ កោតោ ខោ បន
 រដ្ឋបាលស្ស ឥមស្មីយេវ មុលុកោដ្ឋិតេ ពហូ មិត្តាមច្ចា
 ញាតិសាលោហិតា កោតោ រដ្ឋបាលស្ស ញាតិចារិដ្ឋញ្ញំ
 នត្ថិ ។ កី កវំ រដ្ឋបាលោ ញត្វា វា ទិស្វា វា
 សុត្វា វា អការស្មា អនការិយំ បព្វទិតោ ។
 ឥមាទិ ខោ^(១) រដ្ឋបាល ចត្តារិ ចារិដ្ឋញ្ញានិ យេហិ
 ចារិដ្ឋញ្ញេហិ សមដ្ឋាកតា ឥនេកច្ចេ កេសមស្សំ
 ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ អច្ឆានេត្វា អការស្មា
 អនការិយំ បព្វជតិ ។ តានិ កោតោ រដ្ឋបាលស្ស
 នត្ថិ ។ កី កវំ រដ្ឋបាលោ ញត្វា វា ទិស្វា វា
 សុត្វា វា អការស្មា អនការិយំ បព្វទិតោតិ ។

[២០៧] អត្ថិ ខោ មហារាជ តេន ភកវតា ជានតា
 បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន ចត្តារោ ធម្មទ្ទេសា
 ឧទ្ធិដ្ឋា យមហំ^(២) ញត្វា ច ទិស្វា ច សុត្វា ច

១ ឱ. ម. ខោ តោ រដ្ឋបាល ។ ២ ឱ. យេ អហំ ។

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសុត្រ ធម្មទ្ទេស ៤ ប្រការ

អ្នកនោះចូបប្រទះសេចក្តីសាបសូន្យញាតិនោះ ក៏កោរសក់ ពុកមាត់
 ពុកចង្កា ស្ងៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះទៅបួស បពិត្រ
 ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន នេះហៅថា សេចក្តីសាបសូន្យញាតិ ។ ចំណែក
 ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន មានពួកមិត្ត អាមាត្យ ញាតិសាលោហិតច្រើនក្នុង
 បុល្លកោដ្ឋិតនិគមនេះឯង ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន មិនឈ្មោះថា មានសេចក្តី
 សាបសូន្យញាតិទេ ។ ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន ដឹងហើយ ឃើញហើយ
 ឬឮអ្វីហើយ បានជាចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏
 ចម្រើន សេចក្តីសាបសូន្យទាំង ៤ យ៉ាងនេះហើយ ជាហេតុឲ្យមនុស្សក្នុង
 លោកនេះ ដែលចូបប្រទះហើយតែងកោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្ងៀក
 ដណ្តប់សំពត់កាសាយៈចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន
 មិនមានសេចក្តីសាបសូន្យទាំងនោះទេ ។ ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើនដឹងហើយ
 ឃើញហើយ ឬឮអ្វីហើយ បានជាចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។

[២០៧] ព្រះរដ្ឋបាលថ្វាយព្រះពរថា បពិត្រមហារាជ មាន
 ធម្មទ្ទេស ៤ ប្រការ ដែលព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់សំដែងហើយ
 ដែលអាត្មាភាព បានដឹងផង ឃើញផង ឮហើយផង ទើបចេញ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អការស្មា អនការិយំ បព្វជិតោ ។ កតមេ ចត្តារោ ។
ឧបនីយតិ លោកោ អន្ទុរោតិ ខោ មហារាជ តេន
ភកវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន
បបមោ ធម្មទ្ទេសោ ឧទ្ធិដ្ឋោ យមហំ ញត្វា ច ទិស្វា
ច សុត្វា ច អការស្មា អនការិយំ បព្វជិតោ អតាលោ
លោកោ អនភិស្សរោតិ ខោ មហារាជ តេន ភកវតា
ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន ទុតិយោ
ធម្មទ្ទេសោ ឧទ្ធិដ្ឋោ យមហំ ញត្វា ច ទិស្វា ច សុត្វា
ច អការស្មា អនការិយំ បព្វជិតោ អស្សកោ លោកោ
សព្វំ បហាយ កមនីយន្តិ ខោ មហារាជ តេន ភកវតា
ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន តតិយោ
ធម្មទ្ទេសោ ឧទ្ធិដ្ឋោ យមហំ ញត្វា ច ទិស្វា ច សុត្វា
ច អការស្មា អនការិយំ បព្វជិតោ ឧនោ លោកោ
អតិត្តោ តណ្ហាទាសោតិ ខោ មហារាជ តេន ភកវតា
ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន ចតុត្តោ
ធម្មទ្ទេសោ ឧទ្ធិដ្ឋោ យមហំ ញត្វា ច ទិស្វា ច
សុត្វា ច អការស្មា អនការិយំ បព្វជិតោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ចាកផ្ទះទៅបួស ។ ធម្មទ្ទេសទី ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ ធម្មទ្ទេសទី ១ ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់សំដែងហើយថា សត្វលោកមិន ទៀង តែងត្រូវជរាវិនាសទៅ (រកមរណៈ) ដូច្នោះ ដែលអាត្មាកាតបាន ដឹងផង ឃើញផង ឮផង ហើយចេញចាកផ្ទះទៅបួស បពិត្រមហារាជ ធម្មទ្ទេសទី ២ ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់សំដែងហើយថា សត្វលោកមិនមាន គ្រឿងការពារ មិនមានទីពឹងឡើយ ដូច្នោះ ដែលអាត្មាកាតបានដឹង ផង ឃើញផង ឮផង ហើយចេញចាកផ្ទះទៅបួស បពិត្រមហារាជ ធម្មទ្ទេសទី ៣ ព្រះមានបុណ្យព្រះអង្គនោះ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់សំដែងហើយថា សត្វលោកសុទ្ធតែមិន មានអ្វីជារបស់ខ្លួន ត្រូវតែលះបង់របស់ទាំងពួង ដូច្នោះ ដែលអាត្មាកាត បានដឹងផង ឃើញផង ឮផង ហើយចេញចាកផ្ទះទៅបួស បពិត្រមហា- រាជ ធម្មទ្ទេសទី ៤ ព្រះមានជោគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់សំដែងហើយថា សត្វលោកមាន តែសេចក្តីខ្វះខាត មិនចេះឆ្អែត សុទ្ធតែជាខ្ញុំរបស់តណ្ហា ដូច្នោះ ដែល អាត្មាកាតបានដឹងផង ឃើញផង ឮផង ហើយចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្តេ បឋមធម្មទ្វេសកថា

ឥមេ ខោ មហារាជ តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា
 អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន ចត្តាហោ ធម្មទ្វេសា ឧទ្ទិដ្ឋា
 យមហំ^(១) ញត្វា ច ទិស្វា ច សុត្វា ច អការស្វា
 អនការិយំ បព្វជិតោតិ ។

[២០៨] ឧបនីយតិ លោកោ អន្ទុរោតិ កវំ
 រដ្ឋចាលោ អាហា ឥមស្ស បន កោ រដ្ឋចាល
 ភាសិតស្ស កថំ អត្តោ ទដ្ឋព្វោតិ ។ តំ កី
 មញ្ញសិ មហារាជ អហោសិ ត្វំ វីសតិវស្សទ្វេសិកោមិ
 បុណ្ណវីសតិវស្សទ្វេសិកោមិ ហត្ថិស្មិមិ កតារី
 អស្សស្មិមិ កតារី រថស្មិមិ កតារី ធនុស្មិមិ កតារី
 ថរុស្មិមិ កតារី ឡុពលី ពាហុពលី អលមត្តោ
 សដ្ឋាមារចរោតិ ។ អហោសិមហំ^(២) កោ រដ្ឋចាល
 វីសតិវស្សទ្វេសិកោមិ បុណ្ណវីសតិវស្សទ្វេសិកោមិ
 ហត្ថិស្មិមិ កតារី អស្សស្មិមិ កតារី រថស្មិមិ
 កតារី ធនុស្មិមិ កតារី ថរុស្មិមិ កតារី ឡុពលី

---

១ ឱ. យេ អហំ ។ ២ ឱ. អហោសិ អហំ ។

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសូត្រ ការពោលអំពីធម្មទ្វេស ទី ១

បពិត្រមហារាជ ធម្មទ្វេសទាំង ២ យ៉ាងនេះឯង ដែលព្រះមានជោគ
ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់
ទ្រង់សំដែងហើយ ជាធម៌ដែលអាត្មាកាតព្វបានដឹង បានឃើញ បាន
ស្តាប់ ហើយចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ។

[២០៨] ព្រះបាទកោរព្យៈត្រាស់សួរថា ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន
សំដែងថា សត្វលោកមិនទៀង តែងត្រូវជរាទាំចូលទៅ (រកមរណៈ)
បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន សេចក្តីនៃភាសិតនេះ តើត្រូវយល់ដោយ
ប្រការដូចម្តេច ។ ថ្វាយព្រះពរមហារាជ កាលដែលមហាបពិត្រ
មានព្រះជន្មចូលក្នុងរវាង ២០ ឆ្នាំផង គ្រប់ ២០ ឆ្នាំហើយផង បាន
ស្ងាត់ខាងវិជ្ជាដំរីផង ស្ងាត់ខាងវិជ្ជាសេះផង ស្ងាត់ខាងវិជ្ជារថផង
ស្ងាត់ខាងវិជ្ជាជ្ជផង ស្ងាត់ខាងវិជ្ជាដងដាវផង បរិបូណ៌ដោយកម្លាំងព្រះ
ឧរុ (ភ្លោ) បរិបូណ៌ដោយកម្លាំងព្រះពាហុ (ដើមដៃ) អង្គអាចចុះសង្រ្គាម
បាន តើព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីក្នុងពេលនោះថាដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះ
រដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន កាលដែលខ្ញុំមានអាយុចូលក្នុងរវាង ២០ ឆ្នាំផង គ្រប់
២០ ឆ្នាំហើយផង បានស្ងាត់ខាងវិជ្ជាដំរីផង ស្ងាត់ខាងវិជ្ជាសេះផង ស្ងាត់
ខាងវិជ្ជារថផង ស្ងាត់ខាងវិជ្ជាជ្ជផង ស្ងាត់ខាងវិជ្ជាដងដាវផង មានកម្លាំង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ពាហុពលី អលមត្តោ សង្កាមាវចរោ អប្បេកទាហំ
 កោ រដ្ឋបាល ឥទ្ធិមា^(១) មញ្ញេ ន អត្តនោ ពលេន
 សមសមំ សមនុបស្សាមីតិ ។ តំ កី មញ្ញសិ
 មហារាជ ឯវមេវ តុំ ឯតរហិបិ^(២) ឡាពលី
 ពាហុពលី អលមត្តោ សង្កាមាវចរោតិ ។ នោ ហិទំ
 កោ រដ្ឋបាល ឯតរហិ ជិល្ហោ វុឡោ មហាលូកោ
 អន្ទតតោ វយោអនុប្បត្តោ អសីតិកោ មេ^(៣) វយោ
 វត្តតិ អប្បេកទាហំ កោ រដ្ឋបាល ឥធន ចាទំ
 ករិស្សាមីតិ អញ្ញេនេវ ចាទំ ករោមីតិ ។ ឥទំ
 ខោ តំ មហារាជ តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា
 អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន វស្សាយ កាសិទំ ឧបនីយតិ
 លោកោ អន្ទរោតិ យមហំ ញត្វា ច ទិស្វា ច
 សុត្វា ច អការស្វា អនការិយំ បព្វជិតោតិ ។

---

១ ឱ. ឥទ្ធិមាវ មញ្ញេតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. ឯតរហិ ។ ៣ ឱ. ម. មេតិ បទំ ន
 ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ក្លោ មានកម្លាំងដៃ អង្គអាចចុះសង្រ្គាមបាន បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន
 ចួនណាខ្ញុំសំគាល់ហាក់ដូចជាអ្នកមានប្បទិ មិនសំគាល់ឃើញអ្នកណាថា
 ស្មើដោយកម្លាំងរបស់ខ្លួនបាន ។ មហាបពិត្រ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច ឥឡូវនេះ ព្រះអង្គបរិបូណ៌ដោយកម្លាំងព្រះឱរ បរិបូណ៌
 ដោយកម្លាំងព្រះពាហុ អង្គអាចចុះសង្រ្គាមបាន ដូចកាលពីដើមយ៉ាង
 នោះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន ហេតុនោះមិនដូច្នោះទេ ឥឡូវ
 នេះ ខ្ញុំជរាហើយ ចម្រើនដោយវ័យចាស់ មានអាយុច្រើន ដល់នូវសេចក្តីថម-
 ថយដោយលំដាប់ វ័យខ្ញុំដល់ ៨០ ឆ្នាំប្លាយហើយ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏
 ចម្រើន ចួនណាខ្ញុំគិតថា នឹងជាន់ត្រង់នេះ ខ្ញុំត្រឡប់ជាជាន់កន្លែងឯទៀត
 វិញ ។ បពិត្រមហារាជ ពាក្យថា សត្វលោកមិនទៀង តែងត្រូវជរាវាចូល
 ទៅ (រកមរណៈ) នេះឯង ដែលព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ព្រះអង្គនោះទ្រង់ជ្រាប ទ្រង់ឃើញ ទ្រង់ត្រាស់សំដៅដល់ហេតុនោះ
 ដែលអាត្មាភាពបានដឹង បានឃើញ បានឮ ហើយចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្តេ ទុតិយធម្មទ្វេសកថា

អន្ទរិយំ កោ រដ្ឋបាល អព្ពតំ កោ រដ្ឋបាល យាវ
 សុភាសិតញ្ចំ^(១) តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា
 អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន ឧបនីយតិ លោកោ
 អន្ទរោតិ ឧបនីយតិ ហិ កោ រដ្ឋបាល លោកោ
 អន្ទរោ សំវិជ្ជន្តេ ខោ កោ រដ្ឋបាល ឥមស្មី
 រាជកុលេ ហត្ថិកាយាបិ អស្សកាយាបិ រថកាយាបិ
 បត្ថិកាយាបិ យេ អម្ពាភំ អាបទាសុ បរិយោទាយ
 វត្ថិស្សន្តិ ។

[២០៩] អតាលោ លោកោ អនភិស្សរោតិ
 ភរំ រដ្ឋបាលោ អាហា ឥមស្ស បន កោ រដ្ឋបាល
 ភាសិតស្ស កថំ អត្តោ ទដ្ឋព្វោតិ ។ តំ កី
 មញ្ញសិ មហារាជ អត្ថិ តេ កោចិ អនុសាយិកោ
 អាពាជោតិ ។ អត្ថិ មេ កោ រដ្ឋបាល អនុសាយិកោ
 អាពាជោ^(២) អប្បេកទា មំ កោ រដ្ឋបាល មិត្តា-
 មច្ចា ញាតិសាលោហិតា បរិវារេត្វា បិតា ហោន្តិ

---

១ ឱ. ម. សុភាសិតំ ចិទំ ។ ២ ឱ. វាតាពាជោ ។

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសូត្រ ការពោលអំពីធម្មទ្វេស ទី ២

បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន
 ហេតុដែលមិនដែលកើត លោតែកើតបាន ពាក្យថា សត្វលោកមិនទៀង
 តែងត្រូវជរាវាចូលទៅ (រកមរណៈ) ដែលព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត
 សម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គនោះទ្រង់ជ្រាប ទ្រង់ឃើញ ទ្រង់ត្រាស់ហើយនេះ
 ប្រាកដជាទ្រង់សំដែងត្រូវពិតហើយ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន សត្វ
 លោកមិនទៀង តែងត្រូវជរាវាចូលទៅ (រកមរណៈ) ពិតមែន បពិត្រ
 ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន តែក្នុងរាជត្រកូលនេះ មានពួកពលដំរីផង ពួក
 ពលសេះផង ពួកពលរថផង ពួកពលថ្មើរជើងផង ចាំការពារសេចក្តី
 អន្តរាយដល់ខ្ញុំដែរ ។

[២០៧] ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើនសំដែងថា សត្វលោកមិនមាន
 គ្រឿងការពារ មិនមានទីពឹង បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន សេចក្តី
 នៃភាសិតនេះ តើត្រូវយល់ដោយប្រការដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ
 ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ព្រះអង្គធ្លាប់មានអាពាធ ទាល់តែ
 ផ្ទុំជាបលើទីបន្ទំខ្លះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន ខ្ញុំធ្លាប់មាន
 អាពាធ ទាល់តែជាបលើទីបន្ទំដែរ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន ចួន
 ណាពួកមិត្ត អាមាត្យ ញាតិសាលោហិត ឈរចោមរោមខ្ញុំនិយាយថា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឥនាជិ រាជា កោរព្យោ កាលំ ករិស្សតិ ឥនាជិ
 រាជា កោរព្យោ កាលំ ករិស្សតីតិ ។ តំ កី មញ្ញសិ
 មហារាជ លភសិ ត្នំ តេ មិត្តាមច្ចេ ញាតិសាលោ-
 ហិតេ អាយន្តុ មេ កោន្តោ មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោ-
 ហិតា សព្វេ សន្តា ឥមំ វេទនំ សំរិកជេថ^(១) យថាហំ
 លហុកតរិកំ^(២) វេទនំ វេទិយេយ្យន្តិ ឧទាហុ
 ត្នំយេវ វេទនំ វេទិយសីតិ ។ ឆាហំ កោ
 រដ្ឋចាល លភាមិ តេ មិត្តាមច្ចេ ញាតិសាលោហិ-
 តេ^(៣) សព្វេ សន្តា ឥមំ វេទនំ សំរិកជេថ
 យថាហំ លហុកតរិកំ វេទនំ វេទិយេយ្យន្តិ អថខោ
 អហមេវ តំ វេទនំ វេទិយាមីតិ ។ ឥទំ ខោ តំ
 មហារាជ តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា អហតា
 សម្មាសម្ពុទ្ធន វេទនាយ កាសិតំ អតាលោ
 លោកោ អនភិស្សរោតិ យមហំ ញាត្វា ច ទិស្វា
 ច សុត្វា ច អការស្វា អនការិយំ បព្វជិតោតិ ។
 អច្ឆរិយំ កោ រដ្ឋចាល អព្ពតំ កោ រដ្ឋចាល

---

១ ម. សំរិកជេថ ។ ២. ម. លហុកំ តរិកំ ។ ៣ ឱ. ម. ឥតោ បរំ អាយន្តុ មេ
 កោន្តោ មិត្តាមច្ចា ញាតិសាលោហិតាតិ ទិស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រះបាទកោរព្យៈ ទ្រង់នឹងទិវង្គត ឥឡូវនេះ ព្រះបាទកោរព្យៈ ទ្រង់នឹង
 ទិវង្គត ឥឡូវនេះ ។ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច
 ព្រះអង្គបានពួកមិត្ត អាមាត្យ ញាតិសាលាហិតទាំងនោះ ដោយការ
 អង្វរឲ្យជួយថា ពួកមិត្ត អាមាត្យ ញាតិសាលាហិតដ៏ចម្រើន របស់អញ
 ចូរនាំគ្នាមក សូមឲ្យអ្នកទាំងអស់គ្នា រំលែកយកវេទនានោះ ដែលជា
 ហេតុឲ្យខ្ញុំសោយវេទនាបានស្រាលបន្តិចដូច្នោះដែរឬ ឬក៏ព្រះអង្គសោយ
 វេទនាតែមួយព្រះអង្គឯងទេ ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន ខ្ញុំមិនបាន
 ពួកមិត្ត អាមាត្យ ញាតិសាលាហិតទាំងនោះ ដោយសេចក្តីអង្វរថា
 សូមឲ្យអ្នកទាំងអស់គ្នា រំលែកយកវេទនានេះ ដែលជាហេតុឲ្យខ្ញុំបាន
 សោយវេទនាស្រាលបន្តិច ដូច្នោះទេ មានតែខ្ញុំត្រូវសោយវេទនានោះ
 តែឯងប៉ុណ្ណោះ ។ បពិត្រមហារាជ ត្រង់ពាក្យថា សត្វលោក ឥតមាន
 គ្រឿងការពារ ឥតទីពឹង នេះឯង ដែលព្រះមានជោគ ជាអរហន្ត
 សម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់សំដៅ
 យកហេតុនោះ ដែលអាត្មាកាតបានដឹង បានឃើញ បានឮហើយ
 ចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់
 បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន ហេតុដែលមិនដែលកើត លោតែកើតបាន

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្តេ តតិយធម្មទ្វេសកថា

យាវ សុភាសិតញ្ចំ តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា
 អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន អតាលោកា លោកោ
 អនភិស្សរោតិ អតាលោកា ហិ កោ រដ្ឋបាល
 លោកោ អនភិស្សរោ សំវិជ្ជតិ ខោ កោ រដ្ឋបាល
 ឥមស្មី រាជកុលេ បហុតំ ហិរញ្ញសុវណ្ណំ ភូមិកតញ្ច
 វេហាសកតញ្ច^(១) ។

[២១០] អស្សកោ លោកោ សព្វំ បហាយ
 កមដិយន្តិ កវំ រដ្ឋបាលោ អាហា ឥមស្ស
 បន កោ រដ្ឋបាល ភាសិតស្ស កងំ អត្តោ
 ទដ្ឋញ្ចតិ ។ តំ កី មញ្ញសិ មហារាជ
 យថា ត្វំ ឯតរហិ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ
 សមប្បិតោ សមដ្ឋិក្ខតោ បរិចារេសិ លច្ឆសិ ត្វំ^(២)
 បរត្តាបិ ឯវមេវាហំ ឥមេហោវ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ
 សមប្បិតោ សមដ្ឋិក្ខតោ បរិចារេមីតិ ឧទាហុ អញ្ញោ
 ឥមំ កោកំ បដិបដ្ឋិស្សន្តិ ត្វំ បន យថាកម្មំ
 កមិស្សសីតិ ។ យថាហំ កោ រដ្ឋបាល ឯតរហិ

---

១ ឱ. វេហាសដ្ឋញ្ច ។ ២ ឱ. ត្វន្តិ ន ទិស្សតិ ។

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសូត្រ ពោលអំពីធម្មទ្វេស ទី ៣

ពាក្យថា សត្វលោក មិនមានគ្រឿងការពារ មិនមានទីពឹង ដែល
ព្រះមានជោគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះទ្រង់ជ្រាបច្បាស់
ឃើញច្បាស់ ទ្រង់សំដែងហើយនេះ ពេញទីជាសុភាសិត បពិត្រព្រះ
រដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន ព្រោះថាសត្វលោក មិនមានគ្រឿងការពារ មិន
មានទីពឹងពិតមែន បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន តែក្នុងរាជត្រកូលនេះ
មានមាសប្រាក់ច្រើន តាំងនៅលើផែនដីខ្លះ តាំងនៅលើផ្ទៃខ្លះដែរ ។

[២១០] ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន សំដែងថា សត្វលោកសុទ្ធតែ
មិនមានអ្វីជារបស់ខ្លួន ត្រូវតែលះបង់របស់ទាំងពួងទៅ ដូច្នោះ បពិត្រ
ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន សេចក្តីនៃភាសិតនេះ តើត្រូវយល់ដោយប្រការ
ដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះរាជសម្ភារ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូច
ម្តេច ។ ឥឡូវនេះ ព្រះអង្គបានឆ្លែតស្តាប់ស្តាប់គ្រប់សព្វ ឲ្យគេបម្រើ
ដោយកាមគុណទាំង ៥ យ៉ាងណា តទៅលោកខាងមុខទៀត ព្រះអង្គនឹង
បានដូចបំណងថា អាត្មាអញ គង់បានឆ្លែតស្តាប់ស្តាប់សព្វគ្រប់ ឲ្យគេ
បម្រើដោយកាមគុណទាំង ៥ នេះឯង យ៉ាងនោះទៀតដែរឬ ឬក៏ពួកជន
ដទៃនឹងគ្រប់គ្រងភោគសម្បត្តិនេះ (ជំនួស) ចំណែកព្រះអង្គនឹងទ្រង់
ស្តេចទៅតាមយថាកម្ម ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន ឥឡូវខ្ញុំបាន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

បញ្ចហិ កាមតុណោហិ សមប្បិតោ សមង្គិក្ខតោ
 បរិចារេមិ ធាហំ លទ្ធាមិ បរត្ថាបិ ឯវមេវាហំ
 ឥមេហោវ បញ្ចហិ កាមតុណោហិ សមប្បិតោ
 សមង្គិក្ខតោ បរិចារេមីតិ អថខោ អញ្ញោ ឥមំ កោកំ
 បដិបទ្ធិស្សន្តិ អហំ បន យថាកម្មំ កមិស្សាមីតិ ។
 ឥទំ ខោ តំ មហារាជ តេន ភកវតា ជានតា
 បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន វស្សាយ កាសិកំ
 អស្សកោ លោកោ សព្វំ បហាយ កមដីយន្តិ
 យមហំ ញត្វា ច ទិស្វា ច សុត្វា ច អការស្វា
 អនការិយំ បព្វជិតោតិ ។ អច្ឆរិយំ កោ រដ្ឋចាល
 អព្វតំ កោ រដ្ឋចាល យាវ សុភាសិតព្វិទំ តេន ភកវតា
 ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន អស្សកោ
 លោកោ សព្វំ បហាយ កមដីយន្តិ អស្សកោ ហិ
 កោ រដ្ឋចាល លោកោ សព្វំ បហាយ កមដីយំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ឆ្កែតស្តាប់ស្តល់សព្វគ្រប់ ឲ្យគេបម្រើដោយកាមគុណទាំង ៥ យ៉ាងណា
 ដល់ទៅខាងមុខ ខ្ញុំនឹងមិនបានដូចបំណងថា ខ្ញុំគង់បានឆ្កែតស្តាប់ស្តល់
 សព្វគ្រប់ ឲ្យគេបម្រើដោយកាមគុណទាំង ៥ នេះឯងយ៉ាងនោះទៀតទេ
 តាមពិត ពួកជនដទៃ គ្រប់គ្រងកោតសម្បត្តិ (ជំនួស) ចំណែក
 ខាងខ្ញុំនឹងទៅតាមយថាភក្ក ។ បពិត្រមហារាជ ត្រង់ពាក្យថា សត្វ
 លោកសុទ្ធតែគ្មានអ្វីជារបស់ខ្លួន ត្រូវតែលះបង់របស់ទាំងអស់ នេះឯង
 ដែលព្រះមានបុណ្យ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាប
 ច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់ត្រាស់សំដៅយកហេតុនោះ ដែលអាត្មាកាព
 បានដឹងផង បានឃើញផង បានឮផង ហើយចេញចាកផ្ទះទៅបួស ។
 បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន
 ហេតុដែលមិនដែលកើត លោតែកើតបាន ពាក្យថា សត្វលោកសុទ្ធតែ
 មិនមានអ្វីជារបស់ខ្លួន ត្រូវតែលះបង់របស់ទាំងពួងទៅ ដែលព្រះមាន
 បុណ្យ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញ
 ច្បាស់ ទ្រង់សំដែងហើយនេះ ពេញទីជាសុភាសិត បពិត្រព្រះ
 រដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន ព្រោះថា សត្វលោកសុទ្ធតែមិនមានអ្វី ជារបស់ខ្លួន
 ត្រូវតែលះបង់របស់ទាំងពួងទៅមែន ។

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្ត ចតុត្ថធម្មទ្វេសកថា

[២០០] ឧដោ លោកោ អតិស្តោ តណ្ហាទា-
សោតិ ភវំ រដ្ឋទាលោ អាហា ឥមស្ស បន កោ
រដ្ឋទាល កាសិតស្ស កថំ អត្តោ ទដ្ឋញ្ចោតិ ។ តំ
កី មញ្ញសិ មហារាជ ដីតំ កុរុំ អដ្ឋារសសីតិ ។
ឯវំ កោ រដ្ឋទាល ដីតំ កុរុំ អដ្ឋារសាមីតិ ។ តំ
កី មញ្ញសិ មហារាជ ឥន តេ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ
បុត្តិមាយ ទិសាយ សទ្ធាយិកោ បច្ចុយិកោ ។
សោ តំ ឧបសង្កមិត្តា ឯវំ វេយ្យ យក្សេ មហារាជ
ជានេយ្យាសិ អហំ អាគច្ឆាមិ បុត្តិមាយ ទិសាយ
តត្ថទ្ធាសំ មហាន្តំ ជនបទំ ឥទ្ធិញ្ចោវ ដីតញ្ច ពហុជនំ
អាភិណ្ណមនុស្សំ ពហុ តត្ថ ហត្តិកាយា អស្សកាយា
រថកាយា បត្តិកាយា ពហុ តត្ថ ទន្តាជិនំ ពហុ តត្ថ
ហិរញ្ញសុវណ្ណំ អកតញ្ចោវ កតញ្ច ពហុ តត្ថ ឥត្តិបរិក្ក-
ហោ សក្ការ តាវត្តកេន ពលត្ថេន អភិវិជិនិតំ
អភិវិជិន^(១) មហារាជាតិ កិណ្ឌិ តំ ករេយ្យាសីតិ ។

១ ម. អភិវិជិតាតិ ន ទិស្សតិ ។

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសូត្រ ការពោលអំពីធម្មទ្វេស ទី ៤

[២១១] ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន សំដែងថា សត្វលោកសុទ្ធតែមាន
 សេចក្តីខ្វះខាត មិនចេះឆ្កែត ជាខ្ញុំនៃតណ្ហា បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន
 សេចក្តីនៃភាសិតនេះ តើត្រូវយល់ដោយប្រការដូចម្តេច ។ បពិត្រមហា-
 រាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច ព្រះអង្គគ្រប់គ្រងដែនកុរុ
 ដែលជាដែនស្តុកស្តម្ភហើយឬ ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន ខ្ញុំគ្រប់គ្រង
 ដែនកុរុដែលជាដែនស្តុកស្តម្ភមែន ។ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់
 សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរសរបស់ព្រះអង្គក្នុងទីនេះ ដែលគួរជឿពាក្យ
 គួរទទួលស្តាប់ពាក្យបាន មកអំពីទិសខាងកើត ។ បុរសនោះចូល
 មកគាល់ព្រះអង្គ ហើយក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រមហារាជ
 សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស សូមព្រះអង្គជ្រាប ខ្ញុំព្រះអង្គទើបនឹងមកអំពី
 ទិសខាងកើត បានឃើញជនបទធំក្នុងទិសនោះ ជាជនបទមាំមួន ស្តុក-
 ស្តម្ភ មានជនច្រើន មានមនុស្សកុះករ ក្នុងជនបទនោះ មានពួកពល
 ដំរី ពលសេះ ពលរថ និងពលថ្មើរជើងជាច្រើន ក្នុងជនបទនោះ មាន
 ភ្នុកនិងស្បែកជាច្រើន ក្នុងជនបទនោះ មានមាសប្រាក់ដែលគេមិនទាន់
 ធ្វើខ្លះ ធ្វើរួចហើយខ្លះជាច្រើន ក្នុងជនបទនោះ មានបរិវារស្រ្តីជាច្រើន
 ព្រះអង្គអាចនឹងច្បាំងយកបាន ដោយកម្លាំងពលត្រឹមប៉ុណ្ណោះ បពិត្រ
 មហារាជ សូមព្រះអង្គច្បាំងយក តើព្រះអង្គនឹងធ្វើជនបទនោះដូចម្តេច ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តម្បី មយំ កោ រដ្ឋបាល អភិវិជ្ជិយ អជ្ឈារសេយ្យា-
 មាតិ ។ តំ កី មញ្ញសិ មហារាជ ឥធិ តេ^(១)
 បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ បច្ឆិមាយ ទិសាយ... ឧត្តរាយ
 ទិសាយ... ទត្តិណាយ ទិសាយ... បរសមុទ្ធតោ^(២)
 សទ្ធាយិកោ បច្ឆយិកោ ។ សោ តំ ឧបសម្ព័ន្ធមិត្តា
 ឯវំ រទេយ្យ យក្សេ មហារាជ ជានេយ្យាសិ អហំ
 អាគច្ឆាមិ បរសមុទ្ធតោ តត្ថទ្ធាសំ មហាន្តំ ជនបទំ
 ឥទ្ធតោរ ដីតញ្ច ពហុជនំ អាភិណ្ណមនុស្សំ ពហុ តត្ថ
 ហត្ថិកាយា អស្សកាយា រថកាយា បត្តិកាយា
 ពហុ តត្ថ ទន្ធាជិនំ ពហុ តត្ថ ហិរញ្ញសុវណ្ណ
 អកតតោរ កតតញ្ច ពហុ តត្ថ ឥត្ថិបរិត្តហោ សក្ការ
 តារត្តកេន ពលត្តេន អភិវិជិនិត្តំ អភិវិជន មហារាជាតិ
 កិច្ចិ ទំ ករេយ្យាសីតិ ។ តម្បី មយំ កោ រដ្ឋបាល
 អភិវិជ្ជិយ អជ្ឈារសេយ្យាមាតិ ។ ឥទំ ខោ តំ មហារាជ

១ ម. តេតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. បរសមុទ្ធតោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន ខ្ញុំត្រូវតែច្បាំងដណ្តើមយកជនបទនោះ មក
 គ្រប់គ្រងឲ្យបាន ។ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះថា
 ដូចម្តេច បុរសរបស់ព្រះអង្គក្នុងទីនេះ ដែលគួរជឿពាក្យ គួរស្តាប់ពាក្យ
 បាន មកអំពីទិសខាងលិច... អំពីទិសខាងជើង... អំពីទិសខាងត្បូង...
 អំពីប្រទេសខាងនាយសមុទ្រ ។ បុរសនោះ ចូលមកគាល់ព្រះអង្គ
 ហើយក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រមហារាជ សូមទ្រង់ព្រះមេត្តា
 ប្រោស សូមព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាប ខ្ញុំព្រះអង្គទើបនឹងមក អំពីប្រទេស
 ខាងនាយសមុទ្រ បានឃើញជនបទធំនៅក្បែរសមុទ្រនោះ ជាជនបទ
 ស្តុកស្តម្ភមាំមួន មានជនច្រើន មានមនុស្សកុះករ ក្នុងជនបទនោះ មាន
 ពលដំរី ពលសេះ ពលរថ និងពលថ្មើរជើងច្រើន ក្នុងជនបទនោះ
 មានភ្នំកំនីនិងស្បែកច្រើន ក្នុងជនបទនោះ មានមាសប្រាក់ដែលគេរចនា
 ហើយខ្លះ មិនទាន់រចនាខ្លះជាច្រើន ក្នុងជនបទនោះ មានបរិវារស្ត្រីច្រើន
 ព្រះអង្គអាចច្បាំងយក ដោយពលត្រឹមប៉ុណ្ណោះ បពិត្រមហារាជ សូម
 ព្រះអង្គច្បាំងយក តើព្រះអង្គនឹងធ្វើជនបទនោះ ដូចម្តេច ។ បពិត្រ
 ព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន ខ្ញុំត្រូវតែច្បាំងដណ្តើមយកជនបទនោះ គ្រប់គ្រង
 ឲ្យបាន ។ ព្រះរដ្ឋបាលថ្វាយព្រះពរថា បពិត្រមហារាជ ពាក្យ

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្តេ និគមគាថា

តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មា-
សម្ពុទ្ធន សន្ធាយ កាសិភំ ឡោ លោកោ អតិស្តោ
តណ្ហាណសោតិ យមហំ ញត្វា ច ទិស្វា ច
សុត្វា ច អការស្វា អនការិយំ បព្វជិតោតិ ។
អច្ចរិយំ កោ រដ្ឋបាល អព្ភតំ កោ រដ្ឋបាល យាវ
សុកាសិតញ្ចំ តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា
អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន ឡោ លោកោ អតិស្តោ
តណ្ហាណសោតិ ឡោ ហិ កោ រដ្ឋបាល លោកោ
អតិស្តោ តណ្ហាណសោតិ ។

[២០២] ឥទមវោច អាយស្វា^(១) រដ្ឋបាលោ ឥទំ

វត្វា អថាបរំ ឯតទវោច
បស្សាមិ លោកេ សទនេ មនុស្សេ
លទ្ធាន វិត្តំ ន ទទន្តិ មោហា
លុទ្ធា^(២) ធនំ សន្និចយំ កហេន្តិ
ភិយ្យោ ច^(៣) កាមេ អភិបត្តយន្តិ

១ ឱ. ឥទមវោចាយស្វា ។ ២ ម. លទ្ធា ។ ៣ ឱ. ម. វ ។

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសុត្រ និតមតាថា

ថា សត្វលោកសុទ្ធតែខ្វះខាត មិនចេះឆ្អែត ជាខ្ញុំនៃតណ្ហា នេះឯងដែល
 ព្រះមានជោគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះទ្រង់ជ្រាបច្បាស់
 ឃើញច្បាស់ ទ្រង់ត្រាស់សំដៅយកហេតុនោះ ដែលអាត្មាកាតបានដឹង
 បានឃើញ បានឮហើយចេញចាកផ្ទះមកបួស ។ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាល
 ដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន មិនដែលមានឡើយ
 ពាក្យដែលថា សត្វលោក សុទ្ធតែមានសេចក្តីខ្វះខាត មិនចេះឆ្អែត
 សុទ្ធតែជាខ្ញុំនៃតណ្ហា ដែលព្រះមានបុណ្យ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ព្រះអង្គនោះទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ ទ្រង់សំដែងហើយនេះ
 ពេញទីជាសុភាសិត បពិត្រព្រះរដ្ឋបាលដ៏ចម្រើន ព្រោះថា សត្វលោក
 សុទ្ធតែមានសេចក្តីខ្វះខាត មិនចេះឆ្អែត សុទ្ធតែជាខ្ញុំនៃតណ្ហាមែន ។

[២១២] ព្រះរដ្ឋបាលមានអាយុ បានសំដែងធម្មទ្ទេសនេះ លុះ
 សំដែងធម្មទ្ទេសនេះរួចហើយ ទើបបានសំដែងតាថាព័ន្ធនេះតទៅទៀតថា
 អាត្មាកាតឃើញ ពួកមនុស្សអ្នកមានទ្រព្យក្នុងលោក បាន
 ទ្រព្យគាប់ចិត្តហើយ មិនឲ្យ (ទាន) ព្រោះតែសេចក្តីវង្វេង
 រមែងធ្វើនូវការសន្សំ ព្រោះជាប់ចំពាក់នឹងទ្រព្យ រឹងរឹត
 តែប្រាថ្នានូវកាមទាំងឡាយ ឲ្យក្រែលែងទៅទៀត ព្រះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

រាជា បសយ្ហ^(១) បបរី វិជិត្វា
 សសាភរន្តំ មហិមាវសន្តោ
 ឌីរំ សមុទ្ទស្ស អតិក្ករុចោ
 ចារំ សមុទ្ទស្សបិ បត្តយេថ
 រាជា ច អញ្ញោ ច ពហូ មនុស្សា
 អរិភតតណ្ហា មរណំ ឧបេន្តិ
 ឧនាវ ហុត្វា ន ជហន្តិ ទេហំ
 កាមេហិ លោកម្ហិ នហត្តិ តិត្តិ
 កន្ធន្តិ នំ ញាតិ បកិរិយំ^(២) កេសេ
 អហោ វតានោ^(៣) អមរាតិ ចាហុ
 វត្ថេន នំ ចារុតំ ជីហរិត្វា
 ចិតំ សមាទាយ តតោ ឧហន្តិ
 សោ ឧយ្ហតិ^(៤) សូលេហិ តុដ្ឋមាទោ
 ឯកេន វត្ថេន បហាយ កោតេ
 ន មិយ្យមានស្ស ភវន្តិ តាលា
 ញាតិ ច មិត្តា អថវា សហា-

---

១ ឱ. បសយ្ហា ។ ២ ឱ. ញាតិ បកិរិយ ។ ម. ញាតិ បកិរាយ ។ ៣ ឱ. វតានេ ។
 ៤ ម. ទយ្ហតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

រាជាប្រាបប្រាម ឈ្នះមនុស្សលើផែនដី ហើយគ្រប់គ្រង
 សម្បត្តិលើផែនដី មានសមុទ្រជាទីបំផុត នៅតែមិនស្តាប់នឹង
 ប្រទេសខាងអាយសមុទ្រ តែងប្រាថ្នានូវប្រទេសខាងនាយ
 សមុទ្រទៀត ព្រះរាជាក្តី មនុស្សទាំងឡាយដទៃច្រើនក្តី
 តែមិនទាន់អស់តណ្ហាហើយ រមែងចូលទៅកាន់សេចក្តីស្លាប់
 មានសភាពជាអ្នកមានសេចក្តីខ្វះខាត តែងមិនទាន់លះបង់នូវរាង
 កាយឡើយ ឈ្មោះថា សេចក្តីផ្អែតផ្អន់ដោយកាមទាំងឡាយ
 រមែងមិនមានក្នុងលោកជាដាច់ខាត ពួកញាតិ វិសាយសក់
 ទាំងឡាយ ហើយកន្ទក់កន្ទេញ នឹងអ្នកស្លាប់នោះថា ឱប្តុំ
 ញាតិយើងស្លាប់ហើយ យកបុគ្គលស្លាប់នោះ ដែលរុំដោយ
 សំពត់ នាំទៅដល់ជើងជួរហើយដុត ក្នុងទីនោះ បុគ្គលស្លាប់
 នោះ លះបង់ភោគៈទាំងឡាយ នៅតែសំពត់មួយ ត្រូវគេ
 ចាក់ដោយឈើស្ងួល ត្រូវភ្លើងឆេះ គ្រឿងការពារទាំងឡាយ
 រមែងមិនមានដល់បុគ្គលស្លាប់ទេ មានតែពួកញាតិមិត្ត ឬ

រាជវគ្គស្ស រដ្ឋបាលសុត្តេ និគមគាថា

យា នាយាទកា តស្ស ធនំ ហារន្តិ
 សត្តោ បន កច្ឆតិ យេន កម្មំ
 ន មិយ្យមាទំ ធនមន្តេតិ កិញ្ចិ
 បុត្តា ច ទារា ច ធនញ្ច រដ្ឋំ
 ន ធិយមាយុំ លភតេ ធនេន
 ន ចាបិ វិត្តេន ជរំ វិហាន្តិ
 អប្បកញ្ចំ ជីវិតមាហុ^(១) ដីរា
 អស្សសតំ វិប្បវិណាមធម្មំ
 អឌ្ឍា ទលិទ្ធា ច ធុសន្តិ ធនស្សំ
 ពាលោ ច ដីរោ ច តថេវ ធុដ្ឋោ
 ពាលោ ហិ ពាល្យា វជិតោ វ^(២) សេតិ
 ដីរោ ច^(៣) ន វេជតិ ធនស្សធុដ្ឋោ
 តស្មា ហិ បញ្ញា ច ធនេន សេយ្យោ
 យាយ វោសានំ ឥនាទិកច្ឆតិ^(៤)
 អព្យាសិតត្តា^(៥) ហិ ភវាភវេសុ
 ចាចានិ កម្មានិ ករោន្តិ មោហា

---

១ ឱ. អប្បំ ហិទំ ជីវិតំ អាហុ ។ ម. អប្បញ្ចិតំ ជីវិតមាហុ ។ ២ អដ្ឋកថាយំ
 វិជិតោ វាតិ ទិស្សតិ ។ ៣ ម. វ ។ ៤ ឱ. វោសានំ ឥន្ទាធិកច្ឆតិ ។ ម. វោសានមិណ-
 ធិកច្ឆតិ ។ ៥ ឱ. អសោសិតត្តា ។

រាជវគ្គ រដ្ឋបាលសូត្រ និតមតាថា

ពួកសម្មាញ្ញជាទាយាទ^១ នាំយកទ្រព្យរបស់បុគ្គលស្លាប់
 នោះទៅ ចំណែកសត្វក៏ទៅតាមយថាកម្ម ទ្រព្យបន្តិចបន្តួច
 រមែងមិនទៅតាមបុគ្គលស្លាប់ឡើយ ពួកកូនប្រពន្ធ ទ្រព្យ
 និងដែន ក៏មិនជាប់តាមទៅទេ បុគ្គលមិនបានអាយុវែង
 ព្រោះទ្រព្យទេ ទាំងមិនមែនលះបង់ជរាបាន ព្រោះទ្រព្យដែរ
 អ្នកប្រាជ្ញពោលថា ជីវិតនោះ តិចពេកណាស់ មិនទៀងទាត់
 មានសភាពប្រែប្រួលជាធម្មតា ពួកអ្នកស្តុកស្តម្ភក្តី អ្នកកំ-
 សត់ក្តី តែងពាល់ត្រូវរូសម្ពស្សស្លាប់ ទាំងពាល់ទាំងប្រាជ្ញ
 ក៏ពាល់ត្រូវដូច្នោះដែរ តែថា មនុស្សពាល រមែងដេកទាំង
 តក់ស្លុត ព្រោះសេចក្តីល្ងង់ ចំណែកអ្នកប្រាជ្ញ បើទុកជា
 ពាល់ត្រូវរូសម្ពស្សស្លាប់ ក៏មិនញាប់ញ័រឡើយ ព្រោះហេតុ
 នោះ បុគ្គលបានដល់អរហត្តផលជាទីបំផុតកិច្ច ក្នុងលោក
 នេះដោយបញ្ញាណា បញ្ញានោះ ប្រសើរវិសេសជាងទ្រព្យ
 ព្រោះតែខ្លួនមិនទាន់ដល់កិច្ចជាទីបំផុត ពួកជនរមែងធ្វើអំពើ
 អាក្រក់ក្នុងភពតូចនិងភពធំទាំងឡាយ ព្រោះតែសេចក្តីវង្វេង

១ អ្នកទទួលទ្រព្យមតិក ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឧបេតិ កត្តញ្ច បរញ្ច លោកំ
 សំសារមាបជ្ជ បរម្បរាយ
 តស្សប្បបញ្ញោ អភិសទ្ធិហន្តោ
 ឧបេតិ កត្តញ្ច បរញ្ច លោកំ
 ចោរោ យថា សន្តិមុខេ កហីតោ
 សកម្មនា ហញ្ញតិ ចាបធម្មោ
 ឯវំ បជា បេច្ច បរម្មិ លោកេ
 សកម្មនា ហញ្ញតិ ចាបកម្មា
 កាមា ហិ ចិត្រា មជ្ជរា មនោរមា
 វិប្បបេន មថេន្តិ ចិត្តំ
 អាទីនវំ កាមតុណោសុ ទិស្វា
 តស្មាហំ បព្វជិតោម្ហិ រាជ
 ទុមប្បលានេវ បតន្តិ មាលារា
 ទហារា ច វុឌ្ឍា ច សរីរកេនា
 ឯតំ វិទិត្វា បព្វជិតោម្ហិ រាជ
 អបណ្ណកំ សាមញ្ញមេវ សេយ្យតិ ។

រដ្ឋបាលសុត្តំ ទុតិយំ និដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បុគ្គល រមែងចូលទៅកាន់គភ៌ផង កាន់លោកខាងមុខផង
 ព្រោះដល់នូវការអន្ទោលទៅត ។ គ្នា បុគ្គលអប្បប្រាជ្ញា ជឿ
 បុគ្គលនោះ ក៏ចូលទៅកាន់គភ៌ផង កាន់លោកខាងមុខផង
 ចោរកាន់ធម៌អាក្រក់ ដែលគេចាប់បាន ត្រង់កន្លែងទី-ត
 ត្រូវគេបៀតបៀន ព្រោះកម្មរបស់ខ្លួន តើយ៉ាងណា
 ពួកសត្វកាន់ធម៌អាក្រក់ លះលោកនេះទៅហើយ រមែងក្តៅ
 ក្រហាយ ព្រោះកម្មរបស់ខ្លួន ក្នុងលោកខាងមុខ យ៉ាង
 នោះដែរ ព្រោះតែកាមទាំងឡាយដ៏វិចិត្រ មានរសត្វញ្ច
 នឹងជាទីរីករាយដល់ចិត្ត តែងញាំញីនូវចិត្ត ដោយសភាវៈ
 ផ្សេង ។ បពិត្រមហារាជ ព្រោះហេតុនោះ អាត្មាកាត
 ឃើញទោសក្នុងកាមទាំងឡាយហើយ បានជាបួស
 មនុស្សទាំងឡាយ ទាំងក្មេង ទាំងចាស់ លុះបែកធ្លាយ
 សរិរៈហើយ រមែងជ្រុះចុះ ដូចជាផ្លែឈើទាំងឡាយ បពិត្រ
 មហារាជ អាត្មាកាត បានយល់ច្បាស់ នូវហេតុនេះថា
 សមណភាព ជាការប្រតិបត្តិមិនខុស ប្រសើរជាទីបំផុត
 ដូច្នេះបានជាបួស ។

ចប់ រដ្ឋបាលសូត្រ ទី ២ ។

តតិយំ មយទេវសុត្តិ^(១)

[២០៣] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
មិចិលាយំ វិហរតិ មយទេវម្ពវនេ^(២) ។ អថខោ
ភកវា អញ្ញតវស្មី បទេសេ សិតំ ចាត្វាកាសិ ។
អថខោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ឯតទហោសិ កោ
នុ ខោ ហេតុ កោ បច្ចយោ ភកវតោ សិតស្ស
ចាតុកម្មាយ ន អការណោន តថាកតា សិតំ
ចាតុកហេត្ថិតិ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ ឯកំសំ
ចីវំ កត្វា យេន ភកវា តេនញ្ញសិម្បណាមេត្វា
ភកវន្តំ ឯតទហោច កោ នុ ខោ ភន្តេ
ហេតុ កោ បច្ចយោ ភកវតោ សិតស្ស
ចាតុកម្មាយ ន អការណោន តថាកតា សិតំ
ចាតុកហេត្ថិតិ ។

---

១ ឱ. មខាទេវសុត្តិ ។ ម. មគ្គទេវសុត្តិ ។ ២ ឱ. មខាទេវម្ពវនេ ។ ម. មគ្គទេវ-
អម្ពវនេ ។

មឃទេវសូត្រ ទី ៣

[២១៣] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងមឃទេវម្ពវ័ន^១ ជិតក្រុងមិថិលា ។ គ្រានោះ
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើអាការញញឹមព្រះឱស្ឋឲ្យប្រាកដ ក្នុងប្រទេស
 មួយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានត្រិះរិះដូច្នោះថា ហេតុ
 អ្វីហ្ន៎ បច្ច័យអ្វីហ្ន៎ បណ្តាលឲ្យព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ធ្វើអាការញញឹម
 ព្រះឱស្ឋឲ្យប្រាកដ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ទ្រង់មិនធ្វើអាការញញឹម
 ព្រះឱស្ឋឲ្យប្រាកដ ដោយការឥតហេតុអ្វីឡើយ ។ ខណៈនោះ ព្រះ
 អានន្ទមានអាយុ ធ្វើចីររៀងស្នាម្នាង ប្រណម្យអញ្ចាលីទៅរកព្រះ
 មានព្រះភាគ ហើយក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុអ្វីហ្ន៎ បច្ច័យអ្វីហ្ន៎ បណ្តាលឲ្យព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ធ្វើអាការញញឹមព្រះឱស្ឋឲ្យប្រាកដ ព្រះតថាគតទាំងឡាយ ទ្រង់
 មិនធ្វើអាការញញឹមព្រះឱស្ឋឲ្យប្រាកដ ដោយការឥតហេតុឡើយ ។

---

១ ព្រៃស្វាយរបស់ព្រះរាជា ទ្រង់ព្រះនាម មឃទេវៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[២១៤]	ក្ខតបុព្វំ	អាណន្ទ	ឥមិស្សាយេវ		
មិទិលាយំ	រាជា	អហោសិ	មយទេវេ ^(១)	នាម	
ធម្មិកោ	ធម្មរាជា	ធម្មេ	បិតោ	មហារាជា	ធម្មំ
ចរតិ	ព្រហ្មណាគហាបតិកេសុ		នេតមេសុ	ចេវ	
ដានបទេសុ	ច	ឧទោសថព្វ	ឧបវសតិ	ចាតុទ្ធីសី	
បព្វានសី	អដ្ឋមី	ច	បក្ខុស្ស	។	អថខោ
អាណន្ទ	រាជា	មយទេវេ	ពហ្វំ	វស្សានំ	ពហ្វំ
វស្សសតានំ	ពហ្វំ	វស្សសហស្សានំ		អច្ចយេន	
កប្បកំ	អាមន្តេសិ	យទា	មេ	សម្ម	កប្បក
បស្សេយ្យាសិ	សិរស្មី	បលិតានិ ^(២)	ជាតានិ	អថ	មេ
អាហេចេយ្យាសីតិ	។	ឯវំ	ទេវាតិ	ខោ	អាណន្ទ
កប្បកោ	រញ្ជោ	មយទេវស្ស	បច្ចុស្សោសិ	។	អន្ធសា
ខោ	អាណន្ទ	កប្បកោ	ពហ្វំ	វស្សានំ	ពហ្វំ
វស្សសតានំ	ពហ្វំ	វស្សសហស្សានំ		អច្ចយេន	
រញ្ជោ	មយទេវសុស	សិរស្មី	បលិតានិ	ជាតានិ	ទិស្វាន

១ ឱ. មខាទេវេ ។ ២ ឱ. ផលិតានិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[២១៤] ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់អានន្ទ រឿងធ្លាប់មាន
មកហើយ ក្នុងនគរមិចិលានេះឯង មានព្រះរាជាទ្រង់ព្រះនាមថា មយ-
ទេវៈ ជាធម្មរាជ ប្រកបដោយធម៌ ជាមហារាជ ទ្រង់បិតនៅក្នុងធម៌
ទ្រង់ប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងពួកអ្នកនិគមនិងអ្នកជនបទ ជាព្រាហ្មណជាតិនិង
គហបតិជាតិ តែងចូលរក្សាឧបោសថ ក្នុងថ្ងៃទី ១២ ទី ១៥ និងទី ៨
នៃបក្ស ។ ម្ចាស់អានន្ទ លុះច្រើនឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ និងច្រើនពាន់ឆ្នាំ
កន្លងទៅហើយ ទើបព្រះបាទមយទេវរាជ ទ្រង់ត្រាស់ហៅខ្មាន់ព្រះ
កេសមកថា ម្ចាស់ខ្មាន់ព្រះកេសសម្លាញ់ បើអ្នកឃើញសក់ស្កូវលើ
ក្បាលរបស់អញ ក្នុងកាលណាហើយ អ្នកគប្បីប្រាប់អញ ក្នុងកាល
នោះ ។ ម្ចាស់អានន្ទ ខ្មាន់ព្រះកេសបានទទួលព្រះបន្ទូលនៃព្រះបាទ
មយទេវរាជថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់អានន្ទ លុះច្រើនឆ្នាំ
ច្រើនរយឆ្នាំ និងច្រើនពាន់ឆ្នាំកន្លងទៅហើយ ទើបខ្មាន់ព្រះកេស
បានឃើញសក់ស្កូវលើព្រះសិរ នៃព្រះបាទមយទេវរាជ លុះឃើញ

រាជវគ្គស្ស មយទេវសុត្តេ មយទេវរាជវគ្គ

រាជានំ មយទេវំ ឯតទរោច ចាតុក្ខតា ខោ^(១)
 ទេវស្ស ទេវទូតា ទិស្សន្តិ សិរស្មី បលិតានិ
 ជាតានិទិ ។ តេនហិ សម្ម កប្បក តានិ
 បលិតានិ សាធុកំ សណ្ឋាសេន ឧទ្ធវិត្វា មម^(២)
 អញ្ញាលិស្មី បតិដ្ឋាបេហិតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ អានន្ទ
 កប្បកោ រញ្ញោ មយទេវស្ស បដិស្សត្វា តានិ
 បលិតានិ សាធុកំ សណ្ឋាសេន ឧទ្ធវិត្វា រញ្ញោ
 មយទេវស្ស អញ្ញាលិស្មី បតិដ្ឋាបេសិ ។ អថខោ អានន្ទ
 រាជា មយទេវោ កប្បកស្ស តាមវំ ទត្វា ជេដ្ឋបុត្តំ
 កុមារំ អាមន្តាបេត្វា ឯតទរោច ចាតុក្ខតា ខោ មេ តាត
 កុមារ ទេវទូតា ទិស្សន្តិ សិរស្មី បលិតានិ ជាតានិ
 កុត្តា ខោ បន មេ មាណុសកា កាមា សមយោ ទិព្វ
 កាមេ បរិយេសិតំ ឯហិ ត្វំ តាត កុមារ ឥមំ រដ្ឋំ បដិ-
 បដ្ឋ អហំ បន កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ
 វត្តានិ អច្ឆាទេត្វា អការស្មា អនការិយំ បព្វទិស្សាមិ

១ ម. ខោសទ្ធា ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. មមំ ។

រាជវគ្គ មយទេវសូត្រ រឿងព្រះបាទមយទេវៈ

ហើយ ទើបក្រាបទូលព្រះបាទមយទេវរាជ ដូច្នោះថា ទេវទូតប្រាកដ
 ច្បាស់ដល់ព្រះអង្គហើយ ព្រះកេសាស្កវកើតលើព្រះសិរហើយ ។ ព្រះ
 បាទមយទេវរាជត្រាស់ថា ម្ចាស់ខ្មាន់ព្រះកេសសម្ងាញ់ បើដូច្នោះ ចូរ
 អ្នកដកស្កូវនោះ ដោយសណ្ឋាសឲ្យស្រួល ហើយដាក់លើម្រាមដៃ
 នៃអញមើល ។ ម្ចាស់អានន្ទ ខ្មាន់ព្រះកេស បានទទួលព្រះបន្ទូលនៃ
 ព្រះបាទមយទេវរាជថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយបានដកស្កូវនោះ
 ដោយសណ្ឋាសឲ្យស្រួល ហើយដាក់លើម្រាមព្រះហស្ត នៃព្រះបាទ
 មយទេវរាជ ។ ម្ចាស់អានន្ទ លំដាប់នោះ ព្រះបាទមយទេវរាជ
 ទ្រង់ព្រះរាជទានស្រុកសួយ ដល់ខ្មាន់ព្រះកេស ហើយទ្រង់ឲ្យហៅព្រះ
 រាជកុមារជាបុត្តច្បងមក ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលដូច្នោះថា ម្ចាស់កុមារកូន
 ទេវទូតប្រាកដច្បាស់ដល់បិតាហើយ សក់ស្កូវក៏កើតមានលើក្បាលហើយ
 មួយទៀត កាមដែលជារបស់មនុស្ស បិតាក៏បានបរិភោគស្តប់ស្តល់ហើយ
 ឥឡូវនេះ ជាសម័យគួរដើម្បីស្វែងរកនូវកាមជាទិព្វវិញ ម្ចាស់កុមារ
 កូន កូនចូរមកគ្រប់គ្រងរាជសម្បត្តិនេះចុះ ចំណែកបិតានឹងកោរសក់
 ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្ងៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តេនហិ តាត កុមារ យទា ត្នំ^(១) បស្សេយ្យាសិ
 សិរស្មី បលិតានិ ជាតានិ អថ កប្បកស្ស តាមវំ
 ទត្វា ជេដ្ឋបុត្តំ កុមារំ សាធុកំ រដ្ឋេ សមនុសាសិត្វា
 កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ
 អច្ឆាទេត្វា អការស្មា អនការិយំ បព្វជេយ្យាសិ យេន
 មេ ឥទំ កល្យាណំ វត្តំ^(២) និហិតំ អនុប្បវត្តេយ្យាសិ
 មា ខោ មេ ត្នំ អន្តិមបុរិសោ អហោសិ យស្មី
 ខោ តាត កុមារ បុរិសយុតេ វត្តមាទេ ឯវរូបស្ស
 កល្យាណាស្ស វត្តស្ស សមុច្ឆេទោ ហោតិ សោ
 តេសំ អន្តិមបុរិសោ ហោតិ ។ តន្តាហំ^(៣) តាត
 កុមារ ឯវំ វទាមិ យេន មេ ឥទំ កល្យាណំ
 វត្តំ និហិតំ អនុប្បវត្តេយ្យាសិ មា ខោ មេ ត្នំ
 អន្តិមបុរិសោ អហោសីតិ ។

---

១ ឱ. ត្វម្បិ ។ ម. ឱ. ត្នំ ។ ២ ឱ. វដ្តំ ។ ៣ ម. តស្មាហំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

កាន់ផ្លូវ ម្នាលកុមារកូន បើកូនឯងបានឃើញសក់ស្ងួរ លើក្បាលក្នុង
 កាលណាហើយ កូនគប្បីឲ្យស្រុកស្នូយដល់ខ្មាន់ព្រះកេស ហើយប្រដៅ
 នូវព្រះរាជកុមារដែលជាបុត្តច្បង ក្នុងរាជសម្បត្តិដោយប្រពៃ ហើយ
 កោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះ
 ចូលទៅកាន់ផ្លូវក្នុងកាលនោះចុះ ព្រោះថា កល្យាណវត្ថុនេះ បិតាបាន
 តាំងទុកស្រេចហើយ កូនគប្បីប្រព្រឹត្តតាមចុះ កូនកុំធ្វើជាបុរសថោក
 ថយជាងបិតាឡើយ ម្នាលកុមារកូន កាលបើគូនៃបុរស^១ ណា
 មានហើយ កល្យាណវត្ថុមានសភាពយ៉ាងនេះ នឹងជាប់សូន្យទៅបាន
 បណ្តាបុរសទាំងនោះ គូនៃបុរសនោះឯង ហៅថា បុរសថោកថយ ។
 ម្នាលកុមារកូន ព្រោះហេតុនោះ បានជាបិតានិយាយនឹងកូនឯងយ៉ាង
 នេះថា កល្យាណវត្ថុនេះ បិតាបានតាំងទុកស្រេចហើយ កូនគប្បី
 ប្រព្រឹត្តតាមចុះ កូនកុំធ្វើជាបុរសថោកថយ ជាងបិតាឡើយ ។

---

១ បុរសដែលញ៉ាំងរង្សត្រកូលឲ្យកើតនៅ ហៅថា គូនៃបុរសក្នុងទីនេះ ។

រាជវគ្គស្ស មយទេវសុត្តេ មយទេវបព្វដ្ឋា

[២១៥] អថខោ អានន្ទ រាជា មយទេវោ
កប្បកស្ស កាមវំ ទត្វា ជេដ្ឋបុត្តំ កុមារំ សាធុ-
កំ រដ្ឋេ សមនុសាសិត្វា ឥមស្មីយេវ មយទេវម្ហវនេ
កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ
អច្ឆានេត្វា អការស្មា អនការិយំ បព្វជិ ។ សោ
មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា
វិហាសិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ
ឥតិ ឧទ្ធមដោ តិរិយំ សព្វជិ សព្វត្តតាយ សព្វារន្តំ
លោកំ មេត្តាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហាក្ក-
តេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបដ្ឋេន^(១) ផរិត្វា
វិហាសិ ។ ករុណាសហគតេន ចេតសា ។ បេ ។
មុទិតាសហគតេន ចេតសា ។ បេ ។ ឧបេក្កាសហ-
គតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហាសិ តថា
ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធមដោ

១ ឱ. អព្យាបដ្ឋេន ។

រាជវគ្គ មយទេវសូត្រ បព្វជ្ជានៃព្រះបាទមយទេវៈ

[២១៥] ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ ព្រះបាទមយទេវរាជ ទ្រង់ព្រះ
 រាជទានស្រុកស្នយដល់ខ្មាន់ព្រះកេសស្រេចហើយ ទ្រង់ប្រដៅព្រះរាជ-
 កុមារជាបុត្តច្បង ក្នុងរាជសម្បត្តិដោយប្រពៃហើយ ទ្រង់កោរសក់ ពុក
 មាត់ពុកចង្កា ស្លៀកសំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះ ចូលមកកាន់ផ្នួស
 ក្នុងមយទេវម្ត្រីនេះឯង ។ ព្រះបាទមយទេវរាជនោះ មានចិត្តប្រកប
 ដោយមេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយា-
 បថទាំង ៤ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ២ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៣ ផ្សាយ
 ទៅកាន់ទិសទី ៤ ផ្សាយទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម និង
 ទិសទីង^(១) មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ជាចិត្តទូលាយ ដល់នូវ
 សភាពធំ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅ
 កាន់សត្វលោកទាំងពួង ដោយអាការទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រេច
 សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ មានចិត្តប្រកបដោយករុណា
 ។ បេ ។ មានចិត្តប្រកបដោយមុទិតា ។ បេ ។ មានចិត្តប្រកប
 ដោយឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយ
 ឥរិយាបថទាំង ៤ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ២ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៣
 ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៤ ផ្សាយទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម

---

១ បានដល់ទិសតូចទាំង ៤ គឺទិសឦសាន អគ្នេយ៍ និរតី ពាយព្យ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តិរិយំ   សព្វដំ   សព្វត្តតាយ   សញ្ញាវន្តំ   លោកំ
ឧបេក្ខាសហគតេន   ចេតសា   វិបុលេន   មហាគ្គតេន
អប្បមាលោន   អវេរេន   អព្យាបជ្ឈេន   ផរិត្វា   វិហាសិ ។
រាជា   ខោ   បធានន្ទ   មយទេវោ   ចតុរាសីតិវស្សស-
ហស្សានិ   កុមារកីឡិកំ   កីឡិ   ចតុរាសីតិវស្សស-
ហស្សានិ   ឧបវន្តំ   ការេសិ   ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ
វន្តំ   ការេសិ   ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ   ឥមស្មីយេវ
មយទេវម្ហវេន   អការស្មា   អនការិយំ   បព្វដិភោ   ព្រហ្ម-
ចរិយំ   ចរិ   ។   សោ   ចត្តារោ   ព្រហ្មវិហារេ   ការេត្វា
កាយស្ស   ភេទា   បរម្មរណា   ព្រហ្មលោក្ខបតោ
អហោសិ ។

[២១៦]   អថខោ   អាណន្ទ   វញ្ញោ^(១)   មយទេវស្ស
បុត្តោ   ពហ្វនំ   វស្សានំ   ពហ្វនំ   វស្សសតានំ
ពហ្វនំ   វស្សសហស្សានំ   អច្ចយេន   កប្បកំ
អាមន្តេសិ   យទា   មេ   សម្ម   កប្បក   បស្សេយ្យាសិ

១ ម. វញ្ញោ អាណន្ទ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

និងទិសទីទីង មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាចិត្តទូលាយ ដល់នូវ
 សភាពធំ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅ
 កាន់សត្វលោកទាំងពួង ដោយអាការទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រេច
 សម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាលអានន្ទ ក៏ឯព្រះ
 បាទមយទេវរាជ នៅលេងល្បែងក្មេង កំណត់ប្រាំបីហ្នឹងបួនពាន់ឆ្នាំ
 សោយរាជ្យជាឧបរាជ កំណត់ប្រាំបីហ្នឹងបួនពាន់ឆ្នាំ សោយរាជ្យជា
 ស្តេចធំ កំណត់ប្រាំបីហ្នឹងបួនពាន់ឆ្នាំ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងមយទេវម្ត្រីនេះឯង កំណត់ប្រាំបីហ្នឹងបួន
 ពាន់ឆ្នាំ ។ ព្រះបាទមយទេវរាជនោះ ចម្រើនព្រហ្មវិហារទាំង ៤ លុះ
 មានរាងកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏បានទៅកើត
 ក្នុងព្រហ្មលោក ។

[២១៦] ម្នាលអានន្ទ លុះច្រើនឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ និងច្រើនពាន់ឆ្នាំ
 កន្លងទៅហើយ ទើបបុត្តរបស់ព្រះបាទមយទេវរាជ ត្រាស់ហៅខ្មាន់
 ព្រះកេសមកថា ម្នាលខ្មាន់ព្រះកេសជាសម្លាញ់ បើអ្នកបានឃើញ

រាជវគ្គស្ស មយទេវសុត្តេ ជេដ្ឋបុត្តសមនុសាសនំ

សិរស្មី បលិតានិ ជាតានិ អថ មេ^(១) អាហេចេយ្យា-
សីតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ អាណន្ទ កប្បកោ រញ្ញោ
មយទេវស្ស បុត្តស្ស បច្ចុស្សោសិ ។ អន្ទសា ខោ
អាណន្ទ កប្បកោ ពហ្វំ វស្សានំ ពហ្វំ វស្សសតានំ
ពហ្វំ វស្សសហស្សានំ អច្ចយេន រញ្ញោ មយទេវស្ស
បុត្តស្ស សិរស្មី បលិតានិ ជាតានិ ទិស្វាន^(២)
រញ្ញោ មយទេវស្ស បុត្តំ ឯតទរោច ចាតុភ្នតា ខោ
ទេវស្ស ទេវទូតា ទិស្សន្តិ សិរស្មី បលិតានិ
ជាតានីតិ ។ តេនហិ សម្ម កប្បក តានិ បលិតានិ
សាធុកំ សណ្ឋាសេន ឧទ្ធវិត្វា មម អញ្ញលិស្មី
បតិដ្ឋាបេហីតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ អាណន្ទ កប្បកោ
រញ្ញោ មយទេវស្ស បុត្តស្ស បទិស្សត្វា តានិ
បលិតានិ សាធុកំ សណ្ឋាសេន ឧទ្ធវិត្វា រញ្ញោ
មយទេវស្ស បុត្តស្ស អញ្ញលិស្មី បតិដ្ឋាបេសិ ។
អថខោ អាណន្ទ រញ្ញោ មយទេវស្ស បុត្តោ កប្ប-
កស្ស កាមរំ ទត្វា ជេដ្ឋបុត្តំ កុមារំ អាមដ្ឋាបេត្វា

១ ម. ខោ ។ ២. ម. ទិស្វា ។

រាជវគ្គ មឃទេវសូត្រ ការទ្រង់ប្រៀនប្រដៅព្រះរាជបុត្រច្បង

សក់ស្កូវលើក្បាលរបស់អញ ក្នុងកាលណាហើយ អ្នកគប្បីប្រាប់អញ ក្នុង
 កាលនោះ ។ ម្ចាស់អានន្ទ ខ្មាន់ព្រះកេសទទួលព្រះបន្ទូលនៃបុត្តរបស់
 ព្រះបាទមឃទេវរាជថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់អានន្ទ លុះច្រើន
 ឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ និងច្រើនពាន់ឆ្នាំ កន្លងទៅហើយ ខ្មាន់ព្រះកេសបាន
 ឃើញសក់ស្កូវ លើព្រះសិរនៃបុត្តរបស់ព្រះបាទមឃទេវរាជ លុះឃើញ
 ហើយទើបក្រាបទូលបុត្ត របស់ព្រះបាទមឃទេវរាជដូច្នោះថា ទេវទូត
 ប្រាកដច្បាស់ដល់ព្រះអង្គហើយ ព្រះកេសស្កូវក៏កើតលើព្រះសិរហើយ ។
 ព្រះរាជបុត្តត្រាស់ថា ម្ចាស់ខ្មាន់ព្រះកេសជាសម្លាញ់ បើដូច្នោះ អ្នកចូរ
 ដកសក់ស្កូវនោះដោយសណ្ឋាសឲ្យស្រួល ហើយដាក់លើម្រាមដៃអញ
 មើល ។ ម្ចាស់អានន្ទ ខ្មាន់ព្រះកេសបានទទួលព្រះបន្ទូលនៃបុត្តរបស់
 ព្រះបាទមឃទេវរាជថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយបានដកសក់ស្កូវនោះ
 ដោយសណ្ឋាសឲ្យស្រួល ដាក់លើម្រាមព្រះហស្តនៃបុត្តរបស់ព្រះបាទ
 មឃទេវរាជ ។ ម្ចាស់អានន្ទ លំដាប់នោះ បុត្តនៃព្រះបាទមឃទេវរាជ
 ទ្រង់ព្រះរាជទានស្រុកសួយដល់ខ្មាន់ព្រះកេស ហើយឲ្យហៅព្រះរាជកុមារ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឯតទោច ចាតុក្ខតា ខោ មេ តាត កុមារ ទេវ-
 ទូតា ទិស្សន្តិ សិរស្មី បលិតានិ ជាតានិ កុត្តា ខោ
 បន មេ មាណុសកា កាមា សមយោ ទិព្វេ កាមេ
 បរិយេសិតុំ ឯហិ ត្ថំ តាត កុមារ ឥមំ រជ្ជំ
 បដិបដ្ឋ អហំ បន កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសា-
 យានិ វត្តានិ អច្ឆានេត្វា អការស្មា អនការិយំ
 បព្វទិស្សាមិ តេនហិ តាត កុមារ យទា តូម្បិ
 បស្សេយ្យាសិ សិរស្មី បលិតានិ ជាតានិ អថ
 កប្បកស្ស តាមរំ ទត្វា ជេដ្ឋបុត្តំ កុមារំ សាធុកំ
 រជ្ជេ សមនុសាសិត្វា កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសា-
 យានិ វត្តានិ អច្ឆានេត្វា អការស្មា អនការិយំ
 បព្វទេយ្យាសិ យេន មេ ឥទំ កល្យាណំ វត្តំ
 ទិហិតំ អនុប្បវត្តេយ្យាសិ មា ខោ មេ ត្ថំ អន្តិម-
 បុរិសោ អហោសិ យស្មី ខោ តាត កុមារ បុរិស-
 យុតេ វត្តមាទេ ឯវរូបស្ស កល្យាណាស្ស វត្តស្ស
 សមុច្ឆេទោ ហោតិ សោ តេសំ អន្តិមបុរិសោ
 ហោតិ ។ តន្តាហំ^(១) តាត កុមារ ឯវំ វទាមិ

១ ម. តស្មាហំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ជាបុត្តច្បងមក ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលដូច្នោះថា ម្ចាស់កុមារកូន ទេវទូត
 ប្រាកដច្បាស់ដល់បិតាហើយ សក់ស្នូរក៏កើតមាន លើក្បាលហើយ
 មួយទៀត កាមដែលជាបស់មនុស្ស បិតាក៏បានបរិភោគស្តាប់ស្តល់ហើយ
 ឥឡូវនេះ ជាសម័យគួរដើម្បីស្វែងរកនូវកាមជាទិព្វវិញ ម្ចាស់កុមារកូន
 កូនចូរមកគ្រប់គ្រងរាជសម្បត្តិនេះចុះ ចំណែកបិតានឹងកោរសក់ ពុកមាត់
 ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស
 ម្ចាស់កុមារកូន បើកូនឯងបានឃើញសក់ស្នូរក៏កើតលើក្បាល ក្នុងកាល
 ណាហើយ កូនគប្បីឲ្យស្រុកស្នូយដល់ខ្មាន់ព្រះកេស ហើយប្រដៅ
 ព្រះរាជកុមារដែលជាបុត្តច្បង ក្នុងរាជសម្បត្តិដោយប្រពៃ ហើយកោរ
 សក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូល
 ទៅកាន់ផ្នួស ក្នុងកាលនោះចុះ ព្រោះថា កល្យាណវត្តនេះ បិតាបាន
 តាំងទុកស្រេចហើយ កូនគប្បីប្រព្រឹត្តតាមចុះ កូនកុំធ្វើជាបុរសថោក
 ថយ ជាងបិតាឡើយ ម្ចាស់កុមារកូន កាលបើគូនៃបុរសណាមាន
 ហើយ កល្យាណវត្ត មានសភាពយ៉ាងនេះ នឹងដាច់សូន្យទៅបាន
 បណ្តាបុរសទាំងនោះ គូនៃបុរសនោះឯង ហៅថា បុរសថោកថយ ។
 ម្ចាស់កុមារកូន ព្រោះហេតុនោះ បានជាបិតានិយាយនឹងកូនឯងយ៉ាង

រាជវគ្គស្ស មយទេវសុត្តេ មយទេវបុត្តបព្វជ្ជា

យេន មេ ឥទំ កល្យាណំ វត្តំ និហិតំ អនុប្បវត្តេយ្យាសិ
មា ខោ មេ ត្ថំ អន្តិមបុរិសោ អហោសីតិ ។

[២១៧] អថខោ អានន្ទ វញ្ញោ មយទេវស្ស បុត្តោ
កប្បកស្ស កាមវំ ទត្វា ជេដ្ឋបុត្តំ កុមារំ សាធុកំ
វន្តេ សមនុសាសិត្វា ឥមស្មីយេវ មយទេវម្ហវនេ
កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ
អច្ឆានេត្វា អការស្មា អនការិយំ បព្វជិ ។ សោ
មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ជវិត្វា វិហាសិ
តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ
ឧទ្ធមដោ តិរិយំ សព្វជិ សព្វត្តតាយ សញ្ញវន្តំ
លោកំ មេត្តាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន
មហាត្តតេន អប្បមាលោន អវេវេន អព្យាបដ្ឋេន
ជវិត្វា វិហាសិ ។ ករុណាសហគតេន ចេតសា
។ មេ ។ មុទិតាសហគតេន ចេតសា ។ មេ ។ ឧបេ-
ក្ខាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ជវិត្វា វិហាសិ
តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធមដោ

រាជវត្ត មយទេវសូត្រ បព្វជ្ជានៃព្រះរាជបុត្រព្រះបាទមយទេវៈ

នេះថា កល្យាណវត្តនេះ បិតាបានតាំងទុកស្រេចហើយ កូនគប្បី
ប្រព្រឹត្តតាមចុះ កូនកុំធ្វើជាបុរសថោកថយ ជាងបិតាឡើយ ។

[២១៧] ម្ចាស់អានន្ទ ត្រាវនោះ បុត្តរបស់ព្រះបាទមយទេវរាជ
ព្រះរាជទានស្រុកសួយ ដល់ខ្មាន់ព្រះកេសស្រេចហើយ ប្រដៅព្រះរាជ-
កុមារជាបុត្រច្បង ក្នុងរាជសម្បត្តិដោយប្រពៃហើយ កោរសក់ ពុកមាត់
ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលមកកាន់ផ្នួស ក្នុង
មយទេវម្ត្រីនេះឯង ។ រាជបុត្តនោះ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយ
ទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ២ ផ្សាយ
ទៅកាន់ទិសទី ២ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៣ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៤ ផ្សាយ
ទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោមនិងទិសទទឹង មានចិត្តប្រកបដោយ
មេត្តា ជាចិត្តទូលាយ ដល់នូវភាពជាធំ ប្រមាណមិនបាន មិនមាន
ពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងពួង ដោយអាការ
ទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ២ ។
មានចិត្តប្រកបដោយករុណា ។ លេ ។ មានចិត្តប្រកបដោយមុទិតា ។ លេ ។
មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រេចសម្រាន្តនៅ
ដោយឥរិយាបថទាំង ២ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ២ ផ្សាយទៅកាន់ទិស
ទី ៣ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៤ ផ្សាយទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តិរិយំ សព្វដិ សព្វត្តតាយ សញ្ញារន្តំ លោកំ ឧបេក្ខា-
 សហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហាគុតេន អប្បមា-
 ណេន អវេរេន អព្យាបដ្ឋេន ផរិត្វា វិហាសិ ។
 រញ្ញោ ខោ បដានន្ទ មយទេវស្ស បុត្តោ ចតុរាសីតិ-
 វស្សសហស្សានិ កុមារកីឡិកំ កីឡិ ចតុរាសីតិ-
 វស្សសហស្សានិ ឧបរដ្ឋំ កាវេសិ ចតុរាសីតិវស្ស-
 សហស្សានិ រដ្ឋំ កាវេសិ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ
 ឥមស្មីយេវ មយទេវម្ហវេន អការស្មា អនការិយំ
 បព្វដិតោ ព្រហ្មចរិយំ ចរិ ។ សោ ចត្តារោ ព្រហ្ម-
 វិហារេ ការេត្វា កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា ព្រហ្មម-
 លោក្ខបកោ អហោសិ ។

[២១៨] រញ្ញោ ខោ បដានន្ទ មយទេវស្ស
 បុត្តបុត្តកា^(១) តស្ស បរិបរា ចតុរាសីតិសហស្សានិ
 ឥមស្មីយេវ មយទេវម្ហវេន កេសមស្សំ ឱហារេត្វា
 កាសាយានិ វត្តានិ អច្ឆានេត្វា អការស្មា អនការិយំ
 បព្វដីសុ ។ តេ មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ
 ទិសំ ផរិត្វា វិហារីសុ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ

១ ម. បុត្តបុត្តកាថិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ក្រោមនិងទិសទីដឹង មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ជាចិត្តទូលាយ
 ដល់នូវភាពជាធំ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ
 ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងពួង ដោយអាការទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង
 សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ២ ។ ម្នាលអានន្ទ ក៏ឯបុត្ត
 នៃព្រះបាទមយទេវរាជ នៅលេងល្បែងក្មេង កំណត់ប្រាំបីហ្នឹងបួនពាន់
 ឆ្នាំ សោយរាជ្យជាឧបរាជ កំណត់ប្រាំបីហ្នឹងបួនពាន់ឆ្នាំ សោយរាជ្យ
 ជាស្តេចធំ កំណត់ប្រាំបីហ្នឹងបួនពាន់ឆ្នាំ ចេញចាកផ្ទះចូលមកកាន់ផ្នួស
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងមយទេវម្តវ័ននេះឯង កំណត់ប្រាំបីហ្នឹងបួន
 ពាន់ឆ្នាំ ។ ព្រះរាជបុត្តនោះ ចម្រើនព្រហ្មវិហារទាំង ២ លុះមានរាងកាយ
 បែកធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏បានទៅកើតក្នុងព្រហ្មលោក ។

[២១៨] ម្នាលអានន្ទ ក៏ឯបុត្តនិងនត្តា របស់ព្រះបាទមយទេវរាជ
 នោះ ត ។ ព្រះវង្ស អស់ចំនួនប្រាំបីហ្នឹងបួនពាន់តំណ ក៏កោរសក់
 ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្ងៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលមក
 កាន់ផ្នួស ក្នុងមយទេវម្តវ័ននេះឯង ។ ឥសីទាំងអម្បាលនោះ មាន
 ចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រេចសម្រាន្តនៅ
 ដោយឥរិយាបថទាំង ២ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ២ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៣

រាជវគ្គស្ស មយទេវសុត្តេ ចតុប្រហូវិហារភាវនា

តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធមដោ តិរិយំ សព្វជិ សព្វត្តតាយ
សញ្ញារង្គំ លោកំ មេត្តាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន
មហាគ្គតេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបជ្ឈេន ជវិត្វា
វិហារីសុ ។ ករុណាសហគតេន ចេតសា... មុទិតា-
សហគតេន ចេតសា... ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា
ឯកំ ទិសំ ជវិត្វា វិហារីសុ តថា ទុតិយំ តថា
តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធមដោ តិរិយំ សព្វជិ
សព្វត្តតាយ សញ្ញារង្គំ លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន
ចេតសា វិបុលេន មហាគ្គតេន អប្បមាលោន អវេរេន
អព្យាបជ្ឈេន ជវិត្វា វិហារីសុ ។ តេ^(១) ចតុរាសីតិវស្ស-
សហស្សានិ កុមារកីឡិកំ កីឡិសុ ចតុរាសីតិវស្ស-
សហស្សានិ ឧបរដ្ឋំ កាវេសុំ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សា-
និ រដ្ឋំ កាវេសុំ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ ឥមស្មី-
យេវ មយទេវម្ហវេន អការស្មា អនការិយំ បព្វជិតា
ព្រហ្មចរិយំ ចរីសុ ។ តេ ចត្តារោ ព្រហ្មវិហារេ កាវេត្វា

១ តេតិ បទំ ន កត្តចិ ទិស្សតិ ។

រាជវគ្គ មយទេវសូត្រ ការចម្រើនព្រហ្មវិហារទាំង ៤

ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ២ ផ្សាយទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម
និងទិសទទឹង មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ជាចិត្តទូលាយ ដល់នូវភាព
ជាធំ ប្រមាណមិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅ
កាន់សត្វលោកទាំងពួង ដោយអាការទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រេច
សម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ២ ។ មានចិត្តប្រកបដោយករុណា...
មានចិត្តប្រកបដោយមុទិតា... មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ផ្សាយទៅ
កាន់ទិសទី ១ សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ២ ផ្សាយទៅ
កាន់ទិសទី ២ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៣ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៤ ផ្សាយ
ទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម និងទិសទទឹង មានចិត្តប្រកប
ដោយឧបេក្ខា ជាចិត្តទូលាយ ដល់នូវភាពជាធំ ប្រមាណមិនបាន
មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅ កាន់សត្វលោកទាំងពួង
ដោយអាការទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិ-
យាបថទាំង ២ ។ ឥសីទាំងអម្បាលនោះ នៅលេងល្បែងក្មេង កំណត់
ប្រាំបីហ្នឹងបួនពាន់ឆ្នាំ សោយរាជ្យជាឧបរាជ កំណត់ប្រាំបីហ្នឹងបួនពាន់
ឆ្នាំ សោយរាជ្យជាស្តេចធំ កំណត់ប្រាំបីហ្នឹងបួនពាន់ឆ្នាំ ចេញចាក
ផ្ទះ ចូលមកកាន់ផ្នួស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងមយទេវម្ព័ន្ធនេះឯង
កំណត់ប្រាំបីហ្នឹងបួនពាន់ឆ្នាំ ។ ឥសីទាំងអម្បាលនោះ ចម្រើនព្រហ្មវិហារ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា ព្រហ្មលោក្ខបកា
អហោសំ ។ និមិ តេសំ រាជា^(១) បច្ឆិមកោ អហោសិ
ធម្មិកោ ធម្មរាជា ធម្មេ បិតោ មហារាជា ធម្មំ ចរតិ
ព្រហ្មណាគហាបតិកេសុ នេកមេសុ ចេវ ជានបទេសុ
ច ឧចោសថព្វា ឧបវសតិ ចាតុទ្ធីសី បញ្ចទសី
អដ្ឋមី ច បក្ខុស្ស ។
[២០៧] ភូតបុព្វំ អានន្ទ ទេវានំ តាវត្តិសានំ
សុធម្មាយំ សភាយំ សន្និសិដ្ឋានំ សន្និបតិតានំ
អយមន្តរាគថា ឧទទាទិ លាភា វត កោ
វិទេហានំ សុលទ្ធិំ វត កោ វិទេហានំ យេសំ និមិ
រាជា ធម្មិកោ ធម្មរាជា ធម្មេ បិតោ មហារាជា
ធម្មំ ចរតិ ព្រហ្មណាគហាបតិកេសុ នេកមេសុ ចេវ
ជានបទេសុ ច ឧចោសថព្វា ឧបវសតិ ចាតុទ្ធីសី
បញ្ចទសី អដ្ឋមី ច បក្ខុស្សាតិ ។

១ ឱ. រាជានំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ទាំង ៤ លុះមានរាងកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏បាន
ទៅកើតក្នុងព្រហ្មលោក ។ បណ្តាព្រះរាជាទាំងអម្បាលនោះ ព្រះបាទ
និមិរាជ ជាស្តេចក្រោយបង្អស់ ជាធម្មរាជ ប្រកបដោយធម៌ ជាមហា-
រាជ បិតនៅក្នុងធម៌ តែងប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងពួកអ្នកនិគមនិងអ្នកជនបទ
ជាព្រាហ្មណជាតិនិងគហបតិជាតិ តែងរក្សាឧបោសថ ក្នុងថ្ងៃទី ១៤
ទី ១៥ និងទី ៨ នៃបក្ស ។

[២១៧] ម្នាលអានន្ទ រឿងនេះធ្លាប់មានមកហើយតើ ពាក្យជា
ចន្លោះនេះ បានកើតឡើងដល់ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិជ្យ ដែលអង្គុយប្រជុំគ្នា
ក្នុងរោងសុធម្មាថា អើហ្ន៎ ពួកជននៅក្នុងដែនវិទេហៈ ពេញហៅជាមាន
លាភ អើហ្ន៎ អត្តភាពជាមនុស្ស ពួកជននៅក្នុងដែនវិទេហៈ ពេញហៅ
បានដោយល្អ ព្រោះថា ព្រះបាទនិមិរាជ ជាធម្មរាជ ប្រកបដោយធម៌
ជាមហារាជ ទ្រង់បិតនៅក្នុងធម៌ តែងប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងពួកអ្នកនិគមនិង
អ្នកជនបទ ជាព្រាហ្មណជាតិនិងគហបតិជាតិ តែងរក្សាឧបោសថក្នុងថ្ងៃ
ទី ១៤ ទី ១៥ និងទី ៨ នៃបក្ស ។

រាជវគ្គស្ស មយទេវសុត្តេ និមិរាជទដ្ឋកាមោ

[២២០] អថខោ អាណន្ទ សក្កោ ទេវានមិទ្ធោ
 ទេវេ តាវត្ថីសេ អាមន្តេសិ ឥច្ឆេយ្យាថ នោ តុម្ភេ
 មារិសា និមិរាជានំ ទដ្ឋន្តិ ។ ឥច្ឆាម មយំ
 មារិសា និមិរាជានំ ទដ្ឋន្តិ ។ តេន ខោ បដានន្ទ^(១)
 សមយេន និមិ រាជា តទហុទោសថេ បណ្ណារសេ
 សីសនហាតោ^(២) ឧទោសថិកោ ឧបរិ ចាសាទរ-
 តតោ និសិទ្ធោ ហោតិ ។ អថខោ អាណន្ទ សក្កោ
 ទេវានមិទ្ធោ សេយ្យថាបិ នាម ពលវា បុរិសោ សម្មិញ្ញុ-
 តំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ សម្មិញ្ញេយ្យ
 ឯវមេវ ទេវេសុ តាវត្ថីសេសុ អន្តរហិតោ និមិស្ស រញ្ញោ
 សម្មុខេ^(៣) ចាតុរហោសិ ។ អថខោ អាណន្ទ សក្កោ
 ទេវានមិទ្ធោ និមិ រាជានំ ឯតទរោច លាភា តេ មហា-
 រាជ សុលទ្ធិំ តេ មហារាជ ទេវា មហារាជ តាវត្ថីសា
 សុធម្មាយំ សកាយំ កិត្តយមាណូទា សន្និសិទ្ធា លាភា
 វត កោ វិទេហានំ សុលទ្ធិំ វត កោ វិទេហានំ យេសំ
 និមិ រាជា ធម្មិកោ ធម្មរាជា ធម្មេ បិតោ មហារាជា

១ ឱ. អាណន្ទសទ្ធោ នត្ថិ ។ ២ ឱ. ម. សីសំ នហាតោ ។ ៣ ឱ. មុខេ ។ ម. បមុខេ ។

រាជវត្ត មយទេវសូត្រ ព្រះឥន្ទ្រមានរាជបំណងចង់ឃើញព្រះបាទនិមិរាជ

[២២០] ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ សក្កទេវរាជជាធំជាងទេវតា
 បានហៅពួកទេវតាជាន់តារវត្តិវ័រមកថា ម្នាលគ្នាយើងទាំងឡាយ អ្នកទាំង-
 ឡាយចង់ឃើញព្រះបាទនិមិរាជឬទេ ។ ពួកទេវតាក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រ
 ទ្រង់អ្នកនិទុក្ខ យើងទាំងឡាយចង់ឃើញព្រះបាទនិមិរាជដែរ ។ ម្នាល
 អានន្ទ សម័យនោះឯង ព្រះបាទនិមិរាជជម្រះព្រះសិរិហើយរក្សាឧបោសថ
 ក្នុងថ្ងៃឧបោសថទី ១៥ ហើយចូលទៅកាន់ប្រាសាទដ៏ប្រសើរ គង់នៅ
 ក្នុងជាន់លើ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ សក្កទេវរាជជាធំជាងទេវតា
 ក៏បំបាត់ខ្លួនអំពីពួកទេវតាជាន់តារវត្តិវ័រ ហើយមកប្រាកដចំពោះព្រះភក្ត្រ
 ព្រះបាទនិមិរាជ ដូចជាបុរសមានកម្លាំងលានូវដៃដែលបត់ចូល ឬបត់
 នូវដៃដែលលាចេញដូច្នោះ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ សក្កទេវរាជ
 ជាធំជាងទេវតា មានព្រះបន្ទូលពាក្យនេះ នឹងព្រះបាទនិមិរាជថា បពិត្រ
 មហារាជ ព្រះអង្គពេញហោជាមានលាភ បពិត្រមហារាជ អត្តភាព
 ជាមនុស្ស ព្រះអង្គពេញហោបានដោយល្អ បពិត្រមហារាជ ដ្បិតពួក
 ទេវតាជាន់តារវត្តិវ័រ បានអង្គុយប្រជុំគ្នានិយាយសរសើរ ក្នុងរោងសុធម្មាថា
 អើហ្ន៎ ពួកជននៅក្នុងដែនវិទេហៈ ពេញហោជាមានលាភ អើហ្ន៎ អត្តភាព
 ជាមនុស្សពួកជននៅក្នុងដែនវិទេហៈ ពេញហោបានដោយល្អ ព្រោះថា
 ព្រះបាទនិមិរាជ ជាធម្មរាជ ប្រកបដោយធម៌ ជាមហារាជ ទ្រង់បិតនៅក្នុង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ធម្មំ ចរតិ ព្រាហ្មណាភហាបតិកេសុ នេកមេសុ ចេវ
 ជានបទេសុ ច ឧចោសថព្វា ឧបវសតិ ចាតុទ្ធីសី
 បព្វានសី អដ្ឋមី ច បក្ខុស្សាតិ នេវា តេ មហារាជ
 តារត្តីសា នស្សនកាមា តស្ស តេ អហំ មហារាជ
 សហស្សយុត្តំ អាជញ្ញរទំ បហិណិស្សាមិ អភិរុ-
 ហោយ្យាសិ មហារាជ ទិព្វំ យានំ អវិកប្បមាណោតិ ។
 អទិវាសេសិ ខោ អាណន្ទ និមិ រាជា តុណ្ហិកាវេន ។
 អថខោ អាណន្ទ សក្កោ នេវានមិន្ទោ និមិស្ស រញ្ញោ
 អទិវាសនំ វិទិត្វា សេយ្យថាមិ ធាម ពលវា បុរិសោ
 សម្មិញ្ចតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ
 សម្មិញ្ចេយ្យ ឯវមេវ និមិស្ស រញ្ញោ សម្មុខេ អន្តរហិតោ
 នេវេសុ តារត្តីសេសុ ចាតុរហោសិ ។

[២២១] អថខោ អាណន្ទ សក្កោ នេវានមិន្ទោ
 មាតសី សង្កាហកំ អាមន្តេសិ ឯហិ តំ សម្ម
 មាតសិ សហស្សយុត្តំ អាជញ្ញរទំ យោដេត្វា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ធម៌ តែងប្រព្រឹត្តធម៌ចំពោះអ្នកនិគមនិងអ្នកជនបទ ជាព្រាហ្មណជាតិនិង
 គហបតិជាតិ តែងរក្សាឧបោសថ ក្នុងថ្ងៃទី ១២ ទី ១៥ និងទី ៨ នៃបក្ស
 ដូច្នោះ បពិត្រមហារាជ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិផ្សំ មានសេចក្តីប្រាថ្នាដើម្បី
 ឃើញព្រះអង្គ បពិត្រមហារាជ ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងបញ្ជូនរថសម្រាប់ទឹមសេះ
 អាជានេយ្យ ដែលទឹមដោយសេះអាជានេយ្យមួយពាន់មក ដើម្បីព្រះអង្គ
 បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គកុំញញើត គប្បីឡើងកាន់ទិព្វយាន ។
 ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទនិមិរាជ ទ្រង់ទទួលអញ្ជើញដោយតុណ្ណិភាព ។
 ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ សក្កទេវរាជជាធំជាងទេវតា ទ្រង់ជ្រាបថា ព្រះ
 បាទនិមិរាជទទួលអញ្ជើញហើយ ក៏បំបាត់ខ្លួនអំពីទីចំពោះព្រះភក្ត្រនៃព្រះ
 បាទនិមិរាជ ទៅប្រាកដក្នុងពួកទេវតាជាន់តាវត្តិផ្សំវិញ ដូចជាបុរសមាន
 កម្លាំងលាងដែលបត់ចូល ឬបត់ចូលនូវដៃដែលលាចេញដូច្នោះ ។

[២២១] ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ សក្កទេវរាជជាធំជាងទេវតា
 បានត្រាស់ហៅមាតលិទេវបុត្ត ជាអ្នកសង្រ្គោះមកថា ម្នាលមាតលិ
 សម្លាញ់ អ្នកចូរមករៀបចំរថសេះអាជានេយ្យ ដែលទឹមដោយសេះ

រាជវគ្គស្ស មយទេវសុត្ត សុធម្មាសម្បវេសនំ

និមី រាជានំ ឧបសង្ក័មិត្តា ឯវំ រទេហិ អយន្តេ មហា-
 រាជ សហស្សយុត្តោ អាជញ្ញរថោ សក្កេន ទេវាន-
 មិទ្ធជន បេសិតោ អភិរូហេយ្យាសិ មហារាជ ទិព្វំ
 យានំ អវិកម្បមាណោតិ ។ ឯវំ ភទ្ធព្ពាតិ ខោ អានន្ទ
 មាតលិ សដ្ឋាហាកោ សក្កស្ស ទេវានមិទ្ធជស្ស
 បដិស្សត្តា សហស្សយុត្តំ អាជញ្ញរថំ យោដេត្តា
 និមី រាជានំ ឧបសង្ក័មិត្តា ឯតទរោច អយំ តេ
 មហារាជ សហស្សយុត្តោ អាជញ្ញរថោ សក្កេន
 ទេវានមិទ្ធជន បេសិតោ អភិរូហា មហារាជ ទិព្វំ
 យានំ អវិកម្បមាណោ អបិច មហារាជ កតមេន
 តំ នេមិ យេន វា ចាបកម្មា ចាបកានំ កម្មានំ
 វិចាកំ បដិសំវេទេន្តិ យេន វា កល្យាណាកម្មា
 កល្យាណាកម្មានំ^(១) វិចាកំ បដិសំវេទេន្តិតិ ។
 ឧកយេនេវ មំ មាតលិ នេហីតិ ។ សំបវេសិ^(២)
 ខោ អានន្ទ មាតលិ សដ្ឋាហាកោ និមី រាជានំ
 សុធម្មាយំ សកាយំ^(៣) ។ អទ្ធសា ខោ អានន្ទ សក្កោ

---

១ ឱ. កល្យាណានំ កម្មានំ ។ ២ ឱ. សម្បាបេសិ ។ ៣ ឱ. ម. សុធម្មំ សកំ ។

រាជវគ្គ មឃទេវសូត្រ ការនាំចូលទៅកាន់រោងសុធម្មា

មួយពាន់ ហើយចូលទៅក្នុងព្រះបាទនិមិរាជ រួចទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រ
មហារាជ រថសេះអាជានេយ្យ ដែលទឹមដោយសេះអាជានេយ្យមួយពាន់
នេះ សក្កទេវរាជជាធំជាងទេវតា ទ្រង់បញ្ជូនមកហើយ ដើម្បីព្រះអង្គ
បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គកុំញញើត គប្បីឡើងកាន់ទិព្វយានចុះ ។
ម្នាលអានន្ទ មាតលិទេវបុត្តជាអ្នកសង្រ្គោះ ក៏ទទួលព្រះបន្ទូលនៃសក្ក-
ទេវរាជជាធំជាងទេវតាថា ព្រះករុណា សេចក្តីចម្រើន ចូរមានដល់ព្រះអង្គ
ហើយរៀបចំរថសេះអាជានេយ្យ ដែលទឹមដោយសេះអាជានេយ្យមួយ
ពាន់ នាំចូលទៅក្នុងព្រះបាទនិមិរាជ ហើយទូលសេចក្តីនេះថា បពិត្រ
មហារាជ រថសេះអាជានេយ្យ ដែលទឹមដោយសេះអាជានេយ្យមួយពាន់
នេះ សក្កទេវរាជជាធំជាងទេវតា ទ្រង់បញ្ជូនមកហើយ ដើម្បីព្រះអង្គ
បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គកុំញញើត ចូរឡើងកាន់ទិព្វយានចុះ បពិត្រ
មហារាជ មួយទៀត ពួកសត្វ ដែលមានកម្មអាក្រក់ តែងទទួលនូវ
ផលនៃកម្មអាក្រក់ ដោយផ្លូវណាក្តី ពួកសត្វ ដែលមានកម្មល្អ តែង
ទទួលនូវផលនៃកម្មល្អ ដោយផ្លូវណាក្តី បណ្តាផ្លូវទាំងពីរនោះ ខ្ញុំនឹង
នាំព្រះអង្គទៅតាមផ្លូវណា ។ ម្នាលមាតលិទេវបុត្តត អ្នកចូរនាំយើង
ទៅតាមផ្លូវទាំងពីរនោះចុះ ។ ម្នាលអានន្ទ មាតលិទេវបុត្តជាអ្នកសង្រ្គោះ
បានញ៉ាំងព្រះបាទនិមិរាជ ឲ្យទៅដល់រោងសុធម្មា ។ ម្នាលអានន្ទ សក្ក-

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ទេវានមិជ្ជោ និមី រាជានំ ទូរតោ វ អាភច្ឆន្តំ ទិស្វា^(១) និមី
 រាជានំ ឯតទរោច ឯហិ ខោ មហារាជ ស្វាគតំ មហា-
 រាជ ទេវា តេ មហារាជ តាវត្តីសា សុធម្មាយំ សកាយំ
 កិត្តយមាណូចា សន្និសិទ្ធា លាភា វត ភោ វិទេហានំ
 សុលទ្ធិំ វត ភោ វិទេហានំ យេសំ និមិ រាជា ធម្មិកោ
 ធម្មរាជា ធម្មេ បិតោ មហារាជា ធម្មំ ចរតិ
 ព្រាហ្មណាភហបតិកេសុ នេកមេសុ ចេវ ជានបទេសុ
 ច ឧទោសថព្វ ឧបវសតិ ចាតុទ្ធីសី បព្វទសី អដ្ឋមី
 ច បក្ខុស្សាតិ ទេវា តេ មហារាជ តាវត្តីសា ទស្ស-
 នកាមា អភិរម មហារាជ ទេវេសុ ទេវានុកាវេនាតិ ។
 អលំ មារិស តត្តេវ មំ មិចិលំ បដិទេតុ តថាហំ ធម្មំ
 ចរិស្សាមិ ព្រាហ្មណាភហបតិកេសុ នេកមេសុ ចេវ
 ជានបទេសុ ច ឧទោសថព្វ ឧបវសិស្សាមិ ចាតុទ្ធីសី

១ ឱ. ម. ទិស្វាន ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ទេវរាជជាធំជាងទេវតា បានឃើញព្រះបាទនិមិរាជ ស្តេចមកអំពីចម្ងាយ
 លុះឃើញហើយ ទើបនិយាយពាក្យនេះ នឹងព្រះបាទនិមិរាជថា បពិត្រ
 មហារាជ សូមព្រះអង្គមកចុះ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គស្តេចមកប្រពៃ
 ហើយ បពិត្រមហារាជ ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិឱ្យ បានប្រជុំគ្នានិយាយ
 ក្នុងរោងសុធម្មាថា ឱហ្ន៎ ពួកជននៅក្នុងដែនវិទេហៈ ពេញហោជាមាន
 លាភ ឱហ្ន៎ អត្តភាពជាមនុស្ស ពួកជននៅក្នុងដែនវិទេហៈ ពេញហោ
 បានដោយល្អ ព្រោះថា ព្រះបាទនិមិរាជ ជាធម្មរាជ ប្រកបដោយធម៌
 ជាមហារាជ ទ្រង់បិតនៅក្នុងធម៌ តែងប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងពួកអ្នកនិគមនិង
 អ្នកជនបទ ជាព្រាហ្មណជាតិនិងគហបតិជាតិ តែងរក្សាឧបោសថក្នុងថ្ងៃ
 ទី ១៤ ទី ១៥ និងទី ៨ នៃបក្ស ដូច្នោះ បពិត្រមហារាជ ពួកទេវតាជាន់
 តាវត្តិឱ្យ មានសេចក្តីប្រាថ្នា ដើម្បីឃើញព្រះអង្គ បពិត្រមហារាជ សូម
 ព្រះអង្គត្រេកអរ ចំពោះទេវតា ដោយទេវានុភាពចុះ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គអ្នកនិទុក្ខ ល្មមហើយ សូមព្រះអង្គនាំខ្ញុំទៅ កាន់ក្រុងមិចិលា
 ក្នុងដែនវិទេហៈនោះវិញ ខ្ញុំនឹងប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងពួកអ្នកនិគមនិងអ្នកជន-
 បទ ជាព្រាហ្មណជាតិនិងគហបតិជាតិ នឹងរក្សាឧបោសថក្នុងថ្ងៃទី ១៤

រាជវគ្គស្ស មយទេវសុត្តេ កប្បកាមន្តនំ

បញ្ចទសី អដ្ឋមី ច បក្ខុស្សាតិ ។ អថខោ អានន្ទ
សក្កោ ទេវានមិទ្ធោ មាតលី សដ្ឋាហកំ អាមន្តេសិ
ឯហិ តំ សម្ម មាតលី សហស្សយុត្តំ អាជញ្ញរចំ
យោដេត្វា និមី រាជានំ តត្តេវ មិចិលំ បដិទេហីតិ ។
ឯវំ កទ្ធក្កវាតិ ខោ អានន្ទ មាតលី សដ្ឋាហកោ
សក្កស្ស ទេវានមិទ្ធស្ស បដិស្សត្វា សហស្សយុត្តំ
អាជញ្ញរចំ យោដេត្វា និមី រាជានំ តត្តេវ មិចិលំ
បដិទេសិ ។

[២២២] តត្រិ សុខំ អានន្ទ មហារាជា
ធម្មំ ចរតិ ព្រាហ្មណាភហបតិកេសុ នេកមេសុ
ចេវ ជានបទេសុ ច ឧទោសថព្វា ឧបវសតិ
ចាតុទ្ធសី បញ្ចទសី អដ្ឋមី ច បក្ខុស្សាតិ ។
អថខោ អានន្ទ និមី រាជា ពហូនំ វស្សានំ
ពហូនំ វស្សសតានំ ពហូនំ វស្សសហស្សានំ
អច្ចយេន កប្បកំ អាមន្តេសិ យទា មេ សម្ម
កប្បក បស្សេយ្យាសិ សិវស្មី បលិតានិ ជាតានិ

រាជវគ្គ មយទេវសូត្រ ទ្រង់មានព្រះបណ្តាំនឹងខ្មាន់ព្រះកេស

ទី ១៥ និងទី ៨ នៃបក្ស ។ ម្នាលអានន្ទ ត្រានោះឯង សក្តិទេវរាជ
ជាធំជាងទេវតា ទ្រង់ត្រាស់ហៅមាតលិទេវបុត្ត ជាអ្នកសង្គ្រោះមកថា
ម្នាលមាតលិទេវបុត្តសម្លាញ់ អ្នកចូរមករៀបចំរថសេះអាជានេយ្យដែល
ទឹមដោយសេះអាជានេយ្យមួយពាន់ ហើយនាំព្រះបាទនិមិរាជទៅកាន់
ក្រុងមិចិលាក្នុងដែនវិទេហៈនោះវិញ ។ ម្នាលអានន្ទ មាតលិទេវបុត្ត
ជាអ្នកសង្គ្រោះ បានទទួលព្រះបន្ទូល នៃសក្តិទេវរាជ ជាធំជាង
ទេវតាថា ព្រះករុណា សេចក្តីចម្រើនចូរមានដល់ព្រះអង្គ ហើយរៀប
ចំរថសេះអាជានេយ្យ ដែលទឹមដោយសេះអាជានេយ្យមួយពាន់ ហើយ
នាំព្រះបាទនិមិរាជទៅកាន់ក្រុងមិចិលា ក្នុងដែនវិទេហៈនោះវិញ ។

[២២២] ម្នាលអានន្ទ បានឮថា មហារាជក្នុងក្រុងមិចិលានោះ
តែងប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងពួកអ្នកនិគមនិងអ្នកជនបទ ជាព្រាហ្មណជាតិនិង
គហបតិជាតិ តែងរក្សាឧបោសថក្នុងថ្ងៃទី ១២ ទី ១៥ និងទី ៨ នៃបក្ស ។
ម្នាលអានន្ទ លុះច្រើនឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ និងច្រើនពាន់ឆ្នាំកន្លងទៅហើយ
ទើបព្រះបាទនិមិរាជត្រាស់ហៅខ្មាន់ព្រះកេសមកថា ម្នាលខ្មាន់ព្រះកេស
ជាសម្លាញ់ បើអ្នកបានឃើញសក់ស្កូវកើតមានលើក្បាលនៃអញ ក្នុង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អថ មេ អាហោចេយ្យាសីតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ អានន្ទ
 កប្បកោ និមិស្ស រញ្ជោ បច្ចុស្សោសិ ។ អន្ទសា
 ខោ អានន្ទ កប្បកោ ពហ្វនំ វស្សានំ ពហ្វនំ
 វស្សសតានំ ពហ្វនំ វស្សសហស្សានំ អច្ចយេន
 និមិស្ស រញ្ជោ សិរស្មី បលិតានិ ជាតានិ ទិស្វាន
 និមិ រាជានំ ឯតទរោច ចាតុក្ខតា ខោ ទេវស្ស
 ទេវទ្វតា ទិស្សន្តិ សិរស្មី បលិតានិ ជាតានីតិ ។
 តេនហិ សម្ម កប្បក តានិ បលិតានិ
 សាធុកំ សណ្ឋានសេន ឧទ្ធវិត្វា មម អញ្ញាលិស្មី
 បតិដ្ឋាបេហីតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ អានន្ទ កប្បកោ
 និមិស្ស រញ្ជោ បទិស្សត្វា តានិ បលិតានិ សាធុកំ
 សណ្ឋានសេន ឧទ្ធវិត្វា និមិស្ស រញ្ជោ អញ្ញាលិស្មី
 បតិដ្ឋាបេសិ ។ អថខោ អានន្ទ និមិ រាជា កប្ប-
 កស្ស កាមរំ ទត្វា ជេដ្ឋបុត្តំ កុមារំ អាមដ្ឋាបេត្វា
 ឯតទរោច ចាតុក្ខតា ខោ មេ តាត កុមារ ទេវទ្វតា
 ទិស្សន្តិ សិរស្មី បលិតានិ ជាតានិ កុត្តា ខោ បន មេ
 មាណុសកា កាមា សមយោ ទិព្វេ កាមេ បរិយេ-

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

កាលណាហើយ អ្នកចូរច្រាប់អញ្ញក្នុងកាលនោះ ។ ម្នាលអានន្ទ ខ្មាន់
 ព្រះកេសទទួលព្រះបន្ទូលព្រះបាទនិមិរាជថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។
 ម្នាលអានន្ទ លុះច្រើនឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ និងច្រើនពាន់ឆ្នាំកន្លងទៅហើយ
 ខ្មាន់ព្រះកេសបានឃើញសក់ស្កូវ កើតមានលើព្រះសិរ្សនៃព្រះបាទនិ-
 មិរាជ លុះឃើញហើយ ទើបក្រាបទូលព្រះបាទនិមិរាជដូច្នោះថា ទេវទូត
 ប្រាកដច្បាស់ ដល់ព្រះអង្គហើយ ព្រះកេសស្កូវកើតមានលើព្រះសិរ្ស
 ហើយ ។ ម្នាលខ្មាន់ព្រះកេសជាសម្ងាញ់ បើដូច្នោះ អ្នកចូរដកសក់ស្កូវ
 នោះដោយសណ្ឋានសឲ្យស្រួល ហើយដាក់លើម្រាមដៃនៃអញមើល ។
 ម្នាលអានន្ទ ខ្មាន់ព្រះកេស បានទទួលព្រះបន្ទូលនៃព្រះបាទនិមិរាជថា
 ព្រះករុណាព្រះអង្គ ហើយដកសក់ស្កូវនោះ ដោយសណ្ឋានសឲ្យស្រួល
 រួចដាក់លើម្រាមព្រះហស្តនៃព្រះបាទនិមិរាជ ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ
 ព្រះបាទនិមិរាជទ្រង់ព្រះរាជទានស្រុកសួយដល់ខ្មាន់ព្រះកេសហើយ ឲ្យ
 ហៅព្រះរាជកុមារជាបុត្តច្បងមក ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលដូច្នោះថា ម្នាលកុមារ
 កូន ទេវទូតប្រាកដច្បាស់ ដល់បិតាហើយ សក់ស្កូវក៏កើតមានលើ
 ក្បាលហើយ មួយទៀត កាមដែលជារបស់មនុស្ស បិតាក៏បានបរិភោគ
 ស្តប់ស្តល់ហើយ ឥឡូវនេះ ជាសម័យគួរដើម្បីស្វែងរកនូវកាមជាទិព្វវិញ

រាជវគ្គស្ស មយទេវសុត្តេ ជេដ្ឋបុគ្គសមនុសាសនី

សិត្តំ ឯហិ ត្វំ តាត កុមារ ឥមំ រដ្ឋំ បដិបដ្ឋ
អហំ បន កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ
វត្តានិ អច្ឆានេត្វា អការស្មា អនការិយំ បព្វជិស្សាមិ
តេនហិ តាត កុមារ យទា ត្វម្បិ បស្សេយ្យាសិ
សិរស្មី បលិតានិ ជាតានិ អថ កប្បកស្ស
តាមវំ ទត្វា ជេដ្ឋបុត្តំ កុមារំ សាធុកំ
រដ្ឋេ សមនុសាសិត្វា កេសមស្សំ ឱហារេត្វា
កាសាយានិ វត្តានិ អច្ឆានេត្វា អការស្មា អនការិយំ
បព្វជេយ្យាសិ យេន មេ ឥទំ កល្យាណំ វត្តំ
និហិតំ អនុប្បវត្តេយ្យាសិ មា ខោ មេ ត្វំ
អន្តិមបុរិសោ អហោសិ យស្មី ខោ តាត កុមារ
បុរិសយុតេ វត្តមានេ ឯវ្រូបស្ស កល្យាណាស្ស
វត្តស្ស សមុច្ឆេនោ ហោតិ សោ តេសំ អន្តិមបុរិសោ
ហោតិ ។ តន្តាហំ តាត កុមារ ឯវំ វទាមិ យេន
មេ ឥទំ កល្យាណំ វត្តំ និហិតំ អនុប្បវត្តេយ្យាសិ
មា ខោ មេ ត្វំ អន្តិមបុរិសោ អហោសីតិ ។

រាជវគ្គ មឃទេវសូត្រ ការទ្រង់ប្រៀនប្រដៅព្រះរាជបុត្រច្បង

ម្នាលកុមារកូន អ្នកចូរមកគ្រប់គ្រងរាជសម្បត្តិនេះចុះ ចំណែកបិតានឹង
 កោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះ
 ចូលទៅកាន់ផ្លូវ ម្នាលកុមារកូន បើកូនឯងបានឃើញសក់ស្ងួរ កើត
 មានលើក្បាលក្នុងកាលណាហើយ កូនគប្បីឲ្យស្រុកសួយដល់ខ្នាន់ព្រះ
 កេស ហើយប្រដៅនូវព្រះរាជកុមារ ដែលជាបុត្តច្បងក្នុងរាជសម្បត្តិដោយ
 ប្រពៃ ហើយកោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ
 ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្លូវ ក្នុងកាលនោះចុះ ព្រោះថា កល្យាណវត្ថុ
 នេះ បិតាបានតាំងទុកស្រេចហើយ កូនគប្បីប្រព្រឹត្តតាមចុះ កូនកុំធ្វើ
 ជាបុរសថោកថយជាងបិតាឡើយ ម្នាលកុមារកូន កាលបើគូនៃបុរស
 ណានៅមានហើយ កល្យាណវត្ថុមានសភាពយ៉ាងនេះ នឹងដាច់សូន្យ
 ទៅបាន បណ្តាបុរសទាំងនោះ គូនៃបុរសនោះឯង ហៅថា បុរស
 ថោកថយ ។ ម្នាលកុមារកូន ព្រោះហេតុនោះ បានជាបិតានិយាយ
 នឹងកូនឯងយ៉ាងនេះថា កល្យាណវត្ថុនេះ បិតាបានតាំងទុកស្រេចហើយ
 កូនគប្បីប្រព្រឹត្តតាមចុះ កូនកុំធ្វើជាបុរសថោកថយជាងបិតាឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[២២៣] អថខោ អានន្ទ និមិ រាជា កប្បកស្ស
 តាមរំ ទត្វា ជេដ្ឋបុត្តំ កុមារំ សាធុកំ រដ្ឋេ សមនុ-
 សាសិត្វា ឥមស្មីយេវ មយទេវម្ហវនេ កេសមស្សំ
 ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ អច្ឆានេត្វា អការស្មា
 អនការិយំ បព្វជិ ។ សោ មេត្តាសហគតេន ចេតសា
 ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា វិហាសិ តថា ទុតិយំ តថា
 តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធមទោ តិរិយំ សព្វជិ
 សព្វត្តតាយ សព្វារត្តំ លោកំ មេត្តាសហគតេន
 ចេតសា វិបុលេន មហាក្កតេន អប្បមាលោន អវេរេន
 អព្យាបដ្ឋេន ផរិត្វា វិហាសិ ។ ករុណាសហគតេន
 ចេតសា... មុទិតាសហគតេន ចេតសា... ឧបេក្ខា-
 សហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ផរិត្វា
 វិហាសិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[២២៣] ម្ចាស់អានន្ទ គ្រានោះ ព្រះបាទនិមិរាជទ្រង់ព្រះរាជទាន
ស្រុកសួយដល់ខ្មាន់ព្រះកេសស្រេចហើយ ប្រដៅព្រះរាជកុមារជាបុត្ត
ច្បង ក្នុងរាជសម្បត្តិឲ្យស្រួល ហើយកោរសក់ ពុកមាត់ ពុកចង្កា
ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលមកកាន់ផ្នួស ក្នុងមយ-
ទេវម្តវ័ននេះឯង ។ ព្រះបាទនិមិរាជនោះ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា
ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ១ សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ៤
ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ២ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៣ ផ្សាយទៅកាន់ទិស
ទី ៤ ផ្សាយទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោមនិងទិសទទឹង មាន
ចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ជាចិត្តទូលាយ ដល់នូវភាពជាធំ ប្រមាណ
មិនបាន មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោក
ទាំងពួង ដោយអាការទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រេចសម្រាន្តនៅ
ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ មានចិត្តប្រកបដោយករុណា... មាន
ចិត្តប្រកបដោយមុទិតា... មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់
ទិសទី ១ សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ផ្សាយទៅកាន់
ទិសទី ២ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៣ ផ្សាយទៅកាន់ទិសទី ៤ ផ្សាយ

រាជវគ្គស្ស មយទេវសុត្តេ អន្តិមបុរិសភូតកាវោ

ឥតិ ឧទ្ធមដោ តិរិយំ សព្វដិ សព្វត្តតាយ សញ្ញាវន្តំ
 លោកំ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន
 មហាគ្គតេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបដ្ឋេន ដរិត្វា
 វិហាសិ ។ និមិ ខោ បនានន្ទ រាជា ចតុរាសីតិវស្ស-
 សហស្សានិ កុមារកីឡិកំ កីឡិ ចតុរាសីតិវស្ស-
 សហស្សានិ ឧបវន្តំ កាវេសិ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ
 វន្តំ កាវេសិ ចតុរាសីតិវស្សសហស្សានិ ឥមស្មីយេវ
 មយទេវម្ហវនេ អការស្មា អនការិយំ បព្វដិតោ
 ព្រហ្មចរិយំ ចរិ ។ សោ ចត្តារោ ព្រហ្មវិហារេ
 កាវេត្វា កាយស្ស ភេនា បរម្មរណា ព្រហ្មលោក្ខ-
 បតោ អហោសិ ។

[២២៤] និមិស្ស ខោ បនានន្ទ រញ្ជោ
 កឡារជនកោ ឆាម បុត្តោ អហោសិ ។ សោ
 ន អការស្មា អនការិយំ បព្វដិ ។ សោ តំ
 កល្យាណំ វត្តំ សមុច្ឆិទ្ធិ ។ សោ តេសំ អន្តិមបុ-

រាជវគ្គ មយទេវសូត្រ ភាពជាបុរសថោកថយ

ទៅកាន់ទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម និងទិសទទឹង មានចិត្តប្រកប
 ដោយឧបេក្ខា ជាចិត្តទូលាយ ដល់នូវភាពជាធំ ប្រមាណមិនបាន មិន
 មានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងពួង ដោយ
 អាការទាំងពួង ក្នុងទីទាំងពួង សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថ
 ទាំង ៤ ។ ម្នាលអានន្ទ ព្រះបាទនិមិរាជនៅលេងល្បែងក្មេង កំណត់
 ប្រាំបីហ្នឹងបួនពាន់ឆ្នាំ សោយរាជ្យជាឧបរាជ កំណត់ប្រាំបីហ្នឹងបួនពាន់
 ឆ្នាំ សោយរាជ្យជាស្តេចធំ កំណត់ប្រាំបីហ្នឹងបួនពាន់ឆ្នាំ ចេញចាកផ្ទះចូល
 មកកាន់ផ្នួស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងមយទេវម្តវ័ននេះឯង កំណត់
 ប្រាំបីហ្នឹងបួនពាន់ឆ្នាំ ។ ព្រះបាទនិមិរាជនោះ ចម្រើនព្រហ្មវិហារទាំង ៤
 លុះមានរាងកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏បានទៅ
 កើតក្នុងព្រហ្មលោក ។

[២២២] ម្នាលអានន្ទ ក៏ឯព្រះបាទនិមិរាជ ព្រះអង្គមានព្រះ
 រាជបុត្តមួយអង្គ ព្រះនាមថា កឡារជនកៈ ។ ព្រះរាជបុត្តនោះ មិន
 ចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួសឡើយ ។ ព្រះរាជបុត្តនោះ ក៏ផ្តាច់នូវកល្យាណ-
 វត្ថុនោះហើយ ។ បណ្តាក្សត្រិយ៍ទាំងនោះ ព្រះរាជបុត្តនោះ ជាបុរស

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

វិសោ អហោសិ ។ សិយា ខោ បន តេ អានន្ទ
 ឯវមស្ស រញ្ជោ ទូន តេន សមយេន រាជា
 មយទេវោ អហោសិ យេន តំ កល្យាណំ វត្ថុ
 ទិហិតន្តិ ។ ន ខោ បនេតំ អានន្ទ ឯវំ ទដ្ឋព្វំ ។
 អហំ តេន សមយេន រាជា មយទេវោ អហោសី ។
 អហំ តំ កល្យាណំ វត្ថុ ទិហិតី មយា តំ
 កល្យាណំ វត្ថុ ទិហិតំ បច្ឆិមា ជនតា អនុប្បវត្តេសិ ។
 តំ ខោ បនានន្ទ កល្យាណំ វត្ថុ ន ទិព្វិទាយ
 ន វិរកាយ ន ទិរោទាយ ន ឧបសមាយ ន
 អភិញ្ញាយ ន សម្ពោទាយ ន ទិព្វាទាយ សំវត្តតិ
 យារទេវ ព្រហ្មលោក្ខបបត្តិយា ។ ឥមំ ខោ បនា-
 នន្ទ ឯតរហិ មយា កល្យាណំ វត្ថុ ទិហិតំ ឯកន្ត-
 ទិព្វិទាយ វិរកាយ ទិរោទាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ
 សម្ពោទាយ ទិព្វាទាយ សំវត្តតិ ។ កតមញ្ញានន្ទ
 ឯតរហិ មយា កល្យាណំ វត្ថុ ទិហិតំ ឯកន្តទិព្វិទាយ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ថោកថយជាងគេ ។ ម្នាលអានន្ទ ប្រហែលជាអ្នកមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
 នេះថា ព្រះបាទមយទេវរាជណា ដែលបានតាំងទុកនូវកល្យាណវត្ថុ
 នោះ ព្រះបាទមយទេវរាជនោះឯង គឺបុគ្គលដទៃក្នុងសម័យនោះទេដឹង ។
 ម្នាលអានន្ទ រឿងនុ៎ះអ្នកកុំគប្បីយល់យ៉ាងនេះឡើយ ។ តថាគតឯង
 ជាមយទេវរាជ ក្នុងសម័យនោះ ។ តថាគតបានតាំងទុកនូវកល្យាណវត្ថុ
 នោះហើយ ប្រជុំជនជាខាងក្រោយ បានប្រព្រឹត្តតាមកល្យាណវត្ថុនោះ
 ដែលតថាគត បានតាំងទុកស្រេចហើយ ។ ម្នាលអានន្ទ តែថា
 កល្យាណវត្ថុនោះ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ មិនប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដើម្បីប្រាសចាករាគៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីរំលត់ទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីដឹងច្បាស់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីត្រាស់ដឹង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វានឡើយ បានត្រឹមតែកើត
 ក្នុងព្រហ្មលោកប៉ុណ្ណោះឯង ។ ម្នាលអានន្ទ ចំណែកខាងកល្យាណវត្ថុ
 នេះ ដែលតថាគតតាំងទុកហើយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ តែងប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដោយពិត ដើម្បីប្រាសចាករាគៈ ដើម្បីរំលត់
 ទុក្ខ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះ
 និព្វាន ។ ម្នាលអានន្ទ កល្យាណវត្ថុដែលតថាគតតាំងទុកហើយ ក្នុង
 កាលឥឡូវនេះ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដោយពិត

រាជវគ្គស្ស មយទេវសុត្តេ កល្យាណវគ្គំ

វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្ពោ-
 ធាយ និព្វានាយ សំវត្តតិ ។ អយមេវ អរិយោ
 អង្គុក្កិកោ មក្កោ សេយ្យដីទំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មា-
 សង្ក្ខប្បោ សម្មាវាទា សម្មាកម្មន្តោ សម្មាអាជីវោ
 សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ សម្មាសមាទិ ឥទំ ខោ
 អាណន្ទ ឯតវហិ មយា កល្យាណំ វត្តំ និហិតំ
 ឯកន្តនិព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ឧបសមាយ
 អភិញ្ញាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ សំវត្តតិ ។
 តំ វោ អហំ អាណន្ទ ឯវំ វទាមិ យេន មេ ឥទំ
 កល្យាណំ វត្តំ និហិតំ អនុប្បវត្តេយ្យាថ មា ខោ
 មេ តុម្ហេ អន្តិមបុរិសោ អហុវត្ត យស្មី ខោ អាណន្ទ
 បុរិសយុតេ វត្តមាទេ ឯវុបស្ស កល្យាណាស្ស
 វត្តស្ស សមុច្ឆេទោ ហោតិ សោ តេសំ
 អន្តិមបុរិសោ ហោតិ ។ តំ វោ អហំ អាណន្ទ

រាជវគ្គ មឃទេវសូត្រ កល្យាណវគ្គ

ដើម្បីប្រាសចាករាគៈ ដើម្បីវិលត់ទុក្ខ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់
 ដើម្បីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន តើដូចម្តេច ។ មគ្គប្រកបដោយ
 អង្គ ៨ ដ៏ប្រសើរនេះឯង គឺសេចក្តីឃើញប្រពៃ ១ សេចក្តីត្រិះរិះប្រពៃ ១
 វាចាប្រពៃ ១ ការងារប្រពៃ ១ ការចិញ្ចឹមជីវិតប្រពៃ ១ សេចក្តីព្យាយាម
 ប្រពៃ ១ សេចក្តីរលឹកប្រពៃ ១ ការតាំងចិត្តប្រពៃ ១ ម្នាលអានន្ទ
 កល្យាណវគ្គនេះឯង ដែលតថាគតតាំងទុកហើយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ
 តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដោយពិត ដើម្បីប្រាសចាក
 រាគៈ ដើម្បីវិលត់ទុក្ខ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីដឹងច្បាស់ ដើម្បីត្រាស់ដឹង
 ដើម្បីព្រះនិព្វាន ។ ម្នាលអានន្ទ តថាគតពោលនូវកល្យាណវគ្គនោះ
 ដល់អ្នកទាំងឡាយថា កល្យាណវគ្គនេះ តថាគតបានតាំងទុកហើយ អ្នក
 ទាំងឡាយគប្បីប្រព្រឹត្តតាមចុះ អ្នកទាំងឡាយ កុំជាបុរសថោកថយជាង
 តថាគតឡើយ ម្នាលអានន្ទ កាលបើគូនៃបុរសណាមាននៅ កល្យាណ-
 វគ្គមានសភាពយ៉ាងនេះ នឹងដាច់សូន្យទៅ បណ្តាបុរសទាំងនោះ
 គូនៃបុរសនោះឯង ហៅថា បុរសថោកថយ ។ ម្នាលអានន្ទ តថាគត

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឯវំ វនាមិ យេន មេ ឥទំ កល្យាណំ វត្ថំ និហិតំ
 អនុប្បវត្តេយ្យាថ មា ខោ មេ តុម្ភេ អន្តិមបុរិសោ
 អហុវត្តាតិ ។ ឥទមវោច ភកវា អត្តមនោ អាយស្មា
 អានន្ទោ ភកវតោ កាសិតំ អភិនដ្ឋិតិ ។

មយទេវសុត្តំ តតិយំ និដ្ឋិតំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ពោលនូវកល្យាណវត្ថុនោះ ដល់អ្នកទាំងឡាយយ៉ាងនេះថា កល្យាណ-
 វត្ថុនេះ តថាគតបានតាំងទុកហើយ អ្នកទាំងឡាយគប្បីប្រព្រឹត្តតាមចុះ
 អ្នកទាំងឡាយ កុំជាបុរសថោកថយជាងតថាគតឡើយ ។ លុះព្រះមាន
 ព្រះភាគ បានត្រាស់សូត្រនេះចប់ហើយ ព្រះអានន្ទដ៏មានអាយុ ជា
 អ្នកមានសេចក្តីត្រេកអរ ក៏បានត្រេកអរចំពោះភាសិត របស់ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ។

ចប់ មយទេវសូត្រ ទី ៣ ។

ចតុត្ថំ មជ្ជិមសុត្តិ^(១)

[២២៥] ឯវម្ភេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ អាយស្មា
មហាកច្ចាដោ មជ្ជិមយ^(២) វិហារតិ គុដ្ឋារនេ^(៣) ។
អស្សោសិ ខោ រាជា មជ្ជិមោ អវន្តិបុត្តោ សមណោ
ខលុ កោ កច្ចាដោ មជ្ជិមយ វិហារតិ គុដ្ឋារនេ តំ
ខោ បន កវន្តំ កច្ចាដំ ឯវំ កល្យាណោ កិត្តិសន្នោ
អពុត្តតោ បណ្ឌិតោ វិយត្តោ^(៤) មេធាវី ពហុស្សុតោ
ចិត្តកមី កល្យាណាបដិកាណោ វុឡោ ចេវ អរហោ
ច សាធុ ខោ បន តថាវុច្ចានំ អរហតំ ទស្សនំ
ហោតីតិ ។ អថខោ រាជា មជ្ជិមោ អវន្តិបុត្តោ
កន្ត្រានិ កន្ត្រានិ យានានិ យោជាមេត្វា កន្ត្រិ យានំ
អភិរូហិត្វា កន្ត្រិហិ កន្ត្រិហិ យានេហិ មជ្ជិមយ
និយ្យាសិ មហាច្ចរាជានុកាវេន អាយស្មន្តំ មហាកច្ចាដំ
ទស្សនាយ យាវតិកា យានស្ស ភូមិ យានេន កច្ចា

១ ម. មជ្ជិមសុត្តិ ។ ២ ឱ. ម. មជ្ជិមយំ ។ ៣ ឱ. ម. គុដ្ឋារនេ ។ ៤ ឱ. វុត្តោ ។

មធ្យមសូត្រ ទី ៤

[២២៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមហាក្សត្រមានអាយុ សម្រាន្តឥរិយាបថនៅក្នុងគុន្ទារីន ទៀបក្រុងមធ្យម ។ ព្រះបាទមធ្យរាជអវន្តិបុត្ត បានឮដំណឹងថា ម្ចាស់គ្នាយើងដ៏ចម្រើន សមណៈឈ្មោះក្សត្រៈ ឥឡូវនេះគង់នៅក្នុងគុន្ទារីន ទៀបក្រុងមធ្យម កិត្តិសព្ទដ៏ប្រពៃយ៉ាងនេះ របស់ព្រះក្សត្រៈដ៏ចម្រើននោះឯង តែងផ្សាយទៅសព្វទិសថា លោកជាបណ្ឌិតឈ្នាសវៃ មានបញ្ញា ជាពហុស្ស្រុត មានសំដីដ៏វិចិត្រ មានបញ្ញាដ៏ល្អ ជាអ្នកចាស់ព្រឹទ្ធាផង ជាព្រះអរហន្តផង ការបានឃើញព្រះអរហន្តមានសភាពយ៉ាងនោះ ជាការញ៉ាំងប្រយោជន៍ឲ្យសម្រេចដោយពិត ។ គ្រានោះ ព្រះបាទមធ្យរាជអវន្តិបុត្ត ទ្រង់ឲ្យរៀបចំយានទាំងឡាយដែលល្អ ។ ទ្រង់ឡើងគង់យានដែលល្អ ។ ហើយទ្រង់ស្តេចចេញចាកក្រុងមធ្យម ដោយយានទាំងឡាយដែលល្អ ។ ដើម្បីចូលនឹងព្រះមហាក្សត្រៈមានអាយុ ដោយរាជានុភាពដ៏ធំ ទ្រង់ស្តេចទៅដោយយាន កំណត់ត្រឹមផែនដី ដែលបរយានទៅបាន ហើយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

យាធា បច្ចោរោហិត្វា បត្តិកោ វ យេនាយស្មា
 មហាកច្ចាធា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយ-
 ស្មតា មហាកច្ចាធានេន សទ្ធិី សម្មោទិ សម្មោទនីយំ
 កមំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 ឯកមន្តំ និសីទ្នោ ខោ រាជា មធុរោ អវន្តិបុត្តោ
 អាយស្មន្តំ មហាកច្ចានំ ឯតទរោច ព្រាហ្មណា ភោ
 កច្ចាន ឯវមាហំសុ ព្រាហ្មណា វ សេដ្ឋោ វណ្ណោ
 ហីនោ អញ្ញោ វណ្ណោ ព្រាហ្មណា វ សុក្កោ
 វណ្ណោ កណ្ណោ អញ្ញោ វណ្ណោ ព្រាហ្មណា
 វ សុជ្ឈន្តិ នោ អព្រាហ្មណា ព្រាហ្មណា វ^(១)
 ព្រហ្មនោ បុត្តា ឱរសា មុខតោ ជាតា ព្រហ្មជា
 ព្រហ្មនិម្មិតា ព្រហ្មនាយាទាតិ ឥទំ^(២) ករំ កច្ចាធា
 កិមក្កាយីតិ^(៣) ។

[២២៦] ឃោសោយេវ ខោ ឯសោ មហារាជ
 លោកស្មី ព្រាហ្មណា វ សេដ្ឋោ វណ្ណោ ហីនោ

---

១ ឱ. ព្រាហ្មណា ។ ២ ឱ. ម. ឥធ ។ ៣ ឱ. កិមាហាតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ទ្រង់យាងចុះអំពីយាន ទ្រង់ព្រះដំណើរទៅដោយព្រះបាទា ចូលទៅរក
 ព្រះមហាកច្ចានៈមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ
 ជាមួយនឹងព្រះមហាកច្ចានៈមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ
 និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏គង់នៅ ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះបាទ
 មគ្គរាជអវនិបុត្ត លុះគង់នៅ ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ មានព្រះបន្ទូល
 ពាក្យនេះ នឹងព្រះមហាកច្ចានៈមានអាយុថា បពិត្រព្រះកច្ចានៈដ៏ចម្រើន
 ពួកព្រាហ្មណ៍ នាំគ្នាពោលយ៉ាងនេះថា ពួកព្រាហ្មណ៍ជាវណ្ណៈខ្ពស់
 ជនដទៃជាវណ្ណៈទាប ពួកព្រាហ្មណ៍ជាវណ្ណៈស ជនដទៃជាវណ្ណៈខ្មៅ
 ពួកព្រាហ្មណ៍បរិសុទ្ធ ជនមិនមែនព្រាហ្មណ៍ មិនបរិសុទ្ធឡើយ ពួក
 ព្រាហ្មណ៍ជាបុត្តរបស់ព្រហ្ម ជាឱរសកើតអំពីព្រះឱស្ឋព្រហ្ម មានព្រហ្ម
 ជាកំណើត ព្រហ្មបានតាក់តែងឲ្យកើត ជាអ្នកទទួលមត់ករបស់ព្រហ្ម
 ដូច្នោះ សេចក្តីនេះព្រះកច្ចានៈដ៏ចម្រើន នឹងពោលដូចម្តេចទៅវិញ ។

[២២៦] ព្រះមហាកច្ចានៈថ្វាយព្រះពរថា បពិត្រមហារាជ សំឡេង
 សុសសាយនេះ តែងប្រាកដក្នុងលោកថា ពួកព្រាហ្មណ៍ជាវណ្ណៈខ្ពស់

រាជវគ្គស្ស មធ្យមសុត្តេ ចតុវណ្ណប្បញ្ញា

អញ្ញោ វណ្ណោ ព្រាហ្មណោ វ សុក្កោ វណ្ណោ
 កណ្ណោ អញ្ញោ វណ្ណោ ព្រាហ្មណោ វ សុដ្ឋន្តិ
 នោ អព្រាហ្មណោ ព្រាហ្មណោ វ ព្រហ្មនោ បុត្តា
 ឱរសា មុខតោ ជាតា ព្រហ្មជា ព្រហ្មនិម្មិតា
 ព្រហ្មនាយាទាតិ សមិទាមិ ខោ ឯតំ^(១) មហារាជ
 បរិយាយេន វេទិតព្វំ យថា ឃោសោយេវេសោ
 លោកស្មី ព្រាហ្មណោ វ សេដ្ឋោ វណ្ណោ ហីនោ
 អញ្ញោ វណ្ណោ ។ បេ ។ ព្រហ្មនាយាទាតិ តំ កី មញ្ញសិ
 មហារាជ ខត្តិយស្ស ចេមិ សន្សៀយ្យ ធនេន វា ធម្មេន
 វា រជតេន វា ជាតរូបេន វា ខត្តិយោមិស្សាស្ស
 បុព្វដ្ឋាយី បច្ឆានិទាតិ កីការប្បជិស្សារី មនាបចារី
 មិយវាទី ។ ព្រាហ្មណោមិស្សាស្ស... វេស្សាមិស្សាស្ស...
 សុទ្ធោមិស្សាស្ស បុព្វដ្ឋាយី បច្ឆានិទាតិ កីការ-
 ប្បជិស្សារី មនាបចារី មិយវាទីតិ ។ ខត្តិយស្ស
 ចេមិ កោ កច្ចាន សន្សៀយ្យ ធនេន វា ធម្មេន
 វា រជតេន វា ជាតរូបេន វា ខត្តិយោមិស្សាស្ស

១ ឱ. ម. តទមិនាបេតំ ។

រាជវគ្គ មធ្យមសូត្រ ប្រស្នាប្រារព្ធជ្នាវណ្ណៈទាំង ៤

ជនដទៃជាវណ្ណៈទាប ពួកព្រាហ្មណ៍ជាវណ្ណៈស ជនដទៃជាវណ្ណៈខ្មៅ
 ពួកព្រាហ្មណ៍បរិសុទ្ធ ជនមិនមែនព្រាហ្មណ៍មិនបរិសុទ្ធឡើយ ពួក
 ព្រាហ្មណ៍ជាបុត្តរបស់ព្រហ្ម ជាឱរសកើតអំពីព្រះឱស្ឋព្រហ្ម មានព្រហ្ម
 ជាកំណើត ព្រហ្មបានតាក់តែងឲ្យកើត ជាអ្នកទទួលមត៌ករបស់ព្រហ្ម
 ដូច្នោះ បពិត្រមហារាជ ឯសំឡេងសុសសាយនេះតែងប្រាកដក្នុងលោកថា
 ពួកព្រាហ្មណ៍ជាវណ្ណៈខ្ពស់ ជនដទៃជាវណ្ណៈទាប ។ បេ ។ ជាអ្នក
 ទទួលមត៌ករបស់ព្រហ្មដូច្នោះ ដោយហេតុណា ហេតុនេះ អ្នកប្រាជ្ញគប្បី
 ដឹងដោយបរិយាយ ដូចតទៅនេះ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់
 សេចក្តីនោះដូចម្តេច បើក្សត្រិយ៍ គប្បីសម្រេច (ឥទ្ធានុភាព)
 ដោយទ្រព្យ ដោយស្រូវ ដោយប្រាក់ ឬដោយមាស តើក្សត្រិយ៍
 (ដទៃ) គប្បីជាអ្នកតើនឡើងមុន ផ្ទុំក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ។
 ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃក្សត្រិយ៍នោះ
 ឬទេ ។ ព្រាហ្មណ៍ក្តី... វេស្សៈក្តី... សុទ្ធាក្តី គប្បីជាអ្នកក្រោកឡើង
 មុន ដេកក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ។ ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត
 ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃក្សត្រិយ៍នោះឬទេ ។ ព្រះបាទមធ្យរាជ
 ត្រាស់ថា បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន បើក្សត្រិយ៍ គប្បីសម្រេច
 (ឥទ្ធានុភាព) ដោយទ្រព្យ ដោយស្រូវ ដោយប្រាក់ ឬដោយមាស

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

បុព្វដ្ឋាយី បច្ឆានិចាតី កីការប្បដិស្សារី មនាបចារី
 បិយវាទី ។ ព្រាហ្មណោបិស្សាស្ស... វេស្សោបិស្សា-
 ស្ស... សុទ្ធោបិស្សាស្ស បុព្វដ្ឋាយី បច្ឆានិចាតី
 កីការប្បដិស្សារី មនាបចារី បិយវាទីតិ ។

[២២៧] តំ កី មញ្ញាសិ មហារាជ ព្រាហ្មណាស្ស
 ចេបិ ឥន្ទ្រយ្យ ជនេន វា ជញ្ញេន វា រជតេន វា
 ជាតរូបេន វា ព្រាហ្មណោបិស្សាស្ស បុព្វដ្ឋាយី
 បច្ឆានិចាតី កីការប្បដិស្សារី មនាបចារី បិយវាទី ។

វេស្សោបិស្សាស្ស... សុទ្ធោបិស្សាស្ស... ខត្តិយោ-
 បិស្សាស្ស បុព្វដ្ឋាយី បច្ឆានិចាតី កីការប្បដិស្សារី
 មនាបចារី បិយវាទីតិ ។ ព្រាហ្មណាស្ស ចេបិ កោ

កច្ឆាន ឥន្ទ្រយ្យ ជនេន វា ជញ្ញេន វា រជតេន វា
 ជាតរូបេន វា ព្រាហ្មណោបិស្សាស្ស បុព្វដ្ឋាយី បច្ឆា-
 និចាតី កីការប្បដិស្សារី មនាបចារី បិយវាទី ។ វេ-

ស្សោបិស្សាស្ស... សុទ្ធោបិស្សាស្ស... ខត្តិយោបិស្សាស្ស

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ក្សត្រិយ៍ (ដទៃ) ក៏ជាអ្នកត្រូវតែនឡើងមុន ផ្ទំក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ។
ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃក្សត្រិយ៍នោះ
ឯង ។ ព្រាហ្មណ៍ក្តី... វេស្សៈក្តី... សុទ្ធៈក្តី ក៏ជាអ្នកត្រូវក្រោក
ឡើងមុន ដេកក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ។ ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត
ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃក្សត្រិយ៍នោះឯង ។

[២២៧] បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បើ
ព្រាហ្មណ៍គប្បីសម្រេច (ឥទ្ធានុភាព) ដោយទ្រព្យ ដោយស្រូវ ដោយ
ប្រាក់ ឬដោយមាស តើព្រាហ្មណ៍ (ដទៃ) គប្បីជាអ្នកក្រោកឡើងមុន
ដេកក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ។ ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យ
ជាទីគាប់ចិត្ត នៃព្រាហ្មណ៍នោះ ឬទេ ។ វេស្សៈក្តី... សុទ្ធៈក្តី...
ក្សត្រិយ៍ក្តី គប្បីជាអ្នកតែនឡើងមុន ផ្ទំក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ។ ប្រ-
ព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃព្រាហ្មណ៍នោះ
ឬទេ ។ បពិត្រព្រះករុណាៈដ៏ចម្រើន បើព្រាហ្មណ៍គប្បីសម្រេច (ឥទ្ធា-
នុភាព) ដោយទ្រព្យ ដោយស្រូវ ដោយប្រាក់ ឬដោយមាស
ព្រាហ្មណ៍ (ដទៃ) ក៏ជាអ្នកត្រូវក្រោកឡើងមុន ដេកក្រោយ ទទួល
ស្តាប់ការអ្វី ។ ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់
នៃព្រាហ្មណ៍នោះឯង ។ វេស្សៈក្តី... សុទ្ធៈក្តី... ក្សត្រិយ៍ក្តី

រាជវគ្គស្ស មធ្យសុត្ត ចតុវណ្ណប្បញ្ញា

បុព្វដ្ឋាយី បច្ឆានិចាតី កីការប្បដិស្សារី មនាបចារី
បិយវាទីតិ ។

[២២៨] តំ កី មញ្ញសិ មហារាជ វេស្សស្ស
ចេបិ ឥន្ទ្រយ្យ ធនេន វា ធម្មេន វា
រជតេន វា ជាតរូបេន វា វេស្សោបិស្សាស្ស

បុព្វដ្ឋាយី បច្ឆានិចាតី កីការប្បដិស្សារី មនាបចារី
បិយវាទី ។ សុទ្ធោបិស្សាស្ស... ខត្តិយោបិស្សាស្ស...

ព្រាហ្មណោបិស្សាស្ស បុព្វដ្ឋាយី បច្ឆានិចាតី កីការ-
ប្បដិស្សារី មនាបចារី បិយវាទីតិ ។ វេស្សស្ស

ចេបិ កោ កិច្ចាន ឥន្ទ្រយ្យ ធនេន វា ធម្មេន
វា រជតេន វា ជាតរូបេន វា វេស្សោបិស្សាស្ស

បុព្វដ្ឋាយី បច្ឆានិចាតី កីការប្បដិស្សារី មនាបចារី
បិយវាទី ។ សុទ្ធោបិស្សាស្ស... ខត្តិយោបិស្សាស្ស...

ព្រាហ្មណោបិស្សាស្ស បុព្វដ្ឋាយី បច្ឆានិចាតី កីការ-
ប្បដិស្សារី មនាបចារី បិយវាទីតិ ។

រាជវគ្គ មធុរសូត្រ ប្រស្នាប្រារព្ធហណ្ណៈទាំង ៤

ក៏ជាអ្នកត្រូវតែឡើងមុន ដៃក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ។ ប្រព្រឹត្តិអំពើ
ជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃព្រាហ្មណ៍នោះឯង ។

[២២៨] បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច
បើវេស្សៈ គប្បីសម្រេច (ឥទ្ធានុភាព) ដោយទ្រព្យ ដោយស្រូវ
ដោយប្រាក់ ឬដោយមាស តើវេស្សៈ (ដទៃ) គប្បីជាអ្នកក្រោកឡើង
មុន ដៃក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ។ ប្រព្រឹត្តិអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោល
ពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃវេស្សៈនោះឬទេ ។ សុទ្ធា្និ... ក្សត្រិយ័ក្តី...
ព្រាហ្មណ៍ក្តី គប្បីជាអ្នកក្រោកឡើងមុន ដៃក្រោយ ទទួលស្តាប់ការ
អ្វី ។ ប្រព្រឹត្តិអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃវេស្សៈនោះ
ឬទេ ។ បពិត្រព្រះករុណាៈដ៏ចម្រើន បើវេស្សៈ គប្បីសម្រេច (ឥទ្ធានុភាព)
ដោយទ្រព្យ ដោយស្រូវ ដោយប្រាក់ ឬដោយមាស វេស្សៈ
(ដទៃ) ក៏ជាអ្នកត្រូវក្រោកឡើងមុន ដៃក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ។
ប្រព្រឹត្តិអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃវេស្សៈនោះ
ឯង ។ សុទ្ធា្និ... ក្សត្រិយ័ក្តី... ព្រាហ្មណ៍ក្តី ក៏ជាអ្នកត្រូវក្រោក
ឡើងមុន ដៃក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ។ ប្រព្រឹត្តិអំពើជាទីគាប់ចិត្ត
ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃវេស្សៈនោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[២២៩]   តំ   កី   មញ្ញសិ   មហារាជ   សុទ្ធស្ស

ចេមិ   ឥន្ទ្រយ្យ   ធនេន   វា   ធម្មេន   វា   រជតេន

វា   ជាតរូបេន   វា   សុទ្ធាមិស្សាស្ស   បុព្វជ្ជាយី

បច្ឆានិចាតី   កីការប្បជិស្សារី   មនាបចារី   មិយវាទី   ។

ខត្តិយោមិស្សាស្ស...   ព្រាហ្មណោមិស្សាស្ស...   វេស្សោ-

មិស្សាស្ស   បុព្វជ្ជាយី   បច្ឆានិចាតី   កីការប្បជិស្សារី

មនាបចារី   មិយវាទីតិ   ។   សុទ្ធស្ស   ចេមិ   កោ

កច្ចាន   ឥន្ទ្រយ្យ   ធនេន   វា   ធម្មេន   វា   រជតេន

វា   ជាតរូបេន   វា   សុទ្ធាមិស្សាស្ស   បុព្វជ្ជាយី

បច្ឆានិចាតី   កីការប្បជិស្សារី   មនាបចារី   មិយវាទី   ។

ខត្តិយោមិស្សាស្ស...   ព្រាហ្មណោមិស្សាស្ស...   វេស្សោ-

មិស្សាស្ស   បុព្វជ្ជាយី   បច្ឆានិចាតី   កីការប្បជិស្សារី

មនាបចារី   មិយវាទីតិ   ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[២២៧] បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច
 បើសុទ្ធុៈគប្បីសម្រេច (ឥទ្ធានុភាព) ដោយទ្រព្យ ដោយស្រូវ ដោយ
 ប្រាក់ ឬដោយមាស តើសុទ្ធុៈ (ដទៃ) គប្បីជាអ្នកក្រោកឡើងមុន
 ដេកក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ។ ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យ
 ជាទីស្រឡាញ់នៃសុទ្ធុៈនោះ ឬទេ ។ ក្សត្រិយ៍ក្តី... ព្រាហ្មណ៍ក្តី...
 វេស្សៈក្តី គប្បីជាអ្នកក្រោកឡើងមុន ដេកក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ។
 ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃវេស្សៈនោះ
 ឬទេ ។ បពិត្រព្រះកប្បាសនៈដ៏ចម្រើន បើសុទ្ធុៈគប្បីសម្រេច (ឥទ្ធានុភាព)
 ដោយទ្រព្យ ដោយស្រូវ ដោយប្រាក់ ឬដោយមាស សុទ្ធុៈ (ដទៃ)
 ក៏ជាអ្នកត្រូវក្រោកឡើងមុន ដេកក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ។ ប្រព្រឹត្ត
 អំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃសុទ្ធុៈនោះឯង ។
 ក្សត្រិយ៍ក្តី... ព្រាហ្មណ៍ក្តី... វេស្សៈក្តី ក៏ជាអ្នកត្រូវក្រោកឡើងមុន
 ដេកក្រោយ ទទួលស្តាប់ការអ្វី ។ ប្រព្រឹត្តអំពើជាទីគាប់ចិត្ត ពោល
 ពាក្យជាទីស្រឡាញ់ នៃសុទ្ធុៈនោះឯង ។

រាជវគ្គស្ស មធុរសុត្តេ ចតុវណ្ណសមសមភារោ

[២៣០] តំ កី មញ្ញសិ មហារាជ យទិ ឯវំ
 សន្តេ ឥមេ ចត្តារោ វណ្ណា សមសមា ហោន្តិ នោ
 វា កមំ វា តេ ឯត្ថ ហោតីតិ ។ អន្ធា ខោ
 កោ កច្ចាន ឯវំ សន្តេ ឥមេ ចត្តារោ វណ្ណា
 សមសមា ហោន្តិ នាហំ^(១) ឯត្ថ កិញ្ចិ នាណករណំ
 សមនុបស្សាមីតិ ។

[២៣១] ឥមិនាមិ ខោ ឯវំ មហារាជ បរិយាយេន
 វេទិតព្ធុំ យថា យោសោយេវេសោ លោកស្មី ព្រាហ្ម-
 ណា វ សេដ្ឋោ វណ្ណា ហីនោ អញ្ញោ វណ្ណា ។ មេ ។
 ព្រហ្មនាយាទាតិ តំ កី មញ្ញសិ មហារាជ ឥទាស្ស
 ខត្តិយោ ចារណាតិទាតិ អទិន្ទានាយី កាមេសុ មិច្ឆា-
 ចារី មុសាវាទី បិសុណាវាចោ ធរុសាវាចោ សម្មប្បលាបី
 អភិជ្ឈាលុ ព្យាបន្នចិត្តោ មិច្ឆាទិដ្ឋិ កាយស្ស ភេទា

---

១ ឱ. នសំ ។ ម. នេសំ ។

រាជវគ្គ មធ្យមសូត្រ ភាពនៃវណ្ណៈទាំង ៤ ស្មើ ។ គ្នា

[២៣០] បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច
 កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ វណ្ណៈទាំង ៤ នេះ ជាវណ្ណៈស្មើ ។ គ្នា
 ឬមិនស្មើគ្នាទេ ឬក៏ព្រះអង្គមានព្រះយោបល់ដូចម្តេច ក្នុងវណ្ណៈទាំង ៤
 នុ៎ះវិញ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ពិតមែនណាស់ហើយ កាលបើ
 ហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ វណ្ណៈទាំង ៤ នេះ ជាវណ្ណៈស្មើ ។ គ្នាទេ ខ្ញុំមិន
 ឃើញអំពើផ្សេងគ្នាបន្តិចបន្តួច ក្នុងវណ្ណៈទាំង ៤ នុ៎ះឡើយ ។

[២៣១] បពិត្រមហារាជ សំឡេងសុសសាយនេះ តែងប្រាកដ
 ក្នុងលោកថា ពួកព្រាហ្មណ៍ជាវណ្ណៈខ្ពស់ ជនដទៃជាវណ្ណៈទាប ។ បេ ។
 ជាអ្នកទទួលមត៌ករបស់ព្រាហ្មដូច្នោះ ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះ អ្នកប្រាជ្ញ
 គប្បីដឹងដោយបរិយាយដូចតទៅនេះ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់
 សេចក្តីនោះដូចម្តេច ក្សត្រិយ៍ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ជាអ្នក
 លួចទ្រព្យគេ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ជាអ្នកពោលពាក្យ
 កុហក ជាអ្នកមានវាចាញុះញង់ ជាអ្នកមានវាចាទ្រគោះ ជាអ្នកពោល
 ពាក្យរោយរាយឥតប្រយោជន៍ ជាអ្នកមានសេចក្តីលោភជាប្រក្រតី ជា
 អ្នកមានចិត្តព្យាបាទ ជាអ្នកមានសេចក្តីឃើញខុស លុះមានរាងកាយបែក

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

បរម្មរណា អទាយំ ទុក្ខតី វិនិទាតំ និរយំ ឧបបន្នេយ្យ
 ដោ វា កេមំ វា តេ ឯត្ថ ហោតីតិ ។ ខត្តិយោបិ
 ហិ កោ កត្វាន ចារណាតិទាតី អទិន្នាទាយី កា-
 មេសុ មិច្ឆាចារី មុសាវាទី បិសុណាវាចោ ជរុសវាចោ
 សម្មប្បលាបី អភិជ្ឈាលុ ព្យាបន្នចិត្តោ មិច្ឆាទិដ្ឋ
 កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា អទាយំ ទុក្ខតី
 វិនិទាតំ និរយំ ឧបបន្នេយ្យ ឯវំ មេ ឯត្ថ ហោតិ
 ឯវញ្ច បន មេ ឯតំ អរហតំ សុតន្តិ ។

[២៣២] សាធុ សាធុ មហារាជ សាធុ ខោ តេ
 ឯតំ មហារាជ ឯវំ ហោតិ សាធុ ច បន តេ ឯតំ
 អរហតំ សុតំ តំ កី មញ្ញសិ មហារាជ ឥទាស្ស
 ព្រហ្មណោ... ឥទាស្ស វេស្សោ... ឥទាស្ស សុទ្ធោ
 ចារណាតិទាតី អទិន្នាទាយី ។ មេ ។ មិច្ឆាទិដ្ឋ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ធ្វាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ គប្បីទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន
 ប្រេត អសុរកាយ និងនរក ឬមិនទៅកើតទេ ឬក៏ព្រះអង្គទ្រង់យល់ឃើញ
 ដោយប្រការដូចម្តេច ក្នុងរឿងនុ៎ះ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន សូម្បី
 ក្សត្រិយ៍ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ជាអ្នកលួចទ្រព្យគេ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តខុស
 ក្នុងកាមទាំងឡាយ ជាអ្នកពោលពាក្យកុហក ជាអ្នកមានវាចាញុះញង់
 ជាអ្នកមានវាចាទ្រគោះ ជាអ្នកពោលពាក្យរោយរាយឥតប្រយោជន៍ ជា
 អ្នកមានសេចក្តីលោភជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានចិត្តព្យាបាទ ជាអ្នកមាន
 សេចក្តីឃើញខុស លុះមានរាងកាយបែកធ្វាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពី
 មរណៈ ក៏គប្បីទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ និងនរក
 ខ្ញុំមានសេចក្តីយល់ឃើញយ៉ាងនេះ ក្នុងរឿងនុ៎ះ មួយទៀត ពាក្យនុ៎ះខ្ញុំ
 បានឮមកអំពីព្រះអរហន្តទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯង ។

[២៣២] បពិត្រមហារាជ ត្រូវហើយ ។ បពិត្រមហារាជ រឿងនុ៎ះ
 ព្រះអង្គយល់ឃើញយ៉ាងនេះ ជាការប្រពៃហើយ មួយទៀត
 ពាក្យនុ៎ះ ព្រះអង្គបានឮអំពីព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក៏ជាការប្រពៃ បពិត្រ
 មហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ព្រាហ្មណ៍ក្នុងលោក
 នេះ... វេស្សៈក្នុងលោកនេះ... សុទ្ធាៈក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ
 ជាអ្នកលួចទ្រព្យគេ ។ បេ ។ ជាអ្នកមានសេចក្តីឃើញខុស លុះ

រាជវគ្គស្ស មធុរសុត្ត ចតុវណ្ណសមសមភារោ

កាយស្ស ភេទា បម្មរណា អទាយំ ទុក្ខតី វិនិចាតំ
 និរយំ ឧបបន្លេយ្យ ឆោ វា កកំ វា តេ ឯត្ថ
 ហោតីតិ ។ សុទ្ធាមិ ហិ ភោ កក្ខាន ចារណាតិចាតិ
 អទិន្នាទាយី ។ មេ ។ មិច្ឆាទិដ្ឋី កាយស្ស
 ភេទា បម្មរណា អទាយំ ទុក្ខតី វិនិចាតំ និរយំ
 ឧបបន្លេយ្យ ឯវំ មេ ឯត្ថ ហោតិ ឯវញ្ច បន មេ
 ឯតំ អរហតំ សុតន្តិ ។

[២៣៣] សាធុ សាធុ មហារាជ សាធុ ខោ
 តេ ឯតំ មហារាជ ឯវំ ហោតិ សាធុ ច បន តេ
 ឯតំ អរហតំ សុតំ តំ កី មញ្ញសិ មហារាជ យទិ
 ឯវំ សន្តេ ឥមេ ចត្តារោ វណ្ណា សមសមា ហោន្តិ
 ឆោ វា កកំ វា តេ ឯត្ថ ហោតីតិ ។ អន្ធា ខោ
 កក្ខាន^(១) ឯវំ សន្តេ ឥមេ ចត្តារោ វណ្ណា
 សមសមា ហោន្តិ ឆាយំ ឯត្ថ កិញ្ចិ ឆាយាករណំ
 សមនុបស្សាមីតិ ។

---

១ ឱ. ម. ភោ កក្ខាន ។

រាជវគ្គ មធុរសូត្រ ភាពនៃវណ្ណៈទាំង ៤ ស្មើ ។ គ្នា

មានរាងកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ គប្បីទៅកើតក្នុង
កំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ និងនរក ឬមិនទៅកើតទេ ឬក៏ព្រះ
អង្គទ្រង់យល់ឃើញដោយប្រការដូចម្តេចក្នុងរឿងនុ៎ះ ។ បពិត្រព្រះករុណា
ដ៏ចម្រើន សូម្បីសុទ្ធា្នុះជាអ្នកសម្លាប់សត្វ ជាអ្នកលួចទ្រព្យគេ ។ បេ ។
ជាអ្នកមានសេចក្តីឃើញខុស លុះមានរាងកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខ
បន្ទាប់អំពីមរណៈ គប្បីទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ
និងនរក ខ្ញុំមានសេចក្តីយល់ឃើញយ៉ាងនេះក្នុងរឿងនុ៎ះ មួយទៀត
ពាក្យនុ៎ះខ្ញុំបានឮមក អំពីព្រះអរហន្តទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯង ។

[២៣៣] បពិត្រមហារាជ ត្រូវហើយ ។ បពិត្រមហារាជ
រឿងនុ៎ះព្រះអង្គយល់ឃើញយ៉ាងនេះ ជាការប្រពៃ មួយទៀត ពាក្យនុ៎ះ
ព្រះអង្គបានឮអំពីព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក៏ជាការប្រពៃ បពិត្រមហា-
រាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមាន
ហើយ វណ្ណៈទាំង ៤ នេះ ជាវណ្ណៈស្មើ ។ គ្នា ឬមិនស្មើគ្នាទេ ឬក៏ព្រះអង្គ
ទ្រង់មានព្រះយោបល់ដូចម្តេច ក្នុងវណ្ណៈទាំង ៤ នេះវិញ ។ បពិត្រ
ព្រះករុណាដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានប្រាកដហើយ វណ្ណៈ
ទាំង ៤ នេះ ជាវណ្ណៈស្មើ ។ គ្នា មិនមែនមិនស្មើគ្នាទេ ខ្ញុំមិនឃើញអំពើ
ផ្សេងគ្នាបន្តិចបន្តួច ក្នុងវណ្ណៈទាំង ៤ នេះឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[២៣៤] ឥមិនាមិ ខោ ឯតំ មហារាជ បរិយាយេន
 វេទិតព្វំ យថា ឃោសោយេវេសោ លោកស្មី
 ព្រហ្មណា វ សេដ្ឋោ វណ្ណោ ហីនោ អញ្ញោ វណ្ណោ
 ។ បេ ។ ព្រហ្មនាយាទាតិ តំ កី មញ្ញសិ មហារាជ
 ឥនាស្ស ខត្តិយោ ចាណាតិចាតា បដិវិរតោ
 អទិន្នាទាតា បដិវិរតោ កាមេសុមិច្ឆាចារា បដិវិរតោ
 មុសាវាទា បដិវិរតោ បិសុណាយ វាចាយ^(១) បដិវិរតោ
 ធរុសាយ វាចាយ បដិវិរតោ សម្មប្បលាទា បដិវិរតោ
 អនកិដ្ឋាលុ អព្យាបន្នចិត្តោ សម្មាទិដ្ឋី កាយស្ស
 ភេទា បរម្មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋេយ្យ
 នោ វា កមំ វា តេ ឯតុ ហោតីតិ ។
 ខត្តិយោមិ ហិ កោ កច្ចាន ចាណាតិចាតា
 បដិវិរតោ អទិន្នាទាតា បដិវិរតោ កាមេសុមិច្ឆា-
 ចារា បដិវិរតោ មុសាវាទា បដិវិរតោ បិសុណាយ
 វាចាយ បដិវិរតោ ធរុសាយ វាចាយ បដិវិរតោ
 សម្មប្បលាទា បដិវិរតោ អនកិដ្ឋាលុ អព្យាបន្នចិត្តោ

១. ឱ. បិសុណាវាចាយ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[២៣២] បពិត្រមហារាជ សំឡេងសុសសាយនេះ តែងប្រាកដ
 ក្នុងលោកថា ពួកព្រាហ្មណ៍ជាវណ្ណៈខ្ពស់ ជនដទៃជាវណ្ណៈទាប ។ បេ ។
 ជាអ្នកទទួលមតិករបស់ព្រាហ្មដូច្នោះ ដោយហេតុណា ហេតុនេះអ្នកប្រាជ្ញ
 គប្បីដឹងដោយបរិយាយដូចតទៅនេះ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់
 សេចក្តីនោះដូចម្តេច ក្សត្រិយ៍ក្នុងលោកនេះ វៀរចាកការសម្លាប់សត្វ
 វៀរចាកការលួចទ្រព្យគេ វៀរចាកការប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ វៀរ
 ចាកពាក្យកុហក វៀរចាកវាចាញុះញង់ វៀរចាកវាចាទ្រគោះ វៀរចាក
 ពាក្យរោយរាយឥតប្រយោជន៍ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីលោភជាប្រក្រតី
 ជាអ្នកមានចិត្តមិនមានព្យាបាទ ជាអ្នកមានសេចក្តីឃើញត្រូវ លុះមានរាង
 កាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ គប្បីទៅកើតក្នុងសុគតិ
 ស្នូតទេវលោក ឬមួយមិនទៅកើតទេ ឬក៏ព្រះអង្គទ្រង់យល់ឃើញដោយ
 ប្រការដូចម្តេច ក្នុងរឿងនុ៎ះ ។ បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន សូម្បីក្សត្រិយ៍
 ដែលវៀរចាកការសម្លាប់សត្វ វៀរចាកការលួចទ្រព្យគេ វៀរចាកការ
 ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ វៀរចាកពាក្យកុហក វៀរចាកវាចា
 ញុះញង់ វៀរចាកវាចាទ្រគោះ វៀរចាកពាក្យរោយរាយឥតប្រយោជន៍
 ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីលោភជាប្រក្រតី ជាអ្នកមានចិត្តមិនព្យាបាទ ជា

រាជវគ្គស្ស មធុរសុត្ត ចតុវណ្ណសមសមភារោ

សម្មាទិដ្ឋិ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតី សក្កំ
លោកំ ឧបបន្លេយ្យ ឯវំ មេ ឯត្ថ ហោតិ ឯវញ្ច
បន មេ ឯតំ អរហតំ សុតន្តិ ។

[២៣៥] សាធុ សាធុ មហារាជ សាធុ ខោ
តេ ឯតំ មហារាជ ឯវំ ហោតិ សាធុ ច បន តេ
ឯតំ អរហតំ សុតំ តំ កី មញ្ញសិ មហារាជ
ឥទាស្ស ព្រាហ្មណោ... ឥទាស្ស វេស្សោ... ឥទាស្ស
សុទ្ធោ ចារណាតិចាតា បដិវរតោ ។ មេ ។ សម្មាទិដ្ឋិ
កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ
ឧបបន្លេយ្យ នោ វា កថំ វា តេ ឯត្ថ ហោតិតិ ។
សុទ្ធោមិ ហិ ភោ កច្ចាន ចារណាតិចាតា
បដិវរតោ អទិដ្ឋាទាតា បដិវរតោ ។ មេ ។
សម្មាទិដ្ឋិ កាយស្ស ភេទា បរម្មរណា សុគតី
សក្កំ លោកំ ឧបបន្លេយ្យ ឯវំ មេ ឯត្ថ ហោតិ
ឯវញ្ច បន មេ អរហតំ សុតន្តិ ។

រាជវគ្គ មធ្យមសូត្រ ភាពនៃវណ្ណៈទាំង ៤ ស្មើ ។ គ្នា

អ្នកមានសេចក្តីឃើញត្រូវ លុះមានរាងកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខ
បន្ទាប់អំពីមរណៈ គប្បីទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូត៍ទេវលោក ខ្ញុំមានសេចក្តី
យល់ឃើញយ៉ាងនេះក្នុងរឿងនុ៎ះ មួយទៀត ពាក្យនុ៎ះខ្ញុំបានឮមកអំពី
ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯង ។

[២៣៥] បពិត្រមហារាជ ត្រូវហើយ ។ បពិត្រមហារាជ
រឿងនុ៎ះព្រះអង្គយល់ឃើញយ៉ាងនេះ ជាការប្រពៃ មួយទៀត ពាក្យនុ៎ះ
ព្រះអង្គបានឮអំពីព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក៏ជាការប្រពៃ បពិត្រមហារាជ
ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ព្រាហ្មណ៍ក្នុងលោកនេះ... វេស្សៈ
ក្នុងលោកនេះ... សុទ្ធាក្នុងលោកនេះដែលរៀនចាកការសម្លាប់សត្វ ។ បេ ។
ជាអ្នកមានសេចក្តីឃើញត្រូវ លុះមានរាងកាយបែកធ្លាយទៅ ខាងមុខ
បន្ទាប់អំពីមរណៈ គប្បីទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូត៍ទេវលោក ឬមិនទៅកើតទេ
ឬក៏ព្រះអង្គទ្រង់យល់ឃើញដោយប្រការដូចម្តេច ក្នុងរឿងនុ៎ះ ។ បពិត្រព្រះ
ករុណៈដ៏ចម្រើន សូម្បីសុទ្ធាក្នុងលោកនេះដែលរៀនចាកការសម្លាប់សត្វ រៀនចាកការលួច
ទ្រព្យគេ ។ បេ ។ ជាអ្នកមានសេចក្តីឃើញត្រូវ លុះមានរាងកាយបែក
ធ្លាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ គប្បីទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូត៍ទេវ-
លោក ខ្ញុំមានសេចក្តីយល់ឃើញយ៉ាងនេះក្នុងរឿងនុ៎ះ មួយទៀត
ពាក្យនុ៎ះខ្ញុំបានឮមកអំពីព្រះអរហន្តទាំងឡាយ យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[២៣៦] សាធុ សាធុ មហារាជ សាធុ ខោ
 តេ ឯតំ មហារាជ ឯវំ ហោតិ សាធុ ច បន តេ
 ឯតំ អរហតំ សុតំ តំ កី មញ្ញសិ មហារាជ យទិ
 ឯវំ សន្តេ ឥមេ ចត្តារោ វណ្ណោ សមសមា ហោន្តិ
 ជោ វា កចំ វា តេ ឯត្ថ ហោតីតិ ។ អន្ធា ខោ
 កោ កច្ចាន ឯវំ សន្តេ ឥមេ ចត្តារោ វណ្ណោ
 សមសមា ហោន្តិ ជាហំ ឯត្ថ កិញ្ចិ ធានាករណំ
 សមនុបស្សាមីតិ ។

[២៣៧] ឥមិធាបិ ខោ ឯតំ មហារាជ
 បរិយាយេន វេទិតព្វំ យថា យោសោយេវេសោ
 លោកស្មី ព្រាហ្មណា វ សេដ្ឋោ វណ្ណោ ។ បេ ។
 ព្រហ្មនាយាទាតិ តំ កី មញ្ញសិ មហារាជ ឥធម
 ខត្តិយោ សន្តិ វា និទ្ទេយ្យ និល្លោបំ វា ហារេយ្យ
 ឯកាការិកំ វា ករេយ្យ បរិបន្តេ វា តិដ្ឋេយ្យ បរាជារំ
 វា កច្ឆេយ្យ តព្វោ តេ បុរិសា កហោត្វា ទស្សេយ្យុំ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[២៣៦] បពិត្រមហារាជ ត្រូវហើយ ។ បពិត្រមហារាជ រឿងនុ៎ះព្រះអង្គយល់ឃើញយ៉ាងនេះ ជាការប្រពៃ មួយទៀត ពាក្យនុ៎ះ ព្រះអង្គបានឮអំពីព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក៏ជាការប្រពៃ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ វណ្ណៈទាំង ២ នេះ ជាវណ្ណៈស្មើ ។ គ្នា ឬមិនស្មើគ្នាទេ ឬក៏ព្រះអង្គទ្រង់ មានព្រះយោបល់ដូចម្តេច ក្នុងវណ្ណៈទាំង ២ នេះវិញ ។ បពិត្រព្រះ កថានុវរ្ម័ន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានប្រាកដហើយ វណ្ណៈទាំង ២ នេះ ជាវណ្ណៈស្មើ ។ គ្នា ពិតមែន ខ្ញុំមិនឃើញអំពើផ្សេងគ្នាបន្តិចបន្តួច ក្នុងវណ្ណៈទាំង ២ នេះឡើយ ។

[២៣៧] បពិត្រមហារាជ សំឡេងសុសសាយនេះ តែងប្រាកដក្នុង លោកថា ពួកព្រាហ្មណ៍ជាវណ្ណៈខ្ពស់ ។ បេ ។ ជាអ្នកទទួលមត៌ករបស់ ព្រហ្មដូច្នោះ ដោយហេតុណា ហេតុនុ៎ះអ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងដោយបរិយាយ ដូចតទៅនេះ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ក្សត្រិយ៍ក្នុងលោកនេះ កាត់ជញ្ជាំងផ្ទះរបស់គេក្តី ឬន់គេក្តី ធ្វើអំពើបៀត- បៀនយកទ្រព្យរបស់ក្នុងផ្ទះតែមួយក្តី ចាំស្នាក់ផ្លូវក្តី សេពភរិយារបស់គេក្តី បើបុរសទាំងឡាយចាប់ក្សត្រិយ៍នោះបានហើយ នាំយកមកថ្វាយព្រះអង្គ

រាជវគ្គស្ស មធុរសុត្តេ ចោរភូតចតុវណ្ណប្បញ្ញា

អយំ តេ នេវ ចោរោ អាភំ^(១) ចារី ឥមស្ស
 យំ ឥច្ឆសិ តំ ទណ្ឌំ បណោហិតិ កិណ្ឌិ ជំ
 ករេយ្យាសីតិ ។ ឃាតេយ្យាម វា កោ កក្ខាន
 ដាលេយ្យាម^(២) វា បញ្ចេយ្យាម វា យថាបច្ចយំ វា
 ករេយ្យាម តំ កិស្ស ហេតុ យា ហិស្ស កោ
 កក្ខាន បុព្វេ ខត្តិយោតិ សមញ្ញា សាស្ស
 អន្តរហិតា ចោរោត្រូវ សង្ខិ^(៣) កច្ឆតីតិ ។

[២៣៨] តំ កិ មញ្ញសិ មហារាជ ឥធន
 ព្រាហ្មណោ... ឥធន វេស្សោ... ឥធន សុទ្ធោ សង្ខិ វា
 ធិន្ទេយ្យ ជិល្លោបំ វា ហរេយ្យ ឯកាការិកំ វា ករេយ្យ
 បរិបន្តេ វា តិដ្ឋេយ្យ បរទារំ វា កច្ឆេយ្យ តព្វេ តេ
 បុរិសា កហេត្វា ទស្សេយ្យំ អយំ តេ នេវ ចោរោ អាភំ
 ចារី ឥមស្ស យំ ឥច្ឆសិ តំ ទណ្ឌំ បណោហិតិ កិណ្ឌិ
 ជំ ករេយ្យាសីតិ ។ ឃាតេយ្យាម វា កោ កក្ខាន

---

១ ឱ. ម. អាភំ ។ ២ ឱ. ម. ជាបេយ្យាម ។ ៣ ម. សង្ខំ ។

រាជវគ្គ មធុរសូត្រ ប្រស្នាប្រារព្ធពុទ្ធពុទ្ធិៈទាំង ៤ ដែលជាចោរ

ថា បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធិទេព ក្សត្រិយ៍នេះជាចោររបស់ព្រះអង្គ ជាអ្នកប្រ-
ព្រឹត្តនូវអំពើអាក្រក់ បើព្រះអង្គប្រាថ្នានឹងដាក់ព្រះរាជអាជ្ញាណា សូម
ទ្រង់ដាក់ព្រះរាជអាជ្ញានោះ ដល់ចោរនេះចុះ តើព្រះអង្គគប្បីធ្វើនូវក្សត្រិយ៍
នោះដូចម្តេចទៅ ។ បពិត្រព្រះករុណាៈដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំគប្បីសម្លាប់ក៏បាន
ពុះវះក៏បាន បណ្តាញចេញក៏បាន ធ្វើឲ្យសមគួរតាមហេតុក៏បាន ដំណើរ
នោះព្រោះហេតុអ្វី បពិត្រព្រះករុណាៈដ៏ចម្រើន ព្រោះថាឈ្មោះណា
ដែលគេហៅថាក្សត្រិយ៍ដូច្នោះអំពីមុន ឈ្មោះនោះរបស់ក្សត្រិយ៍នោះ ក៏
បាត់ទៅហើយ ឥឡូវនេះ ក្សត្រិយ៍នោះដល់នូវឈ្មោះថាជាចោរវិញ ។

[២៣៨] បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច
ព្រាហ្មណ៍ ក្នុងលោកនេះ... វេស្សៈក្នុងលោកនេះ... សុទ្ធុៈក្នុងលោក
នេះ គប្បីកាត់នូវជញ្ជាំងផ្ទះរបស់គេក្តី បួនគេក្តី ធ្វើអំពើបៀតបៀនយក
ទ្រព្យរបស់ ក្នុងផ្ទះតែមួយក្តី ចាំស្នាក់ផ្លូវក្តី សេពភរិយារបស់គេក្តី
បើបុរសទាំងឡាយចាប់សុទ្ធុៈនោះបានហើយ នាំយកមកថ្វាយព្រះអង្គថា
បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធិទេព សុទ្ធុៈនេះជាចោររបស់ព្រះអង្គ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តនូវ
អំពើអាក្រក់ បើព្រះអង្គប្រាថ្នានឹងដាក់ព្រះរាជអាជ្ញាណា សូមទ្រង់ដាក់
ព្រះរាជអាជ្ញានោះ ដល់ចោរនេះចុះ តើព្រះអង្គគប្បីធ្វើនូវចោរនោះ
ដូចម្តេចទៅ ។ បពិត្រព្រះករុណាៈដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំគប្បីសម្លាប់ក៏បាន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ដាលេយ្យាម វា បញ្ចេយ្យាម វា យថាបច្ចុយំ
វា កេយ្យាម តំ កឹស្ស ហេតុ យា ហិស្ស កោ
កច្ចាន បុព្វេ សុទ្ធាតិ សមញ្ញា សាស្ស អន្តរហិតា
ចោរោត្រេវ សង្ខំ កច្ចតីតិ ។

[២៣៩] តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ យទិ ឯវំ សន្តេ
ឥមេ ចត្តារោ វណ្ណា សមសមា ហោន្តិ នោ វា កថំ
វា តេ ឯត្ត ហោតីតិ ។ អន្ធា ខោ កោ កច្ចាន ឯវំ
សន្តេ ឥមេ ចត្តារោ វណ្ណា សមសមា ហោន្តិ នាហំ
ឯត្ត កិញ្ចំ នាណករណំ សមនុបស្សាមីតិ ។

[២៤០] ឥមិនាមិ ខោ ឯត្ត មហារាជ បរិយាយេន
វេទិតព្វំ យថា យោសោយេវេសោ លោកស្មី
ព្រាហ្មណា វ សេដ្ឋោ វណ្ណា ហីនោ អញ្ញោ វណ្ណា
។ មេ ។ ព្រហ្មនាយាទាតិ តំ កឹ មញ្ញសិ មហារាជ
ឥធម ខត្តិយោ កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយានិ
វត្តានិ អន្ធាទេត្វា អការស្មា អនការិយំ បព្វទិតោ អស្ស
វិរតោ ចារណាតិចាតា វិរតោ អទិន្នាទាទា វិរតោ មុសា-

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ពុះវះក៏បាន បណ្តោញចេញក៏បាន ធ្វើឲ្យសមគួរតាមហេតុក៏បាន ដំណើរ
នោះ ព្រោះហេតុអ្វី បពិត្រព្រះកប្បនៈដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ឈ្មោះណា
ដែលគេហៅថា សុទ្ធារម្មៈអំពីមុន ឈ្មោះរបស់សុទ្ធារម្មៈនោះ ក៏បាត់ទៅ
ហើយ ឥឡូវនេះ សុទ្ធារម្មៈនោះ ដល់នូវឈ្មោះថា ចោរវិញ ។

[២៣៩] បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច
កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ វណ្ណៈទាំង ២ នេះ ជាវណ្ណៈស្មើ ។ គ្នា
ឬមិនស្មើគ្នាទេ ឬក៏ព្រះអង្គទ្រង់មានព្រះយោបល់ដូចម្តេច ក្នុងវណ្ណៈទាំង
២ នេះវិញ ។ បពិត្រព្រះកប្បនៈដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមាន
ហើយ វណ្ណៈទាំង ២ នេះ ជាវណ្ណៈស្មើ ។ គ្នាពិតមែន ខ្ញុំមិនឃើញអំពើ
ផ្សេងគ្នាបន្តិចបន្តួច ក្នុងវណ្ណៈទាំង ២ នេះឡើយ ។

[២៤០] បពិត្រមហារាជ សំឡេងសុសសាយនេះតែងប្រាកដក្នុង
លោកថា ពួកព្រាហ្មណ៍ជាវណ្ណៈខ្ពស់ ជនដទៃជាវណ្ណៈទាប ។ បេ ។
ជាអ្នកទទួលមត់ករបស់ព្រាហ្មដូច្នោះ ដោយហេតុណា ហេតុនេះអ្នកប្រាជ្ញ
គប្បីដឹងដោយបរិយាយដូចតទៅនេះ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់
សេចក្តីនោះដូចម្តេច ក្សត្រិយ៍ក្នុងលោកនេះ បើកោរសក់ ពុកមាត់
ពុកចង្កា ស្ងៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះ
ជាអ្នករៀនចាកការសម្លាប់សត្វ រៀនចាកការលួចទ្រព្យគេ រៀនចាកពាក្យ

រាជវគ្គស្ស មធុរសុត្តេ សមណភូតចតុវណ្ណប្បញ្ញា

វាទា ឯកកត្តិកោ ព្រហ្មចារី សីលវា កល្យាណធម្មោ
 កិច្ចំ ជំ ករេយ្យាសីតិ ។ អភិវាទេយ្យាម វា កោ
 កច្ចាន បច្ចុដ្ឋេយ្យាម វា អាសនេន វា និមន្តេយ្យាម
 អភិនិមន្តេយ្យាម វា^(១) ជំ ចីវរិបិណ្ណាចាតសេនាស-
 នតិលានប្បច្ចយកេសដ្ឋបរិក្ខារេហិ ធម្មិកំ វា អស្ស
 រក្ខារវណកុត្តិ សំវិទហេយ្យាម តំ កិស្ស ហេតុ
 យា ហិស្ស កោ កច្ចាន បុព្វេ ខត្តិយោតិ សមញ្ញា
 សាសុស អន្តរហិតា សមណោត្វេវ សង្ខំ កច្ចតីតិ ។
 [២៤០] តំ កី មញ្ញសិ មហារាជ ឥធិ ព្រាហ្ម-
 ណោ... ឥធិ វេស្សោ... ឥធិ សុទ្ធោ កេសមស្សំ
 ឱហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ អច្ឆានេត្វា អការស្មា
 អនការិយំ បព្វជិតោ អស្ស វិរតោ ចាលាតិចាតា វិរតោ
 អទិដ្ឋាទាតា វិរតោ មុសាវាទា ឯកកត្តិកោ ព្រហ្មចារី
 សីលវា កល្យាណធម្មោ កិច្ចំ ជំ ករេយ្យាសីតិ ។

១ ឱ. ម. បិ ។

រាជវត្ត មធុរសូត្រ ប្រស្នាប្រារព្ធរណ្ណៈទាំង ៤ ដែលជាសមណៈ

កុហក ជាអ្នកបរិភោគភត្តតែម្តង ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ ជាអ្នក
មានសីល មានកល្យាណធម៌ តើព្រះអង្គគប្បីធ្វើក្សត្រិយ៍នោះដូចម្តេច ។
បពិត្រព្រះករុណាៈដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំគប្បីថ្វាយបង្គំ គប្បីក្រោកឡើងទទួល
គប្បីនិមន្តដោយអាសនៈ គប្បីទំនុកបម្រុងបព្វជិតនោះ ដោយចីវរ បិណ្ឌបាត
សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ឬគប្បីចាត់ចែងនូវការរក្សា
ការពារ គ្រប់គ្រងប្រកបដោយធម៌ ដល់បព្វជិតនោះ ដំណើរនោះ
ព្រោះហេតុអ្វី បពិត្រព្រះករុណាៈដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ឈ្មោះណាដែល
គេហៅថា ក្សត្រិយ៍ដូច្នោះអំពីមុន ឈ្មោះរបស់ក្សត្រិយ៍នោះ ក៏បាត់ទៅ
ហើយ ឥឡូវនេះ ក្សត្រិយ៍នោះដល់នូវឈ្មោះថា សមណៈវិញ ។

[២២១] បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច
ព្រាហ្មណ៍ក្នុងលោកនេះ... វេស្សៈក្នុងលោកនេះ... សុទ្ធាៈក្នុងលោកនេះ
បើការសក់ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្ងៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះ
ចូលទៅកាន់ផ្លូវ ជាអ្នករៀនចាកការសម្លាប់សត្វ រៀនចាកការលួចទ្រព្យ
គេ រៀនចាកពាក្យកុហក ជាអ្នកបរិភោគភត្តតែម្តង ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រ-
សើរ មានសីល មានកល្យាណធម៌ តើព្រះអង្គគប្បីធ្វើសុទ្ធាៈនោះដូចម្តេច ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អភិវាទេយ្យាម វា ភោ កក្ខាន បច្ចុដ្ឋេយ្យាម វា
 អាសនេន វា និមន្តេយ្យាម អភិនិមន្តេយ្យាម វា
 ទំ ចីវរិបិណ្ណាចាតសេនាសនតិលានប្បច្ចយភេសន្តបរិក្ខារេហិ
 ធម្មិកំ វា អស្ស រក្ខារវណាតុត្តិ សំវិទហេយ្យាម
 តំ កិស្ស ហេតុ យា ហិស្ស ភោ កក្ខាន បុព្វេ
 សុទ្ធាតិ សមញ្ញា សាស្ស អន្តរហិតា សមណោត្រូវ
 សង្ខំ កច្ចតីតិ ។

[២៤២] តំ កិ មញ្ញសិ មហារាជ យទិ ឃំ
 សន្តេ ឥមេ ចត្តារោ វណ្ណា សមសមា ហោន្តិ នោ
 វា កចំ វា តេ ឯត្ត ហោតីតិ ។ អន្តា ខោ ភោ
 កក្ខាន ឃំ សន្តេ ឥមេ ចត្តារោ វណ្ណា សមសមា
 ហោន្តិ នាហំ ឯត្ត កិញ្ចិ នាណករណំ សមនុ-
 បស្សាមីតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បពិត្រព្រះករុណាៈដ៏ចម្រើន ខ្ញុំគប្បីថ្វាយបង្គំ គប្បីក្រោកឡើងទទួល គប្បី
 និមន្តដោយអាសនៈ គប្បីទំនុកបម្រុងបព្វជិតនោះ ដោយចីវរ បិណ្ឌបាត
 សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ ឬគប្បីចាត់ចែងនូវការរក្សា
 ការពារ គ្រប់គ្រងដ៏ប្រកបដោយធម៌ ដល់បព្វជិតនោះ ដំណើរនោះ
 ព្រោះហេតុអ្វី បពិត្រព្រះករុណាៈដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ឈ្មោះណាដែលគេ
 ហៅថា សុទ្ធារិយ ឈ្មោះរបស់សុទ្ធារិយនោះក៏បាត់ទៅហើយ ឥឡូវនេះ
 សុទ្ធារិយនោះ ដល់នូវឈ្មោះថា សមណៈវិញ ។

[២២២] បពិត្រមហាភវ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច
 កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ វណ្ណៈទាំង ៤ នេះ ជាវណ្ណៈស្មើ ។ គ្នា
 ឬមិនស្មើគ្នាទេ ឬក៏ព្រះអង្គទ្រង់មានព្រះយោបល់ដូចម្តេច ក្នុងវណ្ណៈ
 ទាំង ៤ នេះវិញ ។ បពិត្រព្រះករុណាៈដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមាន
 ប្រាកដហើយ វណ្ណៈទាំង ៤ នេះ ជាវណ្ណៈស្មើ ។ គ្នាពិតមែន ខ្ញុំមិនបាន
 ឃើញអំពើផ្សេងគ្នាបន្តិចបន្តួច ក្នុងវណ្ណៈទាំង ៤ នេះឡើយ ។

រាជវគ្គស្ស មធ្យសុត្តេ មហាកថានប្បសំសា

[២៤៣]   ឥមិនាមិ   ខោ   ឯវំ   មហារាជ
 បរិយាយេន   វេទិតព្វំ   យថា   យោសោយេវេសោ
 លោកស្មី ព្រាហ្មណា វ សេដ្ឋោ វណ្ណោ ហីនោ អញ្ញោ
 វណ្ណោ ព្រាហ្មណា វ សុក្កោ វណ្ណោ កណ្ណោ អញ្ញោ
 វណ្ណោ ព្រាហ្មណា វ សុដ្ឋន្តិ នោ អព្រាហ្មណា
 ព្រាហ្មណា វ ព្រហ្មនោ បុត្តា ឱរសា មុខតោ
 ជាតា ព្រហ្មជា ព្រហ្មនិម្មិតា ព្រហ្មនាយាទាតិ ។

[២៤៤]   ឯវំ   វុត្តេ   រាជា   មធុរោ   អវន្តិបុត្តោ
 អាយស្មន្តំ   មហាកថានំ   ឯតទរោច   អភិក្កន្តំ   កោ
 កថានំ   អភិក្កន្តំ   កោ   កថានំ   សេយ្យថាមិ   កថានំ^(១)
 និក្កន្តិតំ   វា   ឧក្កន្តេយ្យ   បដិច្ចន្តំ   វា   វិរេយ្យ   មុទ្ធស្ស
 វា   មត្តំ   អាចិក្ខេយ្យ   អន្ធការេ   វា   តេលប្បដ្ឋោតំ
 ធារេយ្យ   ចក្កុមន្តោ   រូបានិ   ទក្ខន្តិតិ   ឯវមេវ   កោតា
 កថានេន   អនេកបរិយាយេន   ធម្មោ   បកាសិតោ

---

១ ឱ. ភោ កថាន ។

រាជវគ្គ មធ្យសូត្រ ការទ្រង់ត្រាស់សរសើរព្រះមហាកថានៈ

[២២៣] បពិត្រមហារាជ សំឡេងសុសសាយនេះ តែងប្រាកដក្នុង
លោកថា ពួកព្រាហ្មណ៍ជាវណ្ណៈខ្ពស់ ជនដទៃជាវណ្ណៈទាប ពួក
ព្រាហ្មណ៍ជាវណ្ណៈស ជនដទៃជាវណ្ណៈខ្មៅ ពួកព្រាហ្មណ៍ បរិសុទ្ធ
ជនមិនមែនព្រាហ្មណ៍មិនបរិសុទ្ធឡើយ ពួកព្រាហ្មណ៍ជាបុគ្គលរបស់ព្រហ្ម
ជាឱរសកើតអំពីព្រះឱស្ឋព្រហ្ម មានព្រហ្មជាកំណើត ព្រហ្មបាន
តាក់តែងឲ្យកើត ជាអ្នកទទួលមត៌ករបស់ព្រហ្មដូច្នោះ ដោយហេតុណា
ហេតុនុ៎ះ អ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងដោយបរិយាយនេះឯង ។

[២២៤] កាលបើព្រះកថានៈបានសំដែងយ៉ាងនេះហើយ ព្រះបាទ
មធ្យរាជ អវន្តិបុត្ត បានពោលសេចក្តីនេះ ទៅនឹងព្រះមហាកថានៈមាន
អាយុវិញថា បពិត្រព្រះកថានៈដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះកថានៈ
ដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះកថានៈដ៏ចម្រើន ធម៌ដែលព្រះកថានៈ
ដ៏ចម្រើនសំដែងហើយ ដោយអនេកបរិយាយនេះ ដូចជាគេផ្សាររបស់
ដែលផ្កាប់ ឬដូចជាគេបើកបង្ហាញរបស់ដែលកំបាំង ពុំនោះដូចជាគេប្រាប់
ផ្លូវដល់អ្នកវង្វេងទិស ពុំនោះសោត ដូចជាគេកាន់ប្រទីបប្រេងទ្រាល
បំភ្លឺក្នុងទីងងឹតដោយគិតថា មនុស្សមានចក្ខុ បានឃើញរូបទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឯសាហំ កវន្តំ កក្ខានំ សរណំ កក្ខានិ ធម្មញ្ច
 ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧចាសកំ មំ កវំ កក្ខានោ ធារេតុ
 អដ្ឋតក្កេ ចាណុបេតំ សរណាដ្ឋតន្តិ ។

[២៤៥] មា ខោ មំ ត្វំ មហារាជ សរណំ
 អកមាសិ តមេតំ^(១) ត្វំ កកវន្តំ សរណំ កក្ខ យមហំ
 សរណំ កតោតិ ។ កហំ បន កោ កក្ខាន
 ឯតរហិ សោ កកវា វិហារតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា-
 តិ ។ បរិនិព្វតោ ខោ មហារាជ ឯតរហិ សោ
 កកវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធាតិ ។

[២៤៦] សចេ ហិ^(២) មយំ កោ កក្ខាន
 សុណោយ្យាម តំ កកវន្តំ ទសសុ យោជនេសុ ទសបិ
 មយំ យោជនានិ កក្ខេយ្យាម តំ កកវន្តំ ទស្សនាយ
 អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធិំ សចេ ហិ^(៣) មយំ កោ
 កក្ខាន សុណោយ្យាម តំ កកវន្តំ វិសតិយា យោ-
 ជនេសុ... តីសាយ^(៤) យោជនេសុ... ចត្តាធិសាយ

---

១ ឱ. តមេវ ។ ២-៣ ម. បិ ។ ៤ ឱ. តីសតិយា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ខ្ញុំព្រះករុណានេះ សូមដល់ព្រះកប្បានៈដ៏ចម្រើនផង ព្រះធម៌ផង ព្រះ
ភិក្ខុសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរលឹកចាប់ដើមតាំងអំពីថ្ងៃនេះទៅ សូមព្រះ
កប្បានៈដ៏ចម្រើន ជ្រាបនូវខ្ញុំព្រះករុណាថាជាឧបាសក ដល់នូវសរណគមន៍
ស្មើដោយជីវិត ។

[២៤៥] បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គកុំយកអាត្មាភាព ជាទីពឹងទី
រលឹកឡើយ អាត្មាភាពដល់ព្រះមានព្រះភាគណា ជាទីពឹង ទីរលឹក
សូមព្រះអង្គ ដល់នូវព្រះមានព្រះភាគនោះ ជាទីពឹងទីរលឹកចុះ ។
បពិត្រព្រះកប្បានៈដ៏ចម្រើន ចុះឥឡូវនេះ តើព្រះមានព្រះភាគ ជាអរ-
ហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ ព្រះអង្គគង់នៅក្នុងទីណា ។ បពិត្រមហារាជ
ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ ព្រះអង្គ
បរិនិព្វានហើយ ។

[២៤៦] បពិត្រព្រះកប្បានៈដ៏ចម្រើន បើប្រសិនជា យើងខ្ញុំ
ឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ នៅក្នុងទីប្រមាណ ១០ យោជន៍
យើងខ្ញុំគប្បីទៅកាន់ទីប្រមាណ ១០ យោជន៍ ដើម្បីឃើញព្រះមាន
ព្រះភាគ ជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះឲ្យបាន បពិត្រព្រះកប្បានៈ
ដ៏ចម្រើន បើប្រសិនជា យើងខ្ញុំឮដំណឹងថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ
នៅក្នុងទីប្រមាណ ២០ យោជន៍... ៣០ យោជន៍... ៤០ យោជន៍...

រាជវគ្គស្ស មធុរសុត្តេ ឧបាសកក្កប្បវេទនំ

យោជនេសុ... បញ្ញាសាយ យោជនេសុ បញ្ញាសម្មិ
 មយំ យោជនាទិ កច្ឆេយ្យាម តំ ភកវន្តំ ទស្សនាយ
 អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធិំ យោជនសតេ ចេមិ មយំ កោ
 កច្ចាន សុណោយ្យាម តំ ភកវន្តំ យោជនសតំមិ
 មយំ កច្ឆេយ្យាម តំ ភកវន្តំ ទស្សនាយ អរហន្តំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធិំ យតោ ច ខោ កោ កច្ចាន
 បរិនិព្វតោ សោ ភកវា បរិនិព្វតំមិ មយំ ភកវន្តំ
 សរណំ កច្ឆាម ធម្មញ្ញ ភិក្ខុសង្ឃញ្ញ ឧបាសកំ
 មំ កវំ កច្ចានោ ជាបតុ អន្ធតក្កេ ចានុបាមេតំ
 សរណាង្គតន្តិ ។

មធុរសុត្តំ ចតុត្ថំ និដ្ឋិតំ ។

រាជវគ្គ មធុរសូត្រ ការប្រកាសខ្លួនជាឧបាសក

៥០ យោជន៍សោត យើងខ្ញុំគប្បីទៅកាន់ទីប្រមាណ ៥០ យោជន៍
 ដើម្បីឃើញព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះឲ្យបាន បពិត្រ
 ព្រះករុណាដ៏ចម្រើន បើប្រសិនជា យើងខ្ញុំឮដំណឹងថា ព្រះមាន
 ព្រះភាគនោះ នៅក្នុងទីប្រមាណ ១០០ យោជន៍ យើងខ្ញុំគប្បីទៅ
 កាន់ទីប្រមាណ ១០០ យោជន៍ ដើម្បីឃើញព្រះមានព្រះភាគ ជា
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះឲ្យបាន បពិត្រព្រះករុណាដ៏ចម្រើន កាលបើ
 ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់បរិនិព្វានហើយ យើងខ្ញុំសូមដល់នូវព្រះ
 មានព្រះភាគ ដែលទ្រង់បរិនិព្វានហើយ ទាំងព្រះធម៌ទាំងព្រះភិក្ខុសង្ឃ
 ជាទីពឹង ទីរលឹក សូមព្រះករុណាដ៏ចម្រើន ជ្រាបនូវខ្ញុំព្រះករុណាថា
 ជាឧបាសក ដល់នូវសរណគមន៍ ស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមតាំងអំពី
 ថ្ងៃនេះទៅ ។

ចប់ មធុរសូត្រ ទី ៤ ។

បញ្ចមំ ពោធិរាជកុមារសុត្តំ

[២៤៧] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
 ភក្កេសុ វិហរតិ សុំសុមារតិវ ភេសកណ្ណារនេ
 មិតទាយេ ។ តេន ខោ បន សមយេន ពោធិស្ស
 រាជកុមារស្ស កោកនុទោ^(១) ធាម ចាសាទោ
 អចិរការិតោ ហោតិ អនុជ្ឈារុដ្ឋោ សមណោ វា
 ព្រាហ្មណោ វា កេនចិ វា មនុស្សក្ខតេន ។ អថខោ
 ពោធិ រាជកុមារោ សញ្ជិកាយុត្តំ មាលារំ អាមន្តេសិ
 ឯហិ ត្ថំ សម្ម សញ្ជិកាយុត្ត យេន ភកវា
 តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្តា មម វចនេន ភកវតោ
 ចាទេ សិរសា វន្ត អប្បាពាធំ អប្បាតង្គី លហុដ្ឋានំ
 ពលំ ជាសុវិហារំ បុច្ឆ ពោធិ ភន្តេ រាជកុមារោ
 ភកវតោ ចាទេ សិរសា វន្តតិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្គី
 លហុដ្ឋានំ ពលំ ជាសុវិហារំ បុច្ឆតីតិ ឯវញ្ច វទេហិ

---

១ ឱ. ម. កោកនទោ ។

ពោធិរាជកុមារសូត្រ ទី ៥

[២៤៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ស្តេចគង់នៅក្នុងភេសកលារ័ន^(១) ជាទីឲ្យអភ័យដល់ម្រឹគ ទៀប
 ក្រុងសុំសុមារគិរៈ ក្នុងភិក្ខុជនបទ ។ សម័យនោះឯង ពោធិរាជកុមារ
 ចាត់ការកសាងប្រាសាទ ឈ្មោះកោកនុទៈ^(២) ទើបតែនឹងហើយថ្មី ។ ដែល
 សមណព្រាហ្មណ៍ ឬបុគ្គលណាមួយ ជាតិជាមនុស្សមិនដែលធ្លាប់
 បាននៅអាស្រ័យ ។ លំដាប់នោះ ពោធិរាជកុមារ ទ្រង់ហៅសញ្ជីកា-
 បុត្តមាណាពមកប្រាប់ថា នៃសញ្ជីកាបុត្រសម្ងាញ់ អ្នកចូរមក អ្នកចូរចូល
 ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះបាទ
 យុគលព្រះមានព្រះភាគដោយត្បូង ទូលសួរការមិនមានអាពាធ មិន
 មានសេចក្តីលំបាក ការក្រោករហ័សរហួន កាយពល និងធម៌ជា
 គ្រឿងនៅសប្បាយ តាមពាក្យអញថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពោធិ-
 រាជកុមារសូមថ្វាយបង្គំ នូវព្រះបាទយុគលព្រះអង្គដោយត្បូង ទូលសួរ
 ការមិនមានអាពាធ មិនមានសេចក្តីលំបាក ការក្រោករហ័សរហួន
 កាយពល និងធម៌ជាគ្រឿងនៅសប្បាយ ហើយទូលយ៉ាងនេះទៀតថា

---

១ ព្រៃឈើហិង្គ ឬជាព្រៃយក្ខិនីឈ្មោះភេសកលានៅរក្សាគ្រប់គ្រង ។ ២ បានជាឈ្មោះ
 ថា កោកនុទៈ ព្រោះប្រាសាទនោះ មានការរចនា មានលម្អដូចជាផ្កាឈូកក្រហម ។

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ ស្វាតនាយាធិវាសនំ

អធិវាសេតុ កិរ ភន្តេ ភកវា ពោធិស្ស រាជកុមារស្ស
 ស្វាតនាយ ភត្តំ សទ្ធិ ភិក្ខុសង្ឃេនាតិ ។ ឯវំ
 កោតិ ខោ សញ្ញិកាបុត្តោ មាលាវោ ពោធិស្ស
 រាជកុមារស្ស បដិស្សត្វា យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្វា ភកវតា សទ្ធិ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ
 កមំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

[២៤៨] ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ សញ្ញិកាបុត្តោ
 មាលាវោ ភកវន្តំ ឯតទវោច ពោធិ កោ កោតម
 រាជកុមារោ កោតោ កោតមស្ស ចានេ សិរសា វន្តតិ
 អប្បាពាធំ អប្បាតង្គំ លហុដ្ឋានំ ពលំ ជាសុរិហារំ
 បុច្ឆតិ ឯវញ្ច បន វទេសិ អធិវាសេតុ កិរ ករំ
 កោតមោ ពោធិស្ស រាជកុមារស្ស ស្វាតនាយ
 ភត្តំ សទ្ធិ ភិក្ខុសង្ឃេនាតិ ។ អធិវាសេសិ ភកវា
 តុណ្ហិកាវេន ។ អថខោ សញ្ញិកាបុត្តោ មាលាវោ
 ភកវតោ អធិវាសនំ វិទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា យេន
 ពោធិ រាជកុមារោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 ពោធិ រាជកុមារំ ឯតទវោច អវោចុម្ហា ខោ មយំ

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ការទ្រង់ទ្រូលនិមន្តដើម្បីឆាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ ទទួល
ភត្តរបស់ពោធិរាជកុមារ ដើម្បីឆាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក ។ សញ្ជីកាបុត្តមាណាព
ទទួលព្រះបន្ទូលពោធិរាជកុមារថា ព្រះករុណារិសេស ហើយក៏ចូល
ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យ
រាក់ទាក់ សំណេះសំណាលនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែល
គួររីករាយនិងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

[២៤៨] សញ្ជីកាបុត្តមាណាព លុះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
ក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏
ចម្រើន ពោធិរាជកុមារ សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទយុគលព្រះគោតមជាម្ចាស់
ដោយត្បូង ក្រាបទូលសួរការមិនមានអាពាធ មិនមានសេចក្តីលំបាក
ការក្រោករហ័សរហួន កាយពល និងធម៌ជាគ្រឿងនៅសប្បាយ មួយ
ទៀត ពោធិរាជកុមារ ឲ្យក្រាបទូលព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា សូមព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន ព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃទទួលភត្តរបស់ពោធិរាជកុមារ ដើម្បីឆាន់ក្នុង
ថ្ងៃស្អែក ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ទ្រូលដោយតុណ្ណិភាព ។ គ្រានោះ
ឯង សញ្ជីកាបុត្តមាណាពដឹងថា ព្រះមានព្រះភាគទទួលនិមន្តហើយ ក៏
ក្រោកចាកអាសនៈ ចូលទៅគាល់ពោធិរាជកុមារ លុះចូលទៅដល់ហើយ
ក៏ក្រាបទូលពោធិរាជកុមារ យ៉ាងនេះថា ខ្ញុំព្រះអង្គបានក្រាបបង្គំទូល

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កោតោ វចនេន តំ កវន្តំ កោតមំ ពោធិ កោ កោតម
 រាជកុមារោ កោតោ កោតមស្ស ចានេ សិរសា វន្តតិ
 អប្បាពាធំ អប្បាតន្តិ លហុដ្ឋាធំ ពលំ ជាសុវិហារំ បុច្ឆតិ
 ឯវញ្ច វទេតិ អធិវាសេតុ កិវ កវំ កោតមោ ពោធិស្ស
 រាជកុមារស្ស ស្វាតនាយ កត្តំ សទ្ធិ ភិក្ខុសង្ឃេនាតិ
 អធិវុត្តញ្ច បន សមណោន កោតមេនាតិ ។ អថខោ
 ពោធិ រាជកុមារោ តស្សា វត្តិយា អច្ចយេន និវេស-
 នេ^(១) បណ្ឌិតំ ខាទដិយំ កោជដិយំ បដិយាទាបេត្វា
 កោកនុទញ្ច ចាសាធំ ឱទាតេហិ ទុស្សេហិ សន្តរា-
 បេត្វា^(២) យាវ បច្ឆិមសោចាណកឡេវរា សញ្ញិកាបុត្តំ
 មាណវំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្ថំ សម្ម សញ្ញិកាបុត្ត
 យេន ភកវា តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា ភកវតោ
 កាលំ អាហេចេហិ កាលោ កន្តេ និដ្ឋិតំ កត្តន្តិ ។
 ឯវំ កោតិ ខោ សញ្ញិកាបុត្តោ មាណវោ
 ពោធិស្ស រាជកុមារស្ស បដិស្សត្វា យេន ភកវា
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវតោ កាលំ
 អាហេចេសិ កាលោ កោ កោតម និដ្ឋិតំ កត្តន្តិ ។

១ ឱ. ម. អច្ចយេន សកេ និវេសនេ ។ ២ ម. សន្តរាបេត្វាបិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ តាមបន្ទូល របស់ទ្រង់ហើយថា បពិត្រព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើន ពោធិរាជកុមារសូមថ្វាយបង្គំនូវព្រះបាទយុគលព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើនដោយត្បូង ទូលសួរការមិនមានអាពាធ មិនមានសេចក្តីលំបាក
ការក្រោករហ័សរហួន កាយពល និងធម៌ជាទីនៅសប្បាយ មួយទៀត
ពោធិរាជកុមារ ឲ្យក្រាបទូលព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
ព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ ទទួលភត្តរបស់ពោធិរាជកុមារ ដើម្បីធាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក
ព្រះគោតមជាម្ចាស់ក៏បានទទួលនិមន្តហើយ ។ លុះព្រឹកឡើង ពោធិរាជ-
កុមារចាត់ចែងខាទនីយភោជនីយាហារដ៏ឧត្តម ក្នុងព្រះរាជនិវេសន៍របស់
ព្រះអង្គហើយ ឲ្យក្រាលកោកនុទប្រាសាទ ដោយសំពត់-សទាំងឡាយ
ដរាបដល់កាំជណ្តើរជាន់ខាងក្រោមបំផុត ហើយត្រាស់ហៅសញ្ជីកាបុត្ត-
មាណាពមកថា ម្ចាស់សញ្ជីកាបុត្តសម្លាញ់ អ្នកចូរមក អ្នកចូរចូលទៅគាល់
ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបបង្គំទូលភត្តកាល
ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលគួរហើយ ភត្តក៏
សម្រេចហើយ ។ សញ្ជីកាបុត្តមាណាព ទទួលព្រះបន្ទូលរបស់ពោធិរាជ-
កុមារថា ព្រះករុណារិសេស ហើយក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
លុះចូលទៅដល់ហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលភត្តកាល ចំពោះព្រះមានព្រះ
ភាគថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន កាលគួរហើយ ភត្តក៏សម្រេចហើយ ។

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ និវេសន្តបសង្កមនំ

[២៤៩] អថខោ ភកវា បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា
 បត្តចីវរមាទាយ យេន ពោធិស្ស រាជកុមារស្ស និវេ-
 សនំ តេនុបសង្កមិ ។ តេន ខោ បន សមយេន ពោធិ
 រាជកុមារោ ពហិទ្ធារកោដ្ឋកេ បិតោ ហោតិ ភកវន្តំ
 អាគមយមាទោ ។ អទ្ធិសា ខោ ពោធិ រាជកុមា-
 រោ ភកវន្តំ ទ្វរតោ វ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាន បច្ចុក្កដ្ឋា
 ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា បុរិក្ខិត្វា យេន កោកនុទោ
 ចាសាទោ តេនុបសង្កមិ ។ អថខោ ភកវា បច្ឆិមំ
 សោចាណាកធឿវ^(១) និស្សាយ អដ្ឋាសិ ។ អថខោ
 ពោធិ រាជកុមារោ ភកវន្តំ ឯតទវោច អភិរូហតុ
 ភន្តេ ភកវា ទុស្សានិ អភិរូហតុ សុតតោ ទុស្សានិ
 យំ មម អស្ស ទីយវត្ថំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។
 ឯវំ វុត្តេ ភកវា តុណ្ហា អហោសិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ
 ពោធិ រាជកុមារោ ភកវន្តំ ឯតទវោច អភិរូហតុ
 ភន្តេ ភកវា ទុស្សានិ អភិរូហតុ សុតតោ ទុស្សានិ
 យំ មម អស្ស ទីយវត្ថំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។

១ ម. សោបាណាកវំ ។

រាជវត្ត ពោធិរាជកុមារសូត្រ ស្តេចចូលទៅកាន់និវេសន៍របស់ព្រះរាជកុមារ

[២៤៩] គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រ
និងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅកាន់និវេសនដ្ឋានរបស់
ពោធិរាជកុមារ ។ សម័យនោះឯង ពោធិរាជកុមារ បិតនៅខាងក្រៅ
ក្លោងទ្វាររង់ចាំព្រះមានព្រះភាគ ។ ពោធិរាជកុមារ បានឃើញព្រះ
មានព្រះភាគស្តេចមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏ក្រោកទៅទទួល
ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ នាំស្តេចទៅកាន់កោកនុទប្រាសាទ ។
វេលានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ឈប់បង្គំនៅកាំជណ្តើរជាន់ខាង
ក្រោមបំផុត ។ លំដាប់នោះ ពោធិរាជកុមារ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះ
ភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
ជាន់សំពត់ទាំងឡាយ សូមព្រះសុគតទ្រង់ជាន់សំពត់ទាំងឡាយ ដើម្បី
ប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គអស់កាលជាយូរអង្វែង ។ កាល
ពោធិរាជកុមារ ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
នៅស្ងៀម ។ ពោធិរាជកុមារ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះ
អស់វារៈពីរដងថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
ជាន់សំពត់ទាំងឡាយ សូមព្រះសុគតទ្រង់ជាន់សំពត់ទាំងឡាយ ដើម្បី
ប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ អស់កាលជាយូរអង្វែង ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឯវំ វុត្តេ^(១) ភក្កវា តុណ្ហី អហោសិ ។ តតិយម្បិ
 ខោ ពោធិ រាជកុមារោ ភក្កវន្តំ ឯតទរោច អភិរូហតុ
 ភន្តេ ភក្កវា ទុស្សានិ អភិរូហតុ សុតតោ ទុស្សានិ
 យំ មម អស្ស ទីយវត្ថំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។
 អថខោ ភក្កវា អាយស្មន្តំ អានន្តំ អបលោកេសិ ។
 អថខោ អាយស្មា អានន្តោ ពោធិ រាជកុមារំ
 ឯតទរោច សំហារតុ រាជកុមារ ទុស្សានិ ន ភក្កវា
 ចេលបដិកំ អក្កមិស្សតិ បច្ឆិមំ ជនតំ តថាគតោ
 អបលោកេតីតិ ។ អថខោ ពោធិ រាជកុមារោ
 ទុស្សានិ សំហារមេត្វា ឧបរិ កោកនុទេ ចាសាទេ
 អាសនានិ^(២) បញ្ញាបេសិ ។ អថខោ ភក្កវា
 កោកនុទំ ចាសាទំ អភិរូហិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ និ-
 សីទិ សទ្ធិ ភិក្កុសដ្ឋេន ។ អថខោ ពោធិ រាជកុមារោ

១ ឱ. ទុតិយម្បិ ខោតិ ទិស្សតិ ។ ២ អាសនន្តិ យុត្តតំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

កាលពោធិរាជកុមារ ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់នៅស្ងៀម ។ ពោធិរាជកុមារ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាង
 នេះ អស់វារៈជាគម្រប់ ៣ ដងថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ជាន់សំពត់ទាំងឡាយ សូមព្រះសុគតទ្រង់ជាន់សំពត់
 ទាំងឡាយ ដើម្បីប្រយោជន៍និងសេចក្តីសុខដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ អស់កាល
 ជាយូរអង្វែង ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បែរព្រះកក្រដៅ
 រកព្រះអានន្ទមានអាយុ ។ គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទមានអាយុ ក៏មាន
 ថេរវាចាទៅនឹងពោធិរាជកុមារយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះរាជកុមារ សូមទ្រង់
 សាសំពត់ចេញ ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គមិនទ្រង់ជាន់ផ្ទាំងសំពត់
 ទេ ព្រះសុគតព្រះអង្គទ្រង់ប្រមើលមើលនូវប្រជុំជនជាខាងក្រោយ ។
 គ្រានោះ ពោធិរាជកុមារ ទ្រង់ឲ្យសាសំពត់ចេញហើយ ទ្រង់ឲ្យក្រាល
 អាសនៈខាងលើកោកនុទប្រាសាទ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
 ឡើងកាន់កោកនុទប្រាសាទ ហើយគង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាល
 ស្រេចហើយ ព្រមទាំងភិក្ខុសង្ឃ ។ លំដាប់នោះ ពោធិរាជកុមារ បាន

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ អាឡារូបសង្កមនំ

ពុទ្ធប្បមុខំ   ភិក្ខុសង្ឃំ   បណ្ឌិតេន   ខាទនីយេន
 កោជនីយេន   សហត្តា   សន្តប្បេសិ   សម្បវារេសិ   ។
 អថខោ   ពោធិ   រាជកុមារោ   ភកវន្តំ   ភុត្តារី   ឱដីតបត្ត-
 ចារណី   អញ្ញតវំ   នីចំ   អាសនំ   កហេត្វា   ឯកមន្តំ
 និសីទិ   ។   ឯកមន្តំ   និសិទ្ធោ   ខោ   ពោធិ   រាជកុមារោ
 ភកវន្តំ   ឯតទរោច   មយ្ហំ   ខោ   ភន្តេ   ឯវំ   ហោតិ   ន
 ខោ   សុខេន   សុខំ   អធិកន្តព្វំ   ទុក្ខេន   ខោ   សុខំ
 អធិកន្តព្វន្តិ   ។

[២៥០]   មយ្ហម្បិ   ខោ   រាជកុមារ   បុព្វេវ   សម្ពោទា
 អនភិសម្ពុទ្ធស្ស   ពោធិសត្តស្សេវ   សតោ   ឯតទហោសិ
 ន   ខោ   សុខេន   សុខំ   អធិកន្តព្វំ   ទុក្ខេន   ខោ
 សុខំ   អធិកន្តព្វន្តិ   ។   សោ   ខោ   អហំ   រាជកុមារ
 អបរេន   សមយេន   ទហារោ   វ   សមាទោ   សុសុ-
 កាឡុកេសោ   ភទ្រិន   យោព្វនេន   សមដ្ឋា-
 កតោ   បបមេន   វយសា   អកាមកានំ   មាតាបិត្វនំ

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ស្តេចចូលទៅរកអាឡារតាបស

អង្គាសខាទនីយភោជនីយាហារដ៏ឆ្ងាញ់ពិសា ថ្វាយដោយព្រះហស្តព្រះ
អង្គឯង ចំពោះភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ឲ្យឆ្កែតស្តាប់ស្តាប់
ត្រាតែទ្រង់ហាមឃាត់ ។ ទើបពោធិរាជកុមារ កំណត់ជ្រាបថា ព្រះ
មានព្រះភាគទ្រង់សោយស្រេច លែងលូកព្រះហស្តទៅក្នុងបាត្រហើយ
ក៏កាន់យកអាសនៈទាបមួយ គង់នៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ពោធិរាជកុមារ
លុះគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាង
នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះ
ថា សេចក្តីសុខ បុគ្គលមិនគប្បីបាន ដោយសេចក្តីសុខទេ សេចក្តីសុខ
បុគ្គលត្រូវបាន ដោយសេចក្តីទុក្ខ ។

[២៥០] ម្ចាស់រាជកុមារ ក៏កាលតថាគត នៅជាពោធិសត្វ
មិនទាន់ត្រាស់ដឹងនៅឡើយ មុនអំពីការត្រាស់ដឹង មានសេចក្តីត្រិះរិះ
យ៉ាងនេះថា សេចក្តីសុខ បុគ្គលមិនគប្បីបាន ដោយសេចក្តីសុខទេ
សេចក្តីសុខ បុគ្គលត្រូវបានដោយសេចក្តីទុក្ខ ។ ម្ចាស់រាជកុមារ សម័យ
ខាងក្រោយមក តថាគតនោះនៅជាកំឡោះ មានសក់ខ្មៅស្រីល ប្រកប
ព្រមដោយវ័យដ៏ចម្រើន គឺនៅក្នុងបឋមវ័យនៅឡើយ កាលមាតានិង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អស្សុមុខានំ ពោទន្តានំ កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសា-
 យានិ វត្តានិ អច្ឆានេត្វា អការស្មា អនការិយំ បព្វជី ។
 សោ ឯវំ បព្វជិតោ សមាដោ កីកុសលភវេសី អនុត្តរំ
 សន្តិវរបទំ បរិយេសមាដោ យេន អាណ្ហោ កាលា-
 មោ តេនុបសន្តិមី ឧបសន្តិមិត្វា អាណ្ហរំ កាលាមំ
 ឯតទោចំ ឥច្ឆាមហំ អារុសោ កាលាម ឥមស្មី
 ធម្មវិនយេ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុន្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ រាជកុមារ
 អាណ្ហោ កាលាមោ មំ ឯតទោច វិហារតាយស្មា
 តាទិសោ អយំ ធម្មោ យត្ត វិញ្ញូ បុរិសោ នចិ-
 រស្សេវ សកំ អាចរិយកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារយ្យាតិ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ
 នចិរស្សេវ ទិប្បមេវ តំ ធម្មំ បរិយាបុណី ។ សោ ខោ
 អហំ រាជកុមារ តាវត្តកេនេវ ឱដ្ឋប្បហតមត្តេន លបិ-
 តលាបនមត្តេន ញាណារាជញ វនាមិ ថេរវាទញ ជា-
 នាមិ បស្សាមីតិ ច បដិជានាមិ អហាញេវ អញ្ញោ ច ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បិតាមិនចង់ (ឲ្យបួស) មានមុខទទឹកជោកដោយទឹកភ្នែក កំពុងទូញ
យំ ក៏បានកោរសក់ និងពុកមាត់ពុកចង្កា ស្ងៀកដណ្តាប់សំពត់កាសាយៈ
ចេញចាកផ្ទះចូលមកបួស ។ កាលតថាគតនោះ បានបួសដូច្នោះហើយ
ក៏ស្វែងរក នូវកឹកុសលសន្តិវរបទដ៏ប្រសើរ ក៏បានចូលទៅរកអាឡារ-
តាបសកាលាមគោត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពោលសេចក្តីនេះ
ទៅនឹងអាឡារតាបសកាលាមគោត្រថា ម្ចាស់អាវុសោកាលាមៈ យើង
ប្រាថ្នានឹងមកប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងធម្មវិន័យនេះផង ។ ម្ចាស់
រាជកុមារ កាលតថាគតពោលយ៉ាងនេះហើយ អាឡារតាបសកាលាម-
គោត្រ បានពោលតបនឹងតថាគតយ៉ាងនេះថា អ្នកដ៏មានអាយុ ចូរ
នៅចុះ ធម៌នេះក៏ប្រាកដដូច្នោះ បើជាបុរសអ្នកដឹងសេចក្តីហើយ មិនយូរ
ឡើយ គង់នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលទ្ធិអាចារ្យរបស់ខ្លួន ដោយប្រាជ្ញា
ដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថ
ទាំង ៤ បាន ។ ម្ចាស់រាជកុមារ តថាគតនោះ ក៏បានរៀនធម៌នោះចាប់
រហ័សមិនយូរឡើយ ។ ម្ចាស់រាជកុមារ តថាគតនោះ ពោលបាន
ដល់ទៅញាណវាទនិងថេរវាទ ដោយអាការគ្រាន់តែទន្ទេញ ដោយ
បបូរមាត់ និងដោយអាការគ្រាន់តែចរចាទៅមកប៉ុណ្ណោះឯង មួយទៀត
តថាគតក្តី បុគ្គលដទៃក្តី ប្តេជ្ញាថា យើងដឹង យើងឃើញដូច្នោះ ។

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្ត អាណ្យារូបសង្គមនំ

តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ ន ខោ អាណ្យារោ
 កាលាមោ ឥមំ ធម្មំ កេវលំ សទ្ធាមត្តកោន សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារមីតិ បវេទេតិ
 អទ្ធា អាណ្យារោ កាលាមោ ឥមំ ធម្មំ ជានំ បស្សំ
 វិហារតីតិ ។ អថខ្វាហំ រាជកុមារ យេន អាណ្យារោ
 កាលាមោ តេនុបសង្កមី ឧបសង្កមិត្វា អាណ្យារំ
 កាលាមំ ឯតទរោចំ កិត្តារតា នោ អារុសោ
 កាលាម ឥមំ ធម្មំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
 ឧបសម្បជ្ជ បវេទេសីតិ^(១) ។ ឯវំ រុត្តេ រាជកុមារ
 អាណ្យារោ កាលាមោ អាភិញ្ញាយតនំ បវេទេសិ ។
 តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ ន ខោ
 អាណ្យារស្សេវ កាលាមស្ស អត្ថិ សទ្ធា មយ្ហំបត្តិ សទ្ធា
 ន ខោ អាណ្យារស្សេវ កាលាមស្ស អត្ថិ វិរិយំ
 មយ្ហំបត្តិ វិរិយំ ន ខោ អាណ្យារស្សេវ កាលាមស្ស
 អត្ថិ សតិ... សមាធិ... បញ្ញា មយ្ហំបត្តិ បញ្ញា

១ ម. ឧបសម្បជ្ជ វិហារមីតិ បវេទេសីតីតិ ទិស្សតិ ។

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ស្តេចចូលទៅរកអាឡារតាបស

ម្ចាស់រាជកុមារ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាឡារ-
តាបសកាលាមគោត្រ នឹងញ៉ាំងអ្នកដទៃឲ្យដឹងច្បាស់នូវធម៌នេះថា អាត្មា
អញបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ដូច្នោះ នឹងអស់
ស្រេចដោយត្រឹមតែសទ្ធាប៉ុណ្ណោះនោះក៏ទេ ដោយពិតមែននោះ អាឡារ-
តាបសកាលាមគោត្រ គ្រាន់តែដឹង គ្រាន់តែឃើញធម៌នេះប៉ុណ្ណោះ ។

ម្ចាស់រាជកុមារ កាលនោះតថាគត បានចូលទៅរកអាឡារតាបសកាលា-
មគោត្រទៀត លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពោលនឹងអាឡារតាបសកា-
លាមគោត្រយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោកាលាមៈ លោកធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
នូវធម៌នេះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ហើយញ៉ាំងអ្នកដទៃឲ្យដឹង
បានត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះទេឬ ។ ម្ចាស់រាជកុមារ កាលតថាគតពោលយ៉ាង
នេះហើយ អាឡារតាបសកាលាមគោត្រ ទើបបានប្រកាសប្រាប់ដល់
អាកិញ្ញញ្ញាយតនជ្ឈាន ។ ម្ចាស់រាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តី
ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា មិនមែនមានសទ្ធាតែអាឡារតាបសកាលាមគោត្រ
ម្នាក់ឯងទេ សូម្បីយើង ក៏មានសទ្ធាដូច្នោះដែរ មិនមែនមានវិរិយៈ
តែអាឡារតាបសកាលាមគោត្រម្នាក់ឯងទេ សូម្បីយើង ក៏មានវិរិយៈ
ដូច្នោះដែរ សតិ... សមាធិ... បញ្ញា សូម្បីយើងក៏មានបញ្ញាដូច្នោះដែរ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

យន្ទ្រាហំ យំ ធម្មំ អាណ្ហោ កាលាមោ សយំ
អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារមីតិ បវេទេតិ
តស្ស ធម្មស្ស សច្ចិកិរិយាយ បទហោយ្យន្តិ ។
សោ ខោ អហំ រាជកុមារ ទិវស្សេវ ទិប្បមេវ
តំ ធម្មំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ
វិហាសី ។ អថខ្វាហំ រាជកុមារ យេន អាណ្ហោ
កាលាមោ តេនុបសង្កមី ឧបសង្កមិត្វា អាណ្ហាវ
កាលាមំ ឯតទោចំ ឯត្តាវតា ដោ អារុសោ កាលាម
តមំ ធម្មំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ
បវេទេសីតិ ។ ឯត្តាវតា ខោ អហំ អារុសោ តមំ ធម្មំ
សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ បវេទេមីតិ ។
អហំមិ ខោ អារុសោ ឯត្តាវតា តមំ ធម្មំ
សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ បវេទេមីតិ ។
លាភា ដោ អារុសោ សុលទ្ធិំ ដោ អារុសោ យេ
មយំ អាយស្មន្តំ តាទិសំ សព្វហ្មចារី បស្សាម

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

តែទុកយ៉ាងដូចម្តេច យើងត្រូវតែតម្កល់សេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ ដែលអាឡារតាបសកាលាមគោត្រ ញ៉ាំងអ្នកដទៃ
 ឲ្យដឹងថា អាត្មាអញបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួន
 ឯង ដូច្នោះឲ្យខាងតែបាន ។ ម្នាលរាជកុមារ មិនយូរប៉ុន្មាន តថាគតនោះ
 បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌នោះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងយ៉ាង
 ឆាប់រហ័ស ។ ម្នាលរាជកុមារ លំដាប់នោះ តថាគតបានចូលទៅរក
 អាឡារតាបសកាលាមគោត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពោលនឹង
 អាឡារតាបសកាលាមគោត្រយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោកាលាមៈ លោក
 បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌នេះដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ហើយ
 ញ៉ាំងអ្នកដទៃឲ្យដឹងបានត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះទេឬ ។ ម្នាលអារុសោ យើង
 បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌នេះដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ហើយ
 ញ៉ាំងអ្នកដទៃឲ្យដឹងបាន ត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះទេ ។ តថាគត ឆ្លើយ
 តបថា ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំឯងក៏ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌នេះ ដោយប្រាជ្ញា
 ដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងតែប៉ុណ្ណោះដែរ ។ ម្នាលអារុសោ យើងពេញជាមាន
 លាភហើយ ម្នាលអារុសោ ភាពជាមនុស្ស យើងបានដោយល្អហើយ
 ព្រោះពួកយើងបានឃើញសព្វហូចារីបុគ្គល ប្រហែលដូចជាអ្នកមាន

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ អាឡារូបសង្កមនំ

ឥតិ យាហំ ធម្មំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
 ឧបសម្បជ្ជ បវេទេមិ តំ ត្ថំ ធម្មំ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ យំ ត្ថំ ធម្មំ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ តមហំ
 ធម្មំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ បវេទេមិ
 ឥតិ យាហំ ធម្មំ ជាតាមិ តំ ត្ថំ ធម្មំ ជាតាសិ
 យំ ត្ថំ ធម្មំ ជាតាសិ តមហំ ធម្មំ ជាតាមិ ឥតិ
 យាទិសោ អហំ តាទិសោ តុវំ យាទិសោ
 តុវំ តាទិសោ អហំ ។ ឯហិទានិ អារុសោ ឧកោ
 វសន្តា ឥមំ កណំ បរិហារមាតិ ។ ឥតិ ខោ
 រាជកុមារ អាឡារោ កាលាមោ អាចរិយោ មេ
 សមាទោ អន្តោវាសី មំ សមាទំ អត្តទោ សមសមំ
 បមេសិ ឧឡារាយ ច មំ បូជាយ បូជេសិ ។
 តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ នាយំ
 ធម្មោ និព្វិទាយ ន វិកាយ ន និពោទាយ ន
 ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ ន សម្មោទាយ

រាជវត្ត ពោធិរាជកុមារសូត្រ ស្តេចចូលទៅរកអាឡារតាបស

អាយុ ហេតុនោះ យើងបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម
 ដោយខ្លួនឯង ហើយញ្ញាំងអ្នកដទៃឲ្យដឹងច្បាស់ធម៌ណា អ្នកក៏បានធ្វើឲ្យ
 ជាក់ច្បាស់ធម៌នោះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងដូច្នោះដែរ
 អ្នកបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ធម៌ណា ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង
 យើងក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ហើយ
 ញ្ញាំងអ្នកដទៃឲ្យដឹងច្បាស់ធម៌នោះដែរ ព្រោះហេតុនោះ យើងបានដឹង
 ធម៌ណា អ្នកក៏ដឹងធម៌នោះដែរ អ្នកដឹងធម៌ណា យើងក៏ដឹងធម៌នោះដែរ
 ព្រោះហេតុនោះ យើងយ៉ាងណា អ្នកក៏យ៉ាងនោះដែរ អ្នកយ៉ាងណា
 យើងក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលអាវុសោ ឥឡូវនេះ អ្នកចូរមកចុះ យើង
 ទាំងពីរនាក់ នឹងនៅជួយគ្នារក្សាគណៈនេះ ។ ម្នាលរាជកុមារ ព្រោះ
 ហេតុនោះ អាឡារតាបសកាលាមគោត្រ កាលជាអាចារ្យរបស់តថាគត
 ក៏បានតាំងតថាគត កាលនៅជាអន្តេវាសិកឲ្យស្មើនឹងខ្លួន ហើយបូជាតថា-
 គតដោយការបូជាដ៏លើសលុប ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ មាន
 សេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធម៌នេះមិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីនឿយ
 ណាយ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាសចាករាគៈ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីរំលត់ទុក្ខ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីរម្ងាប់ មិនមែនប្រ-
 ព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីដឹង មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីត្រាស់ដឹង មិនមែន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ន និព្វានាយ សំវត្តតិ យារទេវ អាភិព្វញ្ញាយតន្តប-
 បត្តិយាតិ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ តំ ធម្មំ
 អនលន្តិវិត្វា តស្មា ធម្មា និព្វិដ្ឋ អបក្កមី ។
 [២៥០] សោ ខោ អហំ រាជកុមារ កីកុសល-
 តវេសី អនុត្តរំ សន្តិវបទំ បរិយេសមាទោ យេន
 ឧទ្ធកោ រាមបុត្តោ តេនុបសន្តិមី ឧបសន្តិមិត្វា ឧទ្ធកំ
 រាមបុត្តំ ឯតទោចំ ឥច្ឆាមហំ អារុសោ រាម ឥមស្មី
 ធម្មវិនយេ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុន្តិ ។ ឯវំ រុត្តេ រាជកុមារ
 ឧទ្ធកោ រាមបុត្តោ មំ ឯតទោច វិហារតាយស្មា
 តាទិសោ អយំ ធម្មោ យត្ត វិញ្ញូ បុរិសោ នចិរស្សេវ
 សកំ អាចរិយកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បដ្ឋ
 វិហារេយ្យាតិ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ នចិរស្សេវ
 ទិប្បមេវ តំ ធម្មំ បរិយាបុណី ។ សោ ខោ អហំ
 រាជកុមារ តាវត្តកេនេវ ឌីដ្ឋប្បហាតមត្តេន លបិ-
 តលាបនមត្តេន ញាណារាទព្វ វនាមិ ថេវារាទព្វ ជា-
 នាមិ បស្សាមីតិ ច បដិជានាមិ អហាញេវ អញ្ញោ ច ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វានទេ គ្រាន់តែប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកើតក្នុង
អាកិញ្ចញ្ញាយតនភពប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ មិន
បានពេញចិត្តនឹងធម៌នោះ បានគេចចេញចាកធម៌នោះ ហើយចៀស
ចេញទៅ ។

[២៥១] ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ កំពុងស្វែងរក ក៏កុសល
សន្តិវរបទដ៏ប្រសើរ បានចូលទៅរកឧទ្ទករាមបុត្រ លុះចូលទៅដល់
ហើយ បាននិយាយពាក្យនេះនឹងឧទ្ទករាមបុត្រថា ម្នាលអារុសោរាមៈ
យើងប្រាជ្ញានឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ក្នុងធម្មវិន័យនេះដែរ ។ ម្នាលរាជ-
កុមារ កាលតថាគតពោលយ៉ាងនេះហើយ ឧទ្ទករាមបុត្របានពោល
នឹងតថាគតយ៉ាងនេះថា អ្នកមានអាយុ ចូរនៅចុះ ធម៌នេះប្រាកដដូច្នោះ
បើជាបុរសអ្នកដឹងសេចក្តីហើយ មិនយូរឡើយ គង់នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
នូវលទ្ធិអាចារ្យរបស់ខ្លួន ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯងបាន ។
ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ ក៏បានរៀនធម៌នោះ យ៉ាងតាមរហ័ស
មិនយូរឡើយ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ បានដល់ទៅញា-
ណវាទនិងថេរវាទ ដោយអាការគ្រាន់តែទន្ទេញ ដោយបបូរមាត់
និងដោយអាការគ្រាន់តែចរចាទៅមកប៉ុណ្ណោះឯង មួយទៀត តថាគត
ក៏ បុគ្គលដទៃក្តី ប្តេជ្ញាថា យើងដឹង យើងឃើញដូច្នោះ ។

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ ឧទ្ធចក្ខុបសង្កមនំ

តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ ន ខោ
 រាមោ ឥមំ ធម្មំ កោវសំ សទ្ធាមត្តកោន សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារមីតិ បវេទេតិ
 អន្ធា រាមោ ឥមំ ធម្មំ ជាតំ បស្សំ វិហារតីតិ ។
 អថខ្វាហំ រាជកុមារ យេន ឧទ្ធកោ រាមបុត្តោ
 តេនុបសង្កមី ឧបសង្កមិត្វា ឧទ្ធកំ រាមបុត្តំ ឯតទវោចំ
 កិត្តាវតា នោ អារុសោ រាម ឥមំ ធម្មំ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ បវេទេសីតិ ។ ឯវំ
 វុត្តេ រាជកុមារ ឧទ្ធកោ រាមបុត្តោ នេវសញ្ញាណ-
 សញ្ញាយតនំ បវេទេសិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ
 ឯតទហោសិ ន ខោ រាមស្សេវ អហោសិ សទ្ធា
 មយ្ហំបត្តិ សទ្ធា ន ខោ រាមស្សេវ អហោសិ វិយំ
 ។ បេ ។ សតិ... សមាធិ... បញ្ញា មយ្ហំបត្តិ បញ្ញា

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ស្តេចចូលទៅរកឧទ្ទកតាបស

ម្ចាស់រាជកុមារ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា រាមបុត្រនេះ
នឹងញ៉ាំងអ្នកដទៃ ឲ្យដឹងច្បាស់នូវធម៌នេះថា អាត្មាអញបានធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងដូច្នោះ នឹងអស់ស្រេចដោយត្រឹម
តែសទ្ធាប៉ុណ្ណោះនោះក៏ទេ ដោយពិតមែននោះ រាមបុត្រនោះ គ្រាន់តែដឹង
គ្រាន់តែឃើញធម៌នេះប៉ុណ្ណោះ ។ ម្ចាស់រាជកុមារ កាលនោះ តថាគត
ចូលទៅរកឧទ្ទករាមបុត្រទៀត លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បានពោល
នឹងឧទ្ទករាមបុត្រយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោរាមៈ លោកបានធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់នូវធម៌នេះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ហើយញ៉ាំងអ្នកដទៃ
ឲ្យដឹងបានត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះទេឬ ។ ម្ចាស់រាជកុមារ កាលតថាគតពោល
យ៉ាងនេះហើយ ឧទ្ទករាមបុត្រ ក៏បានប្រកាសប្រាប់ដល់ទៅនេវសញ្ញា-
នាសញ្ញាយតនជ្ឈាន ។ ម្ចាស់រាជកុមារ តថាគតនោះ មានសេចក្តី
ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា មិនមែនមានសទ្ធា តែរាមបុត្រម្នាក់ឯងទេ សូម្បី
យើងក៏មានសទ្ធាដូច្នោះដែរ មិនមែនមានវិរិយៈ តែរាមបុត្រម្នាក់
ឯងទេ ។ បេ ។ សតិ... សមាធិ... បញ្ញា សូម្បីយើងក៏មានបញ្ញាដូច្នោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

យន្ទ្រាហំ យំ ធម្មំ រាមោ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិ-
 កត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារមីតិ បវេទេសិ តស្ស ធម្មស្ស
 សច្ចិកិរិយាយ បទហោយ្យន្តិ ។ សោ ខោ អហំ
 រាជកុមារ នចិរស្សេវ ទិប្បមេវ តំ ធម្មំ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសី ។ អថ-
 ខ្វាហំ រាជកុមារ យេន ឧទ្ធកោ រាមបុត្តោ
 តេនុបសង្កមី ឧបសង្កមិត្វា ឧទ្ធកំ រាមបុត្តំ
 ឯតទោចំ ឯត្តារតា នោ អារុសោ រាម ឥមំ ធម្មំ
 សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ បវេទេសីតិ ។
 ឯត្តារតា ខោ អហំ អារុសោ ឥមំ ធម្មំ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ បវេទេមីតិ ។
 អហំមិ ខោ អារុសោ ឯត្តារតា ឥមំ ធម្មំ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារមីតិ ។
 លាភា នោ អារុសោ សុលទ្ធិំ នោ អារុសោ យេ
 មយំ អាយស្មន្តំ តាទិសំ សព្វហ្មចារី បស្សាម

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ដែរ តែទុកយ៉ាងដូចម្តេចក៏ដោយ យើងត្រូវតែតម្កល់ព្យាយាម ដើម្បី
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវធម៌ដែលឧទ្ធករាមបុត្រ ញ៉ាំងអ្នកដទៃឲ្យដឹងថា
អាត្មាអញបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ដូច្នោះ
ឲ្យខាងតែបាន ។ ម្នាលរាជកុមារ មិនយូរប៉ុន្មាន តថាគតនោះបាន
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌នោះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងយ៉ាងឆាប់
រហ័ស ។ ម្នាលរាជកុមារ លំដាប់នោះ តថាគតបានចូលទៅរកឧទ្ធករាម-
បុត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពោលនឹងឧទ្ធករាមបុត្រយ៉ាងនេះថា
ម្នាលអារុសោរាមៈ លោកបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌នេះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏
ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ហើយញ៉ាំងអ្នកដទៃឲ្យដឹងបានត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះទេឬ ។
ឧទ្ធករាមបុត្រឆ្លើយតបថា ម្នាលអារុសោ យើងបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌
នេះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ហើយញ៉ាំងអ្នកដទៃឲ្យដឹងបាន
ត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះទេ ។ ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំឯងក៏ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌នេះ
ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯងតែប៉ុណ្ណោះដែរ ។ ម្នាលអារុសោ យើង
ពេញជាមានលាភហើយ ម្នាលអារុសោ ភាពជាមនុស្សយើងបានដោយ
ល្អហើយ ពួកយើងបានឃើញសព្វហួចារីបុគ្គល ប្រហែលដូចជាអ្នក

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្ត ឧទ្ធកូបសង្កមនំ

ឥតិ យំ ធម្មំ រាមោ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧប-
 សម្បជ្ជ បវេទេសិ តំ ត្ថំ ធម្មំ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ យំ ត្ថំ ធម្មំ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ តំ ធម្មំ
 រាមោ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ
 បវេទេសិ ឥតិ យំ ធម្មំ រាមោ អភិញ្ញាសិ តំ ត្ថំ
 ធម្មំ ជាតាសិ យំ ត្ថំ ធម្មំ ជាតាសិ តំ ធម្មំ
 រាមោ អភិញ្ញាសិ ឥតិ យាទិសោ រាមោ អហោសិ
 តាទិសោ តុរំ យាទិសោ តុរំ តាទិសោ រាមោ អហោសិ
 ឯហិទានិ អារុសោ តុរំ ឥមំ កលំ បរិហារតិ ។ ឥតិ
 ខោ រាជកុមារ ឧទ្ធកោ រាមបុត្តោ សព្វប្បចារី មេ
 សមាដោ អាចរិយដ្ឋានេវ មំ បមេសិ ឧទ្ធការាយ ច មំ
 បូជាយ បូជេសិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទ-
 ហោសិ នាយំ ធម្មោ និព្វិទាយ ន វិរាតាយ ន និរោ-
 ទាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ ន សម្មោទាយ

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ស្តេចចូលទៅរកឧទ្ទកតាបស

ដ៏មានអាយុ ព្រោះហេតុនោះ យើងរាមៈ បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ហើយញ្ញាំងអ្នកដទៃឲ្យដឹងច្បាស់នូវ
 ធម៌ណា អ្នកក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌នោះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម
 ដោយខ្លួនឯងដូច្នោះដែរ អ្នកបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវធម៌ណា ដោយ
 ប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង យើងរាមៈ ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់
 ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តម ដោយខ្លួនឯង ហើយញ្ញាំងអ្នកដទៃឲ្យដឹងច្បាស់នូវ
 ធម៌នោះដែរ ព្រោះហេតុនោះ យើងរាមៈ បានដឹងធម៌ណា អ្នកក៏ដឹងធម៌
 នោះដែរ អ្នកដឹងធម៌ណា យើងរាមៈ ក៏ដឹងធម៌នោះដែរ ព្រោះហេតុនោះ
 យើងរាមៈយ៉ាងណា អ្នកក៏យ៉ាងនោះដែរ អ្នកយ៉ាងណា យើងរាមៈក៏យ៉ាង
 នោះដែរ ម្នាលអាវុសោ ឥឡូវនេះ អ្នកចូរមកចុះ ចូរអ្នករក្សាគណៈនេះ
 ចុះ ។ ម្នាលរាជកុមារ ព្រោះហេតុនោះឧទ្ទករាមបុត្រ កាលជាសព្វហ្ម-
 ចារីរបស់តថាគត បានតាំងតថាគតក្នុងតំណែងជាអាចារ្យ ហើយក៏បូជា
 តថាគតដោយការបូជាដ៏លើសលុប ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ
 មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធម៌នេះមិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តី
 នឿយណាយ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាសចាករាគៈ មិនមែនប្រ-
 ព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីរំលត់ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ មិន
 មែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីចេះដឹង មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីត្រាស់ដឹង

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ន និព្វានាយ សំវត្តតិ យារទេវ នេវសញ្ញានាសញ្ញា-
 យតន្ទបបត្តិយាតិ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ តំ
 ធម្មំ អនលង្ករិត្វា តស្មា ធម្មា និព្វិដ្ឋ អបក្កមី ។
 [២៥២] សោ ខោ អហំ រាជកុមារ
 កីកុសលតវេសី អនុត្តរំ សន្តិវរបទំ បរិយេសមាណោ
 មកធនេសុ អនុបុព្វេន ចារិកំ ចរមាណោ យេន
 ឧរុវេលា សេនានិកមោ តទវសរី ។ តត្ថទ្ធិសំ
 រមណីយំ ភូមិភាគំ ចាសាទិកញ្ច វនសណ្ឋំ នទិញ្ច
 សន្ធិត្តិ សីតោទកំ^(១) សុបតិត្តំ រមណីយំ សមន្តា
 ច កោចរក្កាមំ ។ តស្ស មយ្ហំ ។ រាជកុមារ
 ឯតទហោសិ រមណីយោ វត ភូមិភាកោ ចាសាទិកោ
 ច វនសណ្ឋោ នទី ច សន្ធិតិ សីតោទកា សុបតិត្តា
 រមណីយា សមន្តា ច កោចរក្កាមោ អលំ វតិទំ
 កុលបុត្តស្ស បដានត្តិកស្ស បដានាយាតិ ។ សោ
 ខោ អហំ រាជកុមារ តត្ថេវ និសីទី អលមិទំ
 បដានាយាតិ ។

១ ម. សន្ធិតិ សេទកំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វាន គ្រាន់តែប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកើត
ក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនភពប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថា-
គតនោះឯង មិនពេញចិត្តនឹងធម៌នោះ បានគេចចេញចាកធម៌នោះ
ហើយចៀសចេញទៅ ។

[២៥២] ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះឯង កាលស្វែងរក
ក៏កុសលសន្តិវរបទដ៏ប្រសើរ ត្រាប់ទៅកាន់ចារិក ក្នុងដែនមគធៈដោយ
លំដាប់ សំដៅទៅឯឧរុវេលាប្រទេសសេនានិគម ។ ក្នុងទីនោះ តថាគត
បានឃើញនូវភូមិភាគគួរជាទីត្រេកអរផង នូវដងព្រៃដែលត្រជាក់ត្រជុំផង
នូវស្ទឹងកំពុងហូរមានទឹកដ៏ត្រជាក់ មានកំពង់រាបស្មើ គួរជាទីរីករាយផង
ទាំងគោចរគ្រាម ក៏តាំងនៅដោយជុំវិញ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគត
នោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ភូមិភាគគួរជាទីត្រេកអរហ្ន៎ ដងព្រៃក៏
ត្រជាក់ត្រជុំ ទាំងស្ទឹងដែលកំពុងហូរមានទឹកត្រជាក់ មានកំពង់រាបស្មើ
គួរជាទីរីករាយ ទាំងគោចរគ្រាម ក៏តាំងនៅដោយជុំវិញ ទីនេះហ្ន៎
ល្មមតាំងសេចក្តីព្យាយាមរបស់កុលបុត្រអ្នកមានប្រយោជន៍ ដោយសេចក្តី
ព្យាយាម ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ បានអង្គុយសំចតនៅក្នុង
ទីនោះ ដោយគិតថា ទីនេះល្មមតាំងសេចក្តីព្យាយាមបាន ។

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ បឋមបមា

[២៥៣] អបិស្ស មំ រាជកុមារ តិស្សោ ឧបមា
 បដិកំសុ អនច្ឆរិយា បុព្វេ អស្សុតបុញ្ញា ។ សេយ្យថាបិ
 រាជកុមារ អលំ កង្ខំ សស្មេហំ ឧទកេ ជិក្ខុត្តំ ។
 អថ បុរិសោ អាតច្ឆេយ្យ ឧត្តារាណី អាទាយ អក្កិ
 អភិជិព្វត្តេស្សាមិ តេជោ ចាតុករិស្សាមីតិ ។ តំ កិ
 មញ្ញុសិ រាជកុមារ អបិ នុ សោ បុរិសោ អមំ អលំ
 កង្ខំ សស្មេហំ ឧទកេ ជិក្ខុត្តំ ឧត្តារាណី អាទាយ
 អភិមត្តន្តោ អក្កិ អភិជិព្វត្តេយ្យ តេជោ ចាតុករេយ្យា-
 តិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ តំ កិស្ស ហេតុ អនុញ្ញិ ភន្តេ
 អលំ កង្ខំ សស្មេហំ តព្វា បន ឧទកេ ជិក្ខុត្តំ
 យារទេវ ច បន សោ បុរិសោ កិលមថស្ស វិហាតស្ស
 ភាតី អស្សាតិ ។ ឯវមេវ ខោ រាជកុមារ យេ ហិ
 កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា កាយេន
 ចេវ កាមេហិ អរូបកដ្ឋា វិហារន្តិ យោ ច នេសំ
 កាមេសុ កាមច្ឆន្តោ កាមស្មេហោ កាមមុច្ឆា

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ឧបមា ទី ១

[២៥៣] ម្នាលរាជកុមារ ឧបមា ៣ ប្រការ មិនសូវជាអស្ចារ្យ
ណាស់ណា ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានស្តាប់មកពីមុន ក៏បានកើតប្រាកដ
ដល់តថាគត ។ ម្នាលរាជកុមារ ប្រៀបដូចឈើស្រស់ ប្រកបដោយ
ជ័រដែលបុគ្គលត្រាំទុកនៅក្នុងទឹក ។ កាលបុរសគិតថា យើងនឹងកាន់
យកឈើពំនួតខាងលើ មកពួតឲ្យកើតភ្លើង នឹងធ្វើតេជោធាតុឲ្យកើត
ប្រាកដឡើងបាន ។ ម្នាលរាជកុមារ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូច
ម្តេច បុរសនោះកាលកាន់យកឈើពំនួតខាងលើ មកពួតនឹងឈើស្រស់
ដែលប្រកបដោយជ័រ ដែលបុគ្គលត្រាំទុកនៅក្នុងទឹកឯណោះ នឹងពួត
ឲ្យកើតភ្លើង នឹងធ្វើតេជោធាតុឲ្យកើតប្រាកដឡើងបានឬទេ ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មិនកើតទេ រឿងនោះព្រោះហេតុអ្វី បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ព្រោះឈើឯណោះនៅស្រស់ប្រកបដោយជ័រ ថែមទាំងឈើនោះសោត
ក៏ត្រាំនៅក្នុងទឹកផង ឯបុរសនោះ គ្រាន់តែបានចំណែកនៃសេចក្តីលំបាក
និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់តែប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលរាជកុមារ សេចក្តីនេះ មាន
ឧបមេយ្យដូច ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយ មិនបានចៀសចេញចាក
កាមទាំងឡាយដោយកាយ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ថែមទាំងមាន
សេចក្តីពេញចិត្តព្រោះកាម សេចក្តីស្នេហាព្រោះកាម សេចក្តីជ្រប់ព្រោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កាមបិទាសា កាមបរិទ្យាហោ សោ ច អដ្ឋត្ថំ ន

សុប្បហីនោ ហោតិ ន សុប្បដិប្បស្សន្ទោ ។

ឱបក្កមិកា ចេបិ តេ កោន្តោ សមណព្រាហ្មណា

ទុក្ខា តិប្បា កដុកា វេទនា វេទិយន្តិ អភព្វា វ

តេ ញាណាយ ទស្សនាយ អនុត្តរាយ សម្ពោធាយ ។

នោ ចេបិ តេ កោន្តោ សមណព្រាហ្មណា ឱបក្កមិ-

កា ទុក្ខា តិប្បា កដុកា វេទនា វេទិយន្តិ

អភព្វា វ តេ ញាណាយ ទស្សនាយ អនុត្តរាយ

សម្ពោធាយ ។ អយំ ខោ មំ រាជកុមារ បឋមា

ឧបមា បដិកាសិ អនច្ឆរិយា បុព្វេ អស្សុតបុព្វា ។

[២៥៤] អបរាបិ ខោ មំ រាជកុមារ ទុតិយា

ឧបមា បដិកាសិ អនច្ឆរិយា បុព្វេ អស្សុតបុព្វា ។

សេយ្យថាបិ រាជកុមារ អស្មំ កដ្ឋំ សស្មេហំ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

កាម សេចក្តីស្រែកឃ្នានព្រោះកាម និងសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយ
 ព្រោះកាមក្នុងកាមទាំងឡាយ កាមនោះជារបស់ដែលសមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ មិនបានលះបង់ដោយប្រពៃ និងមិនបានធ្វើឲ្យស្ងប់រម្ងាប់ដោយ
 ប្រពៃព្រង្រង ។ ប្រសិនបើពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើនទាំងនោះ
 បានទទួលវេទនា ជាទុក្ខ ដ៏ក្លៀវក្លា ខ្លោចផ្សា ដែលកើតអំពីសេចក្តី
 ព្យាយាម ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនគួរគប្បីនឹងដឹង ដើម្បីនឹង
 ឃើញ ដើម្បីត្រាស់ដឹងនូវព្រះនិព្វានដ៏ប្រសើរបានឡើយ ។ ទោះបីពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើននោះ មិនបានទទួលទុក្ខវេទនា ដ៏ក្លៀវក្លា
 ខ្លោចផ្សា ដែលកើតអំពីសេចក្តីព្យាយាមទេ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ ក៏មិនគួរដើម្បីនឹងដឹង ដើម្បីនឹងឃើញ ដើម្បីត្រាស់ដឹង នូវ
 ព្រះនិព្វានដ៏ប្រសើរបានឡើយ ។ ម្នាលរាជកុមារ នេះឯងឧបមាជា
 ដំបូង មិនសូវជាអស្ចារ្យណាស់ណា ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានឮមក
 ពីមុន មកប្រាកដដល់តថាគត ។

[២៥២] ម្នាលរាជកុមារ មានឧបមាទី ២ ដទៃទៀត ដែលមិនសូវ
 ជាអស្ចារ្យណាស់ណា តថាគតមិនធ្លាប់បានឮមកពីមុន ក៏បានកើត
 ប្រាកដដល់តថាគត ។ ម្នាលរាជកុមារ ដូចឈើស្រស់ប្រកបដោយជ័រ

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ ទុតិយ្យបមា

អារកា ឧទកា ថលេ និក្ខិត្តំ ។ អថ បុរិសោ
 អាតច្ឆេយ្យ ឧត្តារាណី អាទាយ អក្កិ អភិទិព្វត្តេស្សាមិ
 តេដោ ចាតុករិស្សាមីតិ ។ តំ កី មញ្ញសិ រាជកុមារ
 អមិ នុ សោ បុរិសោ អមុំ អលុំ កង្គំ សស្មេហំ
 អារកា ឧទកា ថលេ និក្ខិត្តំ ឧត្តារាណី អាទាយ អភិ-
 មត្តន្តោ អក្កិ អភិទិព្វត្តេយ្យ តេដោ ចាតុករេយ្យាតិ ។
 នោ ហេតំ ភន្តេ តំ កិស្ស ហេតុ អទុញ្ញិ ភន្តេ
 អលុំ កង្គំ សស្មេហំ កិញ្ចាមិ អារកា ឧទកា ថលេ
 និក្ខិត្តំ យារទេវ ច បន សោ បុរិសោ កិលមថស្ស
 វិហាតស្ស ភាគី អស្សាតិ ។ ឯវមេវ ខោ
 រាជកុមារ យេ ហិ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា
 វា កាយេន ចេវ កាមេហិ រូបកដ្ឋា វិហារន្តិ យោ
 ច នេសំ កាមេសុ កាមច្ចន្តោ កាមស្មេហោ
 កាមមុត្តា កាមមិចាសា កាមបរិទ្ឋាហោ សោ ច
 អដ្ឋត្តំ ន សុប្បហិដោ ហោតិ ន សុបដិប្បស្សន្តោ ។

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ឧបមា ទី ២

ដែលគេដាក់លើគោកនៅឆ្ងាយពីទឹក ។ កាលបុរសគិតថា យើងនឹង
 កាន់យកឈើពំនួតខាងលើមកពួតឲ្យកើតភ្លើង នឹងធ្វើតេជោធាតុឲ្យកើត
 ប្រាកដឡើង ។ ម្ចាស់រាជកុមារ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច
 បុរសនោះកាលកាន់យកឈើពំនួតខាងលើ មកពួតនឹងឈើស្រស់ប្រកប
 ដោយជ័រ ដែលគេដាក់លើគោក នៅឆ្ងាយពីទឹកឯណោះ នឹងពួតឲ្យ
 កើតភ្លើង នឹងធ្វើតេជោធាតុឲ្យកើតបានឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ហេតុនុ៎ះមិនកើតទេ រឿងនោះព្រោះហេតុអ្វី បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ព្រោះឈើឯណោះនៅស្រស់ប្រកបដោយជ័រពិតមែន តែគេដាក់លើគោក
 នៅឆ្ងាយពីទឹក ឯបុរសនោះ គ្រាន់តែបានភាគនៃសេចក្តីលំបាក និង
 សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ប៉ុណ្ណោះ ។ ម្ចាស់រាជកុមារ សេចក្តីនេះ មាន
 ឧបមេយ្យដូច ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ចៀសចេញចាកកាមទាំង-
 ឡាយដោយកាយហើយ តែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មានសេចក្តី
 ពេញចិត្តព្រោះកាម សេចក្តីស្នេហាព្រោះកាម សេចក្តីជ្រប់ព្រោះ
 កាម សេចក្តីស្រែកឃ្នានព្រោះកាម និងសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយព្រោះ
 កាមក្នុងវត្ថុកាមទាំងឡាយ ទាំងកាមនោះ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 មិនបានលះបង់ដោយប្រពៃ ទាំងមិនបានធ្វើឲ្យស្ងប់រម្ងាប់ដោយប្រពៃ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឱបក្កមិកា ចេមិ តេ កោន្តោ សមណព្រាហ្មណា
ទុក្ខា តិប្បា កដុកា វេទនា វេទិយន្តិ អភព្វា វ តេ
ញាណាយ ទស្សនាយ អនុត្តរាយ សម្មោទាយ ។

នោ ចេមិ តេ កោន្តោ សមណព្រាហ្មណា ឱបក្កមិកា
ទុក្ខា តិប្បា កដុកា វេទនា វេទិយន្តិ អភព្វា វ តេ
ញាណាយ ទស្សនាយ អនុត្តរាយ សម្មោទាយ ។

អយំ ខោ មំ រាជកុមារ ទុតិយា ឧបមា បដិកាសិ
អនច្ឆរិយា បុព្វេ អស្សុតបុព្វា ។

[២៥៥] អបរាមិ ខោ មំ រាជកុមារ តតិយា

ឧបមា បដិកាសិ អនច្ឆរិយា បុព្វេ អស្សុតបុព្វា ។

សេយ្យថាមិ រាជកុមារ សុក្ខំ កដ្ឋំ កោឡាបំ

អារកា ឧទកា ថលេ និក្ខិត្តំ ។ អថ បុរិសោ អា-

តច្ឆេយ្យ ឧត្តរាណី អាទាយ អក្កិ អភិទិព្វត្ថេស្សាមិ

តេដោ ចាតុករិស្សាមីតិ ។ តំ កី មញ្ញសិ រាជកុមារ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ទោះបីពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើនទាំងនោះ បានទទួលវេទនា ជាទុក្ខ
 ដ៏ក្លៀវក្លា ខ្លោចផ្សា ដែលកើតអំពីសេចក្តីព្យាយាម ពួកសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ក៏មិនគួរដើម្បីនឹងដឹង ដើម្បីនឹងឃើញ ដើម្បីនឹង
 ត្រាស់ដឹងនូវព្រះនិព្វានដ៏ប្រសើរបានឡើយ ។ បើទុកជាពួកសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើនទាំងនោះ មិនបានសោយវេទនាជាទុក្ខដ៏ក្លៀវក្លាខ្លោច-
 ផ្សា ដែលកើតអំពីសេចក្តីព្យាយាមនោះទេ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
 នោះ ក៏មិនគួរដើម្បីនឹងដឹង ដើម្បីនឹងឃើញ ដើម្បីនឹងត្រាស់ដឹងនូវ
 ព្រះនិព្វានដ៏ប្រសើរបានឡើយ ។ ម្នាលរាជកុមារ នេះឯងជាឧបមាទី ២
 មិនសូវជាអស្ចារ្យណាស់ណា ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បានស្តាប់មកអំពីមុន
 ក៏កើតប្រាកដដល់តថាគត ។

[២៥៥] ម្នាលរាជកុមារ មានឧបមាទី ៣ ដទៃទៀត ដែលមិន
 សូវជាអស្ចារ្យណាស់ណា ដែលតថាគត មិនធ្លាប់បានស្តាប់មកអំពីមុន
 ក៏កើតប្រាកដដល់តថាគត ។ ម្នាលរាជកុមារ ដូចឈើស្ងួត ជាឈើពុក
 ដែលគេដាក់លើគោក នៅឆ្ងាយពីទឹក ។ កាលបុរសគិតថា យើង
 នឹងកាន់យកឈើពន្លត់ខាងលើមកពូតឲ្យកើតភ្លើង នឹងធ្វើតេជោធាតុឲ្យ
 កើតប្រាកដឡើង ។ ម្នាលរាជកុមារ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ តតិយ្ហបមា

អបិ នុ សោ បុរិសោ អមុំ សុក្ខំ កង្ខំ កោឡាបំ
អារកា ឧទកា ថលេ និក្ខិត្តំ ឧត្តារាណី
អាទាយ អភិមត្តន្តោ អក្កិ អភិនិព្វត្តេយ្យ តេជោ
ចាតុករេយ្យាតិ ។ ឯវំ ភន្តេ តំ កិស្ស ហេតុ
អនុញ្ញំ ភន្តេ សុក្ខំ កង្ខំ កោឡាបំ តព្វ បន
អារកា ឧទកា ថលេ និក្ខិត្តន្តិ ។ ឯវមេវ ខោ
រាជកុមារ យេ ហិ កេចិ សមណា វា ព្រាហ្មណា
វា កាយេន ចេវ កាមេហិ រូបកដ្ឋា វិហារន្តិ
យោ ច នេសំ កាមេសុ កាមច្ចន្តោ កាមស្មេហោ
កាមមុច្ឆា កាមបិចាសា កាមបរិឡាហោ សោ ច
អន្សត្តំ សុប្បហីនា ហោតិ សុបដិប្បស្សន្តោ ។
ឱបក្កមិកា ចេបិ តេ កោន្តោ សមណព្រាហ្ម-
ណា ទុក្ខា តិប្បា កដុកា វេទនា វេទិយន្តិ

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ឧបមា ទី ៣

បុរសនោះ កាលកាន់យកឈើពុំនួតខាងលើ មកពួតនឹងឈើស្លូត ជា
ឈើពុក ដែលគេដាក់លើគោក នៅឆ្ងាយពីទឹកឯណោះ នឹងពួត
ឲ្យកើតភ្លើង នឹងធ្វើតេជោធាតុឲ្យកើតបានឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន យ៉ាងនេះទើបកើតបាន រឿងនោះព្រោះហេតុអ្វី បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះឈើស្លូតឯណោះ ជាឈើពុក ថែមទាំងឈើនោះ
សោត គេដាក់លើគោកនៅឆ្ងាយពីទឹកផង ។ ម្នាលរាជកុមារ សេចក្តី
នេះ មានឧបមេយ្យដូច ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ចៀសចេញ
ចាកកាមទាំងឡាយ ដោយកាយហើយ ទាំងសេចក្តីពេញចិត្តព្រោះ
កាម សេចក្តីស្នេហាព្រោះកាម សេចក្តីជ្រប់ព្រោះកាម សេចក្តី
ស្រេកឃ្លានព្រោះកាម និងសេចក្តីក្រហល់ក្រហាយព្រោះកាម ក្នុងវត្ថុ-
កាមទាំងឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ក៏បានលះបង់ដោយ
ប្រពៃ បានធ្វើឲ្យស្ងប់រម្ងាប់ដោយប្រពៃ នូវវត្ថុកាមនោះ ពូជ្ឈីខាង
ក្នុង ។ ទោះបីពួកសមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើនទាំងនោះ បានទទួល
វេទនា ជាទុក្ខ ដ៏ក្លៀវក្លា ខ្លោចផ្សា ដែលកើតអំពីសេចក្តីព្យាយាម

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ភព្វា វ តេ ញ្ញាណាយ ទស្សនាយ អនុត្តរាយ
 សម្ពោធាយ ។ នោ ចេហិ តេ កោន្តោ សមណ-
 ព្រាហ្មណា ឱបក្កមិកា ទុក្ខា តិប្បា កដុកា
 វេទនា វេទិយន្តិ ភព្វា វ តេ ញ្ញាណាយ ទស្សនាយ
 អនុត្តរាយ សម្ពោធាយ ។ អយំ ខោ មំ រាជកុមារ
 តតិយា ឧបមា បដិកាសិ អនច្ឆរិយា បុព្វេ អស្ស-
 តបុព្វា ។ ឥមា ខោ រាជកុមារ តិស្សោ ឧបមា
 បដិកំសុ អនច្ឆរិយា បុព្វេ អស្សតបុព្វា ។

[២៥៦] តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ
 យទ្ធជាហំ ទន្តេភិ ទន្តមាធាយ ជិក្ខាយ តាលុំ អាហាច្ច
 ចេតសា ចិត្តំ អភិទិត្តល្លោយ្យំ អភិទិប្បិធឿយ្យំ អភិ-
 សន្តាបេយ្យន្តិ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ ទន្តេភិ
 ទន្តមាធាយ ជិក្ខាយ តាលុំ អាហាច្ច ចេតសា ចិត្តំ អភិ-
 ទិត្តល្លោមិ អភិទិប្បិធឿមិ អភិសន្តាបេមិ ។ តស្ស មយ្ហំ
 រាជកុមារ ទន្តេភិ ទន្តមាធាយ ជិក្ខាយ តាលុំ អាហាច្ច

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ក៏គួរដើម្បីនឹងដឹង ដើម្បីនឹងឃើញ
 ដើម្បីត្រាស់ដឹង នូវព្រះនិព្វានដ៏ប្រសើរបាន ។ បើទុកជាពួកសម-
 ណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចម្រើនទាំងនោះ មិនបានទទួលវេទនាជាទុក្ខដ៏ក្លៀវក្លា
 ខ្លោចផ្សា ដែលកើតអំពីសេចក្តីព្យាយាមទេ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ ក៏គួរដើម្បីនឹងដឹង ដើម្បីនឹងឃើញ ដើម្បីត្រាស់ដឹង នូវព្រះ
 និព្វានដ៏ប្រសើរបាន ។ ម្នាលរាជកុមារ នេះឯងជាឧបមាទី ៣ មិន
 សូវជាអស្ចារ្យណាស់ណា ដែលតថាគត មិនធ្លាប់បានស្តាប់មកអំពីមុន
 ក៏កើតប្រាកដដល់តថាគត ។ ម្នាលរាជកុមារ ឧបមាទាំង ៣ ប្រការនេះ
 ឯងហើយ មិនសូវជាអស្ចារ្យណាស់ណា ដែលតថាគតមិនធ្លាប់បាន
 ស្តាប់មកអំពីមុន ក៏កើតប្រាកដដល់តថាគត ។

[២៥៦] ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
 បើដូច្នោះ គួរអាត្មាអញខាំធ្មេញដោយធ្មេញ ទល់ពិសានដោយអណ្តាត
 សង្កត់សង្កិន បៀតបៀន ដុតកំដៅចិត្តដោយចិត្ត ។ ម្នាលរាជ-
 កុមារ តថាគតនោះឯង ខាំធ្មេញដោយធ្មេញ ទល់ពិសានដោយអណ្តាត
 សង្កត់សង្កិន បៀតបៀន ដុតកំដៅចិត្តដោយចិត្ត ។ ម្នាលរាជកុមារ
 កាលតថាគតនោះ ខាំធ្មេញដោយធ្មេញ ទល់ពិសានដោយអណ្តាត

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ អប្បានកដ្ឋានំ

ចេតសា ចិត្តំ អភិទិត្តុណ្ណោតោ អភិទិប្បីធឿយតោ អភិ-
សន្តាបយតោ កក្ខេហិ សេនា មុច្ឆន្តិ ។ សេយ្យថាបិ
រាជកុមារ ពលវា បុរិសោ ទុព្វលតវំ បុរិសំ សីសេ
វា កហេត្វា ខន្ធោ វា កហេត្វា អភិទិត្តុណ្ណោយ្យ
អភិទិប្បីធឿយ្យ អភិសន្តាបេយ្យ ឯវមេវ ខោ មេ
រាជកុមារ ទន្តេភិ ទន្តមាធាយ ជិវ្ហាយ តាលុំ
អាហាច្ច ចេតសា ចិត្តំ អភិទិត្តុណ្ណោតោ អភិទិប្បីធឿ-
យតោ អភិសន្តាបយតោ កក្ខេហិ សេនា មុច្ឆន្តិ ។
អារទ្ធុំ ខោ បន មេ រាជកុមារ វិរិយំ ហោតិ
អសល្លីដំ ឧបដ្ឋិតា សតិ អប្បមុដ្ឋា^(១) សារាទ្វោ ច
បន មេ កាយោ ហោតិ អប្បជិប្បស្សន្តោ តេនេវ
ទុក្ខប្បធានេន បធានាភិគុណ្ណស្ស សតោ ។

[២៥៧] តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ
យន្ទ្រាបំ អប្បានកំ ឈានំ ឈាយេយ្យន្តិ ។ សោ
ខោ អហំ រាជកុមារ មុខតោ ច នាសតោ ច អស្សា-
សប្បស្សាសេ ឧបរុទ្ធិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ

---

១ ម. អសំមុដ្ឋា ។

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ អប្បានកដ្ឋាន

សង្កត់សង្កិន បៀតបៀន ដុតកំដៅចិត្តដោយចិត្ត ញើសក៏ហូរចេញតាម
 ភ្លៀកទាំងសងខាង ។ ម្នាលរាជកុមារ បុរសដែលមានកម្លាំង គប្បី
 ចាប់បុរសមានកម្លាំងខ្សោយជាង ឮដ៏ក្បាលឬ-កហើយ សង្កត់សង្កិន
 បៀតបៀន ញាំញីយ៉ាងណា ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតខាំធ្មេញ
 ដោយធ្មេញ ទល់ពិតានដោយអណ្តាត សង្កត់សង្កិន បៀតបៀន
 ដុតកំដៅចិត្តដោយចិត្ត ញើសក៏ហូរចេញតាមភ្លៀកទាំងសងខាង ក៏ដូច្នោះ
 ដែរ ។ ម្នាលរាជកុមារ សេចក្តីព្យាយាមដែលតថាគតបានប្រារព្ធហើយ
 ក៏មិនជួរថយ សតិដែលតថាគតបានតម្កល់មាំមួនហើយ ក៏មិនរាយមាយ
 ប៉ុន្តែកាយរបស់តថាគត នៅតែក្រវល់ក្រវាយ មិនបានស្ងប់រម្ងាប់
 កើតព្រោះសេចក្តីព្យាយាម ដោយសេចក្តីព្យាយាមដ៏លំបាកនោះ មក
 បណ្តាលចាក់ដោត ។

[២៥៧] ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះ
 ថា បើដូច្នោះ អាត្មាអញគួរតែសំឡឹងឈាន គឺមិនដកដង្ហើមជាអា-
 រម្មណ៍ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះឯង ក៏បានអត់ខ្យល់អស្សាស-
 បស្សាសៈតាមមុខទ្វារនិងតាមនាសិក ។ ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគត

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

មុខតោ ច ធាសតោ ច អស្សាសប្បស្សាសេសុ ឧប-
 រុទ្ធសុ កណ្ណសោតេហិ វាតានំ ជិត្តុត្តានំ អធិមត្តោ
 សទ្ធា ហោតិ សេយ្យថាបិ ធាម កម្មារកត្តវិយា
 ធមមាធាយ អធិមត្តោ សទ្ធា ហោតិ ឯវមេវ ខោ
 មេ រាជកុមារ មុខតោ ច ធាសតោ ច អស្សា-
 សប្បស្សាសេសុ ឧបរុទ្ធសុ កណ្ណសោតេហិ វាតានំ
 ជិត្តុត្តានំ អធិមត្តោ សទ្ធា ហោតិ ។ អារទ្ធិ ខោ
 បន មេ រាជកុមារ វិរិយំ ហោតិ អសស្មីនំ ឧបដ្ឋិតា
 សតិ អប្បមុដ្ឋា សារទ្ធា ច បន មេ កាយោ
 ហោតិ អប្បដិប្បស្សទ្ធា តេនេវ ទុក្ខប្បជានេន
 បដាជាកិត្តុស្ស សតោ ។

[២៥៨] តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ
 យទ្ធតាហំ អប្បានកំយេវ លានំ លាយេយ្យន្តិ ។
 សោ ខោ អហំ រាជកុមារ មុខតោ ច
 ធាសតោ ច កណ្ណសោតតោ ច^(១) អស្សា-
 សប្បស្សាសេ ឧបរុទ្ធិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ

---

១ ម. កណ្ណតោ ចាតិ សព្វត្ថ ញាតព្វំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

អត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារនិងនាសិក សំឡេងខ្យល់ដែល
 ចេញតាមកណ្តុសោត ខ្លាំងលើសប្រមាណ ។ ដូចជាស្នប់របស់ជាង
 លោហជាតិដែលកំពុងសប់ តែងមានសំឡេងខ្លាំងយ៉ាងណា ម្នាលរាជ-
 កុមារ កាលតថាគតអត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារនិងតាមនា-
 សិក សំឡេងខ្យល់ដែលចេញតាមកណ្តុសោត ក៏ខ្លាំងលើសប្រមាណ
 យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលរាជកុមារ តែសេចក្តីព្យាយាមដែលតថាគត
 បានប្រារព្ធហើយ មិនជូរថយ សតិដែលតថាគតតម្កល់ហើយ ក៏មិន
 រាយមាយ ប៉ុន្តែកាយរបស់តថាគត នៅតែត្រូវលំបាកវាយ មិនបានស្ងប់
 រម្ងាប់ កើតព្រោះសេចក្តីព្យាយាម ដោយសេចក្តីព្យាយាមដ៏លំបាក
 នោះឯង មកបណ្តាលចាក់ដោត ។

[២៥៨] ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
 បើដូច្នោះ អាត្មាអញគួរសំឡឹងឈានគឺមិនដកដង្ហើមជាអារម្មណ៍ទៀត ។
 ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ អត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈ តាមមុខទ្វារ
 តាមនាសិកនិងកណ្តុសោត ។ ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតនោះ

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ អប្បនកជ្ឈានំ

មុខតោ ច ជាសតោ ច កណ្តួសោតតោ ច
 អស្សាសប្បស្សាសេសុ ឧបរុទ្ធសុ អធិមត្តា វាតា
 មុទ្ធានំ ឱហានន្តិ^(១) ។ សេយ្យថាបិ រាជកុមារ
 ពលវា បុរិសោ តិល្លោន សិខរេន មុទ្ធានំ អភិមត្តេយ្យ
 ឯវមេវ ខោ មេ រាជកុមារ មុខតោ ច ជាសតោ
 ច កណ្តួសោតតោ ច អស្សាសប្បស្សាសេសុ
 ឧបរុទ្ធសុ អធិមត្តា វាតា មុទ្ធានំ ឱហានន្តិ ។
 អារទ្ធិំ ខោ បន មេ រាជកុមារ វិរិយំ ហោតិ
 អសល្លីនំ ឧបដ្ឋិតា សតិ អប្បមុដ្ឋា សារទ្វោ ច
 បន មេ កាយោ ហោតិ អប្បជិប្បស្សទ្វោ តេនេវ
 ទុក្ខប្បដានេន បដានាភិវុទ្ធស្ស សតោ ។
 [២៥៧] តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ
 យន្ទ្រាបំ អប្បានកំយេវ លានំ លាយេយ្យន្តិ ។
 សោ ខោ អបំ រាជកុមារ មុខតោ ច ជាសតោ
 ច កណ្តួសោតតោ ច អស្សាសប្បស្សាសេ ឧបរុទ្ធិ ។

១ ម. មុទ្ធិនិ ឧហានន្តិ ។

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ អប្បានកដ្ឋាន

អត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារ តាមនាសិកនិងកណ្តុសោត ខ្យល់
 យ៉ាងខ្លាំងលើសប្រមាណ ក៏វិលមកចាក់ដោតត្រង់ក្បាល ។ ម្នាល
 រាជកុមារ បុរសដែលមានកម្លាំង គប្បីចោះក្បាល ដោយដៃកស្រួច
 ដ៏មុត យ៉ាងណា ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគត អត់ខ្យល់អស្សាស-
 បស្សាសៈតាមមុខទ្វារ តាមនាសិកនិងតាមកណ្តុសោត ខ្យល់យ៉ាងខ្លាំង
 លើសប្រមាណ ក៏វិលត្រឡប់មកចាក់ដោតក្បាល យ៉ាងនេះដែរ ។
 ម្នាលរាជកុមារ ប៉ុន្តែសេចក្តីព្យាយាម ដែលតថាគតបានប្រារព្ធហើយ
 ក៏មិនជួរថយ សតិដែលតថាគតបានតម្កល់មាំហើយ ក៏មិនរាយមាយ
 ប៉ុន្តែកាយរបស់តថាគត នៅតែក្រវល់ក្រវាយ មិនបានស្ងប់រម្ងាប់ កើត
 ព្រោះសេចក្តីព្យាយាម ដោយសេចក្តីព្យាយាមដ៏លំបាកនោះ មក
 បណ្តាលចាក់ដោត ។

[២៥៧] ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
 នេះថា បើដូច្នោះ អាត្មាអញគួរតែសំឡឹងឈាន គឺមិនដកដង្ហើមជា
 អារម្មណ៍ទៀត ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះឯង បានអត់ខ្យល់
 អស្សាសបស្សាសៈ តាមមុខទ្វារ តាមនាសិកនិងតាមកណ្តុសោត ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ មុខតោ ច ជាសតោ ច
កណ្ណសោតតោ ច អស្សាសប្បស្សាសេសុ ឧបរុទ្ធសុ
អធិមត្តា សីលេ សីលវេទនា ហោត្តិ ។ សេយ្យថាបិ
រាជកុមារ ពលវា បុរិសោ ទទ្ទេន វត្តក្ខន្ធទេន សីសេ
សីសវេដ្ឋនំ ទទេយ្យ ឯវមេវ ខោ មេ រាជកុមារ
មុខតោ ច ជាសតោ ច កណ្ណសោតតោ ច អស្សា-
សប្បស្សាសេសុ ឧបរុទ្ធសុ អធិមត្តា សីសេ សីស-
វេទនា ហោត្តិ ។ អារទ្ធិំ ខោ បន មេ រាជកុមារ វិយំ
ហោតិ អសល្លីនំ ឧបដ្ឋិតា សតិ អប្បមុដ្ឋា សារទ្វោ
ច បន មេ កាយោ ហោតិ អប្បជិប្បស្សទ្វោ តេនេវ
ទុក្ខប្បជានេន បដានាភិវុទ្ធស្ស សតោ ។

[២៦០] តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ
យន្ទ្រាបំ អប្បានកំយេវ លានំ លាយេយ្យន្តិ ។
សោ ខោ អហំ រាជកុមារ មុខតោ ច ជាសតោ ច
កណ្ណសោតតោ ច អស្សាសប្បស្សាសេ ឧបរុទ្ធិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតបានអត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារ
តាមនាសិកនិងតាមកណ្តុសោតហើយ វេទនាកើតក្នុងក្បាលព្វដ៏ក្បាល
ខ្លាំងលើសប្រមាណ ។ ម្នាលរាជកុមារ ដូចបុរសមានកម្លាំងគប្បី
ចង់ត្របែងនូវចំណង់ក្បាលព្វដ៏ក្បាល ដោយព្រ័ត្រដ៏មាំ (យ៉ាងណា)

ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតបានអត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារ
តាមនាសិកនិងតាមកណ្តុសោតហើយ វេទនាកើតក្នុងក្បាលព្វដ៏ក្បាល
ដ៏ខ្លាំងលើសប្រមាណ ក៏ដូច្នោះដែរ ។ ម្នាលរាជកុមារ ប៉ុន្តែសេចក្តី
ព្យាយាមដែលតថាគតបានប្រារព្ធហើយ ក៏មិនជួរថយ សតិដែល
តថាគតបានតម្កល់មាំហើយ ក៏មិនរាយមាយ ប៉ុន្តែកាយរបស់តថាគតនៅ
តែក្រវល់ក្រវាយមិនទាន់ស្ងប់រម្ងាប់ កើតព្រោះសេចក្តីព្យាយាម ដោយ
សេចក្តីព្យាយាមដ៏មាំនោះឯង មកបណ្តាលចាក់ដោត ។

[២៦០] ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះឯង ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះ
យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញសំឡឹងឈាន គឺមិនដកដង្ហើមជា
អារម្មណ៍ទៀត ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះឯង បានអត់ខ្យល់
អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារ តាមនាសិកនិងតាមកណ្តុសោត ។

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ អប្បានកដ្ឋានំ

តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ មុខតោ ច ជាសតោ ច
កណ្ណសោតតោ ច អស្សាសប្បស្សាសេសុ ឧបរុទ្ធសុ
អធិមត្តា វាតា កុច្ឆិ បរិកន្តន្តិ ។ សេយ្យថាបិ
រាជកុមារ ទក្ខោ កោយាតកោ វា កោយាតកន្តេ-
វាសី វា តិណ្ណោន កោរិកន្តនេន កុច្ឆិ បរិកន្តេយ្យ
ឯវមេវ ខោ រាជកុមារ មុខតោ ច ជាសតោ ច
កណ្ណសោតតោ ច អស្សាសប្បស្សាសេសុ ឧបរុទ្ធសុ
អធិមត្តា វាតា កុច្ឆិ បរិកន្តន្តិ ។ អារទ្ធី ខោ បន មេ
រាជកុមារ រិយំ ហោតិ អសស្មីនំ ឧបដ្ឋិតា
សតិ អប្បមុដ្ឋា សារទ្ធា ច បន មេ កាយោ
ហោតិ អប្បដិប្បស្សទ្ធា តេនេវ ទុក្ខប្បដានេន
បដានាភិវុទ្ធស្ស សតោ ។

[២៦១] តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ
យទ្ធជាបំ អប្បានកំយេវ ណានំ ណាយេយ្យន្តិ ។

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ អប្សានកជ្ឈាន

ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតបានអត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារ

តាមនាសិកនិងកណ្តុសោត ខ្យល់លើសប្រមាណ ក៏កាត់នូវដំបុកផ្ទៃ ។

ម្នាលរាជកុមារ ដូចជាបុរសជាអ្នកសម្លាប់គោក្តី អ្នកជំនួយរបស់បុរស

សម្លាប់គោក្តី ជាអ្នកប្រសប់វាងវៃ កាត់ដំបុកផ្ទៃគោ ដោយកាំបិត

សម្រាប់កាត់ពន្លះនូវសាច់គោដ៏មុត (យ៉ាងណា) ម្នាលរាជកុមារ កាល

តថាគតបានអត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារ តាមនាសិកនិងតាម

កណ្តុសោត ខ្យល់ខ្លាំងលើសប្រមាណ ក៏កាត់នូវដំបុកផ្ទៃក៏ដូច្នោះដែរ ។

ម្នាលរាជកុមារ ប៉ុន្តែសេចក្តីព្យាយាមដែលតថាគតបានប្រារព្ធហើយ មិន

ជួរថយ សតិដែលតថាគតបានតម្កល់មាំហើយ ក៏មិនបានរាយមាយ

ប៉ុន្តែកាយរបស់តថាគត នៅតែក្រវល់ក្រវាយ មិនបានស្ងប់រម្ងាប់ កើត

ព្រោះសេចក្តីព្យាយាម ដោយសេចក្តីព្យាយាមដ៏លំបាកនោះឯង មក

បណ្តាលចាក់ដោត ។

[២៦១] ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញសំឡឹងឈានគឺមិនដកដង្ហើមជាអារម្មណ៍ទៀត ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សោ ខោ អហំ រាជកុមារ មុខតោ ច ជាសតោ
 ច កណ្ណសោតតោ ច អស្សាសប្បស្សាសេ ឧបរុទ្ធិ ។
 តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ មុខតោ ច ជាសតោ ច
 កណ្ណសោតតោ ច អស្សាសប្បស្សាសេសុ ឧបរុទ្ធសុ
 អធិមត្តោ កាយស្មី ខាហោ ហោតិ ។ សេយ្យថាបិ
 រាជកុមារ ទ្វេ ពលវន្តោ បុរិសា ទុព្វលតរំ បុរិសំ
 ធានាពហាសុ តហេត្វា អដ្ឋារកាសុយា សន្តាបេយ្យំ
 សំបរិតាបេយ្យំ ឯវមេវ ខោ មេ រាជកុមារ មុខតោ
 ច ជាសតោ ច កណ្ណសោតតោ ច អស្សាសប្បស្សា-
 សេសុ ឧបរុទ្ធសុ អធិមត្តោ កាយស្មី ខាហោ
 ហោតិ ។ អារទ្ធិំ ខោ បន មេ រាជកុមារ រិយំ
 ហោតិ អសស្មីនំ ឧបដ្ឋិតា សតិ អប្បម្មដ្ឋា សារាទ្វោ
 ច បន មេ កាយោ ហោតិ អប្បដិប្បស្សាទ្វោ
 តេនេវ ទុក្ខប្បដានេន បដានាភិតុន្នស្ស សតោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះឯង បានអត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈតាម
មុខទ្វារ តាមនាសិកនិងតាមកណ្តុសោត ។ ម្នាលរាជកុមារ កាល
តថាគតអត់ខ្យល់អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារ តាមនាសិកនិងតាមកណ្តុណ-
សោត សេចក្តីក្តៅក្រហាយដ៏ខ្លាំងលើសប្រមាណក៏កើតមានក្នុងកាយ ។
ម្នាលរាជកុមារ ដូចជាបុរសមានកម្លាំង ២ នាក់ ចាប់បុរសដែលមាន
កម្លាំងខ្សោយត្រង់ដើមដៃម្ខាងម្នាក់ ហើយគប្បីឆ្កើរឲ្យក្រហល់ក្រហាយ
ក្នុងរណ្តៅរងើកភ្លើង (យ៉ាងណា) ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតអត់ខ្យល់
អស្សាសបស្សាសៈតាមមុខទ្វារ តាមនាសិកនិងតាមកណ្តុសោតហើយ
សេចក្តីក្តៅក្រហល់ក្រហាយ ដ៏ខ្លាំងលើសប្រមាណ ក៏កើតមានក្នុងកាយ
ដូច្នោះឯង ។ ម្នាលរាជកុមារ ប៉ុន្តែសេចក្តីព្យាយាមដែលតថាគត
បានប្រារព្ធហើយ ក៏មិនជួរថយ សតិដែលតថាគតបានតម្កល់មាំហើយ
ក៏មិនបានរាយមាយ ប៉ុន្តែកាយរបស់តថាគត នៅតែក្រវល់ក្រវាយ
មិនស្ងប់រម្ងាប់ កើតព្រោះសេចក្តីព្យាយាម ដោយសេចក្តីព្យាយាមដ៏
មាំនោះឯង មកបណ្តាលចាក់ដោត ។

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្ត អាហារុបច្ឆេទោ

[២៦២] អបិស្សុ មំ រាជកុមារ ទេវតា ទិស្វា
 ឯវមាហំសុ កាលកតោ សមណោ កោតមោតិ ។
 ឯកច្ចា ទេវតា ឯវមាហំសុ ន កាលកតោ
 សមណោ កោតមោ អបិច កាលំ កហេតីតិ ។
 ឯកច្ចា ទេវតា ឯវមាហំសុ ន កាលកតោ
 សមណោ កោតមោ នបិ កាលំ កហេតិ អរហំ
 សមណោ កោតមោ វិហារោ ត្រូវ សោ អរហតោ
 ឯវរូចោ ហោតីតិ ។

[២៦៣] តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ
 យន្ទ្ធជាហំ សព្វសោ អាហារុបច្ឆេទាយ បដិ-
 បដ្ឋេយ្យន្តិ ។ អថខោ មំ រាជកុមារ តា ទេវតា
 ឧបសង្កមិត្តា ឯតទរោចំ មា ខោ តំ មារិស សព្វសោ
 អាហារុបច្ឆេទាយ បដិបដ្ឋិ ។ សចេ ខោ តំ មារិស
 សព្វសោ អាហារុបច្ឆេទាយ បដិបដ្ឋិស្សសិ តស្ស តេ
 មយំ ទិព្វំ ឌុដំ លោមក្ខបេហិ អដ្ឋោហារិស្សាម

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ការផ្តាច់អាហារ

[២៦២] ម្ចាស់រាជកុមារ គ្រានោះ ពួកទេវតាឃើញតថាគត
 ហើយបាននិយាយគ្នាយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតមធ្វើមរណកាលទៅ
 ហើយ ។ ទេវតាពួកខ្លះបាននិយាយគ្នាយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម
 មិនទាន់ធ្វើមរណកាលទេ តែព្រះសមណគោតម នឹងធ្វើមរណកាល
 ឥឡូវនេះ ។ ទេវតាពួកខ្លះនិយាយគ្នាយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម
 មិនទាន់ធ្វើមរណកាលទេ ទាំងមិនធ្វើមរណកាល ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ
 ព្រះសមណគោតមជាព្រះអរហន្ត នុ៎ះជាវិហារធម៌ទេតើ សភាពយ៉ាង
 នេះ រមែងមានដល់ព្រះអរហន្ត ។

[២៦៣] ម្ចាស់រាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
 នេះថា បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញប្រតិបត្តិដើម្បីផ្តាច់បង់អាហារ ដោយ
 ប្រការទាំងពួង ។ ម្ចាស់រាជកុមារ លំដាប់នោះ ពួកទេវតាទាំងនោះ
 បានចូលមករកតថាគតហើយ នាំគ្នានិយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រអ្នកនិទុក្ខ
 អ្នកកុំប្រតិបត្តិដើម្បីផ្តាច់បង់អាហារ ដោយប្រការទាំងពួងឡើយ ។
 បពិត្រអ្នកនិទុក្ខ ប្រសិនបើអ្នកនឹងប្រតិបត្តិដើម្បីផ្តាច់បង់អាហារ ដោយ
 ប្រការទាំងពួងហើយ ពួកយើងនឹងបញ្ចូលឱជាទិព្វ តាមរន្ធរោមរបស់អ្នក

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តាយ ត្ថំ យាបេស្សសីតិ ។ តស្ស មយ្ហំ
 រាជកុមារ ឯតទហោសិ អហំ ចេវ ខោ បន
 សព្វសោ អជទ្ធកំ បដិជាធម្យំ ឥមា ច ខោ មេ
 ទេវតា ទិព្វំ ឱដំ លោមក្ខបេហិ អន្លោហារេយ្យំ
 តាយ ចាហំ យាបេយ្យំ តំ មម អស្ស មុសាតិ ។
 សោ ខោ អហំ រាជកុមារ តា ទេវតា បច្ចាចិក្ខាមិ
 អលទ្ធិ វទាមិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯត-
 ទហោសិ យទ្ធជាហំ ថោកំ ថោកំ អាហារំ
 អាហារេយ្យំ បសតំ បសតំ យទិ វា មុត្តយូសំ
 យទិ វា កុលត្តយូសំ យទិ វា កឡាយយូសំ
 យទិ វា ហារេណុកយូសន្តិ ។ សោ ខោ អហំ
 រាជកុមារ ថោកំ ថោកំ អាហារំ អាហារេសី
 បសតំ បសតំ យទិ វា មុត្តយូសំ យទិ វា
 កុលត្តយូសំ យទិ វា កឡាយយូសំ យទិ វា
 ហារេណុកយូសន្តិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

នឹងញ៉ាំងអ្នកឲ្យរស់នៅដោយឱជាទិព្វនោះ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ
 មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើអាត្មាអញនឹងប្តេជ្ញាចំពោះពួកទេវតាថា ជា
 អ្នកមិនបរិភោគ ដោយប្រការទាំងពួងទៅ ពួកទេវតាទាំងនេះនឹងបញ្ចូល
 ឱជាទិព្វតាមរន្ធរោមរបស់អាត្មាអញ ចំណែកខាងអាត្មាអញ គប្បីញ៉ាំង
 ជីវិតឲ្យរស់នៅដោយឱជាទិព្វនោះ ពាក្យនោះនឹងជាពាក្យកុហកនៃអាត្មា
 អញ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ ក៏យាត់ពួកទេវតាទាំងនោះហើយ
 និយាយថា ល្ហើយ កុំឡើយ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមាន
 សេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញសម្រេចអាហារកិច្ច
 បន្តិច ។ ចំនួនមួយទូកដៃ ។ ខ្លះ ប៉ុនសាច់គ្រាប់សណ្តែកបាយខ្លះ ប៉ុន
 សាច់គ្រាប់ពពាយខ្លះ ប៉ុនសាច់គ្រាប់សណ្តែកកង្កែបខ្លះ ពុំនោះសោតប៉ុន
 សាច់រលីងឈូកខ្លះ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះក៏បានសម្រេច
 អាហារកិច្ចបន្តិច ។ ចំនួនជាមួយទូកដៃ ។ ខ្លះ ប៉ុនសាច់គ្រាប់សណ្តែកបាយ
 ខ្លះ ប៉ុនសាច់គ្រាប់ពពាយខ្លះ ប៉ុនសាច់គ្រាប់សណ្តែកកង្កែបខ្លះ ពុំនោះ
 សោតប៉ុនសាច់រលីងឈូកខ្លះ ។ ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគតនោះ

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្ត អប្បហារតា

ថោកំ ថោកំ អាហារំ អាហារយតោ បសតំ
 បសតំ យទិ វា មុត្តយូសំ យទិ វា កុលត្តយូសំ
 យទិ វា កឡាយយូសំ យទិ វា ហារណុកយូសំ
 អធិមត្តកសិមាជំ បត្តោ កាយោ ហោតិ ។

[២៦៤] សេយ្យថាបិ នាម អសីតិកបញ្ជានិ វា
 កាលបញ្ជានិ វា ឯវមេវស្ស មេ អង្គប្បច្ចង្កានិ កវន្តិ
 តាយេវប្បហារតាយ ។ សេយ្យថាបិ នាម ឱដ្ឋបទំ
 ឯវមេវស្ស មេ អានិសទំ ហោតិ តាយេវប្បហារ-
 តាយ ។ សេយ្យថាបិ នាម វដ្ឋនាវឡិ ឯវមេវស្ស
 មេ បិដ្ឋិកណ្តាកោ ឧណ្ណតាវណតោ ហោតិ តាយេ-
 វប្បហារតាយ ។ សេយ្យថាបិ នាម ជដ្ឋវសាលាយ
 តោចាណសិយោ ឱលុត្តវិលុត្តា កវន្តិ ឯវមេវស្ស មេ
 ជាសុឡិយោ ឱលុត្តវិលុត្តា កវន្តិ តាយេវប្បហារតា-
 យ ។ សេយ្យថាបិ នាម កម្ពីរេ ឧទចានេ ឧទកតារកា
 កម្ពីរកតា ឱក្ខាយិកា ទិស្សន្តិ ឯវមេវស្ស មេ អត្ថិក្ខ-
 យេសុ អត្ថិកតារកា កម្ពីរកតា ឱក្ខាយិកា ទិស្សន្តិ

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ការមានអាហារតិច

សម្រេចអាហារកិច្ចបន្ថយចុះបន្តិចម្តង ៗ ចំនួនមួយទូកដៃ ៗ ខ្លះ ប៉ុនសាច់
គ្រាប់សណ្តែកបាយខ្លះ ប៉ុនសាច់គ្រាប់ពពាយខ្លះ ប៉ុនសាច់គ្រាប់សណ្តែក
កង់ខ្លះ ពុំនោះសោតប៉ុនសាច់រលីងឈូកខ្លះ កាយ (របស់តថាគត)
ក៏ដល់នូវការស្តាំងស្តមខ្លាំងលើសប្រមាណ ។

[២៦៤] អវយវៈតូចនិងអវយវៈធំ របស់តថាគត ប្រៀបដូចវល្លិមាន
ថ្នាំងច្រើន និងវល្លិមានថ្នាំងខ្មៅ ព្រោះទោសដែលមានអាហារតិចនោះ
ឯង ។ ត្រួតាករបស់តថាគត (ក៏ស្លៀតចូលគ្នា) ដូចជាស្នាមជើងឱដ្ឋ
ព្រោះទោសដែលមានអាហារតិចនោះឯង ។ ទ្រនុងផ្អឹងខ្នងរបស់តថាគត
ក៏រដិបរដុប ដូចខ្សែលួសដែលគេវេញចូលគ្នា ព្រោះទោសដែលមាន
អាហារតិចនោះឯង ។ របៀបផ្អឹងជំនីរតថាគត ក៏រគឹមរគាមដូចបង្កង់
នៃសាលាចាស់ ដ៏រគឹមរគាម ព្រោះទោសដែលមានអាហារតិចនោះ
ឯង ។ ប្រស្រីភ្នែកទាំងឡាយ របស់តថាគត ក៏ជ្រៅខ្លាំងចូលទៅក្នុង
រណ្តៅភ្នែក ដូចកំពែងទឹក ដ៏ខ្លាំងជ្រៅចូលទៅ ក្នុងអណ្តូងទឹកដ៏ជ្រៅ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តាយេវប្បាហារតាយ ។ សេយ្យជាបិ ឆាម តិត្តិកា-
 លារុ អាមកច្ឆិញ្ចោ វាតាតបេន សំដុសិតោ ហោតិ
 សម្មិលាតោ ឯវមេវស្ស មេ សីសច្ឆរិ សំដុសិតា
 ហោតិ សម្មិលាតា តាយេវប្បាហារតាយ ។ សោ
 ខោ អហំ រាជកុមារ ឧទរច្ឆរិ បរិមសិស្សាមីតិ
 បិដ្ឋិកណ្តាកំយេវ បរិក្កណ្ណាមិ បិដ្ឋិកណ្តាកំ បរិម-
 សិស្សាមីតិ ឧទរច្ឆរិយេវ បរិក្កណ្ណាមិ ។ យាវស្ស មេ
 រាជកុមារ ឧទរច្ឆរិ បិដ្ឋិកណ្តាកំ អស្មីនា ហោតិ
 តាយេវប្បាហារតាយ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ
 វច្ឆំ វា មុត្តំ វា ករិស្សាមីតិ តត្តេវ អវកុដ្ឋោ
 បបតាមិ តាយេវប្បាហារតាយ ។ សោ ខោ អហំ
 រាជកុមារ ឥមមេវ កាយំ អស្សាសេន្តោ ចាណីនា
 កត្តានិ អនុមជ្ជាមិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ
 ចាណីនា កត្តានិ អនុមជ្ជតោ បូតិមូលានិ លោ-
 មាទិ យស្មា បបតន្តិ តាយេវប្បាហារតាយ ។
 អបិស្សុ មំ រាជកុមារ មនុស្សា ទិស្វា
 ឯវមាហំសុ កាណ្យោ សមណោ កោតមោតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រោះទោសដែលមានអាហារតិចនោះឯង ។ សម្បុរស្បែកក្បាលសម្រាប់
ទទួលសម្បុររបស់តថាគត ក៏ស្វិតជ្រើរទៅ ដូចផ្លែឃ្មោកខ្ចីដែលគេ
កាត់ចេញអំពីទង ហើយក៏ស្វិតស្រពោនទៅ ដោយខ្យល់និងកំដៅ
ព្រោះទោសដែលមានអាហារតិចនោះឯង ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគត
នោះឯងគិតថា អាត្មាអញនឹងស្លាប់ស្បែកពោះ ក៏ចាប់ត្រូវផ្អែងខ្នងវិញ គិត
ថា អាត្មាអញនឹងស្លាប់ផ្អែងខ្នង ក៏ចាប់ត្រូវស្បែកពោះវិញ ។ ម្នាលរាជកុមារ
ស្បែកពោះរបស់តថាគតជាប់គ្នាដរាបនឹងផ្អែងខ្នង ព្រោះទោសដែលមាន
អាហារតិចនោះឯង ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះឯងគិតថា នឹង
បន្ទោបង់នូវវច្ចៈឬមូត្រ ក៏ដួលពោបនៅក្នុងទីនោះ ព្រោះទោសដែល
មានអាហារតិចនោះឯង ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះឯង កាលធ្វើ
កាយនេះឲ្យស្រួល ទើបស្លាប់ខ្លួនដោយដៃ ។ ម្នាលរាជកុមារ កាល
តថាគតនោះស្លាប់ខ្លួនដោយបាតដៃទៅ រោមទាំងឡាយ សុទ្ធតែមានឫស
ស្អុយធ្លាក់ចេញពីកាយ ព្រោះទោសដែលមានអាហារតិចនោះឯង ។
ម្នាលរាជកុមារ គ្រានោះ មនុស្សទាំងឡាយ ឃើញតថាគតហើយ
ក៏នាំគ្នានិយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតមមានសម្បុរខ្មៅ ។

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ កដុកាវេទនា

ឯកច្ឆេ មនុស្សា ឯវមាហំសុ ន កាឡោ សមណោ
កោតមោ សាមោ សមណោ កោតមោតិ ។

ឯកច្ឆេ មនុស្សា ឯវមាហំសុ ន កាឡោ សមណោ
កោតមោ នាមិ សាមោ មន្ត្រីវច្ឆរិ សមណោ

កោតមោតិ ។ យាវស្ស មេ រាជកុមារ តាយ

បរិសុទ្ធា នវិវណ្ណោ បរិយោទាតោ ឧបហាតោ ហោតិ

តាយេវប្បហារតាយ ។

[២៦៥] តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ

យេ ខោ កេចិ អតីតមទ្ធានំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ

វា ឱបក្កមិកា ទុក្ខា តិប្បា កដុកា វេទនា វេទយីសុ

ឯតាវបរមំ នយិតោ ភិយ្យោ ។ យេមិ ហិ កេចិ

អនាគតមទ្ធានំ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា ឱបក្កមិកា

ទុក្ខា តិប្បា កដុកា វេទនា វេទយីស្សន្តិ ឯតាវបរមំ

នយិតោ ភិយ្យោ ។ យេមិ ហិ កេចិ ឯតហិ សមណោ

វា ព្រាហ្មណោ វា ឱបក្កមិកា ទុក្ខា តិប្បា កដុកា

វេទនា វេទយន្តិ ឯតាវបរមំ នយិតោ ភិយ្យោ ។

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ វេទនាដំខ្លោចផ្សា

មនុស្សទាំងឡាយពួកខ្លះ នាំគ្នានិយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម
 មិនមែនមានសម្បុរខ្មៅទេ ព្រះសមណគោតម មានសម្បុរសណ្តែកបាយ
 ទេតើ ។ មនុស្សទាំងឡាយពួកខ្លះ និយាយគ្នាយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណ-
 គោតមមិនមែនមានសម្បុរខ្មៅទេ ទាំងមិនមែនមានសម្បុរសណ្តែកបាយ
 គឺព្រះសមណគោតមមានសម្បុរប្រផេះទេតើ ។ ម្ចាស់រាជកុមារ ឆរិវណ្ណ
 របស់តថាគត ដ៏បរិសុទ្ធផ្លូវផង់ដល់ម៉្លោះ ហើយត្រឡប់ទៅជាអាប័អន់
 ទៅវិញ ព្រោះទោសដែលមានអាហារតិចនោះឯង ។

[២៦៥] ម្ចាស់រាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះ
 ថា ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអតីតកាល បានទទួលវេទនា
 ជាទុក្ខដ៏ក្លៀវក្លាខ្លោចផ្សា ដែលកើតអំពីសេចក្តីព្យាយាម មានកំណត់
 តែត្រឹមប៉ុណ្ណោះ មិនលើសជាងនេះឡើយ ។ មួយទៀត ពួកសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអនាគតកាល នឹងទទួលវេទនាជាទុក្ខដ៏ក្លៀវក្លា
 ខ្លោចផ្សា ដែលកើតអំពីសេចក្តីព្យាយាម មានកំណត់តែត្រឹមប៉ុណ្ណោះ
 មិនលើសជាងនេះឡើយ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 កំពុងទទួលវេទនា ជាទុក្ខដ៏ក្លៀវក្លាខ្លោចផ្សា ដែលកើតអំពីសេចក្តីព្យា-
 យាម មានកំណត់តែត្រឹមប៉ុណ្ណោះ មិនលើសជាងនេះឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ន ខោ បនាហំ ឥមាយ កដុកាយ ទុក្ករកា-
រិកាយ អធិកច្ឆាមិ ឧត្តរិ មនុស្សធម្មា អលមរិយញ្ញា-
ណានស្សនរិសេសំ សិយា នុ ខោ អញ្ញោ មក្កោ
ពោធិយាតិ^(១) ។

[២៦៦] តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ
អភិជាធាមិ ខោ បនាហំ បិតុ សក្កស្ស កម្មន្តេ
សីតាយំ ជម្ពុធាយាយំ^(២) និសិទ្ធា វិវិច្ឆេវ កាមេហិ
វិវិច្ឆេ អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ
បីតិសុខំ បបមំ ណានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារិតា សិយា នុ
ខោ ឯសោ មក្កោ ពោធិយាតិ ។ តស្ស មយ្ហំ
រាជកុមារ សតានុសារិញ្ញាណំ អហោសិ ឯសេវ មក្កោ
ពោធិយាតិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ
កិណ្ឌុ ខោ អហំ តស្ស សុខស្ស កាយាមិ យន្តំ
សុខំ អញ្ញត្រេវ កាមេហិ អញ្ញត្រិ អកុសលេហិ
ធម្មេហិតិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ
ន ខោ អហំ តស្ស សុខស្ស កាយាមិ

១ ម. ពោធាយាតិ ។ ២ ជម្ពុធាយន្តិបិ បាហោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

តែទោះបីដូច្នោះ តថាគតក៏នៅតែមិនបានត្រាស់ដឹង នូវឧត្តរិមនុស្សធម៌
ជាគុណវិសេសគួរដើម្បីឃើញ ដោយប្រាជ្ញារបស់ព្រះអរិយៈ ដោយ
ទុក្ខរកិរិយាដ៏ខ្លោចផ្សារនេះបានឡើយ ទំនងផ្លូវត្រាស់ដឹង នឹងមានជា
យ៉ាងដទៃទេដឹង ។

[២៦៦] ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះ
ថា យើងនៅចាំបាន កាលការ (ច្រត់ព្រះនង្គ័ល) របស់សក្កៈជាបិតា
យើងអង្គុយនៅក្រោមម្លប់ដម្បូព្រឹក្សដ៏ត្រជាក់ បានស្ងាត់ហើយចាកកាមទាំង-
ឡាយ ស្ងាត់ហើយចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ក៏ចូលទៅកាន់បឋមជ្ឈាន
មានវិតក្កៈនិងវិចារៈ មានបីតិ និងសុខដែលកើតអំពីវិវេក ឱផ្លូវនេះទេដឹង
ជាផ្លូវនៃកិរិយាត្រាស់ដឹង ។ ម្នាលរាជកុមារ វិញ្ញាណដែលស្ទុះទៅ
តាមសតិ ក៏កើតឡើងដល់តថាគតថា នេះហើយប្រាកដជាផ្លូវនៃការ
ត្រាស់ដឹង ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះ
ថា អាត្មាអញខ្លោចសេចក្តីសុខ ដែលជាសុខក្រៅអំពីកាមទាំងឡាយ
ដែលជាសុខក្រៅអំពីអកុសលធម៌ទាំងឡាយដែរឬ ។ ម្នាលរាជកុមារ
តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនគួរខ្លោចសេចក្តី

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្ត ឱឡារិកាហារកុញ្ញនំ

យន្តំ សុខំ អញ្ញត្រៃវ កាមេហិ អញ្ញត្រិ អកុសលេហិ
 ធម្មេហិតិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ
 ន ខោ តំ សុករំ សុខំ អធិតន្តំ ឯវំ អធិមត្តកសិ-
 មាណំ បត្តកាយេន យន្តុនាហំ ឱឡារិកំ អាហារំ
 អាហារេយ្យំ ឱទនំ កុម្មាសន្តិ ។ សោ ខោ អហំ
 រាជកុមារ ឱឡារិកំ អាហារំ អាហារេសី ឱទនំ កុម្មា-
 សំ ។ តេន ខោ បន មំ^(១) រាជកុមារ សមយេន
 បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខុ បច្ចុបដ្ឋិតា ហោន្តិ យន្នោ^(២) សម-
 ណោ កោតមោ ធម្មំ អធិតមិស្សតិ តំ នោ^(៣) អាហេ-
 ចេស្សតីតិ ។ យតោ ខោ អហំ រាជកុមារ ឱឡារិកំ
 អាហារំ អាហារេសី ឱទនំ កុម្មានំ អថ មេ តេ
 បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខុ និព្វិដ្ឋ បក្កមីសុ ពាហុល្លិកោ
 សមណោ កោតមោ បដានវិព្ពន្តោ អារត្តោ ពាហុល្លា-
 យាតិ ។ សោ ខោ អហំ រាជកុមារ ឱឡារិកំ
 អាហារំ អាហារេត្វា ពលំ តាហេត្វា វិច្ឆេវ កាមេហិ

១ ម. មេ ។ ២ ម. យំ ខោ ។ ៣ ម. តំ ខោ នោ ។

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ការទ្រង់សោយអាហារដ៏គ្រោតគ្រោត

សុខ ដែលជាសុខ ក្រៅអំពីកាមទាំងឡាយ ដែលជាសុខ ក្រៅអំពី
អកុសលធម៌ទាំងឡាយឡើយ ។ ម្ចាស់រាជកុមារ តថាគតនោះមាន
សេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា សេចក្តីសុខនោះ ដែលបុគ្គលមានរាងកាយ
ដល់នូវសេចក្តីស្តាំងស្តួម លើសប្រមាណយ៉ាងនេះ មិនងាយនឹងធ្វើឲ្យ
សម្រេចបានឡើយ បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញបរិភោគអាហារដ៏គ្រោត-
គ្រោតគឺបាយនិងនំកុម្មាសឡើងវិញ ។ ម្ចាស់រាជកុមារ តថាគតនោះឯងក៏
បានបរិភោគអាហារដ៏គ្រោតគ្រោត គឺបាយនិងនំកុម្មាស ។ ម្ចាស់រាជកុមារ
សម័យនោះឯង ពួកបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុដែលបម្រើតថាគតដោយគិតថា ព្រះ
សមណគោតម បើត្រាស់ដឹងធម៌ណា នឹងសំដែងធម៌នោះប្រាប់ដល់យើង
ទាំងឡាយ ។ ម្ចាស់រាជកុមារ កាលនោះ តថាគតបានបរិភោគអាហារ
ដ៏គ្រោតគ្រោត គឺបាយនិងនំកុម្មាស គ្រានោះ ពួកបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុអម្បាល
នោះ ក៏នឿយណាយនឹងតថាគត ហើយចៀសចេញទៅដោយគិតថា ព្រះ
សមណគោតមជាអ្នកល្មោភ ឃ្នាតចាកសេចក្តីព្យាយាម ត្រឡប់មកដើម្បី
ល្មោភវិញ ។ ម្ចាស់រាជកុមារ លុះតថាគតបរិភោគអាហារដ៏គ្រោតគ្រោត
ហើយ ក៏បម្រុងរាងកាយឲ្យមានកម្លាំង ហើយស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

។ បេ ។ បឋមំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហាសី ។
វិតក្កវិចារានំ រូបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ...
តតិយំ ឈានំ... ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជំ វិហាសី ។

[២៦៧] សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធន្ធេ
បរិយោទាតេ អនត្ថំលោ វិតតូបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ
កម្មជីយេ បិតេ អានេញ្ចប្បត្តេ បុព្វេនិវាសានុស្ស-
តិញ្ញាលាយ ចិត្តំ អភិនិជ្ជាមេសី ។ សោ អនេកវិហិតំ
បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរាមិ សេយ្យដីទំ ឯកម្មិ ជាតិ
ទ្វេបិ ជាតិយោ ។ បេ ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ
អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរាមិ ។ អយំ ខោ
មេ រាជកុមារ រត្តិយា បឋមេ យាមេ បឋមា វិជ្ជា
អធិតតា អវិជ្ជា វិហិតា វិជ្ជា ឧប្បន្នា តមោ
វិហិតោ អាលោកោ ឧប្បន្នោ យថាតំ អប្បមត្តស្ស
អាតាបិដោ បហិតត្តស្ស វិហារតោ ។

[២៦៨] សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធន្ធេ
បរិយោទាតេ អនត្ថំលោ វិតតូបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

។ បេ ។ បានដល់បឋមជ្ឈាន សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថ
ទាំង ៤ ។ ព្រោះរម្ងាប់វិតក្កៈនិងវិចារៈទាំងឡាយ ។ បេ ។ បានដល់
ទុតិយជ្ឈាន... បានដល់តតិយជ្ឈាន... បានដល់ចតុត្ថជ្ឈាន សម្រេច
សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។

[២៦៧] តថាគតនោះ កាលបើចិត្តតាំងនៅល្អ បរិសុទ្ធ ផ្លូវផង
មិនមានទីទួលគឺកិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស មានសភាពជាចិត្ត
ទន់ គួរដល់ការវនាកម្ម មិនបានញាប់ញ័រតាមអារម្មណ៍យ៉ាងនេះហើយ
ក៏បង្កើនចិត្តទៅដើម្បីបុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ ។ តថាគតនោះរលឹក
ឃើញនូវបុព្វេនិវាសច្រើនប្រការ គឺរលឹកបាន ១ ជាតិ ២ ជាតិ ។ បេ ។
តថាគតរលឹកឃើញនូវបុព្វេនិវាសច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការ ព្រម
ទាំងឧទ្ទេសដោយប្រការដូច្នោះ ។ ម្នាលរាជកុមារ នេះជាវិជ្ជាទី ១ ដែល
តថាគតបានក្នុងបឋមយាមនៃរាត្រី អវិជ្ជាបាត់ទៅ វិជ្ជាក៏កើតឡើង
ងងឹតបាត់ទៅហើយ ពន្លឺក៏កើតឡើងដល់តថាគត ដែលជាអ្នកមិនប្រមាទ
ព្យាយាមដុតកម្ដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វានដោយពិត ។

[២៦៨] តថាគតនោះ កាលបើចិត្តតាំងនៅល្អ បរិសុទ្ធ ផ្លូវផង
តតមានទីទួលគឺកិលេស ប្រាសចាកឧបក្កិលេស មានសភាពជាចិត្តទន់

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ អាសវក្ខយញ្ញាណំ

កម្មជីយេ បិតេ អានេញ្ចប្បត្តេ សត្តានំ ចុត្តបថា-
តញ្ញាលាយ ចិត្តំ អភិនិជ្ជាមេសី ។ សោ ទិព្វេន
ចក្កុនា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមនុសកេន សត្តេ បស្សាមិ
ចរមានេ ឧបបដ្ឋមានេ ហីនេ បណ្ឌិតេ សុវណ្ណោ
ទុព្វណ្ណោ សុភតេ ។ បេ ។ យថាកម្មបកេ
សត្តេ បជាធាមិ ។ អយំ ខោ មេ រាជកុមារ វត្តិយា
មជ្ឈិមេ យាមេ ទុតិយា វិជ្ជា អធិតតា អវិជ្ជា វិហតា
វិជ្ជា ឧប្បដ្ឋា តមោ វិហតោ អាលោកោ ឧប្បដ្ឋោ
យថាតំ អប្បមត្តស្ស អាតាបិណោ បហិតត្តស្ស
វិហារតោ ។

[២៦៩] សោ ឯវំ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធវេ
បរិយោទាតេ អនដ្ឋំណោ វិតត្ថបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ
កម្មជីយេ បិតេ អានេញ្ចប្បត្តេ អាសវានំ ខយញ្ញា-
ណាយ ចិត្តំ អភិនិជ្ជាមេសី ។ សោ ឥទំ
ទុក្ខន្តិ យថាក្ខតំ អព្ពញ្ញាសី ។ បេ ។ អយំ
ទុក្ខនិរោធតាមិជី បដិបទាតិ យថាក្ខតំ អព្ពញ្ញាសី

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ អាសវក្ខយញ្ញាណ

គួរដល់ការវនាកម្ម មិនបានញាប់ញ័រទៅតាមអារម្មណ៍ ដោយប្រការដូច្នោះ ហើយ ក៏បង្កើនចិត្តទៅ ដើម្បីចុតូបបាតញ្ញាណ គឺប្រាជ្ញាដឹងនូវចុតិនិង បដិសន្ធិរបស់សត្វទាំងឡាយ ។ តថាគតនោះ មានទិព្វចក្ខុកន្លងហួសចក្ខុ របស់មនុស្សធម្មតា បានឃើញនូវពួកសត្វដែលច្យុត ដែលកើត ជាសត្វ ថោកទាប ខ្ពង់ខ្ពស់ មានរូបល្អ រូបអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ។ បេ ។ តថាគតឃើញច្បាស់នូវពួកសត្វ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ ខ្លួន ។ ម្នាលរាជកុមារ នេះឯងជាវិជ្ជាទី ២ ដែលតថាគតបានហើយ ក្នុងមជ្ឈិមយាមនៃរាត្រី អវិជ្ជាបាត់ហើយ វិជ្ជាក៏កើតឡើង ឯងឺតបាត់ទៅ ហើយ ពន្លឺក៏កើតឡើងដល់តថាគត ដែលជាអ្នកមិនប្រមាទ ព្យាយាម ដុតកម្ដៅកិលេសឲ្យក្ដៅ មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វានដោយពិត ។

[២៦៩] តថាគតនោះ កាលបើចិត្តតាំងនៅល្អ បរិសុទ្ធ ផ្លូវផង មិនមានទីទួលគឺកិលេស ប្រាសចាកឧបកិលេស មានសភាពជាចិត្ត ទន់ គួរដល់ការវនាកម្ម មិនបានញាប់ញ័រទៅតាមអារម្មណ៍យ៉ាងនេះ ហើយ តថាគតក៏បង្កើនចិត្តទៅ ដើម្បីអាសវក្ខយញ្ញាយ ។ តថាគត នោះបានដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ។ បេ ។ បានដឹងច្បាស់ តាមពិតថា នេះជាបដិបទជាហេតុឲ្យរំលត់សេចក្ដីទុក្ខ បានដឹងច្បាស់

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឥមេ អាសវាតិ យថាក្ខតំ អព្ពញ្ញាសី ។ បេ ។ អយំ
 អាសវនិរោធកាមិនី បដិបទាតិ យថាក្ខតំ អព្ពញ្ញាសី ។
 តស្ស មេ ឯវំ ជានតោ ឯវំ បស្សតោ កាមាសវាបិ ចិត្តំ
 វិមុច្ចិត្ត ភវាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចិត្ត អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ
 វិមុច្ចិត្ត វិមុត្តស្មី វិមុត្តមិតិ^(១) ញ្ញាណំ អហោសិ ទីណា
 ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ ធាបំ
 ឥត្តត្តាយាតិ អព្ពញ្ញាសី ។ អយំ ខោ មេ រាជកុមារ
 រត្តិយា បច្ឆិមេ យាមេ តតិយា វិជ្ជា អទិកតា អវិជ្ជា
 វិហតា វិជ្ជា ឧប្បន្នា តមោ វិហតោ អាណោកោ
 ឧប្បន្នោ យថាតំ អប្បមត្តស្ស អាតាបិដោ បហិ-
 តត្តស្ស វិហារតោ ។

[២៧០] តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ
 អទិកតោ ខោ មេ អយំ ធម្មោ កម្ពីរោ ទុទ្ធសោ
 ទុរុពោដោ សន្តោ បណីតោ អតក្ការចរោ

---

១ វិមុត្តមិតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

តាមពិតថា នេះជាអាសវៈ ។ បេ ។ បានដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជា
 បដិបទាឲ្យដល់នូវសេចក្តីរំលត់អាសវៈ ។ កាលតថាគតនោះដឹងយ៉ាងនេះ
 ឃើញយ៉ាងនេះ ចិត្តរបស់តថាគតក៏រួចចាកកាមាសវៈផង... ចិត្តរបស់
 តថាគតក៏រួចចាកភវាសវៈផង... ចិត្តរបស់តថាគតក៏រួចចាកអវិជ្ជាសវៈផង
 កាលចិត្តរួចស្រឡះហើយ សេចក្តីដឹង ក៏កើតប្រាកដថា ចិត្តផុតស្រឡះ
 ហើយ ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌បាននៅចប់ហើយ កិច្ចដែល
 ត្រូវធ្វើក៏ធ្វើស្រេចហើយ ឥតមានកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកិច្ចនេះទៀត
 ឡើយ ។ ម្នាលរាជកុមារ នេះឯងជាវិជ្ជាទី ៣ ដែលតថាគតបានហើយ
 ក្នុងបច្ច័យនៃរាត្រី អវិជ្ជាបាត់ទៅហើយ វិជ្ជាក៏កើតឡើង ងងឹតបាត់
 ទៅហើយ ពន្លឺក៏កើតឡើងដល់តថាគតដែលជាអ្នកមិនប្រមាទ ព្យាយាម
 ដុតកម្ដៅកិលេសឲ្យក្ដៅ បញ្ជូនចិត្តទៅកាន់ព្រះនិព្វានដោយពិត ។

[២៧០] ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះ
 ថា ធម៌ដែលតថាគតបានត្រាស់ដឹងហើយនេះឯង ជាធម៌ដ៏ជ្រាលជ្រៅ
 ជាធម៌ដែលសត្វឃើញបានដោយកម្រ ជាធម៌ដែលសត្វត្រាស់ដឹងបាន
 ដោយកម្រ ជាធម៌ដ៏ស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដ៏ថ្លៃថ្លា មិនជាទីត្រាច់ចុះនៃវិតក្កៈ

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ អប្សោស្សក្កកាណ

ទិបុណោ បណ្ឌិតវេទនីយោ ។ អាលយរាមា ខោ
 បនាយំ បជា អាលយរតា អាលយសម្មុទ្ទិតា^(១) ។
 អាលយរាមាយ ខោ បន បជាយ អាលយរតាយ
 អាលយសម្មុទ្ទិតាយ ទុទ្ធសំ ឥទំ ហានំ យទិទំ
 ឥទប្បច្ចយតាបទិច្ចសមុប្បាទោ ។ ឥទំបិ^(២) ខោ
 ហានំ ទុទ្ធសំ យទិទំ សព្វសង្ខារសមថោ សព្វ-
 បទិប្បទិនិស្សត្តោ តណ្ហាក្ខយោ វិរាតោ និរោទោ
 ទិញានំ ។ អហាញោវ ខោ បន ធម្មំ ទេសេយ្យំ
 បរេ ច មេ ន អាជានេយ្យំ សោ មមស្ស កិលមថោ
 សា មមស្ស វិហោសាតិ ។ អបិស្ស មំ រាជកុមារ
 ឥមា អនច្ឆរិយា កាថា បទិកំសុ បុព្វេ អស្សតបុញ្ញា

១ ម. អាលយសំមុទ្ទិតា ។ ២ ម. ឥទម្បិ ។

រាជវត្ត ពោធិរាជកុមារសូត្រ ភាពជាអ្នកមានសេចក្តីខ្ពស់ខ្លាយតិច

បាន ជាធម៌ដ៏ល្អិត ជាធម៌ដែលអ្នកប្រាជ្ញគប្បីដឹងបាន ។ ក៏ពួកសត្វ
 នេះ សុទ្ធតែនៅកំពុងរីករាយក្នុងសេចក្តីអាល័យ កំពុងត្រេកត្រអាលក្នុង
 សេចក្តីអាល័យ កំពុងស្រើបស្រាលក្នុងសេចក្តីអាល័យ (ចំពោះកាម
 ទាំងឡាយនៅឡើយ) ។ មួយទៀត បដិច្ចសមុប្បាទធម៌ គឺធម៌ជាបច្ច័យ
 នៃគ្នានិងគ្នាណា បដិច្ចសមុប្បាទធម៌នេះ ជាហេតុនាំឲ្យពួកសត្វដែលនៅ
 រីករាយក្នុងសេចក្តីអាល័យ នៅត្រេកត្រអាលក្នុងសេចក្តីអាល័យ នៅស្រើប
 ស្រាលក្នុងសេចក្តីអាល័យ គេឃើញបានដោយក្រក្រែកពេកណាស់ ។
 មួយទៀត ធម៌ណា សម្រាប់រម្ងាប់បង់នូវសង្ខារទាំងពួង សម្រាប់លះ
 ចោលនូវឧបធិគឺកិលេសទាំងអស់ ជាទីអស់ទៅនៃតណ្ហា ជាទីនឿយ-
 ណាយចាករាគៈ ជាទីរលត់នៃសេចក្តីទុក្ខគឺព្រះនិព្វាន ធម៌ទាំងអម្បាល
 នេះ ជាហេតុនាំឲ្យពួកសត្វ ឃើញបានដោយក្រក្រែកពេកណាស់ ។
 បើទុកជាតថាគតសំដែងធម៌ទៅ ក៏គង់សត្វទាំងឡាយដទៃ មិនអាចនឹង
 ត្រាស់ដឹងនូវធម៌ របស់តថាគតបានឡើយ សេចក្តីលំបាកនិងសេចក្តី
 នឿយព្រួយនោះ មុខជានឹងមានដល់តថាគតមិនខាន ។ ម្នាលរាជកុមារ
 កាលណោះ គាថាទាំងឡាយមិនសូវជាអស្ចារ្យណាស់ណានេះ ដែល
 តថាគតមិនដែលបានឮ ក្នុងកាលមុន ក៏កើតប្រាកដ ដល់តថាគតថា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កិច្ចេន មេ អធិកតំ
 ហាលន្ទានិ បកាសិតំ
 រាគនោសបរេតេហិ
 នាយំ ធម្មោ សុសម្ពុទ្ធា^(១)
 បដិសោតកាមី និបុលំ
 កម្ពីរំ ទុទ្ធសំ អណុំ
 រាគរត្តា ន ទក្ខន្តិ
 តមោក្ខន្ធន អារុតាតិ ។

ឥតិហ មេ រាជកុមារ បដិសព្វិក្ខតោ អប្បោ-
 ស្សុក្កតាយ ចិត្តំ នមតិ នោ ធម្មទេសនាយ ។
 [២៧១] អថខោ រាជកុមារ ព្រហ្មនោ
 សហម្បតិស្ស មម ចេតសា ចេតោបរិវិតក្កមញ្ញាយ
 ឯតទហោសិ នស្សតិ រត ភោ លោកោ វិនស្សតិ
 រត ភោ លោកោ យត្រិ ហិ នាម តថាគតស្ស
 អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស អប្បោស្សុក្កតាយ ចិត្តំ
 នមតិ នោ ធម្មទេសនាយាតិ ។ អថខោ រាជកុមារ

១ ម. សុសម្ពុទ្ធា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ណ្ហោយចុះ ឥឡូវនេះ តថាគតគួរសំដែងធម៌ដែលតថាគត
បានត្រាស់ដឹងហើយ ដោយសេចក្តីលំបាកនោះចុះ សត្វ
ទាំងឡាយ ដែលរាគៈទោសៈគ្រប់សង្កត់ហើយ មិនងាយ
នឹងត្រាស់ដឹងនូវធម៌នេះបានទេ សត្វទាំងឡាយ ដែលកំពុង
ត្រេកអរដោយរាគៈ ដែលគំនរងងឹតគឺអវិជ្ជាកំពុងរូបវិត មិន
ឃើញនូវធម៌ដែលនាំឲ្យពួកសត្វ ដល់នូវព្រះនិព្វាន ជា
ធម៌ដ៏ល្អិត សុខុមជ្រាលជ្រៅ ដែលសត្វឃើញបានដោយ
កម្រនោះបានទេ ។

ម្នាលរាជកុមារ កាលដែលតថាគតពិចារណាឃើញ ដោយន័យ
ដែលត្រិះរិះដូច្នោះហើយ ចិត្តក៏ឱនទៅ ដើម្បីសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយតិច មិន
ឱនទៅ ដើម្បីសំដែងធម៌ឡើយ ។

[២៧១] ម្នាលរាជកុមារ លំដាប់នោះ សហម្បតិព្រហ្ម ដឹង
នូវសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងចិត្តរបស់តថាគត ដោយចិត្តរបស់ខ្លួនហើយ ទើប
រំពឹងគិតដូច្នោះថា ឱលោកវិនាសតើហ្ន៎ ឱលោកវិនាសតើហ្ន៎ ព្រោះព្រះ
តថាគតជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មានព្រះទ័យបង្ហោនទៅ ដើម្បីសេចក្តី
ខ្វល់ខ្វាយតិច មិនបង្ហោនទៅដើម្បីសំដែងធម៌ ។ ម្នាលរាជកុមារ គ្រានោះ

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្ត ព្រហ្មជ្ឈេសនា

ព្រហ្មា សហម្បតិ^(១) សេយ្យថាមិ នាម ពលវា បុរិសោ
 សម្មិញ្ញតំ វា ពាហំ បសារេយ្យ បសារិតំ វា ពាហំ
 សម្មិញ្ញេយ្យ ឯវមេវ ព្រហ្មលោកេ អន្តរហិតោ មម
 បុរតោ ចាតុរហោសិ ។ អថខោ រាជកុមារ ព្រហ្មា
 សហម្បតិ ឯកំសំ ឧត្តរាសន្តិ ករិត្វា យេនាហំ
 តេនញ្ញាលី បណាមេត្វា មំ ឯតទរោច ទេសេតុ មេ
 ភន្តេ ភកវា ធម្មំ ទេសេតុ សុកតោ ធម្មំ សន្តិ សត្តា
 អប្បរាជក្ខជាតិកា អស្សរនតា ធម្មស្ស បរិហាយន្តិ
 ករិស្សន្តិ ធម្មស្ស អញ្ញាតារោតិ ។ ឥទមរោច រាជ-
 កុមារ ព្រហ្មា សហម្បតិ ឥទំ រត្វា អថាបរំ ឯតទរោច
 ចាតុរហោសិ មកទេសុ បុព្វេ
 ធម្មោ អសុទ្ធា សមលេហិ ចិន្តិតោ
 អថាបុរេតំ អមតស្ស ទ្វារំ
 សុណានុ ធម្មំ វិមលេនានុពុទ្ធី

១ ម. សហំបតិ ។

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ព្រហ្មក្រាបបង្គំទូលអាវាធនា

ឯង សហម្បតិព្រហ្ម ក៏បាត់អំពីព្រហ្មលោក មកប្រាកដក្នុងទី
 ចំពោះមុខតថាគត ដូចបុរសមានកម្លាំង លាចេញនូវដើមដៃដែលបត់
 ចូល ឬបត់ចូលនូវដើមដៃដែលលាចេញ ។ ម្នាលរាជកុមារ លំដាប់
 នោះ សហម្បតិព្រហ្ម ធ្វើសំពត់ឧត្តរាសង្កៈ ធៀងស្មាម្ខាង ប្រណម្យ
 អញ្ជូលីថ្វាយបង្គំចំពោះតថាគត ពោលពាក្យនេះនឹងតថាគតថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ សំដែងធម៌ សូមព្រះសុគត
 សំដែងធម៌ (ដ្បិត) សត្វទាំងឡាយ ដែលមានភ្នែកមានធ្នូលីគឺរាគាទិក្កិ-
 លេសដ៏ស្រាលតិច តែខានស្តាប់ធម៌ មុខជានឹងសាបសូន្យមិនខាន
 សត្វទាំងឡាយ ដែលបម្រុងនឹងត្រាស់ដឹងនូវធម៌ក៏គង់មានដែរ ។ ម្នាល
 រាជកុមារ សហម្បតិព្រហ្ម បានពោលពាក្យនេះ លុះពោលពាក្យនេះ
 រួចហើយ ក៏ពោលពាក្យដទៃទៅទៀតដូច្នោះថា

ពីមុនរៀងមក ធម៌ដែលជនទាំងឡាយ អ្នកប្រកបដោយ
 មន្ទិលតែងគិត ជាធម៌មិនបរិសុទ្ធទេ កើតប្រាកដហើយក្នុង
 ដែនមគធៈ សូមព្រះអង្គបើកទ្វារនៃព្រះនិព្វានចុះ សត្វ
 ទាំងឡាយប្រុងចាំស្តាប់ធម៌ ដែលព្រះអង្គជាអ្នកប្រាសចាក
 មន្ទិល ទ្រង់ត្រាស់ដឹង (តាមលំអានព្រះពុទ្ធអំពីបុរាណ)

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សេសេ យថា បព្វតមុទ្ធនិដ្ឋិតោ
 យថាបិ បស្សេ ជនតំ សមន្តតោ
 តច្ចុបមំ ធម្មមយំ សុមេធន
 ចាសាទមារុយ្ហំ សមន្តចក្កុ
 សោការកិណ្ណំ ជនតមបេតសោកោ
 អវេក្ខស្សុ ជាតិជរាភិក្ខុតំ
 ឧដ្ឋេហិ វិរេ វិទិតសដ្ឋាម
 សត្តវាហា អនណា វិចរ លោកេ

ទេសេត្តិ^(១) ភក្ខវា ធម្មំ អញ្ញាតាហេ ភវិស្សន្តិតិ ។

[២៧២] អថខ្វាហំ រាជកុមារ ព្រហ្មណោ ច អដ្ឋេ-
 សនំ វិទិត្វា សត្តេសុ ច ការុញ្ញតំ បដិច្ច ពុទ្ធចក្កុណ
 លោកំ វោលោកេសី ។ អន្ធសំ ខោ អហំ រាជកុមារ
 ពុទ្ធចក្កុណ លោកំ វោលោកេន្តោ សត្តេ អប្បរាជកេ

១ ឱ. ទេសស្សតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ដូចបុរសអ្នកមានចក្ខុ ឈរនៅលើកំពូលភ្នំដ៏ហើយដោយថ្ម
 សុទ្ធ ក្រឡេកមើលឃើញប្រជុំជនដោយជុំវិញ យ៉ាងណា
 មិញ បពិត្រព្រះអង្គអ្នកមានបញ្ញាល្អ មានសមន្តចក្ខុ ព្រះអង្គ
 ជាអ្នកមានសេចក្តីសោកទៅប្រាសហើយ សូមទ្រង់ឡើង
 កាន់ប្រាសាទដ៏ហើយដោយធម៌ ពិចារណាមើលប្រជុំជន
 អ្នកច្រឡំដោយសេចក្តីសោក ដែលជាតិជរា កំពុងគ្របសង្កត់
 មានឧបមេយ្យដូច្នោះដែរ បពិត្រព្រះអង្គអ្នកមានព្យាយាម
 អ្នកឈ្នះសង្គ្រាម អ្នកនាំពួកសត្វ អ្នកមិនចំពាក់បំណុល
 គឺកាម សូមព្រះអង្គក្រោក សូមទ្រង់ត្រាច់ទៅក្នុងលោក
 សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ សត្វទាំងឡាយ
 ដែលបម្រុងត្រាស់ដឹងធម៌ក៏មាន ។

[២៧២] ម្នាលរាជកុមារ ត្រានោះឯង តថាគតដឹងច្បាស់នូវ
 សេចក្តីអារាធនា របស់សហម្បតិព្រហ្មផង អាស្រ័យនូវសេចក្តីករុណា
 ដល់ពួកសត្វផង ទើបរមិលមើលនូវសត្វលោកដោយចក្ខុ ។ ម្នាល
 រាជកុមារ កាលតថាគតរមិលមើលនូវសត្វលោកដោយពុទ្ធចក្ខុ ក៏បាន
 ឃើញនូវសត្វទាំងឡាយមានភ្នែកមានជួលីគឺភាគិកិលេសតិច (ខ្លះ) មាន

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ តិរិបុប្ផល្លបមសត្តា

មហារាជកេត្តិ តិក្ខិទ្ធិយេ មុទិទ្ធិយេ ស្វាការេ ទ្វាការេ
 សុវិញ្ញាបយេ ទុវិញ្ញាបយេ អប្បេកទ្វេ បរលោកវដ្ឋក-
 យទស្សារិដោ វិហារន្តេ ។ សេយ្យថាបិ នាម ឧប្បលិ-
 និយំ វា បទុមិនិយំ វា បុណ្ណារីកិនិយំ វា អប្បេកទ្វានិ
 ឧប្បលានិ វា បទុមានិ វា បុណ្ណារីកានិ វា ឧទកេ ជាតានិ
 ឧទកេ សំពទ្វានិ ឧទកានុក្កតានិ អន្តោ និម្ពុត្តចោ-
 សិតានិ អប្បេកទ្វានិ ឧប្បលានិ វា បទុមានិ វា បុណ្ណា-
 រីកានិ វា ឧទកេ ជាតានិ ឧទកេ សំពទ្វានិ សមោ-
 ទកណ្ណិកានិ អប្បេកទ្វានិ ឧប្បលានិ វា បទុមានិ
 វា បុណ្ណារីកានិ វា ឧទកេ ជាតានិ ឧទកេ សំពទ្វានិ
 ឧទកា អច្ចុក្កម្ម តិដ្ឋន្តិ អនុបលិត្តានិ ឧទកេន ឯវមេវ
 ខោ អហំ វាជកុមារ ពុទ្ធចក្កុនា លោកំ វោលោកេន្តោ
 អទ្ធិសំ សត្តេ អប្បរាជកេត្តិ មហារាជកេត្តិ តិក្ខិទ្ធិយេ
 មុទិទ្ធិយេ ស្វាការេ ទ្វាការេ សុវិញ្ញាបយេ ទុវិញ្ញាបយេ

រាជវត្ត ពោធិរាជកុមារសូត្រ ពពួកសត្វមានសេចក្តីប្រៀបដូចផ្កាឧប្បល ៣ យ៉ាង

ភ្នែកមានជួលីគឺភតាទិក្ខុលេសច្រើន (ខ្លះ) មានឥន្ទ្រិយក្លា (ខ្លះ) មាន
ឥន្ទ្រិយទន់ (ខ្លះ) មានអាការល្អ (ខ្លះ) មានអាការអាក្រក់ (ខ្លះ) ជា
សត្វដែលគួរឲ្យត្រាស់ដឹងបានដោយងាយ (ខ្លះ) ឲ្យត្រាស់ដឹងបានដោយ
ក្រ (ខ្លះ) ជាអ្នកឃើញទោសនិងភ័យក្នុងបរលោក (ខ្លះ) ។ ដូចជា
ផ្កាជលជាតិពួកខ្លះ គឺផ្កាព្រលិតក្តី ផ្កាល្អកក្រហមក្តី ផ្កាល្អក-សក្តី ក្នុង
គុម្មនៃព្រលិតក្តី ក្នុងគុម្មនៃល្អកក្រហមក្តី ក្នុងគុម្មនៃល្អក-សក្តី តែងកើត
ឡើងក្នុងទឹក ចម្រើនឡើងក្នុងទឹក លូតលាស់ឡើងតាមទឹក លិចនៅក្នុង
ទឹកនៅឡើយ មានផ្កាជលជាតិពួកខ្លះ គឺព្រលិតក្តី ផ្កាល្អកក្រហមក្តី
ផ្កាល្អក-សក្តី តែងកើតឡើងក្នុងទឹក ចម្រើនឡើងក្នុងទឹក បិតនៅត្រឹម
ស្មើនឹងទឹក មានផ្កាជលជាតិពួកខ្លះ គឺផ្កាព្រលិតក្តី ផ្កាល្អកក្រហមក្តី
ផ្កាល្អក-សក្តី តែងកើតឡើងក្នុងទឹក ចម្រើនឡើងក្នុងទឹក ដុះខ្ពស់ឡើង
ជាងទឹក មិនជាប់ចំពាក់ដោយទឹក មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាល
រាជកុមារ កាលតថាគតរមិលមើលនូវសត្វលោកដោយពុទ្ធចក្ខុ បានឃើញ
នូវសត្វទាំងឡាយ មានភ្នែកមានជួលីគឺភតាទិក្ខុលេសតិច (ខ្លះ) មានឥន្ទ្រិយ
ទន់ (ខ្លះ) មានអាការល្អ (ខ្លះ) មានអាការអាក្រក់ (ខ្លះ) ជាសត្វ
ដែលគួរឲ្យត្រាស់ដឹងបានដោយងាយ (ខ្លះ) ឲ្យត្រាស់ដឹងបានដោយកម្រ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អប្បេកថេ បរលោកវជ្ជកយទស្សារិណោ វិហារន្តេ ។

អថខ្លាហំ រាជកុមារ ព្រហ្មានំ សហម្បតី តាថាយ

បច្ចុកាសី

អចារុតា តេ^(១) អមតស្ស ទ្វារា

យេ សោតវន្តោ បមុញ្ជន្តុ សទ្ធិំ

វិហឹសសញ្ញំ បតុលំ ន កាសី^(២)

ធម្មំ បណីតំ មនុជេសុ ព្រហ្មតិ ។

អថខោ រាជកុមារ ព្រហ្មា សហម្បតិ

កតាវកាសោ ខោម្ហិ ភកវតា ធម្មទេសនាយាតិ

មំ អភិវាទេត្វា បទត្ថិលំ កត្វា តត្តវន្តរធាយិ ។

[២៧៣] តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ

កស្ស នុ ខោ អហំ បបមំ ធម្មំ ទេសេយ្យំ កោ

សមំ ធម្មំ ទិប្បមេវ អាជានិស្សតីតិ ។ តស្ស មយ្ហំ

រាជកុមារ ឯតទហោសិ អយំ ខោ អាណ្យាហោ កា-

លាមោ បណ្ឌិតោ វិយត្តោ មេធាវី ទីយវត្ថុ អប្បរាជក្ខ-

១ តេសន្តិប្បត្តិ ។ ២ ន ភាសិន្តិបិ ន អភាសិន្តិ ឆេទោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

(ខ្លះ) សត្វចំពូកខ្លះ ឃើញទោសនិងភ័យក្នុងបរលោក មានឧបមេយ្យ ដូច្នោះឯង ។ ម្នាលរាជកុមារ គ្រានោះ តថាគតបានសំដែងជាបទគាថា ចំពោះសហម្បតិព្រហ្មថា

ទ្វារនៃព្រះនិព្វានទាំងនោះ បើកហើយ សត្វទាំងឡាយណា
មានសោតបសាទ សត្វទាំងឡាយនោះ ចូរបញ្ចេញនូវសទ្ធា
ចុះ ។ ម្នាលមហាព្រហ្ម តថាគតសំគាល់ក្នុងការលំបាក
បានជាមិនសំដែងធម៌ដ៏ឧត្តម ដែលតថាគត ស្ងាត់ហើយ
ក្នុងសំណាក់មនុស្សទាំងឡាយ ។

ម្នាលរាជកុមារ គ្រានោះឯង សហម្បតិព្រហ្មគិតថា ខ្លួនអញ
ជាបុគ្គលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់យល់ព្រម ដើម្បីនឹងសំដែងធម៌
ហើយ (លុះគិតហើយ) ក៏ថ្វាយបង្គំលាតថាគតធ្វើប្រទក្សិណហើយ ក៏បាត់
អំពីទីនោះទៅ ។

[២៧៣] ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
នេះថា តថាគតគួរសំដែងធម៌ដល់អ្នកណាជាមុនហ្ន៎ អ្នកណាអាចនឹង
ត្រាស់ដឹងធម៌នេះឆាប់រហ័សបាន ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះ
មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះតទៅទៀតថា អាឡារកាលាមគោត្រនេះ ជា
បណ្ឌិតជាអ្នកឈ្លាសវៃ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា មានភ្នែកមានជួលីគឺភាគាទិ-

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ បឋមធម្មទេសនាមម្តោ

ជាតិកោ យន្ទ្រាហំ អាណ្យាស្ស កាលាមស្ស
 បឋមំ ធម្មំ ទេសេយ្យំ សោ ឥមំ ធម្មំ ទិយ្យ-
 មេវ អាជានិស្សតីតិ ។ អថខោ មំ រាជកុមារ
 ទេវតា ឧបសង្កមិត្តា ឯតទរោមុំ សត្តាហំ កាល-
 កតោ ភន្តេ អាណ្យាហោ កាលាមោតិ ។ ញាលាញ
 បន មេ ទស្សនំ ឧទទាទិ សត្តាហំ កាលកតោ
 អាណ្យាហោ កាលាមោតិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ
 ឯតទហោសិ មហាជានិយោ ខោ អាណ្យាហោ កា-
 លាមោ សចេ ហិ សោ ឥមំ ធម្មំ សុណោយ្យ
 ទិយ្យមេវ អាជានេយ្យាតិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជ-
 កុមារ ឯតទហោសិ កស្ស ទុ ខោ អហំ បឋមំ
 ធម្មំ ទេសេយ្យំ កោ ឥមំ ធម្មំ ទិយ្យមេវ អាជា-
 និស្សតីតិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ
 អយំ ខោ ឧទ្ធកោ រាមបុត្តោ បណ្ឌិតោ វិយត្តោ
 មេធាវី ធីយរត្តំ អប្បរាជក្ខជាតិកោ យន្ទ្រាហំ
 ឧទ្ធកស្ស រាមបុត្តស្ស បឋមំ ធម្មំ ទេសេយ្យំ

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ការទ្រង់ប្រារព្ធអំពីបបមធម្មទេសនា

ក្តីលេសតិចយូរមកហើយ បើដូច្នោះ គួរតែថាគតសំដែងធម៌ដល់អាឡារ-
 កាលាមគោត្រជាមុនចុះ តាបសនោះអាចនឹងត្រាស់ដឹងធម៌នេះចាប់រហ័ស
 បាន ។ ម្នាលរាជកុមារ គ្រានោះ មានពួកទេវតាចូលមករកតថាគត
 ហើយប្រាប់យ៉ាងនេះហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អាឡារកាលាម-
 គោត្រ ធ្វើកាលកិរិយាស្ងាប់ ៧ ថ្ងៃទៅហើយ ។ ឯញាណទស្សនៈ
 ក៏កើតឡើងដល់តថាគតថា អាឡារកាលាមគោត្រ ធ្វើកាលកិរិយាស្ងាប់
 ទៅ ៧ ថ្ងៃហើយមែន ។ ម្នាលរាជកុមារ ទើបតថាគតមានសេចក្តីត្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា ឱ អាឡារកាលាមគោត្រ មានសេចក្តីវិនាសធំ ប្រសិន
 បើអាឡារកាលាមគោត្រនោះ បានស្តាប់ធម៌នេះ នឹងត្រាស់ដឹងធម៌បាន
 មួយរំពេច ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះ
 ថា បើដូច្នោះ តថាគតគួរសំដែងធម៌ដល់អ្នកណាជាមុនឬ អ្នកណានឹង
 ត្រាស់ដឹងធម៌នេះចាប់រហ័សបាន ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះក៏
 មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះទៀតថា ឧទ្ទករាមបុត្រនេះឯង ជាបណ្ឌិត
 មានបញ្ញាឈ្នួសវៃ ជាមេធាវី មានភ្នែកមានជួលីគឺរាគាទិក្តីលេសតិចមក
 យូរហើយ បើដូច្នោះ គួរតែថាគតសំដែងធម៌ដល់ឧទ្ទករាមបុត្រជាមុនចុះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សោ ឥមំ ធម្មំ ទិប្បមេវ អាជានិស្សតីតិ ។ អថខោ
 មំ រាជកុមារ ទេវតា ឧបសង្កមិត្វា ឯតទហេតុំ
 អភិទោសកាលកតោ ភន្តេ ឧទ្ធកោ រាមបុត្តោតិ ។
 ញាណញ បន មេ ទស្សនំ ឧទទាទិ អភិទោស-
 កាលកតោ ឧទ្ធកោ រាមបុត្តោតិ ។ តស្ស
 មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ មហាជានិយោ ខោ
 ឧទ្ធកោ រាមបុត្តោ សចេ ហិ សោ ឥមំ ធម្មំ
 សុណោយ្យ ទិប្បមេវ អាជានេយ្យាតិ ។ តស្ស មយ្ហំ
 រាជកុមារ ឯតទហោសិ កស្ស ទុ ខោ អហំ
 បបមំ ធម្មំ ទេសេយ្យំ កោ ឥមំ ធម្មំ ទិប្បមេវ
 អាជានិស្សតីតិ ។ តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ
 ឯតទហោសិ ពហុកាវា ខោ មេ^(១) បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខុ
 យេ មំ បដានប្បហិតត្ថំ ឧបដ្ឋហីសុ យន្ទ្រាហំ
 បញ្ចវគ្គិយានំ ភិក្ខុនំ បបមំ ធម្មំ ទេសេយ្យន្តិ ។

១ ម. ឥមេ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

តាបសនោះនឹងត្រាស់ដឹងធម៌នេះឆាប់រហ័សបាន ។ ម្នាលរាជកុមារ
ត្រានោះ មានពួកទេវតា ចូលមករកតថាគត ហើយប្រាប់យ៉ាងនេះថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឧទ្ធករាមបុត្រ ធ្វើកាលកិរិយាស្លាប់អំពីពេលព្រា-
លប់ទៅហើយ ។ ញាណទស្សនៈក៏កើតឡើងដល់តថាគតថា ឧទ្ធករាម-
បុត្រ ធ្វើកាលកិរិយាស្លាប់អំពីពេលព្រាលប់ទៅហើយមែន ។ ម្នាលរាជកុមារ
តថាគតនោះក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ឱ ឧទ្ធករាមបុត្រមានសេចក្តី
វិនាសធំ ប្រសិនបើតាបសនោះ បានស្តាប់ធម៌នេះ នឹងត្រាស់ដឹងដោយ
ឆាប់រហ័ស ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះតទៅទៀត
ថា តថាគតគួរសំដែងធម៌ដល់អ្នកណាជាមុនហ្ន៎ អ្នកណានឹងត្រាស់ដឹង
ធម៌នេះឆាប់រហ័សបាន ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតនោះមានសេចក្តី
ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា បញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយ មានឧបការៈច្រើនដល់
តថាគត ព្រោះបានបម្រើតថាគត កាលដែលកំពុងបញ្ជូនចិត្តទៅកាន់
ព្យាយាម បើដូច្នោះ គួរតថាគតសំដែងធម៌ដល់បញ្ចវគ្គិយភិក្ខុជាមុនចុះ ។

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ ឧបកាដីវកទស្សនំ

តស្ស មយ្ហំ រាជកុមារ ឯតទហោសិ កហំ នុ
 ខោ ឯតហិ បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខុ វិហារន្តីតិ ។ អន្ទសំ
 ខោ អហំ រាជកុមារ ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធន
 អតិក្កន្តមាណុសកោន បញ្ចវគ្គិយេ ភិក្ខុ ពារាណសិយំ
 វិហារន្តេ ឥសិបតនេ មិតទាយេ ។ អថខោ អហំ
 រាជកុមារ ឧរុវេលាយំ យថាភិរន្តំ វិហារិត្វា យេន
 ពារាណសី តេន ចារិកំ អបក្កមី^(១) ។

[២៧៤] អន្ទសា ខោ មំ រាជកុមារ ឧបកោ
 អាដីវកោ អន្តរា ច កយំ អន្តរា ច ពោធិ អន្ទាន-
 មក្កំ បដិបន្តំ ទិស្វាន មំ ឯតទរោច វិប្បសន្នាទិ
 ខោ តេ អារុសោ ឥន្ទ្រិយានិ បរិសុទ្ធា ឆរិវណ្ណា
 បរិយោទាតោ កំសិ ត្វំ អារុសោ ឧទ្ទិស្ស បព្វជិតោ
 កោ វា តេ សត្តា កស្ស វា ធម្មំ រោចេសីតិ ។
 ឯវំ រុត្តេ អហំ រាជកុមារ ឧបកំ អាដីវកំ តាថាហិ
 អជ្ឈកាសី

---

១ ម. បក្កមី ។

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ការទ្រង់ចូបនឹងឧបកាជីវក

ម្ចាស់រាជកុមារ តថាគតនោះ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះទៀតថា
 ឥឡូវនេះ ពួកបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុនៅក្នុងទីណា ។ ម្ចាស់រាជកុមារ លុះតថាគត
 នោះបានឃើញបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយ នៅក្នុងព្រៃសិបតនមិតទា-
 យវ័ន ទៀបក្រុងពារាណសី ដោយទិព្វចក្ខុដ៏បរិសុទ្ធស្អាតកន្លងលើសចក្ខុ
 របស់មនុស្ស ។ ម្ចាស់រាជកុមារ គ្រានោះ តថាគតនៅក្នុងឧរុវេល-
 ប្រទេស តាមសមគួរដល់អធ្យាស្រ័យ ទើបបានចរទៅកាន់ចារិក សំដៅ
 ទៅរកក្រុងពារាណសី ។

[២៧២] ម្ចាស់រាជកុមារ មានអាជីវកឈ្មោះឧបកៈ បានឃើញ
 តថាគតទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ ក្នុងចន្លោះនៃគយាប្រទេស និងចន្លោះនៃពោធិ-
 ព្រឹក្ស លុះឃើញហើយក៏ពោលពាក្យនេះនឹងតថាគតថា ម្ចាស់អារុសោ
 ឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ របស់អ្នកជ្រះថ្លាណាស់ ឆរវិណ្ណរបស់អ្នកក៏បរិសុទ្ធផ្លុ-
 ផង ម្ចាស់អារុសោ អ្នកបួសឧទ្ទិសចំពោះគ្រូណា អ្នកណាជាគ្រូរបស់អ្នក
 អ្នកពេញចិត្តនឹងធម៌របស់គ្រូណា ។ ម្ចាស់រាជកុមារ កាលឧបកាជីវក
 សួរយ៉ាងនេះហើយ តថាគតក៏ឆ្លើយតបដោយពាក្យជាគាថាទៅរកឧបកា-
 ជីវកថា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សញ្ញាភិក្ខុ សញ្ញាវិទូហាមស្មិ

សព្វេសុ ធម្មេសុ អនូបលិត្តោ

សព្វញ្ញហោ តណ្ហាក្ខយេ វិមុត្តោ

សយំ អភិញ្ញាយ កមុទ្ធិសេយ្យំ

ន មេ អាចរិយោ អត្ថិ

សទិសោ មេ ន វិជ្ជតិ

សទេវកស្មិ លោកស្មិ

នត្ថិ មេ បដិបុគ្គលោ

អហំ ហិ អរហា លោកេ

អហំ សត្តា អនុត្តរោ

ឯកោម្ហិ សម្មាសមុទ្នោ

សីតិភូតោម្ហិ និព្វតោ

ធម្មចក្កំ បរត្តេតុំ

កច្ឆាមិ កាសិនំ បុរំ

អនុភូតស្មិ លោកស្មិ

អាហារញ្ញំ អមតទុក្ខកិច្ចិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

តថាគតជាអ្នកគ្របសង្កត់នូវតេកូមិកធម៌ទាំងអស់ ត្រាស់ដឹង
 នូវចតុត្ថមិកធម៌ទាំងអស់ បានលះចោលនូវតេកូមិកធម៌ទាំង-
 អស់ហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះអស់តណ្ហា
 ដឹងច្បាស់នូវចតុត្ថមិកធម៌ដោយខ្លួនឯង (ចាំបាច់) ចំពោះ
 បុគ្គលណា ។ តថាគតមិនមានអាចារ្យទេ មិនមាន
 បុគ្គលដទៃស្មើនឹងតថាគត ក្នុងលោកនេះ ព្រមទាំង
 ទេវលោក មិនមានបុគ្គលប្រៀបធៀបនឹងតថាគតបានឡើយ
 ព្រោះតថាគតជាអរហន្តក្នុងលោក ជាសាស្តាខ្ពស់ផុត មាន
 តែតថាគតមួយជាសម្មាសម្ពុទ្ធ តថាគតមានសេចក្តីត្រជាក់
 មានភ្លើងកិលេសរលត់អស់ហើយ ឥឡូវ តថាគតទៅកាន់
 បូរីនៃពួកជនអ្នកកាសិ ដើម្បីសំដែងធម្មចក្រ តថាគតនឹង
 ទូលស្តរគឺអមតនិព្វាន ចំពោះសត្វលោក ដែលងងឹតគឺអវិជ្ជា
 កំពុងគ្របសង្កត់ ។

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ បញ្ចវគ្គិយ្យបសង្កមនំ

យថា ខោ ត្ថំ អារុសោ បដិជាតាសិ អរហាសិ
អនន្តជិនោតិ ។

មាទិសា វេ ជិនា ហោន្តិ

យេ បត្តា ជាសវក្ខយំ

ជិតា មេ ចាបកា ធម្មា

តស្មាហំ ឧបកា ជិនោតិ ។

ឃំ វុត្តេ រាជកុមារ ឧបកោ អាជីវកោ
ហុវេយ្យារុសោតិ^(១) វត្តា សីសំ ឧត្តំសេត្វា^(២) ជិវ្ហំ
និល្ហាធឿត្វា ឧម្ពត្តំ កហេត្វា បក្កាមិ ។

[២៧៥] អថខ្វាហំ អនុបុព្វេន ចារិកំ ចរមាដោ
យេន ពារាណសី ឥសិបតនំ មិតទាយោ យេន

បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខុ តេនុបសង្កមី ។ អទ្ធិសំសុ^(៣) ខោ
មំ រាជកុមារ បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខុ ទូរតោ វ អាគច្ឆន្តំ

ទិស្វាន អញ្ញមញ្ញំ កតិកំ^(៤) សណ្ឋាបេសុំ អយំ^(៥)
អារុសោ សមណោ កោតមោ អាគច្ឆតិ ពាហុស្វិ-

កោ បដានវិព្ពន្តោ អារុត្តោ ពាហុល្ហាយ សោ

១ ម. ហុវេយ្យាទារុសោតិ ។ ២ ម. ឱកម្មិត្វា ។ ៣ ម. អទ្ធិសាសុំ ។ ៤ ម.
កតិកន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ៥ ម. អយំ ខោ ។

រាជវត្ត ពោធិរាជកុមារសូត្រ ស្តេចចូលទៅរកបញ្ជាវគ្គិយភិក្ខុ

ឧបកាជីវកតបថា ម្នាលអារុសោ អ្នកប្តេជ្ញាខ្លួនអ្នក យ៉ាងណា
អ្នកគួរ (ដើម្បីបាននូវឈ្មោះ) ថា អនន្តជិនៈ (យ៉ាងនោះឯង) ។ តថាគត
ក៏តបយ៉ាងនេះទៀតថា

ជនទាំងឡាយណា បានដល់នូវអាសវក្ស័យ ជនទាំងនោះ

ឈ្មោះជិនៈ ប្រាកដដូចតថាគតដែរ ។ តថាគតបានឈ្នះ

បាបធម៌ទាំងអស់ហើយ ម្នាលឧបកៈ ព្រោះហេតុនោះ ទើប

តថាគតឈ្មោះថា ជិនៈ ។

ម្នាលរាជកុមារ កាលតថាគត តបយ៉ាងនេះហើយ ឧបកាជីវកក៏
ពោលថា ម្នាលអារុសោ ពាក្យយ៉ាងហ្នឹងពិតមែនហើយ (ថាហើយ) ក៏
ងក់ក្បាល លៀនអណ្តាតកាន់យកផ្លូវផ្សេង ចៀសចេញទៅ ។

[២៧៥] គ្រានោះ តថាគតចរទៅកាន់ចារិក តាមលំដាប់ហើយ
ក៏ចូលទៅក្រុងពារាណសី រួចហើយទៅឯសិបតនមិតទាយវ័ន សំដៅ
ទៅរកកន្លែងដែលបញ្ជាវគ្គិយភិក្ខុនៅ ។ ម្នាលរាជកុមារ ពួកបញ្ជាវគ្គិយ-
ភិក្ខុ បានឃើញតថាគតមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយក៏ប្តេជ្ញាគ្នាថា
ម្នាលអារុសោ សមណគោតមនេះ ជាអ្នកប្រតិបត្តិដើម្បីល្មោក ឃ្នាតចាក
ព្យាយាមហើយ វិលត្រឡប់ដើម្បីការល្មោក ឥឡូវនេះ លោកនិមន្តមក

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

នេវ អភិវាទេតព្វោ ន បច្ចុជ្ជាតព្វោ នាស្ស បត្តចីវរំ
 បដិក្កហោតព្វំ អបិច ខោ អាសនំ បបេតព្វំ សចេ
 អាកដ្ឋតិ និសីទិស្សតីតិ ។ យថា យថា ខោ អហំ
 រាជកុមារ បញ្ចវគ្គិយេ ភិក្ខុ ឧបសង្កមី តថា តថា
 បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខុ នាសក្ខីសុ សកាយ កតិកាយ
 សណ្ឋាតំ អប្បេកច្ចេ មំ បច្ចុក្កដ្ឋា បត្តចីវរំ
 បដិក្កហោសុំ អប្បេកច្ចេ អាសនំ បញ្ញាបេសុំ
 អប្បេកច្ចេ ចាទោទកំ ឧបដ្ឋបេសុំ អបិច ខោ មំ
 នាមេន ច អារុសោវាទេន ច សមុទាចរន្តិ ។ ឯវំ
 វុត្តេ^(១) អហំ រាជកុមារ បញ្ចវគ្គិយេ ភិក្ខុ ឯតទរោចំ
 មា ភិក្ខុវេ តថាកតំ នាមេន ច អារុសោវាទេន
 ច សមុទាចរិត្ត អរហំ ភិក្ខុវេ តថាកតោ
 សម្មាសម្ពុទ្ធា ឱទហថ ភិក្ខុវេ សោតំ អមតមទិកតំ
 អហាមនុសាសាមិ អហំ ធម្មំ ទេសេមិ យថានុសិដ្ឋំ
 តថា បដិបដ្ឋមាណ នចិរស្សេវ យស្សត្ថាយ
 កុលបុត្តា សម្មទេវ អការស្មា អនការិយំ បព្វជន្តិ

១ ម. ឯវំ វុត្តេ អហំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

យើងទាំងអស់គ្នា មិនគួរថ្វាយបង្គំ មិនគួរក្រោកទទួលលោកទេ មិនគួរ
 ទទួលបាត្រចីវរលោកឡើយ ប៉ុន្តែយើងត្រូវក្រាលអាសនៈបម្រុងទុក បើ
 លោកនឹងចង់គង់ក៏គង់ចុះ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតចូលទៅរកបញ្ចវគ្គិយ-
 ភិក្ខុដោយប្រការណា ។ បញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងនោះ ក៏មិនអាចដើម្បីបិត
 នៅក្នុងពាក្យប្តេជ្ញារបស់ខ្លួន ដោយប្រការដូច្នោះ ។ បានឡើយ ក៏ស្រាប់
 តែខ្លះក្រោកទទួលតថាគត ខ្លះទទួលបាត្រចីវររបស់តថាគត ខ្លះក្រាល
 អាសនៈឲ្យ ខ្លះតម្កល់ទឹកលាងជើង ប៉ុន្តែពួកបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុ ក៏នៅតែហៅ
 តថាគតដោយចំណ្លោះផង ដោយពាក្យថា អារុសោផង ។ ម្នាលរាជកុមារ
 កាលពួកបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុ ពោលពាក្យហៅតថាគតយ៉ាងនេះហើយ តថា-
 គតពោលយ៉ាងនេះនឹងបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 អ្នករាល់គ្នា កុំហៅតថាគតដោយចំណ្លោះ និងពាក្យថា អារុសោឡើយ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រុងសោតបសាទចុះ តថាគតនឹងប្រៀនប្រ-
 ដៅអមតធម៌ដែលតថាគតត្រាស់ដឹងហើយ ឥឡូវ តថាគតនឹងសំដែងធម៌
 ក៏កុលបុត្រទាំងឡាយ ដែលចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ បញ្ចវគ្គិយ្យបសង្កមនំ

តទទុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជេ វិហរិស្សថាតិ ។ ឯវំ
វុត្តេ រាជកុមារ បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខុ មំ ឯតទហេចំ
តាយបិ ខោ តំ អារុសោ កោតម ឥរិយាយ តាយ
បដិបទាយ តាយ ទុក្ករការិកាយ ន អជ្ឈកមា
ឧត្តរី មនុស្សធម្មា អលមរិយញ្ញាណទស្សនវិសេសំ
កី បន តំ ឯតហិ ពាហុល្លិកោ បទានវិព្ពន្តោ
អារត្តោ ពាហុល្លាយ អទិកមិស្សសិ ឧត្តរី មនុស្ស-
ធម្មា អលមរិយញ្ញាណទស្សនវិសេសន្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ
អហំ រាជកុមារ បញ្ចវគ្គិយេ ភិក្ខុ ឯតទហេចំ ន
ភិក្ខុវេ តថាគតោ ពាហុល្លិកោ បទានវិព្ពន្តោ អារត្តោ
ពាហុល្លាយ អហំ ភិក្ខុវេ តថាគតោ សម្មាសម្ពុទ្ធា

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ស្ដេចចូលទៅរកបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុ

ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌ណា អ្នកទាំងឡាយ កាលបើបាន
 ប្រតិបត្តិគួរតាមពាក្យប្រៀនប្រដៅរបស់តថាគតហើយ ពុំយូរឡើយ មុខ
 ជានឹងបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ នូវ
 អនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈ ។ ម្នាលរាជកុមារ
 កាលតថាគតពោលយ៉ាងនេះហើយ ពួកបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុក៏ពោលពាក្យនេះ
 នឹងតថាគតទៀតថា ម្នាលអារុសោគោតម ព្រះអង្គមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវ
 ឧត្តរិមនុស្សធម៌ ជាធម៌វិសេសដោយញ្ញាណទស្សនៈដ៏ឧត្តម អាចកម្ចាត់
 បង្កនូវកិលេស ដោយការប្រព្រឹត្តនោះផង ដោយការប្រតិបត្តិនោះផង
 ដោយអំពើដែលអ្នកដទៃធ្វើត្រាប់បានដោយកម្រផង ឥឡូវនេះ ព្រះអង្គ
 ប្រតិបត្តិដើម្បីល្មោកច្រើនហើយ ឃ្នាតចាកព្យាយាមហើយ វិលត្រឡប់
 មកដើម្បីភាពល្មោកច្រើនហើយ ក៏នឹងបានត្រាស់ដឹងនូវឧត្តរិមនុស្សធម៌
 ដ៏វិសេស ដោយញ្ញាណទស្សនៈដ៏ឧត្តម អាចកម្ចាត់បង្កនូវកិលេសដូចម្ដេច
 បាន ។ ម្នាលរាជកុមារ លុះបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយ ពោលពាក្យ
 យ៉ាងនេះហើយ តថាគតក៏ពោលនឹងបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយយ៉ាងនេះ
 ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមិនមែនប្រតិបត្តិដើម្បីល្មោកច្រើនទេ
 មិនឃ្នាតចាកព្យាយាមទេ មិនវិលត្រឡប់មកដើម្បីល្មោកច្រើនដូច្នោះទេ
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធហើយ ម្នាល

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឱទហថ ភិក្ខុវេ សោតំ អមតមទិកតំ អហាមនុសា-
 សាមិ អហំ ធម្មំ ទេសេមិ យថានុសិដ្ឋំ តថា
 បដិបដ្ឋមាណ ទចិរស្សេវ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា
 សម្មទេវ អការស្មា អនការិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ
 ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ជេ វិហរិស្សថាតិ ។
 ទុតិយម្បិ ខោ រាជកុមារ បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខុ មំ ឯត-
 ទវោចំ តាយបិ ខោ ត្វំ អារុសោ កោតម ឥរិយាយ
 តាយ បដិបទាយ តាយ ទុក្ករការិកាយ ន អជ្ឈកមា
 ឧត្តរី មនុស្សធម្មា អលមរិយញ្ញាណទស្សនវិសេសំ
 កី បន ត្វំ ឯតរហិ ពាហុល្លិកោ បទានវិព្ពន្តោ
 អារត្តោ ពាហុល្លាយ អទិកមិស្សសិ ឧត្តរី មនុស្សធម្មា
 អលមរិយញ្ញាណទស្សនវិសេសន្តិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ
 អហំ រាជកុមារ បញ្ចវគ្គិយេ ភិក្ខុ ឯតទវោចំ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រុងសោតបសាទចុះ តថាគតនឹង
 ប្រៀនប្រដៅនូវអមតធម៌ ដែលតថាគតបានត្រាស់ដឹងហើយ ឥឡូវ
 នេះ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ ក៏កុលបុត្រទាំងឡាយ ចេញចាកផ្ទះ
 ចូលទៅកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌ណា អ្នក
 ទាំងឡាយ កាលបើប្រតិបត្តិគួរដល់ពាក្យប្រដៅរបស់តថាគតហើយ ពុំ
 យូរឡើយ មុខជានឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈ ។

ម្នាលរាជកុមារ ពួកបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុ បានពោលពាក្យនេះនឹងតថាគតជា
 គម្រប់ជា ២ ដងថា ម្នាលអារុសោគោតម ព្រះអង្គមិនទាន់បានត្រាស់ដឹង
 នូវឧត្តរិមនុស្សធម៌ ជាធម៌វិសេស ដោយញ្ញាណទស្សនៈដ៏ឧត្តម អាច
 កម្ចាត់បង់នូវកិលេស ដោយការប្រព្រឹត្តនោះផង ដោយសេចក្តីប្រតិបត្តិ
 នោះផង ដោយអំពើដែលជនដទៃ ធ្វើត្រាប់បានដោយកម្រផង ឥឡូវ
 នេះ ព្រះអង្គប្រតិបត្តិ ដើម្បីល្មោកច្រើន ឃ្លាតចាកសេចក្តីព្យាយាម
 ហើយ វិលត្រឡប់មក ដើម្បីភាពល្មោកច្រើនហើយ នឹងបានត្រាស់
 ដឹងនូវឧត្តរិមនុស្សធម៌ ជាធម៌វិសេស ដោយញ្ញាណទស្សនៈដ៏ឧត្តម អាច
 កម្ចាត់បង់នូវកិលេសដូចម្តេចបាន ។ ម្នាលរាជកុមារ ឯតថាគតក៏
 បានពោលពាក្យនេះ នឹងបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយ ជាគម្រប់ ២ ដងថា

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ បញ្ចវគ្គិយ្យបសង្កមនំ

ន ភិក្ខុវេ តថាគតោ ពាហុល្លិកោ បដានវិព្ពន្តោ
 អារត្តោ ពាហុល្លាយ អរហំ ភិក្ខុវេ តថាគតោ
 សម្មាសម្ពុទ្ធា ឱទហាថ ភិក្ខុវេ សោតំ អមតមទិកតំ
 អហាមនុសាសាមិ អរហំ ធម្មំ ទេសេមិ យថានុសិដ្ឋំ
 តថា បដិបដ្ឋមាណា នចិរស្សេវ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា
 សម្មទេវ អការស្មា អនការិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ
 ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្តា ឧបសម្បជ្ជ វិហរិស្សថាតិ ។ តតិយម្បិ
 ខោ រាជកុមារ បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខុ មំ ឯតទវោចុំ
 តាយមិ ខោ តំ អារុសោ ឥរិយាយ តាយ បដិ-
 បទាយ តាយ ទុក្ករការិកាយ ន អជ្ឈតមា ឧត្តរំ
 មនុស្សធម្មា អលមរិយញ្ញាណទស្សនវិសេសំ កី បន
 តំ ឯតរហិ ពាហុល្លិកោ បដានវិព្ពន្តោ អារត្តោ

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ស្តេចចូលទៅរកបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមិនមែនប្រតិបត្តិ ដើម្បីល្មោភច្រើនទេ
មិនឃ្នាតចាកព្យាយាមទេ មិនវិលត្រឡប់ ដើម្បីមកល្មោភច្រើនដូច្នោះទេ
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតបានជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធហើយ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរប្រុងសោតបសាទចុះ តថាគតនឹងប្រៀន
ប្រដៅនូវអមតធម៌ ដែលតថាគតត្រាស់ដឹងហើយ ឥឡូវតថាគតនឹងសំ-
ដែងធម៌ ក៏កុលបុត្រទាំងឡាយ ចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ
ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌ណា អ្នកទាំងឡាយ កាលបើបានប្រ-
តិបត្តិគួរដល់ពាក្យប្រដៅរបស់តថាគតហើយ ពុំយូរឡើយ មុខជានឹង
បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯងក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ នូវអនុត្តរធម៌
នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈ ។ ម្នាលរាជកុមារ បញ្ច-
វគ្គិយភិក្ខុ បានពោលពាក្យនេះនឹងតថាគតអស់វារៈជាគម្រប់ ៣ ដងទៀតថា
ម្នាលអារុសោ ព្រះអង្គមិនទាន់បានត្រាស់ដឹងនូវឧត្តរិមនុស្សធម៌ ជា
ធម៌វិសេសដោយញ្ញាណទស្សនៈដ៏ឧត្តម អាចកម្ចាត់បង់នូវកិលេស ដោយ
ការប្រព្រឹត្តនោះផង ដោយសេចក្តីប្រតិបត្តិនោះផង ដោយអំពើដែល
ជនដទៃធ្វើត្រាប់បានដោយកម្រនោះផង ឥឡូវនេះ ព្រះអង្គប្រតិបត្តិ
ដើម្បីល្មោភច្រើន ឃ្នាតចាកព្យាយាមហើយ វិលត្រឡប់មក ដើម្បី

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ពាហុល្លាយ   អធិកមិស្សសិ   ឧត្តរី   មនុស្សធម្មា
 អលមរិយញ្ញាណាទស្សនវិសេសន្តិ   ។   ឃំ   រុត្តេ   អហំ
 រាជកុមារ   បញ្ចវត្តិយេ   ភិក្ខុ   ឯតទោចំ   អភិជាធាថ
 មេ   នោ   តុម្កេ   ភិក្ខុវេ   ឥតោ   បុព្វេ   ឃំរូបំ   កាសិត-
 មេតន្តិ   ។   នោ   ហេតំ   ភន្តេ   ។   អហំ   ភិក្ខុវេ
 តថាគតោ   សម្មាសម្ពុទ្ធា   ឱទហាថ   ភិក្ខុវេ   សោតំ
 អមតមធិកតំ   អហាមនុសាសាមិ   អហំ   ធម្មំ   ទេសេមិ
 យថានុសិដ្ឋំ   តថា   បដិបដ្ឋមាធា   នចិរស្សេវ   យស្សត្តាយ
 កុលបុត្តា   សម្មទេវ   អការស្មា   អនការិយំ   បព្វជន្តិ
 តទនុត្តរំ   ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ   ទិដ្ឋេវ   ធម្មេ   សយំ
 អភិញ្ញា   សច្ចិកត្វា   ឧបសម្បជ្ជ   វិហារិស្សថាតិ   ។
 អសក្ខិ   ខោ   អហំ   រាជកុមារ   បញ្ចវត្តិយេ   ភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ល្មោភច្រើន នឹងបានត្រាស់ដឹងនូវឧត្តរិមនុស្សធម៌ ជាធម៌ដ៏វិសេស ដោយ
ញាណទស្សនៈដ៏ឧត្តម អាចកម្ចាត់បង់នូវកិលេសដូចម្តេចបាន ។ ម្នាល
រាជកុមារ កាលបើបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយ ពោលពាក្យយ៉ាងនេះ
ហើយ តថាគតក៏ពោលពាក្យនេះនឹងបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចាំបានដែរឬ ពាក្យមានសភាពយ៉ាង
នេះ ជាពាក្យដែលតថាគតធ្លាប់បានពោលមកអំពីមុនឬអ្វី ។ បញ្ចវគ្គិយ-
ភិក្ខុទាំងឡាយតបថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យហ្នឹងព្រះអង្គមិន
ដែលពោលទេ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
បានជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
ចូរប្រុងសោតបសាទចុះ តថាគតនឹងប្រៀនប្រដៅនូវអមតធម៌ ដែល
តថាគតបានត្រាស់ដឹងហើយ ឥឡូវតថាគតនឹងសំដែងធម៌ ក៏កុលបុត្រ
ទាំងឡាយ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍
ដល់អនុត្តរធម៌ណា កាលបើអ្នកទាំងឡាយ ប្រតិបត្តិគួរតាមពាក្យ
ប្រដៅរបស់តថាគត ពុំយូរឡើយ មុខជានឹងបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយ
ប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុត
នៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈ ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតអាចញ៉ាំងបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុ

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្ត ព្រហ្មចរិយប្បញ្ញា

សញ្ញាបេត្តំ ។ ទ្វេបិ សុទំ រាជកុមារ ភិក្ខុ
ឱវទាមិ តយោ ភិក្ខុ បិណ្ណាយ ចរន្តិ ។ យំ តយោ
ភិក្ខុ បិណ្ណាយ ចរិត្វា អាហារន្តិ តេន ឆព្វត្តា យា-
បេម ។ តយោបិ សុទំ រាជកុមារ ភិក្ខុ ឱវទាមិ ។ ទ្វេ
ភិក្ខុ បិណ្ណាយ ចរិត្វា អាហារន្តិ^(១) តេន ឆព្វត្តា
យាបេម ។ អថខោ រាជកុមារ បញ្ចវគ្គិយា ភិក្ខុ មយា
ឯវំ ឱវទិយមាណា ឯវំ អនុសាសិយមាណា នចិរស្សេវ
យស្សត្តាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អការស្មា អន-
ការិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ
ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ
វិហារីសូតិ ។

[២៧៦] ឯវំ វុត្តេ ពោធិរាជកុមារោ ភកវន្តំ
ឯតទរោច កិវចិរេន នុ ខោ ភន្តេ ភិក្ខុ តថាគតំ
វិធាយកំ លភមាណោ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា
សម្មទេវ អការស្មា អនការិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ

---

១ ម. ទ្វេ ភិក្ខុ បិណ្ណាយ ចរន្តិ ។ យំ ទ្វេ ភិក្ខុ បិណ្ណាយ ចរិត្វា អាហារន្តិ ទិស្សន្តិ ។

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ប្រស្នាប្រារព្ធមគ្គព្រហ្មចរិយៈ

ទាំងឡាយឲ្យយល់ច្បាស់ (ក្នុងពេលនោះ) បាន ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតបានប្រៀនប្រដៅភិក្ខុទាំងឡាយតែ ២ រូប ។ ភិក្ខុ ៣ រូបនាំគ្នា ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត ។ ភិក្ខុ ៣ រូបដែលត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត នាំមកនូវ អាហារណា អាហារនោះ យើងទាំង ៦ នាក់ ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្ត ទៅបាន ។ ម្នាលរាជកុមារ តថាគតប្រដៅភិក្ខុ ៣ រូប ។ ពួកភិក្ខុ ២ រូប ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាត នាំមកនូវអាហារណា អាហារនោះ យើងទាំង ៦ នាក់ ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបាន ។ ម្នាលរាជកុមារ គ្រានោះឯង ពួកបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុ កាលបើតថាគតទូន្មានយ៉ាងនេះ ប្រៀនប្រដៅយ៉ាង នេះ ក៏កុលបុត្រទាំងឡាយ ចេញចាកផ្ទះចូលកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បី ប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌ណា ពុំយូរឡើយ ក៏បានត្រាស់ដឹងដោយ ប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃ មគ្គព្រហ្មចរិយៈហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ២ ។

[២៧៦] កាលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ពោធិ- រាជកុមារ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ អង្គជីវម្រើន ដោយកាលយូរប៉ុន្មានទៅ ភិក្ខុដែលបានព្រះតថាគតជាអ្នក ណែនាំ (យ៉ាងនេះ) ហើយ កុលបុត្រទាំងឡាយ ដែលចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌ណា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារេយ្យាតិ ។ តេនហិ
 រាជកុមារ តំយេវេត្ត បដិបុច្ឆិស្សាមិ យថា តេ
 ខមេយ្យ តថា តំ ព្យាករេយ្យាសិ តំ កី មញ្ញសិ
 រាជកុមារ កុសលោ ត្វំ ហត្តារូទ្យោ អង្គុសត្តុណ្ណោ
 សិប្បេតិ ។ ឯវំ ភន្តេ កុសលោ អហំ ហត្តារូទ្យោ^(១)
 អង្គុសត្តុណ្ណោ សិប្បេតិ ។
 [២៧៧] តំ កី មញ្ញសិ រាជកុមារ ឥធម
 បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ ពោធិ រាជកុមារោ ហត្តារូទ្យោ
 អង្គុសត្តុណ្ណោ សិប្បំ ជានាតិ តស្សាហំ សន្តិកេ
 ហត្តារូទ្យោ អង្គុសត្តុណ្ណោ សិប្បំ សិក្ខិស្សាមីតិ ។ សោ
 ចស្ស អស្សុទ្ធោ យាវត្តកំ សទ្ធនេ បត្តព្វំ តំ ន
 សម្មាបុណោយ្យ ។ សោ ចស្ស ពហ្វាពាដោ
 យាវត្តកំ អប្បាពាដេន បត្តព្វំ តំ ន សម្មា-
 បុណោយ្យ ។ សោ ចស្ស សហោ មាយាវី

១ ឱ. ម. ហត្តារយ្ហ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

នឹងបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញារបស់ខ្លួន ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ នូវ
អនុត្តរធម៌នោះ ដែលមានមគ្គព្រហ្មចរិយៈជាទីបំផុត ។ ម្នាលរាជកុមារ
បើដូច្នោះ តថាគតនឹងត្រឡប់សួរទ្រង់ក្នុងប្រស្នានោះវិញ ទ្រង់គប្បីដោះ
ស្រាយប្រស្នានោះ តាមដែលទ្រង់ឃើញថា សមគួរចុះ ម្នាលរាជកុមារ
ទ្រង់សំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច ទ្រង់ជាអ្នកឈ្លាស ក្នុងសិល្បៈ-
សាស្ត្រ ក្នុងការឡើងជិះដំរីនិងការចាប់កាន់កង្វេរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន យ៉ាងនេះមែនហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គជាអ្នកឈ្លាស ក្នុងសិល្បៈសាស្ត្រ
ក្នុងការឡើងជិះដំរីនិងការចាប់កាន់កង្វេរ ។

[២៧៧] ម្នាលរាជកុមារ ទ្រង់សំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច បុរស
ក្នុងនគរនេះគិតថា ពោធិរាជកុមារ ចេះសិល្បៈសាស្ត្រឡើងជិះដំរីនិងចាប់
កាន់កង្វេរ អាត្មាអញនឹងសូមរៀនសិល្បៈសាស្ត្រឡើងជិះដំរី និងចាប់
កាន់កង្វេរ ក្នុងសំណាក់របស់ពោធិរាជកុមារនោះ ។ តែថាបុរសនោះជា
អ្នកមិនមានសទ្ធា សិល្បៈសាស្ត្រទាំងប៉ុន្មាន ដែលគេគប្បីបានដោយសទ្ធា
សិល្បៈសាស្ត្រនោះ ក៏មិនគប្បីសម្រេចបានឡើយ ។ មួយយ៉ាងទៀត
បុរសនោះជាអ្នកមានអាពាធច្រើន សិល្បៈសាស្ត្រទាំងប៉ុន្មាន ដែលគេ
គប្បីបានដោយមិនមានអាពាធ សិល្បៈសាស្ត្រនោះ ក៏មិនគប្បីសម្រេច
បានឡើយ ។ មួយទៀត បុរសនោះជាអ្នកអួតអាង មានមាយា

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ ហត្ថារឡូបដិបុត្តា

យាវត្តកំ អសវេន អមាយាវិណា បត្តព្វំ តំ ន សម្មា-
 បុណោយ្យ ។ សោ ចស្ស កុសីតោ យាវត្តកំ អារទ្ធវិ-
 យេន បត្តព្វំ តំ ន សម្មាបុណោយ្យ ។ សោ ចស្ស
 ទុប្បញ្ញោ យាវត្តកំ បញ្ញាវតា បត្តព្វំ តំ ន សម្មា-
 បុណោយ្យ ។ តំ កី មញ្ញសិ រាជកុមារ អបិ នុ
 សោ បុរិសោ តវ សន្តិកេ ហត្ថារឡំ អង្គុសត្តណ្ណំ
 សិប្បំ សិក្ខេយ្យាតិ ។ ឯកមេកេនាបិ ភន្តេ អង្គេន
 សមន្តាកតោ សោ បុរិសោ ន មម សន្តិកេ
 ហត្ថារឡំ អង្គុសត្តណ្ណំ សិប្បំ សិក្ខេយ្យ កោ បន
 វាទោ បញ្ចហង្គេហីតិ ។

[២៧៨] តំ កី មញ្ញសិ រាជកុមារ ឥធិ បុរិសោ
 អាតច្ឆេយ្យ ពោធិ រាជកុមារោ ហត្ថារឡំ អង្គុសត្តណ្ណំ
 សិប្បំ ជានាតិ តស្សាហំ សន្តិកេ ហត្ថារឡំ
 អង្គុសត្តណ្ណំ សិប្បំ សិក្ខិស្សាមីតិ ។ សោ ចស្ស

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ការទ្រង់សាកសួរអំពីការឡើងជិះដំរី

សិល្បសាស្ត្រទាំងប៉ុន្មាន ដែលគេគប្បីបានដោយការមិនអួតអាង ទាំង
 មិនមានមាយា សិល្បសាស្ត្រនោះ ក៏មិនគប្បីសម្រេចបានឡើយ ។
 មួយយ៉ាងទៀត បុរសនោះជាអ្នកខ្ជិលច្រអូស សិល្បសាស្ត្រទាំងប៉ុន្មាន
 ដែលគេគប្បីបានដោយមានព្យាយាមប្រារព្ធហើយ សិល្បសាស្ត្រនោះ
 ក៏មិនគប្បីសម្រេចបានឡើយ ។ មួយយ៉ាងវិញទៀត បុរសនោះជា
 អ្នកអប្បប្រាជ្ញា សិល្បសាស្ត្រទាំងប៉ុន្មាន ដែលគេគប្បីបានដោយមាន
 ប្រាជ្ញា សិល្បសាស្ត្រនោះ ក៏មិនគប្បីសម្រេចបានឡើយ ។ ម្ចាស់
 រាជកុមារ ទ្រង់សំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច បុរសនោះគប្បីសិក្សា
 សិល្បសាស្ត្រឡើងជិះដំរីនិងចាប់កាន់កង្វេរ ក្នុងសំណាក់របស់ព្រះអង្គបាន
 ឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុរសនោះ ដែលប្រកបដោយអង្គ
 សូម្បីតែមួយ ។ ក៏មិនគប្បីសិក្សាសិល្បសាស្ត្រ ឡើងជិះដំរីនិងចាប់កាន់
 កង្វេរ ក្នុងសំណាក់ខ្ញុំព្រះអង្គបានឡើយ នឹងបាច់ពោលទៅថ្វីដល់បុគ្គល
 ដែលប្រកបដោយអង្គ ៥ នោះ ។

[២៧៨] ម្ចាស់រាជកុមារ ទ្រង់សំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច
 បុរសក្នុងនគរនេះគិតថា ពោធិរាជកុមារចេះសិល្បសាស្ត្រឡើងជិះដំរីនិង
 ចាប់កាន់កង្វេរ អាត្មាអញនឹងសូមសិក្សាសិល្បសាស្ត្រឡើងជិះដំរីនិងចាប់
 កាន់កង្វេរ ក្នុងសំណាក់របស់ពោធិរាជកុមារនោះ ។ ឯបុរសនោះ ជា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សន្ទោ យាវត្តកំ សន្ទេន បត្តព្វំ តំ សម្មា-
បុណោយ្យ ។ សោ ចស្ស អប្បាពាដោ យាវត្តកំ
អប្បាពាដេន បត្តព្វំ តំ សម្មាបុណោយ្យ ។
សោ ចស្ស អសហោ អមាយារី យាវត្តកំ អសហេន
អមាយារីនា បត្តព្វំ តំ សម្មាបុណោយ្យ ។ សោ
ចស្ស អារទ្ធវិរិយោ យាវត្តកំ អារទ្ធវិរិយេន បត្តព្វំ
តំ សម្មាបុណោយ្យ ។ សោ ចស្ស បញ្ញាវា យាវត្តកំ
បញ្ញាវតា បត្តព្វំ តំ សម្មាបុណោយ្យ ។ តំ កី
មញ្ញាសិ រាជកុមារ អបិ នុ សោ បុរិសោ តវ
សន្តិកេ ហត្តារុទ្ធិំ អង្គីសក្កុណ្ណំ សិប្បំ សិក្ខេយ្យា-
តិ ។ ឯកមេកេនបិ ភន្តេ អង្គេន សមដ្ឋាគតោ
សោ បុរិសោ មម សន្តិកេ ហត្តារុទ្ធិំ អង្គីសក្កុណ្ណំ
សិប្បំ សិក្ខេយ្យ កោ បន វាដោ បញ្ចហង្កេហីតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

អ្នកមានសទ្ធា សិល្បសាស្ត្រទាំងប៉ុន្មាន ដែលគេគប្បីបានដោយសទ្ធា
សិល្បសាស្ត្រនោះក៏គប្បីសម្រេចបាន ។ មួយយ៉ាងទៀត បុរសនោះជា
អ្នកមានអាពាធតិច សិល្បសាស្ត្រទាំងប៉ុន្មាន ដែលគេគប្បីបានដោយអា-
ពាធតិច សិល្បសាស្ត្រនោះក៏គប្បីសម្រេចបាន ។ មួយយ៉ាងទៀត បុរស
នោះជាអ្នកមិនអួតអាង មិនមានមាយា សិល្បសាស្ត្រទាំងប៉ុន្មានដែល
គេគប្បីបានដោយការមិនអួតអាង មិនមានមាយា សិល្បសាស្ត្រនោះក៏
គប្បីសម្រេចបាន ។ មួយយ៉ាងទៀត បុរសនោះជាអ្នកមានសេចក្តីព្យា-
យាមប្រារព្ធហើយ សិល្បសាស្ត្រទាំងប៉ុន្មាន ដែលគេគប្បីបានដោយមាន
សេចក្តីព្យាយាមប្រារព្ធហើយ សិល្បសាស្ត្រនោះក៏គប្បីសម្រេចបាន ។
មួយយ៉ាងវិញទៀត បុរសនោះជាអ្នកមានប្រាជ្ញា សិល្បសាស្ត្រទាំង
ប៉ុន្មាន ដែលគេគប្បីបានដោយមានប្រាជ្ញា សិល្បសាស្ត្រនោះក៏គប្បី
សម្រេចបាន ។ ម្នាលរាជកុមារ ទ្រង់សំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច បុរស
នោះ គប្បីសិក្សាសិល្បសាស្ត្រឡើងជិះដំរីនិងចាប់កាន់កង្វេរ ក្នុងសំណាក់
របស់ទ្រង់បានឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុរសនោះដែលប្រកប
ដោយអង្គសូម្បីតែមួយ ។ ក៏គប្បីសិក្សាសិល្បសាស្ត្រឡើងជិះដំរីនិងចាប់
កាន់កង្វេរ ក្នុងសំណាក់របស់ខ្ញុំព្រះអង្គបាន នឹងបាច់ពោលទៅថ្វី ដល់
បុគ្គលប្រកបដោយអង្គ ៥ ។

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ បញ្ច បធានិយដ្ឋានិ

[២៧៩] ឯវមេវ ខោ រាជកុមារ បញ្ចិមាជិ
 បធានិយដ្ឋានិ ។ កតមាជិ បញ្ច ។ ឥធិ រាជកុមារ
 ភិក្ខុ សន្នោ ហោតិ សទ្ធិហតិ តថាគតស្ស ពោធិ
 ឥតិបិ សោ ភក្កវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរ-
 ណាសម្មុទ្ធា សុកតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិស-
 ទម្មសារថិ សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា ភក្កវាតិ ។
 អប្បាពាដោ ហោតិ អប្បាតដ្ឋោ សមវេចាកិណិយា
 តហាលិយា សមដ្ឋាតតោ នាតិសីតាយ នាចុល្ហាយ
 មជ្ឈិមាយ បធានក្ខមាយ ។ អសហោ ហោតិ
 អមាយារី យថាក្ខតំ អត្តានំ អារិកត្តា^(១) សត្តិ វា
 វិញ្ញុសុ វា សព្វហ្មចារីសុ ។ អារទ្ធវិរិយោ ហោតិ
 អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ កុសលានំ
 ធម្មានំ ឧបសម្មនាយ ថាមវា ទទ្ធិបរក្កមោ

១ ឱ. អារិកត្តា ។

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ អង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ៥ ប្រការ

[២៧៧] ម្នាលរាជកុមារ អង្គនៃសេចក្តីព្យាយាមរបស់ភិក្ខុ ៥ ប្រការ
នេះក៏ដូច្នោះដែរ ។ អង្គទាំង ៥ ប្រការ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលរាជកុមារ
ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសទ្ធា ជឿប្រាជ្ញាត្រាស់ដឹងរបស់ព្រះ
តថាគតថា ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គឆ្ងាយចាកសេចក្តីសៅហ្មងគ្រប់
យ៉ាង ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវញោយរធម៌ទាំងពួងដោយប្រពៃចំពោះព្រះអង្គ
ព្រះអង្គបរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ ព្រះអង្គមានដំណើរល្អ ព្រះអង្គជ្រាប
ច្បាស់នូវត្រៃលោក ព្រះអង្គប្រសើរដោយសីលាទិគុណ រកបុគ្គលណា
មួយស្មើគ្មាន ព្រះអង្គជាអ្នកទូន្មាន នូវបុរសដែលគួរទូន្មានបាន ព្រះ
អង្គជាគ្រូនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គបានត្រាស់ដឹងនូវអរិយ-
សច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ។ ភិក្ខុនោះជាអ្នក
មានអាពាធតិច មានទុក្ខតិច ប្រកបដោយតេជោធាតុ មានវិបាកដ៏ស្មើគ្នា
គឺមិនត្រជាក់ពេក មិនក្តៅពេក យ៉ាងកណ្តាល ល្មមអត់ធន់ធ្វើសេចក្តី
ព្យាយាមបាន ។ ភិក្ខុនោះជាអ្នកមិនអួតអាង មិនមានមាយា សំដែងខ្លួន
ឲ្យច្បាស់ក្នុងសាស្តា ឬវិញ្ញាជនទាំងឡាយ ជាសព្វហ្មចារីបុគ្គលតាម
សេចក្តីពិត ។ ភិក្ខុនោះជាអ្នកមានសេចក្តីព្យាយាមប្រារព្ធ ដើម្បីលះ
បង់នូវធម៌ទាំងឡាយជាអកុសល ជាអ្នកមានកម្លាំង ដើម្បីធ្វើកុសល-
ធម៌ទាំងឡាយ ឲ្យកើតឡើងបាន ជាអ្នកមានសេចក្តីព្យាយាមដ៏មាំមួន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អនិក្ខត្តជុរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។ បញ្ញាវា ហោតិ
 ឧទយត្តកាមិនិយា បញ្ញាយ សមដ្ឋាកតោ អរិយាយ
 និព្វេនិកាយ សម្មាទុក្ខក្ខយកាមិនិយា ។ ឥមានិ
 ខោ រាជកុមារ បញ្ច បដានិយដ្ឋានិ ។ ឥមេហិ^(១)
 រាជកុមារ បញ្ចហិ បដានិយដ្ឋេហិ សមដ្ឋាកតោ ភិក្ខុ
 តថាគតំ វិនាយកំ លកមាណោ យស្សត្តាយ កុល-
 បុត្តា សម្មទេវ អការស្មា អនការិយំ បព្វជន្តិ តទទុត្តរំ
 ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ជ វិហារេយ្យ សត្ត វស្សានិ ។ តិដ្ឋន្តុ
 រាជកុមារ សត្ត វស្សានិ ។ ឥមេហិ បញ្ចហិ បដានិ-
 យដ្ឋេហិ សមដ្ឋាកតោ ភិក្ខុ តថាគតំ វិនាយកំ លក-
 មាណោ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អការស្មា អន-
 ការិយំ បព្វជន្តិ តទទុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្មជ្ជ វិហារេយ្យ

១ ឱ. ឥមេហិ ខោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មិនបានបោះបង់ធុរៈក្នុងកុសលធម៌ ។ ភិក្ខុនោះជាអ្នកមានប្រាជ្ញា ប្រកប
ដោយប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំណត់ដឹងនូវការកើតឡើង និងសេចក្តីវិនាសទៅ
វិញ ប្រកបដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរជាគ្រឿងទម្ងាយបង់ នូវលោភៈជាដើម
ជាគ្រឿងកំណត់នូវការក្ស័យទៅ នៃសេចក្តីទុក្ខដោយប្រពៃ ។ ម្នាល
រាជកុមារ អង្គនៃសេចក្តីព្យាយាមទាំងឡាយរបស់ភិក្ខុមាន ៥ ប្រការនេះ
ឯង ។ ម្នាលរាជកុមារ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ៥
ប្រការនេះហើយ បាននូវតថាគតជាអ្នកណែនាំ ក៏កុលបុត្រទាំងឡាយ
ដែលចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្លូវដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
អនុត្តរធម៌ណា នឹងបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុង
បច្ចុប្បន្ននេះ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈ
ចូលទៅសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ អស់ ៧ ឆ្នាំ ។
ម្នាលរាជកុមារ ៧ ឆ្នាំលើកទុកចុះ ។ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គនៃ
សេចក្តីព្យាយាម ៥ ប្រការនេះហើយ បាននូវតថាគតជាអ្នកណែនាំ ក៏
កុលបុត្រទាំងឡាយ ដែលចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្លូវដោយប្រពៃ
ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌ណា នឹងបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយ
ប្រាជ្ញារបស់ខ្លួន ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុត
នៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈ ចូលទៅសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្ត បញ្ច បធានិយដ្ឋានិ

ឆ វស្សានិ... បញ្ច វស្សានិ... ចត្តារិ វស្សានិ...
 តីណិ វស្សានិ... ទ្វេ វស្សានិ... ឯកំ វស្សំ ។
 តិដ្ឋតុ រាជកុមារ ឯកំ វស្សំ ។ ឥមេហិ បញ្ចហិ
 បធានិយដ្ឋេហិ សមដ្ឋាកតោ ភិក្ខុ តថាកតំ វិណា-
 យកំ លកមាណោ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ
 អការស្មា អនការិយំ បព្វជន្តិ តទទុត្តរំ ព្រហ្មចរិយ-
 បរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារេយ្យ សត្ត មាសានិ ។ តិដ្ឋន្តុ
 រាជកុមារ សត្ត មាសានិ ។ ឥមេហិ បញ្ចហិ បធា-
 និយដ្ឋេហិ សមដ្ឋាកតោ ភិក្ខុ តថាកតំ វិណាយកំ
 លកមាណោ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ
 អការស្មា អនការិយំ បព្វជន្តិ តទទុត្តរំ ព្រហ្មចរិយ-
 បរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារេយ្យ ឆ មាសានិ... បញ្ច មាសានិ...
 ចត្តារិ មាសានិ... តីណិ មាសានិ... ទ្វេ មាសានិ...
 មាសំ... អឱមាសំ ។ តិដ្ឋតុ រាជកុមារ អឱមាសោ ។
 ឥមេហិ បញ្ចហិ បធានិយដ្ឋេហិ សមដ្ឋាកតោ ភិក្ខុ

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ អង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ៥ ប្រការ

អស់ ៦ ឆ្នាំ... អស់ ៥ ឆ្នាំ... អស់ ៤ ឆ្នាំ... អស់ ៣ ឆ្នាំ... អស់
 ២ ឆ្នាំ... អស់ ១ ឆ្នាំ ។ ម្ចាស់រាជកុមារ ១ ឆ្នាំក៏លើកទុកចុះ ។
 ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ៥ ប្រការនេះ កាលបាននូវ
 តថាគតជាអ្នកណែនាំ ក៏កុលបុត្រទាំងឡាយ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស
 ដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌ណា គង់បានធ្វើឲ្យជាក់
 ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែល
 ជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថ
 ទាំង ៤ អស់ ៣ ខែ ។ ម្ចាស់រាជកុមារ ៣ ខែក៏លើកទុកចុះ ។ ភិក្ខុ
 ដែលប្រកបដោយអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ៥ ប្រការនេះហើយ កាលបាន
 នូវតថាគតជាអ្នកណែនាំ ក៏កុលបុត្រទាំងឡាយ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់
 ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌ណា ក៏បានធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ នូវអនុត្តរធម៌នោះ
 ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ អស់ ៦ ខែ... អស់
 ៥ ខែ... អស់ ៤ ខែ... អស់ ៣ ខែ... អស់ ២ ខែ... អស់ ១ ខែ...
 អស់កន្លះខែ ។ ម្ចាស់រាជកុមារ កន្លះខែក៏លើកទុកចុះ ។ ភិក្ខុ
 ដែលប្រកបដោយអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ៥ ប្រការនេះហើយ កាល

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តថាគតំ វិនាយកំ លកមាដោ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា
 សម្មទេវ អការស្មា អនការិយំ បព្វជន្តិ តទទុត្តរំ
 ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារេយ្យ សត្ត រត្តិន្ទិវាទិ ។
 តិដ្ឋត្តុ រាជកុមារ សត្ត រត្តិន្ទិវាទិ ។ ឥមេហិ
 បញ្ចហិ បដានិយដ្តេហិ សមដ្ឋាកតោ ភិក្ខុ តថាគតំ
 វិនាយកំ លកមាដោ យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា
 សម្មទេវ អការស្មា អនការិយំ បព្វជន្តិ តទទុត្តរំ
 ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារេយ្យ ឆ រត្តិន្ទិវាទិ... បញ្ច
 រត្តិន្ទិវាទិ... ចត្តារិ រត្តិន្ទិវាទិ... តីណិ រត្តិន្ទិវាទិ...
 ទ្វេ រត្តិន្ទិវាទិ ឯកំ រត្តិន្ទិវំ ។ តិដ្ឋត្តុ រាជកុមារ
 ឯកោ រត្តិន្ទិវោ ។ ឥមេហិ បញ្ចហិ បដានិយដ្តេហិ
 សមដ្ឋាកតោ ភិក្ខុ តថាគតំ វិនាយកំ លកមាដោ
 សាយមនុសិដ្ឋោ ចាតោ វិសេសំ អធិកមិស្សតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បាននូវតថាគតជាអ្នកណែនាំ ក៏កុលបុត្រទាំងឡាយ ដែលចេញចាកផ្ទះ
 ចូលទៅកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌ណា គង់
 នឹងបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញារបស់ខ្លួន ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ចំពោះ
 អនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈ សម្រេចសម្រាន្តនៅ
 ដោយឥរិយាបថទាំង ២ អស់យប់និងថ្ងៃ ៧ ។ ម្នាលរាជកុមារ យប់និង
 ថ្ងៃ ៧ ក៏លើកទុកចុះ ។ ម្នាលរាជកុមារ ភិក្ខុដែលប្រកបដោយអង្គនៃ
 សេចក្តីព្យាយាម ៥ ប្រការនេះហើយ កាលបាននូវតថាគត ជាអ្នកណែនាំ
 ក៏កុលបុត្រទាំងឡាយ ដែលចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ ដល់អនុត្តរធម៌ណា គង់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញា
 របស់ខ្លួន ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃមគ្គ-
 ព្រហ្មចរិយៈ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ២ អស់
 យប់និងថ្ងៃ ៦... អស់យប់និងថ្ងៃ ៥... អស់យប់និងថ្ងៃ ៤... អស់យប់និង
 ថ្ងៃ ៣... អស់យប់និងថ្ងៃ ២... អស់យប់និងថ្ងៃ ១ ។ ម្នាលរាជកុមារ
 យប់មួយថ្ងៃមួយក៏លើកទុកចុះ ។ ភិក្ខុប្រកបដោយអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម
 ៥ ប្រការនេះហើយ កាលបាននូវតថាគតជាអ្នកណែនាំ តថាគតប្រៀន
 ប្រដៅក្នុងវេលាល្ងាច លុះព្រឹកឡើង នឹងបានសម្រេចគុណវិសេសក៏មាន

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ ឧបាសកត្ថប្បវេទនំ

ចាតមនុសិដ្ឋោ សាយំ វិសេសំ អធិកមិស្សតីតិ ។
 ឯវំ វុត្តេ ពោធិ រាជកុមារោ ភកវន្តំ ឯតទរោច
 អហោ ពុទ្ធា អហោ ធម្មោ អហោ ធម្មស្ស
 ស្វាគ្ហាតតា^(១) យត្រិ ហិ ធាម សាយមនុសិដ្ឋោ
 ចាតោ វិសេសំ អធិកមិស្សតិ ចាតមនុសិដ្ឋោ សាយំ
 វិសេសំ អធិកមិស្សតីតិ ។

[២៨០] ឯវំ វុត្តេ សញ្ញិកាយុត្តោ មាណវោ
 ពោធិ រាជកុមារំ ឯតទរោច ឯវមេវ បនាយំ ករំ
 ពោធិ អហោ ពុទ្ធា អហោ ធម្មោ អហោ ធម្មស្ស
 ស្វាគ្ហាតតាតិ បវេទេតិ^(២) អថ ច បន ករំ^(៣) ន
 តំ ភកវន្តំ កោតមំ សរណំ កច្ចតិ^(៤) ធម្មញ្ញ
 ភិក្ខុសង្ឃញ្ញាតិ ។

[២៨១] មា ហេវំ សម្ម សញ្ញិកាយុត្ត អវច
 មា ហេវំ សម្ម សញ្ញិកាយុត្ត អវច សម្មខា មេ
 តំ សម្ម សញ្ញិកាយុត្ត អយ្យាយ សុតំ សម្មខា
 បដិក្ខហិតំ ឯកមិទំ សម្ម សញ្ញិកាយុត្ត សមយំ

---

១ ម. ស្វាខ្យាតតា ។ ២ ឱ. វេទតិ ។ ៣ ឱ. ម. ភវន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ៤ ឱ. គច្ឆាមិ ។

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ការប្រកាសព្រះអង្គជាឧបាសក

តថាគតប្រដៅក្នុងវេលាព្រឹក លុះវេលាល្ងាច នឹងបានសម្រេចនូវគុណ-
 វិសេសក៏មាន ។ កាលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
 ពោធិរាជកុមារបានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា ព្រះពុទ្ធ
 ជាអស្ចារ្យ ព្រះធម៌ជាអស្ចារ្យ ទាំងការៈនៃធម៌ដែលព្រះអង្គត្រាស់ហើយ
 ដោយប្រពៃក៏អស្ចារ្យ ព្រោះថា សត្វដែលព្រះអង្គប្រៀនប្រដៅក្នុងវេលា
 ល្ងាច លុះព្រឹកឡើងនឹងបានសម្រេចគុណវិសេសក៏មាន ព្រះអង្គប្រដៅ
 ក្នុងវេលាព្រឹក វេលាល្ងាចនឹងបានសម្រេចគុណវិសេសក៏មាន ។

[២៨០] កាលពោធិរាជកុមារក្រាបទូលយ៉ាងនេះហើយ សញ្ជិកា-
 បុត្តមាណាព បានក្រាបទូលពោធិរាជកុមារយ៉ាងនេះវិញថា ពោធិរាជ-
 កុមារជាម្ចាស់នេះ គ្រាន់តែប្រកាសសេចក្តីថា ព្រះពុទ្ធជាអស្ចារ្យ ព្រះ
 ធម៌ជាអស្ចារ្យ ការៈនៃធម៌ដែលព្រះអង្គត្រាស់ហើយ ក៏ជាអស្ចារ្យដូច្នោះ
 ប៉ុន្តែពោធិរាជកុមារជាម្ចាស់មិនទាន់ដល់ព្រះគោតមនោះផង ព្រះធម៌ផង
 ព្រះសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរលឹកនៅឡើយ ។

[២៨១] ម្នាលសញ្ជិកាបុត្រសម្លាញ់ អ្នកកុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ
 ម្នាលសញ្ជិកាបុត្រសម្លាញ់ អ្នកកុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ ម្នាលសញ្ជិកា-
 បុត្រសម្លាញ់ ពាក្យនោះខ្ញុំបានស្តាប់ក្នុងទីចំពោះមុខ ខ្ញុំបានទទួលក្នុងទី
 ចំពោះមុខនៃព្រះមាតាជាម្ចាស់ ម្នាលសញ្ជិកាបុត្រសម្លាញ់ សម័យមួយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ភក្កវា កោសម្ព័យំ វិហារតិ ឃោសិតារាមេ អថខោ
 មេ អយ្យា កុច្ឆិមតី^(១) យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ
 ឯកមន្តំ និសីទ្នា ខោ មេ អយ្យា ភក្កវន្តំ ឯតទរោច
 យោ មេ អយំ ភន្តេ កុច្ឆិតតោ កុមារកោ វា
 កុមារិកា វា សោ ភក្កវន្តំ សរណំ កច្ឆតិ ធម្មញ្ច
 ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧបាសកំ ទំ^(២) ភក្កវា ជាវេតុ
 អដ្ឋតក្កេ ចារុណាបេតំ សរណាដ្ឋតន្តិ ឯកមិទំ សម្ម
 សញ្ជីកាយុត្ត សមយំ ភក្កវា ឥដេវ ភក្កេសុ
 វិហារតិ សុសុមារតិវេ ភេសកឡារនេ មិតទាយេ
 អថខោ មំ ធាតី អដ្ឋេន ចាយិត្វា^(៣) យេន ភក្កវា
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ឯកមន្តំ បិតា ខោ ធាតី^(៤)
 ភក្កវន្តំ ឯតទរោច អយំ ភន្តេ ពោទិ រាជកុមារោ
 ភក្កវន្តំ សរណំ កច្ឆតិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច

១ ឱ. កុច្ឆិវតី ។ ២ ឱ. ឧបាសកន្តំ ។ ម. ឧបាសកំ តំ ។ ៣ ឱ. វាហិត្វា ។ ម. ហរិត្វា ។
 ៤ ឱ. ខោ មម ធាតី ។ ម. ខោ មំ ធាតី ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងឃោសិតារាម ជិតក្រុងកោសម្ពី
សម័យនោះឯង ព្រះមាតាជាម្ចាស់របស់ខ្ញុំទ្រង់គក់ បានចូលទៅគាល់
ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមាន
ព្រះភាគហើយ គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ លុះព្រះមាតាជាម្ចាស់របស់ខ្ញុំគង់
ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទារកដែលនៅក្នុងគក់របស់ខ្ញុំម្ចាស់នេះ ទោះបី
ជាកុមារក្តី ជាកុមារីក្តី សូមដល់ព្រះមានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះ
សង្ឃផង ជាទីពឹងទីរលឹក សូមព្រះមានព្រះភាគចាំទុកនូវទារកនោះថា
ជាឧបាសកអ្នកដល់នូវព្រះត្រៃសរណគមន៍ស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមតាំង
ពីថ្ងៃនេះតទៅ ដូច្នោះ ម្ចាស់សញ្ជិកាបុត្រសម្ងាញ់ សម័យមួយទៀត
ព្រះមានព្រះភាគស្តេចគង់នៅនាកេសកឡារ៉ែន ជាទីឲ្យនូវអភ័យដល់
ម្រឹគ ជិតក្រុងឈ្មោះសុំសុមារគិរៈ ក្នុងកគ្គជនបទ គ្រានោះឯង មេនំបាន
បំបៅខ្ញុំលើភ្លៅ ហើយចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចឈរនៅក្នុងទីដ៏សមគួរ លុះ
មេនំឈរក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូល ព្រះមានព្រះភាគ
យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពោធិរាជកុមារនេះ សូមដល់
នូវព្រះមានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរលឹក

រាជវគ្គស្ស ពោធិរាជកុមារសុត្តេ ឧបាសកត្ថប្បវេទនំ

ឧបាសកំ	នំ	ភកវា	ជារេតុ	អដ្ឋតក្កេ	ចារុណាបេតំ
សរណាដ្ឋតត្ថិ		ឯសាហំ	សម្ម	សញ្ញាកាយត្ថ	តតិយម្បិ
ភកវត្ថំ		សរណំ	កច្ឆាមិ	ធម្មញ្ញ	ភិក្ខុសង្ឃញ្ញ
ឧបាសកំ	មំ	ភកវា	ជារេតុ	អដ្ឋតក្កេ	ចារុណាបេតំ
សរណាដ្ឋតត្ថិ	។				

ពោធិរាជកុមារសុត្តំ បញ្ចមំ និដ្ឋិតំ ។

រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ការប្រកាសព្រះអង្គជាឧបាសក

សូមព្រះមានព្រះភាគ ចាំទុកនូវពោធិរាជកុមារនោះថា ជាឧបាសកអ្នក
 ដល់នូវព្រះត្រៃសរណគមន៍ ស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមតាំងពីថ្ងៃនេះទៅ
 ម្ចាស់សញ្ជីកាបុត្រសម្មាញ្ញ ខ្លួនខ្ញុំនុំ បានដល់នូវព្រះមានព្រះភាគផង
 ព្រះធម៌ផង ព្រះសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរលឹក អស់វារៈជាគម្រប់ ៣ ដងផង
 សូមព្រះមានព្រះភាគចាំនូវខ្ញុំព្រះអង្គថា ជាឧបាសក អ្នកដល់នូវព្រះ
 ត្រៃសរណគមន៍ ស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមតាំងពីថ្ងៃនេះរៀងទៅ ។

ចប់ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ទី ៥ ។

ឆដំ អង្គុលិមាលសុត្តំ

[២៨២] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ
 ភក្កវា សារត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស
 អាវាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន វញ្ញោ
 បសេនទិស្ស កោសលស្ស វិជិតេ ចោរោ អង្គុលិ-
 មាលោ ឆាម ហោតិ លុទ្ធា លោហិតចាណី
 ហតបហតេ និវិដ្ឋោ អនយាបន្នោ ចាណភូតេសុ ។
 តេន កាមាបិ អកាមា កតា និកមាបិ អនិកមា
 កតា ជនបទាបិ អជនបទា កតា ។
 សោ មនុស្សេ វេទិត្វា វេទិត្វា អង្គុលីនំ មាលំ
 ឆាវេតិ ។ អថខោ ភក្កវា បុព្វណ្ណសមយំ និវាសេត្វា
 បត្តចីវរមាទាយ សារត្តិ បិណ្ណាយ ចារិសិ^(១) សារត្តិយំ
 បិណ្ណាយ ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ បិណ្ណាចាតប្បជិក្កន្តោ
 សេនាសនំ សំសាមេត្វា បត្តចីវរំ អាទាយ យេន
 ចោរោ អង្គុលិមាលោ តេនទ្វានមក្កំ បដិបទ្ធិ ។
 អទ្ធសំសុ^(១) ខោ កោចាលកា បសុចាលកា កស្សកា

---

១ ម. សារត្តិ បិណ្ណាយ ចារិសីតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. អទ្ធសាសុំ ។

អង្គលិមាលសូត្រ ទី ៦

[២៨២] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់សម្រេចព្រះឥរិយាបថ ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិក-
សេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង ក្នុងដែនព្រះបាទបសេនទិ-
កោសល មានចោរម្នាក់ឈ្មោះអង្គលិមាល ជាមនុស្សកាច មានដៃប្រឡាក់
ឈាម ស្និទ្ធក្នុងការបៀតបៀននិងការសម្លាប់ ឥតមានសេចក្តីអាណិត
អាសូរពួកសត្វមានជីវិតឡើយ ។ ចោរនោះ តែងធ្វើស្រុកឲ្យទៅជាមិន
មែនស្រុកក៏មាន ធ្វើនិគមឲ្យទៅជាមិនមែននិគមក៏មាន ធ្វើជនបទឲ្យទៅ
ជាមិនមែនជនបទក៏មាន ។ ចោរនោះតែងសម្លាប់ពួកមនុស្ស ហើយកាត់
យកម្រាមដៃមកធ្វើជាកម្រងពាក់ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ទើបស្តេចចូលទៅកាន់ក្រុង
សាវត្ថី ដើម្បីបិណ្ឌបាត លុះចូលទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថី ហើយត្រ-
ឡប់ពីបិណ្ឌបាតក្នុងកាលជាខាងក្រោយនៃភត្ត ទ្រង់ក៏រៀបចំសេនាសនៈ
រួចប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ស្តេចទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយសំដៅទៅត្រង់ទីដែលអង្គ-
លិមាលចោរនៅ ។ ពួកអ្នកឃ្វាលគោ អ្នកឃ្វាលបសុសត្វ^(១) អ្នកភ្ជួររាស់

១ ពួកសត្វដែលគេចិញ្ចឹម ។

រាជវគ្គស្ស អង្គុលីមាលសុត្តេ ភគវន្តនិវារណំ

បដារិដោ ភកវន្តំ យេន ចោរោ អង្គុលីមាលោ
 តេនទ្វានមក្កប្បដិបន្នំ ទិស្វាន^(១) ភកវន្តំ ឯតទរោចំ
 មា សមណា ឯតំ មក្កំ បដិបន្និ ឯតស្មី
 សមណា មក្កេ ចោរោ អង្គុលីមាលោ ឆាម លុទ្ធា
 លោហិតចាណី ហតបហតេ និវិដ្ឋោ អនយាបន្នោ
 ចាលាក្ខតេសុ តេន កាមាបិ អកាមា កតា និកមាបិ
 អនិកមា កតា ជនបទាបិ អជនបទា កតា សោ
 មនុស្សេ វេទិត្វា វេទិត្វា អង្គុលីនំ មាលំ ធារតិ
 ឯតញ្ចិ សមណា មក្កំ ទសបិ បុរិសា វីសម្បិ បុរិសា
 តីសម្បិ បុរិសា ចត្តាឡីសម្បិ បុរិសា សង្ករិត្វា
 សង្ករិត្វា^(២) បដិបន្ននិ តេបិ ចោរស្ស អង្គុលីមាលស្ស
 ហត្ថត្ថំ កច្ឆន្តីតិ ។ ឯវំ រុត្តេ ភកវា តុណ្ហាក្ខតោ
 អកមាសិ ។

[២៨៣] ទុតិយម្បិ ខោ កោចាលកា បសុចា-
 លកា កស្សកា បដារិដោ ភកវន្តំ ឯតទរោចំ

១ ឱ. តេនទ្វានមក្កំ បដិបន្នំ ទិស្វាតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. សំហរិត្វា សំហរិត្វា ។
 ម. សង្ករិត្វា... ។

រាជវគ្គ អង្គលិមាលសូត្រ ការទូលយាត់ព្រះមានព្រះភាគ

និងអ្នកដើរផ្លូវ បានឃើញព្រះមានបុណ្យ កំពុងស្តេចទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ
 សំដៅទៅត្រង់ទីដែលអង្គលិមាលចោរនៅ លុះឃើញហើយ ក៏ក្រាបទូល
 ព្រះមានបុណ្យដូច្នោះថា បពិត្រព្រះសមណៈ សូមព្រះអង្គកុំនិមន្ត
 ទៅកាន់ផ្លូវនុំឡើយ បពិត្រព្រះសមណៈ ដ្បិតក្នុងផ្លូវនុំ មានចោរ
 ឈ្មោះអង្គលិមាល ជាមនុស្សកាច មានដៃប្រឡាក់ឈាម ស្មើក្នុងការ
 បៀតបៀននិងការសម្លាប់ ឥតមានសេចក្តីអាណិតអាសូរពួកសត្វមានជីវិត
 ឡើយ ចោរនោះ តែងធ្វើស្រុកឲ្យទៅជាមិនមែនស្រុកក៏មាន ធ្វើនិគម
 ឲ្យទៅជាមិនមែននិគមក៏មាន ធ្វើជនបទឲ្យទៅជាមិនមែនជនបទក៏មាន
 ចោរនោះតែងសម្លាប់ពួកមនុស្ស ហើយកាត់យកម្រាមដៃមកធ្វើជាកម្រង
 ពាក់ បពិត្រព្រះសមណៈ ព្រោះបុរស ១០ នាក់ក្តី ២០ នាក់ក្តី ៣០ នាក់ក្តី
 ៤០ នាក់ក្តី នាំគ្នាដើរជាពួក ៗ ទៅកាន់ផ្លូវនុំ ក៏បុរសទាំងនោះឯង ដល់
 នូវសេចក្តីវិនាសក្នុងកណ្តាប់ដៃនៃអង្គលិមាលចោរ (ទាំងអស់) ។ កាល
 បើពួកមនុស្សក្រាបទូលយ៉ាងនេះ ព្រះមានបុណ្យក៏ទ្រង់ស្ងៀម ទ្រង់
 ចេះតែស្តេចទៅ ។

[២៨៣] ពួកអ្នកឃ្វាលគោ អ្នកឃ្វាលបសុសត្វ អ្នកក្លៀវរាស់
 និងអ្នកដើរផ្លូវ ក្រាបទូលព្រះមានបុណ្យជាគម្រប់ពីរដងដូច្នោះថា បពិត្រ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

មា សមណា ឯតំ មក្កំ បដិបទ្ធិ ឯតស្មី សមណា
 មក្កេ ចោរោ អង្គុលិមាលោ ឆាម លុទ្ធា
 លោហិតចាណី ហតបហតេ ជិវិដ្ឋោ អនយាបន្នោ
 ចាណក្ខតេសុ តេន កាមាបិ អកាមា កតា
 ជិតមាបិ អជិតមា កតា ជនបទាបិ អជនបទា
 កតា សោ មនុស្សេ វេទិត្វា វេទិត្វា អង្គុលីនំ មាលំ
 ឆារេតិ ឯតញ្ចិ សមណា មក្កំ ទសបិ បុរិសា
 វិសម្បិ បុរិសា តិសម្បិ បុរិសា ចត្តាឡីសម្បិ
 បុរិសា សង្កិវិត្វា សង្កិវិត្វា បដិបទ្ធិន្តិ តេបិ ចោរស្ស
 អង្គុលិមាលស្ស ហត្តត្ថំ កច្ឆន្តិតិ ។ អថខេ^(១)
 ភកវា តុណ្ហិក្ខតោ អកមាសិ ។

[២៨៤] តតិយម្បិ ខោ កោចាលកា បសុចា-
 លកា កស្សកា បទាវិទោ ភកវន្តំ ឯតទរោច្ចំ មា
 សមណា ឯតំ មក្កំ បដិបទ្ធិ ឯតស្មី សមណា មក្កេ
 ចោរោ អង្គុលិមាលោ ឆាម លុទ្ធា លោហិតចាណី
 ហតបហតេ ជិវិដ្ឋោ អនយាបន្នោ ចាណក្ខតេសុ តេន

---

១ ឱ. ទុតិយម្បិ តមស្សដ្ឋានេ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រះសមណៈ សូមព្រះអង្គកុំនិមន្តទៅកាន់ផ្លូវនុំឡើយ បពិត្រព្រះសមណៈ ដ្បិតក្នុងផ្លូវនុំ មានចោរឈ្មោះអង្គលិមាល ជាមនុស្សកាច មានដៃប្រឡាក់ឈាម ស្មិទ្ធក្នុងការបៀតបៀននិងការសម្លាប់ ឥតមានសេចក្តីអាណិតអាសូរពួកសត្វមានជីវិតឡើយ ចោរនោះ តែងធ្វើស្រុកឲ្យទៅជាមិនមែនស្រុកក៏មាន ធ្វើនិគមឲ្យទៅជាមិនមែននិគមក៏មាន ធ្វើជនបទឲ្យទៅជាមិនមែនជនបទក៏មាន ចោរនោះ តែងសម្លាប់ពួកមនុស្ស កាត់យកម្រាមដៃមកធ្វើជាកម្រងពាក់ បពិត្រព្រះសមណៈ ព្រោះបុរស ១០ នាក់ក្តី ២០ នាក់ក្តី ៣០ នាក់ក្តី ៤០ នាក់ក្តី នាំគ្នាដើរជាពួក ៗ ទៅកាន់ផ្លូវនុំ ក៏បុរសទាំងនោះឯង ដល់នូវសេចក្តីវិនាស ក្នុងកណ្តាប់ដៃនៃអង្គលិមាលចោរ (ទាំងអស់) ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះមានបុណ្យ ក៏ទ្រង់ស្ងៀមទ្រង់ចេះតែស្តេចទៅ ។

[២៨២] ពួកអ្នកឃ្វាលគោ អ្នកឃ្វាលបសុសត្វ អ្នកភ្ជួររាស់ និងអ្នកដើរផ្លូវ ក្រាបទូលព្រះមានបុណ្យ ជាគម្រប់ ៣ ដងទៀតដូច្នោះ ថា បពិត្រព្រះសមណៈ សូមព្រះអង្គកុំនិមន្តទៅ កាន់ផ្លូវនុំឡើយ បពិត្រព្រះសមណៈ ដ្បិតក្នុងផ្លូវនុំ មានចោរឈ្មោះអង្គលិមាល ជាមនុស្សកាច មានដៃប្រឡាក់ឈាម ស្មិទ្ធក្នុងការបៀតបៀននិងការសម្លាប់ ឥតមានសេចក្តីអាណិតអាសូរពួកសត្វមានជីវិតឡើយ ចោរនោះ តែង

រាជវគ្គស្ស អង្គុលីមាលសុត្ត ឥន្ទ្រាភិសង្ខរណំ

កាមាបិ អកាមា កតា ជិតមាបិ អជិតមា កតា
 ជនបទាបិ អជនបទា កតា សោ មនុស្សេ វេទិត្វា
 វេទិត្វា អង្គុលីនំ មាលំ ធារេតិ ឯតញ្ញំ សមណា
 មក្កំ ទសបិ បុរិសា វីសម្បិ បុរិសា តីសម្បិ បុរិសា
 ចត្តាឡីសម្បិ បុរិសា សង្ករិត្វា សង្ករិត្វា បដិបទ្ធព្វិ
 តេបិ ចោរស្ស អង្គុលីមាលស្ស ហត្ថត្ថំ កច្ចន្តិតិ ។
 អថខោ ភកវា តុណ្ហិក្ខតោ អកមាសិ ។

[២៨៥] អទ្ទសា ខោ ចារោ អង្គុលីមាលោ
 ភកវន្តំ ទ្វរតោ វ អាភច្ចន្តំ ។ ទិស្វានស្ស ឯត-
 ទហោសិ អច្ចរិយំ វត កោ អព្វតំ វត កោ ឥមញ្ញំ
 មក្កំ ទសបិ បុរិសា វីសម្បិ បុរិសា តីសម្បិ បុរិសា
 ចត្តាឡីសម្បិ បុរិសា សង្ករិត្វា សង្ករិត្វា បដិបទ្ធព្វិ
 តេបិ មម ហត្ថត្ថំ កច្ចន្តិ អថ ច បនាយំ សមណោ
 ឯកោ អនុតិយោ បសយ្ហ មញ្ញោ អាភច្ចតិ យទ្ធជាហំ
 សមណំ ដីរិតា វោរោបេយ្យន្តិ ។ អថខោ ចោរោ
 អង្គុលីមាលោ អសិចម្មំ កហេត្វា ធនុកលាបំ សន្ន-
 យ្ហិត្វា ភកវន្តំ បិដ្ឋិតោ បិដ្ឋិតោ អនុពន្តិ ។ អថខោ

រាជវគ្គ អង្គលិមាលសូត្រ ការទ្រង់សំដែងប្បទិ

ធ្វើស្រុកឲ្យទៅជាមិនមែនស្រុកក៏មាន ធ្វើនិគមឲ្យទៅជាមិនមែននិគមក៏
 មាន ធ្វើជនបទឲ្យទៅជាមិនមែនជនបទក៏មាន ចោរនោះ តែងសម្លាប់ពួក
 មនុស្ស កាត់យកម្រាមដៃមកធ្វើជាកម្រងពាក់ បពិត្រព្រះសមណៈ
 ព្រោះបុរស ១០ នាក់ក្តី ២០ នាក់ក្តី ៣០ នាក់ក្តី ៤០ នាក់ក្តី នាំគ្នាដើរ
 ជាពួក ។ ទៅកាន់ផ្លូវនុ៎ះ ក៏បុរសទាំងនោះឯង ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្នុង
 កណ្តាប់ដៃនៃអង្គលិមាលចោរ (ទាំងអស់) ។ គ្រានោះឯង ព្រះមាន
 បុណ្យក៏ទ្រង់ស្ងៀម ទ្រង់ចេះតែស្តេចទៅ ។

[២៨៥] ឯអង្គលិមាលចោរ ក៏បានឃើញព្រះមានបុណ្យកំពុង
 តែស្តេចមកអំពីចម្ងាយ ។ លុះឃើញហើយ ក៏ត្រិះរិះដូច្នោះថា យីអើ
 អស្ចារ្យណាស់ អើហ្ន៎ ចំឡែកណាស់ ព្រោះបុរស ១០ នាក់ក្តី ២០ នាក់ក្តី
 ៣០ នាក់ក្តី ៤០ នាក់ក្តី នាំគ្នាដើរជាពួក ។ មកកាន់ផ្លូវនេះ ក៏បុរសទាំង
 នោះឯង ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្នុងកណ្តាប់ដៃរបស់អញ (ទាំងអស់) ចុះ
 សមណៈនេះ តែម្នាក់ឯង ឥតមានគ្នាសោះ ក៏ហ៊ានដើរ ហាក់ដូចជា
 មិនកោតញញើតឡើយ បើដូច្នោះ អញនឹងសម្លាប់សមណៈនេះឲ្យក្ស័យ
 ដីវិត ។ គ្រានោះ អង្គលិមាលចោរ ក៏ចាប់ដាវនិងខែល ស្ងៀតជូនិង
 បំពង់ព្រួញ ដេញព្រះមានព្រះភាគជាប់តាមក្រោយ ។ លំដាប់នោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ភក្កវា   តថារូបំ   ឥន្ទ្រាភិសដ្ឋារំ   អភិសដ្ឋារេសិ^(១)
 យថា   ចោរោ   អង្គុលិមាលោ   ភក្កវន្តំ   បកតិយា
 កច្ឆន្តំ   សព្វថាមេន   កច្ឆន្តោ   ន   សក្កោតិ   សម្មា-
 បុណ្ហិតំ   ។   អថខោ   ចោរស្ស   អង្គុលិមាលស្ស
 ឯតទហោសិ   អច្ឆរិយំ   វត   កោ   អព្វតំ   វត   កោ
 អហញ្ញិ   បុព្វេ   ហត្ថិបិ   ជារន្តំ   អនុបតិក្ខា   កណ្ណាមិ
 អស្សំបិ   ជារន្តំ   អនុបតិក្ខា   កណ្ណាមិ   រថំបិ   ជារន្តំ
 អនុបតិក្ខា   កណ្ណាមិ   មិកំបិ   ជារន្តំ   អនុបតិក្ខា
 កណ្ណាមិ   អថ   ច   បនាហំ   ឥមំ   សមណំ   បកតិយា
 កច្ឆន្តំ   សព្វថាមេន   កច្ឆន្តោ   ន   សក្កោមិ   សម្មា-
 បុណ្ហិតុន្តិ   ។   បិកោ   វ   ភក្កវន្តំ   ឯតទរោច   តិដ្ឋ
 សមណ   តិដ្ឋ   សមណាតិ   ។   បិកោ   អហំ   អង្គុលិមាល
 ត្វញ្ច   តិដ្ឋាតិ   ។

១ ឱ. អភិសដ្ឋាសិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងប្បទូធ្វើឲ្យអង្គុលិមាលចោរ ដែលរត់ពេញ
 ទំហឹងហើយ មិនឲ្យរត់តាមទាន់ព្រះអង្គ ដែលស្តេចដើរតាមដំណើរប្រ-
 ក្រតី ។ គ្រានោះ អង្គុលិមាលចោរ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា យីអើ
 អស្ចារ្យណាស់ យីអើ ចំឡែកណាស់ ព្រោះកាលពីមុន ។ មក អញ
 ស្ទុះដេញចាប់ដំរីកំពុងបោលក៏បាន ស្ទុះដេញចាប់សេះកំពុងផាយក៏បាន
 ស្ទុះដេញចាប់រថកំពុងល្បឿនក៏បាន ស្ទុះដេញចាប់ម្រឹគកំពុងបោលក៏បាន
 ចំឡែកតែម្តងនេះ ហេតុអ្វីបានជាអញរត់ពេញទំហឹងហើយ ក៏នៅតែមិន
 ទាន់សមណៈនេះ ដែលដើរតាមដំណើរប្រក្រតីដូច្នោះ ។ អង្គុលិមាលចោរ
 ឈប់ឈរស្ងៀម ស្រែកយាត់ព្រះមានបុណ្យថា ឈប់សិនសមណៈ
 ឈប់សិនសមណៈ ។ ព្រះមានបុណ្យត្រាស់តបថា នៃអង្គុលិមាល
 តថាគតឈប់ហើយ អ្នកឯងចូរឈប់ដែរទៅ ។

រាជវគ្គស្ស អង្គុលិមាលសុត្តេ អង្គុលិមាលបរិវតក្កោ

[២៨៦]   អថខោ   ចោរស្ស   អង្គុលិមាលស្ស

ឯតទហោសិ   ឥមេ   ខោ   សមណា   សក្យបុត្តិយា

សច្ចវាទិនោ   សច្ចប្បដិញ្ញា   អថ   ច   បនាយំ   សមណោ

កង្ខំយេវាហា   បិតោ   អហំ   អង្គុលិមាល   តូញោ   តិដ្ឋាតិ

យន្ទនាហំ   ឥមំ   សមណំ   បុច្ឆេយ្យន្តិ   ។   អថខោ

ចោរោ   អង្គុលិមាលោ   ភកវន្តំ   កាថាយ   អជ្ឈកាសិ

                         កង្ខំ   វទេសិ   សមណាដ្ឋិតោម្ហិ

                         មមញ្ច   ព្រូសិ   បិតមដ្ឋិតោសិ

                         បុច្ឆាមិ   តំ   សមណា   ឯតមត្តំ

                         កង្ខំ   បិតោ   តំ   អហាមដ្ឋិតោម្ហិ   ។

                         បិតោ   អហំ   អង្គុលិមាល   សព្វនា

                         សព្វេសុ   ភូតេសុ   និទាយ   ទណ្ឌំ

                         តុវញ្ច^(១)   ចាលោសុ   អសញ្ញតោសិ

១ ម. ភំ ច ។

រាជវគ្គ អង្គលិមាលសូត្រ សេចក្តីត្រិះរិះនៃអង្គលិមាលចោរ

[២៨៦] គ្រានោះ អង្គលិមាលចោរ គិតថា ពួកសមណៈនេះ ជាសក្យបុត្រ ធ្លាប់និយាយតែពាក្យពិត ប្តេជ្ញាតែពាក្យពិត ចំឡែក តែសមណៈនេះ កំពុងដើរទេ ម្តេចឡើយក៏និយាយថា នៃអង្គលិមាល តថាគតឈប់ហើយ អ្នកចូរឈប់ដែរទៅ បើដូច្នោះ អញត្រូវសួរ សមណៈនេះមើល ។ លំដាប់នោះ អង្គលិមាលចោរ ក៏ពោលនឹង ព្រះមានព្រះភាគ ដោយគាថាដូច្នោះថា

នៃសមណៈ លោកកំពុងដើរសោះទេ ត្រឡប់និយាយថា
តថាគតឈប់ហើយ ថែមទាំងថាឲ្យខ្ញុំដែលឈប់ហើយថា
អ្នកឯងទេ មិនទាន់ឈប់ដូច្នោះវិញ នៃសមណៈ ខ្ញុំសូម
សួរដំណើរនុ៎ះនឹងលោក លោកដែលឈប់ហើយ តើដូច
ម្តេច ខ្ញុំដែលមិនទាន់ឈប់ តើដូចម្តេច ។ ព្រះអង្គតប
ថា នៃអង្គលិមាល តថាគតបានឈ្មោះថា ឈប់ហើយ
(នោះ) ព្រោះដាក់ចុះនូវគ្រឿងវាយដំ ចំពោះសត្វទាំង^(១)
អស់ សព្វ ។ កាល ឯអ្នកឯងជាអ្នកមិនសង្រួមក្នុងពួកសត្វ

---

១ ក្នុងអង្គកថា លោកពន្យល់ថា ព្រះអង្គទ្រង់ទម្លាក់នូវគ្រឿងវាយដំសត្វចោលចេញហើយ ប្រព្រឹត្តក្នុងធម៌ ៥ យ៉ាងគឺ មេត្តា ១ ខន្តី ១ បដិសង្ខា (ការពិចារណា) ១ អរិហីសា ១ សារាណី- យធម៌ ១ បានជាព្រះអង្គប្រាប់អង្គលិមាលថា តថាគតឈប់ហើយ គឺឈប់ធ្វើអំពើអាក្រក់ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តស្មា បិតោហំ តុរមជ្ជិតោសិ ។

ចិរស្សំ វត មេ មហិតោ មហោសី

មហារជំ សមណោ បច្ចុច្ឆាទិ^(១)

សោហំ ចិរិស្សាមិ បជហិតស្ស^(២) ចាបំ

សុត្វាន កាចំ វត ធម្មយុត្តំ

តត្រូវ ចោរោ អសិមារុទ្ធា

សោព្តេ បចាតេ នរកេ អន្ធការិ

អវជ្ជិ ចោរោ សុកតស្ស ចានេ

តត្រូវ នំ បព្វជ្ជំ អយាចិ ។

ពុទ្ធា ច ខោ ការុណិកោ មហោសី

យោ សត្វា លោកស្ស សនេវកស្ស

តមេហិ ភិក្ខុតិ តទា អរោច

ឯសេវ តស្ស អហុ ភិក្ខុភារោតិ ។

អថខោ ភក្កវា អាយស្មតា អង្គុលិមាលេន បច្ឆា-

សមណោន យេន សាវត្ថី តេន ចារិកំ បក្កាមិ ។

អនុបុព្វេន ចារិកំ ចរមាដោ យេន សាវត្ថី តទវសិ ។

១ ឱ. សមណោយំ បច្ឆាទិ ។ ម. បាបុណិ សច្ឆាទី ។ ២ ឱ. ចិរិស្សា បហាស្សំ ។
ម. ចិរិស្សាមិ បហាយ ។ ម. អកិរិ ។ អវកិរិ ។ អដ្ឋកថា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រោះហេតុនោះ តថាគតទើបឈ្មោះថា ជាអ្នកឈប់ហើយ
អ្នកឯងឈ្មោះថា ជាអ្នកមិនទាន់ឈប់ ។ អង្គុលិមាលចោរតប
ថា នៃសមណៈ លោកស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ជាអ្នកដែលទេវតា
និងមនុស្សតែងបូជា លោកមកកាន់មហាវ័ន (ដើម្បីសង្គ្រោះ)
ដល់ខ្ញុំអស់កាលយូរហើយ ខ្លួនខ្ញុំនឹងប្រព្រឹត្តតាម នឹងលះ
បង់នូវបាបចោលចេញ ព្រោះបានស្តាប់នូវគាថារបស់ព្រះ
អង្គុលិមាលប្រកបដោយធម៌ (ចោរ) ថាដូច្នោះហើយ ក៏គ្រូវែង
ដាវនិងអាវុធចោលក្នុងត្រពាំង ក្នុងជ្រោះ ក្នុងរណ្តៅ
អង្គុលិមាលចោរក៏ថ្វាយបង្គំព្រះបាទានៃព្រះសុគត ហើយ
សូមផ្លូវនឹងព្រះអង្គ ក្នុងទីនោះឯង ។ ចំណែកព្រះពុទ្ធ ព្រះ
អង្គុលិមាលប្រកបដោយករុណា ទ្រង់ស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ ដែល
ជាគ្រូនៃមនុស្សលោក ព្រមទាំងទេវលោក បានត្រាស់ហៅ
អង្គុលិមាលចោរនោះថា អ្នកចូរមកភិក្ខុចុះ ដូច្នោះក្នុងគ្រា
នោះភិក្ខុភាពនោះឯង ក៏កើតមានដល់អង្គុលិមាលចោរនោះ ។
គ្រានោះ ព្រះភគវន្តមុនី ទ្រង់យកអង្គុលិមាលភិក្ខុមានអាយុជា
បច្ចាសមណៈ ស្តេចធ្វើពុទ្ធដំណើរ សំដៅទៅក្រុងសាវត្ថី ។ ព្រះអង្គ
កាលស្តេចចារិកតាមលំដាប់ ក៏បានដល់ទៅក្រុងសាវត្ថីនោះ ។

រាជវគ្គស្ស អង្គុលិមាលសុត្តេ បសេនទិស្ស ភគវន្តបសង្កមនំ

[២៨៧] តត្រិ សុទំ ភក្កវា សាវត្តិយំ វិហារតិ
 ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។ តេន ខោ
 បន សមយេន រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស
 អន្តេបុរាជារេ មហាជនកាយោ សន្និបតិកា ឧបាសន្តោ
 មហាសន្តោ ហោតិ ខោរោ តេ នេវ វិជិតេ អង្គុលិមា-
 លោ នាម សុន្តោ លោហិតចាណី ហតបហតេ និវិជ្ជោ
 អនយាបន្តោ ចាលាកូតេសុ តេន កាមាបិ អកាមា
 កតា និកមាបិ អនិកមា កតា ជនបនាបិ អជន-
 បនា កតា សោ មនុស្សេ វេទិតា វេទិតា អង្គុលីនំ
 មាលំ ជារតិ តំ នេវោ បដិសេនេត្វតិ ។ អថខោ រាជា
 បសេនទិ កោសលោ បញ្ចមត្តេហិ អស្សសតេហិ
 សាវត្តិយា និក្ខមិត្វា^(១) ទិវាទិវស្ស យេន អារាមោ
 តេន ចារិសិ យាវតិកា យានស្ស ភូមិ យានេន
 កន្ធា យាដា បច្ចោរោហិតា បត្តិកោ វ យេន ភក្កវា
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯក-
 មន្តំ និសីទិ ។

១ ឱ. ម. និក្ខមិ ។

រាជវត្ត អង្គុលីមាលសូត្រ ព្រះបាទបសេនទិស្តេចចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ

[២៨៧] ដំណាលថា ព្រះភគវន្តមុនី ព្រះអង្គគង់នៅក្នុងជេត-
 វនារាម របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ គាប់ចួនសម័យនោះ
 ពួកមហាជនកំពុងតែប្រជុំគ្នា ទៀបទ្វារខាងក្នុងបូរី របស់ព្រះបាទបសេន-
 ទិកោសល ស្រែកហោតីកកងថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ក្នុងដែន
 របស់ព្រះអង្គ មានចោរឈ្មោះអង្គុលីមាល ជាមនុស្សកាច មានដៃ
 ប្រឡាក់ឈាម ស្និទ្ធក្នុងការបៀតបៀននិងការសម្លាប់ ឥតមានសេចក្តី
 អាណិតអាសូរពួកសត្វមានជីវិតឡើយ វាតែងធ្វើស្រុកឲ្យទៅជាមិនមែន
 ស្រុកក៏មាន ធ្វើនិគមឲ្យទៅជាមិនមែននិគមក៏មាន ធ្វើជនបទឲ្យទៅជា
 មិនមែនជនបទក៏មាន វាតែងសម្លាប់ពួកមនុស្ស ហើយកាត់យកម្រាម
 ដៃមកធ្វើជាកម្រងពាក់ សូមព្រះសម្មតិទេព កម្ចាត់អង្គុលីមាលចោរនោះ
 ចេញ ។ លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ស្តេចចេញអំពី
 ក្រុងសាវត្ថី ដោយអស្សយានចំនួន ៥០០ ស្តេចចូលទៅកាន់អាវាម
 ក្នុងវេលាទាំងថ្ងៃ បរយានទៅទល់ត្រឹមទីដែលឈប់យាន ហើយស្តេច
 ចុះអំពីយាន ស្តេចទៅតែព្រះបាទទទេ ចូលសំដៅទៅរកព្រះមាន
 ព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយគង់
 ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[២៨៨]   ឯកមន្តំ   និសិទ្ធិន្តំ   ខោ   រាជានំ

បសេនទិកោសលំ^(១)   ភក្កវា   ឯតទរោច   កិណ្ណុ   តេ

មហារាជ   រាជា   មាតទោ   សេនិយោ   ពិម្ពិសារោ

កុបិតោ   វេសាលិកា   វា   សិច្ឆវី   អញ្ញោ   វា   បដិរា-

ជាជោតិ   ។   ន   ខោ   មេ   ភន្តេ   រាជា   មាតទោ

សេនិយោ   ពិម្ពិសារោ   កុបិតោ   នបិ   វេសាលិកា

សិច្ឆវី   នបិ   អញ្ញោ   បដិរាជាជោ   ចោរោ   មេ   ភន្តេ

វិជិតេ   អង្គុលិមាលោ   ធាម   លុទ្ធា   លោហិតទាណី

ហតបហតេ   និវិជ្ជោ   អទយាបន្នោ   ចាលាក្ខតេសុ

តេន   កាមាបិ   អកាមា   កតា   និកមាបិ   អនិកមា

កតា   ជនបទាបិ   អជនបទា   កតា   សោ   មនុស្សេ

វេទិត្វា   វេទិត្វា   អង្គុលីនំ   មាលំ   ធារេតិ   តាហំ   ភន្តេ

បដិសេទិស្សាមីតិ   ។   សចេ   បន   តំ   មហារាជ   អង្គុ-

លិមាលំ   បស្សេយ្យាសិ   កេសមស្សំ   ឱហារេត្វា   កា-

សាយានិ   វត្តានិ   អច្ឆានេត្វា   អការស្មា   អនការិយំ

បព្វទិតំ   វិរតំ   ចាលាភិទាតា   វិរតំ   អទិដ្ឋាធានា

១ ឱ. ម. បសេនទី កោសលំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[២៨៨] លុះព្រះបាទបសេនទិកោសល គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ព្រះមានបុណ្យ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា បពិត្រមហារាជ ទំនងជាមហា-
 បពិត្រខ្ជាប់នឹងព្រះបាទមគធសេនិយពិម្ពិសារ ឬខ្ជាប់នឹងស្តេចលិច្ឆវីអ្នក
 ក្រុងវេសាលី ឬក៏ខ្ជាប់នឹងពួកស្តេចដែលជាបច្ចាមិត្រឯទៀត ឬអ្វី ។
 ព្រះបាទបសេនទិកោសលក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គមិនខឹងនឹងព្រះបាទមគធសេនិយពិម្ពិសារ មិនខឹងនឹងស្តេចលិច្ឆវី
 អ្នកក្រុងវេសាលី មិនខឹងនឹងពួកស្តេច ដែលជាបច្ចាមិត្រឯទៀតទេ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្នុងដែនរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ មានចោរឈ្មោះអង្គលិ-
 មាល ជាមនុស្សកាច មានដៃប្រឡាក់ឈាម ស្មើក្នុងការបៀតបៀន
 និងការសម្លាប់ ឥតមានសេចក្តីអាណិតអាសូរពួកសត្វមានជីវិតឡើយ វា
 តែងធ្វើស្រុកឲ្យទៅជាមិនមែនស្រុកក៏មាន ធ្វើនិគមឲ្យទៅជាមិនមែន
 និគមក៏មាន ធ្វើជនបទឲ្យទៅជាមិនមែនជនបទក៏មាន វាតែងសម្លាប់
 ពួកមនុស្ស កាត់យកម្រាមដៃមកធ្វើជាកម្រងពាក់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងកម្ចាត់អង្គលិមាលចោរនោះចេញ ។ ព្រះមានបុណ្យ
 ត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ ចុះបើមហាបពិត្រត្រឡប់ជាឃើញអង្គលិ-
 មាល កោរសក់ ពុកមាត់និងពុកចង្កា ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ
 ចេញចាកផ្ទះទៅកាន់ផ្ទះ រៀរចាកបាណាតិបាត រៀរចាកអទិន្នាទាន

រាជវគ្គស្ស អង្គលិមាលសុត្តេ អង្គលិមាលសន្ធិស្សនំ

វិរតំ មុសាវាទា ឯកកត្តិកំ ព្រហ្មចារី សីលវន្តំ កល្យាណធម្មំ កិច្ចិ តំ ករេយ្យាសីតិ ។ អភិវាទេយ្យាម វា កន្តេ បច្ចុជ្ជេយ្យាម វា អាសនេន វា និមន្តេយ្យាម អភិនិមន្តេយ្យាម វា នំ ចីវរិបិណ្ណាទាតសេនាសនកិលានប្បច្ចយភេសន្តបរិក្ខារេហិ ធម្មិកំ វា អស្ស រក្ខារវណាតុត្តិ សំវិទហេយ្យាម កុតោ បនស្ស កន្តេ ទុស្សីលស្ស ចាបធម្មស្ស ឯវរូទោ សីលសំយមោ ភវិស្សតីតិ ។

[២៨៩] តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា អង្គុលិមាលោ ភកវតោ អវិទូរេ និសិទ្ធោ ហោតិ ។ អថខោ ភកវាទត្តិណាពាហំ^(១) បក្កហេត្វា រាជានំ បសេនទិកោសលំ ឯតទរោច ឯសោ មហារាជ អង្គុលិមាលោតិ ។ អថខោ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស អហុនេវ ភយំ អហុ ធម្មិតត្តំ អហុ លោមហំសោ ។ អថខោ ភកវា រាជានំ បសេនទិកោសលំ ភីតំ សំវិត្តលោមហាដ្ឋជាតំ វិទិត្វា រាជានំ បសេនទិកោសលំ ឯតទរោច

---

១ ម. ទក្ខិណំ ពាហំ ។

រាជវគ្គ អង្គុលិមាលសូត្រ ការទ្រង់ចង្អុលបង្ហាញអង្គុលិមាលភិក្ខុ

វៀរចាកមុសាវាទ បរិភោគភត្តតែមួយពេល ប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ មាន
 សីល មានធម៌ដ៏ល្អវិញ តើមហាបពិត្រ ត្រូវធ្វើអង្គុលិមាលនោះដូចម្តេច
 ទៅ ។ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីថ្វាយបង្គំ ឬក្រោកទៅទទួល និងន្តដោយអាសនៈ
 ឬទំនុកបម្រុងនូវអង្គុលិមាលនោះ ដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ ថ្នាំ
 រក្សារោគជាបច្ច័យដល់អ្នកជំងឺ និងបរិក្ខារទាំងឡាយ ឬនឹងចាត់ចែងនូវ
 ការរក្សា សេចក្តីការពារ និងការគ្រប់គ្រង ប្រកបដោយធម៌ដល់អង្គុ-
 លិមាលនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើអង្គុលិមាលចោរនោះ ធ្លាប់ជា
 មនុស្សទ្រុស្តសីល មានធម៌ដ៏លាមកហើយ ធ្វើម្តេចនឹងសង្រួមក្នុង
 សីលយ៉ាងនោះកើត ។

[២៨៧] ចួនសម័យនោះឯង អង្គុលិមាលភិក្ខុមានអាយុ កំពុង
 អង្គុយជិតព្រះមានព្រះភាគ ។ គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ លើកព្រះ
 ហស្តខាងស្តាំ ចង្អុលបង្ហាញព្រះបាទបសេនទិកោសលថា បពិត្រមហា-
 រាជ នុ៎ះហ្ន៎អង្គុលិមាល ។ លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសលក៏មាន
 សេចក្តីភ័យភិត ភក់ស្អុត ព្រឺរោម ព្រឺស្បែកឡើងមួយរំពេច ។ គ្រានោះ
 ព្រះមានព្រះភាគជ្រាបជាក់ថា ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ភ័យញ័រ
 ចំប្រប់ព្រឺរោម ដូច្នោះហើយ ក៏ត្រាស់ទៅនឹងព្រះបាទបសេនទិកោសល

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

មា ភាយិ មហារាជ មា ភាយិ មហារាជ នត្ថិ
 តេ ឥតោ^(១) ភយន្តិ ។ អថខោ រញ្ជោ បសេនទិស្ស
 កោសលស្ស យំ អហោសិ ភយំ វា ធម្មិតត្ថំ វា
 លោមហំសោ វា សោ បទិប្បស្សម្ហិ ។ អថខោ រាជា
 បសេនទិ កោសលោ យេនាយស្នា អង្គុលិមាលោ
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អង្គុលិមាលំ
 ឯតទរោច អយ្យោ នោ ភន្តេ អង្គុលិមាលោតិ ។ ឯវំ
 មហារាជាតិ ។ កថំកោត្តោ ភន្តេ អយ្យស្ស បិតា
 កថំកោត្តោ អយ្យស្ស មាតាតិ ។ កត្តោ^(២) ខោ
 មហារាជ បិតា មន្តាជី^(៣) មាតាតិ ។ អភិរមតុ
 ភន្តេ អយ្យោ កត្តោ មន្តាជីបុត្តោ អហាម-

១ ឱ. អតោ ។ ២ ម. ភត្តោ ។ ៣ ឱ. មន្តាណំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ដូច្នោះថា បពិត្រមហារាជ សូមមហាបពិត្រកុំភ័យឡើយ បពិត្រមហារាជ សូមមហាបពិត្រកុំភ័យឡើយ ភ័យអំពីសំណាក់អង្គុលិមាលនេះ មិនមានដល់មហាបពិត្រទេ ។ លំដាប់នោះ ភ័យណាក្តី សេចក្តីតក់ស្លុតណាក្តី សេចក្តីព្រឺរោម ព្រឺស្បែកណាក្តី បានកើតមានដល់ព្រះបាទបសេនទិកោសល ភ័យជាដើមនោះ ក៏ស្ងប់រម្ងាប់បាត់ទៅក្នុងលំដាប់នោះឯង ។ គ្រានោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ក៏ចូលទៅជិតអង្គុលិមាលភិក្ខុមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏មានព្រះឱង្ការសួរអង្គុលិមាលភិក្ខុមានអាយុដូច្នោះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន លោកម្ចាស់ឈ្មោះអង្គុលិមាលឬ ។ អង្គុលិមាលមានអាយុតបថា ថ្វាយព្រះពរមហារាជ ។ ព្រះបាទបសេនទិកោសល មានព្រះបន្ទូលសួរថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ចុះបិតាលោកម្ចាស់គោត្រអូរី មាតាលោកម្ចាស់គោត្រអូរី ។ អង្គុលិមាលមានអាយុតបថា ថ្វាយព្រះពរមហារាជ បិតា (អាត្មាកាព) ជាគគ្គគោត្រ មាតា (អាត្មាកាព) ជាមន្តានីគោត្រ ។ ព្រះបាទបសេនទិកោសល មានព្រះរាជឱង្ការបវារណាថា បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមលោកម្ចាស់គគ្គគោត្រ មន្តានីបុត្រ អភិរម្យចុះ ខ្ញុំព្រះករុណា

រាជវគ្គស្ស អង្គលិមាលសុត្តេ ភគវន្តាបុត្រា

យស្ស កក្កស្ស មន្តានីបុត្តស្ស ឧស្សុក្កំ ករិស្សាមិ
 ចីរវបិ ណ្ហា ចាតសេនាសនតិ លានប្បច្ច យកេសជ្ជ បរិក្ខា -
 រាជន្តិ ។ តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា
 អង្គុលិមាលោ អារញ្ញកោ ហោតិ បិណ្ហាចាតិកោ
 បំសុក្ខុលិកោ តេជីវិកោ ។ អថខោ អាយស្មា
 អង្គុលិមាលោ រាជានំ បសេនទិកោសលំ ឯតទរោច
 អលំ មហារាជ បរិបុណ្ណំ មេ តិចីរន្តិ ។

[២៩០] អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ
 យេន កកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា កកវន្តំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ
 ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ កកវន្តំ ឯតទរោច
 អច្ឆរិយំ កន្តេ អព្វតំ កន្តេ យាវព្វាទំ កន្តេ កកវា
 អទន្តានំ ទមេតា អសមេន្តានំ^(១) សមេតា អបរិ-
 និព្វតានំ បរិនិព្វាបេតា យំ ហិ មយំ កន្តេ ជា-
 សក្ខិម្ហា ទណ្ឌោនបិ សត្តេនបិ ទមេតុំ សោ កកវតា

---

១ ឱ. ម. អសន្តានំ ។

រាជវគ្គ អង្គលិមាលសូត្រ ការក្រាបបង្គំលាព្រះមានព្រះភាគ

នឹងទំនុកបម្រុងដោយចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ ថ្នាំរក្សារោគ ជា
បច្ច័យដល់អ្នកជំងឺ និងបរិក្ខារទាំងឡាយ ដល់លោកម្ចាស់ គគ្គគោត្រ
មន្តានីបុត្រ ។ សម័យនោះឯង អង្គលិមាលមានអាយុ ប្រព្រឹត្ត
នៅតែក្នុងព្រៃ ប្រព្រឹត្តតែបិណ្ឌបាត ប្រើប្រាស់តែសំពត់បង្សុកូល
ប្រើប្រាស់តែចីវរ ៣ ។ បានជាកាលនោះ អង្គលិមាលភិក្ខុមានអាយុ
ថ្វាយព្រះពរព្រះបាទបសេនទិកោសលថា ពុំបាច់ទេមហារាជ អាត្មា-
ភាពមានត្រៃចីវរគ្រប់គ្រាន់ហើយ ។

[២៩០] លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ស្តេចចូល
ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះស្តេចចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះ
មានព្រះភាគ ហើយគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះបាទបសេនទិកោ-
សល គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលសេចក្តីនេះ នឹងព្រះមាន
ព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន ចំឡែកណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ព្រះមានព្រះភាគ
ព្រះអង្គអាចទូន្មានបុរសដែលគេទូន្មានមិនបាន អាចរម្ងាប់បុរសដែលគេ
រម្ងាប់មិនបាន អាចរំលត់ពុតត្បុតបុរសដែលគេរំលត់មិនបាន បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន ដ្បិតខ្ញុំព្រះអង្គមិនអាចនឹងទូន្មាននូវបុរសណា ដោយអាជ្ញា
ក្តី ដោយគ្រឿងសស្ត្រារុជក្តី ព្រះមានព្រះភាគ អាចទូន្មានបុរសនោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អនណ្ណោន អសត្តេន^(១) ទន្តោ ហន្តុទានិ^(២) មយំ

ភន្តេ កត្តាម ពហុកិច្ចា មយំ ពហុករណីយាតិ ។

យស្សទានិ^(៣) មហារាជ កាលំ មញ្ញសីតិ ។

អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ឧដ្ឋាយាសនា

ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា បទក្ខិណំ កត្វា បក្កាមិ ។

[២៩១] អថខោ អាយស្មា អង្គុលិមាលោ បុព្វណ្ណា-

សមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សាវត្ថិ បិណ្ណាយ

ចារិសិ ។ អទ្ធិសា ខោ អាយស្មា អង្គុលិមាលោ

សាវត្ថិយំ សបទានំ បិណ្ណាយ ចរមាទោ អញ្ញតរំ ឥត្ថិ

មុទ្ធកត្តំ វិសាតកត្តំ ។ ទិស្វានស្ស ឯតទហោសិ

កិលិស្សន្តិ វត កោ សត្តា កិលិស្សន្តិ វត កោ

សត្តាតិ ។ អថខោ អាយស្មា អង្គុលិមាលោ សាវត្ថិយំ

បិណ្ណាយ ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ បិណ្ណាចាតប្បជិក្កន្តោ យេន

ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា

១ ឱ. ម. អសត្តេនេវ ។ ២ ម. ហន្តុ ចទានិ ។ ៣ ឱ. ឯត្តន្តេវ ក្ខន្តិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

បានដោយមិនបាច់មានអាជ្ញា ដោយមិនបាច់មានគ្រឿងសន្តោវុធ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក៏ឥឡូវនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គសូមថ្វាយបង្គំលាទៅវិញ ព្រោះ
 ខ្ញុំព្រះអង្គមានកិច្ចការច្រើន មានការរវល់ច្រើន ។ ព្រះអង្គត្រាស់
 ថា ថ្វាយព្រះពរមហារាជ សូមមហាបពិត្រទ្រង់ជ្រាបនូវកាលដ៏គួរនឹង
 ស្តេចយាងទៅ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ គ្រានោះ ព្រះបាទបសេនទិ-
 កោសល ក៏ក្រោកចាកអាសនៈហើយ ក្រាបថ្វាយបង្គំលាព្រះមានព្រះ
 ភាគហើយ ធ្វើប្រទក្សិណស្តេចចេញទៅ ។

[២៩១] លំដាប់នោះ អង្គុលិមាលមានអាយុ ស្ងៀកស្បង់
 ប្រដាប់បាត្រចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណាសម័យ រួចចូលទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថីដើម្បី
 បិណ្ឌបាត ។ អង្គុលិមាលមានអាយុ កាលទៅតាមលំដាប់ច្រកដើម្បី
 បិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថី បានចូបនឹងស្រ្តីម្នាក់ រង្វេងស្មារតីព្រោះគក់
 មិនសប្បាយព្រោះគក់^(១) ។ លុះលោកឃើញហើយ ក៏គិតថា អើហ្ន៎
 ពួកសត្វលំបាកណាស់ អើហ្ន៎ ពួកសត្វលំបាកណាស់ ។ លំដាប់នោះ
 អង្គុលិមាលមានអាយុ ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថី លុះត្រឡប់ពី
 បិណ្ឌបាតក្នុងកាលជាខាងក្រោយនៃភត្តហើយ ក៏ធ្វើដំបូលទៅគាល់ព្រះ
 មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ

---

១ ឈឺពោះ សម្រាលកូន ។

រាជវគ្គស្ស អង្គុលិមាលសុត្តេ អង្គុលិមាលស្ស សច្ចវាចា

ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ អាយស្មា
 អង្គុលិមាលោ ភកវន្តំ ឯតទរោច ឥទាហំ កន្តេ បុព្វណ្ណា-
 សមយំ និវាសេត្វា បត្តិចីវំ អាទាយ សាវត្ថិ បិណ្ណាយ
 ចារិសី អន្ធកំ ខោ អហំ កន្តេ សាវត្ថិយំ សបទានំ
 បិណ្ណាយ ចរមាទោ អញ្ញតំ ឥត្ថិ ម្មទ្ធកត្តំ វិសាតកត្តំ
 ទិស្វាន មេ ឯតទហោសិ កិលិស្សន្តិ វត កោ
 សត្តា កិលិស្សន្តិ វត កោ សត្តាតិ ។

[២៩២] តេនហិ ត្វំ អង្គុលិមាល យេន សា
 ឥត្ថិ តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា តំ ឥត្ថិ ឯវំ វទេហិ
 យតោហំ ភកិទិ ជាតោ ភកិជាទាមិ សព្វាច្ច ចាលំ
 ដីវិតា វោរោមេតា តេន សច្ចេន សោត្ថិ តេ ហោតុ
 សោត្ថិ កត្តស្សាតិ ។ សោ ហិ នូន មេ កន្តេ
 សម្មជានមុសាវាទោ ភវិស្សតិ មយា ហិ កន្តេ ពហូ
 សព្វាច្ច ចាលា ដីវិតា វោរោមិតាតិ ។ តេនហិ ត្វំ
 អង្គុលិមាល យេន សា ឥត្ថិ តេនុបសង្កម
 ឧបសង្កមិត្វា តំ ឥត្ថិ ឯវំ វទេហិ យតោហំ ភកិទិ

រាជវគ្គ អង្គុលិមាលសូត្រ សច្ចវាចារបស់អង្គុលិមាលភិក្ខុ

រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះអង្គុលិមាល មានអាយុ អង្គុយក្នុង
 ទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលដំណើរនុ៎ះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានស្ងៀកស្ងៀង ប្រដាប់បាត្រចីវរក្នុង
 បុព្វណ្ណសម័យក្នុងទីឯណោះ រួចចូលទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីបិណ្ឌបាត
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គកំពុងដើរទៅតាមលំដាប់ច្រក ដើម្បី
 បិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថី បានចូបនឹងស្រ្តីម្នាក់វង្វេងស្មារតីព្រោះគភ៌ មិន
 សប្បាយព្រោះគភ៌ លុះខ្ញុំព្រះអង្គឃើញហើយ ក៏គិតថា អើហ្ន៎ ពួក
 សត្វលំបាកណាស់ អើហ្ន៎ ពួកសត្វលំបាកណាស់ ។

[២៩២] ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់អង្គុលិមាល បើដូច្នោះ ចូរអ្នកចូល
 ទៅរកស្រ្តីនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរនិយាយនឹងស្រ្តីនោះយ៉ាងនេះ
 ថា នែនាង តាំងអំពីអាត្មាកើតមកមិនដែលក្លែងផ្តាច់ផ្តួលជីវិតសត្វឡើយ
 ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមសិរីសួស្តី កើតមានដល់នាង សូមសិរីសួស្តី
 កើតមានដល់គភ៌ ។ អង្គុលិមាលទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សម្ប-
 ជានមុសាវាទ នឹងមានដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដោយពិត បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គបានក្លែងផ្តាច់ផ្តួលជីវិតសត្វជាច្រើន ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា
 ម្ចាស់អង្គុលិមាល បើដូច្នោះ ចូរអ្នកចូលទៅរកស្រ្តីនោះ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ចូរនិយាយនឹងស្រ្តីនោះយ៉ាងនេះថា នែនាង តាំងអំពីអាត្មា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អរិយាយ ជាតិយា ជាតោ ធាតិជាធាមិ សញ្ចិច្ច
 ចាណំ ដីវិតា វោរោមេតា តេន សច្ចេន សោត្តិ
 តេ ហោតុ សោត្តិ កត្តស្សាតិ ។ ឯវំ កន្តេតិ ខោ
 អាយស្មា អង្គុលិមាលោ កកវតោ បដិស្សត្វា យេន
 សា ឥត្ថិ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តំ ឥត្ថិ ឯត-
 ទរោច យតោហំ កតិនិ អរិយាយ ជាតិយា ជាតោ
 ធាតិជាធាមិ សញ្ចិច្ច ចាណំ ដីវិតា វោរោមេតា តេន
 សច្ចេន សោត្តិ តេ ហោតុ សោត្តិ កត្តស្សាតិ ។
 អថខោ សោត្តិតិយា អហោសិ សោត្តិ កត្តស្ស ។

[២៩៣] អថខោ អាយស្មា អង្គុលិមាលោ ឯកោ
 រូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបី បហិតត្តោ វិហារន្តោ នចិ-
 រស្សេវ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អការស្មា អន-
 ការិយំ បព្វជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ទិដ្ឋេវ
 ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

កើតហើយក្នុងអរិយធម៌ (បានជាអរិយបុគ្គល) មិនដែលក្លែងផ្តាច់ផ្តិល
 ជីវិតសត្វឡើយ ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមសិរីសួស្តី កើតមានដល់នាង
 សូមសិរីសួស្តី កើតមានដល់គភ៌ ។ អង្គុលិមាលមានអាយុ ទទួលព្រះ
 ពុទ្ធដីកាព្រះមានបុណ្យថា ករុណាព្រះអង្គ ហើយក៏ចូលទៅរកស្រ្តី
 នោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងស្រ្តីនោះដូច្នោះថា នែនាង
 តាំងអំពីអាត្មាកើតហើយក្នុងអរិយជាតិ មិនដែលក្លែងផ្តាច់ផ្តិលជីវិតសត្វ
 ឡើយ ដោយពាក្យសច្ចៈនេះ សូមសិរីសួស្តី កើតមានដល់នាង សូម
 សិរីសួស្តី កើតមានដល់គភ៌ ។ គ្រានោះឯង សិរីសួស្តី ក៏បានកើត
 ដល់ស្រ្តីនោះ សិរីសួស្តីក៏បានកើតដល់គភ៌ ។

[២៩៣] លំដាប់នោះ អង្គុលិមាលមានអាយុ ជាបុគ្គលម្នាក់ឯង
 ដោះខ្លួនចេញចាកពួក ឥតមានសេចក្តីធ្វេសប្រហែស មានព្យាយាមដុត
 នូវកិលេស ប្រថុយលះបង់នូវអត្តភាព ពួកកុលបុត្រដែលចេញចាកផ្ទះ
 ហើយ ចូលទៅកាន់ផ្នួសដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌
 ណា មិនយូរប៉ុន្មាន លោកក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែល
 ជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយៈ ដោយប្រាជ្ញារបស់ខ្លួនដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 នេះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ក៏បានដឹងច្បាស់

រាជវគ្គស្ស អង្គុលិមាលសុត្តេ លេខុទណ្ណាទិខិបនំ

ទីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ
ធាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ អព្ពញ្ញាសិ ។ អញ្ញតោ ខោ
បនាយស្មា អង្គុលិមាលោ អរហតំ អហោសិ ។

[២៩៤] អថខោ អាយស្មា អង្គុលិមាលោ បុព្វណ្ណា-
សមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាយ សារត្តិយំ បិណ្ណា-
យ ចារិសិ ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញេនបិ
លេខុ ទិត្តោ អាយស្មតោ អង្គុលិមាលស្ស កាយេ
និបតតិ អញ្ញេនបិ ទណ្ណោ ទិត្តោ អាយស្មតោ អង្គុលិ-
មាលស្ស កាយេ និបតតិ អញ្ញេនបិ សក្ខរា ទិត្តា
អាយស្មតោ អង្គុលិមាលស្ស កាយេ និបតតិ ។ អថខោ
អាយស្មា អង្គុលិមាលោ ភិរុទ្ធន សីសេន លោហិតេន
កឡុន្តេន ភិរុទ្ធន បត្តេន វិច្ឆាលិតាយ សង្ឃាជិយា
យេន ភក្ខវា តេនុបសង្កមិ ។ អទ្ធសា ខោ
ភក្ខវា អាយស្មន្តំ អង្គុលិមាលំ ទូរតោ វ អា-
កច្ឆន្តំ ទិស្វាន អាយស្មន្តំ អង្គុលិមាលំ ឯតទោច

រាជវគ្គ អង្គុលិមាលសូត្រ ការគ្រវែងដោយដុំដីនិងដំបងជាដើម

ថា ជាតិកំណើតរបស់អញអស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយធម៌អាត្មាអញបាន
ប្រព្រឹត្តរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើរួចហើយ មគ្គការវនា-
កិច្ចដទៃក្រៅពីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ បណ្តាព្រះអរ-

ហន្តទាំងឡាយ អង្គុលិមាលមានអាយុ រាប់ថាជាព្រះអរហន្តមួយរូបដែរ ។

[២៩២] លំដាប់នោះ អង្គុលិមាលមានអាយុ ស្ងៀកស្ងៀង
ប្រដាប់បាត្រចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ហើយចូលទៅ ដើម្បីបិណ្ឌបាត
ក្នុងក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង មនុស្សដទៃយកដុំដីគ្រវែងចោល

ធ្លាក់ទៅលើកាយអង្គុលិមាលមានអាយុក៏មាន មនុស្សដទៃយកដំបង

គ្រវែងចោលធ្លាក់ទៅលើកាយអង្គុលិមាលមានអាយុក៏មាន មនុស្សដទៃ

យកក្រួសផ្ទាត់ធ្លាក់ទៅលើកាយអង្គុលិមាលមានអាយុក៏មាន ។ គ្រា-

នោះ អង្គុលិមាលមានអាយុ (មានរបួស) បែកសីសៈ ហូរឈាម

បែកបាត្រ រហែកសង្ឃារដី ក៏ដើរចូលទៅគាល់ព្រះមានបុណ្យ ។

ព្រះមានបុណ្យ បានទតឃើញអង្គុលិមាលមានអាយុ កំពុងដើរមកអំពី

ចម្ងាយ លុះឃើញហើយ ក៏ត្រាស់ទូន្មានអង្គុលិមាលមានអាយុដូច្នោះថា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អធិវាសេហិ ត្ថំ ព្រាហ្មណា អធិវាសេហិ ត្ថំ ព្រាហ្មណា
 យស្ស ខោ ត្ថំ កក្កស្ស វិចាកោន ពហូនិ វស្សានិ
 ពហូនិ វស្សសតានិ ពហូនិ វស្សសហស្សានិ និរយេ
 បចេយ្យាសិ តស្ស ត្ថំ ព្រាហ្មណា កក្កស្ស វិចាកំ
 ទិដ្ឋេវ ធម្មេ បដិសំវេទេសីតិ ។

[២៩៥] អថខោ អាយស្មា អង្គុលិមាលោ
 រហោតតោ បដិសល្លិដោ វិមុត្តិសុខំ បដិសំវេទី តាយំ
 វេលាយំ ឥមំ ឧទានំ ឧទានេសិ

យោ ច បុព្វេ បមជ្ជិត្វា
 បច្ឆា សោ នប្បមជ្ជិតិ
 សោមំ លោកំ បកាសេតិ
 អញ្ញាមុត្តោវ ចជ្ជិមា
 យស្ស ចាបំ កតំ កម្មំ
 កុសលេន បិថីយតិ
 សោមំ លោកំ បកាសេតិ
 អញ្ញាមុត្តោវ ចជ្ជិមា
 យោ ហវេ ទហារោ ភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រាហ្មណ៍ ចូរអ្នកខំអត់ទ្រាំទៅ ព្រាហ្មណ៍ ចូរអ្នកខំអត់ធ្លត់ទៅ អ្នកគួរ
នឹងឆេះក្នុងនរកជាច្រើនឆ្នាំ ជាច្រើនរយឆ្នាំ ជាច្រើនពាន់ឆ្នាំ ដោយ
វិបាកនៃកម្មណា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកបានទទួលរងវិបាកនៃកម្មនោះ
ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ (តែប៉ុណ្ណោះ) ទេ ។

[២៩៥] វេលានោះ អង្គលិមាលមានអាយុ ទៅនៅក្នុង
ទីរហោស្ថានពួនសម្បត្តិម្នាក់ឯង បានប្រទះនូវវិមុត្តិសុខ ទើបបន្លឺឧទាន
នេះ ក្នុងវេលានោះថា

បុគ្គលណា ធ្វេសប្រហែសក្នុងកាលមុន ដល់កាលជាខាង
ក្រោយមក បុគ្គលនោះមិនធ្វេសប្រហែសវិញ បុគ្គលនោះ
ឈ្មោះថាញ៉ាំងលោក^(១)នេះឲ្យភ្លឺច្បាស់ ដូចព្រះចន្ទ្រផុតស្រ-
ឡះចាកពពក បាបកម្មដែលបុគ្គលណាធ្វើហើយ តែបុគ្គល
នោះត្រឡប់ជាបិទបាន គឺមិនទទួលផលកម្មវិញ ដោយ
សារកុសលគឺមគ្គ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា ញ៉ាំងលោកនេះឲ្យភ្លឺ
ច្បាស់ ដូចព្រះចន្ទ្រផុតស្រឡះចាកពពក ភិក្ខុណា កំឡោះ

---

១ ពាក្យថា លោក ៗ ក្នុងទីនេះ សំដៅយកខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ របស់ខ្លួន ។ អដ្ឋកថា ។

រាជវគ្គស្ស អង្គុលិមាលសុត្តេ អង្គុលិមាលូទានំ

យុញ្ញតិ ពុទ្ធសាសនេ

សោមំ លោកំ បកាសេតិ

អញ្ញាមុត្តោវ ចន្ទិមា

ទិសា ហិ មេ ធម្មកថំ សុណានុ

ទិសា ហិ មេ យុញ្ញនុ ពុទ្ធសាសនេ

ទិសា ហិ មេ តេ មនុជា^(១) ភជនុ

យេ ធម្មមេវាទបយន្តិ សន្តោ

ទិសា ហិ មេ ខន្តិវោទានំ^(២)

អវិរោធប្បសំសនំ^(៣)

សុណានុ ធម្មំ កាលេន

តញ្ច អនុវិទិយនុ

ន ហិ ជាតុ សោ មមំ ហិសេ

អញ្ញំ វា^(៤) បន កិញ្ចំ

បប្បយ្យ បរមំ សន្តិ

រក្ខេយ្យ តសថាវេ ។

ឧទកញ្ញំ នយន្តិ នេត្តិកា

១ ឱ. មនុស្សេ ។ ២ ឱ. ខន្តិវាទានំ ។ ម. ខន្តិបវាទានំ ។ ៣ ឱ. អវិរោធប្បសំ-សំសនំ ។ ម. អវិរោធិបសំសនំ ។ ៤ ឱ. វ ។

រាជវគ្គ អង្គលិមាលសូត្រ ឧទានរបស់អង្គលិមាល

នៅឡើយ ប្រកបព្យាយាមក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ភិក្ខុនោះឯង
ឈ្មោះថាញ៉ាំងលោកនេះឲ្យភ្លឺច្បាស់ ដូចព្រះចន្ទ្រផុតស្រឡះ
ចាកពពក

សូមមនុស្សជាសត្រូវ ស្តាប់ធម្មកថារបស់ខ្ញុំ សូមពួក
មនុស្សជាសត្រូវនឹងខ្ញុំ ប្រកបព្យាយាមក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ពួក
សប្បុរសណា តែងដឹកនាំមនុស្សឲ្យរៀនធម៌ សូមពួក
មនុស្សជាសត្រូវនឹងខ្ញុំ សេពគប់ពួកសប្បុរសទាំងនោះចុះ
សូមពួកមនុស្សជាសត្រូវនឹងខ្ញុំ ស្តាប់ធម៌ជាទីផ្លូវផង គឺខន្តិ
ទាំងជាទីសរសើរនូវការមិនខឹងគឺមេត្តា តាមកាលដ៏សមគួរ
ផង សូមពួកមនុស្សជាសត្រូវនឹងខ្ញុំ បំពេញនូវធម៌នោះផង
មនុស្សណាជាសត្រូវនឹងខ្ញុំ សូមសត្រូវនោះកុំបៀតបៀនខ្ញុំ
ទាំងកុំបៀតបៀនបុគ្គលដទៃណាមួយឡើយ សូមឲ្យដល់
នូវសេចក្តីសុខគឺព្រះនិព្វាន ចូររក្សានូវមនុស្សដែលប្រកប
ដោយតណ្ហា និងមនុស្សដែលមិនមានតណ្ហា ។

ពួកអ្នកបង្ហូរទឹក រមែងបង្ហូរទឹក (តាមប្រឡាយទឹក) ពួកអ្នក

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឧសុការា នមយន្តិ តេជនំ
 ទារុំ នមយន្តិ តច្ឆកា
 អត្តានំ នមយន្តិ បណ្ឌិតា ។
 ទណ្ឌានេកេ នមយន្តិ
 អង្គសេភិ កសាហិ ច
 អទណ្ឌាន អសត្តេន
 អហំ ទណ្ឌាម្ហិ តាទិណ
 អហិសកោតិ មេ ធាមំ
 ហិសកស្ស បុរេ សតោ
 អដ្ឋាហំ សច្ចនាមោម្ហិ
 ន នំ ហិសាមិ កញ្ចំនំ
 ចោរោ អហំ បុរេ អាសី
 អង្គុលិមាលោតិ វិស្សតោ
 វុយ្ហមាដោ មហោយេន
 ពុទ្ធិំ សរណាមាគមំ
 លោហិតចាណី បុរេ អាសី
 អង្គុលិមាលោតិ វិស្សតោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ធ្វើកូនសរ រមែងពត់កូនសរ ពួកអ្នកចាំងឈើ រមែងចាំង
ឈើ អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ រមែងទូន្មានខ្លួនបានដូច្នោះដែរ ។
ពួកមនុស្សខ្លះទូន្មានដោយដំបង ដោយកង្វើរ ដោយរំពាត់
ចំណែកខ្ញុំជាអ្នកមានអាជ្ញា ដែលព្រះមានបុណ្យ ជាតាទិ-
បុគ្គល មិនបានយកដំបង ឬគ្រឿងសស្រ្តាវុធ (មកទូន្មាន
ខ្ញុំទេ) កាលដើមខ្ញុំឈ្មោះថា អហ៊ីសកកុមារ (ជាអ្នកមិន
បៀតបៀនគេ) តែជាអ្នកបៀតបៀនគេ ដល់មកថ្ងៃនេះខ្ញុំមាន
ឈ្មោះទៀងទាត់ គឺសមតាមឈ្មោះដើមខ្ញុំហើយ ព្រោះខ្ញុំ
មិនបៀតបៀនអ្នកណាមួយទៀតទេ កាលពីដើមខ្ញុំជាចោរ
មាននាមប្រាកដថា អង្គុលិមាល ដែលជំនន់ដំបន្សាត់ទៅ
(ឥឡូវនេះ) ខ្ញុំបានដល់នូវព្រះពុទ្ធជាទីពឹងហើយ កាល
ពីដើម ខ្ញុំមានដៃប្រឡាក់ឈាម មាននាមប្រាកដថា អង្គុលិ-

រាជវគ្គស្ស អង្គុលិមាលសុត្តេ អង្គុលិមាលូទានំ

សរណាកមនំបស្ស

ភវនេត្តិ សម្មហតា

តាទិសំ កម្មំ កត្វាន

ពហំ^(១) ទុក្ខតិកាមិនំ

ដុដ្ឋោ កម្មវិចារកេន

អនណោ ភុញ្ញាមិ កោជនំ

បមាទមនុយុញ្ញន្តិ

ពាលា ទុម្មេទិណោ ជនា

អប្បមាទញ្ច មេធាវី

ធនំ សេដ្ឋំវ រក្ខតិ

មា បមាទមនុយុញ្ញេថ

មា កាមរតិសន្តំវ

អប្បមត្តោ ហិ ឈាយន្តោ

បប្បោតិ វិបុលំ^(២) សុខំ

ស្វាកតំ^(៣) ជាបកតំ^(៤)

---

១ ឱ. ពហុ ។ ២ ម. បរមំ ។ ៣ ឱ. សាតតំ ។ ៤ ម. នាមសុគតំ ។

រាជវគ្គ អង្គុលិមាលសូត្រ ឧទានរបស់ព្រះអង្គុលិមាល

មាល (តែឥឡូវនេះ) សរណគមន៍ខ្ញុំបានដល់ហើយ តណ្ហា
 ជាគ្រឿងនាំទៅកាន់ភព ខ្ញុំបានគាស់រំលើងចោលហើយ ខ្ញុំ
 បានធ្វើអំពើដែលគួរទៅកាន់ទុក្ខតិដូច្នោះច្រើនពិតមែន តែកម្ម-
 វិបាកគឺមគ្គចេតនាបានមកអប់រំ (ក្នុងសន្តានខ្ញុំហើយ) ខ្ញុំជាអ្នក
 លែងចំពាក់បំណុលគឺកិលេស បរិភោគភោជន ពួកជនពាល
 ឥតប្រាជ្ញា តែងប្រកបដោយប្រមាទ ឯអ្នកប្រាជ្ញតែងរក្សា
 សេចក្តីមិនប្រមាទទុក ដូចរក្សាទ្រព្យដ៏ថ្លៃថ្លា សូមអ្នកទាំង-
 ឡាយ កុំប្រកបសេចក្តីប្រមាទឡើយ កុំប្រកបសេចក្តីត្រេកអរ
 នឹងការមូលមិត្រក្នុងកាមឡើយ ព្រោះថា បុគ្គលអ្នកមិនប្រ-
 ហែសធ្វេស ខំដុតបំផ្លាញ (នូវកិលេស) រមែងបានដល់នូវ
 សេចក្តីសុខដ៏ទូលាយ ខ្ញុំមកល្អហើយ ខ្ញុំមិនគេចចេញទេ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

នយិទំ ទុម្ពន្ទិតំ មម

សុវិភត្តេសុ^(១) ធម្មេសុ

យំ សេដ្ឋំ តទុចាកមំ

ស្វាកតំ ឆាបកតំ

នយិទំ ទុម្ពន្ទិតំ មម

តិស្សោ វិជ្ជា អនុប្បត្តា

កតំ ពុទ្ធស្ស សាសនន្ទិ ។

អង្គលិមាលសុត្តំ ឆដ្ឋំ និដ្ឋិតំ ។

---

១ ឱ. បដិកត្តេសុ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

គំនិតនេះ ខ្ញុំមិនមែនគិតខុសទេ បណ្តាធម៌ទាំងឡាយ
 ដែលព្រះអង្គចែករលែកល្អហើយ ព្រះនិព្វានណាជាគុណ-
 ជាតដ៏ប្រសើរ ខ្ញុំបានដល់នូវព្រះនិព្វាននោះហើយ ខ្ញុំមកល្អ
 ហើយ ខ្ញុំមិនគេចចេញទេ គំនិតនេះ ខ្ញុំមិនមែនគិតខុសទេ
 វិជ្ជា ៣ ប្រការ ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ ពុទ្ធសាសនាខ្ញុំ
 បានធ្វើតាមហើយ ។

ចប់ អង្គលិមាលសូត្រ ទី ៦ ។

សត្តមំ បិយជាតិកសុត្តំ

[២៩៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
សារត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ណិកស្ស
អារាមេ ។ តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតវស្ស
កហាបតិស្ស ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាថោ កាល-
កតោ ហោតិ ។ តស្ស កាលកិរិយាយ នេវ កម្មន្តា
បដិកត្តិ ន ភត្តំ បដិភាតិ ។ សោ អាណ្យាហនំ កន្ធា
កន្ធា កន្ធាតិ កហំ ឯកបុត្តក កហំ ឯកបុត្តកាតិ ។
អថខោ សោ កហាបតិ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ
ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

[២៩៧] ឯកមន្តំ និសិទ្ធិន្តំ ខោ តំ កហាបតិ
ភកវា ឯតទរោថ ន ខោ តេ កហាបតិ សកេ
ចិត្តេ បិតស្ស ឥន្ទ្រិយានិ អត្ថិ តេ ឥន្ទ្រិយានំ អញ្ញ-
ថត្តន្តិ ។ កី ហិ មេ ភន្តេ ឥន្ទ្រិយានំ នាញ្ញ-
ថត្តំ ភវិស្សតិ មយ្ហញ្ញិ ភន្តេ ឯកបុត្តកោ បិយោ

បិយជាតិកសូត្រ ទី ៧

[២៩៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់សម្រេចព្រះឥរិយាបថ ក្នុងជេតវនារាម របស់អនា-
ថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង គហបតីម្នាក់
មានកូនប្រុសតូចតែមួយ ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្ត បានធ្វើមរណ-
កាលទៅ ។ ព្រោះកូននោះធ្វើកាលកិរិយាទៅ ការងារទាំងឡាយក៏មិន
ប្រាកដ ភត្តាហារក៏មិនប្រាកដ (ដល់គាត់) ឡើយ ។ គាត់តែងតែទៅ
កាន់ឈាបនដ្ឋានយំរកថា ឱកូនតូចម្តើមថ្ងៃ អ្នកនៅក្នុងទីណា ឱកូនតូច
ម្តើមថ្ងៃ អ្នកនៅក្នុងទីណា ។ គ្រាក្រោយមក គហបតីនោះ ចូលទៅ
គាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមាន
ព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។

[២៩៧] លុះគហបតី អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះមាន
បុណ្យទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់គហបតី អ្នកតាំងនៅក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួន
គឺនៅរស់ទេ តែហាក់ដូចជាមិនមានឥន្ទ្រិយគឺមនោវិញ្ញាណ (ព្រោះ)
ឥន្ទ្រិយរបស់អ្នកប្រែសម្បុរវែក ។ គហបតី ទូលថា ឱព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ឥន្ទ្រិយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ នឹងមិនប្រែពណ៌សម្បុរវែកណាក៏បាន បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គមានកូនប្រុសតូចតែមួយ ជាទីស្រឡាញ់

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

មនាថោ កាលកតោ តស្ស កាលកិរិយាយ ទេវ
 កម្មន្តា បដិកន្តិ ន កត្តំ បដិភាតិ សោហំ អាណ្យា-
 ហានំ កន្ធា កន្ធា កន្ធាមិ កហំ ឯកបុត្តក កហំ
 ឯកបុត្តកាតិ ។ ឯវមេតំ កហបតិ ឯវមេតំ កហបតិ
 បិយជាតិកា ហិ កហបតិ សោកបរិទេវទុក្ខទោ-
 មនស្សទាយាសា បិយប្បក្ខតិកាតិ^(១) ។ តស្ស^(២)
 ខោ ទាមេតំ កន្តេ ឯវំ ករិស្សតិ បិយជាតិកា សោក-
 បរិទេវទុក្ខទោមនស្សទាយាសា បិយប្បក្ខតិកា បិយ-
 ជាតិកា ហិ ខោ កន្តេ អានន្ទសោមនស្សា បិយប្ប-
 ក្ខតិកាតិ ។ អថខោ សោ កហបតិ កកវតោ កាសិតំ
 អនភិនន្ទិត្វា អប្បដិក្កោសិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ ។

១ ឱ. ម. បិយប្បក្ខតិកាតិ ។ ២ ឱ. ម. កស្ស ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ពេញចិត្ត បានធ្វើមរណកាលទៅ ព្រោះវាធ្វើកាលកិរិយាទៅ ការងារ
 ក៏មិនប្រាកដ ភត្តាហារក៏មិនប្រាកដ (ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ) សោះ ខ្ញុំព្រះអង្គ
 នោះ តែងទៅកាន់ឈាបនដ្ឋាន ហើយយំរកថា ឱកូនតូចមាសថ្លៃ
 អ្នកនៅក្នុងទីណា ឱកូនតូចមាសថ្លៃ អ្នកនៅក្នុងទីណា ។ ព្រះមានបុណ្យ
 ត្រាស់ថា ដំណើរនុ៎ះយ៉ាងនោះមែន គហបតី ដំណើរនុ៎ះ យ៉ាងនោះ
 មែន គហបតី ពិតមែន គហបតី សេចក្តីសោកស្តាយ ឱកខ្យល
 សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់
 មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។ គហបតីក្រាបបង្គំទូលថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម្មតាហេតុនៃសេចក្តីស្រឡាញ់នោះឯង នឹងមាន
 ដូច្នោះមែន សេចក្តីសោកស្តាយ ឱកខ្យល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត ការ
 ចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត កើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់
 ជាដែនកើតដែរ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន តែបើតាមដែលពិតនោះ សេចក្តី
 ត្រេកអរនឹងសេចក្តីរីករាយ តែងកើតមក អំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មាន
 សេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើត^(១) ។ ខណៈនោះ គហបតីនោះ មិន
 ត្រេកអរ មិនឃាត់ហាមនូវភាសិត របស់ព្រះមានបុណ្យទេ ក៏ក្រោក
 ចាកអាសនៈចេញទៅ ។

១ ពាក្យនេះ គហបតីនោះអួតខ្លួនឬលើកខ្លួនថាយល់ត្រូវជាងព្រះបរមគ្រូ ។

រាជវគ្គស្ស បិយជាតិកសុត្តេ អក្ខដុត្តា

[២៩៨] តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា
អក្ខដុត្តា ភកវតោ អវិទូរេ អក្ខេហិ ទិព្វន្តិ ។ អថខោ
សោ កហាបតិ យេន តេ អក្ខដុត្តា តេនុបសង្កម្មិ
ឧបសង្កម្មិត្វា តេ អក្ខដុត្តេ ឯតទរោច ឥទាហំ
កោដ្ឋោ យេន សមណោ កោតមា តេនុបសង្កម្មិ
ឧបសង្កម្មិត្វា សមណំ កោតមំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ
និសីទី ឯកមន្តំ និសិទ្ធិំ ខោ មំ កោដ្ឋោ សមណោ
កោតមោ ឯតទរោច ន ខោ តេ កហាបតិ សកេ
ចិត្តេ បិតស្ស ឥន្ទ្រិយានិ អត្តិ តេ ឥន្ទ្រិយានំ អញ្ញាចត្តន្តិ
ឯវំ រុត្តេ អហំ កោដ្ឋោ សមណំ កោតមំ ឯតទរោចំ
កី ហិ មេ ភន្តេ ឥន្ទ្រិយានិ ធាញ្ញាចត្តំ ភវិស្សតិ
មយ្ហំ ហិ ភន្តេ ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាចោ កាល-
កតោ តស្ស កាលកិរិយាយ លេវ កម្មដ្ឋា បដិកន្តិ

រាជវគ្គ បិយជាតិកសូត្រ ពួកអ្នកលេងល្បែងភ្នាល់

[២៩៨] សម័យនោះ មានពួកអ្នកលេងល្បែងភ្នាល់ច្រើននាក់
 កំពុងលេងដោយល្បែងភ្នាល់ទាំងឡាយ ក្នុងទីមិនឆ្ងាយប៉ុន្មាន អំពីព្រះ
 មានបុណ្យ ។ ចំណែកគហបតីនោះ ក៏ចូលទៅរកពួកអ្នកលេងល្បែង
 ភ្នាល់នោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយទៅនឹងអ្នកលេងល្បែង
 ភ្នាល់នោះដូច្នោះថា នៃអ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ អម្បាញ់មិញនេះ ខ្ញុំបាន
 ចូលទៅគាល់ព្រះសមណគោតម លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំ
 ព្រះសមណគោតម រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ នៃអ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ
 លុះខ្ញុំអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះសមណគោតមទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា
 ម្ចាស់គហបតី អ្នកបិតនៅក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួនគឺរស់នៅទេ តែហាក់ដូចជា
 មិនមានឥន្ទ្រិយ (ព្រោះ) ឥន្ទ្រិយរបស់អ្នកប្រែសម្បុរប្លែកដូច្នោះ នៃអ្នក
 ដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ កាលព្រះសមណគោតមត្រាស់យ៉ាងនេះ ខ្ញុំក៏បាន
 តបទៅនឹងព្រះសមណគោតមវិញថា ឱព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥន្ទ្រិយរបស់
 ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងមិនប្រែពណ៌សម្បុរប្លែកណាក៏បាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គមានកូនប្រុសតូចតែមួយ ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តបាន
 ធ្វើមរណកាលទៅ ព្រោះតែវាធ្វើកាលកិរិយាទៅ ការងារក៏មិនប្រាកដ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ន ភត្តំ បដិភាតិ សោហំ អាណ្យាហានំ កន្ធា កន្ធា
 កន្ធាមិ កហំ ឯកបុត្តក កហំ ឯកបុត្តកាតិ
 ឯវមេតំ កហាបតិ ឯវមេតំ កហាបតិ បិយជាតិកា
 ហិ កហាបតិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សនាមាសា
 បិយប្បក្ខតិកាតិ តស្ស ខោ ធាមេតំ ភន្តេ
 ឯវំ ភវិស្សតិ បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោម-
 នស្សនាមាសា បិយប្បក្ខតិកា បិយជាតិកា ហិ
 ខោ ភន្តេ អានន្ទសោមនស្សា បិយប្បក្ខតិកាតិ
 អថខោហំ កោន្តោ សមណស្ស កោតមស្ស កាសិតំ
 អនភិនទ្ធិត្វា អប្បដិក្កោសិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កា-
 មិទ្ធិ ។ ឯវមេតំ កហាបតិ ឯវមេតំ កហាបតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ភត្តាហារក៏មិនប្រាកដ (ដល់ខ្ញុំ) សោះ ខ្ញុំព្រះអង្គនោះឯងតែងទៅកាន់
 ឈាបនដ្ឋានយំរកថា ឱកូនតូចមាសថ្ងៃ អ្នកនៅក្នុងទីណា ឱកូនតូចមាស
 ថ្ងៃ អ្នកនៅក្នុងទីណា ដូច្នោះ ទើបព្រះសមណគោតមត្រាស់ថា ដំណើរ
 នុ៎ះយ៉ាងនេះមែន គហបតី ដំណើរនុ៎ះយ៉ាងនេះមែន គហបតី ពិតមែន
 គហបតី សេចក្តីសោកស្តាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត ការចង្អៀត
 ចង្អៀតចង្អៀត តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ ជា
 ដែនកើត (កាលបើព្រះមានបុណ្យទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះ ខ្ញុំក៏ទូលតបវិញ) ថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម្មតាហេតុនៃសេចក្តីស្រឡាញ់នោះឯង នឹងមាន
 ដូច្នោះមែន សេចក្តីសោកស្តាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត ការ
 ចង្អៀតចង្អៀតចង្អៀត កើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់
 ជាដែនកើតមែន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន តែតាមដែលពិតនោះ សេចក្តី
 ត្រេកអរនិងសេចក្តីរីករាយ តែងកើតមកពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តី
 ស្រឡាញ់ជាដែនកើតដូច្នោះ នៃអ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ កាលនោះខ្ញុំក៏មិន
 ត្រេកអរ មិនឃាត់ហាមនូវភាសិតរបស់ព្រះសមណគោតមទេ ខ្ញុំក្រោក
 ចាកអាសនៈហើយក៏ចេញមក ។ ពួកអ្នកលេងល្បែងភ្នាលឆ្នើយតបថា
 បពិត្រលោកគហបតី ពាក្យដែលលោកមានប្រសាសន៍នុ៎ះ ត្រូវហើយ
 បពិត្រលោកគហបតី ពាក្យដែលលោកមានប្រសាសន៍នុ៎ះ ត្រូវហើយ

រាជវគ្គស្ស បិយជាតិកសុត្តេ មល្លិកាមន្តនំ

បិយជាតិកា ហិ កហាបតិ អាណន្ទសោមនស្សា

បិយប្បក្ខតិកាតិ ។ អថខោ សោ កហាបតិ សមេតិ

មេ អក្ខុជុត្តហិតិ បក្កាមិ ។

[២៩៩] អថខោ ឥទំ កថាវត្ថុំ អនុបុព្វេន រាជន្តេ-

បុរំ ចារិសិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ

មស្មិកំ ទេរី អាមន្តេសិ ឥទន្តេ មស្មិកេ សមណោន

កោតមេន កាសិតំ បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខ-

ទោមនស្សាបាសា បិយប្បក្ខតិកាតិ ។ សចេ តំ

មហារាជ ភកវតា កាសិតំ ឯវមេតន្តិ ។ ឯវមេរំ

បនាយំ មស្មិកា យញ្ញទេវ សមណោ កោតមោ

កាសតិ តំ តទេវស្ស អព្ពនុមោទតិ សចេ តំ មហារាជ

ភកវតា កាសិតំ ឯវមេតន្តិ សេយ្យថាបិ នាម

រាជវគ្គ បិយជាតិកស្វត្រ ទ្រង់ត្រាស់ហៅព្រះនាងមណ្ឌិកា

បពិត្រលោកគហបតី សេចក្តីត្រេកអរនិងសេចក្តីរីករាយ តែងកើតមក
អំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើតដោយពិត ។
ទើបគហបតីនោះគិតថា ពាក្យរបស់អាត្មាអញ សមគ្នានឹងពួកអ្នកលេង
ល្បែងក្នាល់ដូច្នោះ រួចក៏ចេញទៅ ។

[២៩៧] គ្រានោះឯង ដំណើរវាចានេះ ក៏ឮខ្លួនខ្លាយតាមលំដាប់
រហូតចូលទៅខាងក្នុងព្រះរាជវាំង ។ វេលានោះ ព្រះបាទបសេន-
ទិកោសល ទ្រង់ត្រាស់សួរទៅនាងមណ្ឌិការាជទេវីថា នៃមណ្ឌិកា ព្រះ
សមណគោតម (ជាគ្រូ) របស់នាងបានសំដែងព្រះវាចានេះថា សេចក្តី
សោកស្តាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់
ចិត្ត តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែន
កើតដូច្នោះមែនឬអ្វី ។ ព្រះនាងមណ្ឌិការាជទេវី ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រ
ព្រះមហារាជ បើពាក្យនោះ ព្រះមានបុណ្យទ្រង់សំដែងមែន ដំណើរ
នុ៎ះក៏ពិតយ៉ាងនោះឯង ។ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់បន្ទោសថា
មិនសមបើយ៉ាងនេះ ។ សោះ ព្រះសមណគោតម ពោលនូវពាក្យ
ណា មណ្ឌិកានេះ ហ៊ាននិយាយចាក់បណ្តោយតាមពាក្យនោះ ។ របស់
ព្រះសមណគោតមនោះថា បពិត្រមហារាជ បើពាក្យនោះព្រះមាន
បុណ្យ ទ្រង់សំដែងមែន ដំណើរនុ៎ះក៏ពិតយ៉ាងនោះដូច្នោះសោះ ប្រៀប

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អាចរិយោ យញ្ញុទេវ អន្តោវាសិស្ស ភាសតិ តំ តទេវស្ស
អន្តោវាសី អត្តនុមោទតិ ឯវមេតំ អាចរិយ ឯវមេតំ
អាចរិយាតិ ឯវមេវ ខោ តំ មស្មិកេ យញ្ញុទេវ
សមណោ កោតមោ ភាសតិ តំ តទេវស្ស អត្តនុ-
មោទសិ សចេ តំ មហារាជ ភកវតោ ភាសិតំ
ឯវមេតន្តិ ចរ បិរេ មស្មិកេ វិនស្សាតិ ។

[៣០០] អថខោ មស្មិកោ ទេវី ធាឡិជជ្ជិ

ព្រាហ្មណំ អាមន្តេសិ ឯហិ តំ ព្រាហ្មណោ យេន ភកវា
តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្តា មម វចនេន ភកវតោ ចានេ
សិរសា វជ្ជាហិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្គិ លហុដ្ឋានំ ពលំ
ដាសុវិហារំ បុច្ឆ មស្មិកោ ភន្តេ ទេវី ភកវតោ ចានេ
សិរសា វន្តតិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្គិ លហុដ្ឋានំ ពលំ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ដូចអាចារ្យនិយាយពាក្យណា ។ ដល់កូនសិស្ស ។ ក៏និយាយចាក់
 បណ្តោយតាមពាក្យនោះ ។ របស់អាចារ្យនោះថា បពិត្រលោកអាចារ្យ
 ដំណើរនុ៎ះយ៉ាងហ្នឹងមែន បពិត្រលោកអាចារ្យ ដំណើរនុ៎ះយ៉ាងហ្នឹង
 មែន សេចក្តីនេះ មានឧបមាយ៉ាងណា នៃមល្លិកា ព្រះសមណគោតម
 ពោលនូវពាក្យណា ។ នាងក៏និយាយចាក់បណ្តោយតាមពាក្យនោះ ។
 របស់ព្រះសមណគោតមនោះថា បពិត្រព្រះមហារាជ បើពាក្យនោះ
 ព្រះមានបុណ្យទ្រង់សំដែងមែន ដំណើរនុ៎ះក៏ពិតយ៉ាងនោះ ក៏មាន
 ឧបមេយ្យយ៉ាងនោះដែរ នៃមល្លិកា ចូរនាងចៀសអំពីមុខអញចេញ
 ទៅ (ព្រោះ) នាងខឹងខូចណាស់ ។

[៣០០] គ្រានោះ ព្រះនាងមល្លិការាជទេវី មានព្រះសវនីយ៍
 ទៅរកនាឡិដង្ហ្យព្រាហ្មណ៍ថា នៃព្រាហ្មណ៍ ចូរអ្នកមកអាយ ចូរអ្នក
 ចូលទៅគាល់ព្រះភគវន្តមុនី លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរថ្វាយបង្គំព្រះ
 ភគវន្តមុនីដោយត្បូង រួចទូលសួរនូវសេចក្តីមិនមានអាពាធ មិនមាន
 រោគ ការក្រោកឡើងរហ័ស កម្លាំង ការគង់នៅជាសុខ តាម
 ពាក្យខ្ញុំថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះនាងមល្លិការាជទេវី សូមថ្វាយ
 បង្គំព្រះបាទា របស់ព្រះមានព្រះភាគដោយត្បូង ទាំងសូមទូលសួរនូវ
 ការមិនមានអាពាធ មិនមានរោគ ការក្រោកឡើងរហ័ស កម្លាំង

រាជវគ្គស្ស បិយជាតិកសុត្ត ភគវន្តបសង្កមនំ

ជាសុរិហារំ បុច្ឆតីតិ ឯវញ្ច វទេហិ កាសិកា នុ
 ខោ កន្តេ ភកវតោ ឯសា វាចា បិយជាតិកា សោ-
 កបរិទេវនុក្ខុទោមនស្សុចាយាសា បិយប្បក្ខតិកាតិ
 យថា តេ^(១) ភកវា ព្យាករោតិ តំ សាធុកំ
 ឧត្តហេត្វា មមារោចេយ្យាសិ^(២) ន ហិ តថាកតា
 វិតថំ កណ្ឌីតិ ។ ឯវំ កោតីតិ ខោ ឆាឡិជដ្ឋោ
 ព្រាហ្មណោ មល្លិកាយ ទេវិយា បដិស្សត្វា យេន
 ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវតា
 សទ្ធិ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារាណីយំ
 វីតិសារត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសិទ្ធោ ខោ ឆាឡិជដ្ឋោ ព្រាហ្មណោ ភកវន្តំ
 ឯតទរោច មល្លិកា កោ កោតម ទេវី កោតោ
 កោតមស្ស ចាទេ សិរសា វន្តតិ អប្បាពាដំ
 អប្បាតង្គិ លហុដ្ឋានំ ពលំ ជាសុរិហារំ បុច្ឆតិ
 ឯវញ្ច វទេតិ កាសិកា នុ ខោ កន្តេ ភកវតា

១ យថា ច តេ ។ ២ ឱ. មមំ អាណាចេយ្យាសិ ។ ម. មម... ។

រាជវត្ត បិយជាតិកស្វត្រ ការចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ

ការគង់នៅជាសុខដូច្នោះ រួចចូរអ្នកទូលសួរយ៉ាងនេះទៀតថា បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ បានសំដែងព្រះវាចានេះថា សេចក្តី
សោកស្តាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត
តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើតដូច្នោះ
ឬអ្វី បើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ដោះស្រាយប្រាប់អ្នក យ៉ាងណា ចូរ
អ្នកចងចាំពាក្យនោះឲ្យល្អ ហើយមកប្រាប់ដល់ខ្ញុំវិញ ព្រោះព្រះតថា-
គតទាំងឡាយ មិនពោលពាក្យដែលមិនពិតប្រាកដឡើយ ។ នាឡិ-
ជង្សព្រាហ្មណ៍ ទទួលព្រះវាចារបស់ព្រះនាងមល្លិការាជទេវីថា ទទួល
ព្រះសវនីយ៍ករុណារិសេស ដូច្នោះ រួចក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះមានបុណ្យ
លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អង្គុយ
ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះនាឡិជង្សព្រាហ្មណ៍អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
ទើបទូលពាក្យនុ៎ះ ចំពោះព្រះមានបុណ្យថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
ព្រះនាងមល្លិការាជទេវី សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទារបស់ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
ដោយត្បូង ទាំងសូមសួរនូវសេចក្តីមិនមានអាពាធ មិនមានរោគ ការ
ក្រោកឡើងរហ័ស កម្លាំង ការគង់នៅជាសុខ មួយទៀត ព្រះនាង
សូមទូលសួរយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឯសា វាចា បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោម-
 នស្សុទាយាសា បិយប្បក្ខតិកាតិ ។ ឯវមេតំ ព្រាហ្ម-
 ណា ឯវមេតំ ព្រាហ្មណា បិយជាតិកា ហិ ព្រាហ្មណា
 សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សុទាយាសា បិយប្បក្ខតិ-
 កាតិ ។ តទិមិទាបេតំ ព្រាហ្មណា បរិយាយេន
 វេទិតព្វំ យថា បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោម-
 នស្សុទាយាសា បិយប្បក្ខតិកាតិ ។

[៣០១] ក្ខតបុព្វំ ព្រាហ្មណា ឥមិស្សាយេវ
 សាវត្ថិយា អញ្ញតវស្សា ឥត្ថិយា មាតា កាល-
 មកាសិ ។ សា តស្សា កាលកិរិយាយ ឧម្មត្ថិកា
 ទិត្តចិត្តា រិទិយាយ រិទិយំ សិដ្ឋ្យាដកេន សិដ្ឋ្យាដកំ
 ឧបសង្កមិត្តា ឯវមាហា អបិ មេ មាតរំ អនស្សថ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បានសំដែងព្រះវាចានេះថា សេចក្តីសោកស្តាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ
តូចចិត្ត ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត រមែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មាន
សេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ដូច្នោះឬអ្វី ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា អើ
ព្រាហ្មណ៍ ពាក្យនុ៎ះ តថាគតថាយ៉ាងនោះមែន អើព្រាហ្មណ៍ ពាក្យ
នុ៎ះ តថាគតថាយ៉ាងនោះមែន ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ពិតមែន សេចក្តី
សោកស្តាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត
តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។
ម្នាលព្រាហ្មណ៍ គេត្រូវដឹងថា សេចក្តីសោកស្តាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តី
ទុក្ខ តូចចិត្ត ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់
មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើតដូច្នោះ ដោយបរិយាយនេះ ។

[៣០១] ម្នាលព្រាហ្មណ៍ រឿងធ្លាប់មានមកហើយតើ មានមាតា
របស់ស្រ្តីម្នាក់ ក្នុងក្រុងសាវត្ថិនេះឯង បានធ្វើកាលកិរិយាទៅ ។
តាំងអំពីកាលកិរិយា នៃមាតានោះ ស្រ្តីនោះក៏ទៅជាត្អូត មានចិត្តរវើ-
រវាយ ដើរសព្វច្រករហក សព្វផ្លូវត្រឡែងកែង ស្រែកសួរយ៉ាងនេះថា
ឱអ្នកទាំងឡាយ បានឃើញមាតាខ្ញុំដែរឬ ឱអ្នកទាំងឡាយ បាន

រាជវគ្គស្ស បិយជាតិកសុត្ត ភូតបុព្វកថា

អបិ មេ មាតវំ អនស្សជាតិ ។ ឥមិណបិ ខោ
 ឯតំ ព្រាហ្មណ បរិយាយេន វេទិតព្វំ យថា
 បិ យ ជា តិ កា សោ ក ប រិ ទេ វ ទុ ក្ខ ទោ ម ន ស្ស ចា យា -
 សា បិ យ ប្ប ភូ តិ កា តិ ។ ភូ ត បុ ព្វំ ព្រា ហ្ម ណ
 ឥ មិ ស្ស យេ វ សា វ ត្ថិ យា អ ញ្ញ ត វ ស្ស ឥ ត្ថិ យា បិ តា
 កា ល ម កា សិ... ភា តា កា ល ម កា សិ... ភ តិ ជី
 កា ល ម កា សិ... បុ ត្តោ កា ល ម កា សិ... ដី តា
 កា ល ម កា សិ... សា មិ កោ កា ល ម កា សិ ។ សា
 ត ស្ស កា ល កិ រិ យាយ ឧ ម្ព ត្ថិ កា ទិ ត្ថ ចិ ត្តា វ ថិ យាយ
 វ ថិ យំ សិ ជ្ឈ រា ជ កេ ន សិ ជ្ឈ រា ជ កំ ឧ ប ស ជ្ឈ មិ ត្វា
 ឯ វ មា ហា អ បិ មេ សា មិ កំ អ ន ស្ស ថ អ បិ មេ
 សា មិ កំ អ ន ស្ស ជា តិ ។ ឥ មិ ណ បិ ខោ ឯ តំ
 ព្រា ហ្ម ណ ប រិ យាយេ ន វេ ទិ ត ព្វំ យ ថា បិ យ ជា តិ កា
 សោ ក ប រិ ទេ វ ទុ ក្ខ ទោ ម ន ស្ស ចា យា សា បិ យ ប្ប ភូ តិ -
 កា តិ ។

រាជវគ្គ បិយជាតិកសូត្រ ពោលអំពីរឿងធ្លាប់មានមកហើយ

ឃើញមាតាខ្ញុំដែរឬ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ព្រោះបរិយាយនេះហើយ
បានជាគេត្រូវដឹងថា សេចក្តីសោកស្តាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូច-
ចិត្ត ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មាន
សេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ រឿងធ្លាប់មានមក
ហើយតើ មានបិតារបស់ស្ត្រីម្នាក់ ក្នុងក្រុងសាវត្ថិនេះឯង បានធ្វើ
មរណកាល... បងប្អូនប្រុសបានធ្វើមរណកាល... បងប្អូនស្រីបាន
ធ្វើមរណកាល... កូនប្រុសបានធ្វើមរណកាល កូនស្រីបានធ្វើ
មរណកាល... ស្វាមីបានធ្វើមរណកាល ។ តាំងអំពីកាលកិរិយា
នៃស្វាមីនោះ ស្ត្រីនោះក៏ទៅជាគ្រូត មានចិត្តរវើរវាយ ដើរសព្វ
ច្រករហក សព្វផ្លូវត្រឡែងកែង ស្រែកសួរយ៉ាងនេះថា ឱអ្នក
ទាំងឡាយ បានឃើញស្វាមីខ្ញុំដែរឬ ឱអ្នកទាំងឡាយ បានឃើញ
ស្វាមីខ្ញុំដែរឬ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ព្រោះបរិយាយនេះហើយ បានជា
គេត្រូវដឹងថា សេចក្តីសោកស្តាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត
ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តី
ស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[៣០២] ភូតបុព្វំ ព្រាហ្មណ ឥមិស្សាយេវ សារត្តិ-
 យា អញ្ញតរស្ស បុរិសស្ស មាតា កាលមកាសិ ។
 សោ តស្ស កាលកិរិយាយ ឧម្មត្តកោ ទិត្តចិ-
 ត្តោ រថិយាយ រថិយំ សិដ្ឋាជកោន សិដ្ឋាជកំ
 ឧបសង្កមិត្តា ឯវមាហា អបិ មេ មាតរំ អទស្សថ
 អបិ មេ មាតរំ អទស្សថាតិ ។ ឥមិធាបិ ខោ
 ឯតំ ព្រាហ្មណ បរិយាយេន វេទិតព្វំ យថា
 បិ យជាតិ កា សោកបរិទេវទុក្ខោ ទោមនស្ស ចាយាសា
 បិយប្បភូតិកាតិ ។ ភូតបុព្វំ ព្រាហ្មណ ឥមិស្សាយេវ
 សារត្តិយា អញ្ញតរស្ស បុរិសស្ស បិតា កា-
 លមកាសិ... ភាតា កាលមកាសិ... ភកិដិ
 កាលមកាសិ... បុត្តោ កាលមកាសិ... ដីតា
 កាលមកាសិ... បជាបតិ កាលមកាសិ ។ សោ
 តស្ស កាលកិរិយាយ ឧម្មត្តកោ ទិត្តចិត្តោ
 រថិយាយ រថិយំ សិដ្ឋាជកោន សិដ្ឋាជកំ
 ឧបសង្កមិត្តា ឯវមាហា អបិ មេ បជាបតី
 អទស្សថ អបិ មេ បជាបតី អទស្សថាតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[៣០២] ម្នាលព្រាហ្មណ៍ រឿងធ្លាប់មានមកហើយតើ មាន
 មាតាបុរសម្នាក់ ក្នុងក្រុងសាវត្ថិនេះឯង បានធ្វើមរណកាលទៅ ។
 តាំងអំពីមរណកាល នៃមាតានោះ បុរសនោះក៏ទៅជាត្អូត មានចិត្ត
 រវើរវាយ ដើរសព្វច្រករហក សព្វផ្លូវត្រឡែងកែង ស្រែកសួរយ៉ាង
 នេះថា ឱអ្នកទាំងឡាយ បានឃើញម្តាយខ្ញុំដែរឬ ឱអ្នកទាំងឡាយ បាន
 ឃើញម្តាយខ្ញុំដែរឬ ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ ព្រោះបរិយាយនេះហើយ
 បានជាគេត្រូវដឹងថា សេចក្តីសោកស្តាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ
 តូចចិត្ត ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មាន
 សេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។ ម្នាលព្រាហ្មណ៍ រឿងធ្លាប់មានមក
 ហើយ មានបិតាបុរសម្នាក់ ក្នុងក្រុងសាវត្ថិនេះឯង បានធ្វើមរណ-
 កាល... បងប្អូនប្រុសបានធ្វើមរណកាល... បងប្អូនស្រីបានធ្វើមរណ-
 កាល... កូនប្រុសបានធ្វើមរណកាល... កូនស្រីបានធ្វើមរណកាល...
 ប្រពន្ធបានធ្វើមរណកាលទៅ ។ តាំងអំពីមរណកាលនៃភរិយានោះ
 បុរសនោះក៏ទៅជាត្អូត មានចិត្តរវើរវាយ ដើរសព្វច្រករហក សព្វ
 ផ្លូវត្រឡែងកែង ស្រែកសួរយ៉ាងនេះថា ឱអ្នកទាំងឡាយ បាន
 ឃើញប្រពន្ធខ្ញុំដែរឬ ឱអ្នកទាំងឡាយ បានឃើញប្រពន្ធខ្ញុំដែរឬ ។

រាជវគ្គស្ស បិយជាតិកសុត្តេ ភូតបុព្វកថា

ឥមិធាបិ ខោ ឯតំ ព្រាហ្មណោ បរិយាយេន វេទិតព្វំ
យថា បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សចា-
យាសា បិយប្បភូតិកាតិ ។

[៣០៣] ភូតបុព្វំ ព្រាហ្មណោ ឥមិស្សាយេវ សាវត្ថិ-
យា អញ្ញតរា ឥត្ថិ ញាតិកុលំ អគមាសិ ។ តស្សា
តេ ញាតកា សាមិកំ អច្ឆិទ្ធិត្វា អញ្ញស្ស ទាតុកាមា
សា ច តំ ន ឥច្ឆាតិ ។ អថខោ សា ឥត្ថិ សាមិកំ
ឯតទរោច ឥមេ មម អយ្យបុត្ត ញាតកា តំ^(១)
អច្ឆិទ្ធិត្វា អញ្ញស្ស ទាតុកាមា អហញ្ច តំ ន ឥច្ឆា-
មីតិ ។ អថខោ សោ បុរិសោ តំ ឥត្ថិ ទ្ធិទា ធនត្វា
អត្តានំ ឧច្ឆាលេសិ^(២) ឧកោ យេច្ច ភរិស្សាមាតិ ។
ឥមិធាបិ ខោ ឯតំ ព្រាហ្មណោ បរិយាយេន វេទិតព្វំ
យថា បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សចា-
យាសា បិយប្បភូតិកាតិ ។

---

១ ឱ. ម. មំ ។ ២ ឱ. ឧប្បាដេសីតិ ទិស្សតិ ។ ម. ឧប្បាដេសីតិ ទិស្សតិ ។

រាជវគ្គ បិយជាតិកសូត្រ ពោលអំពីរឿងដែលធ្លាប់មានមកហើយ

ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ព្រោះបរិយាយនេះហើយ បានជាគេត្រូវដឹងថា សេចក្តី
សោកស្តាយ ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត
តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។

[៣០៣] ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ រឿងធ្លាប់មានមកហើយតើ ក្នុងក្រុង
សាវត្ថិនេះ មានស្រ្តីម្នាក់បានទៅកាន់ត្រកូលនៃញាតិ គឺមានប្តី ។
ពួកញាតិទាំងនោះ របស់ស្រ្តីនោះ មានប្រាថ្នានឹងផ្តាច់ប្តីចេញ ហើយ
លើក (នាងនោះ) ឲ្យទៅបុរសឯទៀតវិញ តែនាងនោះមិនចង់បានបុរស
នោះសោះ ។ ទើបស្រ្តីនោះនិយាយនឹងប្តីដូច្នោះថា បពិត្រអយ្យបុត្រ
ពួកញាតិរបស់ខ្ញុំនេះ មានប្រាថ្នានឹងផ្តាច់អ្នកចេញ ហើយលើកខ្ញុំឲ្យទៅ
បុរសឯទៀតវិញ តែខ្ញុំមិនចង់បានបុរសនោះសោះ ។ គ្រានោះ បុរស
នោះក៏កាប់ស្រ្តីនោះជាពីរកំណាត់ ហើយវះពោះខ្លួនឯង ដោយប្រាថ្នាថា
សូមឲ្យយើងទាំងពីរនាក់បានចូបគ្នាទៅក្នុងបរលោក ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
ព្រោះបរិយាយនេះហើយ បានជាគេត្រូវដឹងថា សេចក្តីសោកស្តាយ
ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតមក
អំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[៣០៤] អថខោ ឆាឡិជដ្ឋោ ព្រាហ្មណោ ភកវ-
តោ ភាសិតំ អភិនទ្ធិត្វា អនុមោទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា
យេន មល្លិកា ទេរី តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា យា-
វតកោ អហោសិ ភកវតា សទ្ធិ កថាសល្លាទោ^(១)
សព្វំ មល្លិកាយ ទេរីយា អាពោចេសិ ។ អថខោ
មល្លិកា ទេរី យេន រាជា បសេនទិ កោសលោ
តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា រាជានំ បសេនទិកោសលំ
ឯតទវោច តំ កី មញ្ញសិ មហារាជ បិយា តេ វជិរី
កុមារីតិ ។ ឯវំ មល្លិកេ បិយា មេ វជិរី កុមារីតិ ។
តំ កី មញ្ញសិ មហារាជ វជិរិយា តេ កុមារិយា
វិបរិណាមញ្ញថាភាវា ឧប្បុរ្តេយ្យំ សោកបរិទេវទុក្ខ-
នោមនស្សុចាយាសាតិ ។ វជិរិយា មេ មល្លិកេ
កុមារិយា វិបរិណាមញ្ញថាភាវា ជីវិតស្សបិ សិយា

១ ឱ. ម. ឯត្តន្តរេ តន្តិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[៣០២] គ្រានោះ នាឡិដង្ហ្យព្រាហ្មណ៍ ក៏ត្រេកអរអនុមោ-
 ទនា ចំពោះភាសិតរបស់ព្រះមានបុណ្យ រួចក្រោកអំពីអាសនៈ ចូល
 ទៅគាល់ព្រះនាងមណ្ឌិការាជទេវី លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបទូល
 នូវពាក្យដែលខ្លួនបានចរចា ជាមួយនឹងព្រះមានបុណ្យ ដល់ព្រះនាង
 មណ្ឌិការាជទេវីដោយសព្វគ្រប់ ។ គ្រានោះ ព្រះនាងមណ្ឌិការាជទេវី
 ចូលទៅគាល់ព្រះបាទបសេនទិកោសល លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាប
 ទូលសួរព្រះបាទបសេនទិកោសលដូច្នោះថា បពិត្រមហារាជ ព្រះ
 អង្គសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច រាជកុមារីព្រះនាមវជិរី ព្រះអង្គសព្វ
 ព្រះរាជហឫទ័យឬទេ ។ ព្រះបាទបសេនទិកោសល មានព្រះបន្ទូលតបថា
 អើមណ្ឌិការាជទេវី វជិរីកុមារី អញស្រឡាញ់ ។ នាងមណ្ឌិការាជទេវីថា
 បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច (បើ) វជិរីកុមារី
 ប្រែប្រួល ព្រាត់ប្រាសនិរាសទៅ តើសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តី
 ទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត នឹងកើតឡើងដល់ព្រះអង្គឬទេ ។
 ព្រះបាទបសេនទិកោសល មានព្រះបន្ទូលតបថា អើមណ្ឌិការាជទេវី (បើ) នាង
 វជិរីកុមារី ប្រែប្រួល ព្រាត់ប្រាសនិរាសទៅ សូម្បីជីវិតរបស់អញ ក៏មុខ

រាជវគ្គស្ស បិយជាតិកសុត្តេ បិយប្បញ្ញា

អញ្ញាថត្ថំ កី បន មេ ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ សោកបរិទេ-
 វទុក្ខទោមនស្សនាមាសាតិ ។ ឥទំ ខោ តំ
 មហារាជ តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា
 អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន សន្ទាយ កាសិតំ
 បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សនាមាសា
 បិយប្បក្ខតិកាតិ ។

[៣០៥] តំ កី មញ្ញសិ មហារាជ បិយា
 តេ វាសកខត្តិយាតិ ។ ឯវំ មស្មិកេ បិយា មេ
 វាសកខត្តិយាតិ ។ តំ កី មញ្ញសិ មហារាជ
 វាសកាយ តេ ខត្តិយាយ វិបរិណាមញ្ញថាភាវា ឧប្ប-
 ជ្ជេយ្យំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សនាមាសាតិ ។
 វាសកាយ មេ មស្មិកេ ខត្តិយាយ វិបរិណាមញ្ញថា-
 ភាវា ដីវិតស្សបិ សិយា អញ្ញាថត្ថំ កី បន

រាជវត្ត បិយជាតិកសូត្រ ប្រស្នាប្រារព្ធសត្វសង្ខារដែលជាទីស្រឡាញ់

ជានឹងវិបត្តិប្រែប្រួលទៅដែរ ចំណង់បើសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តី
ទុក្ខ តូចចិត្ត ការចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត នឹងខានកើតឡើងដល់អញ្ញឯណា
ក៏បាន ។ ព្រះនាងមល្លិការាជទេវីទូលថា បពិត្រមហារាជ ព្រះ
ភគវន្តអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់
សំដៅយកដំណើរនេះហើយបានជាសំដែងថា សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល
សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតមកអំពីសេចក្តី
ស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។

[៣០៥] បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះថា
ដូចម្តេច នាងវាសកខត្តិយា តើព្រះអង្គសព្វព្រះរាជហឫទ័យឬទេ ។
អើមល្លិកា នាងវាសកខត្តិយា អញស្រឡាញ់ ។ បពិត្រព្រះមហា-
រាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច (បើ) នាងវាសកខត្តិយា
ប្រែប្រួល ព្រាត់ប្រាសនិរាសទៅ តើសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តី
ទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត នឹងកើតឡើងដល់ព្រះអង្គឬទេ ។
ឱមល្លិកា (បើ) នាងវាសកខត្តិយា ប្រែប្រួល ព្រាត់ប្រាសនិរាសទៅ
សូម្បីជីវិតអញ ក៏មុខជានឹងវិបត្តិប្រែប្រួលទៅដែរ ចំណង់បើ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

មេ ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សទា-
 យាសាតិ ។ ឥទំ ខោ តំ មហារាជ តេន ភកវតា
 ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន សន្ទាយ
 កាសិតំ បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្ស-
 ទាយាសា បិយប្បក្ខតិកាតិ ។

[៣០៦] តំ កី មញ្ញសិ មហារាជ បិយោ តេ
 វិទូឧកោ^(១) សេនាបតីតិ ។ ឯវំ មល្លិកេ បិយោ
 មេ វិទូឧកោ សេនាបតីតិ ។ តំ កី មញ្ញសិ
 មហារាជ វិទូឧកស្ស តេ សេនាបតិស្ស វិបរិណា-
 មញ្ញថាការា ឧប្បជ្ជេយ្យំ សោកបរិទេវទុក្ខទោម-
 នស្សទាយាសាតិ ។ វិទូឧកស្ស មេ មល្លិកេ
 សេនាបតិស្ស វិបរិណាមញ្ញថាការា ដីវិតស្សបិ
 សិយា អញ្ញថត្ថំ កី បន មេ ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ
 សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សទាយាសាតិ ។ ឥទំ
 ខោ តំ មហារាជ តេន ភកវតា ជានតា
 បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន សន្ទាយ

១ វិដដុកោតិបិ បាយតោ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់
 ចិត្ត នឹងខានកើតឡើងដល់អញ្ញឯណាក៏បាន ។ បពិត្រព្រះមហារាជ
 ព្រះភគវន្តអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់
 សំដៅយកដំណើរនេះហើយ បានជាសំដែងថា សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល
 សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតអំពីសេចក្តី
 ស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។

[៣០៦] បពិត្រព្រះមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់នូវសេចក្តីនោះថា
 ដូចម្តេច វិទូឧកសេនាបតី តើព្រះអង្គសព្វព្រះរាជហឫទ័យឬទេ ។
 អើមល្លិកា វិទូឧកសេនាបតី អញ្ញស្រឡាញ់ ។ បពិត្រព្រះមហារាជ
 ព្រះអង្គសំគាល់នូវសេចក្តីនោះថាដូចម្តេច បើវិទូឧកសេនាបតី ប្រែប្រួល
 ព្រាត់ប្រាសនិរាសទៅ តើសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត
 សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត នឹងកើតឡើងដល់ព្រះអង្គឬទេ ។ ឱមល្លិកា (បើ)
 វិទូឧកសេនាបតី ប្រែប្រួល ព្រាត់ប្រាសនិរាសទៅ សូម្បីជីវិតរបស់អញ
 ក៏មុខជានឹងវិបត្តិប្រែប្រួលទៅដូចគ្នា ចំណង់បើសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល
 សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត នឹងខានកើតដល់អញ
 ឯណាក៏បាន ។ បពិត្រព្រះមហារាជ ព្រះភគវន្តអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 អង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ សំដៅយកដំណើរនេះហើយ

រាជវគ្គស្ស បិយជាតិកសុត្តេ បិយប្បញ្ញា

កាសិតំ បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្ស-

ចាយាសា បិយប្បក្ខតិកាតិ ។

[៣០៧] តំ កី មញ្ញសិ មហារាជ បិយា តេ
អហន្តិ ។ ឯវំ មស្មិកេ បិយា មេសិ ត្វន្តិ ។ តំ

កី មញ្ញសិ មហារាជ មយ្ហន្តេ វិបរិណាមញ្ញថាការា
ឧប្បជ្ជេយ្យំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សចាយាសាតិ ។

តុយ្ហញ្ញិ មេ មស្មិកេ វិបរិណាមញ្ញថាការា ដីវិតស្សបិ
សិយា អញ្ញថត្ថំ កី បន មេ ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ

សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សចាយាសាតិ ។ ឥទំ ខោ

តំ មហារាជ តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា

អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន សន្ធាយ កាសិតំ

បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សចាយាសា

បិយប្បក្ខតិកាតិ ។

រាជវគ្គ បិយជាតិកសុត្រ ប្រស្នាប្រារព្ធសត្វសង្ខារដែលជាទីស្រឡាញ់

បានសំដែងថា សេចក្តីសោក ឡើងខ្យល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត
សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តី
ស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។

[៣០៧] បពិត្រព្រះមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់នូវសេចក្តីនោះ
ថាដូចម្តេច ចុះខ្លួនខ្ញុំម្ចាស់ តើព្រះអង្គសព្វព្រះរាជហឫទ័យដែរឬ ។ អើ
មល្លិកា ឯងក៏ជាទីស្រឡាញ់របស់អញដែរ ។ បពិត្រព្រះមហារាជ
ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច បើខ្ញុំម្ចាស់ប្រែប្រួល ព្រាត់
ប្រាសនិរាសទៅ តើសេចក្តីសោក ឡើងខ្យល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត
សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត នឹងកើតឡើងដល់ព្រះអង្គឬទេ ។ ឱមល្លិកា
(បើ) ឯងប្រែប្រួល ព្រាត់ប្រាសនិរាសទៅ សូម្បីជីវិតរបស់អញ
ក៏មុខជានឹងវិបត្តិប្រែប្រួលទៅដែរ ចំណង់បើសេចក្តីសោក ឡើងខ្យល
សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត នឹងខានកើតឡើងដល់
អញឯណាក៏បាន ។ បពិត្រព្រះមហារាជ ព្រះភគវន្តអរហន្តសម្មា-
សម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ សំដៅយកដំណើរ
នេះហើយបានសំដែងថា សេចក្តីសោក ឡើងខ្យល សេចក្តីទុក្ខ
តូចចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតមកអំពីសេចក្តីស្រឡាញ់
មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[៣០៨] តំ កី មញ្ញុសិ មហារាជ បិយា តេ
 កាសិកោសលាតិ ។ ឯវំ មស្មិកេ បិយា មេ
 កាសិកោសលា កាសិកោសលានំ មស្មិកេ
 អានុភាវេន កាសិកចន្ទំ បច្ចុនុកោម មាលាភន្ទ-
 វិលេបនំ ធាវេមាតិ ។ តំ កី មញ្ញុសិ មហារាជ
 កាសិកោសលានំ តេ វិបរិណាមញ្ញថាភារោ ឧប្ប-
 ជ្ជេយ្យំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សចាយាសាតិ ។
 កាសិកោសលានញ្ញំ មេ មស្មិកេ វិបរិណាមញ្ញថា-
 ភារា ដីវិតស្សបិ សិយា អញ្ញថត្ថំ កី បន មេ
 ន ឧប្បជ្ជិស្សន្តិ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សចាយា-
 សាតិ ។ ឥទំ ខោ តំ មហារាជ តេន ភកវតា
 ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មាសម្ពុទ្ធន សដ្ឋាយ
 កាសិតំ បិយជាតិកា សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្ស-
 ចាយាសា បិយប្បក្ខតិកាតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[៣០៨] បពិត្រព្រះមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះថា ដូចម្តេច ដែនកាសិនិងដែនកោសល តើព្រះអង្គសព្វព្រះរាជហឫទ័យ ឬទេ ។ អឺមល្លិកា ដែនកាសិនិងដែនកោសល ជាទីស្រឡាញ់របស់ អញ ម្ចាស់មល្លិកា (ព្រោះ) យើងប្រើប្រាស់ខ្លឹមចន្ទន៍ដែលបានមក អំពីដែនកាសិ ទ្រទ្រង់ផ្កាកម្រង គ្រឿងក្រអូបនិងគ្រឿងលាបផ្សេង ។ ដោយអានុភាពនៃដែនកាសិនិងដែនកោសល ។ បពិត្រព្រះមហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច (បើ) ដែនកាសិនិងដែនកោសល វិបត្តិប្រែប្រួលយ៉ាងដទៃទៅ តើសេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តី ទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត នឹងកើតឡើងដល់ព្រះអង្គឬទេ ។ ឱមល្លិកា បើដែនកាសិនិងដែនកោសល វិបត្តិប្រែប្រួលយ៉ាងដទៃទៅ សូម្បីជីវិតរបស់អញ ក៏មុខជាវិបត្តិប្រែប្រួលទៅដែរ ចំណង់បើសេចក្តី សោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត នឹង ខានកើតដល់អញឯណាបាន ។ បពិត្រព្រះមហារាជ ព្រះភគវន្តអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ ឃើញច្បាស់ សំដៅយក ដំណើរនេះហើយ បានជាសំដែងថា សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តី ទុក្ខ តូចចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តែងកើតឡើងមកអំពីសេចក្តី ស្រឡាញ់ មានសេចក្តីស្រឡាញ់ជាដែនកើត ។

រាជវគ្គស្ស បិយជាតិកសុត្តេ បសេនទិកោសល្យទានំ

[៣០៩]   អច្ឆរិយំ   មល្មិកេ   អព្ពតំ   មល្មិកេ
 យាវេត្ថុ   សោ   ភក្កវា   បញ្ញាយ   អតិវិជ្ឈ   មញ្ញោ
 បស្សតិ   ឯហិ   មល្មិកេ   អាចមេហីតិ   ។
 អថខោ   រាជា   បសេនទិ   កោសលោ   ឧដ្ឋាយាសនា
 ឯកំសំ   ឧត្តរាសង្កិ   កិរិត្វា   យេន   ភក្កវា
 តេនញ្ញុលិម្បណាមេត្វា   តិក្ខុត្តំ   ឧទានំ   ឧទានេសិ
 នមោ   តស្ស   ភក្កវតោ   អរហតោ   សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស
 នមោ   តស្ស   ។   បេ   ។   សម្មាសម្ពុទ្ធស្សាតិ   ។

បិយជាតិកសុត្តំ សត្តមំ និដ្ឋិតំ ។

រាជវគ្គ បិយជាតិកសូត្រ ឧទានរបស់ព្រះបាទបសេនទិកោសល

[៣០៩] ព្រះបាទបសេនទិកោសលមានព្រះរាជឱង្ការថា អស្ចារ្យ
ណាស់ មល្លិកា ចំឡែកណាស់ មល្លិកា ព្រោះព្រះមានព្រះភាគ
អង្គនោះ ប្រហែលជាទ្រង់ត្រាស់ដឹង ឃើញច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាមែន
ម្នាលមល្លិកា នាងចូរមកអាយ ចូរនាងឲ្យនូវទឹក សម្រាប់លាងជម្រះ
(ដល់អញ) ។ តពីនោះមក ព្រះបាទបសេនទិកោសល ក្រោកអំពី
អាសនៈ ធ្វើសំពត់ឧត្តរាសង្កៈធៀងព្រះអង្សាម្ខាង ប្រណម្យអញ្ជាលី ឆ្ពោះ
ត្រង់ទីព្រះមានព្រះភាគគង់ បន្ទីនូវឧទានអស់វារៈ ៣ ដងថា
ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំ ចំពោះព្រះភគវន្ត អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គ
នោះ ខ្ញុំសូមថ្វាយបង្គំ ។ លេ ។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ។

ចប់ បិយជាតិកសូត្រ ជាគម្រប់ ៧ ។

អដ្ឋមំ ពាហិតិយសុត្តំ^(១)

[៣១០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
សារត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អាណ-
មេ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ បុព្វណ្ណាសមយំ
និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ សារត្តិ បិណ្ឌិកាយ ចារិសិ
សារត្តិយំ បិណ្ឌិកាយ ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ បិណ្ឌិកាតប្ប-
ដិក្កន្តោ យេន បុព្វារមោ មិការមាតុយា^(២) ចាសាទោ
តេនុបសង្កមិ ទិវាវិហារាយ ។

[៣១១] តេន ខោ បន សមយេន រាជា បសេនទិ
កោសលោ ឯកបុណ្ណារីកំ ឆាកំ អភិរូហិត្វា
សារត្តិយា និយ្យាតិ ទិវាទិវស្ស ។ អន្ទសា ខោ
រាជា បសេនទិ កោសលោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ ទូរតោ
វ អាតច្ឆន្តំ ទិស្វា^(៣) សិរិវឌ្ឍំ មហាមត្តំ អាមន្តេសិ
អាយស្មា នោ ឯសោ សម្ម សិរិវឌ្ឍ អានន្ទោតិ ។
ឯវំ មហារាជ អាយស្មា ឯសោ អានន្ទោតិ ។

---

១ ឱ. ម. ពាហិតិកសុត្តំ ។ ២ ឱ. ម. មិការមាតុ ។ ៣ ឱ. ទិស្វាន ។

ពាហិតិយសូត្រ ទី ៨

[៣១០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគទ្រង់គង់ក្នុងវត្តព្រះជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុង
 សាវត្ថី ។ គ្រានោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ស្ងៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រចីវរ
 ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ហើយចូលទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថី ដើម្បីបិណ្ឌបាត លុះ
 ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងសាវត្ថីហើយ ដល់ត្រឡប់មកពីបិណ្ឌបាតវិញ
 ក្នុងវេលាក្រោយភត្ត ក៏ចូលទៅឯប្រាសាទ ឈ្មោះបុព្វរាម ជារបស់
 មិគារមាតា ដើម្បីនៅសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ។

[៣១១] សម័យនោះឯង ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់
 ឡើងគង់ព្រះទីនាំងនាគេន្ទ្រ ឈ្មោះ ឯកបុណ្ណរិកៈ បរទៅក្នុងក្រុង
 សាវត្ថី ទាំងថ្ងៃ ។ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ទតឃើញព្រះ
 អានន្ទមានអាយុ កំពុងនិមន្តមកអំពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយទ្រង់ត្រាស់
 ទៅនឹងមហាមាត្រឈ្មោះសិរីវិឌ្ឍៈថា ម្ចាស់សិរីវិឌ្ឍៈសម្លាញ់ នុ៎ះព្រះ
 អានន្ទមានអាយុរបស់យើងឬ ។ សិរីវិឌ្ឍៈមហាមាត្រ ក្រាបបង្គំទូល
 ថា ព្រះករុណារិសេសមហារាជ នុ៎ះហើយព្រះអានន្ទមានអាយុ ។

រាជវគ្គស្ស ពាហិតិយសុត្តេ បសេនទិស្ស អញ្ញតរបុរិសាមន្តនំ

អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ អញ្ញតរំ បុរិសំ
អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ អម្ពោ បុរិស យេនាយស្មា អាណន្តោ
តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្វា មម វចនេន អាយស្មតោ
អាណន្តស្ស ចានេ សិរសា វន្តាហិ រាជា ភន្តេ បសេន-
ទិ កោសលោ អាយស្មតោ អាណន្តស្ស ចានេ សិរសា
វន្តតីតិ ឯវញ្ច វនេសិ សចេ កិរ ភន្តេ អាយស្មតោ
អាណន្តស្ស ន កិញ្ចិ អច្ឆាយិកំ ករណីយំ
អាភមេត្ត កិរ ភន្តេ^(១) អាណន្តោ មុហុត្តំ អនុកម្យំ
ឧចានាយាតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ សោ បុរិសោ វញ្ញោ
បសេនទិស្ស កោសលស្ស បដិស្សត្វា យេនាយស្មា
អាណន្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ
អាណន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ
បិតោ ខោ សោ បុរិសោ អាយស្មន្តំ អាណន្តំ ឯតទវោច
រាជា ភន្តេ បសេនទិ កោសលោ អាយស្មតោ
អាណន្តស្ស ចានេ សិរសា វន្តតិ^(២) សចេ កិរ ភន្តេ

១ ឱ. ម. ឯត្តន្តរេ អាយស្មាតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. ឯត្តន្តរេ ឯវញ្ច វទេតីតិ ទិស្សតិ ។

រាជវគ្គ ពាហិតិយសូត្រ ព្រះបាទបសេនទិទ្រង់មានព្រះវាចានឹងបុរសម្នាក់

គ្រានោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ត្រាស់ហៅបុរសម្នាក់មកថា
 ម្ចាស់បុរសអើយ ចូរឯងមកអាយ ឯងចូរទៅ ឯព្រះអានន្ទមានអាយុ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរថ្វាយបង្គំព្រះបាទ នៃព្រះអានន្ទមានអាយុ
 ដោយក្បាល តាមពាក្យរបស់អញថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ព្រះបាទ
 បសេនទិកោសល សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទនៃព្រះអានន្ទមានអាយុ ដោយ
 សិរ្សៈ រួចហើយ ចូរពោលយ៉ាងនេះ តទៅទៀតថា បពិត្រលោក
 ដ៏ចម្រើន បើព្រះអានន្ទមិនមានកិច្ចណាមួយ ដែលគួរធ្វើដោយប្រញាប់ទេ
 បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមព្រះអានន្ទ អនុគ្រោះរង់ចាំ មួយរំពេចសិន ។
 បុរសនោះ ទទួលព្រះរាជឱង្ការព្រះបាទបសេនទិកោសលថា ព្រះករុណា
 វិសេសព្រះសម្មតិទេព ហើយចូលទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុ ត្រង់
 កន្លែងដែលលោកគង់នៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះអានន្ទ
 មានអាយុដោយគោរព ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះបុរសនោះ
 អង្គុយ ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏ពោលពាក្យនេះនឹងព្រះអានន្ទមាន
 អាយុថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ព្រះបាទបសេនទិកោសល សូម
 ថ្វាយបង្គំព្រះបាទ នៃព្រះអានន្ទមានអាយុ ដោយសិរ្សៈ បពិត្រលោក

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ឆ កិញ្ចិ អច្ចាយិកំ
 ករណីយំ អាគមេតុ កិរ ភន្តេ អាយស្មា អានន្ទោ
 មុហុត្តំ អនុកម្យំ ឧទាទាយាតិ ។ អធិវាសេសិ
 ខោ អាយស្មា អានន្ទោ តុណ្ហិកាវេន ។

[៣១២] អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ
 យាវតិកា ឆាតស្ស ភូមិ ឆាតេន កត្តា ឆាតា
 បច្ឆោរោហិត្វា បត្តិកោ វ យេនាយស្មា អានន្ទោ
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្តំ អភិវា-
 ទេត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ បិតោ ខោ រាជា
 បសេនទិ កោសលោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ ឯតទរោច
 សចេ ភន្តេ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ឆ កិញ្ចិ អច្ចាយិ-
 កំ ករណីយំ សាធុ ភន្តេ អាយស្មា អានន្ទោ យេន
 អចិវតិយា នទិយា តិវំ តេនុបសង្កមតុ អនុកម្យំ
 ឧទាទាយាតិ ។ អធិវាសេសិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ
 តុណ្ហិកាវេន ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន
 អចិវតិយា នទិយា តិវំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 អញ្ញាតវស្មី រុក្ខមូលេ បញ្ញត្តេ អាសនេ និសីទិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ដ៏ចម្រើន បើព្រះអានន្ទមានអាយុ មិនមានកិច្ចណាមួយ ដែលត្រូវធ្វើ
ដោយប្រញាប់ទេ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមព្រះអានន្ទ មានអាយុ
អនុគ្រោះរង់ចាំមួយរំពេចសិន ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ក៏ទទួលនិមន្ត
ដោយតុណ្ហិភាព ។

[៣១២] គ្រានោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ព្រះរាជដំណើរ
ទៅដរាបដល់អស់ទីដែលដំរីគួរទៅបាន ហើយចុះអំពីទីនាំងនាគេទ្រូ
យាងទៅដោយព្រះបាទា ចូលទៅត្រង់ទីដែលព្រះអានន្ទមានអាយុគង់
នៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះអានន្ទមានអាយុដោយ
គោរព ហើយគង់នៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះបាទបសេនទិកោសល
ទ្រង់គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទ្រង់ត្រាស់ពាក្យនេះ ទៅរកព្រះអានន្ទ
មានអាយុថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បើព្រះអានន្ទមានអាយុមិនមានកិច្ច
ណាមួយដែលត្រូវធ្វើដោយប្រញាប់ទេ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន សូមព្រះ
អានន្ទមានអាយុ អនុគ្រោះនិមន្តទៅគង់ឆ្នេរស្ទឹងអចិរវតី ។ ព្រះអានន្ទ
មានអាយុ ក៏ទទួលនិមន្តដោយតុណ្ហិភាព ។ លំដាប់នោះ ព្រះ
អានន្ទមានអាយុនិមន្តចូលទៅឯឆ្នេរស្ទឹងអចិរវតី លុះចូលទៅដល់ហើយ
ទៅគង់លើអាសនៈដែលគេក្រាលបម្រុងទុក ក្រោមម្លប់ឈើមួយដើម ។

រាជវគ្គស្ស ពហិតិយសុត្តេ កាយវិចីមនោសមាចារប្បញ្ញា

អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ យាវតិកា
 ឆាកស្ស ភូមិ ឆាកេន កត្តា ឆាកា បច្ឆោរោហិត្វា
 បត្តិកោ វ យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ អានន្តំ អភិវាទេត្វា ឯក-
 មន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ បិតោ ខោ រាជា បសេនទិ
 កោសលោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ ឯតទរោច ឥឯ ភន្តេ
 អាយស្មា អានន្ទោ កង្កត្តវេ^(១) និសីទត្វតិ ។ អលំ
 មហារាជ និសីទ ត្វំ និសិទ្ទោ អហំ សកេ
 អាសនេតិ ។ និសីទិ ខោ រាជា បសេនទិ
 កោសលោ បញ្ញត្តេ អាសនេ ។

[៣១៣] និសង្ក ខោ រាជា បសេនទិ កោ-
 សលោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ ឯតទរោច កិណ្ឌ ខោ
 ភន្តេ អានន្ត លោ ភកវា តថារូបំ កាយស-
 មាចារំ សមាចរេយ្យ យាយំ^(២) កាយសមាចារោ
 ឱចារម្ពោ សមលោហិ ព្រាហ្មលោហិ វិញ្ញហិតិ ។

---

១ ឱ. ម. ហត្ថត្ថវេ ។ ២ ឱ. ម. យាស្ស ។

រាជវគ្គ ពាហិតិយសូត្រ ប្រស្នាប្រារព្ធកាយ-វចី-មនោសមាចារ

គ្រានោះឯង ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ព្រះរាជដំណើរទៅដោយ
 ព្រះទីនាំងនាគេន្ទ្រ ដរាបដល់ទីដែលគួរដំរីទៅបាន ហើយទ្រង់ចុះអំពី
 ព្រះទីនាំងនាគេន្ទ្រ ស្តេចទៅដោយព្រះបាទា ចូលទៅត្រង់ទីដែលព្រះ
 អានន្ទមានអាយុ គង់នៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទើបថ្វាយបង្គំព្រះ
 អានន្ទមានអាយុ ដោយគោរព ហើយគង់នៅ ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
 លុះព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់គង់នៅ ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទ្រង់
 ត្រាស់ពាក្យនេះ ទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
 សូមព្រះអានន្ទ មានអាយុ និមន្តគង់លើកម្រាលទីនាំងដំរីនេះចុះ ។
 ព្រះអានន្ទមានអាយុ តបថា ថ្វាយព្រះពរមហារាជ សូមព្រះអង្គគង់ចុះ
 អាត្មាកាតអង្គុយលើអាសនៈ របស់ខ្លួនបានហើយ ។ ព្រះបាទបសេនទិ-
 កោសល ទ្រង់គង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលបម្រុងទុក ។

[៣១៣] លុះព្រះបាទបសេនទិកោសល គង់ស៊ប់ហើយ ទ្រង់
 ត្រាស់ពាក្យនេះ នឹងព្រះអានន្ទមានអាយុថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន
 កាយសមាចារ (ការប្រព្រឹត្តល្អដោយកាយ) ណា ដែលគួរឲ្យ
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រាជ្ញ ពោលទោសបាន តើព្រះមានព្រះ
 ភាគអង្គនោះ ប្រព្រឹត្តកាយសមាចារ មានសភាពដូច្នោះដែរឬទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ន ខោ មហារាជ សោ ភក្កវា តថារូបំ កាយសមាចារំ

សមាចរេយ្យ យ្ហាយំ^(១) កាយសមាចារោ ឱចារម្តោ

សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញហីតិ ។ កី

បន ភន្តេ អានន្ទ សោ ភក្កវា តថារូបំ

វចីសមាចារំ ។ បេ ។ មនោសមាចារំ សមាចរេយ្យ

យ្ហាយំ^(២) មនោសមាចារោ ឱចារម្តោ សមណោហិ

ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញហីតិ ។ ន ខោ មហារាជ

សោ ភក្កវា តថារូបំ មនោសមាចារំ សមាចរេយ្យ

យ្ហាយំ មនោសមាចារោ ឱចារម្តោ សមណោហិ

ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញហីតិ ។

[៣១៤] អច្ឆរិយំ ភន្តេ អព្ពតំ ភន្តេ យញ្ញិ

មយំ ភន្តេ នាសក្ខិម្ហា^(៣) បញ្ចេន បរិបូរេតុំ

តំ ភន្តេ អាយស្មតា អានន្ទេន បញ្ញស្ស

វេយ្យាករណេន បរិបូរិតំ យេ តេ ភន្តេ ពាលា

១ - ២ ឱ. ម. ប្បាស្ស ។ ៣ ឱ. នាសក្ខិម្ហា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រះអានន្ទតបថា បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារណាដែលគួរឲ្យពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ពោលទោសបាន ព្រះមានព្រះភាគ
 អង្គនោះ ព្រះអង្គមិនប្រព្រឹត្តកាយសមាចារ មានសភាពដូច្នោះទេ ។
 បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ចុះព្រះមានព្រះភាគ អង្គនោះ ព្រះអង្គ
 ប្រព្រឹត្តវិចីសមាចារ (ការប្រព្រឹត្តល្អដោយវាចា) មានសភាពដូច្នោះ
 ដែរឬទេ ។ បេ ។ មនោសមាចារ (ការប្រព្រឹត្តល្អដោយចិត្ត) ណា
 ដែលគួរឲ្យពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញពោលទោសបាន ព្រះអង្គ
 ប្រព្រឹត្តមនោសមាចារ មានសភាពដូច្នោះដែរឬទេ ។ បពិត្រមហារាជ
 មនោសមាចារណា ដែលគួរឲ្យពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ
 ពោលទោសបាន ព្រះមានព្រះភាគ អង្គនោះ ព្រះអង្គមិនប្រព្រឹត្ត
 មនោសមាចារ មានសភាពដូច្នោះទេ ។

[៣១៤] ព្រះរាជាត្រាស់ថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់
 បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ចំឡែកណាស់ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ព្រោះថាយើង
 ខ្ញុំមិនអាចនឹងបំពេញនូវពាក្យណាដោយប្រស្នាបាន បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
 ពាក្យនោះ ក្រែងតែព្រះអានន្ទមានអាយុ ទើបអាចនឹងបំពេញដោយ
 ការដោះស្រាយនូវប្រស្នាបាន បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ពួកបុគ្គលពាល

រាជវគ្គស្ស ពាហិតិយសុត្តេ កាយវិចីមនោសមាចារប្បញ្ញា

អព្យត្តា អនុវិច្ច អប្បវិយោកាហេត្វា បរេសំ វណ្ណំ វា
អវណ្ណំ វា កាសន្តិ ន មយន្តំ សារតោ បច្ចាគច្ឆាម យេ
ច ខោ តេ ភន្តេ បណ្ឌិតា ព្យត្តា វិយត្តា មេធាវិនោ
អនុវិច្ច បវិយោកាហេត្វា បរេសំ វណ្ណំ វា អវណ្ណំ
វា កាសន្តិ តំ មយំ សារតោ បច្ចាគច្ឆាម កតមោ
បន ភន្តេ អានន្ទ កាយសមាចារោ ឱចារម្ភោ
សមណេហិ ព្រាហ្មណេហិ វិញ្ញហិតិ ។ យោ ខោ
មហារាជ កាយសមាចារោ អកុសលោ ។ កតមោ
បន ភន្តេ កាយសមាចារោ អកុសលោ ។ យោ
ខោ មហារាជ កាយសមាចារោ សាវដ្ឋោ ។ កតមោ
បន ភន្តេ កាយសមាចារោ សាវដ្ឋោ ។ យោ ខោ
មហារាជ កាយសមាចារោ សព្យាបដ្ឋោ ។ កត-
មោ បន ភន្តេ កាយសមាចារោ សព្យាបដ្ឋោ ។
យោ ខោ មហារាជ កាយសមាចារោ ទុក្ខវិ-
ចាកោ ។ កតមោ បន ភន្តេ កាយ-
សមាចារោ ទុក្ខវិចាកោ ។ យោ ខោ មហារាជ

រាជវគ្គ ពាហិតិយសូត្រ ប្រស្នាប្រារព្ធកាយ-វចី-មនោសមាចារ

ដែលមិនឈ្លាសវៃ មិនបានពិចារណា មិនបានស្ទាបស្ទង់មើលហើយ
 ពោលនូវគុណនិងទោស របស់បុគ្គលទាំងឡាយដទៃ យើងខ្ញុំមិនប្រកាន់
 យកពាក្យនោះ (របស់បុគ្គលទាំងឡាយនោះ) ថា មានខ្លឹមសារទេ
 បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន បើបុគ្គលណា ឈ្លាស វាងវៃ ជាអ្នកប្រាជ្ញ បាន
 ពិចារណា បានស្ទាបស្ទង់មើលហើយ ពោលនូវគុណនិងទោស របស់
 បុគ្គលទាំងឡាយដទៃ យើងខ្ញុំប្រកាន់យកពាក្យនោះ (របស់បុគ្គលទាំង-
 ឡាយនោះ) ថាមានខ្លឹមសារ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ចុះកាយសមាចារ
 ដែលពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រាជ្ញពោលទោសបាន តើដូចម្តេច ។
 ព្រះអានន្ទតបថា បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារដែលជាកុសល ។
 បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ចុះកាយសមាចារ ដែលជាកុសល តើដូច
 ម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារដែលប្រកបដោយទោស ។
 បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ចុះកាយសមាចារ ដែលប្រកបដោយទោស តើ
 ដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារដែលប្រកបដោយសេចក្តី
 បៀតបៀន ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ចុះកាយសមាចារដែលប្រកប
 ដោយសេចក្តីបៀតបៀន តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារ
 ដែលមានសេចក្តីទុក្ខជាផល ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ចុះកាយ-
 សមាចារដែលមានសេចក្តីទុក្ខជាផល តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កាយសមាចារោ អត្តព្យាពាធាយមិ សំវត្តតិ បរព្យា-
 ពាធាយមិ សំវត្តតិ ឧភយព្យាពាធាយមិ សំវត្តតិ
 តស្ស អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា ធម្មា
 បរិហាយន្តិ ឯវុទោ ខោ បន^(១) មហារាជ កាយសមា-
 ចារោ ឱទារម្ពោ សមណេហិ ព្រាហ្មណេហិ វិញ្ញហីតិ ។
 កតមោ បន ភន្តេ អានន្ទ វចីសមាចារោ ។ បេ ។
 មនោសមាចារោ ឱទារម្ពោ សមណេហិ ព្រាហ្មណេហិ
 វិញ្ញហីតិ ។ យោ ខោ មហារាជ មនោសមាចារោ
 អកុសលោ ។ កតមោ បន ភន្តេ មនោសមាចារោ
 អកុសលោ ។ យោ ខោ មហារាជ មនោសមាចារោ
 សាវន្តោ ។ កតមោ បន ភន្តេ មនោសមាចារោ
 សាវន្តោ ។ យោ ខោ មហារាជ មនោសមាចារោ
 សព្យាបដ្ឋោ ។ កតមោ បន ភន្តេ មនោសមាចារោ
 សព្យាបដ្ឋោ ។ យោ ខោ មហារាជ មនោសមា-
 ចារោ ទុក្ខវិចារោ ។ កតមោ បន ភន្តេ
 មនោសមាចារោ ទុក្ខវិចារោ ។ យោ ខោ មហារាជ

១ ឱ. ម. បនសទ្ធា នត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

កាយសមាចារណា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនឯងផង ប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំង
ពីរគឺខ្លួនឯងនិងបុគ្គលដទៃផង អកុសលធម៌ទាំងឡាយ របស់បុគ្គលនោះ
រមែងចម្រើន កុសលធម៌ទាំងឡាយ រមែងសាបសូន្យទៅ បពិត្រមហារាជ
កាយសមាចារ មានសភាពដូច្នោះ ដែលគួរឲ្យពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជា
អ្នកប្រាជ្ញពោលទោសបាន ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ចុះវចីសមាចារ
។ លេ ។ មនោសមាចារដែលគួរឲ្យពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ
ពោលទោសបាន តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ មនោសមាចារជា
អកុសល ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ចុះមនោសមាចារជាអកុសលតើ
ដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ មនោសមាចារដែលប្រកបដោយទោស ។
បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ចុះមនោសមាចារ ដែលប្រកបដោយទោស តើ
ដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ មនោសមាចារដែលប្រកបដោយសេចក្តី
បៀតបៀន ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ចុះមនោសមាចារដែលប្រកប
ដោយសេចក្តីបៀតបៀន តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ មនោសមាចារ
ដែលមានសេចក្តីទុក្ខជាផល ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ចុះមនោ-
សមាចារដែលមានសេចក្តីទុក្ខជាផល តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ

រាជវគ្គស្ស ពាហិតិយសុត្តេ សព្វាកុសលធម្មប្បហានំ

មនោសមាចារោ អត្តព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ បរព្យាពា-
 ធាយបិ សំវត្តតិ ឧភយព្យាពាធាយបិ សំវត្តតិ តស្ស
 អកុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ កុសលា ធម្មា
 បរិហាយន្តិ ឯវរូចោ ខោ មហារាជ មនោសមាចារោ
 ឱចារម្ពោ សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញហិតិ ។
 [៣១៤] កី នុ ខោ ភន្តេ អាណន្ទ សោ ភគវា
 សព្វេសំយេវ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានំ វណ្ណតីតិ ។
 សព្វាកុសលធម្មបហីនោ ខោ មហារាជ តថាគតោ
 កុសលធម្មសមដ្ឋាគតោ^(១) ។ កតមោ បន ភន្តេ
 អាណន្ទ កាយសមាចារោ អនោចារម្ពោ សមណោហិ
 ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញហិតិ ។ យោ ខោ មហា-
 រាជ កាយសមាចារោ កុសលោ ។ កតមោ
 បន ភន្តេ កាយសមាចារោ កុសលោ ។
 យោ ខោ មហារាជ កាយសមាចារោ អនវដ្ឋោ ។

១ ឱ. ម. តិសទ្ធោ ទិស្សតិ ។

រាជវគ្គ ពាហិតិយសូត្រ ការលះបង់នូវអកុសលធម៌ទាំងពួង

មនោសមាចារណា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង ប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំង
ពីរផង អកុសលធម៌ទាំងឡាយ របស់បុគ្គលនោះ រមែងចម្រើនឡើង
កុសលធម៌ទាំងឡាយ រមែងសាបសូន្យទៅ បពិត្រមហារាជ មនោ-
សមាចារ មានសភាពដូច្នោះឯង ដែលគួរឲ្យពួកសមណព្រាហ្មណ៍
ជាអ្នកប្រាជ្ញ ពោលទោសបាន ។

[៣១៥] ព្រះរាជាត្រាស់ថា បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន ចុះព្រះ
មានព្រះភាគអង្គនោះ គ្រាន់តែពោលសរសើរនូវការលះបង់នូវអកុសល-
ធម៌ទាំងឡាយទាំងអស់តែម្យ៉ាងឬ ។ ព្រះអានន្ទថ្វាយព្រះពរថា បពិត្រ
មហារាជ ព្រះតថាគតទ្រង់លះបង់ នូវអកុសលធម៌ទាំងឡាយទាំងអស់
ហើយ ទ្រង់ប្រកបដោយកុសលធម៌តែម្យ៉ាង ។ បពិត្រព្រះអានន្ទដ៏ចម្រើន
ចុះកាយសមាចារ ដែលគួរឲ្យពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញពោល
ទោសមិនបាន តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារជា
កុសល ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ចុះកាយសមាចារជាកុសល តើ
ដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារមិនមានទោស ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កតមោ បន កាយសមាចារោ អនវដ្ឋោ ។
 យោ ខោ មហារាជ កាយសមាចារោ អព្យាបដ្ឋោ ។
 កតមោ បន ភន្តេ កាយសមាចារោ អព្យាបដ្ឋោ ។
 យោ ខោ មហារាជ កាយសមាចារោ សុខវិចារោ ។
 កតមោ បន ភន្តេ កាយសមាចារោ សុខវិចារោ ។
 យោ ខោ មហារាជ កាយសមាចារោ នេវត្តព្យា-
 ពាធាយមិ សំវត្តតិ ន បរព្យាពាធាយមិ សំវត្តតិ ន
 ឧភយព្យាពាធាយមិ សំវត្តតិ តស្ស អកុសលា ធម្មា
 បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា អភិវឌ្ឍន្តិ ឯវរុចោ ខោ
 មហារាជ កាយសមាចារោ អនោចារម្ពោ សមណោហិ
 ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញហីតិ ។ កតមោ បន ភន្តេ
 អាណន្ទ វចីសមាចារោ ។ ថេ ។ មនោសមា-
 ចារោ អនោចារម្ពោ សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ
 វិញ្ញហីតិ ។ យោ ខោ មហារាជ មនោសមាចារោ
 កុសលោ ។ កតមោ បន ភន្តេ មនោសមាចារោ
 កុសលោ ។ យោ ខោ មហារាជ មនោសមាចារោ
 អនវដ្ឋោ ។ កតមោ បន ភន្តេ មនោសមាចារោ
 អនវដ្ឋោ ។ យោ ខោ មហារាជ មនោសមាចារោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ចុះកាយសមាចារ មិនមានទោស តើដូចម្តេច ។
 បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារ មិនមានសេចក្តីបៀតបៀន ។
 បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ចុះកាយសមាចារ មិនមានសេចក្តីបៀតបៀន
 តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារមានសេចក្តីសុខជា
 ផល ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ចុះកាយសមាចារមានសេចក្តីសុខជា
 ផល តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារមិនប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង
 មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលទាំងពីរផង អកុសលធម៌ទាំងឡាយ
 របស់បុគ្គលនោះ រមែងសាបសូន្យទៅ កុសលធម៌ទាំងឡាយ រមែងចម្រើន
 ឡើង បពិត្រមហារាជ កាយសមាចារមានសភាពដូច្នោះឯង ដែលគួរ
 ឲ្យពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកប្រាជ្ញ ពោលទោសមិនបាន ។ បពិត្រ
 ព្រះអានន្តដ៏ចម្រើន ចុះវចីសមាចារ ។ បេ ។ មនោសមាចារ ដែលពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ជាអ្នកប្រាជ្ញ ពោលទោសមិនបាន តើដូចម្តេច ។
 បពិត្រមហារាជ មនោសមាចារជាកុសល ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
 ចុះមនោសមាចារជាកុសល តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ មនោ-
 សមាចារ មិនមានទោស ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន មនោសមាចារ
 មិនមានទោស តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ មនោសមាចារ

រាជវគ្គស្ស ពាហិតិយសុត្តេ សព្វកុសលធម្មប្បញ្ញា

អព្យាបដ្ឋោ ។ កតមោ បន ភន្តេ មនោសមាចារោ

អព្យាបដ្ឋោ ។ យោ ខោ មហារាជ មនោសមាចារោ

សុខវិចារោ ។ កតមោ បន ភន្តេ មនោសមាចារោ

សុខវិចារោ ។ យោ ខោ មហារាជ មនោសមាចារោ

នេវត្តព្យាពាយបិ សំវត្តតិ ន បរព្យាពាយបិ

សំវត្តតិ ន ឧភយព្យាពាយបិ សំវត្តតិ តស្ស

អកុសលា ធម្មា បរិហាយន្តិ កុសលា ធម្មា

អភិវឌ្ឍន្តិ ឯវរុចោ ខោ មហារាជ មនោសមាចារោ

អនោចារម្ពោ សមណោហិ ព្រាហ្មណោហិ វិញ្ញាហិតិ ។

[៣១៦] កិណ្ឌុ ខោ បន^(១) ភន្តេ អានន្ទ សោ

ភកវា សព្វេសំយេវ កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទំ

វណ្ណតីតិ ។ សព្វាកុសលធម្មប្បហិដោ ខោ មហារាជ

តថាគតោ កុសលធម្មសមដ្ឋាគតោតិ ។

១ ឱ. ម. កី បនាតិ ទិស្សតិ ។

រាជវគ្គ ពាហិតិយសូត្រ ប្រស្នាប្រារព្ធកុសលធម៌ទាំងពួង

មិនមានសេចក្តីបៀតបៀន ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ចុះមនោសមាចារ
 មិនមានសេចក្តីបៀតបៀន តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ មនោ-
 សមាចារ មានសេចក្តីសុខជាផល ។ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ចុះមនោ-
 សមាចារ មានសេចក្តីសុខជាផល តើដូចម្តេច ។ បពិត្រមហារាជ
 មនោសមាចារ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនផង មិនប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដើម្បីបៀតបៀនបុគ្គលដទៃផង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីបៀតបៀន
 បុគ្គលទាំងពីរផង អកុសលធម៌ទាំងឡាយរបស់បុគ្គលនោះ រមែងសាប-
 សូន្យ កុសលធម៌ទាំងឡាយ រមែងចម្រើនឡើង បពិត្រមហារាជ មនោ-
 សមាចារ មានសភាពដូច្នោះឯង ដែលគួរឲ្យពួកសមណព្រាហ្មណ៍ជា
 អ្នកប្រាជ្ញ ពោលទោសមិនបាន ។

[៣១៦] ព្រះបាទបសេនទិកោសលត្រាស់ថា បពិត្រព្រះអានន្ទ
 ដ៏ចម្រើន ចុះព្រះមានព្រះភាគ អង្គនោះ គ្រាន់តែពោលសរសើរនូវ
 ការបំពេញកុសលធម៌ទាំងអស់ តែម្យ៉ាងឬ ។ ព្រះអានន្ទថ្វាយព្រះពរ
 ថា បពិត្រមហារាជ ព្រះតថាគតទ្រង់លះបង់នូវអកុសលធម៌ទាំងអស់
 ហើយទ្រង់ប្រកបដោយកុសលធម៌តែម្យ៉ាង ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[៣១៧] អច្ឆរិយំ កន្តេ អព្វតំ កន្តេ យាវ
សុភាសិតញ្ចំ កន្តេ អាយស្មតោ អានន្ទេន ឥមិណ
ច មយំ កន្តេ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស សុភាសិតេន
អត្តមនាភិវន្តា ឯវំ អត្តមនាភិវន្តា^(១) មយំ កន្តេ
អាយស្មតោ អានន្ទស្ស សុភាសិតេន សចេ កន្តេ
អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ហត្ថិវតនំ កេហ្មេយ្យ
ហត្ថិវតនម្បិ មយំ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ទទេយ្យាម
សចេ កន្តេ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស អស្សវតនំ
កេហ្មេយ្យ អស្សវតនម្បិ មយំ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស
ទទេយ្យាម សចេ កន្តេ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស
តាមវំ កេហ្មេយ្យ តាមវម្បិ មយំ អាយស្មតោ
អានន្ទស្ស ទទេយ្យាម អបិច កន្តេ មយម្សនេតំ^(២)
ជាណម នេតំ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស កេហ្មតីតិ អយំ
មេ កន្តេ ពាហិតិកា រញ្ញា មាគទេន អជាតសត្តនា
វេទេហិបុត្តេន ឆត្តនាឡិយា^(៣) បក្ខិបិគ្វា បហិតា
សោឡសសមា អាយាមេន អដ្ឋសមា វិត្តារេន តំ កន្តេ

១ ឱ. ម. ឯត្តន្តេ ចសទ្ធោ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. មយម្សេតំ ។ ម. មយ នេតំ ។
៣ ម. វត្តនាឡិយា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[៣១៧] បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ចំឡែកណាស់ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ពាក្យនេះពេញជាសុភាសិតដែលព្រះអានន្ទមានអាយុពោលហើយ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ម្យ៉ាងទៀត យើងខ្ញុំជាអ្នកត្រេកអរពេញចិត្ត ដោយសុភាសិតរបស់ព្រះអានន្ទមានអាយុនេះពេកណាស់ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន លុះយើងខ្ញុំជាអ្នកត្រេកអរពេញចិត្ត ដោយសុភាសិតរបស់ព្រះអានន្ទមានអាយុ យ៉ាងនេះហើយ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើ ហត្ថិរតន៍ គួរដល់ព្រះអានន្ទមានអាយុ យើងនឹងប្រគេនហត្ថិរតន៍ ដល់ព្រះអានន្ទមានអាយុ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើ អស្សរតន៍ គួរដល់ព្រះអានន្ទមានអាយុ យើងនឹងប្រគេនអស្សរតន៍ ដល់ព្រះអានន្ទមានអាយុ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើ ស្រុកសួយ គួរដល់ព្រះអានន្ទមានអាយុ យើងនឹងប្រគេនស្រុកសួយ ដល់ព្រះអានន្ទមានអាយុ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ប៉ុន្តែយើងខ្ញុំបានដឹងហេតុនេះថា វត្ថុមានហត្ថិរតន៍ជាដើមនេះ មិនគួរដល់ព្រះអានន្ទមានអាយុទេ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន មានតែសំពត់ពាហិតិកា^(១) របស់ខ្ញុំនេះ មានបណ្តោយ ១៦ ហត្ថ ទទឹង ៨ ហត្ថ ដែលព្រះបាទមគធអជាតសត្តុវេទេហិបុត្ត ដាក់ក្នុងស្រោមធ្មត្រហើយផ្ញើមកឲ្យខ្ញុំ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន

---

១ សំពត់ដែលកើតក្នុងដែនឈ្មោះពាហិតិ ។ អដ្ឋកថា ។

រាជវគ្គស្ស ពាហិតិយសុត្ត ពាហិតិកបដិគ្គហណំ

អាយស្មា អានន្ទោ បដិគ្គណ្ហាតុ អនុកម្សំ
ឧទាទាយាតិ ។ អលំ មហារាជ បរិបុណ្ណំ មេ
តិច្ឆិវន្តិ ។

[៣១៨] អយំ ភន្តេ អចិវតី នទី ទិដ្ឋា

អាយស្មតា ថេវ អានន្ទេន អម្ពេហិ ច យថា ឧបរិ
បព្វតេ មហាមេឃោ អភិប្បវុដ្ឋោ ហោតិ អថាយំ អចិវតី
នទី ឧកតោ កុល្លានិ^(១) សំវិសន្ទដ្ឋិ កច្ចតិ ឯវមេវ

ខោ ភន្តេ អាយស្មា អានន្ទោ ឥមាយ ពាហិតិកាយ
អត្តនោ តិច្ឆិវំ កវិស្សតិ យំ បន^(២) អាយស្មតោ
អានន្ទស្ស បុរាណំ តិច្ឆិវំ តំ សព្វហ្មចារីហិ

សំវិកទិស្សតិ ឯវាយំ អម្ពាភំ ទត្តិណា សំវិសន្ទដ្ឋិ
មញ្ញោ កមិស្សតិ បដិគ្គណ្ហាតុ ភន្តេ អាយស្មា
អានន្ទោ ពាហិតិកន្តិ ។ បដិគ្គហេសិ ខោ អាយស្មា

អានន្ទោ ពាហិតិកំ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ
កោសលោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ ឯតទរោច ហន្ត
ចនានិ^(៣) មយំ ភន្តេ អានន្ត កច្ចាម ពហុកិច្ចា មយំ

១ ឱ. កូលាទិ ។ ២ ម. ឥមស្សដ្ឋានេ អត្តនោតិ ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. វ ។ ម. បន ។

រាជវគ្គ ពហិតិយសូត្រ ការទទួលសំពត់ពហិតិកា

សូមព្រះអានន្ទមានអាយុ ទទួលយកនូវសំពត់នោះ ដើម្បីសេចក្តីអនុ-
គ្រោះដល់ខ្ញុំ ។ ព្រះអានន្ទតបថា ថ្វាយព្រះពរមហារាជ ត្រៃចីវររបស់
អាត្មាកាតគ្រប់គ្រាន់ហើយ ។

[៣១៨] ព្រះរាជាត្រាស់ថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ស្ទឹងអចិរវតីនេះ
ព្រះអានន្ទមានអាយុក្តី យើងខ្ញុំក្តី បានឃើញស្រាប់ហើយ មហាមេឃ
ដែលបង្ករភ្លៀងចុះមកខាងលើភ្នំ កាលបើយ៉ាងនេះ ស្ទឹងអចិរវតីនេះ ក៏នឹង
ហូរហៀរទឹកទៅកាន់មាត់ច្រាំងទាំងពីរខាង យ៉ាងណាមិញ បពិត្រលោក
ដ៏ចម្រើន ព្រះអានន្ទមានអាយុ នឹងធ្វើនូវត្រៃចីវររបស់ខ្លួន ដោយសំពត់ពា-
ហិតិកានេះ ចំណែកត្រៃចីវរណា ដែលជាចីវរចាស់របស់ព្រះអានន្ទមាន
អាយុ ព្រះអានន្ទ នឹងចែករំលែកត្រៃចីវរចាស់នោះ ឲ្យដល់ពួកសព្វហ្មចារី
ក៏យ៉ាងនោះដែរ កាលបើមានការណ៍យ៉ាងនេះ ទក្ខិណាទានរបស់យើង
ខ្ញុំនេះ ទំនងជានឹងហូរហៀរទៅបាន បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន សូមព្រះ
អានន្ទមានអាយុ ទទួលយកនូវសំពត់ពហិតិកាចុះ ។ ព្រះអានន្ទមានអាយុ
ក៏ទទួលយកសំពត់ពហិតិកា ។ លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល
បានត្រាស់ពាក្យនេះ ទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុថា បពិត្រព្រះអានន្ទ
ដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំត្រឡប់ទៅឥឡូវនេះហើយ ព្រោះយើងខ្ញុំមានកិច្ចច្រើន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ពហុករណីយាតិ ។ យស្សនាទិ តំ មហារាជ
 កាលំ មញ្ញសីតិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ
 កោសលោ អាយស្មតោ អានន្ទស្ស កាសីតំ
 អភិទន្ធិត្វា^(១) ឧដ្ឋាយាសនា អាយស្មន្តំ អានន្តំ
 អភិវាទេត្វា បទត្ថិណំ កត្វា បក្កាមិ ។
 [៣១៩] អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ អថិ-
 ប្បក្កន្តស្ស^(២) បសេនទិស្ស កោសលស្ស យេន
 ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ
 ខោ អាយស្មា អានន្ទោ យាវតកោ អហោសិ រញ្ញា
 បសេនទិនា កោសលេន សទ្ធិ កថាសល្លាហោ
 តំ សព្វំ ភកវតោ អាហោចេសិ តព្វា ពាហិតិកំ
 ភកវតោ ចានាសិ ។ អថខោ ភកវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ

១ ឱ. ម. ឯត្តន្តរេ អនុមោទិត្វាតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. ឯត្តន្តរេ រញ្ញាតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មានការរវល់ច្រើន ។ ព្រះអានន្ទថ្វាយព្រះពរថា បពិត្រមហារាជ សូម
មហាបពិត្រ សំគាល់កាលដ៏គួរ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ គ្រានោះ
ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ត្រេកអរនឹងភាសិត របស់ព្រះអានន្ទ
មានអាយុ ហើយក្រោកអំពីអាសនៈ ថ្វាយបង្គំលាព្រះអានន្ទមានអាយុ
ដោយគោរព ធ្វើប្រទក្សិណរួចចៀសចេញទៅ ។

[៣១៧] គ្រាកាលដែលព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ចៀស
ចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ទើបព្រះអានន្ទមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះ
មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ
ដោយគោរព ហើយគង់នៅក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទមាន
អាយុ គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលកថាសល្លាបៈ ដែល
លោកចរចា ជាមួយនឹងព្រះបាទបសេនទិកោសលទាំងប៉ុន្មាន ដល់ព្រះ
មានព្រះភាគទាំងអស់ រួចថ្វាយសំពត់ពាហិតិកានោះ ទៅព្រះមាន
ព្រះភាគ ។ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយថា

រាជវគ្គស្ស ពាហិតិយសុត្ត អានន្ទទស្សនលាភោ

លាកា ភិក្ខុវេ រញ្ជោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស
 សុលទ្ធី ភិក្ខុវេ រញ្ជោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស
 យំ រាជា បសេនទិ កោសលោ លភតិ អានន្ទ
 ទស្សនាយ លភតិ បយិរុចាសនាយាតិ ។ ឥទមរោច
 ភកវា អត្តមនា តេ ភិក្ខុ ភកវតោ ភាសិតំ
 អភិនន្ទតិ ។

ពាហិតិយសុត្តំ អដ្ឋមំ និដ្ឋិតំ ។

រាជវគ្គ ពាហិតិយសូត្រ ការបានឃើញព្រះអានន្ទ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ឈ្មោះថាមានលាភ
 ហើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អត្តភាពជាមនុស្ស ព្រះបាទបសេនទិ-
 កោសល ឈ្មោះថា បានដោយប្រពៃហើយ ព្រោះហេតុដែល
 ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់បានជួបអានន្ទ ទ្រង់បានចូលទៅជិត
 អានន្ទ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មានចិត្តត្រេកអរ រីករាយចំពោះភាសិត របស់ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ។

ចប់ ពាហិតិយសូត្រ ទី ៨ ។

នវមំ ធម្មចេតិយសុត្តំ

[៣២០] ឯវម្ភេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
សក្កេសុ វិហារតិ មេទឡុបំ^(១) នាម សក្យានំ
និកមោ ។ តេន ខោ បន សមយេន រាជា
បសេនទិ កោសលោ នករកំ^(២) អនុប្បត្តោ ហោតិ
កេនចិទេវ ករណីយេន ។ អថខោ រាជា បសេនទិ
កោសលោ ទីយំ កាវាយនំ អាមន្តេសិ យោដេហិ
សម្ម កាវាយន ភទ្រានិ ភទ្រានិ យាណនិ
ឧយ្យានភូមិយំ^(៣) កត្តាម សុភូមី ទស្សនាយាតិ ។
ឯវំ ទេវតិ ខោ ទីយោ កាវាយនោ រញ្ជោ បសេន-
ទិស្ស កោសលស្ស បទិស្សត្វា ភទ្រានិ ភទ្រានិ
យាណនិ យោជាបេត្វា រញ្ជោ បសេនទិស្ស កោ-
សលស្ស បទិវេទេសិ យុត្តានិ ខោ តេ ទេវ ភទ្រានិ
ភទ្រានិ យាណនិ យស្សនានិ កាលំ មញ្ញសីតិ ។

---

១ ឱ. មេទាឡុបំ ។ ២ ឱ. នង្គរកំ ។ ៣ ឱ. ម. ឧយ្យានភូមី ។

ធម្មចេតិយសូត្រ ទី ៩

[៣២០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងមេទឡបនិគម^(១) របស់ពួកសក្យៈ ក្នុងសក្កជន-
បទ ។ សម័យនោះឯង ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់បានមកដល់
នគរតូចដោយកិច្ចនីមួយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល
ទ្រង់ត្រាស់បង្គាប់អាមាត្យឈ្មោះទិយការាយនៈថា ម្ចាស់ការាយនៈសំ-
ឡាញ់ អ្នកឯងចូរទឹមយានល្អ ។ យើងនឹងទៅកាន់ទីឱទ្យាន ដើម្បីមើល
ទីដែលល្អ ។ ទិយការាយនាមាត្យ ទទួលព្រះរាជឱង្ការ របស់ព្រះ
បានបសេនទិកោសលថា ព្រះករុណាថ្ងៃវិសេស ហើយប្រើបុរសឲ្យ
ទឹមយានល្អ ។ ស្រេចហើយត្រឡប់មកក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទបសេន-
ទិកោសលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព យានល្អ ។ បានទឹមរួចស្រេច
ហើយ សូមព្រះអង្គ សំគាល់កាលដ៏សមគួរ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។

---

១ អដ្ឋកថាពន្យល់ថា បានជាឈ្មោះថា មេទឡបៈដូច្នោះ ព្រោះនិគមនោះ មានកើត
ថ្មសម្បុរខាន់ ។ ដូចខ្លាញ់ខាប់ ។

[៣២១] អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ
 ភទ្រិ យានំ អភិរូហិត្វា ភទ្រិហិ ភទ្រិហិ យានេហិ
 នករកម្ហា^(១) និយ្យាសិ មហាចូរាជាទុកាវេន យេន
 អារាមោ តេន ចាយាសិ យាវតិកា យានស្ស ភូមិ
 យានេន កត្វា យាធា បច្ឆោរោហិត្វា បត្តិកោ វ អារាមំ
 ចារិសិ ។ អទ្ធិសា ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ
 អារាមេ ជង្ហ្យវិហារំ អនុចង្ហ្យមមាធា អនុវិចរមាធា
 រុក្ខមូលានិ ចាសាទិកានិ ចាសាទនីយានិ អប្បសទ្ធា-
 និ អប្បនិក្សោសានិ វិជនវាតានិ មនុស្សរាហាស្សេយ្យ-
 កានិ បដិសល្លានសារុប្បានិ ទិស្វាន ភកវន្តំយេវ
 អារព្ព បីតិ ឧទចានិ ឥមានិ ខោ តានិ រុក្ខមូលានិ
 ចាសាទិកានិ ចាសាទនីយានិ អប្បសទ្ធានិ អប្ប-
 និក្សោសានិ វិជនវាតានិ មនុស្សរាហាស្សេយ្យកានិ
 បដិសល្លានសារុប្បានិ យត្ត សុទំ មយន្តំ ភកវន្តំ
 បយិរុចាសាម អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធន្តិ ។ អថខោ រាជា
 បសេនទិ កោសលោ ទីយំ កាវាយនំ អាមន្តេសិ
 ឥមានិ ខោ សម្ម កាវាយន តានិ រុក្ខមូលានិ

១ ឱ. នង្ហរកម្ហា ។

រាជវគ្គ ធម្មចេតិយសូត្រ ស្តេចចូលទៅកាន់សួនច្បារ

[៣២១] លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ឡើង
 កាន់យានដំលូ ទ្រង់ព្រះរាជដំណើរទៅដោយយានល្អ ។ ឆ្ពោះទៅកាន់
 សួនច្បារដោយអានុភាពជាស្តេចធំ ស្តេចទៅដោយយាន ដរាបដល់ទី
 ដែលគួរបរយានទៅបាន ទើបទ្រង់ចុះអំពីយាន ស្តេចទៅដោយព្រះ
 បាទចូលទៅកាន់សួនច្បារ ។ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់យាង
 ចង្រ្កមទៅមកក្នុងសួនច្បារបន្តិច ដើម្បីសម្រាកព្រះជង្គ្រា បានទតឃើញ
 ម្លប់ឈើទាំងឡាយនាំមកនូវសេចក្តីជ្រះថ្លា គួរជាទីជ្រះថ្លា មានសំឡេង
 តិច ។ ឥតមានសំឡេងគឺកកង់ ប្រាសចាកខ្យល់បក់មក អំពីសរីរៈនៃ
 មនុស្ស គួរជាទីធ្វើការសម្ងាត់នៃមនុស្ស ជាទីគួរដល់វិវេកក្នុងវេលាយប់
 លុះឃើញហើយក៏មានបីតិកើតឡើង ប្រារព្ធចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា
 ម្លប់ឈើទាំងនេះ នាំមកនូវសេចក្តីជ្រះថ្លា គួរជាទីជ្រះថ្លា មានសំឡេង
 តិច ។ ឥតមានសំឡេងគឺកកង់ ប្រាសចាកខ្យល់បក់មក អំពីសរីរៈ
 នៃមនុស្ស គួរជាទីធ្វើការសម្ងាត់ នៃមនុស្ស ជាទីគួរដល់វិវេកក្នុង
 វេលាយប់ ដូចជាទីដែលយើងធ្លាប់ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ជា
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះដែរ ។ ទើបព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់
 ត្រាស់ទៅនឹងទីយការាយនាមាត្យថា ម្ចាស់ការាយនៈសម្ងាត់ ម្លប់ឈើ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ចាសាទិកានិ   ចាសាទនីយានិ   អប្បសន្ធានិ   អប្ប-
 និក្ខេបាសានិ   វិជនវាតានិ   មនុស្សរាហស្សេយ្យកានិ
 បដិសល្លានសារុប្បានិ   យត្ត   សុទំ   មយន្តំ   ភកវន្តំ
 បិយុរុចាសាម   អរហន្តំ   សម្មាសម្ពុទ្ធិ   កហំ   នុ
 ខោ   សម្ម   កាកាយន   ឯតហិ   សោ   ភកវា   វិហារតិ
 អរហំ   សម្មាសម្ពុទ្ធាតិ   ។   អត្ថិ   មហារាជ   មេទឡុបំ
 ឆាម   សក្យានំ   និគមោ   តត្ថ   សោ   ភកវា   ឯតហិ
 វិហារតិ   អរហំ   សម្មាសម្ពុទ្ធាតិ   ។   កីវទ្វេរេ^(១)   បន
 សម្ម   កាកាយន   នករកម្ហា   មេទឡុបំ   ឆាម   សក្យានំ
 និគមោ   ហោតីតិ   ។   ន   ទ្វេរ   មហារាជ   តីណិ
 យោជនានិ   សក្កា   ទិវសាវសេសេន   កន្តុន្តិ   ។
 តេនហិ   សម្ម   កាកាយន   យោជេហិ   ភទ្រានិ   ភទ្រានិ
 យានានិ   កមិស្សាម   មយន្តំ   ភកវន្តំ   ទស្សនាយ
 អរហន្តំ   សម្មាសម្ពុទ្ធិ   ។   ឯវំ   ទេវាតិ   ខោ   ទីឃោ
 កាកាយនោ   រញ្ជោ   បសេនទិស្ស   កោសលស្ស
 បដិស្សត្វា   ភទ្រានិ   ភទ្រានិ   យានានិ   យោជាមេត្វា
 រញ្ជោ   បសេនទិស្ស   កោសលស្ស   បដិវេទេសិ

១ ម. កីវ ទ្វេរ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ទាំងឡាយនេះនាំមកនូវសេចក្តីជ្រះថ្លា គួរជាទីជ្រះថ្លា មានសំឡេងតិច ។
 ឥតមានសំឡេងគឺកកង ប្រាសចាកខ្យល់បក់មកអំពីសរីរៈនៃមនុស្ស គួរ
 ជាទីធ្វើការសម្ងាត់នៃមនុស្ស ជាទីគួរដល់វិវេកក្នុងវេលាយប់ ដូចជាទី
 ដែលយើងធ្លាប់ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធដែរ
 ម្នាលការាយនៈសម្ងាញ់ ចុះឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត
 សម្មាសម្ពុទ្ធនោះ ព្រះអង្គគង់ក្នុងទីណា ។ ទីយការាយនាមាត្យក្រាប
 បង្គំទូលតបថា បពិត្រមហារាជ ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគជាអរហន្ត
 សម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ គង់នៅក្នុងមេទឡបនិគមរបស់ពួកសក្យៈ ។ ព្រះរាជា
 ត្រាស់ថា ម្នាលការាយនៈសម្ងាញ់ ចុះមេទឡបនិគមរបស់ពួកសក្យៈ
 ទៅអំពីនគរតូចនេះទៅតើចម្ងាយប៉ុន្មាន ។ ទីយការាយនាមាត្យក្រាបបង្គំ
 ទូលតបថា បពិត្រមហារាជ មិនជាឆ្ងាយណាស់ណាទេ ប្រហែលជា
 ៣ យោជន៍ប៉ុណ្ណោះ ព្រះអង្គអាចស្តេចទៅដល់ មិនពេញមួយថ្ងៃទេ ។
 ព្រះរាជាត្រាស់ថា ម្នាលការាយនៈសម្ងាញ់ បើដូច្នោះ អ្នកឯងចូរទឹម
 យានល្អ ។ យើងនឹងទៅដើម្បីគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មា-
 សម្ពុទ្ធអង្គនោះ ។ ទីយការាយនាមាត្យ ទទួលយកព្រះរាជឱង្ការរបស់
 ព្រះបាទបសេនទិកោសលថា ព្រះករុណាថ្ងៃវិសេស រួចប្រើគេឲ្យ
 ទឹមយានល្អ ។ ស្រេចហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទបសេនទិកោសលថា

រាជវគ្គស្ស ធម្មចេតិយសុត្តេ ភគវន្តបសង្កមនំ

យុត្តានិ ខោ តេ ទេវ ភត្រានិ ភត្រានិ យាជានិ
យស្សុទានិ កាលំ មញ្ញសីតិ ។

[៣២២] អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ
ភទ្រិ យានំ អភិរូហិត្វា ភទ្រិហិ ភទ្រិហិ យានេហិ
នករកម្ពា យេន មេទឡុបំ ឆាម សក្យានំ និតមោ
តេន ចាយាសិ តេនេវ ទិវសាវសេសេន មេទឡុបំ
ឆាម សក្យានំ និតមំ សម្មាបុណិ យេន អារាមោ
តេន ចាយាសិ យាវតិកា យានស្ស ភូមិ យានេន
កត្វា យាជា បទ្វោហេហិត្វា បត្តិកោ វ អារាមំ
ចារិសិ ។ តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលា ភិក្ខុ
អញ្ញោកាសេ ចង្គ្គមន្តិ ។ អថ រាជា បសេនទិ
កោសលោ យេន តេ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
តេ ភិក្ខុ ឯតទរោច កហំ នុ ខោ ភន្តេ ឯតរហិ សោ
ភករា វិហារតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ទស្សនកាមា
ហិ មយន្តំ ភកវន្តំ អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធនិ ។
ឯសោ មហារាជ វិហារោ សំវុត្តាហោ តេន

រាជវគ្គ ធម្មចេតិយសូត្រ ស្តេចចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ

បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធិទេព យានល្អ ។ បានទឹមបម្រុងព្រះអង្គរួចស្រេចហើយ
សូមព្រះអង្គសំគាល់នូវកាលដ៏គួរ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។

[៣២២] គ្រានោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ឡើងកាន់
យានដ៏ល្អហើយ ស្តេចចេញអំពីនគរទៅដោយយានល្អ ។ បរសំដៅ
ទៅត្រង់មេទឡបនិគមរបស់ពួកសក្យៈ ទៅមិនពេញ ១ ថ្ងៃប៉ុណ្ណោះឯង
ក៏បានដល់ទៅមេទឡបនិគមរបស់ពួកសក្យៈ ហើយឆ្ពោះទៅកាន់សួនច្បារ
ទ្រង់យាងទៅដោយយាន ដរាបដល់ទីដែលគួរបរយានទៅបាន ហើយ
ទ្រង់ចុះអំពីយាន ស្តេចទៅដោយព្រះបាទ ចូលទៅកាន់សួនច្បារ ។
សម័យនោះឯង ពួកភិក្ខុច្រើនរូបកំពុងចង្រ្រមក្នុងទីវាល ។ លំដាប់នោះ
ព្រះបាទបសេនទិកោសល ចូលសំដៅទៅរកភិក្ខុទាំងឡាយនោះ លុះ
ចូលទៅដល់ហើយ មានព្រះរាជឱង្ការនេះទៅរកពួកភិក្ខុថា បពិត្រលោក
ទាំងឡាយដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ព្រះមានព្រះភាគជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
អង្គនោះ ព្រះអង្គគង់ក្នុងទីណា ព្រោះយើងទាំងឡាយ ចង់ចូបនឹងព្រះ
មានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ។ ភិក្ខុទាំងនោះថ្វាយព្រះ
ពរថា បពិត្រមហារាជ វិហារនុ៎ះបិទទ្វារជិតទៅហើយ ព្រោះហេតុនោះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អប្បសន្នោ ឧបសង្កម្មិត្វា អតរមាណោ អាឡិដ្ឋំ
 បរិសិត្វា ឧក្កាសិត្វា អក្កដ្ឋំ អាគោដ្ឋេហិ វិរិស្សតិ តេ
 ភក្កវា ទ្វារន្តិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ
 តត្ថេវ ខក្កញ្ច ឧណ្ហិសញ្ច ទីយស្ស កាកាយនស្ស
 ចាទាសិ ។ អថខោ ទីយស្ស កាកាយនស្ស ឯតទ-
 ហោសិ រហាយតិ ខោទានិ មហារាជា ឥនេវទានិ
 មយា ហាតព្វន្តិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ
 យេន សោ វិហារោ សំរុតទ្វារោ តេន អប្បសន្នោ
 ឧបសង្កម្មិត្វា អតរមាណោ អាឡិដ្ឋំ បរិសិត្វា ឧក្កា-
 សិត្វា អក្កដ្ឋំ អាគោដ្ឋេសិ ។ វិរិ ភក្កវា ទ្វារំ ។
 អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ វិហារំ បរិសិត្វា
 ភក្កវតោ ចាទេសុ សិរសា និបតិក្វា^(១) ភក្កវតោ
 ចាទានិ មុខេន ច បរិច្ឆម្ពតិ ចាណីហិ ច
 បរិសម្ពាហតិ ធាមញ្ច សាវេតិ រាជាហំ ភន្តេ
 បសេនទិ កោសលោ រាជាហំ ភន្តេ បសេ-
 នទិ កោសលោតិ ។ កី បន ត្វំ មហារាជ

១ ឱ. បតិក្វា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

សូមព្រះអង្គធ្វើព្រះសូរសេង^១តិច ។ ស្តេចចូលទៅសន្សឹម ។ លុះចូល
 ទៅដល់របៀង ធ្វើព្រះឧកាសិត (គ្រហែម) រួចគោះសន្ទុះទ្វារ ព្រះ
 មានព្រះភាគ នឹងបើកទ្វារថ្វាយព្រះអង្គ ។ ទើបព្រះបាទបសេនទិ-
 កោសល ទ្រង់ហុចព្រះខាន់និងមកុដឲ្យទៅទីយការាយនាមាត្យ ក្នុង
 ទីនោះឯង ។ លំដាប់នោះ ទីយការាយនាមាត្យ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា ឥឡូវនេះ មហារាជទ្រង់ស្តេចចូលទៅតែមួយព្រះអង្គឯងទេ
 ឥឡូវនេះ គួរអាត្មាអញនៅចាំក្នុងទីនេះចុះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះបាទ
 បសេនទិកោសល ស្តេចចូលទៅត្រង់វិហារ ដែលមានទ្វារបិទនោះ
 ធ្វើព្រះសូរសេងតិច ។ ស្តេចចូលទៅសន្សឹម ។ លុះចូលទៅដល់របៀង
 ហើយ ក៏ទ្រង់ធ្វើព្រះឧកាសិតហើយគោះសន្ទុះទ្វារ ។ ព្រះមានព្រះភាគ
 ក៏ទ្រង់បើកទ្វារ ។ ទើបព្រះបាទបសេនទិកោសល ចូលទៅកាន់
 វិហារហើយ ក្រាបចុះទៀបព្រះបាទយុគលនៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយ
 សិរ្សៈផង ទ្រង់ព្រះចុម្ពិត (ជញ្ជក់) ព្រះបាទយុគលនៃព្រះមានព្រះភាគ
 ដោយព្រះឱស្តផង ច្របាច់ដោយព្រះហស្តទាំងឡាយផង ប្រកាស
 នាមផងថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គជាស្តេចឈ្មោះបសេន-
 ទិកោសល បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គជាស្តេចឈ្មោះបសេនទិ-
 កោសល ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ ចុះមហាបពិត្រ

១ គឺសូរសំឡេង សៀមយកទៅប្រើក្លាយជា សូរសៀង ។

រាជវគ្គស្ស ធម្មចេតិយសុត្តេ ធម្មន្ទយកថា

អត្តវសំ សម្មស្សមាណោ ឥមស្មី សរីរេ ឯវរូបំ

បរមនិបច្ចការំ ករោសិ មិត្តបហារំ ឧបទំសេសីតិ ។

[៣២៣] អត្ថិ ខោ មេ កន្តេ កកវតិ ធម្មន្ទយោ

ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធោ កកវា ស្វាភ្នាតោ កកវតា

ធម្មោ សុប្បដិបន្នោ កកវតោ សាវកសង្ឃោតិ ។

ឥណហំ កន្តេ កកវា បស្សាមិ ឯកេ សមណព្រាហ្ម-

ណោ បរិយន្តកតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តេ ទសមិ វស្សានិ

វីសម្បិ វស្សានិ តីសម្បិ វស្សានិ ចត្តាជ្ឈីសម្បិ

វស្សានិ ។ តេ អបរេន សមយេន សុនហាតា

សុវិសិត្តា កប្បិតកេសមស្ស បញ្ចហិ កាមតុ-

ណោហិ សមប្បិតា សមដ្ឋិត្តា បរិចារេន្តិ^(១) ។

ឥធិ បណាហំ កន្តេ ភិក្ខុ បស្សាមិ យារជីវំ

១ ឱ. បរិវារេន្តិ ។

រាជវគ្គ ធម្មចេតិយសូត្រ ពោលអំពីការយល់ធម៌

បានឃើញនូវអំណាចនៃប្រយោជន៍ដូចម្តេច បានជាទ្រង់ធ្វើសេចក្តីឱន
លំទោនយ៉ាងក្រៃលែងមានសភាពយ៉ាងនេះ ក្នុងសរីរៈនេះ ហើយសំ-
ដែងនូវការបូជាដោយសេចក្តីរាប់អាន (ដល់ម្ល៉េះ) ។

[៣២៣] ព្រះបាទបសេនទិកោសល ក្រាបបង្គំទូលតបថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានយល់ធម៌ ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ
ថា ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដឹង ដោយប្រពៃ ព្រះធម៌គឺព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយដោយប្រពៃ ព្រះសង្ឃជាសារីរិក របស់ព្រះ
មានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិហើយដោយប្រពៃ ។ បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ
ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញសមណព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
ប្រព្រឹត្តព្រាហ្មចរិយធម៌មានកំណត់ ១០ ឆ្នាំខ្លះ ២០ ឆ្នាំខ្លះ ៣០ ឆ្នាំខ្លះ ៤០
ឆ្នាំខ្លះ ។ លុះដល់មកសម័យខាងក្រោយ ក៏ស្រាប់តែពួកសមណព្រាហ្ម-
ណ៍នោះ លាងលាបខ្លួនឲ្យស្អាត កោរសក់ ពុកមាត់ពុកចង្កា ហើយ
ឆ្អែតស្តាប់ស្តល់មូលមិត្ត ផ្អែកផ្អិតដោយកាមគុណទាំង ៥ ទៅវិញ ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងសាសនានេះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អាចារណកោដិកំ បរិបុណ្ណំ^(១) បរិសុទ្ធី ព្រហ្មចរិយំ
 ចរន្តេ ។ ន ខោ បដាហំ ភន្តេ ឥតោ ពហិទ្ធា អញ្ញំ
 ឯវំ បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធី ព្រហ្មចរិយំ សមនុបស្សាមិ ។
 អយម្បិ ខោ មេ ភន្តេ ភកវតិ ធម្មទូយោ
 ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធា ភកវា ស្វាភ្នាតោ ភកវតា
 ធម្មោ សុប្បដិបន្នោ ភកវតោ សាវកសង្ឃោតិ ។

[៣២៤] បុន ចបរំ ភន្តេ រាជានោមិ រាជូហិ
 វិវេទន្តិ ខត្តិយាមិ ខត្តិយេហិ វិវេទន្តិ ព្រាហ្មណាមិ
 ព្រាហ្មណេហិ វិវេទន្តិ គហាបតយោមិ^(២) គហាបតីហិ
 វិវេទន្តិ មាតាមិ បុត្តេន វិវេទតិ បុត្តោមិ មាតរា វិវេទតិ
 មិតាមិ បុត្តេន វិវេទតិ បុត្តោមិ មិតរា វិវេទតិ
 ភាតាមិ ភតិជិយា វិវេទតិ ភតិជីមិ ភាតរា វិវេទតិ
 សហាយោមិ សហាយេន វិវេទតិ ។ ឥធិ បដាហំ
 ភន្តេ ភិក្ខុ បស្សាមិ សមត្តេ សម្មោទមាទេ

១ ម. បរិយន្តំ ។ ២ ឱ. គហាបតី ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បានប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ មានជីវិតជាទីបំផុត ឲ្យបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ
 ដរាបដល់អស់ជីវិត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណារក
 មើលមិនឃើញមានបុគ្គលដទៃ ខាងក្រៅព្រះពុទ្ធសាសនានេះ ប្រព្រឹត្ត
 ព្រហ្មចរិយធម៌ឲ្យបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធយ៉ាងនេះឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន នេះហើយដែលនាំឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គបានយល់ធម៌ ក្នុងសំណាក់ព្រះ
 មានព្រះភាគថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ដឹង ដោយប្រពៃ ព្រះធម៌
 គឺព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់សំដែងហើយ ដោយប្រពៃ ព្រះសង្ឃជា
 សាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិហើយដោយប្រពៃ ។

[៣២៤] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយវិញទៀត ច្រើនមាន
 តែពួកព្រះរាជាទាស់ទែងគ្នានឹងពួកព្រះរាជាក៏មាន ពួកក្សត្រទាស់ទែង
 គ្នានឹងពួកក្សត្រក៏មាន ពួកព្រាហ្មណ៍ ទាស់ទែងគ្នានឹងពួកព្រាហ្មណ៍ក៏
 មាន ពួកគហបតីទាស់ទែងគ្នានឹងពួកគហបតីក៏មាន មាតាទាស់ទែង
 នឹងបុត្រក៏មាន បុត្រទាស់ទែងនឹងមាតាក៏មាន បិតាទាស់ទែងនឹងបុត្រ
 ក៏មាន បុត្រទាស់ទែងនឹងបិតាក៏មាន បងប្អូនប្រុសទាស់ទែងនឹងបងប្អូន
 ស្រីក៏មាន បងប្អូនស្រីទាស់ទែងនឹងបងប្អូនប្រុសក៏មាន សម្លាញ់ទាស់
 ទែងនឹងសម្លាញ់ក៏មាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញតែពួក
 កិក្ខុក្នុងសាសនានេះហើយ ដែលមានសេចក្តីព្រមព្រៀង ស្រស់ស្រាយ

រាជវគ្គស្ស ធម្មចេតិយសុត្តេ ធម្មន្ទយកថា

អរិវេទមាណេ ខីរោទកីក្ខតេ អញ្ញមញ្ញំ បិយចក្ខុហិ
 សម្មស្សន្តេ វិហារន្តេ ។ ន ខោ បនាហំ ភន្តេ ឥតោ
 ពហិទ្ធា អញ្ញំ ឃំរំ សមគ្គំ បរិសំ សមនុបស្សាមិ ។
 អយម្បិ ខោ មេ ភន្តេ ភកវតិ ធម្មន្ទយោ ហោតិ
 សម្មាសម្ពុទ្ធា ភកវា ស្វាគ្ហាតោ ភកវតា ធម្មោ
 សុប្បដិបន្នោ ភកវតោ សាវកសង្ឃោតិ ។

[៣២៥] បុណ ចបរាហំ ភន្តេ អារាមេន
 អារាមំ ឧយ្យានេន ឧយ្យានំ អនុចង្គមាមិ អនុវិចរាមិ
 សោហំ តត្ថ បស្សាមិ ឯកេ សមណព្រាហ្មណោ
 កិសេ លូខេ ទុព្វល្លោ ឧបណ្ណបណ្ណកជាតេ
 ធមនិសន្តតកត្តេ ន វិយ មញ្ញេ ចក្កំ ពន្ធន្តេ
 ជនស្ស ទស្សនាយ ។ តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ
 ឯតទហោសិ អទ្ធា ឥមេ អាយស្មន្តោ អនកិវតា
 វា ព្រហ្មចរិយំ ចរន្តិ អត្ថិ វា តេសំ កិញ្ចិ
 ចាបំ^(១) កតំ បដិច្ចន្នំ^(២) តថា ឥមេ អាយស្មន្តោ

---

១ ឱ. បាបំ កម្មំ ។ ២ ម. កតា បដិច្ចន្តា ។

រាជវគ្គ ធម្មចេតិយសូត្រ ការពោលអំពីការយល់ធម៌

មិនទាស់ទែងគ្នា ដូចជាទឹកដែលលាយដោយទឹកដោះស្រស់ សំឡឹង
 ម្យ៉ាងមើលគ្នានិងគ្នាដោយចក្ខុជាទីស្រឡាញ់ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គពិចារណារកមើល មិនឃើញមានបរិស័ទឯទៀត ខាងក្រៅព្រះ
 ពុទ្ធសាសនានេះ ឲ្យមានសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នាយ៉ាងនេះឡើយ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះហើយដែលនាំឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីយល់ធម៌ ក្នុង
 សំណាក់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹង
 ដោយប្រពៃ ព្រះធម៌គឺព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់សំដែងហើយដោយ
 ប្រពៃ ព្រះសង្ឃជាសារីករបស់ព្រះមានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិហើយដោយ
 ប្រពៃ ។

[៣២៥] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយវិញទៀត ខ្ញុំព្រះអង្គដើរ
 ក្រឡឹងមើលអំពីសួនច្បារ ១ ទៅសួនច្បារ ១ អំពីឱឡាន ១ ទៅឱឡាន ១
 ឃើញសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយក្នុងទីនោះ ស្តាំងស្តម សៅហ្មង អាប៌
 សម្បុរ កើតរោគលៀងស្នេកស្នាំង មានខ្លួនរវាមដោយសរសៃ មិនទំនង
 ឲ្យពួកជនរមិលមើលជាប់ភ្នែកបាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា លោកមានអាយុទាំងនេះ ទំនងជាប្រ-
 ព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ទាំងមិនត្រេកអរ ពុំនោះសោត លោកមានអាយុទាំង
 នោះ ធ្វើបាបកម្មណាមួយដ៏កំបាំង បានជាលោកមានអាយុទាំងនេះ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

កិសា លូខា ទុព្វណ្ណា ឧបណ្ណាបណ្ណាកជាតា ធមនិ-
 សន្តតកត្តា ន វិយ មញ្ញេ ចក្កំ ពន្ធន្តិ ជនស្ស
 ទស្សនាយាតិ ។ ត្យាហំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ រនាមិ
 កី នុ ខោ តុម្ភេ អាយស្មន្តោ^(១) កិសា លូខា
 ទុព្វណ្ណា ឧបណ្ណាបណ្ណាកជាតា ធមនិសន្តតកត្តា ន
 វិយ មញ្ញេ ចក្កំ ពន្ធប ជនស្ស ទស្សនាយាតិ ។
 តេ ឯវមាហំសុ ពន្ធករោតោ នោ មហារាជាតិ ។
 ឥធម បនាហំ កន្តេ ភិក្ខុ បស្សាមិ ហដ្ឋប្បហដ្ឋេ
 ឧទក្កុទក្កេ អភិវត្តរូបេ បិណិត្រិយេ អប្បោស្សក្កេ
 បន្ទុលោមេ បរទុត្តេ មិត្តភូតេន ចេតសា វិហារន្តេ^(២) ។
 តស្ស មយ្ហំ កន្តេ ឯតទហោសិ^(៣) អន្ធា ឥមេ
 អាយស្មន្តោ តស្ស កករតោ សាសនេ ឧទ្យារំ
 បុព្វេនាបរំ វិសេសំ ជានន្តិ^(៤) តថា^(៥) ឥមេ អាយស្មន្តោ
 ហដ្ឋប្បហដ្ឋា ឧទក្កុទក្កា អភិវត្តរូបា បិណិត្រិយា^(៦)

១ ឱ. អាយស្មន្តោ ។ ២ ម. ហដ្ឋប្បហដ្ឋា ឧទក្កុទក្កា អភិវត្តរូបា បិណិត្រិយានិ
 អប្បោស្សក្កា បន្ទុលោមា បរទុត្តា មិត្តភូតេន ចេតសា វិហារន្តីតិ ទិស្សន្តិ ។ ៣ ឱ. ឯវំ
 ហោតិ ។ ៤ ឱ. សញ្ញានន្តិ ។ ៥ ម. តថា ហិ ។ ៦ ម. បិណិត្រិយា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ស្តម សៅហ្មង អាប៌សម្បុរ កើតរោគល្បឿងស្នេកស្នាំង មានខ្លួនរវាម
 ដោយសរសៃ មិនទំនងឲ្យជាប់ភ្នែកដល់ជនអ្នកមើល ។ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ចូល
 ទៅរកពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា ដូច
 ម្តេច បានជាលោកមានអាយុទាំងឡាយ ស្តម សៅហ្មង អាប៌សម្បុរ
 កើតរោគល្បឿងស្នេកស្នាំង មានខ្លួនរវាមដោយសរសៃ មិនទំនងឲ្យជាប់
 ភ្នែកដល់ជនអ្នកមើលដូច្នោះ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះនិយាយយ៉ាង
 នេះថា បពិត្រមហារាជ យើងទាំងឡាយមានរោគជាប់តាមពូជមក ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គឃើញពួកភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ មាន
 ចិត្តរីករាយក្រៃពេក មានចិត្តខ្ពស់បំផុត មានសភាពត្រេកអរក្រៃពេក
 មានឥន្ទ្រិយពេញលេញ មានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយតិច មានរោមសម្បូរ
 ហើយ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយសារទានរបស់អ្នកដទៃ មានចិត្តមានសភាពដូច
 ជាម្រឹត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
 នេះថា លោកមានអាយុទាំងឡាយនេះ ដឹងនូវគុណវិសេសដទៃក្រៃ
 លែងជាងកាលមុនក្នុងសាសនារបស់ព្រះមានបុណ្យនោះ ដោយពិតហើយ
 បានជាលោកមានអាយុទាំងនេះ មានចិត្តរីករាយក្រៃពេក មានចិត្ត
 ខ្ពស់បំផុត មានសភាពត្រេកអរក្រៃពេក មានឥន្ទ្រិយពេញលេញ

រាជវគ្គស្ស ធម្មចេតិយសុត្តេ ធម្មន្ទយកថា

អប្បោស្សុក្កា	បន្ទុលោមា	បរទុត្តា	មិកក្ខតេន
ចេតសា	វិហារន្តីតិ	។ អយម្បិ	ខោ មេ ភន្តេ
ភកវតិ	ធម្មន្ទយោ	ហោតិ	សម្មាសម្ពុទ្ធា ភកវា
ស្វាគ្ហាតោ	ភកវតា	ធម្មោ	សុប្បដិបន្នោ ភកវតោ
សាវកសង្ឃោតិ	។		

[៣២៦] បុន ចបរាហំ ភន្តេ រាជា ខត្តិយោ
 មុទ្ធាវសិត្តោ បហោមិ ឃាតេតាយំ វា ឃាតេតុំ
 ជាបេតាយំ វា ជាបេតុំ បញ្ចាជេតាយំ វា បញ្ចាជេតុំ ។
 តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ អដ្ឋករណេ^(១) និសិទ្ធស្ស អន្តរន្តរា
 កថំ ឌីចាតេន្តិ សោហំ ន លកាមិ មា មេ កោន្តោ
 អដ្ឋករណេ និសិទ្ធស្ស អន្តរន្តរា កថំ ឌីចាតេថ កថា
 បរិយោសានំ មេ កវន្តោ^(២) អាភមេន្ទូតិ ។ តស្ស មយ្ហំ
 ភន្តេ អន្តរន្តរា កថំ ឌីចាតេន្តិ ។ ឥធិ បនាហំ ភន្តេ

---

១ ឱ. អត្តករណេ ។ ២ ម. កោន្តោ ។

រាជវគ្គ ធម្មចេតិយសូត្រ និយាយអំពីការយល់ធម៌

មានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយតិច មានរោមសម្បូរហើយ ចិញ្ចឹមជីវិតដោយ
 ទានរបស់អ្នកដទៃ មានចិត្តមានសភាពដូចជាម្រឹគ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន នេះឯងដែលនាំឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គ បានយល់ធម៌ក្នុងសំណាក់ព្រះ
 មានព្រះភាគថា ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃមែន ព្រះធម៌
 ព្រះមានព្រះភាគ សំដែងហើយដោយប្រពៃមែន ព្រះសង្ឃជាសារីរក៍
 របស់ព្រះមានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិហើយដោយប្រពៃមែន ។

[៣២៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត ខ្ញុំព្រះអង្គជាអាណា
 ជាក្សត្រិយ៍បានមុន្នាកិសេកហើយ ល្មមសម្លាប់មនុស្សដែលគួរសម្លាប់ក៏
 បាន មនុស្សគួរចម្រើនក៏ឲ្យចម្រើនបាន មនុស្សគួរបណ្តោញក៏ឲ្យបណ្តោញ
 បាន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើខ្ញុំព្រះអង្គនោះកំពុងអង្គុយក្នុង
 រោងសម្រាប់កាត់ក្តី ហើយមានពួកជនហ៊ាននិយាយស្ទាក់សំដី ត្រង់ពាក់
 កណ្តាល ខ្ញុំព្រះអង្គនោះក៏បាននិយាយឃាត់ថា អ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ
 កុំធ្វើសំដីរបស់ខ្ញុំដែលកំពុងអង្គុយ ក្នុងរោងសម្រាប់កាត់ក្តី ឲ្យដាច់ពាក់
 កណ្តាលឡើយ អ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយបង្កង់ចាំខ្ញុំនិយាយឲ្យចប់សិន ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកមនុស្សក៏នៅតែនិយាយស្ទាក់សំដី របស់ខ្ញុំព្រះ
 អង្គត្រង់ពាក់កណ្តាលដដែល ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ភិក្ខុ បស្សមិ យស្មី សមយេ ភកវា អនេក-
 សតាយ បរិសាយ ធម្មំ ទេសេតិ នេវ តស្មី
 សមយេ ភកវតោ សាវកានំ ទិបិតសន្នោ វា
 ហោតិ ឧក្កាសិតសន្នោ វា ។ ក្ខតបុព្វំ កន្តេ
 ភកវា អនេកសតាយ បរិសាយ ធម្មំ ទេសេសិ
 តត្រ អញ្ញតរោ^(១) ភកវតោ សាវកា ឧក្កាសិ ។
 តមេនំ អញ្ញតរោ សព្វប្បចារី ជន្មកេន យដ្ឋេសិ
 អប្បសន្នោ អាយស្មា ហោតុ មា អាយស្មា^(២)
 សទ្ធមកាសិ សត្តា នោ ភកវា ធម្មំ ទេសេតីតិ ។
 តស្ស មយ្ហំ កន្តេ ឯតទហោសិ អច្ឆរិយំ វត ភោ
 អព្ភតំ វត ភោ អទណ្ណោន វត កិវ ភោ អសត្តេន
 ឯវំ សុរិដីតា បរិសា ករិស្សតីតិ ។ ន ខោ
 បនាហំ កន្តេ តតោ ពហិទ្ធា អញ្ញំ ឯវំ សុរិដីតំ
 បរិសំ សមនុបស្សមិ ។ អយម្បិ ខោ មេ កន្តេ
 ភកវតិ ធម្មន្ទយោ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធា ភកវា

១ ម. តត្រញតរោ ។ ២ ឱ. ម. អាយស្មា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ឃើញតែពួកភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ បើព្រះមានព្រះភាគ កំពុងសំដែង
 ធម៌ដល់បរិស័ទច្រើនរយក្នុងសម័យណា សម័យនោះ ពួកសាវ័ករបស់
 ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ឥតមានសំឡេងកណ្តាស់ ឬសំឡេងក្អកគ្រហែម
 ឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុធ្លាប់មានពីមុនមក បើព្រះ
 មានព្រះភាគ កំពុងសំដែងធម៌ដល់បរិស័ទច្រើនរយ ហើយមានសាវ័ក
 របស់ព្រះមានព្រះភាគណាមួយ ក្អកឡើងក្នុងទីនោះ ។ នឹងមានស-
 ព្រហ្មចារីបុគ្គលណាមួយ គោះនូវសាវ័កនោះដោយជង្គង់ថា លោកមាន
 អាយុ ចូរធ្វើសំឡេងតិច លោកមានអាយុ កុំធ្វើសំឡេងខ្លាំងឡើយ
 ដ្បិតព្រះមានព្រះភាគជាគ្រូយើង កំពុងសំដែងធម៌ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អើអស្ចារ្យណាស់ហ្ន៎
 ចំឡែកណាស់ហ្ន៎ បរិស័ទដែលព្រះអង្គទូន្មានបានដោយ យ៉ាងនេះ
 ដោយមិនបាច់អាងអាជ្ជា មិនបាច់អាងគ្រឿងសស្ត្រាឡើយ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គពិចារណាមើល មិនឃើញបរិស័ទដទៃក្រៅ
 ពីព្រះពុទ្ធសាសនា ឲ្យទូន្មានបានដោយដោយយ៉ាងនេះឡើយ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះឯង (ដែលនាំឲ្យ) ខ្ញុំព្រះអង្គបានយល់ធម៌ក្នុង
 សំណាក់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃមែន

រាជវគ្គស្ស ធម្មចេតិយសុត្តេ ធម្មន្ទយកថា

ស្វាភ្នកាតោ ភកវតា ធម្មោ សុប្បដិបន្នោ ភកវតោ

សាវកសង្ឃោតិ ។

[៣២៧] បុន ចបរាហំ ភន្តេ បស្សាមិ

ឥនេកច្ចេ ខត្តិយបណ្ឌិតោ និបុណោ កតបរហ្សវាទេ

វាឡុវេទិរូបេ ។ តេ ភិន្ទន្តា មញ្ញោ ចរន្តិ បញ្ញាកតេន

ទិដ្ឋិតតានិ ។ តេ សុណានិ្ត សមណោ ខលុ កោ

កោតមោ អមុកំ ឆាម កាមំ វា និតមំ វា

ឱសវិស្សតីតិ ។ តេ បញ្ចំ អភិសង្កហេនិ្ត ឥមំ មយំ

បញ្ចំ សមណំ កោតមំ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆិស្សាម

ឯវញ្ចោ នោ បុដ្ឋោ ឯវំ ព្យាករិស្សតិ ឯវមស្ស

មយំ វាទំ អាហោបេស្សាម ឯវញ្ចោមិ នោ បុដ្ឋោ ឯវំ

ព្យាករិស្សតិ ឯវម្បិស្ស មយំ វាទំ អាហោបេស្សាមាតិ ។

តេ សុណានិ្ត សមណោ ខលុ កោ កោតមោ

អមុកំ ឆាម កាមំ វា និតមំ វា ឱសដោតិ ។

តេ យេន ភកវា តេនុបសង្កមនិ្ត ។ តេ

ភកវា ធម្មិយា កថាយ សន្នស្សេតិ សមាទបេតីតិ

រាជវគ្គ ធម្មចេតិយសូត្រ និយាយអំពីការយល់ធម៌

ព្រះធម៌ ព្រះមានព្រះភាគសំដែងទុកហើយដោយប្រពៃមែន ព្រះសង្ឃ
ជាសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិដោយប្រពៃមែន ។

[៣២៧] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត ខ្ញុំព្រះអង្គបាន
ឃើញខត្តិយបណ្ឌិតពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានប្រាជ្ញាល្អិត អាចញ៉ាំ-
ញីនូវបរហ័រវាទបាន មានសភាពដូចជាអ្នកបាញ់ម្រឹគសាហាវ ។ ពួក
ខត្តិយបណ្ឌិតទាំងនោះ ហាក់ដូចជាទម្ងាយនូវទិដ្ឋិដោយប្រាជ្ញាបាន ។
ខត្តិយបណ្ឌិតទាំងនោះបានឮថា ព្រះសមណគោតម និមន្តចូលមកកាន់
ស្រុកឬនិគមឯណោះ ។ ខត្តិយបណ្ឌិតទាំងនោះក៏តាក់តែងប្រស្នាហើយ
គិតគ្នាថា យើងនឹងចូលទៅសួរប្រស្នានេះនឹងព្រះសមណគោតម កាល
យើងសួរទៅហើយ បើព្រះសមណគោតម ដោះស្រាយមិនរួចយ៉ាងនេះ
ទេ យើងនឹងលើកវាទៈគឺពោលទោស របស់ព្រះសមណគោតមយ៉ាង
នេះ មួយទៀត កាលយើងសួរយ៉ាងនេះហើយ បើព្រះសមណគោតម
ដោះស្រាយមិនរួចយ៉ាងនេះទេ យើងនឹងលើកវាទៈរបស់ព្រះសមណ-
គោតមនោះយ៉ាងនេះថែមទៀត ។ ខត្តិយបណ្ឌិតទាំងនោះ បានឮថា
ព្រះសមណគោតម និមន្តចូលមកកាន់ស្រុកឬនិគមឯណោះ ។ ខត្តិយ-
បណ្ឌិតទាំងនោះ ក៏ចូលមករកព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះ
ភាគទ្រង់ពន្យល់ខត្តិយបណ្ឌិតទាំងនោះឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យកតាម

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

សមុត្តេជេតិ សម្មហំសេតិ ។ តេ ភកវតា ធម្មិយា
 កថាយ សន្ទស្សិតា សមាទបិតា សមុត្តេជិតា
 សម្មហំសិតា ន ចេវ ភកវន្តំ បញ្ញំ បុច្ឆន្តិ
 កុតស្ស^(១) វាទំ អាហេយេស្សន្តិ អញ្ញទត្ថំ^(២) ភកវតោ
 សាវកា សម្មជ្ជន្តិ ។ អយម្បិ ខោ មេ ភន្តេ
 ភកវតិ ធម្មន្ទយោ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធា ភកវា
 ស្វាគ្ហាតោ ភកវតា ធម្មោ សុប្បដិបន្នោ ភកវតោ
 សាវកសង្ឃាតិ ។

[៣២៨] បុន ចបរាហំ ភន្តេ បស្សាមិ ឥនេកច្ចេ
 ព្រាហ្មណបណ្ឌិតេ ។ មេ ។ កហាបតិបណ្ឌិតេ...
 សមណបណ្ឌិតេ និបុណោ កតបរាប្បវាទេ វាទ្ធកេតិ-
 រូមេ ។ តេ ភិន្ទន្តា មញ្ញោ ចរន្តិ បញ្ញាកតេន
 ទិដ្ឋិតតានិ ។ តេ សុណាន្តិ សមណោ ខុសុ

១ ឱ. ម. កុតោ ។ ២ ឱ. ម. អញ្ញទត្ថំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មិកថា ។ លុះព្រះមានព្រះភាគបាន
 ពន្យល់ពួកខត្តិយបណ្ឌិតឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យកតាម ឲ្យអាចហាន
 ឲ្យរីករាយដោយធម្មិកថាហើយ ក៏មិនហ៊ាននាំគ្នាសួរប្រស្នានឹងព្រះមាន
 ព្រះភាគ មិនដឹងជានឹងលើកវាទៈពីណាកើត តាមពិត ត្រឡប់សម្រេច
 ជាសារីករបស់ព្រះមានព្រះភាគវិញ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះឯង
 ដែលនាំឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គយល់ធម៌ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះ
 មានជោគព្រះអង្គត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃមែន ព្រះធម៌គឺព្រះមានជោគ
 សំដែងហើយដោយប្រពៃមែន ព្រះសង្ឃជាសារីករបស់ព្រះមានជោគ
 ប្រតិបត្តិដោយប្រពៃមែន ។

[៣២៨] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត ខ្ញុំព្រះអង្គបានឃើញ
 ព្រាហ្មណបណ្ឌិតពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ។ បេ ។ គហបតិបណ្ឌិត... សម-
 ណបណ្ឌិត មានប្រាជ្ញាល្អិត អាចញាំញីនូវបរហ្សវាទបាន មានសភាព
 ដូចជាអ្នកសម្លាប់ម្រឹគសាហារវ ។ សមណបណ្ឌិតទាំងនោះហាក់ដូចជាទ-
 ម្លាយនូវទិដ្ឋិដោយប្រាជ្ញាបាន ។ បណ្ឌិតទាំងនោះបានឮថា ព្រះសមណ-

រាជវគ្គស្ស ធម្មចេតិយសុត្តេ ធម្មន្ទយកថា

កោ កោតមោ អមុកំ ឆាម កាមំ វា និកមំ វា
ឱសិស្សតីតិ ។ តេ បញ្ញំ អភិសង្ការោន្តិ ឥមំ មយំ
បញ្ញំ សមណំ កោតមំ ឧបសង្កមិត្តា បុច្ឆិស្សាម
ឯវញ្ចោ នោ បុដ្ឋោ ឯវំ ព្យាករិស្សតិ ឯវមស្ស
មយំ វាទំ អាហោមេស្សាម ឯវញ្ចោមិ នោ បុដ្ឋោ ឯវំ
ព្យាករិស្សតិ ឯវម្បិស្ស មយំ វាទំ អាហោមេស្សាមាតិ
តេ សុណាន្តិ សមណោ ខលុ កោ កោតមោ
អមុកំ ឆាម កាមំ វា និកមំ វា ឱសដោតិ ។
តេ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិត្តិ ។ តេ ភកវា ធម្មិយា
កថាយ សន្ទស្សតិ សមាទមេតិ សមុត្តេជេតិ
សម្បហំសេតិ ។ តេ ភកវតា ធម្មិយា កថាយ
សន្ទស្សិតា សមាទមិតា សមុត្តេជិតា សម្បហំសិតា
ន ចេវ ភកវន្តំ បញ្ញំ បុច្ឆន្តិ កុតស្ស វាទំ
អាហោមេស្សន្តិ អញ្ញទត្ថំ ភកវន្តំយេវ ឱកាសំ យាចន្តិ
អការស្មា អនការិយំ បព្វជ្ជាយ ។ តេ ភកវា
បញ្ចាជេតិ ។ តេ តថា បព្វជិតា សមាទា រូបកដ្ឋា

រាជវគ្គ ធម្មចេតិយសូត្រ និយាយអំពីការយល់ធម៌

គោតម និមន្តចូលមកកាន់ស្រុកឬនិគមឯណោះ ។ គេក៏តាក់តែងប្រស្នា
ដោយគិតថា យើងទាំងឡាយ នឹងចូលទៅសួរប្រស្នានេះ នឹងព្រះសម-
ណគោតម កាលបើសួរយ៉ាងនេះទៅហើយ បើព្រះសមណ-
គោតមដោះស្រាយមិនរួចយ៉ាងនេះទេ យើងនឹងលើកវាទៈរបស់ព្រះសម-
ណគោតមនោះយ៉ាងនេះ មួយទៀត កាលយើងសួរយ៉ាងនេះទៅ
ហើយ បើព្រះសមណគោតមដោះស្រាយមិនរួចយ៉ាងនេះទេ យើងទាំង-
ឡាយ នឹងលើកវាទៈរបស់ព្រះសមណគោតមនោះ យ៉ាងនេះថែម
ទៀត ។ បណ្ឌិតទាំងនោះបានឮថា ព្រះសមណគោតមនិមន្តចូលមក
កាន់ស្រុកឬនិគមឯណោះ ។ គេក៏នាំគ្នាចូលមករកព្រះមានព្រះភាគ ។
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពន្យល់ពួកបណ្ឌិតទាំងនោះ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់
យកតាម ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មិកថា ។ លុះព្រះមានដោគ
ទ្រង់ពន្យល់បណ្ឌិតទាំងនោះ ឲ្យយល់ច្បាស់ ឲ្យកាន់យកតាម ឲ្យអាច
ហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មិកថាហើយ ក៏មិនហ៊ាននាំគ្នាសួរប្រស្នាចំពោះ
ព្រះមានព្រះភាគឡើយ នឹងលើកវាទៈមកពីណាកើត តាមពិត ទៅជា
សូមឱកាសនឹងព្រះមានព្រះភាគ ហើយចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ភាព
មិនមានផ្ទះដោយបព្វជ្ជាវិញ ។ ព្រះមានព្រះភាគក៏បំបួសបណ្ឌិតទាំង
នោះ ។ បណ្ឌិតទាំងនោះ លុះបួសដូច្នោះហើយក៏ចៀសចេញទៅ ឥតមាន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អប្បមត្តា   អាតាបិដោ   បហិតត្តា   វិហារន្តា   នចិរស្សេវ
 យស្សត្តាយ   កុលបុត្តា   សម្មទេវ   អការស្មា
 អនការិយំ   បព្វជន្តិ   តទទុត្តរំ   ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ
 ទិដ្ឋេវ   ធម្មេ   សយំ   អភិញ្ញា   សច្ចិកត្វា   ឧបសម្បជ្ជ
 វិហារន្តិ   ។   តេ   វាមាហំសុ   មយំ^(១)   វត   ភន្តេ   កោ
 អនស្សាម^(២)   មយំ   ហិ   បុព្វេ   អស្សមណា   វ   សមាទា
 សមណាម្ហាតិ   បដិជាទិម្ហា   អព្រាហ្មណា   វ   សមាទា
 ព្រាហ្មណាម្ហាតិ   បដិជាទិម្ហា   អនរហន្តោ   វ   សមាទា
 អរហន្តោម្ហាតិ   បដិជាទិម្ហា   ឥទានិ   ខោម្ហ^(៣)   សមណា
 ឥទានិ   ខោម្ហ   ព្រាហ្មណា   ឥទានិ   ខោម្ហ   អរហន្តោតិ   ។
 អយម្បិ   ខោ   មេ   ភន្តេ   ភកវតិ   ធម្មទ្ធវយោ
 ហោតិ   សម្មាសម្ពុទ្ធោ   ភកវា   ស្វាគ្វាតោ   ភកវតា
 ធម្មោ   សុប្បដិបន្នោ   ភកវតោ   សាវកសង្ឃោតិ   ។

---

១ ឱ. ម. មនំ ។ ២ ឱ. ឯត្តន្តេ មនំ វត កោ អនស្សាមាតិ ទិស្សតិ ។ ម. មនំ វត
 កោ ព្យបនស្សាមាតិ ទិស្សតិ ។ ៣ ឱ. ខោម្ហា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

សេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាម មានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ពួក
 កុលបុត្រដែលចេញចាកផ្ទះ ចូលកាន់ផ្លូវដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍
 ដល់អនុត្តរធម៌ណា មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនុត្តរធម៌
 នោះ ដ៏ជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចារ្យ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ដោយប្រាជ្ញារបស់
 ខ្លួន ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ បណ្ឌិតទាំង
 នោះក៏ពោលយ៉ាងនេះថា អើយើងទាំងឡាយ មិនវិនាសទេ ព្រោះថា
 កាលពីដើម យើងទាំងឡាយមិនមែនជាសមណៈប្តេជ្ញាខ្លួនថា ជាសមណៈ
 មិនមែនជាព្រាហ្មណ៍ប្តេជ្ញាខ្លួនថា ជាព្រាហ្មណ៍ មិនមែនជាព្រះអរហន្ត
 ប្តេជ្ញាខ្លួនថា ជាព្រះអរហន្ត ឥឡូវនេះ យើងទាំងឡាយ បានជាសមណៈ
 ពិតហើយ ឥឡូវនេះ យើងទាំងឡាយ បានជាព្រាហ្មណ៍ពិតហើយ
 ឥឡូវនេះ យើងទាំងឡាយបានជាអរហន្តពិតហើយ ។ បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន នេះឯងដែលនាំឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គយល់ធម៌ ក្នុងសំណាក់ នៃព្រះ
 មានព្រះភាគថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដឹង ដោយប្រពៃមែន
 ព្រះធម៌ ព្រះមានព្រះភាគ សំដែងហើយ ដោយប្រពៃមែន ព្រះ
 សង្ឃជាសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិហើយដោយប្រពៃមែន ។

រាជវគ្គស្ស ធម្មចេតិយសុត្តេ ធម្មន្ទយកថា

[៣២៩] បុន ចបរំ^(១) ភន្តេ ឥមេ ឥសិទ្ធកុរុ-
 ណា^(២) ថបតយោ មមភត្តា មមយាណា អហំ នេសំ
 ដិវិតំ ទាតា យសស្ស អាហត្តា អថ ច បន នោ
 តថា មយិ និបច្ចការំ កកោន្តិ យថា ភកវតិ ។
 ភូតបុញ្ញហំ ភន្តេ សេនំ អព្ពយ្យាតោ សមាណោ ឥមេ^(៣)
 ឥសិទ្ធកុរុណោ ថបតយោ វិមំសមាណោ អញ្ញតវស្មី
 សម្ពាធនោ អារសថេ វាសំ ឧបកច្ឆិ ។ អថខោ
 ភន្តេ ឥមេ ឥសិទ្ធកុរុណោ ថបតយោ ពហុនេវ
 វត្តិ ធម្មិយា កថាយ វិតិណមេត្វា យតោ អស្សោសុំ
 ខោ ភកវន្តំ តតោ សីសំ កត្វា មំ ចាទតោ កវិត្វា
 និបច្ឆិសុ ។ តស្ស មយ្ហំ ភន្តេ ឯតទហោសិ អច្ឆវិយំ
 វត កោ អព្ពតំ វត កោ ឥមេ ឥសិទ្ធកុរុណោ
 ថបតយោ មមភត្តា មមយាណា អហំ នេសំ ដិវិតំ
 ទាតា យសស្ស អាហត្តា អថ ច បន នោ
 តថា មយិ និបច្ចការំ កកោន្តិ យថា ភកវតិ

---

១ ឱ. ម. ចបរាហំ ។ ២ ឱ. ឥសិទ្ធកុរុណា ។ ៣ ឱ. ឥមេវ ។ ម. ឥមេ ច ។

រាជវគ្គ ធម្មចេតិយសូត្រ និយាយអំពីការយល់ធម៌

[៣២៧] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត ពួកជាងឈើ (ពីរនាក់) គឺឥសិទ្ធន្តៈ ១ បូរាណៈ ១ ទាំងនេះ មានបាយរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដូចជា បាយគេ មានយានរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ក៏ដូចជាយានគេ ខ្ញុំព្រះអង្គបានឲ្យ ដីវិត បានតាំងយសដល់ជាងឈើទាំងនោះ តែពួកជាងឈើមិនធ្វើសេចក្តី ឱនលំទោនមករកខ្ញុំព្រះអង្គ ដូចជាធ្វើចំពោះព្រះមានព្រះភាគឡើយ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានលើកពួកសេនាចេញទៅ ដើម្បីល្បួង មើលនូវពួកជាងឈើឈ្មោះឥសិទ្ធន្តៈនិងបូរាណៈទាំងនេះ ហើយឈប់ សម្រាកក្នុងកន្លែងចង្អៀតមួយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លំដាប់នោះ ពួកជាងឈើឈ្មោះឥសិទ្ធន្តៈនិងបូរាណៈទាំងនេះ ញ៉ាំងកាលឲ្យកន្លង ទៅដោយធម្មិកថា អស់រាត្រីជាច្រើន បើពួងដំណឹងថា ព្រះមានព្រះ ភាគ គង់នៅក្នុងទីណា ក៏បែរក្បាលទៅត្រង់ទីនោះ ហើយដេកសណ្តូក ជើងមកលើខ្ញុំព្រះអង្គវិញ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ មាន សេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អើហ្ន៎ អស្ចារ្យណាស់ អើហ្ន៎ ចំឡែកពេក ណាស់ ជាងឈើឈ្មោះឥសិទ្ធន្តៈនិងបូរាណៈនេះ មានបាយរបស់អញ ក៏ដូចជាបាយគេ មានយានរបស់អញ ក៏ដូចជាយានគេ អញបានឲ្យ ដីវិត បានតាំងយសដល់ជាងឈើទាំងនោះ តែជាងឈើទាំងនោះមិនធ្វើ សេចក្តីឱនលំទោនមករកអញ ដូចជាធ្វើចំពោះព្រះមានព្រះភាគសោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អន្ទា ឥមេ អាយស្មន្តោ តស្ស ភកវតោ សាសនេ
 ឱទ្ធការំ បុព្វេនាបរំ វិសេសំ ជានន្តីតិ^(១) ។ អយម្បិ
 ខេ^(២) ភន្តេ ភកវតិ ធម្មទ្ធវយោ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 ភកវា ស្វាគ្វាតោ ភកវតា ធម្មោ សុប្បដិបន្នោ
 ភកវតោ សាវកសង្ឃោតិ ។

[៣៣០] បុន ចបរំ ភន្តេ ភកវាបិ ខត្តិយោ
 អហម្បិ ខត្តិយោ ភកវាបិ កោសលោ អហម្បិ
 កោសលោ ភកវាបិ អាសីតិកោ អហម្បិ
 អាសីតិកោ យម្បិ ខេ^(៣) ភន្តេ ភកវាបិ
 ខត្តិយោ អហម្បិ ខត្តិយោ ភកវាបិ កោសលោ
 អហម្បិ កោសលោ ភកវាបិ អាសីតិកោ អហម្បិ
 អាសីតិកោតិ ។ ឥមិណ វារហាមេវាហំ^(៤) ភន្តេ
 ភកវតិ បរមនិបច្ចការំ កត្តំ មិត្តបហារំ ឧបទំសេត្តំ
 ហន្ត ចណនិ មយំ ភន្តេ កច្ឆាម ពហុកិច្ចា
 មយំ ពហុករណីយាតិ ។ យស្សនានិ ត្វំ មហារាជ

---

១ ឱ. សញ្ញានន្តីតិ ។ ២ ឱ. ម. ខោ មេ ។ ៣. ឱ. ខោសទ្វោ នត្តិ ។ ៤ ម. ឥមិនាបាហំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

លោកមានអាយុទាំងនេះ ដឹងនូវគុណវិសេសដ៏ក្រៃលែង ទាំងខាង
 ដើមខាងចុង ក្នុងសាសនារបស់ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះដោយពិត ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះឯងដែលនាំឲ្យខ្ញុំព្រះអង្គ បានយល់ធម៌ក្នុង
 សំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃ
 មែន ព្រះធម៌គឺព្រះមានព្រះភាគ សំដែងហើយដោយប្រពៃមែន
 ព្រះសង្ឃជាសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគ ប្រតិបត្តិដោយប្រពៃមែន ។

[៣៣០] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយវិញទៀត ព្រះមានព្រះភាគ
 ក៏ជាក្សត្រិយ៍ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ជាក្សត្រិយ៍ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏ជាអ្នកកោសល
 ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ជាអ្នកកោសល ព្រះមានព្រះភាគមានព្រះជន្ម ៨០ ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ក៏មានអាយុ ៨០ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ត្រង់ដែលព្រះមានព្រះភាគជា
 ក្សត្រិយ៍ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ជាក្សត្រិយ៍ ព្រះមានព្រះភាគក៏ជាអ្នកកោសល ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គក៏ជាអ្នកកោសល ព្រះមានព្រះភាគក៏មានព្រះជន្ម ៨០ ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ក៏មានអាយុ ៨០ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន តែត្រឡប់ជា ខ្ញុំព្រះអង្គ
 គួរដើម្បីធ្វើនូវសេចក្តីឱនលំទោនក្រៃលែង ក្នុងព្រះមានព្រះភាគ ដើម្បី
 សំដែងនូវការបូជាដោយសេចក្តីរាប់អាន ចំពោះព្រះអង្គវិញ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គមានកិច្ចច្រើន មានការរវល់ច្រើន
 ចង់ត្រឡប់ទៅវិញឆាប់ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ

រាជវគ្គស្ស ធម្មចេតិយសុត្តេ ធម្មចេតិយភាសិតំ

កាលំ មញ្ញសីតិ ។ អថខោ រាជា បសេនទិ
 កោសលោ ឧដ្ឋាយាសនា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា
 បទត្តិណំ កត្វា បក្កាមិ ។
 [៣៣១] អថខោ ភកវា អចិរប្បក្កន្តស្ស រញ្ញោ
 បសេនទិស្ស កោសលស្ស ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ឯសោ
 ភិក្ខុវេ រាជា បសេនទិ កោសលោ ធម្មចេតិយានិ
 ភាសិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កន្តោ ឧត្តណ្ណាថ ភិក្ខុវេ
 ធម្មចេតិយានិ បរិយាបុណាថ ភិក្ខុវេ ធម្មចេតិយានិ
 ធារេថ ភិក្ខុវេ ធម្មចេតិយានិ អត្តសញ្ញតានិ ភិក្ខុវេ
 ធម្មចេតិយានិ អាទិព្រហ្មចរិយកានីតិ ។ ឥទមវោច
 ភកវា អត្តមនា តេ ភិក្ខុ ភកវតោ ភាសិតំ
 អភិនន្ទន្តិ ។

ធម្មចេតិយសុត្តំ នវមំ និដ្ឋិតំ ។

រាជវគ្គ ធម្មចេតិយសូត្រ ធម្មចេតិយភាសិត

សូមព្រះអង្គសំគាល់នូវកាលដ៏គួរ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។ ទើបព្រះ
បាទបសេនទិកោសល ក្រោកអំពីអាសនៈ ហើយថ្វាយបង្គំលាព្រះ
មានព្រះភាគដោយគោរព ធ្វើប្រទក្សិណហើយស្តេចចេញទៅ ។

[៣៣១] កាលព្រះបាទបសេនទិកោសល ស្តេចចេញទៅមិន
ទាន់បានយូរប៉ុន្មាន ទើបព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ទៅនឹងពួកភិក្ខុថា
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះបាទបសេនទិកោសលនេះ ទ្រង់សំដែងនូវ
ពាក្យដែលធ្វើការគោរព ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ហើយក្រោកអំពីអាសនៈ
ស្តេចចេញទៅ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូររៀននូវពាក្យ
ដែលធ្វើនូវសេចក្តីគោរព ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នក
រាល់គ្នា ចូរទន្ទេញពាក្យដែលធ្វើការគោរពក្នុងធម៌ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
អ្នករាល់គ្នា ចូរចងចាំទុកពាក្យ ដែលធ្វើការគោរពក្នុងធម៌ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ព្រោះពាក្យដែលធ្វើការគោរពក្នុងធម៌ ដ៏ប្រកបដោយ
ប្រយោជន៍ ជាអាទិព្រហ្មចរិយកៈ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែង
ព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏មានចិត្តត្រេកអររីករាយចំពោះ
ភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ ធម្មចេតិយសូត្រ ទី ៩ ។

ទសមំ កណ្ណកិត្តលសុត្តិ

[៣៣២] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
ឧទញ្ញាយំ^(១) វិហរតិ កណ្ណកិត្តលេ មិគទាយេ ។
តេន ខោ បន សមយេន រាជា បសេនទិ
កោសលោ ឧទញ្ញំ អនុប្បត្តោ ហោតិ កេនចិនេវ
ករណីយេន ។ អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ
អញ្ញតំ បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ តំ អម្ពោ បុរិស
យេន ភកវា តេនុបសង្កម ឧបសង្កមិត្តា មម
វចនេន ភកវតោ ចានេ សិរសា វន្ទាហិ អប្បាពាធំ
អប្បាតង្គិ លហុដ្ឋានំ ពលំ ជាសុវិហារំ បុច្ឆ រាជា
ភន្តេ បសេនទិ កោសលោ ភកវតោ ចានេ សិរសា
វន្ទតិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្គិ លហុដ្ឋានំ ពលំ
ជាសុវិហារំ បុច្ឆតីតិ ឯវញ្ច វនេហិ អដ្ឋ កិរ ភន្តេ
រាជា បសេនទិ កោសលោ បច្ឆាកត្តំ ភុត្តចាតរាសោ

---

១ ឱ. ឧទុញ្ញាយំ ។ ម. ឧរុញ្ញាយំ ។

កណ្តកត្តលសូត្រ ទី ១០

[៣៣២] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងភូមិប្រទេស ឈ្មោះកណ្តកត្តលៈ ជាទីឲ្យអភ័យ
 ដល់ពួកម្រឹគ ជិតក្រុងឧទញ្ញា ។ សម័យនោះឯង ព្រះបាទបសេនទិកោ-
 សល បានមកដល់ឧទញ្ញានគរ ដោយកិច្ចនីមួយ ។ គ្រានោះ ព្រះបាទ
 បសេនទិកោសល ត្រាស់ហៅបុរសម្នាក់ថា ម្ចាស់បុរសដ៏ចម្រើន អ្នកឯង
 ចូរមកនេះ ចូរអ្នកឯងចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ ត្រង់ទីដែលព្រះ
 អង្គគង់នៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូរបស់
 ព្រះមានព្រះភាគ ដោយក្បាល តាមពាក្យរបស់យើង រួចហើយចូរ
 សួរនូវការមិនមានអាពាធ ការមិនមានទុក្ខ ការក្រោកទៅមកបាន
 រហ័សរហួន ព្រះកាយពល ការគង់នៅជាសុខថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ព្រះបាទបសេនទិកោសល ថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូ របស់
 ព្រះមានព្រះភាគ ដោយសិរ្សៈ ហើយទ្រង់សួរនូវការមិនមានអាពាធ
 ការមិនមានទុក្ខ ការក្រោកទៅមកបានរហ័សរហួន ព្រះកាយពល ការ
 គង់នៅជាសុខ រួចអ្នកឯងចូរពោលយ៉ាងនេះ តទៅទៀតថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឮថាថ្ងៃនេះ ព្រះបាទបសេនទិកោសលទ្រង់សោយក្រយា-
 សោយក្នុងវេលាព្រឹករួចហើយ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយភត្ត ទ្រង់នឹង

រាជវគ្គស្ស កណ្តកត្តលសុត្តេ ចតុវណ្ណវិសេសបុត្រា

ភកវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិស្សតីតិ ។ ឯវំ ទេវាតិ

ខោ សោ បុរិសោ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស

បទិស្សត្វា យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា

ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ

និសិដ្ឋោ ខោ សោ បុរិសោ ភកវន្តំ ឯតទវោច

រាជា ភន្តេ បសេនទិ កោសលោ ភកវតោ ចាទេ

សិរសា រន្ធិតិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្គំ លហុដ្ឋានំ

ពលំ ជាសុរិហារំ បុច្ឆតិ ឯវញ្ច រទេតិ អន្ធិ កិរ

ភន្តេ រាជា បសេនទិ កោសលោ បច្ឆាកត្តំ ភុតុត-

ចាតរាសោ ភកវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិស្សតីតិ ។

[៣៣៣] អស្សោសុំ ខោ សោមា ច ភកិដី

សកុលា ច ភកិដី អន្ធិ កិរ រាជា បសេនទិ

កោសលោ បច្ឆាកត្តំ ភុតុចាតរាសោ ភកវន្តំ ទស្ស-

នាយ ឧបសង្កមិស្សតីតិ ។ អថខោ សោមា ច

រាជវគ្គ កណ្តកត្តលសូត្រ ចតុវណ្ណវិសេសបុត្រា

ចូលមកគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បុរសនោះទទួលព្រះឱង្ការ របស់
 ព្រះបាទបសេនទិកោសលថា ព្រះករុណាថ្ងៃវិសេស ហើយចូលទៅ
 គាល់ព្រះមានព្រះភាគ ត្រង់ទីដែលព្រះអង្គគង់ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ដោយគោរព ហើយអង្គុយនៅ
 ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះបុរសនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បាន
 ពោលពាក្យនេះនឹងព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះ
 បាទបសេនទិកោសល ថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូ របស់ព្រះមានព្រះ
 ភាគដោយសិរ្សៈ ហើយទ្រង់សួរនូវការមិនមានអាពាធ ការមិនមានទុក្ខ
 ការក្រោកទៅមកបានរហ័សរហួន ព្រះកាយពល ការគង់នៅជាសុខ
 ហើយទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះតទៅទៀតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឮថា
 ថ្ងៃនេះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល កាលបើទ្រង់សោយព្រះក្រយាស្វាយ
 ក្នុងវេលាព្រឹករួចហើយ វេលាខាងក្រោយភត្ត ទ្រង់នឹងចូលមកគាល់
 ព្រះមានព្រះភាគ ។

[៣៣៣] ព្រះភគិនី (ជាបជាបតី) ព្រះនាមសោមា និងព្រះនាម
 សកុលា បានឮថា ថ្ងៃនេះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល កាលទ្រង់
 សោយព្រះក្រយាស្វាយក្នុងវេលាព្រឹករួចហើយ ខាងក្រោយភត្ត ទ្រង់
 នឹងស្តេចទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ លំដាប់នោះ ព្រះនាងសោមា

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ភតិដី សកុលា ច ភតិដី រាជានំ បសេនទី
 កោសលំ ភត្តាភិហារេ ឧបសង្កមិត្វា ឯតទរោចំ
 តេនហិ មហារាជ អម្ពាភំបិ វចនេន ភកវតោ
 ចាទេ សិរសា វន្ទាហិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្គិ
 លហុដ្ឋានំ ពលំ ជាសុរិហារំ បុច្ឆ សោមា ច
 ភន្តេ ភតិដី សកុលា ច ភតិដី ភកវតោ ចាទេ
 សិរសា វន្ទនិ អប្បាពាធំ អប្បាតង្គិ លហុដ្ឋានំ
 ពលំ ជាសុរិហារំ បុច្ឆន្តិតិ ។

[៣៣៤] អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ
 បច្ឆាកត្តំ ភុត្តចាតរាសោ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ
 ភកវន្តំ ឯតទរោច សោមា ច ភន្តេ ភតិដី សកុលា
 ច ភតិដី ភកវតោ ចាទេ សិរសា វន្ទនិ អប្បាពាធំ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

និងព្រះនាងសកុលា ចូលទៅគាល់ព្រះបាទបសេនទិកោសល ក្នុង
 កន្លែងសម្រាប់សោយហើយបានពោលពាក្យនេះថា បពិត្រមហារាជ បើ
 ដូច្នោះ សូមព្រះអង្គថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូនៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយ
 សិរ្សៈ តាមពាក្យរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ទាំងឡាយផង សូមទ្រង់សួរនូវការមិនមាន
 អាពាធ ការមិនមានទុក្ខ ការក្រោកទៅមកបានរហ័សរហួន ព្រះកាយ-
 ពល ការគង់នៅជាសុខផងថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នាងសោមា
 និងនាងសកុលា សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូ នៃព្រះមានព្រះភាគដោយ
 សិរ្សៈ ហើយសួរនូវការមិនមានអាពាធ ការមិនមានទុក្ខ ការក្រោក
 ទៅមកបានរហ័សរហួន ព្រះកាយពល ការគង់នៅជាសុខសាន្ត ។

[៣៣២] គ្រានោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល សោយព្រះ
 ក្រយាស្វាយ ក្នុងវេលាព្រឹករួចហើយ ទើបចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះ
 ភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ដោយគោរព
 ហើយគង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះបាទបសេនទិកោសល គង់នៅក្នុងទី
 ដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នាងសោមានិងនាងសកុលា សូមថ្វាយបង្គំព្រះបាទ
 ទាំងគូ នៃព្រះមានព្រះភាគដោយសិរ្សៈ ទូលសួរនូវការមិនមានអាពាធ

រាជវគ្គស្ស កណ្ណកត្តលសុត្ត ចតុវណ្ណវិសេសបុត្រា

អប្បាតង្គី លហុដ្ឋានំ ពលំ ជាសុរិហារំ បុច្ឆន្តីតិ ។
 កី បន មហារាជ សោមា ច ភតិដី សកុលា ច
 ភតិដី អញ្ញំ ទូតំ ជាលត្តន្តិ ។ អស្សោសុំ ខោ
 ភន្តេ សោមា ច ភតិដី សកុលា ច ភតិដី
 អដ្ឋ កិរ រាជា បសេនទិ កោសលោ បច្ឆាកត្តំ
 ភុត្តចាតរាសោ ភកវន្តំ ទស្សនាយ ឧបសង្កមិស្សតិ
 អថខោ ភន្តេ សោមា ច ភតិដី សកុលា ច
 ភតិដី មំ ភត្តាកិហារេ ឧបសង្កមិត្វា ឯតទរោចំ
 តេនហិ មហារាជ អម្ពាកំបិ វចនេន ភកវតោ
 ចានេ សិរសា វន្ទាហិ អប្បាពានំ អប្បាតង្គី ល-
 ហុដ្ឋានំ ពលំ ជាសុរិហារំ បុច្ឆ សោមា ច^(១) ភតិដី
 សកុលា ច ភតិដី ភកវតោ ចានេ សិរសា
 វន្ទនិ អប្បាពានំ អប្បាតង្គី លហុដ្ឋានំ ពលំ
 ជាសុរិហារំ បុច្ឆន្តីតិ ។ សុខិទិយោ ហោន្តុ^(២) មហា-
 រាជ សោមា ច ភតិដី សកុលា ច ភតិដីតិ ។

១ ឱ. ច ភន្តតិ ទិស្សតិ ។ ២ ម. ឯត្តន្តរេ តាតិ ទិស្សតិ ។

រាជវគ្គ កណ្តកត្តលសូត្រ ចតុវណ្ណវិសេសបុត្រា

ការមិនមានទុក្ខ ការក្រោកទៅមកបានរហ័សរហួន ព្រះកាយពល ការគង់
នៅជាសុខសាន្ត ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ
ចុះនាងសោមា និងនាងសកុលា រកអ្នកបម្រើដទៃមិនបានឬ ។ ព្រះបាទ
បសេនទិកោសលក្រាបបង្គំទូលថា នាងសោមា និងនាងសកុលាបានឮថា
ក្នុងថ្ងៃនេះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល កាលទ្រង់សោយព្រះក្រយា
ស្វាយក្នុងវេលាព្រឹករួចហើយ ក្នុងវេលាខាងក្រោយភត្ត នឹងយាងចូល
ទៅដើម្បីគាល់ព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក៏លំដាប់
នោះ នាងសោមា និងនាងសកុលា ចូលមករកខ្ញុំព្រះអង្គ ត្រង់កន្លែង
សម្រាប់ទទួលភត្ត ហើយពោលពាក្យនេះនឹងខ្ញុំព្រះអង្គថា បពិត្រមហា-
រាជ សូមព្រះអង្គថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូ នៃព្រះមានព្រះភាគដោយ
សិរ្សៈ តាមពាក្យរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ទាំងឡាយផង ទូលសួរនូវការមិនមាន
អាពាធ ការមិនមានទុក្ខ ការក្រោកទៅមករហ័សរហួន ព្រះកាយពល
ការទ្រង់គង់នៅជាសុខថា នាងសោមា និងនាងសកុលា សូមថ្វាយបង្គំព្រះ
បាទទាំងគូដោយសិរ្សៈ ទូលសួរនូវការមិនមានអាពាធ ការមិនមានទុក្ខ
ការក្រោកទៅមកបានរហ័សរហួន ព្រះកាយពល ការទ្រង់គង់នៅជា
សុខ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ សូមឲ្យនាង
សោមា និងនាងសកុលា បានសេចក្តីសុខទាំងអស់គ្នា ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

[៣៣៥] អថខោ វាជា បសេនទិ កោសលោ
 ភកវន្តំ ឯតទរោច សុតំ មេតំ ភន្តេ សមណោ
 កោតមោ ឯវមាហា នត្តិ សោ សមណោ វា
 ព្រាហ្មណោ វា យោ សព្វញ្ញុ សព្វទស្សរិ អបរិសេសំ
 ញ្ញាណទស្សនំ បដិជាទិស្សតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតីតិ យេ
 តេ ភន្តេ ឯវមាហំសុ សមណោ កោតមោ ឯវមាហា
 នត្តិ សោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា យោ សព្វញ្ញុ
 សព្វទស្សរិ អបរិសេសំ ញ្ញាណទស្សនំ បដិជាទិស្សតិ
 នេតំ ហានំ វិជ្ជតីតិ កច្ចិ តេ ភន្តេ ភកវតោ វុត្តវាទិនោ
 ន ច ភកវន្តំ អព្វតេន អញ្ញាចិក្ខុន្តិ ធម្មស្ស ចានុធម្មំ
 ព្យាករោន្តិ ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាទានុវាទោ
 ការយ្ហំ ហានំ អាកច្ចតីតិ ។ យេ តេ មហារាជ
 ឯវមាហំសុ សមណោ កោតមោ ឯវមាហា នត្តិ សោ
 សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា យោ សព្វញ្ញុ សព្វទស្សរិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

[៣៣៥] ត្រានោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល បានក្រាប
ទូលពាក្យនេះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំ
ព្រះអង្គបានឮពាក្យនេះថា ព្រះសមណគោតម ពោលយ៉ាងនេះថា គ្មាន
សមណព្រាហ្មណ៍ណា ដែលជាអ្នកដឹងសព្វ ឃើញសព្វ ប្តេជ្ញានូវ
ញាណទស្សនៈដោយឥតសេសសល់ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុទេ
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ជនទាំងឡាយណា ពោលយ៉ាងនេះថា ព្រះ
សមណគោតម និយាយយ៉ាងនេះថា គ្មានសមណព្រាហ្មណ៍ណា ដែល
ដឹងសព្វ ឃើញសព្វ ប្តេជ្ញានូវញាណទស្សនៈ ដោយឥតសេសសល់
ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ជនទាំងឡាយ
នោះ ពោលតាមពាក្យរបស់ព្រះមានព្រះភាគ មិនមែនពោលបង្កាច់ព្រះ
មានព្រះភាគដោយពាក្យមិនពិតទេ ឈ្មោះថា ព្យាករនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់
នរណាកុត្តរធម៌ ទាំងពាក្យតូចពាក្យធំប្រកបដោយធម៌ណានីមួយ ក៏មិន
ដល់នូវទីគួរតិះដៀលទេឬ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ថា បពិត្រ
មហារាជ ជនទាំងឡាយណា ពោលយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម
និយាយយ៉ាងនេះថា គ្មានសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ដែលដឹងសព្វ ឃើញសព្វ

រាជវគ្គស្ស កណ្តកត្តលសុត្តេ ចតុវណ្ណវិសេសបុត្តា

អបរិសេសំ ញាណទស្សនំ បដិជាទិស្សតិ នេតំ
ហានំ វិជ្ជតីតិ ន មេ តេ វុត្តវាទិដោ អញ្ញាចិត្តន្តិ
ច បន មំ តេ អសតា អព្វតេនាតិ ។

[៣៣៦] អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ
វិឌុឌកំ^(១) សេនាបតី អាមន្តេសិ កោ នុ ខោ
សេនាបតិ ឥមំ កថាវត្ថុំ រាជន្តេបុរេ អព្ពនាហាសីតិ ។
សញ្ញយោ មហារាជ ព្រាហ្មណោ អាគាសកោត្តោតិ ។
អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ អញ្ញាតរំ
បុរិសំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ អម្ពោ បុរិស មម
វចនេន សញ្ញយំ ព្រាហ្មណំ អាគាសកោត្តំ អាមន្តេហិ
រាជា តំ កន្តេ បសេនទិ កោសលោ អាមន្តេតីតិ ។
ឯវំ ទេវាតិ ខោ សោ បុរិសោ រញ្ញោ បសេនទិស្ស
កោសលស្ស បដិស្សត្វា យេន សញ្ញយោ ព្រាហ្ម-
ណោ អាគាសកោត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
សញ្ញយំ ព្រាហ្មណំ អាគាសកោត្តំ ឯតទវោច រាជា
តំ កន្តេ បសេនទិ កោសលោ អាមន្តេតីតិ ។

១ វិដដូភន្តិ បាយតោ ទិស្សតិ ។ វិឌុឌកន្តិប្បត្តិ ។

រាជវគ្គ កណ្តកត្តលសូត្រ ចតុវណ្ណវិសេសបុត្រា

ប្តេជ្ញានូវញាណទស្សនៈ ដោយឥតសេសសល់ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសម
ហេតុឡើយ ជនទាំងឡាយនេះ ពោលតាមពាក្យដែលតថាគតពោល
ហើយ ទាំងមិនឈ្មោះថា ពោលបង្ហាច់តថាគត ដោយពាក្យមិនទៀង
មិនពិតទេ ។

[៣៣៦] លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ត្រាស់ហៅ
សេនាបតីឈ្មោះវិទូឌុកៈមកហើយសួរថា ម្ចាស់សេនាបតី នរណាហ្ន៎ នឹង
អាចពោលកថាវត្ថុនេះ ក្នុងខាងក្នុងនៃព្រះបរមរាជវាំងបាន ។ វិទូឌុកៈ
សេនាបតី ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រមហារាជ មានតែសញ្ញយព្រាហ្មណ៍
ជាអាកាសគោត្រ ។ ទើបព្រះបាទបសេនទិកោសល ត្រាស់ហៅ
បុរសម្នាក់មកហើយប្រាប់ថា ម្ចាស់បុរសអើយ អ្នកឯងចូរមកអាយ
អ្នកចូរទៅហៅសញ្ញយព្រាហ្មណ៍ ជាអាកាសគោត្រ តាមពាក្យរបស់
យើងថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់មាន
ព្រះឱង្ការឲ្យហៅលោក ។ បុរសនោះទទួលព្រះឱង្ការរបស់ព្រះបាទ
បសេនទិកោសលថា ព្រះករុណាថ្ងៃវិសេស ហើយចូលទៅរកសញ្ញយ-
ព្រាហ្មណ៍ជាអាកាសគោត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ បានពោលពាក្យ
នេះទៅរកសញ្ញយព្រាហ្មណ៍ ជាអាកាសគោត្រថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន
ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់មានព្រះរាជឱង្ការឲ្យហៅលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អថខោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ភកវន្តំ ឯតទវោច
សិយា នុ ខោ ភន្តេ ភកវតា អញ្ញាទេវ កិញ្ចិ
សន្ធាយ ភាសិតំ តព្វា ជនោ អញ្ញាថាបិ បច្ចា-
តច្ឆេយ្យ យថាកថំ បន ភន្តេ ភកវា អភិជាតាតិ
វាចំ ភាសិតាតិ ។ ឯវំ ខោ អហំ មហារាជ
អភិជាតាមិ វាចំ ភាសិតា នត្ថិ សោ សមណោ
វា ព្រាហ្មណោ វា យោ សកិទេវ សព្វំ ញស្សតិ
សព្វំ ទក្ខិតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។ ហេតុប្បំ
ភន្តេ ភកវា អាហា សហេតុប្បំ បន ភន្តេ ភកវា
អាហា នត្ថិ សោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា យោ
សកិទេវ សព្វំ ញស្សតិ សព្វំ ទក្ខិតិ នេតំ ហានំ
វិជ្ជតិ ចត្តារោមេ ភន្តេ វណ្ណា ខត្តិយា ព្រាហ្មណោ
វេស្សា សុទ្ធា ឥមេសំ នុ ខោ ភន្តេ ចតុដ្ឋំ
វណ្ណានំ សិយា វិសេសោ សិយា ធាតាករណ្ឌិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះ
ភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ បានពោល
ពាក្យឯទៀត ព្រោះសំដៅហេតុណាមួយ អ្នកផងចូលចិត្តពាក្យនោះ
ដោយប្រការដទៃដែរឬ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាប
នូវពាក្យតាមសមគួរហើយ ទើបពោលវាចាឬ ។ ព្រះមានព្រះភាគ
ត្រាស់ថា បពិត្រមហារាជ តថាគតដឹងយ៉ាងនេះហើយ ទើបពោលវាចា
ថា គ្មានសមណព្រាហ្មណ៍ណា ដែលដឹងនូវហេតុទាំងពួង ឃើញ
នូវហេតុទាំងពួងតែម្តង សេចក្តីនេះមិនសមហេតុឡើយ ។ ព្រះបាទ
បសេនទិកោសល ទ្រង់ត្រាស់ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមាន
ព្រះភាគ សំដែងពាក្យសមហេតុ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមាន
ព្រះភាគ សំដែងពាក្យដែលប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយហេតុថា គ្មាន
សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណា ដែលដឹងនូវហេតុទាំងពួង ឃើញនូវហេតុ
ទាំងពួងតែម្តង រឿងដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន វណ្ណៈមាន ៤ គឺ ក្សត្រិយ៍ ១ ព្រាហ្មណ៍ ១ វេស្សៈ ១ សុទ្ធៈ ១
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ត្រកូលទាំង ៤ នេះ មានសេចក្តីវិសេស ទាំង
មានសេចក្តីផ្សេងគ្នាដែរឬទេ ។

រាជវគ្គស្ស កណ្តកត្តលសុត្ត ចតុវណ្ណវិសេសបុត្រា

[៣៣៧] ចត្តារោមេ មហារាជ វណ្ណា ខត្តិយា
 ព្រាហ្មណា វេស្សា សុទ្ធា ឥមេសំ ខោ មហារាជ
 ចតុន្ទំ វណ្ណានំ ទ្វេ វណ្ណា អក្កមក្ខាយន្តិ ខត្តិយា
 ច ព្រាហ្មណា ច យទិទំ អភិវាទនំ បច្ចុដ្ឋានំ
 អញ្ចលិកម្មំ សាមិចិកម្មន្តិ ។ ធាហំ ភន្តេ ភកវន្តំ
 ទិដ្ឋជម្មិកំ បុច្ឆាមិ សម្បរាយិកាហំ ភន្តេ ភកវន្តំ
 បុច្ឆាមិ ចត្តារោមេ ភន្តេ វណ្ណា ខត្តិយា ព្រាហ្មណា
 វេស្សា សុទ្ធា ឥមេសំ នុ ខោ ភន្តេ ចតុន្ទំ វណ្ណានំ
 សិយា វិសេសោ សិយា ធាតាករណន្តិ ។

[៣៣៨] បញ្ចិមាទិ មហារាជ បដានិយដ្ឋានិ ។
 កតមាទិ បញ្ច ។ ឥធម មហារាជ ភិក្ខុ សន្នោ ហោតិ
 សទ្ធិហតិ តថាកតស្ស ពោធិ ឥតិបិ សោ ភកវា អរហំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ សុតតោ លោកវិទូ

រាជវគ្គ កណ្តកត្តលសូត្រ ចតុវណ្ណវិសេសបុត្រា

[៣៣៧] បពិត្រមហារាជ វណ្ណៈទាំង ៤ នេះគឺ ក្សត្រិយ័ ១ ព្រាហ្មណ៍ ១ វេស្សៈ ១ សុទ្ធៈ ១ បពិត្រមហារាជ បណ្តាវណ្ណៈទាំង ៤ នេះ មានតែវណ្ណៈពីរគឺ ក្សត្រិយ័ ១ ព្រាហ្មណ៍ ១ ដែលប្រាកដថា ប្រសើរជាងគេ ព្រោះវណ្ណៈទាំងពីរនេះ គួរដល់ការថ្វាយបង្គំ ក្រោក ទទួល ធ្វើអញ្ញាលិកម្ម និងសាមិចិកម្ម ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះ អង្គមិនទូលសួរនូវគុណក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងព្រះមានព្រះភាគទេ បពិត្រព្រះ អង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គទូលសួរនូវគុណ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបរលោក នឹងព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ត្រង់វណ្ណៈទាំង ៤ នេះគឺ ក្សត្រិយ័ ១ ព្រាហ្មណ៍ ១ វេស្សៈ ១ សុទ្ធៈ ១ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វណ្ណៈទាំង ៤ នេះ មានសេចក្តីវិសេស និងសេចក្តីផ្សេងគ្នាដែរឬទេ ។

[៣៣៨] បពិត្រមហារាជ អង្គនៃសេចក្តីព្យាយាមនេះ មាន ៥ ។ ចុះអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម មាន ៥ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ បពិត្រ មហារាជ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសទ្ធា ជឿនូវការត្រាស់ ដឹង របស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ព្រះអង្គឆ្ងាយ ចាកសេចក្តីសៅហ្មងគ្រប់យ៉ាង ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវញេយ្យធម៌ទាំងពួង ដោយប្រពៃចំពោះព្រះអង្គ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ ព្រះអង្គ មានដំណើរល្អ ទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា
ភក្កវាតិ ។ អប្បាពាដោ ហោតិ អប្បាតង្គោ សមវេ-
ចាកិទិយា កហាណិយា សមន្នាតតោ ជាតិសីតាយ
នាចុណ្ហាយ មជ្ឈិមាយ បដានក្ខមាយ ។ អសហោ
ហោតិ អមាយារី យថាក្ខតំ អត្តានំ អារិកត្តា
សត្តិ វា វិញ្ញសុ វា សព្វហារីសុ ។ អារទ្ធវិ-
យោ វិហារតិ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ
កុសលានំ ធម្មានំ ឧបសម្បទាយ ថាមវា ទទ្ធិប-
រក្កមោ អនិក្ខត្តុជរោ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។
បញ្ញាវា ហោតិ ឧភយត្តកាមិទិយា បញ្ញាយ សម-
ន្នាតតោ អរិយាយ និព្វេទិកាយ សម្មា ទុក្ខក្ខ-
យកាមិទិយា ។ ឥមាទិ ខោ មហារាជ បញ្ច
បដានិយដ្ឋានិ ។ ចត្តារោមេ មហារាជ វណ្ណា ខត្តិយា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

ព្រះអង្គប្រសើរដោយសីលាទិគុណ រកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្មាន ព្រះ
អង្គជាអ្នកទូន្មាននូវបុរស ដែលគួរទូន្មានបាន ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានិង
មនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិល
ត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀតហើយ ១ ។ ជាអ្នកមិនមានអាពាធ មិនមានទុក្ខ
ប្រកបដោយការចាប់បដិសន្ធិ មានវិបាកដ៏ស្មើគ្នា គឺមិនត្រជាក់ពេក មិន
ក្តៅពេក ជាកណ្តាល អត់ទ្រាំនូវសេចក្តីព្យាយាមបាន ១ ។ ជាអ្នកមិន
អួតអាង មិនមានមាយា ធ្វើនូវខ្លួនឲ្យជាក់ច្បាស់តាមសេចក្តីពិតក្នុងព្រះ
សាស្តាផង ក្នុងសព្វហ្មចារីជាអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយផង ១ ។ ជាអ្នកប្រារព្ធ
នូវសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីលះបង់នូវធម៌ទាំងឡាយជាអកុសល ដើម្បី
បំពេញនូវធម៌ទាំងឡាយជាកុសល មានកម្លាំងចិត្ត មានព្យាយាមដ៏មាំមួន
មិនដាក់ចុះនូវធុរៈ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាកុសលឡើយ ១ ។ ជាអ្នកមាន
ប្រាជ្ញា ប្រកបដោយបញ្ញាដ៏ប្រសើរ ស្គាល់សេចក្តីកើតឡើង និងវិនាស
ទៅ ជាបញ្ញាដល់នូវសេចក្តីអស់ទៅនៃទុក្ខ ដែលជាគ្រឿងនឿយ
ណាយ ១ ។ បពិត្រមហារាជ នេះឯង ជាអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម
ទាំង ៥ ។ បពិត្រមហារាជ វណ្ណៈទាំង ៤ នេះ គឺ ក្សត្រិយ៍ ១

រាជវគ្គស្ស កណ្តកត្តលសុត្តេ បធានិយដ្ឋានិ

ព្រាហ្មណា វេស្សា សុទ្ធា តេ ចស្ស ឥមេហិ
បញ្ចហិ បធានិយដ្ឋេហិ សមន្តាកតា តំ នេសំ
អស្ស ធីយវត្ថំ ហិតាយ សុខាយាតិ ។

[៣៣៩] ចត្តាហេមេ កន្តេ វណ្ណា ខត្តិយា

ព្រាហ្មណា វេស្សា សុទ្ធា តេ ចស្ស ឥមេហិ បញ្ចហិ
បធានិយដ្ឋេហិ សមន្តាកតា ឯត្ថ បន នេសំ កន្តេ
សិយា វិសេសោ សិយា ធានាករណានិ ។ ឯត្ថ ខោ

នេសាហំ មហារាជ បធានវេមត្តតំ^(១) វនាមិ ។ សេយ្យ-

ថាបស្ស^(២) មហារាជ ទ្វេ ហត្ថិទម្មា វា អស្សទម្មា

វា កោទម្មា វា សុទន្តា សុវិជិតា ទ្វេ ហត្ថិទម្មា វា

អស្សទម្មា វា កោទម្មា វា អនន្តា អវិជិតា តំ កី មញ្ញសិ

មហារាជ យេ ទ្វេ តេ ហត្ថិទម្មា វា អស្សទម្មា វា

កោទម្មា វា សុទន្តា សុវិជិតា អបិ នុ តេ ទន្តា វ

---

១ ឱ. សធានវេមត្ថំ ។ ២ កត្តចិ បោត្តកេ សេយ្យថា វា បនាតិ ទិស្សតិ ។

រាជវគ្គ កណ្តកត្តលសូត្រ អង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ៥

ព្រាហ្មណ៍ ១ វេស្សៈ ១ សុទ្ធៈ ១ វណ្ណៈទាំង ២ នោះ បើបានប្រកប
ដោយអង្គ នៃសេចក្តីព្យាយាម ទាំង ៥ នេះហើយ ការប្រកបនោះ
នៃវណ្ណៈទាំងនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីសុខ សេចក្តីចម្រើន អស់
កាលជាយូរអង្វែង ។

[៣៣៧] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វណ្ណៈទាំង ២ នេះគឺ ក្សត្រិយ៍ ១
ព្រាហ្មណ៍ ១ វេស្សៈ ១ សុទ្ធៈ ១ វណ្ណៈទាំងនោះ បើប្រកបដោយអង្គ
នៃសេចក្តីព្យាយាមទាំង ៥ នេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន តើវណ្ណៈទាំង
នោះ មានសេចក្តីវិសេសជាងគ្នា ផ្សេងគ្នា ក្នុងហេតុនុ៎ះដែរឬ ។
បពិត្រមហារាជ នេះហើយដែលតថាគតពោលថា សេចក្តីព្យាយាម
ខុសគ្នា ក្នុងហេតុនុ៎ះឯង ។ បពិត្រមហារាជ ដូចសត្វពីរពួក គឺជំរី
គួរទូន្មាន ឬសេះគួរទូន្មាន ឬគោគួរទូន្មាន ១ ពួក គេបានទូន្មានប្រដៅ
ល្អហើយ សត្វពួកទីពីរទៀត គឺជំរីគួរទូន្មាន ឬសេះគួរទូន្មាន ឬគោ
គួរទូន្មាន ១ ពួក តែគេមិនបានទូន្មាន មិនបានប្រៀនប្រដៅទេ បពិត្រ
មហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់សេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច សត្វពីរពួកណា
គឺជំរីគួរទូន្មាន ឬសេះគួរទូន្មាន ឬគោគួរទូន្មាន ១ ពួក គេបាន
ទូន្មានល្អ ប្រៀនប្រដៅល្អហើយ ក៏សត្វទាំងនោះ លុះគេទូន្មានហើយ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ទន្ធការណំ កច្ឆេយ្យំ ទន្ធា វ ទន្ធក្ខមី សម្មា-
 បុណោយ្យន្តិ ។ ឯវមេតំ^(១) កន្តេ ។ យេ បន តេ ទ្វេ
 ហត្ថិទម្មា វា អស្សទម្មា វា កោទម្មា វា អទន្ធា
 អវិជីតា អបិ នុ តេ អទន្ធា វ ទន្ធការណំ កច្ឆេយ្យំ
 អទន្ធា វ ទន្ធក្ខមី សម្មាបុណោយ្យំ សេយ្យថាបិ
 តេ ទ្វេ ហត្ថិទម្មា វា អស្សទម្មា វា កោទម្មា វា
 សុទន្ធា សុវិជីតាតិ ។ ឆោ ហេតំ កន្តេ ។ ឯវមេ
 ខោ មហារាជ យន្តំ សទ្ធនេ បត្តព្វំ អប្បាពាជន
 អសឃេន អមាយាវិធា អារទ្ធវិរិយេន បញ្ញវតា តំ
 វត^(២) អសទ្វោ ពហ្វាពាជោ សហោ មាយាវី កុសីតោ
 ទុប្បញ្ញោ ចាបុណិស្សតីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតីតិ ។
 [៣៤០] ហេតុរូបំ កន្តេ កកវា អាហា
 សហេតុរូបំ បន កន្តេ កកវា អាហា ចត្តាពោមេ
 កន្តេ វណ្ណា ខត្តិយា ព្រាហ្មណា វេស្សា សុទ្ធា តេ

១ ឱ. ម. ឯវំ ។ ២ ម. តថា សោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បានដល់នូវហេតុតាមដែលទូន្មាន លុះគេទូន្មានហើយ ក៏បានដល់នូវ
 ទីតាមដែលទូន្មានដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីនុ៎ះយ៉ាងនេះ
 ហើយ ។ សត្វពួកទីពីរណា គឺដំរីគួរទូន្មាន ឬសេះគួរទូន្មាន ឬគោគួរ
 ទូន្មាន ១ ពួក តែគេមិនបានទូន្មាន មិនបានប្រៀនប្រដៅទេ សត្វទាំងនោះ
 កាលបើគេមិនបានទូន្មានហើយ តើបានដល់នូវហេតុតាមដែលទូន្មាន
 កាលបើគេមិនបានទូន្មានហើយ តើបានដល់នូវទីតាមដែលទូន្មាន ដូចជា
 ពួកសត្វទាំងនោះ គឺដំរីគួរទូន្មាន ឬសេះគួរទូន្មាន ឬគោគួរទូន្មាន ដែល
 គេបានទូន្មានល្អ ប្រដៅល្អហើយដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តី
 នុ៎ះមិនដូច្នោះទេ ។ បពិត្រមហាវរាជ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូចបុគ្គល
 មានសទ្ធា មិនមានអាពាធ ជាអ្នកមិនអួតអាង មិនមានមាយា ប្រារព្ធនូវ
 សេចក្តីព្យាយាម មានប្រាជ្ញា រមែងដល់នូវហេតុណា បុគ្គលគ្មានសទ្ធា
 មានអាពាធច្រើន ជាអ្នកអួតអាង មានមាយា ខ្ជិលច្រអូស ឥតប្រាជ្ញា
 នឹងដល់នូវហេតុនោះដូចគ្នា ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។

[៣២០] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ពោលនូវពាក្យ
 ដ៏សមគួរដល់ហេតុ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ពោលនូវ
 ពាក្យប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយហេតុ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វណ្ណៈទាំង ៤
 នេះគឺ ក្សត្រិយ៍ ១ ព្រាហ្មណ៍ ១ វេស្សៈ ១ សុទ្ធៈ ១ វណ្ណៈទាំងនោះ

រាជវគ្គស្ស កណ្តកត្តលសុត្តេ បញ្ច បធានិយដ្ឋានិ

ចស្ស ឥមេហិ បញ្ចហិ បធានិយដ្ឋេហិ សមដ្ឋាកតា
 តេ ចស្ស សម្មប្បធានា ឯត្ត បន តេសំ ភន្តេ
 សិយា វិសេសោ សិយា ធានាករណានិ ។ ឯត្ត
 ខោ នេសាហំ មហារាជ ន កិញ្ចិ ធានាករណំ
 រោមិ យទិទំ វិមុត្តិយា វិមុត្តិ ។ សេយ្យថាបិ
 មហារាជ^(១) បុរិសោ សុក្ខំ សាលកដ្ឋំ អាទាយ
 អក្កិ អភិទិព្វត្តេយ្យ តេជោ ចាតុករេយ្យ^(២) ។
 អថ អបរោ^(៣) បុរិសោ សុក្ខំ អម្ពកដ្ឋំ អាទាយ
 អក្កិ អភិទិព្វត្តេយ្យ តេជោ ចាតុករេយ្យ ។ អថ
 ច^(៤) អបរោ បុរិសោ សុក្ខំ ឧទុម្ពរកដ្ឋំ អាទាយ អក្កិ
 អភិទិព្វត្តេយ្យ តេជោ ចាតុករេយ្យ ។ តំ កិ
 មញ្ញសិ មហារាជ សិយា នុ ខោ តេសំ អក្កិទំ
 ធានាទារុតោ អភិទិព្វត្តានំ កិញ្ចិ ធានាករណំ អច្ចិយា
 វា អច្ចិ^(៥) វណ្ណន វា វណ្ណំ អាកាយ វា អាកន្តិ ។

១ ឱ. ឯត្តន្តរេ បុរិសោ សុក្ខំ សាកកដ្ឋំ អាទាយ អក្កិ អភិទិព្វត្តេយ្យ តេជោ ចាតុ-
 ករេយ្យ ។ អថ អបរោតិ ។ អតិវេកបាហោ ទិស្សតិ ។ ២ ម. ធាតុំ ។ ៣ ម. អថាបរោ ។
 ៤ ឱ. ម. ចសទ្វោ នត្តិ ។ ៥ ឱ. ម. អច្ចិ ។

រាជវគ្គ កណ្តកត្តលសូត្រ អង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ៥

បើប្រកបដោយអង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ៥ នេះ វណ្ណៈទាំងនោះឈ្មោះថា
 មានសេចក្តីព្យាយាមដោយពិត បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វណ្ណៈទាំងនោះ
 មានសេចក្តីវិសេសជាងគ្នា ផ្សេងគ្នាក្នុងហេតុនុ៎ះឯង ។ បពិត្រមហារាជ
 តថាគតមិនពោលនូវអំពើផ្សេង ។ បន្តិចបន្តួចក្នុងហេតុនុ៎ះ គឺវិមុត្តិដោយ
 វិមុត្តិទេ ។ បពិត្រមហារាជ ដូចបុរសយកឧសសាលព្រឹក្សដែលស្ងួត មក
 បង្កាត់ភ្លើង ភ្លើងក៏កើតឡើង ។ មានបុរសម្នាក់ទៀត យកឧសស្វាយ
 ដែលស្ងួតមកបង្កាត់ភ្លើង ភ្លើងក៏កើតឡើងដែរ ។ បុរសម្នាក់ទៀត យក
 ឧសល្វាដែលស្ងួតមកបង្កាត់ភ្លើង ភ្លើងក៏កើតឡើងដែរ ។ បពិត្រម-
 ហារាជ ព្រះអង្គសំគាល់នូវសេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច អំពើបន្តិចបន្តួចផ្សេង ។
 របស់ភ្លើងទាំងនោះ ដែលកើតអំពីឧសផ្សេង ។ គឺអណ្តាតភ្លើងដោយ
 អណ្តាតភ្លើងក្តី ពណ៌ដោយពណ៌ក្តី ពន្លឺដោយពន្លឺក្តី ឧសគ្នាដែរឬ ។

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

នោហោតំ ភន្តេ ។ ឯវមេវ ខោ មហារាជ យំ
តំ តេជំ វិយានិម្មចិតំ បធានាភិនិព្វត្តំ^(១) នាហំ
តត្ថ កិញ្ចុ ធានាករណំ វនាមិ យទិទំ វិមុត្តិយា
វិមុត្តិន្ទិ ។

[៣៤១] ហោត្សបំ ភន្តេ ភកវា អាហា
សហោត្សបំ បន ភន្តេ ភកវា អាហា កី បន
ភន្តេ អត្ថិ ទេវាតិ ។ កី បន ត្វំ មហារាជ ឯវំ
វទេសិ កី បន ភន្តេ អត្ថិ ទេវាតិ ។ យទិ វា តេ
ភន្តេ ទេវា អាកន្តាហោ ឥត្តត្តំ យទិ វា អនាកន្តាហោ
ឥត្តត្តិន្ទិ ។ យេ តេ មហារាជ ទេវា សព្វាបជ្ឈា
តេ ទេវា អាកន្តាហោ ឥត្តត្តំ យេ តេ ទេវា
អព្វាបជ្ឈា តេ ទេវា អនាកន្តាហោ ឥត្តត្តិន្ទិ ។

[៣៤២] ឯវំ វុត្តេ វិទូឧកោ សេនាបតិ ភកវន្តំ
ឯតទរោច យេ តេ ភន្តេ ទេវា សព្វាបជ្ឈា

---

១ ម. វិយានិម្មិលិហិតំ បធានាភិនិព្វត្តិន្ទិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

សេចក្តីនេះ មិនដូច្នោះទេព្រះអង្គ ។ បពិត្រមហារាជ តេជះណា ដែលបុគ្គលមិនបានញាំញី ដោយព្យាយាម ដែលកើតអំពីព្យាយាម តថាគត មិនពោលនូវអំពើបន្តិចបន្តួចថា ផ្សេងគ្នាក្នុងតេជះនោះ គឺវិមុត្តិ ដោយវិមុត្តិយ៉ាងនេះទេ ។

[៣២១] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ពោលពាក្យ ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយហេតុ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះទេវតាមាន ដែរឬ ។ បពិត្រមហារាជ ចុះហេតុដូចម្តេចបានជាទ្រង់ត្រឡប់សួរយ៉ាង នេះវិញថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះទេវតាមានដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គ ដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើទេវតាមានមែន ទេវតាទាំងនោះ មុខជានឹងមកកាន់ អត្តភាពជាមនុស្សនេះពុំខាន ឬបើមិនមានទេ (ទេវតាទាំងនោះ) នឹង មិនមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះឡើយ ។ បពិត្រមហារាជ ពួកទេវតា ណា មានសេចក្តីព្យាបាទ ទេវតាទាំងនោះ ទើបមកកាន់អត្តភាពជា មនុស្សនេះ ពួកទេវតាណា មិនមានសេចក្តីព្យាបាទ ទេវតាទាំងនោះ មិនមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះទេ ។

[៣២២] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ មានព្រះពុទ្ធដីកាយ៉ាងនេះ ហើយ វិទូឧកសេនាបតី ក៏បានពោលតបទៅនឹងព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះ ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកទេវតាណា មានសេចក្តីព្យាបាទ ទេវតា

រាជវគ្គស្ស កណ្ណកត្តលសុត្តិ ទេវប្បញ្ញា

អាគន្ធារោ ឥត្តត្ថំ តេ ទេវា យេ តេ ទេវា
 អព្យាបជ្ឈា អនាគន្ធារោ ឥត្តត្ថំ តេ ទេវេ តម្ហា
 ហានា ចាវេស្សន្តិ វា បញ្ចាដេស្សន្តិ វាតិ ។ អថខោ
 អាយស្មតោ អានន្ទស្ស ឯតទហោសិ អយំ ខោ
 វិទ្ធុឌកោ សេនាបតិ រញ្ញោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស
 បុត្តោ អហំ ភកវតោ បុត្តោ អយំ ខោ កាលោ
 យំ បុត្តោ បុត្តេន មន្តេយ្យាតិ ។ អថខោ
 អាយស្មា អានន្ទោ វិទ្ធុឌកំ សេនាបតី អាមន្តេសិ
 តេនហិ សេនាបតិ តញ្ញេវេត្ត^(១) បដិបុច្ឆិស្សាមិ
 យថា តេ ខមេយ្យ តថា ទំ ព្យាករេយ្យាសិ
 តំ កី មញ្ញសិ សេនាបតិ យាវតា រញ្ញោ
 បសេនទិស្ស កោសលស្ស វិទិតំ យត្ត ច
 រាជា បសេនទិ កោសលោ ឥស្សរិយាទិបច្ចំ រដ្ឋំ
 កាវេតិ បហោតិ តត្ថ រាជា បសេនទិ កោសលោ
 សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា បុញ្ញវន្តំ វា អបុញ្ញវន្តំ
 វា ព្រហ្មចរិយវន្តំ វា អព្រហ្មចរិយវន្តំ វា តម្ហា
 ហានា ចាវេតុំ វា បញ្ចាដេតុំ វាតិ ។ យាវតា កោ

១ ឱ. ម. តំយេវេត្ត ។

រាជវគ្គ កណ្តកត្តលសូត្រ ទេវប្បញ្ញា

ទាំងនោះ ទើបមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ ពួកទេវតាណា មិនមាន
 សេចក្តីព្យាបាទ ទេវតាទាំងនោះ មិនមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះទេ
 ហើយញ៉ាំងទេវតាដែលមានព្យាបាទទាំងនោះ ឲ្យកក្រើកចាកទីនោះ ឬ
 បណ្តេញចេញ ។ លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះ
 ថា វិទូឧកសេនាបតីនេះ ជាបុគ្គលរបស់ព្រះបាទបសេនទិកោសល ឯអាត្មា
 អញជាបុគ្គ របស់ព្រះមានព្រះភាគ កាលនេះជាកាលឲ្យបុគ្គប្រឹក្សាជា-
 មួយនឹងបុគ្គ ។ លំដាប់នោះ ព្រះអានន្ទមានអាយុ ហៅវិទូឧកសេ-
 នាបតីមកថា បពិត្រសេនាបតី បើដូច្នោះ អាត្មាភាពនឹងសួរប្រស្នា
 ចំពោះទ្រង់ក្នុងដំណើរនេះវិញ ប្រស្នាគួរដល់ទ្រង់យ៉ាងណា សូមទ្រង់
 ដោះស្រាយយ៉ាងនោះចុះ បពិត្រសេនាបតី ចុះទ្រង់សំគាល់សេចក្តី
 នោះ ថាដូចម្តេច ដែនរបស់ព្រះបាទបសេនទិកោសលត្រឹមណា មួយ
 ទៀត ព្រះបាទបសេនទិកោសល សោយរាជសម្បត្តិជាឥស្សរាធិបតី
 ក្នុងដែនណា ព្រះបាទបសេនទិកោសលអាចធ្វើឲ្យកក្រើក ឬបណ្តេញ
 នូវសមណព្រាហ្មណ៍ ដែលមានបុណ្យក្តី ឥតបុណ្យក្តី មានសេចក្តី
 ប្រព្រឹត្តល្អក្តី មិនមានសេចក្តីប្រព្រឹត្តល្អក្តី ឲ្យចេញចាកតំណែងនោះ
 ក្នុងទីដែននោះ បានដែរឬ ។ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ដែន

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

រញ្ជោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស វិទិតំ យត្ត
 ច រាជា បសេនទិ កោសលោ ឥស្សរិយាធិបច្ចំ
 រជ្ជំ កាវេតិ បហោតិ តត្ថ រាជា បសេនទិ
 កោសលោ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា បុញ្ញវន្តំ
 វា អបុញ្ញវន្តំ វា ព្រហ្មចរិយវន្តំ វា អព្រហ្មចរិយវន្តំ
 វា តម្កា ហាណា ចាវេតុំ វា បព្វាជេតុំ វាតិ ។
 តំ កី មញ្ញសិ សេនាបតិ យាវតា រញ្ជោ
 បសេនទិស្ស កោសលស្ស អវិទិតំ យត្ត ច
 រាជា បសេនទិ កោសលោ ន ឥស្សរិយាធិបច្ចំ
 រជ្ជំ កាវេតិ តត្ថ បហោតិ រាជា បសេនទិ
 កោសលោ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា បុញ្ញវន្តំ
 វា អបុញ្ញវន្តំ វា ព្រហ្មចរិយវន្តំ វា អព្រហ្មចរិយវន្តំ
 វា តម្កា ហាណា ចាវេតុំ វា បព្វាជេតុំ វាតិ ។
 យាវតា កោ រញ្ជោ បសេនទិស្ស កោសលស្ស
 អវិទិតំ យត្ត ច រាជា បសេនទិ កោសលោ ន
 ឥស្សរិយាធិបច្ចំ រជ្ជំ កាវេតិ ន តត្ថ បហោតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

របស់ព្រះបាទបសេនទិកោសលត្រឹមណា មួយទៀត ព្រះបាទបសេន-
 ទិកោសល សោយរាជសម្បត្តិជាតស្សរាជិបតី ក្នុងដែនណា ព្រះបាទ
 បសេនទិកោសល អាចដើម្បីធ្វើឲ្យកក្រើក បណ្តេញចេញនូវសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ ដែលមានបុណ្យឬឥតបុណ្យ ប្រព្រឹត្តល្អឬប្រព្រឹត្តអាក្រក់
 ឲ្យចេញចាកតំណែងនោះ ក្នុងទីដែននោះបាន ។ បពិត្រសេនាបតី
 ទ្រង់សំគាល់នូវសេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច ទីដែលមិនមែនជាដែនរបស់ព្រះ
 បាទបសេនទិកោសលត្រឹមណា មួយទៀត ព្រះបាទបសេនទិកោសល
 មិនបានសោយរាជសម្បត្តិជាតស្សរាជិបតីក្នុងដែនណា ព្រះបាទបសេន-
 ទិកោសល អាចដើម្បីធ្វើឲ្យកក្រើក បណ្តេញនូវសមណព្រាហ្មណ៍
 ដែលមានបុណ្យឬឥតបុណ្យ ប្រព្រឹត្តល្អឬប្រព្រឹត្តអាក្រក់ ឲ្យចេញចាក
 តំណែងនោះបានដែរឬ ។ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ទីដែលមិនមែន
 ជាដែនរបស់ព្រះបាទបសេនទិកោសលត្រឹមណា មួយទៀត ព្រះបាទ
 បសេនទិកោសល មិនបានសោយរាជសម្បត្តិ ជាតស្សរាជិបតីក្នុងដែនណា

រាជវគ្គស្ស កណ្ណកត្តលសុត្តេ ទេវប្បញ្ញា

រាជា បសេនទិ កោសលោ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ
 វា បុញ្ញវន្តំ វា អបុញ្ញវន្តំ វា ព្រហ្មចរិយវន្តំ
 វា អព្រហ្មចរិយវន្តំ វា តម្ហា ហាណា ចាវេត្តំ
 វា បញ្ចាជេត្តំ វាតិ ។ តំ កី មញ្ញសិ សេនាបតិ
 សុតា តេ ទេវា តាវត្តីសាតិ ។ ឯវំ កោ សុតា មេ
 ទេវា តាវត្តីសា ឥនាទិបិ^(១) កោតា រញ្ញា បសេនទិណ
 កោសលេន សុតា ទេវា តាវត្តីសាតិ ។
 តំ កី មញ្ញសិ សេនាបតិ បហោតិ រាជា
 បសេនទិ កោសលោ ទេវេ តាវត្តីសេ តម្ហា ហាណា
 ចាវេត្តំ វា បញ្ចាជេត្តំ វាតិ ។ ទស្សនាយបិ
 កោ រាជា បសេនទិ កោសលោ ទេវេ តាវត្តីសេ
 នប្បហោតិ កុតោ បន តម្ហា ហាណា ចាវេស្សតិ វា
 បញ្ចាជេស្សតិ វាតិ ។ ឯវមេវ ខោ សេនាបតិ យេ
 តេ ទេវា សព្វាបជ្ឈា អាគន្ធារោ ឥត្តត្តំ តេ
 ទេវា យេ តេ ទេវា អព្វាបជ្ឈា អនាគន្ធារោ

១ ឱ. ម. ឥនាបិ ។

រាជវគ្គ កណ្តកត្តលសូត្រ ទេវប្បញ្ញា

ព្រះបាទបសេនទិកោសល មិនអាចដើម្បីធ្វើឲ្យកក្រើក ឬបណ្តេញនូវ
សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ដែលមានបុណ្យឬឥតបុណ្យ មានព្រហ្មចរិយ-
ធម៌ឬមិនមានព្រហ្មចរិយធម៌ ឲ្យចេញចាកតំណែងនោះ ក្នុងដែននោះ
បានទេ ។ បពិត្រសេនាបតី ចុះទ្រង់សំគាល់នូវសេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច
ទ្រង់បានឮថា ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិឱ្យ មានដែរឬ ។ ព្រះករុណាយ៉ាង
ហ្នឹងហើយ ខ្ញុំបានឮថា ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិឱ្យមាន តែឥឡូវនេះ
ព្រះបាទបសេនទិកោសលដ៏ចម្រើន ក៏ទ្រង់ឮថា ពួកទេវតាជាន់តាវត្តិឱ្យ
មានដែរ ។ បពិត្រសេនាបតី ចុះទ្រង់សំគាល់សេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច
ព្រះបាទបសេនទិកោសល អាចដើម្បីធ្វើឲ្យកក្រើក ឬបណ្តេញពួកទេវតា
ជាន់តាវត្តិឱ្យ ឲ្យចេញចាកទីនោះបានដែរឬ ។ បពិត្រលោកម្ចាស់
ដ៏ចម្រើន ព្រះបាទបសេនទិកោសល មិនអាចដើម្បីមើលពួកទេវតាជាន់
តាវត្តិឱ្យឃើញទេ នឹងទៅបំបរបង់ឬបណ្តេញ (ទេវតាទាំងនោះ) ឲ្យ
ចេញចាកទីនោះឯណាបាន ។ បពិត្រសេនាបតី យ៉ាងនេះពិតហើយ
ពួកទេវតាណា មានសេចក្តីព្យាបាទ ទេវតាទាំងនោះ មកកាន់អត្ត-
ភាពជាមនុស្សនេះ ពួកទេវតាណា មិនមានសេចក្តីព្យាបាទ ទេវតា
ទាំងនោះ មិនមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះទេ (ទេវតាទាំងនោះ)

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

ឥត្តត្ថំ តេ ទេវេ ទស្សនាយបិ នប្បហោន្តិ កុតោ
 បន តម្ហា ហាណា ចាវេស្សន្តិ វា បញ្ចាដេស្សន្តិ
 វាតិ អថខោ វាជា បសេនទិ កោសលោ ភកវន្តំ
 ឯតទវោច កោណាមាយំ^(១) ភន្តេ ភិក្ខុតិ ។ អានន្ទោ
 ធាម មហាវាជាតិ ។

[៣៤៣] អានន្ទោ វត កោ អានន្ទូរោ វត
 កោ ហេតុរូបំ ភន្តេ អាយស្មា អានន្ទោ អាហា
 សហេតុរូបំ បន ភន្តេ អាយស្មា អានន្ទោ អាហា
 កី បន ភន្តេ អត្ថិ ព្រហ្មាតិ ។ កី បន តំ
 មហាវាជ ឯវំ វទេសិ កី បន ភន្តេ អត្ថិ ព្រហ្មាតិ ។
 យទិ វា សោ ភន្តេ ព្រហ្មា អាកត្តា ឥត្តត្ថំ យទិ
 វា អនាកត្តា ឥត្តត្តន្តិ ។ យោ សោ មហាវាជ ព្រហ្មា
 សព្វាបដ្ឋោ សោ អនាកត្តា ឥត្តត្ថំ យោ សោ
 ព្រហ្មា អព្វាបដ្ឋោ សោ ព្រហ្មា អនាកត្តា ឥត្តត្តន្តិ ។

---

១ ឱ. ម. កោ នាមោ អយំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

មិនអាចដើម្បីមើលឃើញ នូវពួកទេវតាទាំងនោះឃើញទេ នឹងទៅបំបរ
បង់ឬបណ្តេញ (ទេវតាទាំងនោះ) ឲ្យចេញចាកទីឯណាបាន ។ គ្រានោះ
ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទូលសួរទៅព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភិក្ខុនេះឈ្មោះអ្វី ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា បពិត្រ
មហារាជ ឈ្មោះអានន្ទ ។

[៣៤៣] ព្រះរាជាមានព្រះឱង្ការថា អើហ្ន៎ ព្រះអានន្ទទេតើ
អើហ្ន៎ រូបព្រះអានន្ទទេតើ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ព្រះអានន្ទមាន
អាយុ ចេះសំដែងពាក្យសមគួរដល់ហេតុ បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន
ព្រះអានន្ទមានអាយុ ចេះសំដែងពាក្យប្រព្រឹត្តទៅ មួយអន្លើដោយហេតុ
បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ចុះព្រហ្មមានដែរឬ ។ ព្រះអានន្ទថ្វាយព្រះពរ
ថា បពិត្រមហារាជ ហេតុអ្វីបានជាព្រះអង្គមានព្រះឱង្ការសួរ យ៉ាងនេះថា
បពិត្រលោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ព្រហ្មមានដែរឬ ។ បពិត្រលោកម្ចាស់
ដ៏ចម្រើន បើព្រហ្មនោះមានមែន មុខជានឹងមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្ស
នេះ មិនខានទេ បើមិនមានទេ មិនបានមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ
ឡើយ ។ បពិត្រមហារាជ បើព្រហ្មណា មានសេចក្តីព្យាបាទ ព្រហ្ម
នោះ ទើបមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ ព្រហ្មណា មិនមានសេចក្តី
ព្យាបាទទេ ព្រហ្មនោះ មិនបានមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះទេ ។

រាជវគ្គស្ស កណ្ណកត្តលសុត្តេ បសេនទិកោសលបុត្តា

អថខោ អញ្ញតរោ បុរិសោ រាជានំ បសេនទី
 កោសលំ ឯតទរោច សញ្ញយោ មហារាជ
 ព្រាហ្មណោ អាគាសកោត្តោ អាតតោតិ ។ អថខោ
 រាជា បសេនទី កោសលោ សញ្ញយំ ព្រាហ្មណំ
 អាគាសកោត្តំ ឯតទរោច កោ នុ ខោ ព្រាហ្មណ
 ឥមំ កថាវត្ថុំ រាជន្តេបុរេ អត្តនាហាសីតិ ។ វិទូឧកោ
 មហារាជ សេនាបតីតិ ។ វិទូឧកោ សេនាបតិ
 វរមាហា សញ្ញយោ មហារាជ ព្រាហ្មណោ អាគា-
 សកោត្តោតិ ។ អថខោ អញ្ញតរោ បុរិសោ រាជានំ
 បសេនទី កោសលំ ឯតទរោច យានកាលោ
 មហារាជាតិ ។

[៣៤៤] អថខោ រាជា បសេនទី កោសលោ ភកវន្តំ
 ឯតទរោច សព្វញ្ញតំ មយំ កន្តេ ភកវន្តំ អបុច្ឆិមា
 សព្វញ្ញតំ ភកវា ព្យាកាសិ តព្វ បនម្ហាកំ រុច្ឆតិ ចេវ
 ខមតិ ច តេន ចម្ហា អត្តមនា ចាតុវណ្ណិ សុទ្ធិ មយំ
 កន្តេ ភកវន្តំ អបុច្ឆិមា ចាតុវណ្ណិ សុទ្ធិ ភកវា ព្យាកាសិ

រាជវគ្គ កណ្តកត្តលសូត្រ បសេនទិកោសលបុត្តា

លំដាប់នោះ មានបុរសម្នាក់ ក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទបសេនទិកោសល ដូច្នោះថា បពិត្រមហារាជ សញ្ញយព្រាហ្មណ៍ ជាអាកាសគោត្រមកដល់ ហើយ ។ ទើបព្រះបាទបសេនទិកោសល មានព្រះឱង្ការទៅនឹងសញ្ញយ- ព្រាហ្មណ៍ ជាអាកាសគោត្រដូច្នោះថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ នរណាហ្ន៎ អាចពោលនូវកថាវត្ថុនេះ ក្នុងខាងក្នុងនៃបូរីរបស់ស្តេចបាន ។ សញ្ញយ- ព្រាហ្មណ៍ជាអាកាសគោត្រ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រមហារាជ មាន តែវិទ្ធិឌុកសេនាបតី ។ ឯវិទ្ធិឌុកសេនាបតី ពោលយ៉ាងនេះថា បពិត្រ មហារាជ មានតែសញ្ញយព្រាហ្មណ៍ជាអាកាសគោត្រ ។ គ្រានោះ មានបុរសម្នាក់ទៀត បានក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទបសេនទិកោសលដូច្នោះ ថា បពិត្រមហារាជ កាលនេះសមគួរស្តេចយាងហើយ ។

[៣៤៤] លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល បានក្រាបបង្គំ ទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំបានទូល សួរនូវសព្វញ្ញតញ្ញាណ នឹងព្រះមានព្រះភាគហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏បានព្យាករនូវសព្វញ្ញតញ្ញាណ ការព្យាករនោះ គាប់ចិត្តផង គួរដល់ យើងខ្ញុំផង យើងខ្ញុំបានត្រេកអរដោយការព្យាករនោះ បពិត្រព្រះអង្គ ដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំ បានទូលសួរនូវសេចក្តីស្អាតនៃវណ្ណៈទាំង ៤ នឹង ព្រះមានព្រះភាគហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏បានព្យាករនូវសេចក្តីស្អាត

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

តព្វ បនម្ហាកំ រុច្ចតិ ចេវ ខមតិ ច តេន ចម្ហា
 អត្តមនា អធិទេវេ មយំ ភន្តេ ភកវន្តំ អបុច្ឆិម្ហា អធិទេវេ
 ភកវា ព្យាកាសិ តព្វ បនម្ហាកំ រុច្ចតិ ចេវ ខមតិ
 ច តេន ចម្ហា អត្តមនា អធិព្រហ្មានំ មយំ ភន្តេ
 ភកវន្តំ អបុច្ឆិម្ហា អធិព្រហ្មានំ ភកវា ព្យាកាសិ តព្វ
 បនម្ហាកំ រុច្ចតិ ចេវ ខមតិ ច តេន ចម្ហា អត្តមនា
 យំ យទេវេ ច បន មយំ ភកវន្តំ អបុច្ឆិម្ហា តំ
 តទេវេ ភកវា ព្យាកាសិ តព្វ បនម្ហាកំ រុច្ចតិ ចេវ
 ខមតិ ច តេន ចម្ហា អត្តមនា ហន្ត ចនានិ មយំ
 ភន្តេ កច្ឆាម ពហុកិច្ចា មយំ ពហុករណីយាតិ ។
 យស្សនានិ ត្វំ មហារាជ កាលំ មញ្ញសីតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

នៃវណ្ណៈទាំង ៤ ហើយ ការព្យាករនោះ គាប់ចិត្តផង គួរដល់យើង
 ខ្ញុំផង យើងខ្ញុំរីករាយដោយការព្យាករនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 យើងខ្ញុំបានសួរនូវពួកទេវតាជាធំ នឹងព្រះមានព្រះភាគហើយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ក៏បានព្យាករនូវពួកទេវតាជាធំ ការព្យាករនោះ គាប់ចិត្តផង
 គួរដល់យើងខ្ញុំផង យើងខ្ញុំបានត្រេកអរដោយការព្យាករនោះ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំបានទូលសួរនូវព្រហ្មជាធំ នឹងព្រះមានព្រះភាគ
 ហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏បានព្យាករនូវព្រហ្មជាធំ ការព្យាករ
 នោះ គាប់ចិត្តផង គួរដល់យើងខ្ញុំផង យើងខ្ញុំបានត្រេកអរដោយការ
 ព្យាករនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត យើងខ្ញុំបានទូលសួរ
 នូវហេតុណា ៗ នឹងព្រះមានព្រះភាគ ព្រះមានព្រះភាគ ក៏បានព្យាករ
 នូវហេតុនោះ ៗ ការព្យាករនោះ គាប់ចិត្តផង គួរដល់យើងខ្ញុំផង
 យើងខ្ញុំបានត្រេកអរដោយការព្យាករនោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ឥឡូវយើងខ្ញុំមានកិច្ចច្រើន មានការងារដែលត្រូវធ្វើច្រើន យើងខ្ញុំ
 សូមថ្វាយបង្គំលាត្រឡប់ទៅវិញ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា បពិត្រ
 មហាវរាជ សូមព្រះអង្គសំគាល់នូវកាលដ៏គួរ ក្នុងកាលឥឡូវនេះចុះ ។

រាជវគ្គស្ស ឧទ្ធានំ

អថខោ	រាជា	បសេនទិ	កោសលោ	ភកវតោ
កាសិតំ	អភិនទ្ធិត្វា	អនុមោទិត្វា	ឧដ្ឋាយាសនា	
ភកវន្តំ	អភិវាទេត្វា	បទត្វិលំ	កត្វា	បក្កាមីតិ ។

កណ្ណកត្តលសុត្តំ ទសមំ និដ្ឋិតំ ។

រាជវគ្គោ ចតុត្តោ ។

តស្ស វគ្គស្ស ឧទ្ធានំ

ដោតិសហាយករដ្ឋនាមោ ច

រាជា មយទេវមជ្ជកថាពោទិ

អន្តុលិមាលោ ធម្មចេតិយសមោ

កណ្ណកត្តលោ ទសមោ^(១) ។

---

១ ឱ. ម. តស្ស វគ្គស្ស ឧទ្ធានំ ដោតិ... ទសមោតិ ន ទិស្សតិ ។

រាជវគ្គ ឧទ្ទាន

លំដាប់នោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់សព្វព្រះរាជហឫទ័យ
រីករាយចំពោះភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ហើយក្រោកចាកអា-
សនៈ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ដោយគោរព ធ្វើប្រទក្សិណហើយ
ស្តេចចេញទៅ ។

ចប់ កណ្តកត្តលសូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ រាជវគ្គ ទី ៤ ។

ឧទ្ទាននៃរាជវគ្គនោះគឺ

ដោតិសហាយក^(១)សូត្រ ១ រដ្ឋបាលសូត្រ ១ មយទេវម្ព-
សូត្រ ១ មជ្ជរសូត្រ ១ ពោធិរាជកុមារសូត្រ ១ អង្គុលិមា-
លសូត្រ ១ (បិយជាតិកសូត្រ ១ ពាហិតិយសូត្រ ១) ធម្ម-
ចេតិយសូត្រ ១ កណ្តកត្តលសូត្រ ១ គ្រប់ជា ១០ សូត្រ ។

---

១ ក្នុងសូត្រឈ្មោះថា យដិការសូត្រ តែដល់មកក្នុងឧទ្ទានឈ្មោះថា ដោតិសហាយកសូត្រ
វិញ លោកឲ្យឈ្មោះតាមរឿង ព្រោះសួនឆ្នាំងឈ្មោះយដិការ ជាសម្លាញ់របស់ដោតិបាល-
មាណព ។

សុត្តន្តបិដកេ

មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណាសកំ

បញ្ចមោ ភាគោ

បរិញ្ញាជកវគ្គោ

បឋមំ ចូឡវច្ឆកោត្តសុត្តំ

		អង្កេ
បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស	ចូឡវច្ឆកោត្តសុត្តេ អភូតេន អព្ពាចិក្ខនំ	៣
	គិហិសញ្ញោជនំ	៥
	សុញ្ញព្យាករណំ	៧

ទុតិយំ អគ្គិវច្ឆកោត្តសុត្តំ

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស	អគ្គិវច្ឆកោត្តសុត្តេ ទសទិដ្ឋិតតំ	៩
	ទិដ្ឋិត្តហនាទិព្យាករណំ	១៥
	វិមុត្តិប្បញ្ញា	១៧
	អគ្គិជលនិព្វតិប្បញ្ញា	១៩
	ខន្ធប្បហានំ	២១
	ធម្មទេសនាបសំសា	២៣

សុត្តន្តបិដក

មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ

បញ្ចមភាគ

បរិញ្ញាជកវគ្គ

ចូឡវច្ឆុគោត្តសូត្រទី ១

លេខទំព័រ

បរិញ្ញាជកវគ្គ	ចូឡវច្ឆុគោត្តសូត្រ	ការពោលបង្គាប់ដោយពាក្យមិនពិត	៣
		គហិសញ្ញាជនៈ.....	៥
		ការទ្រង់ព្យាករលទ្ធិរបស់តិរិយថាសូន្យ.....	៧

អគ្គិវច្ឆុគោត្តសូត្រ ទី ២

បរិញ្ញាជកវគ្គ	អគ្គិវច្ឆុគោត្តសូត្រ	ទិដ្ឋិ ១០ ប្រការ.....	៩
		ការទ្រង់សំដែងសេចក្តីឃើញយ៉ាងព្រៃស្អាត	
		ជាដើម	១៥
		ការសួរអំពីវិមុត្តិ	១៧
		ការសួរអំពីការឆេះនិងការរលត់ភ្លើង.....	១៩
		ការលះបង់នូវខន្ធ.....	២១
		ការពោលសរសើរព្រះធម្មទេសនា	២៣

សន្និកថដ្ឋលប្រាប់មាតិកា

មហាវច្ឆគោត្តសូត្រ ទី ៣

			លេខទំព័រ
បរិព្វាជកវគ្គ	មហាវច្ឆគោត្តសូត្រ	ធម៌ ១០ ប្រការ.....	២៧
		ការសួរអំពីឧបាសក	២៩
		ការសួរអំពីឧបាសិកា	៣១
		ការបានបំពេញធម៌.....	៣៣
		ការពោលសរសើរព្រះធម្មទេសនា.....	៣៧
		អានុភាពនៃឫទ្ធិ.....	៣៩
		បរិច្ចវិជ្ជា	៤១
		ចុត្តបបាតវិជ្ជា	៤៣
		ការចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ.....	៤៥
		ការទ្រង់សរសើរវច្ឆគោត្តភិក្ខុ.....	៤៧

ទីយនខសូត្រ ទី ៤

បរិព្វាជកវគ្គ	ទីយនខសូត្រ	វាទៈនិងទិដ្ឋិរបស់សមណព្រាហ្មណ៍	
		ពួកមួយ	៤៩
		ការលះបង់នូវទិដ្ឋិ.....	៥១
		ការពិចារណានូវរាងកាយ.....	៥៥

មាតិកាបត្តានិ

			អង្កេ
បរិញ្ញាដកវគ្គស្ស	ទីយនខសុត្ត	តិវេទនានិព្វិទា.....	៥៧
		ឧបាសកត្តទេសនា	៥៩

បញ្ចមំ មាគណ្ឌិយសុត្តំ

បរិញ្ញាដកវគ្គស្ស	មាគណ្ឌិយសុត្ត	ភគវគោ កិត្តិសទ្ធោ.....	៦១
		អគ្យាគារូបសង្កមនំ	៦៣
		ចក្ខុយតនាទិកថា	៦៥
		រូបាយតនាទិកថា.....	៦៧
		ទិព្វកាមូបមា	៦៩
		បឋមកុដ្ឋោបមា	៧៣
		ទុតិយកុដ្ឋោបមា	៧៥
		តតិយកុដ្ឋោបមា	៧៧
		កាមតណ្ហា	៧៩
		ជច្ចន្ធបមា	៨១
		បុប្ផជ្ជនគាថា	៨៣

សន្និកថដ្ឋលច្រាប់មាតិកា

លេខទំព័រ

បរិញ្ញាដកវគ្គ	ទីយនខសូត្រ	ការនឿយណាយក្នុងវេទនា ពា.....	៥៧
		ការសំដែងខ្លួនជាឧបាសក	៥៩

មាតិកាណិយសូត្រ ទី ៥

បរិញ្ញាដកវគ្គ	មាតិកាណិយសូត្រ	កិត្តិសព្ទរបស់ព្រះមានព្រះភាគ.....	៦១
		ស្តេចចូលទៅកាន់រោងភ្លើង.....	៦៣
		ការពោលអំពីអាយតនៈមានអាយតនៈគឺ ចក្ខុជាដើម.....	៦៥
		ការពោលអំពីអាយតនៈមានរូបាយតនៈ ជាដើម	៦៧
		សេចក្តីប្រៀបដូចកាមទិព្វ.....	៦៩
		សេចក្តីប្រៀបដូចបុរសកើតយូងទី ១	៧៣
		សេចក្តីប្រៀបដូចបុរសកើតយូងទី ២	៧៥
		សេចក្តីប្រៀបដូចបុរសកើតយូងទី ៣	៧៧
		កាមតណ្ហា	៧៩
		សេចក្តីប្រៀបដូចបុរសខ្វាក់ពីកំណើត	៨១
		តាថាសម្រាប់បុប្ផជន.....	៨៣

មាតិកាបន្តានិ

អង្កេ

បរិញ្ញាដកវគ្គស្ស	មាគណ្ណិយសុត្តេ	មាគណ្ណិយារាធនា	៨៥
		ធម្មទេសនាបសំសា	៨៩

ឆដ្ឋំ សន្នកសុត្តំ

បរិញ្ញាដកវគ្គស្ស	សន្នកសុត្តេ	តិរច្ឆានកថា	៩៣
		ធម្មិកថា	៩៥
		វាទទិដ្ឋិកថា.....	៩៧
		បឋមព្រហ្មចរិយវាសោ	៩៩
		ទុតិយព្រហ្មចរិយវាសោ.....	១០៣
		តតិយព្រហ្មចរិយវាសោ.....	១០៥
		ចតុត្ថព្រហ្មចរិយវាសោ	១០៩
		បឋមព្រហ្មចរិយំ.....	១១៥
		តតិយព្រហ្មចរិយំ	១១៩
		ចតុត្ថព្រហ្មចរិយំ.....	១២១
		ពុទ្ធកុណកថា.....	១២៣

សន្និកថដ្ឋលច្រាប់មាតិកា

លេខទំព័រ

បរិញ្ញាដកវគ្គ	មាគណ្ឌិយសូត្រ	សេចក្តីអារាធនានៃមាគណ្ឌិយបរិញ្ញាដក.....	៨៥
		ការពោលសរសើរព្រះធម្មទេសនា	៨៧
		មាគណ្ឌិយភិក្ខុបានសម្រេចព្រះអរហត្តិ.....	៧១

សន្និកសូត្រ ទី ៦

បរិញ្ញាដកវគ្គ	សន្និកសូត្រ	តិរច្ឆានកថា	៧៣
		ធម្មិកថា	៧៥
		ការពោលអំពីវាទៈនិងទិដ្ឋិ	៧៧
		អព្រហ្មចរិយវាសទី ១	៧៧
		អព្រហ្មចរិយវាសទី ២	១០៣
		អព្រហ្មចរិយវាសទី ៣	១០៥
		អព្រហ្មចរិយវាសទី ៤	១០៧
		ព្រហ្មចរិយធម៌ទី ១	១១៥
		ព្រហ្មចរិយធម៌ទី ៣	១១៧
		ព្រហ្មចរិយធម៌ទី ៤	១២១
		ពុទ្ធកុណកថា	១២៣

មាតិកាបន្តានិ

			អង្កេ
បរិញ្ញាដកវគ្គស្ស	សន្ទកសុត្ត	តិស្សោ វិជ្ជា	១២៥
		បញ្ចដ្ឋានានដ្ឋាចរណំ	១២៧
		ហត្ថបាទច្រើនបមា	១២៩
		សុត្តបរិយោសានំ	១៣១

សត្តមំ មហាសកុលុទាយិសុត្តំ

បរិញ្ញាដកវគ្គស្ស	មហាសកុលុទាយិសុត្ត	តិរដ្ឋានកថា	១៣៣
		អន្តរកថាពោចនំ	១៣៥
		ឆ សត្តាគារវតា	១៣៧
		សត្តាគារវតា	១៤១
		បញ្ចសុ បឋមធម្មោ	១៤៣
		តតិយចតុត្តធម្មោ	១៤៥
		អប្បហារតា	១៤៧
		សន្តដ្ឋិតា	១៤៩
		បឋមធម្មោ	១៥៣
		តតិយធម្មោ	១៥៥

សន្និកថដ្ឋលច្រាប់មាតិកា

លេខទំព័រ

បរិញ្ញាដកវគ្គ	សន្និកសូត្រ	វិជ្ជា ៣ ប្រការ.....	១២៥
		ការមិនប្រព្រឹត្តល្មើសនូវហេតុ	
		៥ ប្រការ.....	១២៧
		សេចក្តីប្រៀបដូចបុរសកំបុតដៃជើង	២១៩
		ទីបំផុតនៃសូត្រ	១៣១

មហាសកុលុទាយិសូត្រ ទី ៧

បរិញ្ញាដកវគ្គ	មហាសកុលុទាយិសូត្រ	តិរច្ឆានកថា	១៣៣
		ការក្រាបបង្គំទូលអំពីអន្តរកថា.....	១៣៥
		សេចក្តីមិនគោរពដល់គ្រូទាំង ៦	១៣៧
		សេចក្តីគោរពដល់ព្រះសាស្តា	១៤១
		ការពោលអំពីធម៌ទី ១ ក្នុងពួកធម៌ ៥	១៤៣
		ការពោលអំពីធម៌ទី ៣-៤	១៤៥
		ការមានអាហារតិច	១៤៧
		សេចក្តីសន្តោស	១៤៩
		ធម៌ទី ១	១៥៣
		ធម៌ទី ៣.....	១៥៥

មាតិកាបត្តានិ

	អង្ក
បរិព្វាជកវគ្គស្ស មហាសកុលុទាយិសុត្តេ ចតុត្ថធម្មោ	១៥៧
ចត្តារោ សម្មប្បធានា	១៥៩
សត្ត ពោជ្ឈង្គានិ	១៦១
អដ្ឋ វិមោក្ខា	១៦៣
អដ្ឋាភិភាយតនានិ	១៦៥
ចត្តាវិ ឈានានិ	១៦៩
ទុតិយជ្ឈានំ	១៧១
ចតុត្ថជ្ឈានំ	១៧៣
មនោមយិទ្ធិ	១៧៥
ឥទ្ធិវិធម្មាណំ	១៧៧
ទិព្វសោតធាតុញ្ញាណំ	១៧៩
ចេតោបរិយញ្ញាណំ	១៨១
បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ	១៨៣
ទិព្វចក្ខុញ្ញាណំ	១៨៥
បញ្ចមធម្មោ	១៨៧

សង្កេតចម្លងប្រាប់មាតិកា

លេខទំព័រ

បរិញ្ញាដកវគ្គ	មហាសកុលុទាយិសូត្រ	ធម៌ទី ៤	១៥៧
		សម្មប្បធាន ៤	១៥៩
		ពោជ្ឈង្គធម៌ ៧ ប្រការ	១៦១
		វិមោក្ខ ៨ ប្រការ.....	១៦៣
		អភិកាយតនៈទាំង ៨	១៦៥
		ឈានទាំង ៤	១៦៩
		ទុតិយជ្ឈាន.....	១៧១
		ចតុត្ថជ្ឈាន	១៧៣
		មនោមយិទ្ធិ.....	១៧៥
		ឥទ្ធិវិជញ្ញាណ.....	១៧៧
		ទិព្វសោតធាតុញ្ញាណ.....	១៧៩
		ចេតោបរិយញ្ញាណ	១៨១
		បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ	១៨៣
		ទិព្វចក្ខុញ្ញាណ.....	១៨៥
		ធម៌ទី ៥	១៨៧

មាតិកាបត្តានិ

អដ្ឋម៍ សមណមុណ្ណិកសុត្តំ

	អង្ក	
បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស សមណមុណ្ណិកសុត្តេ តិរច្ឆានកថា	១៨៩	
	បរិញ្ញាជកវាទោ	១៩១
	ភគវតោ វាទោ	១៩៣
	ទស ធម្មា	១៩៥
	អកុសលសីលកថា	១៩៧
	កុសលសីលកថា	១៩៩
	កុសលសង្កប្បកថា	២០១
	ទសាសេក្ខិយធម្មោ	២០៣

នវម៍ ចូឡសកុលុទាយិសុត្តំ

បរិញ្ញាជកវគ្គស្ស ចូឡសកុលុទាយិសុត្តេ បរិសាបវគ្គាពោចនំ	២០៧	
	បុព្វាបរន្តកថា	២០៩
	ជនបទកល្យាណិកាមូបមា	២១៣
	កិមិខរដ្ឋាបនកោបមា	២១៥

សន្និកថដ្ឋលច្រាប់មាតិកា
សមណមុណ្ណិកសូត្រ ទី ៨

លេខទំព័រ

បរិញ្ញាដកវគ្គ	សមណមុណ្ណិកសូត្រ	តិរច្ឆានកថា	១៨៩
		វាទៈនៃបរិញ្ញាដក	១៩១
		វាទៈនៃព្រះមានព្រះភាគ.....	១៩៣
		ធម៌ ១០ ប្រការ	១៩៥
		ការពោលអំពីសីលជាអកុសល.....	១៩៧
		ការពោលអំពីសីលជាកុសល	១៩៩
		ការពោលអំពីសង្គ្រហៈជាកុសល.....	២០១
		អសេខធម៌ ១០ ប្រការ	២០៣

ចូឡសកុលុទាយិសូត្រ ទី ៩

បរិញ្ញាដកវគ្គ	ចូឡសកុលុទាយិសូត្រ	ការក្រាបបង្គំទូលអំពីរឿងរ៉ាវនៃបរិស័ទ	២០៧
		ការពោលអំពីប្រស្នាប្រារព្ធទីបំផុតខាងដើម និងខាងចុង	២០៩
		សេចក្តីប្រៀបដូចបុរសអ្នកប្រាថ្នានាង ជនបទកល្យាណី	២១៣
		សេចក្តីប្រៀបដូចពន្លឺអំពីលអំពែក ដែលជាកិមិជាតិ	២១៥

មាតិកាបត្តានិ

អង្កេ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស	ចូឡសកុសុទាយិសុត្តេ	បណ្ណវសចន្ទវណ្ណាបមា	២១៧
		ឯកន្តសុខប្បញ្ញា	២១៩
		សុខទុក្ខប្បញ្ញា	២២១
		ឯកន្តសុខប្បញ្ញា	២២៣
		ចតុរបដ្ឋានំ	២២៥
		តិរិចញ្ញាណំ	២២៧
		បព្វជ្ជាយាចនំ	២២៩

ទសមំ វេខណាសសុត្តំ

បរិព្វាជកវគ្គស្ស	វេខណាសសុត្តេ	បរមវណ្ណប្បញ្ញា.....	២៣៣
		ឧភយវណ្ណប្បញ្ញា.....	២៣៥
		កាមគ្គសុខប្បសំសា	២៣៩
		បុព្វន្តាបរន្តកថា	២៤១
មជ្ឈិមនិកាយស្ស	មជ្ឈិមបណ្ណាសកេ	បរិព្វាជកវគ្គវសានំ.....	២៤៣

សន្និកថដ្ឋលច្រាប់មាតិកា

លេខទំព័រ

បរិញ្ញាដកវគ្គ	ចូឡសកុលុទាយិសូត្រ	សេចក្តីប្រៀបដូចពន្លឺព្រះចន្ទ	
		ក្នុងថ្ងៃ ១៥ កើត	២១៧
		ការសួរអំពីសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ	២១៩
		ការសួរអំពីសេចក្តីសុខនិងទុក្ខ	២២១
		ការសួរអំពីលោកដែលមានសេចក្តីសុខដោយចំណែកមួយ	២២៣
		រូបជ្ឈាន ៤	២២៥
		ញាណ ៣ ប្រការ	២២៧
		ការក្រាបបង្គំទូលសូមផ្លូវ	២២៩

វេទណសសូត្រ ទី ១០

បរិញ្ញាដកវគ្គ	វេទណសសូត្រ	ការសួរអំពីពន្លឺដែលថ្ងៃថ្ងា	២៣៣
		ការសួរអំពីពន្លឺទាំងពីរ	២៣៥
		ការពោលសរសើរសេចក្តីសុខដែលជាកំពូលនៃកាម	២៣៩
		ការពោលអំពីទីបំផុតខាងដើមនិងខាងចុង	២៤១
មជ្ឈិមនិកាយ	មជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ	ទីបំផុតនៃបរិញ្ញាដកវគ្គ	២៤៣

មាតិកាបត្តានិ

រាជវគ្គោ

បឋម យជិការសុត្តំ

			អង្ក
រាជវគ្គស្ស	យជិការសុត្ត	ភូតិបុព្វវគ្គ.....	២៤៥
		ជោតិបាលសមាទបនំ	២៤៧
		សម្មាសម្ពុទ្ធបសង្កមនំ	២៥១
		ជោតិបាលស្ស អធិប្បាយោ	២៥៣
		កិកិកាសិរាជវគ្គ	២៥៥
		កិកិនិវេសន្តបសង្កមនំ	២៥៧
		យជិការប្បសំសា.....	២៥៩
		ភាសិតាភិនន្ទនំ.....	២៦៧

ទុតិយំ រដ្ឋបាលសុត្តំ

រាជវគ្គស្ស	រដ្ឋបាលសុត្ត	ភគវន្តបសង្កមនំ	២៦៩
		បព្វជ្ជាយាចនំ	២៧១
		មាតាបិតាបុត្រា.....	២៧៣
		រដ្ឋបាលាយាចនំ	២៧៥

សន្និកថដ្ឋលប្រាប់មាតិកា

រាជវគ្គ

យដិការសូត្រ ទី ១

លេខទំព័រ

រាជវគ្គ	យដិការសូត្រ	រឿងរ៉ាវធ្លាប់មានមកហើយ	២៤៥
		ការបបួលដោតិបាលមាណាព	២៤៧
		ការចូលទៅគាល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ	២៥១
		បំណងរបស់ដោតិបាលមាណាព.....	២៥៣
		រឿងព្រះរាជាដែនកាសិទ្រង់ព្រះនាមកិកិ	២៥៥
		ស្តេចចូលទៅកាន់ព្រះរាជដំណាក់ព្រះ	
		បាទកិកិ	២៥៧
		ការទ្រង់សរសើរយដិការសូន្ទាំង	២៥៩
		ការត្រេកអរចំពោះកាសិត	២៦៧

រដ្ឋបាលសូត្រ ទី ២

រាជវគ្គ	រដ្ឋបាលសូត្រ	ការចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ	២៦៩
		ការទូលសូមបព្វជ្ជា	២៧១
		ការពោលលាមាតាបិតា	២៧៣
		ការពោលអង្វររដ្ឋបាលកុលបុត្រ	២៧៥

មាតិកាបត្តានិ

		អង្ក	
រាជវគ្គស្ស	រដ្ឋបាលសុត្ត	មាតាបិតាយាចនំ	២៧៧
		បព្វជ្ជានុជាននំ	២៧៩
		អរហត្តប្បត្តកាវោ	២៨១
		រដ្ឋបាលប្បវត្តារោចនំ	២៨៣
		បិតុនិវេសន្តបសង្កមនំ	២៨៥
		សំវិគ្គតាថា	២៨៩
		រដ្ឋបាលូបសង្កមនំ	២៩១
		ជរាបារិជុញ្ញកថា	២៩៣
		ភោគបារិជុញ្ញកថា	២៩៥
		ចត្តារោ ធម្មទ្វេសា.....	២៩៧
		បឋមធម្មទ្វេសកថា	២៩៩
		ទុតិយធម្មទ្វេសកថា.....	៣០១
		តតិយធម្មទ្វេសកថា	៣០៣
		ចតុត្ថធម្មទ្វេសកថា	៣០៥
		និគមតាថា	៣០៧

សន្និកថដ្ឋលច្រាប់មាតិកា

លេខទំព័រ

រាជវគ្គ	រដ្ឋបាលសុត្រ	ការពោលអង្វរមាតាបិតា	២៧៧
		ការអនុញ្ញាតឲ្យទៅបួស	២៧៩
		ការបានសម្រេចព្រះអរហត្ត	២៨១
		ការច្រាប់ដំណឹងព្រះរដ្ឋបាល	២៨៣
		ការចូលទៅកាន់លំនៅរបស់បិតា	២៨៥
		គាថាជាទិសផ្ទៃគ	២៨៩
		ស្តេចចូលទៅរកព្រះរដ្ឋបាល	២៩១
		ការពោលអំពីសេចក្តីសាបសូន្យព្រោះជរា	២៩៣
		ការពោលអំពីសេចក្តីសាបសូន្យកោត:	២៩៥
		ធម្មទ្ទេស ៤ ប្រការ	២៩៧
		ការពោលអំពីធម្មទ្ទេសទី ១	២៩៩
		ការពោលអំពីធម្មទ្ទេស ទី ២	៣០១
		ការពោលអំពីធម្មទ្ទេស ទី ៣	៣០៣
		ការពោលអំពីធម្មទ្ទេស ទី ៤	៣០៥
		និគមគាថា	៣០៧

មាតិកាបត្តានិ

តតិយំ មឃទេវសុត្តំ

	អង្ក
រាជវគ្គស្ស មឃទេវសុត្តំ	
មឃទេវរាជវគ្គំ	៣១៣
មឃទេវបព្វជ្ជា	៣១៥
ជេដ្ឋបុគ្គសមនុសាសនី	៣១៧
មឃទេវបុគ្គបព្វជ្ជា	៣១៩
ចតុប្រហូរិហារភាវនា	៣២១
និមិរាជទដ្ឋកាមោ	៣២៣
សុធម្មាសម្បវេសនំ	៣២៥
កប្បកាមន្តនំ	៣២៧
ជេដ្ឋបុគ្គសមនុសាសនី	៣២៩
អន្តិមបុរិសភូតការោ	៣៣១
កស្សាណវគ្គំ	៣៣៣

សន្និកថដ្ឋលត្រាប់មាតិកា

មឃទេវសូត្រ ទី ៣

លេខទំព័រ

រាជវគ្គ	មឃទេវសូត្រ	រឿងព្រះបាទមឃទេវៈ	៣១៣
		បព្វជ្ជានៃព្រះបាទមឃទេវៈ	៣១៥
		ការទ្រង់ប្រៀនប្រដៅព្រះរាជបុត្រច្បង	៣១៧
		បព្វជ្ជានៃព្រះរាជបុត្រព្រះបាទមឃទេវៈ	៣១៧
		ការចម្រើនព្រហ្មវិហារទាំង ៤	៣២១
		ព្រះឥន្ទ្រមានព្រះរាជបំណងចង់ឃើញព្រះបាទ និមិរាជ	៣២៣
		ការនាំចូលទៅកាន់រោងសុធម្មា	៣២៥
		ទ្រង់មានព្រះបណ្តាំនឹងខ្មាន់ព្រះកេស	៣២៧
		ការទ្រង់ប្រៀនប្រដៅព្រះរាជបុត្រច្បង	៣២៧
		ភាវៈជាបុរសថោកថយ	៣៣១
		កិល្យាណវគ្គ	៣៣៣

មាតិកាបត្តានិ

ចតុត្ថំ មធុរសុត្តំ

			អង្ក
រាជវគ្គស្ស	មធុរសុត្ត	ចតុវណ្ណប្បញ្ញា ៣៣៧	៣៣៧
		ចតុវណ្ណសមសមភារោ ៣៤១	៣៤១
		ចោរភូតចតុវណ្ណប្បញ្ញា ៣៤៧	៣៤៧
		សមណភូតចតុវណ្ណប្បញ្ញា ៣៤៩	៣៤៩
		មហាកថានប្បសំសា..... ៣៥១	៣៥១
		ឧបាសកត្តប្បវេទនំ ៣៥៣	៣៥៣

បញ្ចមំ ពោធិរាជកុមារសុត្តំ

រាជវគ្គស្ស	ពោធិរាជកុមារសុត្ត	ស្វាគនាយាធិវាសនំ ៣៥៥	៣៥៥
		និវេសន្តបសង្កមនំ ៣៥៧	៣៥៧
		អាឡារូបសង្កមនំ ៣៥៩	៣៥៩
		ឧទ្ធកូបសង្កមនំ ៣៦៥	៣៦៥
		បប្បមូបមា ៣៦៩	៣៦៩
		ទុតិយ្ហបមា ៣៧១	៣៧១

សន្និកថដ្ឋលប្រាប់មាតិកា

មធ្យមសូត្រ ទី ៤

លេខទំព័រ

រាជវគ្គ	មធ្យមសូត្រ	ប្រស្នាប្រារព្ធវណ្ណៈទាំង ២	៣៣៧
		ការៈនៃវណ្ណៈទាំង ២ ស្មើៗ គ្នា	៣៤១
		ប្រស្នាប្រារព្ធវណ្ណៈទាំង ២ ដែលជាចោរ.....	៣៤៧
		ប្រស្នាប្រារព្ធវណ្ណៈទាំង ២ ដែលជាសមណៈ.....	៣៤៩
		ការទ្រង់ត្រាស់សរសើរព្រះមហាក្សត្រៈ.....	៣៥១
		ការប្រកាសខ្លួនជាឧបាសក	៣៥៣

ពោធិរាជកុមារសូត្រ ទី ៥

រាជវគ្គ	ពោធិរាជកុមារសូត្រ	ការទ្រង់ទទួលនិមន្តដើម្បីឆាន់ក្នុងថ្ងៃស្អែក	៣៥៥
		ស្តេចចូលទៅកាន់និវេសន៍របស់ព្រះរាជ- កុមារ	៣៥៧
		ស្តេចចូលទៅរកអាឡារតាបស	៣៥៩
		ស្តេចចូលទៅរកឧទ្ទកតាបស	៣៦៥
		ឧបមាទី ១	៣៦៩
		ឧបមាទី ២	៣៧១

មាតិកាបត្តានិ

អង្កេ

រាជវគ្គស្ស	ពោធិរាជកុមារសុត្ត	តតិយូបមា	៣៧៣
		អប្បានកជ្ឈានំ	៣៧៥
		អាហារុបច្ឆេទោ	៣៨១
		អប្បាហារតា	៣៨៣
		កដុកាវេទនា	៣៨៥
		ឱឡារិកាហារភុញ្ញនំ	៣៨៧
		អាសវក្ខយញ្ញាណំ	៣៨៩
		អប្បោស្សក្កតាវោ	៣៩១
		ព្រហ្មជ្ឈេសនា	៣៩៣
		តិវិធិប្បលូបមសត្តា	៣៩៥
		បឋមធម្មទេសនាវម្តោ	៣៩៧
		ឧបកាដីវកទស្សនំ	៣៩៩
		បញ្ចវគ្គិយូបសង្កមនំ	៤០១
		ព្រហ្មចរិយប្បញ្ញា	៤០៧

សន្និកថដ្ឋលច្រាប់មាតិកា

លេខទំព័រ

រាជវគ្គ	ពោធិរាជកុមារសូត្រ	ឧបមាទី ព.....	៣៧៣
		អប្បានកដ្ឋាន.....	៣៧៥
		ការផ្តាច់អាហារ.....	៣៨១
		ការមានអាហារតិច.....	៣៨៣
		វេទនាដ៏ខ្លោចផ្សា.....	៣៨៥
		ការទ្រង់សោយអាហារដ៏គ្រាតគ្រាត.....	៣៨៧
		អាសវក្ខយញ្ញាណ.....	៣៨៩
		ការវះជាអ្នកមានសេចក្តីខ្វល់ខ្វាយតិច.....	៣៩១
		ព្រហ្មក្រាបបង្គំទូលអាណាធនា.....	៣៩៣
		ពពួកសត្វមានសេចក្តីប្រៀបដូចផ្កា	
		ឧប្បល ៣ យ៉ាង.....	៣៩៥
		ការទ្រង់ប្រារព្ធអំពីបឋមធម្មទេសនា.....	៣៩៧
		ការទ្រង់ចូបនឹងឧបកាជីវក.....	៣៩៩
		ស្តេចចូលទៅរកបញ្ចវគ្គិយភិក្ខុ.....	៤០១
		ប្រស្នាប្រារព្ធមគ្គព្រហ្មចរិយៈ.....	៤០៧

សន្និកថដ្ឋលច្រាប់មាតិកា

	លេខទំព័រ
រាជវគ្គ ពោធិរាជកុមារសូត្រ	
ការទ្រង់សាកសួរអំពីការឡើងជិះដំរី	៤០៩
អង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ៥ ប្រការ	៤១១
ការប្រកាសព្រះអង្គជាឧបាសក	៤១៥

អង្គលិមាលសូត្រ ទី ៦

រាជវគ្គ អង្គលិមាលសូត្រ	
ការទូលយាត់ព្រះមានព្រះភាគ	៤១៩
ការទ្រង់សំដែងឫទ្ធិ	៤២១
សេចក្តីត្រិះរិះនៃអង្គលិមាលចោរ	៤២៣
ព្រះបាទបសេនទិស្តេចចូលទៅគាល់	
ព្រះមានបុណ្យ	៤២៥
ការទ្រង់ចង្អុលបង្ហាញអង្គលិមាលភិក្ខុ	៤២៧
ការក្រាបបង្គំលាព្រះមានព្រះភាគ	៤២៩
សច្ចវាចារបស់អង្គលិមាលភិក្ខុ	៤៣១
ការគ្រវែងដុំដីនិងដំបងជាដើម	៤៣៣
ឧទ្ទានរបស់ព្រះអង្គលិមាល	៤៣៥

មាតិកាបត្តានិ

សត្តមំ បិយជាតិកសុត្តំ

			អង្ក
រាជវគ្គស្ស	បិយជាតិកសុត្ត	អក្ខរធុត្តា	៤៤១
		មណ្ឌិកាមន្តនំ	៤៤៣
		ភគវន្តបសង្កមនំ	៤៤៥
		ភូតិបុព្វកថា	៤៤៧
		បិយប្បញ្ញា	៤៥១
		បសេនទិកោសល្យទានំ	៤៥៥

អដ្ឋមំ ពាហិតិយសុត្តំ

រាជវគ្គស្ស	ពាហិតិយសុត្ត	បសេនទិស្ស អញ្ញតវបុរិសាមន្តនំ.....	៤៥៧
		កាយវចីមនោសមាចារប្បញ្ញា	៤៥៩
		សព្វកុសលធម្មប្បហានំ	៤៦៣
		សព្វកុសលធម្មប្បញ្ញា	៤៦៥
		ពាហិតិកបដិគ្គហណំ	៤៦៧
		អានន្ទទស្សនលាភោ	៤៦៩

សន្ធិកថដ្ឋលប្រាប់មាតិកា

បិយជាតិកសូត្រ ទី ៧

		លេខទំព័រ
រាជវគ្គ	បិយជាតិកសូត្រ	
	ពួកអ្នកលេងល្បែងក្នាល់.....	៤៤១
	ទ្រង់មានព្រះបន្ទូលហៅព្រះនាងមណ្ឌិកា	៤៤៣
	ការចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ	៤៤៥
	ការពោលអំពីរឿងធ្លាប់មានមកហើយ	៤៤៧
	ប្រស្នាប្រារព្ធសត្តសង្ខារជាទីស្រឡាញ់	៤៥១
	ឧទានរបស់ព្រះបាទបសេនទិកោសល	៤៥៥

ពាហិតិយសូត្រ ទី ៨

រាជវគ្គ	ពាហិតិយសូត្រ	ព្រះបាទបសេនទិទ្រង់មានព្រះបន្ទូល	
		នឹងបុរសម្នាក់.....	៤៥៧
		ប្រស្នាប្រារព្ធកាយ-វចី-មនោសមាចារ.....	៤៥៩
		ការលះបង់នូវអកុសលធម៌ទាំងពួង	៤៦៣
		ប្រស្នាប្រារព្ធកុសលធម៌ទាំងពួង	៤៦៥
		ការទទួលសំពត់ពាហិតិកា	៤៦៧
		ការបានឃើញព្រះអានន្ទ	៤៦៩

មាតិកាបត្តានិ

នវមំ ធម្មចេតិយសុត្តំ

			អង្កេ
រាជវគ្គស្ស	ធម្មចេតិយសុត្ត	អាណមបវិសនំ	៤៧១
		ភគវន្ធបសង្កមនំ	៤៧៣
		ធម្មន្ទយកថា	៤៧៥
		ធម្មចេតិយភាសិតំ	៤៨៧

ទសមំ កណ្ណកត្តលសុត្តំ

រាជវគ្គស្ស	កណ្ណកត្តលសុត្ត	ចតុវណ្ណវិសេសបុត្តា.....	៤៨៩
		បញ្ច បធានិយង្កានិ.....	៤៩៧
		ទេវប្បញ្ញា.....	៥០១
		បសេនទិកោសលបុត្តា.....	៥០៥
		ឧទ្ធានំ	៥០៧

សន្និកថដ្ឋលច្រាប់មាតិកា

ធម្មចេតិយសូត្រ ទី ៩

លេខទំព័រ

រាជវគ្គ	ធម្មចេតិយសូត្រ	ស្តេចចូលទៅកាន់សួនច្បារ	៤៧១
		ស្តេចចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ	៤៧៣
		ការពោលអំពីការយល់ធម៌.....	៤៧៥
		ធម្មចេតិយភាសិត.....	៤៨៧

កណ្ណកត្តលសូត្រ ទី ១០

រាជវគ្គ	កណ្ណកត្តលសូត្រ	ចតុវណ្ណវិសេសបុត្រា	៤៨៩
		អង្គនៃសេចក្តីព្យាយាម ៥	៤៩៧
		ទេវប្បញ្ញា.....	៥០១
		បសេនទិកោសលបុត្រា.....	៥០៥
		ឧទ្ទាន.....	៥០៧